Academia de Ştiinţe a Moldovei
Institutul de Istorie, Stat şi Drept

Neamul Cantemireştilor

BIBLIOGRAFIE

Coordonator
acad. Andrei Eşanu

Pontos
Chişinău • 2010

CZU 016:929.5
N 32

Alcătuitori:
Andrei EŞANU,
academician, profesor cercetător, doctor habilitat în istorie, coordonator de program;
Igor CERETEU,
doctor în istorie, şef de proiect;
Valentina EŞANU
Dinu POŞTARENCU
Maria POŞTARENCU

Lector: *Tamara Osmochescu*
Redactor tehnic: *Maria Tataru*
Copertă: *Ruxanda Romanciuc*

Descrierea CIP a Camerei Naţionale a Cărţii
Neamul Cantemireştilor: Bibliografie / Acad. de Ştiinţe a Moldovei, Inst. de Istorie, Stat şi Drept; alcăt.: Andrei Eşanu, Igor Cereteu, Valentina Eşanu [et al.]; coord. Andrei Eşanu. – Ch.: Pontos, 2010 (F.E.-P. Tipografia Centrală). – 464 p.
ISBN 978-9975-51-144-5
500 ex.

016:929.5

Tipar executat la F.E.-P. Tipografia Centrală
Chişinău, str. Florilor, 1
Comanda nr.

Editura *Pontos*
str. 31 August 1989, 98
MD-2004, Chişinău, tel.: 23 22 18
editura.pontos@gmail.com

ISBN 978-9975-51-144-5
© Andrei Eşanu 2010

SUMAR

Introducere (Andrei Eşanu) 7

Capitolul I. OBÂRŞIA CANTEMIREŞTILOR 13
Constantin CANTEMIR (1612/1627-1693)
(Domnia (1685-1693), documente, familia, descendenţii) 19

Capitolul II. ANTIOH CANTEMIR (1670-1724)
(Domniile (1695-1700, 1705-1707), documente, familia, descendenţii) *23*

Capitolul III. DIMITRIE CANTEMIR (1673-1723)
(Domniile (1693, 1710-1711), opera, documente, familia) 27
1. Viaţa şi activitatea politică 28
1.1. Activitatea la Constantinopol 40
1.2. Activitatea în Moldova 42
Diploma din 13 aprilie 1711 (Luţk) 46
Campania de la Prut (1711) 48
1.3. Activitatea în Rusia 55
1.4. Familia şi descendenţii 63
2. Surse privind viaţa şi activitatea lui Dimitrie Cantemir 69
2.1. Documente şi materiale epistolare 69
2.2. Cronici 78
2.3. Memorii, jurnale, note de călătorie 79
3. Izvoarele scrierilor cantemirene 84
4. Opera lui Dimitrie Cantemir în manuscrise şi ediţii princeps. Repertoriu (Andrei Eşanu,Valentina Eşanu) 86
5. Scrierile lui D. Cantemir. Ediţii şi studii 152
Divanul 154
a. Ediţii 154
b. Studii 157

6.5. Geograf şi cartograf 272
6.6. Teolog 279
6.7. Pedagog 282
6.8. Concepţii juridice 283
6.9. Concepţii economice 286
6.10. Medicina, ştiinţele naturii 288
7. Dimitrie Cantemir – om de cultură 290
7.1. Scriitor şi filolog 295
7.2. Etnolog şi folclorist 319
7.3. Muzician şi compozitor 324
7.4. Biblioteca lui Dimitrie Cantemir 332
8. Receptarea operei lui Dimitrie Cantemir în ştiinţa şi cultura universală 333
9. Dimitrie Cantemir în enciclopedii şi dicţionare 347
10. Dimitrie Cantemir în presa periodică 353
11. Omagieri, evocări, comemorări 373

Capitolul IV. MARIA CANTEMIR (1700-1757) 379

Capitolul V. ANTIOH CANTEMIR (1708/1709/1710 – 1744)
(Diplomat la Londra (1732-1738), la Paris (1738-1744), opera).. 383
1. Viaţa şi activitatea 384
1.1. Surse privind viaţa şi activitatea lui Antioh Cantemir 389
1.2. Antioh Cantemir – scriitor. Studii şi cercetări 391
1.3. Diplomat şi om politic 408
1.4. Concepţii filosofice 410
2. Opera lui Antioh Cantemir în manuscrise şi ediţii 413
2.1. Manuscrise 413
2.2. Ediţii 415
3. Teze de doctorat privind viaţa, activitatea şi opera lui Antioh Cantemir 422
4. Receptarea operei lui Antioh Cantemir în ştiinţa şi cultura universală 423
5. Antioh Cantemir în enciclopedii şi dicţionare 426
6. Antioh Cantemir în presa periodică 429

Capitolul VI
CANTEMIREŞTII – URME PE RĂBOJUL ISTORIEI 431
1. Iconografie 432
2. Heraldică 436
3. Cantemireştii în opere artistice 438

Introducere

Prin ilustrele personalităţi, neamul Cantemireştilor a lăsat o urmă adâncă în istoria şi cultura românească multiseculară. Dacă în plan politic, diplomatic şi militar s-au manifestat ca domni ai Ţării Moldovei Constantin Cantemir şi fii săi Antioh şi Dimitrie, apoi în cel al ştiinţei, literaturii şi culturii în general au ajuns personalităţi de prim rang acelaşi Dimitrie Cantemir şi urmaşii săi direcţi Antioh Cantemir, Maria Cantemir şi Smaragda-Ecaterina Cantemir-Goliţâna. O carieră militară de ofiţeri în armata rusă au avut fii lui Antioh, fratele lui Dimitrie Cantemir şi ai acestuia din urmă. Din întreaga pleiadă de personalităţi pe care le-a dat acest cunoscut neam se impun, în primul rând, prin operele cărturăreşti lăsate Dimitrie Cantemir şi fiul său Antioh Cantemir.

Deşi îşi coboară obârşia în adâncul secolelor, neamul Cantemireştilor s-a manifestat în plan naţional şi european în sec. XVII-XVIII. Drept mărturie a vastei lor activităţi, au ajuns până la noi un număr mare de documente istorice, dintre care unele au fost publicate, altele rămân să zacă în numeroase arhive româneşti şi străine, cronici, memorii, jurnale, imagini iconografice, heraldice ş. a. Pe lângă toate acestea, Dimitrie Cantemir şi fiul său Antioh Cantemir au lăsat moştenire tratate ştiinţifice, opere literare, numeroase alte lucrări geografice, cartografice, teologice, muzicale, opere literare şi poetice, precum şi un impresionant material epistolar, care, fiind scoase în vileag, depistate şi publicate, au făcut posibilă cunoaşterea vieţii şi activităţii Cantemireştilor sub cele mai diverse aspecte[1].

După ce s-au făcut remarcaţi de către contemporanii lor, care au relatat despre cele văzute şi auzite despre Cantemireşti în Moldova şi Ţara Românească, în Imperiul Otoman şi cel al Rusiei, în Germania, Anglia, Franţa şi alte ţări, au început a fi cunoscute, răspândite şi receptate operele Cantemireştilor în plan european. Încă din sec. XVIII-XIX s-a declanşat procesul de receptare şi conştientizare a valorii operelor cantemirene în cultura naţională românească prin lansarea unor proiecte de editare în ţările române, apoi după 1859 în România, în vestul şi estul Europei, s-a ajuns la înţelegerea necesităţii cercetării, valorificării şi publicării vastei moşteniri a Cantemireştilor în plan naţional şi european. Treptat, au fost desfăşurate ample programe de cercetare în

[1] Vezi volumul **Dinastia Cantemireştilor. Secolele XVII-XVIII**. Coord. acad. Andrei Eşanu, Chişinău, Ştiinţa, 2008, 604 p.

numeroase arhive, biblioteci, muzee, colecţii particulare în vederea depistării materialelor ce ţin de viaţa şi activitatea acestui faimos neam. Cercetarea, valorificarea şi editarea acestui vast tezaur a progresat mult în ultimele decenii ale sec. al XIX-lea, dar mai cu seamă în secolul al XX-lea şi începutul celui următor. La o sumară estimare a tot ce s-a făcut în această direcţie observăm că de la un deceniu la altul numărul ediţiilor, studiilor şi diferitor altor lucrări dedicate Cantemireştilor, a crescut permanent. De mai multă vreme s-a conştientizat faptul că această imensă materie bibliografică trebuie adunată şi sistematizată sub formă de materiale şi ediţii bibliografice aparte, care ar înlesni pentru cercetători accesul la întreg spectru de ediţii, investigaţii şi materiale dedicate vieţii şi activităţii Cantemireştilor.

Până în prezent s-au întreprins unele încercări de a acumula şi a edita îndrumare şi culegeri bibliografice dedicate atât unor opere, cât şi vieţii şi activităţii lui Dimitrie Cantemir şi a fiului său Antioh, dar şi acestea au fost, în mare parte, publicate cu decenii în urmă, având la temelie doar colecţiile unei sau altei biblioteci aparte. Pe lângă aceasta, după cum a observat cunoscuta cercetătoare a moştenirii cantemirene Stela Toma, bibliografiile editate în România şi Moldova în anii regimului totalitar nu au inclus, din cauza cenzurii impuse, numeroase ediţii şi studii efectuate în occident[2]. La rândul nostru, vom observa şi o slabă prezenţă în aceleaşi bibliografii a ediţiilor de opere şi studii în literatura de specialitate din estul Europei, Turcia. În legătură cu aceleaşi probleme ţinem să subliniem faptul că pe ici-colo, fie în ediţii omagiale, fie în diverse periodice ştiinţifice, în mai multe ţări din Europa mai continuă să apară sporadic unele materiale bibliografice dedicate Cantemireştilor, dar ele nu rezolvă problema informării mai mult sau mai puţin completă a cercetătorilor în acest domeniu de cunoaştere. Această împrejurare ne-a determinat să întreprindem o încercare de a aduna între coperţile unui volum bibliografic tot ce este mai reprezentativ şi mai important în ştiinţa şi cultura universală, fie că-i vorba de ediţii de opere, de documente şi diverse alte materiale istorice, de cronici, memorii, jurnale ş. a., fie de monografii, studii, diverse alte publicaţii referitoare la viaţa şi activitatea Cantemireştilor, anturajul în care au activat şi au creat nu numai în ţările române, dar şi în Imperiul Otoman, în Rusia şi în Occident.

Pentru acumularea materialului bibliografic, colectivul de alcătuitori a recurs la bibliografiile generale şi speciale publicate anterior în

[2] Stela Toma, **Pentru o bibliografie reală şi totală Cantemir**, în Idem, *Filologie şi literatură. Cercetări – studii, adică Ispitiri, iscodiri intru limbă, literatură, cultură*, Bucureşti, Ed. SemnE, 2002, p. 96-103 .

diverse ţări, în primul rând cele din Republica Moldova, România, Rusia ş. a., cât şi la investigaţii proprii la cataloagele generale şi electronice ale mai multor biblioteci din Republica Moldova (Biblioteca Naţională a Republicii Moldova, Biblioteca Ştiinţifică Centrală „Andrei Lupan" a Academiei de Ştiinţe a Moldovei, Biblioteca Municipală „B. P. Hasdeu" din Chişinău ş. a.), din România (bibliotecile Academiei Române din Bucureşti, Iaşi şi Cluj, bibliotecile universităţilor din Iaşi, Cluj, Suceava ş. a.), din Rusia (Biblioteca de Stat a Rusiei şi Biblioteca Istorică a Rusiei din Moscova, Biblioteca Naţională a Rusiei din Sankt-Petersburg).

Nu au rămas în afara atenţiei nici numeroasele ediţii de opere ale lui Dimitrie şi Antioh Cantemir-fiul, precum şi diverse monografii, studii şi materiale publicate în numeroase periodice, ediţii enciclopedice, literare, culturale ş. a. din mai multe ţări europene. Drept sursă de completare a bibliografiei noastre a servit şi internetul, prin intermediul căruia am primit informaţii de la colegii din Statele Unite ale Americii, Canada, Turcia, Franţa, Germania, România şi Rusia, pentru care ţinem să le aducem şi pe această cale sincere mulţumiri dnei Hermina Anghelescu, Cristina Bîrsan, dlor Stelian Mândruţ, Peter Schreiner, Victor Ghilaş şi Paul Michelson.

Spre deosebire de alte bibliografii de specialitate editate până în prezent[3], care se opresc doar la opera şi personalitatea lui Dimitrie

[3] LEGRAND, E., **Bibliographie hellénique ou description raisonnée des ouvrages publiés par les Grecs au dix-septième siècle**, t. III, Paris, 1895, nr. 682, p. 59-60 [Despre „Divanul"]; BIANU, Ion, HODOŞ, Nerva, **Bibliografia Românească Veche**, t. 1, Bucureşti, 1903, nr. 10, p. 355-365 [Despre „Divanul"]; t. 2, Bucureşti, 1910, p. 180 [despre „Sistemul..."]; ADAMESCU, Gheorghe, **Indicaţiuni bibliografice pentru literatura română – sec. XVI-XIX**, Bucureşti, Institutul de Arte Grafice şi Editura „Minerva", 1912, p. 13-14; Idem, **Indicaţiuni bibliografice pentru literatura română de la cele mai vechi timpuri până la 1913**, Ed. a 2-a adăugită, Bucureşti, Institutul de Arte Grafice şi „Flacăra", 1914, p. 5-16; Idem, **Contribuţiune la bibliografia românească**, Bucureşti, Cartea românească, 1921, vol. I, 1921, p. 21-21; vol. II, 1923, p. 34; vol. III, 1929, p. 28-29; BIANU, I.; NICOLAIASA, G., **Biblioteca Academiei Române. Catalogul manuscriptelor româneşti**, vol. III, Craiova, Scrisul românesc, 1931, p. 29-30 [Despre *Divanul*]; AUZINGER, Helene, **D. Kantemir, Antioch Dimitrievici**, in *Kleine slavische. Bibliographie,* Wiesbaden, Otto Harrassowitz, 1959, p. 280; БЕРКОВ, П. Н.; СТЕПАНОВ, В. П., **Материалы для библиографии изданий А. Д. и Д. К. Кантемиров и литература о них (1917-1959)**, в кн.: *Проблемы русского Просвещения в литературе XVIII века,* Москва-Ленинград, Изд. АН СССР, 1961, с. 260-270; **Bibliografia Istorică a României**, Vol. I (1944-1969), Bucureşti, 1970, p. 10, 17; Vol. IV (1969-1974), Bucureşti, 1974, p. 30-35; Vol. V (1974-1979), Bucureşti, 1980, p. 23-25; Vol. VI (1979-1984), Bucureşti, 1985; Vol. VII (1984-1989), Bucureşti, 1990, p. 25; Vol. VIII (1989-1994), Bucureşti, 1996, p. 29-30; Vol. IX (1994-1999), Cluj-Napoca, 2000, p. 19-20; Vol. X (1999-2004), Bucureşti, 2005, p. 24-25; Vol. XI (2004-2006), Bucureşti, 2007, p. 9; CÂNDEA, Virgil, **Dimitrie Cantemir şi începuturile bibliografiei de recomandare în cultura românească**, în *Studii şi cercetări de bibliologie*, Bucureşti, Serie nouă, vol. XII, 1972, p. 15-20 şi Extras, Bucureşti, Ed. Academiei, 1972, p. 15-20; CERNOVODEANU, P., **General**

Cantemir sau Antioh Cantemir-fiul, volumul de faţă îşi propune să cuprindă şi studii, monografii şi materiale care reflectă viaţa şi activita-

Bibliography, in *Cantemir Dimitrie, Historian of South East European and Oriental Civilizations.* Extracts from „The History of the Ottoman Empite". Edited by Alexandru Duţu and Paul Cernovodeanu. With a foreword by Professor Halil Inalcik, Bucharest, 1973, p. 331-343; **Dimitrie Cantemir**, în *Aniversări culturale, 1973. Prezentări bibliografice*, Bucureşti, 1973, p. 613-639; **Dimitrie Cantemir (1673-1723). Bio-bibliograie întocmită cu ocazia sărbătorii a 300 de ani de la naşterea lui Dimitrie Cantemir.** Ed. de I. D. Lăudat şi Lenuţa Drăgan, Lucrare întocmită de Biblioteca Centrală Universitară „M. Eminescu", Iaşi, 1973, 138 p.; CONSTANTIN, Şerban, **Démètre Cantemir dans l'historiographie roumaine et étrangère**, dans *Rev. Roum. d'histoire,* XII, 1973, 5, p. 919-945; **Bibliografie**, în Dimitrie Cantemir, *Opere complete*, vol. IV. *Istoria ieroglifică*. Prefaţă de Virgil Cândea. Notă asupra ed., studiu introductiv, comentarii, note, bibliografie şi indici de Nicolae Stoicescu. Text stabilit şi glosar de Stela Toma, Bucureşti, Ed. Academiei Române, 1973, p. 441-446; **Dimitrie Cantemir domnitor român şi savant de reputaţie mondială, Bibliografie selectivă**, Ed. de Mariana Iova. Lucrare întocmită de Serviciul metodic al Bibliotecii Centrale de Stat a RSR, Bucureşti, 1973, 80 p. + 55 pl; GIOSU, Ştefan, **Dimitrie Cantemir. Studiu lingvistic**, Bucureşti, Editura Ştiinţifică, 1973, p. 313-329; МАДАН, Ион, **Дмитрий Кантемир (1673-1723). Указатель литературы**. Под ред. В. Н. Ермуратского, Кишинев, 1973, 102 с.; COSMA, Viorel, **Muzicieni din România. Lexicon bio-bibliografic**, vol. I (A-C), Bucureşti, 1989 [Despre D. Cantemir p. 245-248]; **Südosteruropa – Bibliographie Rumänien 1971-1980**, München, 1992, S. 45-50; **Divanul de Dimitrie Cantemir. Bibliografie.** Lucrare elaborată la Biblioteca Centrală Universitară „Mihai Eminescu", Iaşi, 1998, 36 p.; TOMA, Stela, **Pentru o bibliografie reală şi totală Cantemir**, în *Filologie şi literatură. Cercetări – studii adică Ispitiri, iscodiri întru limbă literară şi cultură*, Bucureşti, Ed. Semne, 2002, p. 96-103; **Bibliografie selectivă**, în Dimitrie Cantemir, *Opere, I. Divanul, Istoria ieroglifică, Hronicul vechimei a romano-moldo-vlahilor.* Texte, cronologie, glosar, referinţe critice şi introducere la *Hronicul* de Stela Toma. Prefaţă, indici de autori şi opere, şi introducere la *Divanul* de Virgil Cândea, introducere la *Istoria ieroglifică* de Nicolae Stoicescu, Bucureşti, Ed. Academiei Române, Univers enciclopedic, 2003, p. 1631-1651; **Dimitrie Cantemir (26 octombrie 1673 – 21 august 1723) – domnitor român şi cărturar enciclopedist. Bibliografie selectivă** (din colecţiile Bibliotecii judeţene „Gh. Asachi"). Coord. C. Acozmei; D. Dimitriu; A. Maftei, Iaşi, 2003, 105 p; **Cantemiriana Bibliotecii „M. V. Lomonosov". Bibliografie / Кантемириана Библиотеки „М. В. Ломоносова". Библиография.** Ed. de I. Spiţina; M. Şcelcikova; I. Strelina; Z. Scobioală, Chişinău, 2004, 68 p.; KREUTER, Peter Mario, **Cantemir, Dimitrie**, in *Biographische-Bibliographisches Kirchenlexikon,* Band XXVI, 2006, S. 213-224 şi pe *www.bautz.de/bbkl*; **Dimitrie şi Antioh Dimitrievici Cantemir. Tipărituri aflate în Colecţiile Speciale ale Bibliotecii Naţionale a României. Catalog.** Bucureşti, Editura Bibliotecii Naţionale a României, 2008, 34 p.; **Dimitrie şi Antioh Dimitrievici Cantemir. Tipărituri aflate în Colecţiile Speciale ale Bibliotecii Naţionale a României. Bibliografie.** Bucureşti, Editura Bibliotecii Naţionale a României, 2008, 70 p.; TOMA, Stela, **Dimitrie Cantemir, Hronicul vechimei a romano-moldo-vlahilor.** Alcătuire. Valoare. Receptare, în Idem, *În lumea vechilor slove*, Bucureşti, Semne, 2009, p. 65-114; Idem, **Istoria ieroglifică de Dimitrie Cantemir, traversând timpul**, în Idem, *În lumea vechilor slove*, Bucureşti, Semne, 2009, p. 115-119; Idem, **Copiile manuscrise ale Hronicului vechimei a romano-moldo-vlahilor de Dimitrie Cantemir**, în Idem, *În lumea vechilor slove*, Bucureşti, Semne, 2009, p. 120-134; BARBU, Constantin, **Tezaurul Cantemir**, în Idem, *Cărticica simbolică a românilor,* Craiova, 2009, p. 81-126.

tea sub cele mai diverse planuri a tuturor Cantemireştilor, de viaţa şi activitatea domnilor Moldovei Constantin Cantemir, Antioh Cantemir şi Dimitrie Cantemir, a urmaşilor acestora pe parcursul sec. XVII-XVIII. De asemenea, s-a încercat de a acumula şi a include tot ce este mai reprezentativ în materie de ştiinţă istorică, culturală, teologică, militară, iconografică, heraldică şi genealogică despre Cantemireşti editate din sec. al XVII-lea până în primul deceniu al sec. al XXI-lea inclusiv.

Pe lângă materialele tradiţionale ale bibliografiilor anterioare, ediţia de faţă mai cuprinde un important compartiment rezervat unui *Repertoriu* de opere ale lui Dimitrie Cantemir (întocmit de Andrei şi Valentina Eşanu), în număr de 47 titluri. *Repertoriul* a tins să includă toate lucrările cunoscute după originale şi copii, precum şi o serie de alte scrieri cantemiriene, fie pierdute, fie nedescoperite până astăzi. Fiecărui titlu de lucrare i se alătură toate manuscrisele originale şi copiile scrierilor lui identificate, cotele de păstrare în arhive, biblioteci şi muzee, ediţiile princeps şi informaţii bibliografice sumare.

Totodată, volumul de faţă include titluri de teze de doctorat, de discuri şi CD-uri cu opere muzicale, de opere literar-artistice, numeroase articole din presa periodică, o bibliotecă virtuală de opere ale lui Dimitrie Cantemir, precum şi un bogat material ilustrativ reprezentând pagini de manuscrise originale, copii şi ediţii ale scrierilor lui Dimitrie şi Antioh Cantemir.

În premieră absolută pentru ştiinţa şi bibliografia istorică românească şi rusă, prezentul volum include un bogat compartiment consacrat vieţii şi activităţii pe diverse planuri a lui Antioh Cantemir-fiul, fondatorul literaturii moderne ruse.

Lucrarea bibliografică de faţă este întocmită după principii general ştiinţifice recunoscute. Titlurile lucrărilor şi ediţiilor se redau exact după original în limbile respective. Ediţiile în limba română din RSS Moldovenească din anii 1945-1990 sunt reluate în original cu caractere ruseşti. Cu scopul de a înlesni accesul la tematica şi problematica volumului, în unele cazuri am recurs la repetarea unor titluri. În cadrul compartimentelor materialul bibliografic este înşiruit în ordinea alfabetică a numelor autorilor, iar în compartimentele care includ operele lui Dimitrie şi Antioh Cantemir în manuscrise şi ediţii acestea sunt plasate în ordinea cronologică a elaborării, copieirii sau publicării lor.

Materialul ilustrativ a fost selectat de Valentina Eşanu, iar indicele de nume a fost întocmit de Maria Poştarencu şi Igor Cereteu. Colectivul de autori aduce mulţumiri masterandei Victoria Bounegru şi studentei Marina Iabangi, care au participat la pregătirea pentru editarea volumului.

Lucrarea de faţă este rezultatul proiectului *Dinastia Cantemireştilor. Bibliografie*, realizat la Institutul de Istorie, Stat şi Drept al Academiei de Ştiinţe a Moldovei, în anii 2008-2009, în cadrul Programului de Stat *Dinastia Cantemir: polifonismul preocupărilor cultural – ştiinţifice*, finanţat de Guvernul Republicii Moldova.

Lucrarea a fost recomandată spre publicare de Consiliul Ştiinţific al Institutului de Istorie, Stat şi Drept al Academiei de Ştiinţe a Moldovei.

În paralel cu alte bibliografii, ediţii enciclopedice şi dicţionare, prezenta ediţie se doreşte a fi un instrument de lucru pentru cercetători, istorici, literaţi, profesori, studenţi şi elevi, care, în dependenţă de profilul lor, se interesează de tematica cantemiriană. Omul de ştiinţă sau cititorul mai puţin avizat poate destul de uşor să se orienteze în mulţimea de titluri şi să se documenteze în aspectele care îl interesează, recurgând la sumarul volumului.

Andrei EŞANU

Capitolul I

OBÂRŞIA CANTEMIREŞTILOR

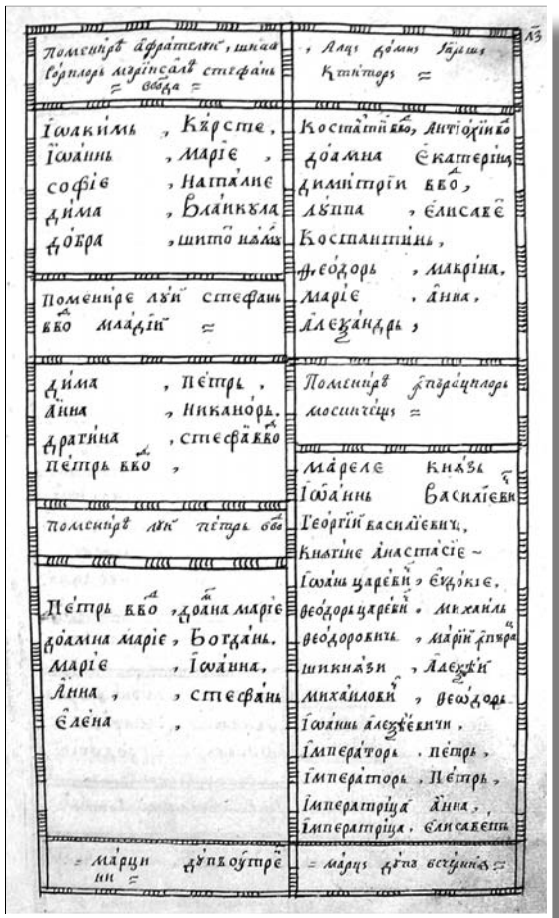

1. ALMAŞ, D., **Cantemireştii**, în *Magazin istoric*, Bucureşti, An. VII, 1973, nr. 10 (79), p. 2-9.
2. BĂICULESCU, George, **Originea lui Dimitrie Cantemir**, în *Adevărul literar şi artistic*, Bucureşti, 17 iun. 1923, nr. 134, p. 7.
3. BOGDAN, Emanuel R., **Originea şi înrudirile primilor Cantemireşti**, în *Arhiva Genealogică.* Iaşi, 4, 1997, nr. 1-2, p. 201-205.
4. BREZEANU, Andrei; SPÂNU, Vlad, **Historical dictionary of Moldova**, 2nd ed., 2007, p. 69-73 [Despre Constantin Cantemir, Demetrie Cantemir].
5. CANTACUZINO, Mihai Banul, **Genealogia Cantemireştilor.** Ed. de N. Iorga, Bucureşti, 1902, p. 417.
6. **Cantemireştii**, în *Enciclopedia română.* Tom. I, Sibiu, Editura şi tiparul lui W. Krafft, 1898, p. 702-703.
7. **Cantemir** [familie de boieri], în *Dicţionar enciclopedic*, vol. I, A-C, Bucureşti, Ed. Enciclopedică, 1993, p. 313 [Constantin Cantemir, Antioh Cantemir, Dimitrie Cantemir].
8. **Cantemir Antioh, Cantemir Constantin, Cantemir Dumitru**, în: *Minerva*. *Enciclopedia Română,* Cluj, Minerva, 1930, p. 261-262.
9. [CARRA, Jean Louis, **Famille de Cantemir**], dans [CARRA, Jean Louis], *Histoire de la Moldavie et de la Valachie.* Avec une dissertation sur l'état actuel de ces Provinces. Par J. C[arra] qui a sejourné dans ses Provinces a Iassy [În realitate: Paris]: Aux dépenses de la Société Typographique des Deux-Ponts, 1777, p. 61-86.
10. [CARRA, Jean Louis, **Familia Cantemir]**, în CARRA, Jean Louis, *Istoria Moldovei şi a Ţării Româneşti.* Traducere de N. T. Orăşanu, Bucureşti, Romanov, 1857, p. 44-64.
11. CERNOVODEANU, P., **Vremea Cantemireştilor**, în *Istoria Românilor*, vol. V, coord. Virgil Cândea, Bucureşti, 2003, p. 296-336.
12. CIUBUCCIU, Vlad, **Cartea neamului Cantemir**, în *Pergament. Anuarul Arhivelor Republicii Moldova,* Chişinău, V-VI, 2002-2003, p. 121-129.
13. CÎMPINEANU-CANTEMIR, I., **Feuille volante concernant l'origine du Prince Demetrius Cantemir**, Paris, 1909, 4 p.

14. **Dinastia Cantemireştilor (secolele XVII-XVIII)**, Coordonator şi redactor ştiinţific acad. Andrei Eşanu, Chişinău, Ştiinţa, 2008, 604 p. + arbore genealogic.

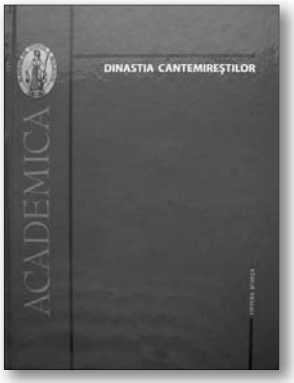

15. **Documente româneşti din arhivele mănăstirii Xiropotam de la Muntele Athos,** Catalog, vol. I, Ed. F. Marinescu, I. Caproşu, P. Zahariuc, Iaşi, 2005, doc. 154, 163, 215, 234, 241, 242.
16. EŞANU, Andrei; EŞANU, Valentina, **Dinastia Cantemireştilor (secolele XVII-XVIII)**, în *Akademos. Revistă de Ştiinţă, Inovare, Cultură şi Artă,* Chişinău, 2008, nr. 4 (11), p. 39-40.
17. EŞANU, Andrei; EŞANU, Valentina, **Neamul Cantemireştilor. Arbore genealogic.** [Tabel supliment] la *Dinastia Cantemireştilor (sec. XVII-XVIII)*, Chişinău, Ed. Ştiinţa, 2008.
18. GHIBĂNESCU, Gh., **Un izvod genealogic al răzeşilor din Silişteni, înrudiţi cu Cantemireştii**, în *Arhiva genealogică*, Iaşi, II, 1913, aprilie-iunie, nr. 1-12, p. 76-80.
19. GHIBĂNESCU, Gheorghe, **Serbările Cantemireşti la Urlaţi (Fălciu). Pomelnicul neamului Cantemiresc. Seliştenii pe Ialan**, în *Ioan Neculce. Buletinul Muzeului Municipal din Iaşi,* 1924, fascicola 4, p. 275-277; Idem, în *Biserica Ortodoxă Română,* Bucureşti, II, 1924, nr. 1, p. 39-40.
20. GHIBĂNESCU, Gheorghe, **Cantemireştii şi Cuzeştii. Apa Elanului** (studiu istoric), în *Arhiva*, Iaşi, 22, 1911, nr. 4, p. 152-156.
21. GIURESCU, Constantin C., **Cantemireştii**, în Idem, *Istoria românilor din cele mai vechi timpuri pînă la moartea regelui Ferdinand,* Ediţia a doua, Bucureşti, Cugetarea, 1944, p. 350-352; Bucureşti, 1971, p. 413-414; Bucureşti, 2000, p. 23-27.
22. GOROVEI, Ştefan S., **Cantemireştii – Eseu genealogic**, în *Revista Arhivelor*, Bucureşti, An. 1, 1973, vol. 35, nr. 3, p. 481-512, vezi şi în vol. *Dimitrie Cantemir (1673-1723), principe român şi cărturar european*, Iaşi, 2003, p. 19-53; în *Pergament. Anuarul Arhivelor Republicii Moldova,* Chişinău, X-XI, 2007-2008, p. 94-105 şi în *Dinastia Cantemireştilor sec. XVII-XVIII.* Coord. Andrei Eşanu, Chişinău, Ştiinţa, 2008, p. 16-46.
23. GOROVEI, Ştefan S., **Miscelanea genealogica. Note cantemirie-**

ne, în *Anuarul Institutului de Istorie şi Arheologie „A. D. Xenopol”*, Iaşi, vol. XXI, 1984, p. 489-492.

24. GOROVEI, Şt. S., **Genealogie şi heraldică de pretenţii: Dimitrie Cantemir**, în *Buletinul Institutului Român de Genealogie şi Heraldică „Sever Zotta”*, Iaşi, VII, 2005, nr. 10–12, 25 decembrie, p. 12.
25. GRIGORAŞ, N., **Cantemireştii**, în *Convorbiri literare,* Iaşi, 1973, 15 oct., nr. 19 (43), p. 3-11.
26. IORGA, N., **Istoria Românilor**. În 10 volume. Vol. VI. **Monarhii**. Volum îngrijit de Ştefan Andreescu, Bucureşti, 2000, p. 338, 354, 372, 393.
27. IOSIPESCU, Sergiu, **Mănăstirea Mira: zbuciumatul destin al unei ctitorii cantemireşti**, în *Magazin istoric*, Bucureşti, An VII, 1973, nr. 10 (79), p. 18-20.
28. LECCA, Octav-George, **Cantemir** [Arborele genealogic], în Idem, *Genealogia a 100 de case din Ţara Românească şi Moldova,* Bucureşti, 1911, planşa 20.
29. LECCA, Octav-George, **Cantemir (Moldova)**, în Idem, *Familiile boiereşti române. Istorie şi genealogie (după izvoare autentice).* Cu adnotări, completări şi desene de Mateiu Caragiale. Ed. a II-a de Al. Codrescu, Bucureşti, Litera, Muzeul Literaturii Române, [2000], p. 202-206.
30. LUPAŞ, I., **Istoria Unirii Românilor**, Bucureşti, 1993, p. 144-149 [Cantemireştii în Moldova].
31. MIHĂILEANU, Iulia, **Ana Bantaş, mama lui Dimitrie Cantemir**, în *Femeia Moldovei,* Chişinău, 1991, nr. 2, p. 10-11.
32. MINEA, I., **Iaşii în vremea Cantemireştilor**, în *Viaţa Românească*. Revistă literară şi ştiinţifică, Iaşi, 1923, An. XV, vol. LX, nr. 8-9, p. 237-245.
33. PANAIT, I. Panait, **Dinastia Cantemir pe tronul Ţării Moldovei**, în *330 de ani de la naşterea lui Dimitrie Cantemir, personalitate marcantă a culturii europene,* Bucureşti, 2004, p. 116-123.
34. PANAITESCU, P. P., **Călători poloni în Ţările Române**, Bucureşti, Cultura Naţională, 1930, p. 4, 67, 83, 90-92, 103-105, 115-116, 125, 131, 143, 171 [Despre Cantemireşti].
35. POPOVICI, Ciprian, **Faptele Cantemireştilor de-a lungul a trei secole**, în *Suceava*, 31-33, 2004-2006, Suceava, p. 137-150.
36. POŞTARENCU, Dinu, **Cu privire la genealogia Cantemireştilor**, în *Revistă de lingvistică şi ştiinţă literară,* Chişinău, 1996, nr. 2, p. 93-95.

37. RADEC, Galina, **Nobilul neam al Cantemireştilor – Род Кантемиров благородный**, în *Capitala-Столица,* Chişinău, 2003, 11 апр.
38. RĂDULESCU, Mihai Sorin, **Un manuscris inedit privind genealogia Cantacuzinilor**, în *Revista Arhivelor*, Bucureşti, 1989, nr. 1, p. 69-74.
39. RESMERIŢĂ, Alex., **Cantemir a fost tătar? O lămurire asupra numelui acestui mare cărturar şi domn moldovean**, în *Universul literar,* Bucureşti, 40, 1924, nr. 5, 3 febr., p. 7.
40. REZACHEVICI, Constantin, **Istoria popoarelor vecine şi neamul românesc în evul mediu**, Bucureşti, 1998, p. 225-229 [Despre neamul Cantemireştilor].
41. TOFAN, Alina**, Die Persönlichkeit von Dimitrie Cantemir im bessarabischen Identitätsdiskurs in der Zwischenkriegszeit**, în *Dimitrie Cantemir: Fürst der Moldau, Gelehrten, Akteur der europäischen Kulturgeschichte,* Ed. Bochmann Klaus, Dumbrava Vasile, Leipziger Universitärsverlag, 2008, S. 286- 303.
42. VASCENCO, Victor, **Asupra numelui de persoană *Cantemir***, în *Studii de antroponimie*, Bucureşti, 1995.
43. VASCENCO, Victor, **Din nou despre Cantemir**, în *Studii de antroponimie*, Bucureşti, 1995, p. 58-59.
44. VASCENCO, Victor, **Sur le nom de personne Cantemir**, în *Studii de antroponimie*, Bucureşti, 1995, p. 54-55.
45. VASCENCO, Victor, **Zur Etymologie des Personennamens *Cantemir***, în *Studii de antroponimie*, Bucureşti, 1995, p. 61-62.
46. ZAHARIUC, Petronel, **Date noi despre două vechi mănăstiri ieşene: Clatia şi Dancu**, în Idem, *De la Iaşi la Muntele Athos. Studii şi documente de istorie a Bisericii*, Ed. Universitaţii „Alexandru Ioan Cuza”, Iaşi, 2008, p. 53-64 [Despre mănăstirea Dancu, unde sunt înmormântate rude ale Cantemireştilor].
47. ZOTTA, Sever, **Despre neamul Cantemireştilor**, în *Revista arhivelor*, Bucureşti, I, 1924, p. 61-72; 1925, nr. 2, p. 204-209; an. II, 1926, nr. 3, p. 316-327; şi în *„Ioan Neculce”. Buletinul Muzeului Municipal Iaşi,* fasc. IX, partea 1, 1931, p. 1-40; şi în *Viaţa Românească,* Bucureşti, 1931, 48 p.

    Recenzie de C. Gane, în *Convorbiri literare,* Bucureşti, 1924, iulie-august, p. 636-637.
48. ZOTTA, Sever, **Genealogia neamului cantemiresc** (Anexa II), în Lovinescu, Vasile. *Al patrulea hagialîc*, Bucureşti, 1981, p. 165-166.

49. [БАНТЫШ-КАМЕНСКИЙ, Н. Н.], **Родословие князей Кантемиров**, в кн.: Беер [Феофил Сигфрид]. *История о жизни и делах молдавскаго государя Константина Кантемира, с российским переводом и с приложением родословия кнезей Кантемиров,* Москва, Унив[ерситетская] тип[ография], 1783, с. 278-362 [+ arbore genealogic].

50. ДРОН, Ион, **Дополнения и уточнения к версии о тюркской генеалогии Димитрия Кантемира**, в *Штиинца*, Кишинев, 1993, № 6, с. 13-14.

51. **Господари и князья Кантемиры**, в кн.: *Дворянские роды Российской империи. 1721-1917*. В 10 томах, том III, *Кнезья*, Москва, Likominvest, 1996, с. 226-228.

52. **Кантемир. Белинский. Добролюбов. Писарев. Гончаров**. Биографические повествования. Сост. Н. Ф. Болдырева, Челябинск, Урал, 1997, с. 15-32 (Жизнь замечательных людей. Том 20) [Despre neamul Cantemireştilor].

53. КАРРА, Ж. Л., **Род Кантемира**, в *История Молдавии и Валахии***,** с рассуждением о настоящем состоянии сих обоих княжеств г. Карра, долгое время в оных жившим. Переведена с французского, с исправлениями и дополнениями во многих местах, Санкт-Петербург, Императорская типография, 1791, с. 49-72.

54. [ЛОБАНОВ-РОСТОВСКИЙ, А. Б.], **Русская родословная книга**, Санкт-Петербург, 1873, Том 1, с. 51-53; Изд. 2-е. Том 1, Санкт-Петербург: Изд. А. С. Суворина, 1895 [на обложке: 1876], с. 233-236 [Include neamul Cantemireştilor de la Constantin Cantemir (1627-1693), până la cneazul Dimitrie Constantinovici Cantemir, polcovnic în armata rusă (1749-1820)].

55. **Советский энциклопедический словарь**, Москва, 1989, p. 544 [Despre neamul Cantemireştilor].

56. СУХАРЕВА, О. В., **Кантемиры,** в кн.: Сухарева О. В., *Кто был кто в России от Петра I до Павла I,* Москва, 2005, с. 220.

57. ЧЕБОТАРЬ, П., **Тимка Гараев, Тамерлан и... Кантемир,** в *Русский язык в молдавской школе,* Кишинев, 1986, №3, с. 60-62 [Despre originea familiei Cantemireştilor].

Constantin CANTEMIR (1612/1627-1693)

(Domnia (1685-1693), documente, familia, descendenţii)

Constantin Cantemir, fragment din portretul votiv de la Mănăstirea Mira

58. ANDEA, Susana, **Contribuţii privind relaţiile domnului moldovean Constantin Cantemir cu Transilvania**, în *Anuarul Institutului de Istorie şi Arheologie*, Cluj, vol. 29, 1989, p. 381-400.

59. ANDEA, Susana, **Constantin Cantemir şi Transilvania**, în *Din relaţiile Transilvaniei cu Moldova şi Ţara Românească în sec. al XVII-lea,* Cluj-Napoca, 1997, p. 186-204 [Documente 1687-1688].

60. BEZVICONI, G. G., **Figuri din trecutul Basarabiei: Familia Bantaş**, în *Viaţa Basarabiei,* Chişinău, 1932, nr. 7, p. 51-52.

61. CAMARIANO-CIORAN, Ariadna, **Jérémie Cacavela et ses relations avec les Principautés Roumaines**, dans *Revue des études sud-est européennes*, Bucarest, Tom. III, 1965, nr. 1-2, p. 165-190.

62. **Cantemir [Constantin]**, dans *Nouveau Larousse Universel*. Tome premier, Paris, Librairie Larousse, 1948, p. 283.

63. **Cantemir [Constantino]**, in *Enciclopedia Universal Sopena*, Barselona, 1980, tom. 2, p. 1626.

64. **Cantemir şi Alexandri, vornici de Bârlad şi de şoltuz cu 12 pârgari**, în Ghibănescu, Gh., *Ispisoace şi zapise,* III/2, Iaşi, 1912, p. 88-91.

65. CARADJA, C. I., **Un manuscris al lui Ieremia Cacavela din biblioteca lui Constantin Brâncoveanu**, în *Revista istorică*, Bucureşti, nr. 1-3, 1926, p. 16-18.

66. CERNOVODEANU, P., **Jérémie Cacavela et la protestantisme**, dans *Revue des études sud-est européene*, Bucarest, XVIII, 1980, nr. 2, p. 294, 294-310.

67. CIOBANU, Tudor, **Constantin Cantemir 1685, iunie 15 (25) – † 1693, martie 16 (26)**, în *Domnii Ţării Moldovei. Studii*, Chişinău, 2005, p. 205-208.

68. **Condica lui Constantin Mavrocordat**. Ed. de Corneliu Istrati, vol. 1, Iaşi, 1985, p. 5 [Rezumat de document].

69. CORFUS, Ilie, **Documente privitoare la istoria României culese din arhivele polone. Secolele al XVI-lea şi al XVII-lea**, Bucureşti, 2001, p. 257-259 [Document din 22 oct. 1622].

70. DOCAN, Nicolae, **„Cubaia" – soţia lui Constantin Vodă Cantemir**, în *Anuarul Institutului de Istorie „A. D. Xenopol"*, Iaşi, XXVIII, 1991, p. 353-376.

71. DUZINCHEVICI, Gheorghe, **Ceva nou asupra legăturilor lui Sobieski cu Moldova**, în *Analele Academiei Române. Memoriile Secţiunii Istorice,* Bucureşti, 19, 1937, p. 283-300.

72. EŞANU, Andrei; EŞANU, Valentina, **Fiicele lui Constantin-Vodă Cantemir**, în *Dinastia Cantemireştilor (sec. XVII-XVIII)*, Chişinău, Ed. Ştiinţa, 2008, p. 93-96.

73. GIURESCU, C., **Tractatul lui Constantin Cantemir cu Austriacii 1690...**, Bucureşti, C. Göbl, 1920, 19 p. Extras din numărul jubiliar al „Convorbirilor literare", XLIV.

74. GIURESCU, Constantin C., **Viaţa lui Constantin Cantemir**, în *Dimitrie Cantemir. Antologie*. Ed. de Suzana-Carmen Dumitrescu, Bucureşti, 1977, p. 162-173.

75. GOROVEI, Ştefan S., **A patra nevastă a lui Constantin Cantemir**, în *Arhiva Genealogică,* Iaşi, 1997, 4, nr. 1-2, p. 215-217.

76. HAIDARLÎ, Dan, **Contextul relaţiilor politice dintre reprezentanţii familiei Cantemireştilor şi conducătorii Hanatului din Crimeea**, în *Revista de Istorie a Moldovei,* Chişinău, 4, 2008, p. 176-179.

77. IORGA, N., **Istoria Românilor**. În 10 volume. Vol. VI. **Monarhii.** Volum îngrijit de Ştefan Andreescu, Bucureşti, 2000, p. 279, 292, 320, 324, 326, 329-330, 336, 379.

78. LEMNY, Stefan, **Les Cantemir. L'aventure européenne d'une famille princière au XVIIIe siècle**, Paris, Éditions Complexe, 2009, p. 29-42.

79. LUPU, Emil; BOTEZ, Aurel, **Noi contribuţii la cunoaşterea fostei mănăstiri Mera (Mira) – jud. Vrancea**, în *Arheologia medievală*. Muzeul Caraş-Severin, 2002, 4, p. 99-116.

80. MARINESCU, Florin, **Mănăstirea Mira de lângă Focşani, metoh al mănăstirii athonite Vatoped**, în *Revista de Istorie a Moldovei,* Chişinău, 4, 2008, p. 82-87.

81. MELCHISEDEC, Ştefan, **Notiţe istorice şi arheologice adunate de pe la 48 mănăstiri şi biserici antice din Moldova**, Bucureşti, 1885, p. 108-116 [Despre manăstirea Mira].

82. MINEA, I., **Constantin Cantemir ca vornic de Bârlad**, în *Cercetări istorice*, Iaşi, VIII-IX, 1932-1933, nr. 2, p. 270.

83. MINEA, I., **Din legăturile lui Constantin Cantemir cu principele Mihail Apafi**, în *Revista arhivelor,* Bucureşti, I, 1924-1926, nr. 1-3, p. 287-303.

84. MINEA, Ilie, **Din corespondenţa lui Constantin Vodă Cantemir cu Mihai Apafi (I), principele Ardealului şi răspuns domnului Veress**, în *Cercetări istorice*, Iaşi, An. V-VII, 1929-1931, p. 297-303.

85. MINEA, I., **Iaşii în vremea Cantemireştilor**, în *Viaţa Românească*. Revistă literară şi ştiinţifică, Iaşi, 1923, An. XV, vol. LX, nr. 8-9, p. 237-245.

86. MOURRE, M., **Cantemir [Constantino]**, în Idem, *Dictionnaire d'histoire universelle*. 1968, vol. 1, p. 336.

87. MOTOGNA, Victor, **O scrisoare a lui Dumitraşcu vodă Cantacuzino din 22 mai 1684**, în *Revista istorică*, Bucureşti, IX, 1923, nr. 4-6, p. 94-97.

88. MURGESCU, Bogdan, **O domnie la cumpăna veacurilor (Constantin Cantemir) 1685-1693**, în *Magazin istoric*, Bucureşti, 1994, 28, nr. 10, p. 21-26.

89. NECULCE, Ion, **Domnia lui Constantin Cantemir-voievoda în anul 7193 (1685), iunie 10**, în Idem, *Letopiseţul Ţării Moldovei şi O samă de cuvinte*. Ediţie şi studiu introductiv de Gabriel Ştrempel, Bucureşti, Ed. Minerva, 1982, p. 303-348.

90. NECULCE, Ion, **Domnia lui Constantin Cantemir-voievoda în anul 7193 (1685), iunie 10**, în *Marii cronicari al Moldovei. Grigore Ureche, Miron Costin, Nicolae Costin, Ion Neculce*. Ediţie, studiu in-

troductiv, glosar, repere istorico-literare de Gabriel Ştrempel, Bucureşti, Ed. Academiei Române, 2003, p. 899-923.

91. PĂTRAŞCU, Ion, **Un document inedit de la Constantin Vodă Cantemir**, în *Revista arhivelor,* Bucureşti, An. L, 1973, vol. 35, nr. 2, p. 5-8. Extras.
92. POŞTARENCU, D., **„Şi era om viteazu şi cu stat bun" (Constantin–vodă Bătrânul**), în *Patria tânără,* Chişinău, 1994, nr. 10, p. 10.
93. REZACHEVICI, Constantin, **Constantin Cantemir (1627-1693), întemeietorul dinastiei Cantemireştilor**, în *Revista de Istorie a Moldovei,* Chişinău, 4, 2008, p. 14-16.
94. REZACHEVICI, Constantin, **Constantin Cantemir (1627-1693). O viaţă neobişnuită – de la Silişteni la scaunul Moldovei**, în *Dinastia Cantemireştilor. Sec. XVII-XVIII.* Coord. Andrei Eşanu, Chişinău, Ştiinţa, 2008, p. 47-92.
95. REZACHEVICI, Constantin, **Asediul cetăţii Neamţului de către Jan Sobieski (1691): de la Dimitrie Cantemir şi Costache Negruzzi la realitatea istorică**, în *Relaţii culturale româno-polone*, Bucureşti, 1982, p. 23-34.
96. SION, Ion, **S-a născut Cantemir bătrânul în anul 1612?** în *Arhiva Genealogică,* Iaşi, 1997, nr. 1-4, p. 207-214.
97. STOICESCU, Nicolae**, Cantemir Constantin**, în Idem, *Dicţionar al marilor dregători din Ţara Românească şi Moldova. Sec. XIV-XVII*, Bucureşti, 1971, p. 367-368.
98. TANOVICEANU, I., **Marele spătar Ilie Ţifescu şi omorârea lui Miron şi Velicico Costin**, în *Analele Academiei Române, Memoriile Secţiunii Istorice,* Bucureşti, seria II, 1930, tom 32, p. 808-844.
99. VERESS, A., **Comentar la scrisoarea lui Constantin Cantemir din 1685**, în *Revista istorică română,* Bucureşti, I, 1931, fasc. 1, p. 133-134.
100. **Кантемиръ, Константинъ Федоровичъ,** в кн.: *Малый энциклопедическій словарь*. Изд. 2-е, С[анкт]-Петербург, Изданіе Брокгаузъ=Ефронъ, 1907, том. 1, Вып. II-й, с. 1985.
101. СОЛОВЬЕВ, Сергей, **История России с древнейших времен**. Кн. 4. Том XVI-XX, Санкт-Петербург, Общественная польза, [б. г.], 1656 с. 1379, 1403, 1493, 1600 [Despre Constantin Cantemir, fiul său Dimitrie].

Capitolul II

ANTIOH CANTEMIR
(1670-1724)
(Domniile (1695-1700, 1705-1707), documente, familia, descendenţii)

102. CERNENCHI, E., **Antioh Cantemir 1696, ianuarie – 1700, septembrie; 1705, martie – 1707, iulie**, în *Domnii Ţării Moldovei. Studii,* Chişinău, 2005, p. 212-215.

103. CERNOVODEANU, Paul, **Când a murit Antioh -Vodă al Moldovei**, în *Naţional şi universal în istoria românilor.* Studii oferite de prof. dr. Şerban Papacostea cu ocazia împlinirii a 70 de ani, Bucureşti, 1998, p. 100-104.

104. **Condica lui Constantin Mavrocordat**. Ed. de Corneliu Istrati, Vol. 1, Iaşi, 1985, p. 5-7, 150, 286, 298. [Rezumate de documente].

105. DEMETRESCU, Dragomir, **Hatmanul Lupu Bogdan şi dascălul Ieremia Cacavela**, în *Biserica Ortodoxă Română*, Bucureşti, 33, 1909-1910, p. 384-401.

106. **Documente româneşti din arhivele mănăstirii Xiropotam de la Muntele Athos**. Catalog, vol. I. Ed. F. Marinescu, I. Caproşu, P. Zahariuc, Iaşi, 2005, doc. 179, 180-187, 189, 190, 191, 215, 218, 220, 231, 235.

107. DRAGNEV, D., **Domniile** [lui Antioh Cantemir], în *Dinastia Cantemireştilor. Secolele XVII-XVIII.* Coord. Andrei Eşanu, Chişinău, 2008, p. 98-108.

108. IORGA, N., **Istoria Românilor**. În 10 volume. Vol. VI. **Monarhii**. Volum îngrijit de Ştefan Andreescu, Bucureşti, 2000, p. 289, 336-338, 350, 353, 355, 356, 367, 379, 385, 386, 429, 430.

109. LEŞCU, Anatol, **Generalul Constantin Cantemir** [personalitate a istoriei noastre], în *Oastea Moldovei,* Chişinău, 12 mai 2001, p. 7.

110. LEŞCU, Anatol, **Cantemireştii în istoria militară a Moldovei**, în *Revista de Istorie a Moldovei,* Chişinău, 4, 2008, p. 153-159.

111. NECULCE, Ion, **Domnia lui Antiohi-vodă, sîn Cantemir-vodă, leat 7204 (1696)**, în Idem, *Letopiseţul Ţării Moldovei* şi *O samă de cuvinte*. Ediţie şi studiu introductiv de Gabriel Ştrempel, Bucureşti, Ed. Minerva, 1982, p. 377-415.

112. NECULCE, Ion, **Domnia a doa a lui Antiohi-vodă, sîn Cantemir-vodă, leat 7213 (1705)**, în Idem, *Letopiseţul Ţării Moldovei şi O samă de cuvinte*. Ediţie şi studiu introductiv de Gabriel Ştrempel, Bucureşti, Ed. Minerva, 1982, p. 458-472.

113. NECULCE, Ion, **Domnia lui Antiohi-vodă, sîn Cantemir-vodă, leat 7204 (1696)**, în *Marii cronicari ai Moldovei. Grigore Ureche, Miron Costin, Nicolae Costin, Ion Neculce*. Ediţie, studiu introductiv, glosar, repere istorico-literare de Gabriel Ştrempel, Bucureşti, Ed. Academiei Române, 2003, p. 938-959.

114. NECULCE, Ion, **Domnia a doa a lui Antiohi-vodă, sîn Cantemir-vodă, leat 7213 (1705)**, în *Marii cronicari ai Moldovei. Grigore Ureche, Miron Costin, Nicolae Costin, Ion Neculce*, Ediţie, studiu introductiv, glosar, repere istorico-literare de Gabriel Ştrempel, Bucureşti, Ed. Academiei Române, 2003, p. 982-989.

115. PĂLTÂNEA, Paul, **Ştiri inedite despre familia domnitorului Antioh Cantemir**, în *Anuarul Institutului de Istorie şi Arheologie „A. D. Xenopol", Iaşi,* XXVI, 1989, p. 707-717 [I]; vol. XXVII, 1990, p. 239-258 [II]; XXVIII, 1991; p. 377-390 [III].

116. PĂLTÂNEA, Paul, **Familia şi descendenţii lui Antioh Cantemir**, în *Dinastia Cantemireştilor. Secolele XVII-XVIII.* Coord. Andrei Eşanu, Chişinău, 2008, p. 109-154.

117. МОХОВ, Н. А; СТРАТИЕВСКИЙ, К. В., **Роль русского и украинского народов в исторических судьбах Молдавии.** Под ред. Е. М. Руссева, Кишинев, Картя молдовеняскэ, 1963. – 65 с.

118. ЦВИРКУН, В., **Похищение из Константинополя. Из истории взаимоотношений Антиоха и Димитрия Кантемиров**, în *Revista de Istorie a Moldovei*, Chişinău, 2008, nr. 2, p. 138-146.

Document _____

Capitolul III

DIMITRIE CANTEMIR
(1673-1723)

(Domniile (1693, 1710-1711), opera, documente, familia)

1. Viaţa şi activitatea politică

119. ADAMESCU, Gheorghe, **Dimitrie Cantemir,** în Idem, *Din biografiile scriitorilor români,* Bucureşti, Editura Librăriei „Universala" Alcalay & C, f. a., p. 17-21.

120. AGÂRBICEANU, Ion, **Dimitrie Cantemir**, în Idem, **Cărturari români**, Sibiu, Editura Asociaţiunii Astra. Tiparul Institutului de Arte Grafice Dacia Traiană, 1937, p. 23-34.

121. ALMAŞ, Dumitru, **Inorogul cel înţelept: Evocare istorică, în douăsprezece episoade a vieţii lui D. Cantemir**, Bucureşti, Editura militară, 1981, 317 p.

122. ASACHI, Gheorghe, **Vie du prince Démètrius Cantemir / Viaţa prinţului Dimitrie Cantemir**, în *Spicuitorul moldo-român*, Iaşi. La Institutul Albinei, octombrie-decembrie, 1841, p. 18-70. Retipărit în *Foaie pentru minte, inimă şi literatură*, Braşov, 1842, nr. 41, p. 321-326; nr. 42, p. 329-333; nr. 43, p. 337-342.

123. BABII, Alexandru; STRAH, Dimitrie, **Concepţiile politice ale lui Dimitrie Cantemir şi Antioh Cantemir**, în volumul *Istoria gândirii politice în Moldova*, Partea I, Chişinău, 1994, p. 175-192.

124. BANTÂŞ-KAMENSKI, Dimitrie, **Dimitrie Cantemir, domnul Moldovei**. Traducere de Victor C. Cervescu. Institutul de Arte Grafice „Carol Göbl" S-sor, I. St. Rasidescu, Bucureşti, 1902, 24 p. + 2 f. portr. + Schiţa neamului Cantemireştilor.

125. BARIŢ, G., **Dimitrie Cantemir, principele Moldovei**, în *Transilvania*, Sibiu, III, 1870, 15 mai, nr. 10, p. 118-121; 1870, 1 iun. 1870, nr. 11, p. 128-130.

126. BĂLAN, Ion Dodu, **Dimitrie Cantemir**, în *Tânărul scriitor,* II, 1953, nr. 10, p. 78 şi urm.; şi în *Artă şi ideal,* Bucureşti, Ed. Eminescu, 1975, p. 48-54.

127. BEKE, György, **Olajbányászok Moldovában. Dimitrie Cantemir útvonalán**, in *Elöre,* Bucureşti, 27, 8072. sz., 1973, okt. 21, 3. 1.

128. BEKE, György, **Suceava hangulata. Dimitrie Cantemir útvonalán**, in *Elöre,* Bucureşti, 27, 8036 sz., 1973, szept. 9, 4. 1.

129. BEKE, György, **Új menetben. – Dimitrie Cantemir útvonalán**, in *Elöre,* Bucureşti, 27, 8066 sz., 1973, okt. 14, 4. 1.

130. BERZA, Mihai, **Dimitrie Cantemir – omul politic şi istoric**, în *Analele Universităţii Bucureşti. Istorie*, XXII, 1974, nr. 1, p. 5-14; şi în Idem, *Pentru o istorie a vechii culturi româneşti*, Ed. de A. Pippidi, Bucureşti, 1985, p. 140-150.

131. BERZA, Mihai, **Medalion istoric: Dimitrie Cantemir (1673-1723)**, în *Studii şi articole de istorie,* Bucureşti, 23, 1973, p. 36-37.

132. BERZA, Mihai, **Démètre Cantemir (1673-1723),** dans *Association internationale d'études du Sud-Est Européene,* Bulletin XII, 1974, 2, p. 321-332. Extras.

133. BITAY, Ilona, **Dimitrie Cantemir (1673-1723)**, în *Korunk,* Bucureşti, 32, 7. sz., 1973 júl., 1117-1121. 1.

134. BOLDUR, A., **Contribuţii la studiul istoriei românilor**, Chişinău, 1937 [Despre D. Cantemir, p. 2-3, 69, 80, 84, 89, 149, 150, 235, 236, 237, 239, 240, 255, 277, 289, 290, 291, 293, 295, 297].

135. BRUCKER, Johanna, **Demetrius Cantemir, sein Leben, sein Werk und seine Bedeutung**, Wien, 1949 (Diss. Wien).

136. CALLIMACHI, Scarlat, **Démètre Cantémir**, Bucureşti, Ed. Meridiane, 1966, 64 p. + 8 planşe. portr., facs.

137. CÂNDEA, Virgil, **Dimitrie Cantemir**, în *Cărţi noi,* Bucureşti, XVI, 1973, nr. 5, p. 2.

138. CÂNDEA, Virgil, **La vie du prince Dimitrie Cantemir écrite par son fils Antioh. Texte intégral d'apres le manuscrit original de la Houghton Library**, dans *Revue des études sud-est européennes*, Bucarest, tom XXIII, 1985, nr. 3, p. 203-221.

139. CARDAŞ, Gh., **Dimitrie Cantemir**, în *Universul literar,* Bucureşti, 42, 1926, nr. 3, p. 5-6.

140. CERNOVODEANU, P., **Dimitrie Cantemir inedit**, în *Magazin istoric,* Bucureşti, 25, 1991, nr. 4, p. 3-5.

141. CERNOVODEANU, Paul, **Démètre Cantemir vu par les contemporains (le monde savant et les milieux diplomatique européens)**, dans *Revue des études sud-est européennes*, Bucarest, XI, 1973, no. 4, p. 629-656.

142. CERNOVODEANU, P., **Dimitrie Cantemir. Patriot şi om politic**, în *Era socialistă,* Bucureşti, 53, 1973, nr. 19, p. 40-42.

143. CERVESCU, V., **Dimitrie Cantemir**, Bucureşti, 1902.

144. CIOBANU, Radu-Ştefan, **Pe urmele stolnicului Constantin Cantacuzino**, Bucureşti, 1982, 334 p. [Despre Cantemir, p. 34, 63, 212, 230, 247, 251, 272, 273].

145. CIOBANU, Ştefan, **Dimitrie Cantemir**, în *Adevărul literar şi artistic,* Bucureşti, 4, 11 nov. 1923, nr. 153, p. 3; 18 noiemb. 1924, nr. 154, p. 3.

146. CIOCULESCU, Şerban, **Dimitrie Cantemir. Viaţa şi opera**, Sinaia, 1973, 23 p.

147. CIOCULESCU, Şerban**, Viaţa şi opera lui Dimitrie Cantemir**, în *Limbă şi literatură,* Bucureşti, vol. IV, 1973, p. 655-665.

148. CIURDARIU M., **Unele observaţii pe marginea cărţii „Dimitrie Cantemir. Viaţa şi opera"**, în *Cercetări filosofice*, Bucureşti, vol. 6, 1959, nr. 1, p. 152-157.

149. CONSTANTINESCU, Miron; DAICOVICIU, Constantin; PASCU, Ştefan, **Istoria României. Compendiu**. Ediţia a II-a. Bucureşti, Editura didactică şi pedagogică, 1971, p. 179-181.

150. [COROBAN, Vasile] Коробан, Василе, **Димитрие Кантемир**, ын *Октомбрие,* Кишинэу, 1953, № 5, п. 77-83.

151. [COROBAN, Vasile] Коробан, Василе, **Димитрие Кантемир ши Антиох Кантемир,** ын *Култура*, Кишинэу, 1 септ. 1973, № 35, п. 8; 8 септ., № 36, п. 8; 15 септ., № 37, п. 8.

152. **Das Leben Demetrie Kantemirs, Fürsten der Moldau**, im *Geschichte des Osmanischen Reichs nach seinem Anwachse und Abnehmen,* Hamburg, 1745, S. 841-852.

153. **Das Leben von Demetrie Kantemirs ehemaligen Fürsten der Moldau**, im *Demetrii Kantemirs, ehemaligen Fürsten in der Moldau, Historisch-geographisch- und politische Beschreibung der Moldau, nebst dem Leben des Verfassers und einer Landcharte,* Frankfurt und Leipzig 1771, S. 1-22.

154. DIACONESCU, M., **Gesellschaftspolitische Aspekte im Werk von Dimitrie Cantemir**, *Sitzungsberichte der Academie der Wissenschaften der DDR. 13. Dimitrie Cantemir (1672-1723),* Berlin, 1974, S. 75-81.

155. **Dimitrie Cantemir (1673-1723)**, Ed. UNESCO Türkiye, Ankara, 1975.

156. **Dimitrie Cantemir: Fürst der Moldau, Gelehrten, Akteur der europäischen Kulturgeschichte**, Ed. Bochmann Klaus, Dumbrava Vasile, Leipziger Universitärsverlag, 2008, 312 S.

157. DUMITRESCU, S.-C., **Dimitrie Cantemir**, Bucureşti, Ed. Eminescu, 1974.

158. DUMITRESCU, S.-C., **Dimitrie Cantemir interpretat de...**, Bucureşti, 1977.

159. DUMITRIU, Dana, **D. Cantemir**, în *Munca,* Bucureşti*,* 24, 19 oct. 1968, nr. 6511.

160. [ERMURATSKI, V. N.] ЕРМУРАТСКИЙ, В. Н., **Димитрие Кантемир**. Традучере С. Г. Пынзарь, Кишинэу, Картя Молдовеняскэ, 1978, 118 п.

161. EŞANU, Andrei; EŞANU, Valentina, **Dimitrie Cantemir (1673-1723). Viaţa şi activitatea politică**, în *Dinastia Cantemireştilor (sec. XVII-XVIII)*, Chişinău, Ed. Ştiinţa, 2008, p. 156-216 [Considerente privind data naşterii; copilăria, adolescenţa, educaţia şi instruirea; logodna; şederile la Constantinopol (1690-1691; 1693-1699; 1700-1710); în Moldova (1691-1693); prima domnie (martie-aprilie 1693); căsătoria; a doua domnie (1710-1711) ş. a.].

162. EŞANU, Andrei, **Dimitrie Cantemir 1693 martie 18 (28) – aprilie; 1710 noiembrie 23 (decembrie 3) – 1711 iulie 11 (21)**, în *Domnitorii Ţării Moldovei.* Studii, Chişinău, 2005, p. 220-227.

163. FLOREA-RARIŞTE, D., **Viaţa şi opera lui Dimitrie Cantemir**, în *Steaua,* Cluj, IX, 1958, nr. 7, p. 81.

164. GEORGESCU, N., **Cantemir şi fiul său Cantemir**, în *Bucovina literară,* Suceava, an. 13, nr. 6, 2003, p. 22.

165. GEORGESCU, Ştefan, **Personalitatea lui Dimitrie Cantemir**, în *Analele Universităţii Bucureşti. Filozofie.* 1973, nr. 2, p. 9-11.

166. GHEORGHIU, Mihnea, **Ucenicia cărturarului**, Bucureşti, Editura tineretului, 1955, 164 p., il.

167. GIURESCU, Constantin C., **Istoria românilor**, vol. III, partea I, Bucureşti, Fundaţia pentru literatură şi artă, 1942, p. 207-223.

168. GIURESCU, Constantin C.; GIURESCU, Dinu C., **Istoria Românilor din cele mai vechi timpuri şi până astăzi**, Bucureşti, Editura Albatros, 1971, p. 21, 173, 222, 229, 389, 391, 413, 414, 418, 419, 426, 427, 431, 444, 448, 464, 483, 521, 565, 569, 640, 708.

169. GIURESCU, Constantin C., **Dimitrie Cantemir**, în *Săptămîna culturală a Capitalei*, Bucureşti, 7 sept. 1973, nr. 144, p. 3, 5; 14 sept., nr. 145, p. 3, 4.

170. GONŢA, Al. A., **Relaţiile românilor cu slavii de răsărit până la 1812**, Ed. Universitas, Chişinău, 1993, p. 112 şi urm. [Despre D. Cantemir]

171. GORE, Gh., **Dimitrie Cantemir**, în *Buletinul regiunii Basarabia,* Chişinău, nr. 19, 1867.

172. GOROVEI, Ştefan S., **Note cantemiriene**, în *Anuarul Institutului de Istorie şi Arheologie „A. D. Xenopol"*, Iaşi, XXI, 1984, p. 489-494.

173. HAREA, Vasile, **Biografiile lui Dimitrie Cantemir**, în *Studii despre D. Cantemir*, Iaşi, 1973.

174. HAREA, Vasile, **Vechi şi nou la Dimitrie Cantemir**, în *Dacia literară*, Iaşi, 8, 1997, nr. 1, p. 20-22.

175. HAREA, Vasile, **Dimitrie Cantemir şi fiul său Antioh. Studii**, Ed. de Sorina Bălănescu şi Mihail Harea, Iaşi, Editura Universităţii, 1999, 238 p.
Recenzii de Leonida Maniu, **Doi ctitori de cultură modernă**, în *Cronica,* Iaşi, an. 34, nr. 11, 1999, p. 2; şi de Andrei Stratulat, **Dosarul Cantemir,** în *Revista română,* Iaşi, an. 6, nr. 1, trim. I, 2000, p. 7.

176. HAREA, Vasile, **Primele trei biografii ale lui D. Cantemir**, în Idem, *Dimitrie Cantemir şi fiul său Antioh,* Iaşi, 1999, p. 23-55.

177. HUSAR, Al., **Cantemir**, în Idem, *Lecţiile istoriei*, Iaşi, Institutul European, 1995, p. 58-60.

178. IORGA, N., **Veşti nouă despre Dimitrie Cantemir**, în *Floarea Darurilor,* vol. 2, 8 apr. 1907, nr. 3, p. 33-35; şi în *Oglinda literară,* Focşani, an 3, iul.-aug., 2004, nr. 31-32, p. 840; an 5, apr. 2006, nr. 52, p. 1848.

179. IORGA, N., **Istoria românilor prin călători**. În 4 vol., Bucureşti, Editura Casei şcoalelor, 1926. Vol. 2, p. 23, 61, 90, 94, 116, 125, 147, 253; vol. 3, p. 98, 110; vol. 4, p. 21.

180. IORGA, N., **Istoria poporului românesc**, vol. 3, Bucureşti, Ed. Casei şcoalelor, 1927, p. 169-173.

181. IORGA, Nicolae, **Dimitrie Cantemir**, Cluj, 1929.

182. IORGA, N., **Românii în străinătate**, în *Cuget clar,* 8 nr. 1-6, 1935, p. 57-63.

183. IORGA, Nicolae, **Amintirea lui Dimitrie Cantemir (1935)**, în *Neamul românesc,* Iaşi, 2 iulie 1935, p. 1, 2; şi în Idem, *Adevărul asupra trecutului şi prezentului Basarabiei (1914-1940).* Selecţie de Pavel Balmuş, Bucureşti, 2008, p. 201-205.

184. IORGA, N., **Istoria Românilor**. În 10 volume. Vol. VI. **Monarhii**. Volum îngrijit de Ştefan Andreescu, Bucureşti, 2000, p. 16, 119, 136, 286, 288-289, 292, 297, 329, 330, 337, 353, 354, 386-388, 391-394, 398, 411, 413, 417, 418, 421-424, 430.

185. IORGA, Nicolae, **Dimitrie Cantemir**, în Idem, *Istoria literaturii române în secolul al XVIII-lea (1688-1821)*, Bucureşti, Editura didactică şi pedagogică, 1969, vol. I, p. 221-331.

186. ISCRU, Gheorghe D., **Dimitrie Cantemir: patriotismul cărturarului slujit prin adevăr ştiinţific**, în *Analele Universităţii „Dimitrie Cantemir",* Istorie*,* 2003, 5, p. 85-90.

187. KANTEMIR, Antijoh, **Des Leben des Fürsten Demetrius Cantemir. Eigenhändig verfasst vor Antiochus Cantemir, seinem jüngsten Sohn, bevollmächtigtem Minister seiner Zarischen Majestät in London**, in Bochmann, Klaus, Dumbrava, Vasile, *Dimitrie Cantemir: Fürst der Moldau, Gelehrten, Akteur der europäischen Kulturgeschichte,* Leipziger Universitärsverlag, 2008, S. 24-41.

188. JUC, Victor, **Idei politice în opera lui Dimitrie Cantemir**, în *Omagiu lui Vladimir Potlog şi Constantin Drachenberg la 70 de ani,* Chişinău, 1997, p. 142-145.

189. LAUDAT, Ion D., **Dimitrie Cantemir. Viaţa şi opera**, Iaşi, Ed. Junimea, 1973, 272 p. + il. [Cu o bibliografie la p. 247-270].
Recenzie de Florin Mihăilescu, **Două moduri de a celebra sau exigenţele istoriei literare,** în *Viaţa Românească,* septembrie 1973, nr. 9, p. 192-198.

190. LĂUDAT, I. D., **Cele mai vechi relatări despre unele momente din viaţa lui Dimitrie Cantemir**, în Idem, *Studii despre Dimitrie Cantemir*, Iaşi, Ed. Universităţii „A. I. Cuza", 1974, p. 30-53.

191. LEMNY, Stefan, **D'Istanbul à Saint-Pétersbourg: Démétrius Cantemir**, dans Idem, *Les Cantemir. L'aventure européenne d'une famille princière au XVIIIe siècle*, Paris, Éditions Complexe, 2009, p. 43-173.
Recenzie de Alexandru-Florin Platon, **Sinteza culturală cantemiriană**, în *Contrafort*, Chişinău, 2009, nr. 7-8 (177-178).

192. LOZOVAN E., **Dimitrie Cantemir franc-macon?** dans *Revue des études Roumaines*, Paris, XVI, 1981, p. 68-71.

193. MATEI, Valeriu, **Fericirea blândă şi haină...**, [Dimitrie Cantemir – diplomat], în *Moldova şi lumea,* Chişinău, 1992, nr. 5, p. 22-23.

194. MATVEI, Valeria, **Dimitrie Cantemir (1673-1723)**, în *Calendar naţional 2003,* Chişinău, 2003, p. 238-241.

195. MAXIM, Mihai, **Dimitrie Cantemir (1673-1723)**, in *Historians of the Ottoman Empir/ Osmanli Tarihçileri*, Harvard Univ., Press, 2006 (www. ottomanhistorians. com)

196. MAZILU, Dan Horia, **Dimitrie Cantemir**, Bucureşti, Editura Tineretului, colecţia „Oameni de seamă", 1962, 303 p. Reeditare, Bucureşti, Editura Albatros, 1972, 324 p., il., colecţia „Oameni iluştri".

197. MĂCIUCĂ, Constantin, **Dimitrie Cantemir**, Bucureşti, Ed. tineretului, 1962, 302 p.
Recenzie de Constantin Paiu, în *Iaşul literar,* Iaşi, XIV, 1963, nr. 4, p. 74-76; Alex. Sever, în *Viaţa Românească,* Bucureşti, 1963, nr. 10, p. 192-194.

198. MĂCIUCĂ, Constantin, **Dimitrie Cantemir**, Bucureşti, Editura Albatros, 1972, 324 p. 9 f. pl.
Recenzie de N. Stoicesu, în *Luceafărul,* Bucureşti, 16, 1973, nr. 30, 28 iulie, p. 6; de I. D. Lăudat, în *Ateneu,* Bucureşti, 10, 1973, nr. 5, p. 6; şi de Dan Tărchilă, în *Astra,* Sibiu, 8, 1973, nr. 5, p. 4.

199. **Mănăstirea Dimitrie Cantemir**, în *Cronica Episcopiei Huşilor*, vol. IV, Huşi, 1998, p. 623-625.

200. MĂNUCĂ, Constantin, **Dimitrie Cantemir**, Bucureşti, 1962.

201. MEURS, Wilhelmus Petrus van, **Dimitrie Cantemir as strategist**, in *Biography and Romanian Studies,* Iaşi-Oxford, Portland, The Center of Romanian Studies, 1998, p. 27-35; şi în *Romanian Civilization. A journal of Romanian and East Central European studies*, Bucureşti, an. 8, 1999, nr. 2, p. 3-12.

202. MIHĂILĂ, Gheorghe, **Antioh Cantemir biograf al părintelui său, Dimitrie Cantemir**, în *Caiete critice*, Bucureşti, nr. 8-10, il, 2002, p. 126-139.

203. MINEA, Ilie, **Despre Dimitrie Cantemir. Omul. Scriitorul. Domnitorul**, Institutul de Arte Grafice şi Editura Viaţa Românească, Iaşi, 1926, 422 p.
Recenzie de M. Cost[ăchescu], în *Ion Neculce*, Iaşi, fasc. 6, 1926, p. 390-392; N. Iorga, *Revista istorică,* Bucureşti, 13, 1927, p. 409; P. P. Panaitescu, în *Anuarul Institutului de Istorie Naţională Cluj,* 5, 1928-1930, Cluj, 1930, p. 537-541.

204. [MOHOV, N. A.; MUNTEAN, M. P.] МОХОВ Н. А.; МУНТЯН, М. П., **Димитрие Кантемир – кужетэтор ши ом политик (кэтре аниверсаря а 300 ань де ла зиуа наштерий)**, Кишинэу, 1973. – 17 п.

205. MUŞAT, Maria; BOATCĂ, Silvestru, **Dimitrie Cantemir**, Bucureşti, 1975, 144 p. (Domnitori şi voievozi ai ţărilor române, vol. V, nr. 3807)

206. NEGRUZZI, C., **Prescurtare din viaţa principelui Dimitrie Cantemir**, în *Descrierea Moldaviei*, Ed. II-a, Iaşi, 1851, Tipografia francezo-română, p. XIII; *Adevărul literar şi artistic,* Bucureşti, 1923, 17 iun., nr. 134, p. 3.

207. NEGRUZZI, Costache, **Viaţa principelui Dimitrie Cantemir**, în Dimitrie Cantemir, *Moldova***,** Bucureşti, Cartea Românească, [1925], p. 1-5.

208. NEGRUZZI, C., **Dimitrie Cantemir**, în *Iaşii în lumina vremurilor de altădată* de Octav Molnar, Iaşi, [f. a.], p. 10.

209. NELSON, J. W., **The Life and the Writings of Dimitrie Cantemir (1673-1723) Prince of Moldavia**, Phil. Diss., S.U.A. Stanford University, 1955.

210. NICOLESCU, Miron, **Notiţă biografică şi bibliografică**, în Dimitrie Cantemir, *Descrierea Moldovei,* Editura Librăriei Socec, Bucureşti, 1909, p. 3-15.

211. NICULESCU, I. Gh., **Dimitrie Cantemir**, în *Cuvinte nouă*, II, 1936, nr. 7-8, p. 1-12.

212. NOVICOV, N. I., **Principele Dimitrie Cantemir şi principele Antioh Cantemir (Portrete literare) – 1772**, în *Epopeea istorică a Cantemireştilor. Antologie: destine legendare în pagini literare.* Ediţie îngrijită, traduceri, studiu critic, note şi comentarii de Gheorghe Barbă. Cuvânt înainte de Aneta Dobre. Tehnoredactare şi *Notă asupra ediţiei* de Cristina Antonia Anore, Bucureşti, Editura Universităţii din Bucureşti, 2009, p. 49-54.

213. OŢETEA, N., **Istoria poporului român**, Bucureşti, Editura ştiinţifică, 1970, p. 177-178, 260-262.

214. PANAITESCU, P. P., **Dimitrie Cantemir. Viaţa şi opera**, Bucureşti, Editura Academiei, 1958, 265 p., portr., fasc., h.
Recenzii de I. Ardeleanu, *O contribuţie de valoare la cunoaşterea vieţii şi operei lui Dimitrie Cantemir,* în *România liberă,* Bucureşti, 14 iun. 1958, nr. 4254, p. 2; D. Florea-Rarişte, în *Steaua,* Cluj, 1958, nr. 7, p. 81-84; Perpessicius, în *Luceafărul,* Bucureşti, II, nr. 4, 1959, p. 7 şi în Perpessicius, *Alte menţiuni de istoriografie literară şi folclor,* 1957-1960, Bucureşti, 1961, p. 276; Z. Paul, în *Mitropolia Moldovei şi Sucevei,* Iaşi, 35, nr. 1-2, ian.-febr., 1959, p. 117-120; Şerban Cioculescu, **Despre stilul lui Dimitrie Cantemir,** în Idem, *Varietăţi critice,* Bucureşti, E.P.L., 1966, p. 50-62.

215. PANAITESCU, P. P., **Notă despre cea mai veche biografie a lui Dimitrie Cantemir**, în Idem, *Dimitrie Cantemir. Viaţa şi opera,* Bucureşti, 1958, p. 14-15.

216. PAPACOSTEA, Victor, **Dimitrie Cantemir**, în *Familia. Revista Asociaţiei Scriitorilor Români din Ardeal,* Oradea, 1942, nr. 1-2, p. 3-10.

217. PASCU, George, **Viaţa şi operele lui Dimitrie Cantemir**, Bucureşti, Cultura Naţională, 1924, 99 p.
Recenzie de I. Iordan, în *Viaţa românească,* Iaşi, 16, nr. 4, 1924, p. 148-149; Cezar Papacostea, în *Convorbiri literare,* Bucureşti, septembrie 1924, p. 717-718; V. Bogrea, în *Anuarul Institutului de Istorie Naţională,* Cluj, III, 1924-1925, Cluj, 1926, p. 711-712.

218. PASCU, Giorgio, **Demetrio Cantemir**. Traduzione di Carlo Tagliavini, în *Publicazioni del l'Instituto per l'Europa Orientale*, III, Roma, 1923, p. 731-744; *Studi sulla Romania,* Napoli, Tip. Ricciardi, 1923, p. 263-278.

219. PASCU, Ştefan, **Dimitrie Cantemir**, dans *Bulletin de l'Association Internationale d'études du Sud-Est Européen [AIESEE]*, Bucarest, XI (1973), no. 1-2, p. 151-166.

220. PASCU, Ştefan, **Dimitrie Cantemir**, în *Anuarul Institutului de Istorie şi Arheologie,* Cluj, 1973, tom XVI, p. 9-21.

221. PITEŞTEANU, Gherasim, **Familia Cantemir,** în *Biserica Ortodoxă Română***,** Bucureşti, 1887-1888, 11, nr. 4, p. 348-356.

222. POŞTARENCU, Dinu, **Dimitrie Cantemir**, în *Familia în Basarabia***,** Chişinău, 1993, nr. 10, p. 160-171.

223. RADU, Raisa; RADU, Homer, **Dimitrie Cantemir**, în *Studii şi articole de istorie,* Bucureşti, 1995, 62, p. 127-131.

224. RADU, Vasile, **Consideraţii asupra ideilor politice şi sociale ale lui Dimitrie Cantemir**, în *Apulum,* Buletinul Muzeului Regional Alba Iulia, VI, 1967, p. 379-392 şi Extras, 1967, 14 p.

225. SANDU, Ion; PROCA, Maria, **Clasa politică în conceptul lui Dimitrie Cantemir şi comportamentul elitei guvernatoare a Republicii Moldova**, în *Dimitrie Cantemir (1673-1723).* Materialele simpozionului ştiinţific consacrat aniversării a 325-a de la naştere. Chişinău, 1998, Chişinău, Ed. Civitas, 1999, p. 59-65.

226. SBIERA, Eduard**, Dimitrie Cantemir**, în *Albina,* Bucureşti, 28 iun. 1935, nr. 25, p. 389.

227. SIMIONESCU, Constantin, **Copilăria şi tinereţea lui Dimitrie Cantemir**, în *Săptămâna culturală a capitalei*, Bucureşti, 22 iun. 1973, nr. 133, p. 4.

228. SIMIONESCU, I., **Dimitrie Cantemir**, în *Lamura. Revistă de cultură generală*, Craiova, VII, 1926, nr. 2-3, p. 49-53.

229. SIMIONESCU, I, **Oameni aleşi.** Vol. II. **Românii**. Ed. a II-a. Bucureşti, Cartea Românească, 1929, p. 204-218.

230. SIMIONESCU, Ioan, **Dimitrie Cantemir**, în Idem, *Oameni aleşi. Românii,* Chişinău, 2004, p. 18-29.

231. SIMIONESCU, Paul, **Dimitrie Cantemir domnitor şi savant umanist**, Bucureşti, Ed. enciclopedică română, 1969, 96 p. (fig.).
Recenzie de Dumitru Soare, în *Biserica Ortodoxă Română*, Bucureşti, nr. 5-6, 1970, p. 622-625.

232. STĂNCIULESCU-BÎRDA, Alexandru, **Dimitrie Cantemir, a Champion of Medieval Romanian Politics and Culture**, in *Balkan Studies*, Thessaloniki, 28, 1987, nr. 2, p. 211-222.

233. ŞTEFĂNESCU, Ştefan, **La pensée politique de Démètre Cantemir et les rapports de la Moldavie avec les états voisins au début du XVIIIe siècle**, în *Revue Roumaine d'Histoire*, Bucarest, 1973, nr. 5, p. 859-873.

234. ŞTEFĂNESCU, Ştefan, **Gândirea politică a lui Dimitrie Cantemir şi relaţiile Moldovei cu statele vecine la începutul veacului al XVIII-lea**, în *300 de ani de la naşterea lui Dimitrie Cantemir,* Bucureşti, 1974, p. 109-124.

235. **The Life of Demetrius Cantemir, Prince of Moldavia**, in Dimitrie Cantemir, *The History of the Growth and Decay of the Ottoman Empire*. Translated into English by N. Tindal, Part. II, London, 1735, p. 455-460.

236. TOCILESCU, Gr., **Principele Dimitrie Cantemir**, în *Manuscriptum,* Bucureşti, 1987, nr. 2, p. 103-105.

237. TOYNBEE, Arnold, **Nobilul român Dimitrie Cantemir**, în *Magazin istoric,* Bucureşti, 7, iulie 1973, nr. 7, p. 26-27.

238. TYNDAL, N., **Viaţa lui Dimitrie Cantemir, fost domn al Moldovei**, în *Operele principelui Demetriu Cantemir*, vol. III-IV. *Istoria Imperiului Otoman*, partea II-a. Bucureşti, Ed. Societăţii Academice Române, 1876, p. 795-807.

239. ŢARĂLUNGĂ, Ecaterina, **Dimitrie Cantemir în arhiva Gr. Tocilescu**, în *Manuscriptum,* Bucureşti, An. XVII, 1987, nr. 2 (67), p. 88-105; şi în *Transilvania,* Sibiu, 17, 1988, nr. 6, p. 38-40; nr. 7, p. 45-47, 55; nr. 8, p. 45-47, 55.

240. ŢARĂLUNGĂ Ecaterina, **Dimitrie Cantemir: Contribuţii documentare la un portret**, Bucureşti, Chişinău, Ed. Litera Internaţional, 2004, 556 p.

241. ŢVIRKUN, Viktor, **Dimitri Kantemir'in kisa biyografisi**, Ankara, 2003, 52 p.

242. ŢVIRKUN, Viktor, **Tatar asilli diplomat ve tarihçi Dimitri Kantemir'in kisa biografisi**, in *Bizim Kirim*, nr. 4, Ankara, 2004, s. 8 şi urm.

243. ŢVIRCUN, Victor, **File din istoria vieţii şi activităţii politice a lui Dimitrie Cantemir**, Chişinău, Ed. Cartdidact, 2009, 90 p.

244. URSU, N. A., **Note la biografia lui Dimitrie Cantemir**, în *Cronica*, Iaşi, 32, 1997, nr. 5, p. 10; şi în Idem, *Contribuţii la istoria culturii româneşti. Studii şi note filologice*, Iaşi, Ed. Cronica, 2002, p. 34-43.

245. URSU, G., **Cantemir**, în *Cetatea Moldovei,* III, vol. 6, aug.-sept. 1942, nr. 8-9, p. 285.

246. VAIDA, Petru**, Cu cine a studiat Cantemir?** în *Luceafărul,* Bucureşti, XIII, 18 aprilie 1970, nr. 16, p. 2.

247. **Viaţa lui Dimitrie Cantemir, domnul Moldovei şi Prinţip în Împărăţia rusească**, în *Biblioteca românească,* Buda, 1829, pt. I, p. 27-58, reprodusă şi în 1834, pt. I, p. 27-58.

248. **Viaţa prinţului Dimitrie Cantemir** [Din hronografiile Moldovei], în *Foaie pentru minte, inimă şi literatură,* Braşov, 5, 1842, nr. 41, p. 321-326; nr. 42, p. 329-333; nr. 43, p. 337-342.

249. **Vie de Demetrius Cantemir prince de Moldavie**, dans Demetrius Cantimir, *Histoire de l'Empire Othoman, ou se voyant les causes de son aggrandissement et de sa décadence*. In 4 volume, Paris, 1743, vol. IV, p. 467-488.

250. **Vie de Demetrius Cantemir prince de Moldavie**, dans Demetrius Cantimir, *Histoire de l'Empire Othoman, ou se voyant les causes de son aggrandissement et de sa décadence*, In 2 volume, Paris, 1743, vol. II, p. 318-324.

251. **Vita principis Demetrii Cantemirii**, in *Operele principelui Dimitrie Cantemir*, vol. VII. *Vita Constantini Cantemirii cognomento senis Moldaviae Principis. Collectanea Orientalia*. Bucureşti, Ed. Academiei Române, 1883, p. 5.

252. XENOPOL, A. D., **Istoria Românilor**. Vol. IV. Iassi, Tipo-Litografia H. Goldner, 1888-1891, p. 601-609.

253. XENOPOL, A. D., **Istoria Românilor din Dacia Traiană**. Ediţia a 3-a revăzută de autor, îngrijită şi ţinută la curent de I. Vlădescu. Volumul 8. **Domnia lui C. Brancovanu 1689-1714**. Bucureşti, Editura Cartea Românească, 1929, p. 98-120, 204-212.

254. XENOPOL, A. D., **Histoire des Romains de la Dacie Trajane depuis les origins jusqu'a l'Union des Principautés en 1859**, vol. III, Paris, 1896, p. 136-139, 143-154, 162-165.

255. XENOPOL, A. D., **Dimitrie Cantemir**, în Idem, *Istoria românilor din Dacia Traiană*. Ediţia a IV-a, Editura Enciclopedică, Bucureşti, 1993, Vol. IV, p. 360-374, 433-437.

256. БАТЮШКОВ, П. Н., **Князь Димитрий Кантемир, молдавский господарь, впоследствии русский сенатор**, в Idem, *Бессарабия. Историческое описание*, С.-Петербург, 1892, Примечания. p. 24-25.

257. Г[ОРЕ], Г[еорге], **Князь Дмитрий Кантемир (Биографический очерк)**, в *Бессарабские областные ведомости,* 1867, Nr. 19, p. 128-130.

258. **Жизнь Димитрія Кантемира, князя Молдавскаго**, в кн.: Димитрія Кантемира, бывшаго князя в Молдавии, *Историческое, географическое и политическое описаніе Молдавіи с жизнію сочинителя.* С немецкаго преложенія перевел Василий Левшин, Москва. В Университетской Типографіи, у Н[иколая] Новикова, 1789, с. V-XXXIV.

259. КАЛЛИМАКИ, С., **Дмитрий Кантемир**, Бухарест, Меридиане, 1966, 61 с. 7 л. ил. и факс., Библиогр. в разделе: „Труды Дмитрия Кантемира в хронологическом порядке". с. 51-53, 55-59.

260. ЛУЧИНСКИЙ, П. К., **Дмитрий Кантемир – общественно-политический деятель, ученный, патриот**, в *Наследие Дмитрия Кантемира и современность*, Кишинев, 1976, с. 5-25.

261. РУССЕВ, Е., **Дмитрий Кантемир – поборник свободы и независимости отчизны**, в *Лимбэ ши литературэ молдовеняскэ,* Кишинэу, 1973, Nr. 3, p. 1-18; в кн. *Наследие Дмитрия Кантемира и современность*, Состав. Х. Корбу. Л. Чобану, Кишинев, Картя Молдовеняскэ, 1976, с. 33-62.

262. СОЛОВЬЕВ, Сергей, **История России с древнейших времен.** Кн. 4. Т. XVI-XX, Санкт-Петербург, Общественная польза, [б. г.], 1656 с.

263. СУХАРЕВА, О. В., **Кантемир Дмитрий Константинович**, в кн.: Сухарева О. В., *Кто был кто в России от Петра I до Павла I,* Москва, 2005, с. 215-218.

264. ЦВИРКУН, В., **Димитрий Кантемир. Краткое жизниописание**, în Idem, *Vitralii,* Chişinău, Tipografia Centrală, 2006, c. 154-195.

1.1. Activitatea la Constantinopol

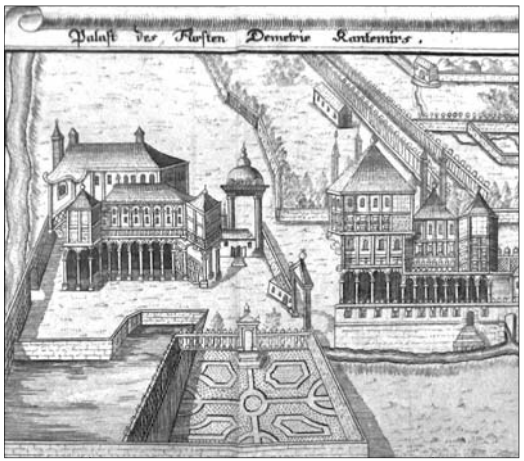

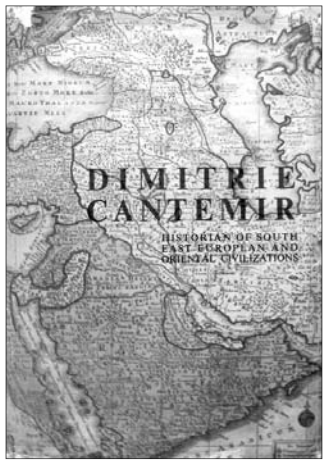

Palatul lui D. Cantemir de la Istanbul

265. BÎRSAN, Cristina, **Un chrétien à Istanbul: Démètre Cantemir**, dans *Multilinguisme et multiculturalité dans l'Europe des Lumières*. Actes du Séminaire international des jeunes dix-huitiémistes 2004, études réunies par Ursula Haskins Gonthier et Alain Sandrier, Paris, Honoré Champion, 2007, p. 215-230.

266. BRĂTULEANU, Liviu, **Monumente uitate. Reşedinţa lui Dimitrie Cantemir din Istanbul**, în *Monumentul*, Iaşi, 2008, nr. 9, p. 117-140.

267. CERNOVODEANU, P., **Dimitrie Cantemir la Constantinopol (1700-1710). Activitatea politică şi culturală**, în *Omagiu Virgil Cândea la 75 de ani*. Coord. Paul H. Stahl, Bucureşti, 2002, p. 143-152.

268. [DABIJA, Nicolae] Дабижа, Николае, **Кантемир ла Истанбул**, ын *Нистру,* Кишинэу, 1983, № 11, п. 129-140.

269. DABIJA, Nicolae, **Cantemir la Istanbul**, în *Transilvania*, Sibiu, 19, 1990, nr. 5, p. 28-32, nr. 6, p. 40-43.

270. DECEI, Aurel, **Cantemir la Istanbul**, în *Magazin istoric*, Bucureşti, anul VII, 1973, nr. 9 (78), p. 43-47.

271. HAIDARLÎ, DAN, **Din istoria relaţiilor româno-tătare. Dimitrie Cantemir şi devlet Ghirai al II-lea**, în *Cugetul*, Chişinău, 2006, nr. 4, p. 73-76.

272. HAŢEGAN, Ion, **Dimitrie Cantemir la Timişoara**, în *Magazin istoric*, Bucureşti, 1981, nr. 8 (173), p. 38-39.

273. MATEI, Ion, **Le maître de langue turgue de Démètrie Cantemir: Es'ad Efendi**, dans *Revue des études sud-est européennes*, Bucarest, X, 1972, nr. 2, p. 281-288.

274. NICOLA, Ion, **D. Cantemir în Oltenia**, în *Mitropolia Olteniei*, Craiova, 23, 1971, nr. 3-4, p. 262-263.

275. PANAIT, I. Panait, **Edificii de găzduire a lui Dimitrie Cantemir la Istanbul**, în *Analele Universităţii Creştine „Dimitrie Cantemir"*, Seria Istorie, 2001, nr. 4, Bucureşti, 2002, p. 41-45.

276. POPESCU-JUDETZ, Eugena, **Beyzade Dimitrie Istanbul'da**, in Idem, *Prens Dimitrie Cantemir. Türk Musıkisi Bestekârı ve Nazariyatçısı*. Çev. Selçuk Alimdar, İstanbul, Pan Yayıncılık, 2000, s. 13-16.

277. **Reprezentanţele diplomatice ale României,** Bucureşti, Editura politică, 1967-1975. Vol. 1 (1859-1917), Bucureşti, 1967, 419 p. [Despre D. Cantemir, p. 11, 65, 68, 195, 215, 343, 354]; Vol. 2 (1911-1939), Bucureşti, 1971, 374 p. [Despre D. Cantemir, p. 135, 292, 316].

278. SĂVAN, Mircea**, La Istambul, pe urmele lui Dimitrie Cantemir**, în *Magazin istoric*, Bucureşti, 1976, nr. 3 (108), p. 32.

279. SIRUNI, H. Dj., **Domnitori români la Poarta Otomană**, Bucureşti, Monitorul Oficial, 1941, p. 5, 48-49, 50, 60, 62-63, 64, 65, 66-67, 72, 76, 78, 81, 83-84, 119.

280. ŢOIU, Constantin, **Ostatecul Sublimei Porţi**, în *România literară*, Bucureşti, 25 oct. 1973, nr. 43, p. 7.

281. ŢVIRCUN, Victor, **Dimitrie Cantemir la Constantinopol: pagini despre viaţă şi creaţie**, în *In honorem Demir Dragnev. Civilizaţia medievală şi modernă în Moldova.* Studii, Chişinău, Ed. Civitas, 2006, p. 394-404.

282. VINTILĂ, Petru, **Un palat românesc al muzelor pe ţărmul Bosforului**, în *Viaţa Românească,* Bucureşti, 1973, nr. 9, p. 205.

283. ГОРЕ, Георге, **Князь Дмитрий Кантемир (Биографический очерк)**, в *Бессарабские Губернские Ведомости*, Кишинев, 1867, № 19.

284. ПАВЛЕНКО, Н. И., **[Петр Андреевич Толстой] В Стамбуле**, в Idem, *Птенцы гнезда Петрова,* Москва, 2008, с. 345-400.

285. ЦВИРКУН, В. И., **Димитрий Кантемир в Константинополе: страницы жизни и деятельности**, в *Пути времени. Стратум+* 2003-2004, № 6, Кишинев, 2005, с. 495 – 504, 1 п. л.

1.2. Activitatea în Moldova

286. BERZA, Mihai, **Domniile lui Constantin Brâncoveanu şi Dimitrie Cantemir**, în *Istoria poporului român,* sub redacţia acad. Andrei Oţetea, Bucureşti, 1970, p. 177-178; 1972, p. 261-262.

287. BRĂTIANU, Gheorghe I., **Teorie şi practică politică sub Dimitrie Cantemir şi Nicolae Mavrocordat**, în Idem, *Sfatul domnesc şi adunarea stărilor în Principatele Române,* Bucureşti, Editura Enciclopedică, 1995, p. 172-178.

288. CIOBANU, Veniamin, **La situation internationale et l'orientation politique de la Moldavie à l'époque de Démètre Cantemir**, în *Dacoromania. Jahrbuch für östliche Latinität*, Freiburg-München, 1974, nr. 2, p. 77-90.

289. CHIORESCU, Iurie, **Valori politice în concepţia lui Dimitrie Cantemir şi actualitatea lor**, în *Pergament. Anuarul Arhivelor Republicii Moldova,* Chişinău, V-VI, 2002-2003, p. 182 şi urm.

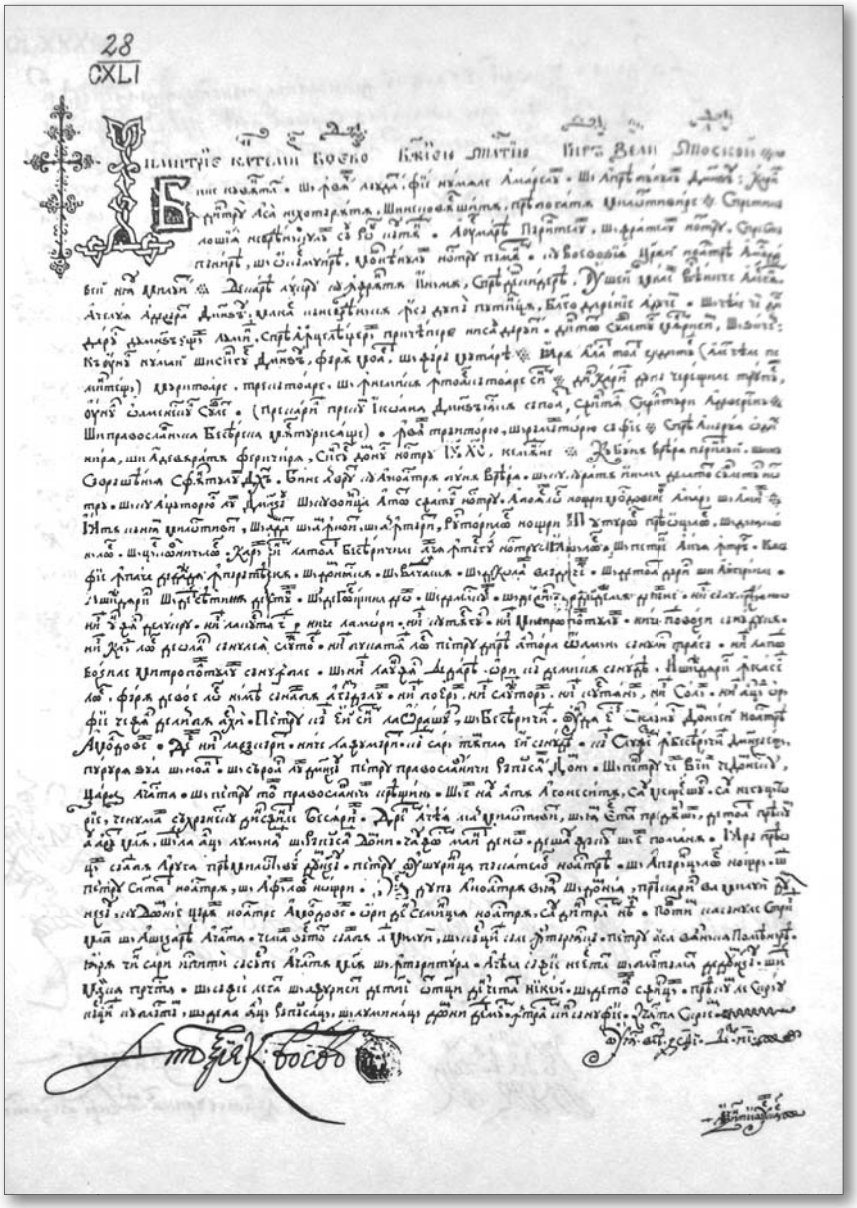

Carte domnească semnată de D. Cantemir (18 decembrie 1710)

290. CIURDARIU, M., **De la „idee" la acţiune politică**, în *Viaţa românească*, Bucureşti, 26, 1973, nr. 9, p. 180-187.

291. CONSTANTINIU, Florin, **Politica externă a lui Dimitrie Cantemir. Analiza unei decizii**, în *Revista română de studii internaţionale*, Bucureşti, an. VII, nr. 3 (24), 1973, p. 117-126.

292. CONSTANTINIU, Florin, **La politique etrangere de Dimitrie Cantemir: l'analyse d'une decision**, dans *Revue roumaine des etudes internationales*, Bucureşti, 7, 1973, nr. 2-3, p. 119-129.

293. CONSTANTINOV, Valentin, **Ideologia puterii în opera lui Dimitrie Cantemir**, în *In honorem Gheorghe Gonţa. Ţara Moldovei în contextul civilizaţiei europene,* Chişinău, 2008, p. 102-117.

294. DRĂGHICI, Manolachi, **Istoriea Moldovei pe timp de 500 ani. Până în zilele noastră**, Iaşi, Tipografia Institutului Albinei, 1857, tom I, p. 216-222 [Domnia lui D. Cantemir].

295. EŞANU, Andrei, **Dimitrie Cantemir (1673-1723) domn al Ţării Moldovei (martie-aprilie 1693, noiembrie 1710 – iulie 1711)**, în *Limba Română,* Chişinău, nr. 4, 1998, p. 126-133.

296. EŞANU, Andrei, **Dimitrie Cantemir în contextul politic de la sfârşitul sec. al XVII-lea şi primele decenii ale sec. al XVIII-lea**, în *Dimitrie Cantemir (1673-1723). Materialele simpozionului ştiinţific consacrat aniversării a 325-a de la naştere. Chişinău, 1998,* Chişinău, Ed. Civitas, 1999, p. 5-18.

297. EŞANU, Andrei; EŞANU, Valentina, **Manifestul lui Petru I (8 mai 1711, Iavorovo) către locuitorii Moldovei şi ai Ţării Româneşti**, în *Dinastia Cantemireştilor (sec. XVII-XVIII)*, *Chişinău*, Ed. Ştiinţa, 2008, p. 207-208.

298. EŞANU, Andrei; EŞANU, Valentina, **Proclamaţia-adresare a lui Dimitrie Cantemir către popor**, în *Dinastia Cantemireştilor (sec. XVII-XVIII)*, Chişinău. Ed. Ştiinţa, 2008, p. 209-211.

299. FOTINO, Dionisiu, **Dumitraşcu Vodă II Cantemiru**, în Idem, *Istoria generală a Daciei sau a Transilvaniei, Ţerei Muntenesci şi a Moldovei,* Traducere de George Sion, Bucureşti, Imprimeria Naţională a lui Iosef Romanov et Companie, 1859, tom III, p. 92-94.

300. GHIBĂNESCU, Gh., **Iaşii sub Dumitraşco Vodă Cantemir, 1710 dec. – 1711 iulie**, în *Ioan Neculce*, Iaşi, fasc. 4, 1924, p. 289-299.

301. HAIDARLÎ, Dan, **Date istorice cu privire la înscăunarea lui Dimitrie Cantemir**, în *Pergament. Anuarul Arhivelor Republicii Moldova*, Chişinău, X-XI, 2007-2008, p. 114-119.

302. IONESCU, Stefan; PANAIT, I. Panait, **Constantin Vodă Brâncoveanu. Viaţa, domnia, epoca**, Bucureşti, Editura ştiinţifică, 1969, p. 172-270.

303. IORGA, Nicolae, **Practica domnească a unui ideolog: Dimitrie Cantemir**, Vălenii de Munte, 1935, 9 p.; şi în *Analele Academiei Române*. Mem., Secţ. Istorice. Ser. III, tom. XVI, Bucureşti, 1934-1935, p. 211-219.
Recenzie de Gh. Ghibănescu, în *Theodor Codrescu,* Iaşi, 5, nr. 7, 1 nov. 1935, p. 111.

304. MAVROCORDATO, Al. G., **Din timpul rivalităţii între domnitorii Neculai Mavrocordat şi Dimitrie Cantemir**, în *Arhiva,* Iaşi, 1894, nr. 11-12, p. 565-597.

305. MAZILU, Dan Horia, **Lege şi fărădelege în lumea românească veche**, Iaşi, 2006, p. 25-28.

306. MAZILU, Dan Horia, **Voievodul dincolo de sala tronului**, Iaşi, 2003, p. 81-84, 135-139, 156-160, 202-204, 214-216, 361-364, 366-368, 378-382, 429-438.

307. NICODIM, patriarhul României, **Revista „Cetatea Moldovei" şi Dimitrie Cantemir**, în *Cetatea Moldovei,* II, nr. 8, 1 mai 1941, p. 121-127.

308. PANAITESCU, P. P., **Domnia lui Dimitrie Cantemir (1710-1711)**, în *Istoria României,* Bucureşti, 1964, tom III, p. 212-219.

309. PAPACOSTEA, Victor, **Domnia lui Dimitrie Cantemir**, în Idem, *Tradiţii româneşti de istorie şi cultură,* Bucureşti, Editura Eminescu, 1996, p. 195-202.

310. PEYFUSS, Max Demeter, **Russland, die Türkei der Westen: die politische lage in Europa und die chancen der politik Cantemirs**, în *Dacoromania. Jahrbuch für östliche Latinität*, Freiburg – München, 1974, nr. 2, p. 140-145.

311. PHILIPPI, Paul, **Dimitrie Cantemir un Marc Aureliu al Moldovei**, în *Familia,* Oradea, 9, nr. 11, nov. 1973, p. 12.

312. PIPPIDI, ANDREI, **Ecouri ale evenimentelor din 1711 în corespondenţa diplomatică**, în *Izvoare străine pentru istoria românilor. Românii din istoria universală*, III/3, Iaşi, 1988, p. 403-415.

313. POPESCU-JUDETZ, Eugena, **Boğdan Voyvodası Dimitrie Cantemir**, in Idem, *Prens Dimitrie Cantemir. Türk Musıkisi Bestekârı ve Nazariyatçısı*. Çev. Selçuk Alimdar, İstanbul, Pan Yayıncılık, 2000, s. 26-35.

314. POŞTARENCU, Dinu, **Raporturile dintre Cantemireşti şi Constantin Brâncoveanu**, în *Pergament. Anuarul Arhivelor Republicii Moldova*, Chişinău, X-XI, 2007-2008, 10-11, p. 120-126.

315. RĂZEŞUL, Şerban Al., **Dimitrie Cantemir domnul Moldovei 1693; 1710-1711**, în *Albina,* Bucureşti, 28 iun. 1935, nr. 25, p. 387.

316. TERTECEL, Adrian, **În ajun de război. Relaţiile ruso-otomane în anii 1709-1710 şi urcarea lui Dimitrie Cantemi pe tronul Moldovei**, în vol. *330 de ani de la naşterea lui Dimitrie Cantemir, personalitate marcantă a culturii europene,* Bucureşti, 2004, p. 67-73.

317. VELCIU, Dumitru, **Gheorghiţă, marele spătar din 1711: ipoteze privind familia şi opera sa literară**, în *Arhiva Genealogică*, Iaşi, 1994, nr. 4-3, p. 61-65.

318. БОРЕЦКИЙ-БЕРГФЕЛЬД, Н., **История Румынии**. Под ред. Н. И. Кареева и И. В. Лучицкого, Санкт-Петербург, Изд. Акц. Общ. „Брокгауз-Ефрон", 1909, с. 126-129. [Despre domnia lui Dimitrie Cantemir, 1710-1711].

319. КОРОБАН, В. П., **Летописец Ион Некулче. Жизнь и творчество** /В. П. Коробан, Е. М. Русев, Кишинев, Госиздат Молдавии, 1958, с. 22-28, 51, 90, 92, 115-121, 130, 147, 163, 169, 183.

320. РУССЕВ, Е. М., **Истоки молдавско-славянских культурных взаимосвязей**, в *Очерки молдавско-русско-украинских литературных связей: (С древнейших времен до середины XIX века),* Кишинев, 1978, p. 57–87.

Diploma din 13 aprilie 1711 (Luţk)

321. BEZVICONI, Gh., **Negocierile diplomatice din preajma campaniei de la Prut (Dimitrie Cantemir)**, Bucureşti, 1962, p. 125-137.

322. COJOCARU, Teodor, **Tratatul dintre Dimitrie Cantemir şi Petru I**, în *Basarabia,* Chişinău, 1991, nr. 5, p. 125-126.

323. D[EMÉNY], L., **Tratatul de alianţă antiotomană între Moldova şi Rusia din 1711**, în *Magazin istoric,* Bucureşti, An. VII, 1973, nr. 10 (79), p. 12-15.

324. EŞANU, Andrei; EŞANU, Valentina, **Tratatul de alianţă cu Rusia (Luţk, aprilie 1711)**, în *Dinastia Cantemireştilor (sec. XVII-XVIII)*, Chişinău, Ed. Ştiinţa, 2008, p. 203-207.

325. FOCŞENEANU, I., **Tratatul de la Luţk şi campania ţarului Petru I în Moldova (1711)**, în *Studii privind relaţiile româno-ruse.* Vol. III, Bucureşti, Institutul de studii româno-sovietice, 1963, p. 19-55.

326. HOLBAN, M., **Originalul şi traducerea latină a „Diplomei lui Petru I", dată lui Dimitrie Cantemir cuprinzând condiţiile tratatului moldo-rus din 1711**, în *Studii. Revistă de istorie*, Bucureşti, XXVI, 1973, 5, p. 1067-1078.

327. IONIŞĂ, Gheorghe, **Luţk – 13 aprilie 1711. Un reper istoric fundamental pentru recunoaşterea de către ţarul Rusiei, Petru cel Mare, în faţa lui Dimitrie Cantemir a drepturilor inalienabile ale românilor asupra întregii Moldove**, în *330 se ani de la naşterea lui Dimitrie Cantemir, personalitate marcantă a culturii europene*, Bucureşti, 2004, p. 57-62.

328. LOZOVAN E., **Le Traite russo-moldave de 1711**, dans *Revue des études Roumaines*, Paris, XVI, 1981, p. 63-67.

329. MARINESCU, Iul., **Tratatul încheiat între Voievodul D. Cantemir cu Petru cel Mare (1711)**, în *Anuarul Liceului „Cantemir Vodă" din Bucureşti,* an. 1923-1924, p. 84-87.

330. MĂRGINEANU, Ion, **Tratatul încheiat între Dimitrie Cantemir, domnul Moldovei, şi Petru I**, în *Lumea*, Bucureşti, nr. 2, 1976, p. 20-21.

331. PANAITESCU, P. P., **Tratatul de alianţă dintre Moldova şi Rusia din 1711. 250 de ani de la încheierea lui**, în *Studii. Revistă de istorie*, Bucureşti, 1961, nr. 4, p. 897-914.

332. PIPPIDI, Andrei, **Politique et histoire dans la proclamation de Démétrius Cantemir en 1711**, dans *Hommes et idées du Sud-Est européen à l'age moderne*, Bucureşti-Paris, 1980, p. 187-214.

333. PIPPIDI, Andrei**, Politică şi istorie în proclamaţia lui Dimitrie Cantemir din 1711**, în *Studii. Revistă de istorie,* Bucureşti, Tom 26, 1973, nr. 5, p. 923-946.

334. POGOLŞA, Lilia, **Doctrina politică a lui Dimitrie Cantemir reflectată în Tratatul de la Luţk din 1711**, în *Revista de Istorie a Moldovei*, Chişinău, 4, 2008, p. 141-152.

335. [SÂMBOTEANU, K. I.; SOCOLIC, V. P.] СЫМБОТЯНУ, К. И.; СОКОЛИК, В. П., **Унеле аспекте референтоаре ла релациile молдо-русе (Трататул русо-молдовенеск ши кампания де ла Прут дин анул 1711)**, ын *Материалы научной конференции Кишиневского госуниверситета, посвященной 300-летию со дня рождения Дмитрия Кантемира (1673-1973 гг.),* Кишинев, 1974, с. 26-33.

336. VATAMANIUC, Dumitru, **M. Eminescu şi Tratatul de la Luţk din 1711**, în *Manuscriptum*, Bucureşti, 1992, nr. 1-4 (86-89), p. 13-14; şi în *Basarabia,* Chişinău, 1993, nr. 8, p. 15-16.

337. XENOPOL, A. D., **Tratatul lui Dimitrie Cantemir cu ruşii**, în *Lecturi din istoria patriei* de Th. Arv. Aguletti, Bucureşti, Alcalay, 1909, p. 92-94.

338. КИРИЧЕНКО, Н. П., **Текст русско-молдавского договора 1711 года и его соответствие летописи И. Некулче**, в *Вековая дружба*. Материалы научной сессии Института истории Молдавского филиала АН СССР, состоящейся 27-29 ноября 1958 г. Кишинев, 1961, с. 198-210.

339. МУНТЕАН, Михаил, **Русско-молдавский договор 1711 года в русской и молдавской историографии (дооктябрьский период)**, в *Материалы научной конференции Кишиневского госуниверситета, посвященной 300-летию со дня рождения Дмитрия Кантемира (1673-1723),* Кишинев, 1974, p. 11-25.

Campania de la Prut (1711)[4]

340. BOICU, L., **Momentul 1711 în raporturile politice internaţionale ale Principatelor Române**, în *Anuarul Institutului de Istorie şi Arheologie „A. D. Xenopol”*, Iaşi, 1985, vol. XXII, p. 281-292.

341. BOLDUR, A., **Expediţia de la Prut din 1711**, în *Studii şi cercetări istorice*, Iaşi, vol. XIX, (vol. II. Seria nouă), 1946, p. 47-86.

[4] Vezi studii şi materiale tangenţiale referitoare la Campania de la Prut (1711) şi în compartimentul *Surse privind viaţa şi activitatea lui Dimitrie Cantemir.*

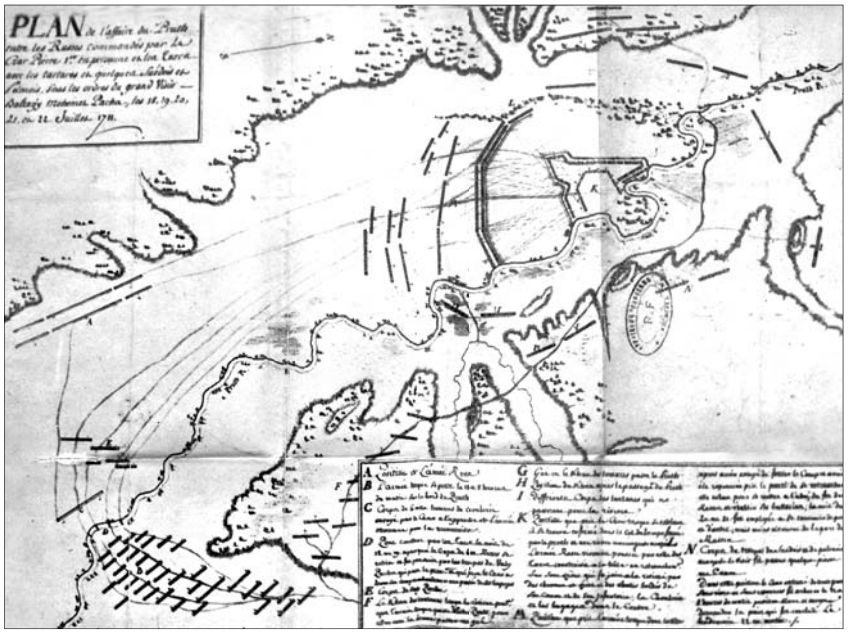

Planul bătăliei de la Stănileşti

342. CALESTRU, Vasile, **Dimitrie Cantemir şi campania de la Prut (1711)**, în *Acta Moldavie Meidionalis. Anuarul Muzeului „Ştefan cel Mare”,* Vaslui, 2001-2003, 22-24, nr. 1, p. 205-212.

343. CALESTRU, Vasile, **Voltaire despre campania de la Prut (1711)**, în *Acta Moldavie Meidionalis. Anuarul Muzeului „Ştefan cel Mare”,* Vaslui, 2001-2003, 22-24, nr. 1, p. 212-214.

344. CAZACU, N., **Note pe marginea campaniei de pe Prut din 1711**, în *Viaţa Basarabiei, Chişinău,* 1935, p. 31-35.

345. [CUZUIOC, L. S.] КУЗУЙОК, Л. С., **Ролул луй Димитрие Кантемир ын релациile ромыно-русе**, ын *Материалы научной конференции Кишиневского госуниверситета, посвященной 300-летию со дня рождения Дмитрия Кантемира (1673-1973 гг.),* Кишинев, 1974, с. 47-52.

346. EŞANU, Andrei; EŞANU, Valentina, **Întrevederile lui Dimitrie Cantemir cu Petru cel Mare la Iaşi şi Semeni**, în *Tradiţii şi valori culturale la est de Carpaţi (sec. XVI-XX),* Chişinău, USM, 2007, p. 17-31 şi în *Dinastia Cantemireştilor (sec. XVII-XVIII)*, Chişinău, Ed. Ştiinţa, 2008, p. 211-216.

347. HOLBAN, T., **Noi ştiri despre luptele ruso-turce din 1711**, în *Cercetări istorice*, Iaşi, XIII-XVI, 1940, nr. 1-2, p. 299-309.

348. IORGA, Nicolae, **Carol al XII-lea, Petru cel Mare şi ţerile noastre (1709-1714)**, în *Analele Academiei Române*, Bucureşti, ser. II, tom. XXXIII, 1909-1911, Mem. Secţ. Istorice, 1911, p. 83-103, 107-114, 126-127 şi extras.

349. IORGA, N., **Noua experienţă creştină din 1711**, în Idem, *Istoria Românilor*. În 10 volume. Vol. VI. *Monarhii*. Volum îngrijit de Ştefan Andreescu, Bucureşti, 2000, p. 387-398.

350. KURAT, Akdes Nimet, **Der Prutfeldzug und der Prutfrieden von 1711**, in *Jahrbücher für Geschichte Osteuropas*, 1962, 10, S. 65.

351. KURAT, Akdes Nimet, **Prut seferi ve barişi**, I-II, Ankara, Turk tarih kurumu basimevi, 1951-1953**.** [t. I, 38-48] [Despre hărţile campaniei de la Prut, p. 35-37, vol. I].

352. LĂUDAT, I. D., **D. Cantemir şi războiul de la Stănileşti**, în Idem, *Studii despre Dimitrie Cantemir*, Iaşi, Ed. Universităţii „A. I. Cuza", 1974, p.89-104.

353. LOZOVAN E., **L'Armistition imperial de Pierre-le-Grand**, dans *Romanica*; La Plata (Argentina), 1972, vol. 5, „Estudios dedicados a Demetrio Gazdaru", I, p. 201-210.

354. LOZOVAN E., **Une faillite diplomatique: L'Alliance de D. Cantemir avec Pierre le Grand (1711)**, în *Buletinul Bibliotecii Române*, Freiburg, 1979, Br. 7 (9), n. s., p. 1-36.

355. **Manifestul de Unire cu Rusia al lui Dimitrie Cantemir, domnul Moldovei (1711)**, în *Documente privitoare la Istoria Românilor,* colecţia Hurmuzaki, Supl. I, vol. I, 1518-1780, Bucureşti, 1886, p. 396-397.

356. MAVROCORDATO, Al. G., **Stănileşti**, în *Arhiva,* Iaşi, 1905, anul XVI, nr. 10, p. 429-436; nr. 11, p. 477-491.

357. MEHMET, Mustafa A., **Cronica lui Mehmed Raşid ca izvor pentru Campania de la Prut (1711)**, în *Studii. Revistă de Istorie,* Bucureşti, nr. 4/1961, p. 920-933.

358. N. G., **Petru cel Mare pe malurile Prutului**, în *Jurnalul Ministerului de Instrucţie,* ian. 1847, p. 29 şi urm.

359. NIŢĂ-DANIELESCU, Daniel, **Campania rusească din 1711**, în Idem, *Războaiele dintre ruşi şi turci în secolul al XVIII-lea şi implicaţiile lor asupra Bisericii Ortodoxe Române din Moldova,* Iaşi, Editura Universităţii „Al. I. Cuza", Iaşi, 2009, p. 43-53.

360. POGOLŞA, Lilia**, Dimitrie Cantemir şi dialogul politico-diplomatic moldo-rus**, în *In honorem Gheorghe Gonţa. Ţara Moldovei în contextul civilizaţiei europene,* Chişinău, 2008, p. 82-101.

361. POGOLŞA, Lilia**, Proclamaţia lui Dimitrie Cantemir din 1711 – piatra de hotar în gândirea politică românească**, în *Probleme actuale ale ştiinţelor umaniste şi ale modernizării învăţământului*, Chişinău, 1997, p. 233-236.

362. [RUSSEV, Eugeniu M.] РУССЕВ, Еужениу М., **Лупта попрулуй молдовенеск ымпотрива жугулуй оттоман**, Кишинэу, Картя молдовеняскэ, 1969, п. 76-84 [Războiul ruso-turc din 1711].

363. RUZÉ, Alain, **La Moldova entre la Roumanie et la Russie**, Paris, 1997, p. 53-54. [Despre relaţiile lui Dimitrie Cantemir cu Petru cel Mare].

364. SACERDOŢEANU A., **Cum a ridicat Dimitrie-Vodă Cantemir steagul împotriva turcilor**, în *Albina,* Bucureşti, 4 ian. 1935, nr. 1, p. 35.

365. STROIA, Marian, **Prima confruntare ruso-turcă pentru supremaţie la Dunărea de Jos la începutul sec. XVIII: campania de la Prut**, în *Revista istorică*, Bucureşti. Serie nouă. Tom XV, nr. 1-2, 2004, p. 41-62.

366. ŞERBAN, C., **Un episod al campaniei de la Prut: cucerirea Brăilei (1711)**, în *Studii şi materiale de istorie medie,* Bucureşti, vol. II, 1957, p. 449-456.

367. **Tratatul de alianţă antiotomană dintre Moldova şi Rusia din 1711**, în *Magazin istoric,* Bucureşti, 1973, nr. 10, p. 12-15.

368. ŢVIRCUN, Victor, **Campania de la Prut din anul 1711**, în Idem, *Vitralii*. Chişinău, Tipografia Centrală, 2006, p. 61-104; şi în *Revista de Istorie a Moldovei*, Chişinău, 2006, nr. 3-4, p. 3-20.

369. ŢVIRCUN, Victor, **Lupta de la Stănileşti şi consecinţele ei**, în *Dinastia Cantemireştilor. Sec XVII-XVIII.* Coord. şi red. şt. acad. Andrei Eşanu, Chişinău, Ed. Ştiinţa, 2008, p. 216-226.

370. UNGUREANU, Gh., **Petru I la Iaşi (1711)**, în *Veac nou,* Bucureşti, 1956, 5 oct., p. 4.

371. VOLTAIRE, **Campania de la Prut** (Traducerea şi comentariile de prof. Vasile Calestru), Huşi, Tipografia şi Legătoria de Cărţi C. S. Leţcae, 1915.

372. WALISZEWSKI, K., **Pierre la Grand. L'éducation. – L'homme. L'oeuvre**. D'apres des documents nouveaux. Avec un portret en léliogravure, Paris, Librarie Plon, 1897, 433 p. În lb. fr. [Despre campania de la Prut, p. 363-365].

373. XENOPOL, A. D., **Războiul din 1711, Brâncoveanu şi Cantemir**, în *Războaiele dintre ruşi şi turci şi înrâurirea lor asupra ţărilor române,* Iaşi, Goldner, 1880, vol. I, p. 4-47.

374. АНДРИАНОВ, П. М., **Петр на Пруте** (По поводу 200-летия), Санкт-Петербург, 1911, 48 с.; 2 портр., 2 карты [Bătălia de la Stănileşti].

375. БЕРГМАН, В., **История Петра Великого** / Пер. с нем. Е. Аладьин. Т. 3, Санкт-Петербург, тип. К. Вингебера, 1833, с. 149-165. [Despre campania de la Prut a lui Petru I şi participarea lui D. Cantemir].

376. БРИКНЕР, А. Г., **Прутский поход**, в Тот же, *История Петра Великого*, Москва, Изд. АСТ, 2004, с. 460-484.

377. БУТУРЛИН, Д. П., **Военная история походов россиян в XVIII столетии**, Т. 2-3, Санкт-Петербург, Тип. Главного штаба, 1820. [Despre D. Cantemir , Том 2, p. 440-493; Том 3, p. 119-123].

378. ВОДАРСКИЙ, Я. Е., **Легенды Прутского рохода (1711 г.)**, в *Отечественная история*, Москва, 2004, №5, с. 3-26.

379. КАФЕНГАУЗ, Б. Б., **Россия при Петре Первом**, Москва, Учпедгиз, 1955, с. 107-108: ил. и карта [Despre trecerea lui D. Cantemir de partea Rusiei în 1711].

380. КИРИЧЕНКО, Н. П., **К вопросу об участии молдавского народа в Прутском походе русской армии 1711 года**, в *Ученые записки Кишиневского государственного педагогического института им. И. Крянгэ*, Кишинев, т. VIII, 1958, с. 15-28.

381. КОЧУБИНСКИЙ, А., **Южные славяне, румыны и Петр Великий в их взаимных сношениях**, в Тот же, *Мы и они (1711-1878): Очерки истории и политики славян*, Одесса, в тип. Г. Ульриха, [б. г.], с. 1-185 [Între pacea de la Karlowitz (1699) şi campania de la Prut (1711)].

382. ЛЕБЕДЕВ, Л., **Жизнь Петра Великого**. Изд. ред. журнала „Досуг и дело", Санкт-Петербург, Тов-во „Общественная польза", 1890, с. 258-262, ил. [Despre campania de la Prut a lui Petru I şi întâlnirea sa cu D. Cantemir].

383. МАВРОДИН, В. В., **Петр I**, Лентнград, Огиз-Госполитиздат, 1945, с. 82-86, ил. [Despre campania de la Prut a lui Petru I].

384. МАВРОДИН, В. В., **Петр I и преобразования России в первой четверти XVIII века**, Ленинград, 1954, с. 19-20 [Despre campania de la Prut a lui Petru I].

385. МОХОВ, Н. А., **Прутский поход русской армии и договор Дмитрия Кантемира и Петра I о переходе Молдавии в русское подданство**, в Тот же, *Молдавия эпохи феодализма (от древнейших времен до начала XIX века),* Кишинев, 1964, с. 350-359 şi în Тот же, *Очерки истории молдавско-русско-украинских связей,* Кишинев, Изд. Штиинца, 1981, с. 121-131.

386. МЫШЛАЕВСКИЙ, А. З., **Война с Турциею 1711 года. (Прутская операция)**. Материалы извлеченные из архивов: Государственного, Военно-Ученого, Главного Морского, Канцелярии Военного Министерства, СПБ Артилерийского музея, Рижского Генерал Губернаторского, Академии наук и рукописного отделения САНКТ-ПЕТЕРБУРГ Императорской Публичной Библиотеки / изд. Военно-Ученого Комитета Главного Штаба. Санкт-Петербург: Военная Типография, 1898, с. 119-120, 131, 140, 183, 200, 346. [Despre D. Cantemir] (Сборник военно-исторических материалов. Вып. XII).

387. МЫШЛАЕВСКИЙ, А. З., **Прутский поход 1711 года**: **(Итоги архивных розысков)**. Отчет о сообщении орд. Проф. Николаевск. Акад. Ген. Штаба полк. А. З. Мышлаевского, [Санкт-Петербург], Экон. Типо-лит., 1899, 8 с. Прилож. к *Вестнику общества ревнителей военных знаний*, 1899, № 1.

388. МЫШЛАЕВСКИЙ, А. З., **Две катастрофы. Суворов в Швейцарии, Петр на Пруте**, Санкт-Петербург, 1901, 35 с.

389. [Н. Г.], **Петр Великий на берегах Прута**, в *Журнал Министерства народного просвещения,* Санкт-Петербург, 1847, Ч. 53, № 1, с. 29-176 (I); № 2, с. 85-123 (II).

390. НАКО, А. К., **История Бессарабии с древнейших времен**. Ч. 2. **От нашествия Батыя до Бухарестского мира: 1241-1812**. Кн. 4. **Славяно-Влахо-Монгольский период**, Одесса, тип. Ульриха и Шульце, 1876, с. 324-340 [Despre domnia lui D. Cantemir şi campania de la Prut].

391. ПАЛАУЗОВ, С. Н., **Румынские господарства Валахия и Молдавия в историко-политическом отношении: С приложе-**

нием гербов Валахии и Молдавии и перечне актов относящихся к истории румынских господарств с XIV-XVIII в., Санкт-Петербург, тип. Кожанчикова, 1859, с. 116-121 [Despre D. Cantemir şi campania de la Prut]; şi în *Отечественные Записки*, 1858, Кн. 120, № 11-12, отд. 1, с. 163-226, 709-800.

392. ПЕТРОВ, А. Н., **Противник Петра Великого. (Русские на Пруте)**, в *Исторический Вестник,* Москва, 1894, № 6, с. 782-790.

393. **Послеполтавская дипломатия**, в кн.: Молчанов Н. Н., *Дипломатия Петра Первого,* Москва, 1986, с. 278-279 [Despre diploma din 1711 şi urmările ei].

394. СЕМЕНОВА, Л. Е., **Из истории румыно-русских связей в конце XVII – начале XVIII в. (Внешнеполитические отношения румынского княжества Валахии с Русским государством)**, в *Вестник Московского ун-та,* Москва, 1958, № 3, с. 159-180. [Despre D. Cantemir şi campania de la Prut].

395. ЧЕБАН, И., **О взаимоотношениях Молдавии с Московским государством в XV-XVIII веках**, в *Вопросы Истории,* Москва, 1945, № 2, с. 59-71 [Despre diploma din 1711 şi urmările ei, p. 66-69].

396. ЭНГЕЛЬГАРТ, Р. Ю., **Из истории Прутского похода Петра I**, в *Ученые записки Кишиневского Университета, Кишинев,* 1953, Том 6 (ист.), с. 97-117. Библиогр. В продстр. Примеч.

397. ШЛОССЕР, Ф., **Всемирная история**, Изд. 2-е, испр. И умнож. Том 6, Санкт-Петербург-Москва, изд. М. О. Вольфа, 1872, с. 24-25 [Despre diploma din 1711 şi urmările ei].

1. 3. Activitatea în Rusia

Dimitrie Cantemir.
Stampă de A. Osipov

398. ARBURE, Z. C., **Despre averea familiei Cantemir în Rusia,** în *Revista pentru istorie, arheologie şi filologie*, Bucureşti, 1910, vol. XI, Partea I, p. 187-188.

399. BALAN, Tatiana, **Cantemir în Rusia**, în *A „mic",* Chişinău, 2003, nr. 5-6, p. 7.

400. BEDREAG, C. G., **„Pohod na Charkov – 1711" sau însoţitorii prinţului D. Cantemir în exodul din 1711**, în *Studii şi cercetări istorice,* Buletinul Institutului de Istorie Naţională „A. D. Xenopol", Iaşi, vol. XVIII, 1943, p. 420-448.

401. BEDREAG, C. G., **Curtea lui Dimitrie Cantemir la Charcov**, în *Lumea. Ziar independent*, Bucureşti, 1935, 17 iun., p. 2.

402. BEZVICONI, G., **Contribuţii la istoria relaţiilor româno-ruse din cele mai vechi timpuri până la 1854**, Bucureşti, 1958, p. 115-128.

403. BORĂNESCU-LAHOVARY, C., **Relaţiile lui Dimitrie Cantemir cu Rusia. Tendinţe noi în Europa veche**, Bucureşti, Editura Eminescu, 1946, 43 p.

404. BORN, Robert**, Die Rückkehr des „Flüchtlings". Die Überführung der Gebeine Dimitrie Cantemirs von Moskau nach Iaşi und ihre politische Instru mentalisierung,** in *Dimitrie Cantemir: Fürst der Moldau, Gelehrten, Akteur der europäischen Kulturgeschichte,* Ed. Bochmann Klaus, Dumbrava Vasile, Leipziger Universitärsverlag, 2008, S. 273-285.

405. BRĂTIANU, Gheorghe I., **La Moldavie et ses frontieres historiques**, Bucureşti, 1995, p. 21, 99 [Despre relaţiile lui D. Cantemir cu Petru I].

406. CAZACU, Matei, **Familles de la noblesse roumaine au service de la Russie. XV-XIX-em siecles**, dans *Cahiers du monde russe et sovietique*, Paris, 1993, nr. 1-2, p. 211-226.

407. CERNOVODEANU, Paul, **Români şi ruşi**, în *Magazin istoric,* Bucureşti, 1996, mart. (nr. 3), p. 39-44 [Despre Cantemir şi familia sa].

408. CHERESTEŞIU, Victor, **Marele învăţat, om politic şi luptător activ pentru prietenia româno-rusă**, **Dimitrie Cantemir**, în *Studii. Revistă de istorie şi filologie,* Bucureşti, 6, 1953, nr. 4, p. 75-89.

409. CIACHIR, Nicolae, **Cu privire la activitatea politică desfăşurată de Dimitrie Cantemir în Rusia (1711- 1723)**, în *Revista Arhivelor*, Bucureşti, 50, vol. 35, iul.-sept. 1973, nr. 3, p. 453-463.

410. CIACHIR, Nicolae, **Dimitrie Cantemir între Petersburg şi Istanbul. O paralelă cu hatmanul ucrainean Ivan Mazeppa**, în *Istoria slavilor,* Bucureşti, 1998, p. 102-114.

411. CIOBANU, Ştefan, **Dimitrie Cantemir în Rusia**, în *Analele Academiei Române*, Mem. Secţ. Literare, Ser. III, tom. II, Mem., Bucureşti, 1924, p. 382-548. Extras, Bucureşti, Cultura Naţională, 1925, 168 p. Un fragment este retipărit în revista *Basarabia*, 1992, nr. 5, p. 120-135; nr. 6, p. 131-143; nr. 10, p. 136-153.

Recenzii de Cezar Papacostea, în *Convorbiri literare,* Bucureşti, septembrie 1925, p. 709-711; D. Nichita, în *Arhiva,* Iaşi, 32, nr. 3-4, iulie-oct., 1925, p. 290-292; N. Iorga, în *Revista istorică, Bucureşti,* 11, 1925, nr. 7-9, p. 137-147; V. Bogrea, în *Anuarul Institutului de Istorie Naţională. Cluj,* III, 1924-1925, Cluj, 1926, p. 712-713; D. Găzdaru, G. Pascu, în *Revista critică,* Iaşi, I, 1927, p. 144; P. P. Panaitescu, în *Dacoromana. Jahrbuch für östliche Latinität*, Freiburg-München, vol. IV, pt. II, Cluj, 1927, p. 1238-1251.

412. CIOBANU, Ştefan, **Dimitrie Cantemir în Rusia**, Ediţia a II-a, Bucureşti, Ed. Elion, 2000, 208 p.

413. CIORANESCO, George, **L'activité de Démètre Cantemir pendant la campagne russe en Perse (1722)**, dans *Cahiers du Monde russe et soviétique*, Paris, XXIX (2), avril-juin 1988, p. 257-272.

414. COCÂRLĂ, Pavel; RUSNAC, Larisa, **Aspecte noi despre viaţa lui Dimitrie Cantemir în Rusia**, în *Analele Ştiinţifice ale Universităţii de Stat din Moldova*, Seria *Ştiinţe socio-umane,* Chişinău, 2000, Vol. II, p. 59-64.

415. CONSTANTINESCU-IAŞI, P., **Relaţiile culturale româno-ruse în epoca lui Petru cel Mare**, în *Analele româno-sovietice,* Seria istorie, An. VII, ser. III, Bucureşti, 1953, p. 5-31. [Despre D. Cantemir, p. 22-31].

416. CONSTANTINESCU-IAŞI, P., **Dimitrie Cantemir**, în Idem, *Relaţiile culturale româno-ruse din trecut,* Bucureşti, 1954, p. 180-192.

417. CONSTANTINESCU-IAŞI, P., **Dimitrie Cantemir**, în Idem, *O prietenie de veacuri,* Bucureşti, 1957, p. 71-76.

418. DABIJA, Nicolae, **Cantemir în Rusia**, în *Transilvania*, Sibiu, 1990, 19, nr. 4, p. 28-32.

419. DAVID, P. I., **Dimitrie Cantemir şi urmaşii săi în Rusia, exemplu de demnitate şi partiotism**, în *Biserica Ortodoxă Română*, Bucureşti, 92, 1974, nr. 7-8, p. 928-955.

420. [DÂRUL, M. D.] ДЫРУЛ, М. Д., **Димитрие Кантемир ын Русия**, в *Материалы научной конференции Кишиневского госуниверситета, посвященной 300-летию со дня рождения Дмитрия Кантемира (1673-1973 гг.)*, Кишинев, 1974, с. 52-57.

421. DRAGNEV, Demir; EŞANU, Andrei, **Date inedite despre urmaşii vornicului Ilie Abaza în Rusia**, în *Revista de istorie a Moldovei,* Chişinău, 1994, nr. 2, p. 3-8.

422. DVOICENKO-MARKOV, D., **Demetrius Kantemir and Russia**, in *Balkan Studies*, Thessaloniki, 12, 1971, p. 383-398.

423. EREMIA, Ion, **Politica rusofilă a lui Dimitrie Cantemir – mit şi realitate**, în *Dimitrie Cantemir: Fürst der Moldau, Gelehrter, Akteur der europäischen Kulturgeschichte,* Ed. Bochmann Klaus, Dumbrava Vasile, Leipziger Universitärsverlag, 2008, S. 57-79.

424. EŞANU, Andrei, **Prin voinţa destinului (Activitatea lui Dimitrie Cantemir în Rusia)**, în *Tribuna*, Chişinău, 1990, nr. 7, p. 35-38.

425. EŞANU, Andrei; EŞANU, Valentina, **Dimitrie Cantemir şi sud-estul Europei după campania de la Prut**, în *Revista de Istorie a Moldovei,* Chişinău, 2008, nr. 4, p. 114-118.

426. G.D.L., **Un aspect al raporturilor lui Dimitrie Cantemir cu Ruşii**, în *Cetatea Moldovei,* II, vol. II, nr. 11-12, 1 aug.-1 sept. 1941, p. 353-355.

427. GOROVEI, Ştefan S., **Tovarăşii de pribegie**, în *Magazin istoric*, Bucureşti, An. VII, 1973, nr. 10 (79), p. 16-17.

428. GROSU, Aneta, **„Prinţ printre filosofi şi filosof între prinţi”**, în *Flux.* Cotidian naţional, Chişinău, 2001, 17 ian., p. 6. [Despre „urmele” lui Dimitrie Cantemir la Ţariţino, Rusia]

429. IORGA, Nicolae, **O suferinţă de cărturar român între străini. Dimitrie Cantemir în Rusia**, în *Revista istorică,* Bucureşti, 11, 1925, 7-9, p. 137-147.

430. IORGA, N., **Histoire des relationes russo-roumaines**, Iassy, Ed. du journal „Neamul Românesc”, 1917, p. 97-131.

431. [KIDEL, Al.] КИДЕЛ, Ал., **Урмаший луй Димитрие Кантемир ын Русия**, în *Октомбрие*. *Алманах литерар*, Кишинэу, 1945, nr. 1, p. 127-133.

432. LOZOVAN, E., **D. Cantemir et l’expansion russe au Caucaze (1722-1724)**, dans *Revue des études Roumaines,* Paris, 1974, vol. XIII-XIV, p. 91-105.

433. LOZOVAN, Eugen, **L’Acclamation imperial de Pierre-le-Grand**, dans *Romanica*; La Plata (Argentina), 1972, vol. 5 „Estudios dedicados a Demetrio Gazdaru”, I, p. 201-210.

434. MARKOV, Walter, **Dimitrie Cantemir and Russland**, in *Ein bedeutender Gelehrter an der Schwelle zur Frühaufklärung: Dimitrie Cantemir (1673-1723),* Berlin (Sitzungsberichte der Akademie der Wissenschaften der DDR, nr. 13, 1973, s. 53-58).

435. MAZILU, Dan Horia, **În Rusia Cantemir a scris despre români şi pentru români**, în Idem, *Noi printre ceilalţi sau Despre literature peregrinilor,* Bucureşti, Ager, 2003, p. 129-227.

436. MIHAILOVICI, Paul, **Legături culturale bisericeşti dintre români şi ruşi în sec. XV-XX**. Extras din *Revista Societăţii istorice arheologice bisericeşti,* vol. XXII, 1932, Chişinău, 1932.

437. NICOLAE, Florentina, **A Romanian Princely Family in The Russian Empire: The Cantemirs**, in (*Ex)Patriation,* Ovidius University Press, Constanţa, 2008, p. 251-255.

438. PANAIT, I. Panait, **Pribegia domnitorului cărturar Dimitrie Cantemir la Curtea ţarului Petru I**, în *Analele Universităţii Creştine „Dimitrie Cantemir”*, Ser. Istorie, 4, 2001, Bucureşti, 2002, p. 31-36.

439. PANAITESCU, P. P., **Le prince Démètre Cantemir et le mouvement intellectuel russe sous Pierre le Grand**, dans la *Revue des études slaves*, Paris, tome VI, 1926, fasc. 3-4, p. 245-262.

Recenzii de: N. Buta, extras din *Revue des etudes slaves,* tom VI, Paris, fasc. 3-4, 1926, şi în *Anuarul Institutului de Istorie Naţională,* Cluj, VI, 1926-1927; Teodor A. Naum, în *Dacoromania,* Cluj, 5, 1927-1928; Ilie Minea, în *Cercetări istorice*, Iaşi, II-III, 1926-1927, p. 255-256; Al. P., în *Junimea literară,* 17, nr. 7-12, iulie-dec. 1928, p. 275-276; N. Iorga, în *Revue historique du sud-est europeen,* Bucureşti, An. V, 1928, nr. 1-3, p. 100-102.

440. PANAITESCU, P. P., **Relaţiile culturale ale ţărilor române cu Rusia în epoca reformelor lui Petru I. Date noi**, în *Romano-slavica,* Bucureşti, II, 1958, p. 235-247.

441. **Petru cel Mare – 300 de ani de la naştere (1672-1972). Prieteni şi colaboratori ai lui Petru I – Dimitrie Cantemir şi Antioh Cantemir**, în *Magazin istoric,* Bucureşti, 6, nr. 5, mai 1972, p. 26-29.

442. POPESCU-JUDETZ, Eugena, **Rusya’daki Sürgün Yılları**, in Idem, *Prens Dimitrie Cantemir. Türk Musıkisi Bestekârı ve Nazariyatçısı*. Çev. Selçuk Alimdar, İstanbul, Pan Yayıncılık, 2000, s.30-35.

443. POŞTARENCU, Dinu, **Dimitrie Cantemir la Sankt-Petersburg**, în *Revista de Istorie a Moldovei*, Chişinău, 2001, nr. 1-4, p.76-80.

444. POŞTARENCU, Dinu, **Diploma de la Luţk**, în *Destin Românesc*, Bucureşti-Chişinău, 6, 1999, nr. 3, p. 29-35.

445. POŞTARENCU, Dinu, **Refugierea susţinătorilor lui Dimitrie Cantemir în Rusia**, în *Maluri de Prut,* Huşi, An I, nr. 1, 1 Decembrie 2008, p. 12-15.

446. POŞTARENCU, Dinu, **Dimitrie Cantemir la Moscova**, în *Maluri de Prut*, Huşi, An I, nr. 1, 1 Decembrie 2008, p. 14.

447. [POTLOG, V.] ПОТЛОГ, В., **Димитрие Кантемир ын Русия**, ын *Ынвэцэторул советик,* Кишинэу, 1973, nr. 7, p. 45-50.

448. [POTLOG, V. I.] ПОТЛОГ, В. И., **Мисия елиберatoаре а Русией ын опера луй Димитрие Кантемир**, ын *Нистру*, Кишинэу, 1971, № 9, п. 135-140.

449. RUSNAC, Larisa, **Consideraţii privind aflarea lui Dimitrie Cantemir în Rusia**, în *Omagiu lui Vladimir Potlog şi Constantin Drachenberg la 70 de ani,* Chişinău, 1997, p. 146-148.

450. RUSNAC, Larisa, **Date noi despre înzestrarea cu pământ a unor moldoveni care l-au însoţit pe Dimitrie Cantemir în Rusia**, în *Analele Ştiinţifice ale Universităţii de Stat din Moldova,* Seria „Ştiinţe socio-umane”, Chişinău, 2000, Vol. II, p. 136-139.

451. SAMOŞKIN, Veaceslav, **D. Cantemir în Rusia de azi**, în *Dimitrie Cantemir. Dimensiuni ale universalităţii. Studii. Sinteze. Eseuri.*

Coord. şt. Pavel Balmuş şi Svetlana Korolevski, Chişinău, Gunivas, 2008, p. 266-270.

452. SIMONESCU, Dan, **Activitatea lui D. Cantemir în Rusia**, în *Studii şi cercetări istorice*, Iaşi, vol. XIX, (vol. II. Seria nouă), 1946, p. 9-17.

453. ŢVIRCUN, Victor, **Dimitrie Cantemir în Rusia**, în *Dinastia Cantemireştior. Sec. XVII-XVIII.* Coord. şi red. şt. acad. Andrei Eşanu, Chişinău, Ed. Ştiinţa, 2008, p. 227-242.

454. ŢVIRCUN, Victor, **Dimitrie Cantemir şi anturajul lui Petru cel Mare**, în *Revista de Istorie a Moldovei,* Chişinău, 4, 2008, p. 119-124.

455. VÖLKL, Ekkehard, **Cantemir und Russland**, in *Dacoromania. Jahrbuch für östliche Latinität*, Freiburg – München, 1974, nr. 2, p. 167-171.

456. XENOPOL, A. D., **Pierre le Grand et les pays roumains (Brâncoveanu et Cantemir)**. Luovain, 1886, 29 p. şi reprodus în *Études historiques,* 1887, p. 57-89.

457. АББАСОВ, А. М., ГОЛОВИНА, Л. А., **Край Кантемировский**, Воронеж, 1995, 104 с.

458. АНТОНОВ, В.В., **Рядом с мраморным. К истории особняка Кантемира**, в *Невский Архив*, 2, Москва – Санкт-Петерсбург, Атенеум-Феникс, 1995, с. 237-241.

459. ГОЛИКОВ, И. И., **Деяния Петра Великого, мудрого преобразователя России, собранные из достоверных источников и расположенные по годам**, Т. 1-15, Изд. 2, Москва, в типогр. Н. Степанова, 1839-1843 [Despre D. Cantemir: T. I, p. 238, 243-245, 247, 258, 264, 267, 272, 392, 543, 546, 550; T. V, p. 35, 57, 124, 295, 362; T. VIII, p. 281; T. XI, p. 121, 131, 147, 152, 158, 184, 447; T. X, p. 201; T. XV, p. 220, 221, 222, 225, 239, 273].

460. ДВОЙЧЕНКО-МАРКОВА, Е., **Дмитрий Кантемир – основоположник татарского книгопечатания в России**, în *Лимба ши литература молдовеняскэ,* Кишинэу, 1973, Nr. 3, p. 73-74.

461. ЕШАНУ, Андрей, **Волею судеб (Деятельность Д. Кантемира в России)**, в *Трибуна*, Кишинэу, 1990, №7, с. 35-37.

462. ЖУДИН, И. М., **Все о Дмитровске**, Орел, 1997, 194 с.

463. **Записка по делу о имении князя Кантемира**, Москва, 1835, 21 с.

464. КАШНИЦКИЙ, И., **Дворец Кантемира**, в *Блокнот агитатора*, 1982, № 20, с. 48-56.

465. КОЧУБИНСКИЙ, А., **Сношения румынов и югославян с Россией при Петре Великом**, в *Журнал Министерства народного просвещения,* Санкт-Петербург, 1872, ч. 172, с. 52-140.

466. КОЧУБИНСКИЙ, А., **Сношения России при Петре Первом с южными славянами и румунами**, в *Чтения в императорском Обществе истории и древностей российских при Московском университете,* Кн. 2, Москва, 1872, с. 99-120 [Despre contribuţia lui D. Cantemir în dezvoltarea relaţiilor moldo-ruse].

467. ЛЕЩИЛОВСКАЯ, И. И., **Пётр I и Балканы**, в *Вопросы истории,* Москва, 2001, 2, с. 46-57.

468. ЛЫСЦЕВ, В. П., **Персидский поход Петра I. 1722-1723**, Москва, 1951, 247 с.

469. МУЗАЛЕВ, И., **Дмитровск**, Орел, Кн. Издательство, 1960, 67 с.

470. ПЕКАРСКИЙ, П., **Наука и литература в России при Петре Великом**. В 2-х т. Т. 1. Введение в историю просвещения в Росии XVIII столетия, Санкт-Петербург, Изд. Товарищества „Общественная польза", 1862, 4, VI, с. 248-252, 254, 255, 262, 567-577 [Despre D. Cantemir] .

471. САППА, Н., **Страница жизни – страница дружбы. 315 лет со дня рождения Дмитрия Кантемира**, в *Вечерний Кишинев*, 1988, № 251 (7140), окт. 31, с. 3. [Despre D. Cantemir la Harkov].

472. СЕМЕНОВА, Л. Е., **Научная деятельность Дмитрия Кантемира в России**, в кн: *Florilegium. К 60-летию Б. Н. Флори*, Москва, Языки русской литературы, 2000, с. 296-310.

473. СЕНКЕВИЧ, В. М., **Исторические связи молдавского народа с великим русским народом**, Кишинев, Госиздат Молдавии, 1947, 30 с.

474. СЕРГЕЕВ, И., **Усадьба Кантемира**, в *Литературная Россия,* Москва, 1983, 16 сент. [Despre s. Saburovo la sud de Moscova unde a locuit familia lui D. Cantemir din 1712 până în 1722].

475. СЕРГЕЕВ, И**., Кантемир в Подмосковье**, в *Москва,* 1983, Nr. 9, с. 164-167.

476. СЕРГЕЕВ, И., **Кантемир в южном Подмосковье**, в Idem, *Царицыно*, Москва, Голос-Пресс, 2008, с. 29-54.

477. СТОЛПЯНСКИЙ, Г., **Среди архивов** (Дом Дмитрия Кантемира в С.-Петербурге, на набережной Невы и ул. Миллионной – одной из выдающихся построек того времени), в *Старые годы*, 1915, № 10, с. 56-63.

478. ФОМИН, Сергей Владимирович, **Дмитрий Кантемир в Москве**, в *Авангард,* Дмитровск, 22 июня 1982.

479. ФОМИН, С., **„Пером и мечем сотруждаяся ..."**, Кишинев, 1990, 183 с.

480. ФОМИН, Сергей Владимирович, **Арап Петра Великого**, в *Горизонт*, Кишинев, 1987, № 12, с. 85-87.

481. ФОМИН, Сергей Владимирович, **„Капитан Прикопий"**, в *Кодры*, Кишинев, 1988, № 12, с. 142-144.

482. ФОМИН, Сергей Владимирович, **„За други своя",** в *„И дым Отечества..."* Сост. И. Марьяш, Кишинев, „Картя Молдовеняскэ", 1991, с. 15-24.

483. ФОМИН, Сергей Владимирович, **„Воздать Москве великой славу..."**, в *Куранты*. *Историко-краеведческий альманах*. Вып. II, Москва, 1987, с. 173-176.

484. ЦВИРКУН, В., **Легенды и вымыслы о жизни и деятельности Димитрия Кантемира в России**, în *Revista de Istorie a Moldovei*, Chişinău, 1994, nr. 2 (18), p. 14-20; şi în Ţvircun Victor, *Vitralii*, Chişinău, 2006, Tipografia Centrală, p. 116-153.

485. ЦВИРКУН, В. И., **От Босфора к Петербургу**, в *Родина*, Москва, 2005, №3, с. 19-22.

486. ЦВИРКУН, В., **Матерталы относящихся к истории молдавских семей, которые уехали с Дмитрием Кантемиром в Россию**, în *Revista de istorie a Moldovei*, Chişinău, 2007, nr. 2 (14), p. 96-102.

487. ЦВИРКУН, В., **Ион Некулче в России**, în Idem, *Vitralii*, Chişinău, 2006, Tipografia Centrală, p. 49-60.

488. ЦВИРКУН, В.И., **Владения Дмитрия Кантемира в России**, в *Славянские чтения*. Материалы научно-теоретической конференции. Выпуск 4, Кишинэу, 2007, с. 9-14.

489. ЦВИРКУН, В., **Взаимоотношения Д. Кантемира с соотечественниками в период пребывания в России**, în *In honorem Gheorghe Gonţa. Ţara Moldovei în contextul civilizaţiei europene,* Chişinău, 2008, p. 63-81.

490. ЯЦИМИРСКИЙ, А. И., **Румынские рассказы и легенды о Петре Великом**, в *Исторический вестник*, 1903, № 45, с. 549-560.

1.4. Familia şi descendenţii

491. BULAT, T. G., **Legăturile familiale din Ţara Românească ale ultimilor Cantemireşti**, în *Arhivele Basarabiei*. *Revistă de istorie şi geografie a Moldovei dintre Prut şi Nistru*, Chişinău, I, 1929, nr. 3, iul.-sept., p. 57-65; nr. 4, oct.-dec., p. 1-6.

492. DAVID, P. I., **Dimitrie Cantemir şi urmaşii săi în Rusia, exemplu de demnitate şi patriotism**, în *Biserica Ortodoxă Română*, Bucureşti, 1974, 92, nr. 7-8, p. 928-955.

493. DERGACI, Nicolae, **Un vlăstar din arborele genealogic al Cantemireştilor**, în *Buletin Ştiinţific. Revistă de Etnografie, Ştiinţe ale Naturii şi Muzeologie*. Serie nouă. Fascicula Etnografie şi Muzeologie. Muzeul Naţional de Etnografie şi Istorie Naturală, Chişinău, 2007, vol. 7 (20), p. 249-256 [Despre Smaragda –Ecaterina Cantemir].

494. **Dinastia Cantemireştilor (secolele XVII-XVIII)**. Coordonator şi redactor ştiinţific acad. Andrei Eşanu, Chişinău, Ştiinţa, 2008, 604 p. + arbore genealogic.

495. EŞANU, Andrei; EŞANU, Valentina, **Casandra Cantacuzino – Cantemir (?- 1713)**, în *Dinastia Cantemireştilor (sec. XVII-XVIII)*, Chişinău, Ed. Ştiinţa, 2008, p. 444-453.

496. EŞANU, Andrei; EŞANU, Valentina, **Anastasia Trubeţkaia-Cantemir (1700/1705-1755)**, în *Dinastia Cantemireştilor (sec. XVII-XVIII)*, Chişinău, Ed. Ştiinţa, 2008, p. 453-462.

497. EŞANU, Andrei; EŞANU, Valentina, **Smaragda Cantemir (1701-1720)**, în *Dinastia Cantemireştilor (sec. XVII-XVIII)*, Chişinău, Ed. Ştiinţa, 2008, p. 477.

498. EŞANU, Andrei; EŞANU, Valentina, **Matei Cantemir (1703-1771)**, în *Dinastia Cantemireştilor (sec. XVII-XVIII)*, Chişinău, Ed. Ştiinţa, 2008, p. 478-482.

499. EŞANU, Andrei; EŞANU, Valentina, **Constantin Cantemir (1705-1747)**, în *Dinastia Cantemireştilor (sec. XVII-XVIII)*, Chişinău, Ed. Ştiinţa, 2008, p. 482-485.

Antioh Cantemir (1709-1744), autoportret

Casandra Cantacuzino (1682-1713), prima soţie a lui D. Cantemir. Imagine din 1711

Anastasia Trubeţkaia (1700-1755), a doua soţie a lui D. Cantemir

Smaragda-Ecaterina Cantemir-Goliţîna (1720-1761)

500. EŞANU, Andrei; EŞANU, Valentina, **Serghei (Şerban) Cantemir (1706-1780)**, în *Dinastia Cantemireştilor (sec. XVII-XVIII)*, Chişinău, Ed. Ştiinţa, 2008, p. 485-490.

501. EŞANU, Andrei; EŞANU, Valentina, **Smaragda-Ecaterina Cantemir-Goliţîna (1720-1761)**, în *Dinastia Cantemireştilor (sec. XVII-XVIII)*, Chişinău, Ed. Ştiinţa, 2008, p. 490-492.

502. FEDORENCO, Victoria, **Membrii familiei Cantemir – personaje ale piesei druţiene**, în *Revista de Istorie a Moldovei,* Chişinău, 2008, nr. 4, p. 160-163.

503. FLOREA, V., **Influenţa lui Dimitrie Cantemir asupra lui Antioh Cantemir**. Extras, Bucureşti, 1967.

504. GANE, C., **Trecute vieţi de doamne şi domniţe**. În 2 volume. Vol. I, Bucureşti, 1933, p. 465-498; vol. II, Iaşi, Ed. Junimea, 1972, p. 111-141; vol. I, Chişinău, 1991, p. 329-331, 376-402. [Familia lui Dimitrie Cantemir, p. 376-402].

505. GHILAŞ, Victor, **Artele vizuale în preocupările familiei Cantemir**, în *Revista de Istorie a Moldovei,* Chişinău, 2008, nr. 4, p. 164-170.

506. GHILAŞ, Victor, **Relaţii cultural-artistice ale dinastiei Cantemir cu Franţa**, în *La francopolyphonie: langue et culture françaises en Europe du Sud-Est.* Publication annuelle; Chişinău, 2009, p. 78-87.

507. GRASSHOFF, H., **Die geistig-kulturellen Traditionen der Familie Cantemir**, in *Sitzungsberichte der Academie der Wissenschaften der DDR. 13. Dimitrie Cantemir (1672-1723).* Berlin, 1974, S. 83-87.

508. GRASSHOFF, Helmut, **Die geistig-kulturellen Traditionen der Familie Cantemir**, in *Ein bedeutender Gelehrter an der Schwelle zur Frühaufklärung: Dimitrie Cantemir (1673-1723),* Berlin, 1974.

509. HAREA, Vasile, **Dimitrie Cantemir şi fiul său Antioh. Studii**, Ed. de Sorina Bălănescu şi Mihail Harea, Iaşi, Editura Universităţii, 1999, 239 p.

Recenzii de Leonida Maniu, **Doi ctitori de cultură modernă,** în *Cronica*, Iaşi, an. 34, nr. 11, 1999, p. 2; şi de Andrei Stratulat, **Dosarul Cantemir,** în *Revista română,* Iaşi, an. 6, nr. 1, trim. I, 2000, p. 7.

510. IORGA, Niolae, **Un credincios al Cantemireştilor**, în *Studii şi documente cu privire la istoria românilor publicate de Nicolae Iorga*, Bucureşti, 1911, vol. XXI, p. 390-391.

511. [KIDEL, Al.] КИДЕЛЬ, Ал., **Урмаший луй Димитрие Кантемир ын Русия**, în *Октомбрие. Алманах литерар*, Кишинэу, 1945,

nr. 1, p. 127-133; şi în *Октомбрие*, Кишинэу, 1955, nr. 7, p. 93-96 [Despre copiii lui D. Cantemir – Maria, Matei, Constantin, Şerban, Antioh].

512. MIHAILEANU, Iulia, **Casandra Cantemir**, în *Femeia Moldovei,* Chişinău, 1991, nr. 11, p. 22-23.

513. PAPOIU, Lizica, **Dimitrie Cantemir, soţia şi fiica, spirite înaintate ale epocii lor**, în *Femeia,* Bucureşti, 26, nr. 10, oct. 1973, p. 18.

514. PLUGARU, Ştefan, **Sesiunea ştiinţifică „Dimitrie Cantemir şi familia sa. Permanenţele românismului"**, în *Maluri de Prut,* Huşi, An I, nr. 1, 1 Decembrie 2008, p. 15-16.

515. POŞTARENCU, Dinu, **Dimitrie Cantemir. Familia**, în *Basarabia,* Chişinău, 1996, nr. 9-10, p. 72-90.

516. ŢVIRCUN, Victor, **Viaţa şi activitatea lui Toma Cantacuzino**, Chişinău, 2005, 164 p.

517. АЛЕКСЕЕВ А. И., **Афанасий (Паисиос-Кондоиди)**, в *Православная энциклопедия*, том 4, Москва, 2002, с. 13-14.

518. БАЙБУРОВА, Р. М., **Новопостроенный деревянный дом 1745 г. в Царицыне, бывшей Черной Грязи**, в кн.: *Памятники культуры. Новые открытия. Письменность. Искусство. Археология.* Ежегодник 1992 г., Москва, 1993, с. 424-434.

519. БАЙБУРОВА, Р. М., **История Царицына, бывшей Черной Грязи в XVII-XVIII веках (до приобретения ее Екатерины Второй в 1775 году)**, в *Царицынский научный вестник*, Вып. 1, Москва, 1993, с. 8-55.

520. БАЙБУРОВА, Р. М., **Богатый дворянский дом 40-х годов XVIII века. Внутренее устройство, убранство, вещи (на примере домов братьев Кантемиров)**, в кн.: *Памятники культуры. Новые открытия. Письменность. Искусство. Археология.* Ежегодник 1994 г., Москва, 1996, с. 409-444.

521. БАЙБУРОВА, Р. М., **Царицыно: надежда на будущее?**, в *Мир музея*, 1996, № 1/2, с. 2-16, ил.

522. БАРАНОВА, А. А.; ГАЛАШЕВИЧ, А. А., **Церковь Живоносного источника в усадбе „Царицыно"**, в *Царицынский научный вестник*, Вып. 1, Москва, 1993, с. 137-164.

523. БЕЗПЯТЫХ, Ю. Н., **Петербург Анны Иоанновны в иностранных описаниях**. Введение. Тексты. Коментарии, Санкт-Петербург, Блиц, 1997, с. 457-462.

524. ДЕМСКАЯ, А. А., **История одного забытого завещания**, в кн.: *Памятники культуры. Новые открытия. Письменность. Искусство. Археология.* Ежегодник 1990 г., Москва, 1992, с. 30-48 [Despre testamentul Smaragdei-Ecaterina Cantemir (Goliţîna)].

525. ДОЛГОВА С. Р., **Екатерина Голицына, урождённая Кантемир, и ее семья**, в кн.: *Хозяева и гости усадьбы Вяземы*. Материалы IX Голицынские чтения 26-27 января 2002 года, Большие Вязмы, 2002, с. 170-181.

526. ИВАЩЕНКО, Ю. Ф., **Царицыно в контексте российской истории**, в *Преподавание истории в школе,* Москва*,* 1997, № 7, с. 57-59.

527. ЖУДИН, И. М., **Семья Кантемира и Дмитровка**, Орел, А. Воробьев, 2005, 106 с.

528. ПЕКАРСКИЙ, П., **Наука и литература в России при Петре Великом.** В 2-х т. Том 1. **Введение в историю просвещения в Росии XVIII столетия**, Санкт-Петербург, Изд. Товарищества „Общественная польза", 1862, 4, VI, с. 248-252, 254, 255, 262, 567-577 [Despre D. Cantemir], с. 43, 63, 111, 174, 233, 235-237, 255, 262, 263, 444, 465, 490, 491, 511, 572, 577, 578 [Despre A. Cantemir], с. 572, 577 [Despre Matei Cantemeir], с. 572, 577 [Despre Şerban Cantemir], с. 577 [Despre Anastasia, Maria şi Smaragda Cantemir].

529. ПИКУЛЬ, Валентин, **Три возраста Окини-сан**, в *Новеллы о женщинах*, Калининград, 1993, с. 300-304 [Despre Smaragda-Ecaterina Cantemir Goliţîna].

530. РАДОВСКИЙ, Моисей И., **Антиох Кантемир и Петербургская Академия Наук,** Москва, Изд. Академия Наук СССР, 1959, 114 с. [Despre familia lui D. Cantemir, p. 4-15].

531. СЕРГЕЕВ, И. Н., **Царицынские мельницы XVIII века**, в журн. *Архитектура и строительство Москвы*, Москва, 2007, № 3 [Despre Matei şi Serghei Cantemir la Ciornaia Greazi, ulterior Ţariţâno].

532. **Сборник императорского русского исторического общества**, Т. 66, Санкт-Петербург, 1889, с. 390-393, 408, 415, 452, 565, 575 [Despre alăturarea lui D. Cantemir la Petru I, activitatea diplomatică a lui Antioh Cantemir şi alte date despre alţi Cantemireşti].

533. **Усыпальница князей Кантемиров**, в *Харьковские губернские ведомости*, 1910, сентября 17 [Dedicat mauzoleului cnezilor Cantemir aflat în or. Rogani].

534. ФОМИН, С., **Кантемиры в Москве**, в *Кодры*, Кишинев, 1983, nr. 3, p. 142-147. Extras Москва, 1982, 22 с.

535. ФОМИН, С., **Некрополь Кантемира в России**, в *Кодры*. Кишинев, 1993, № 5, с. 226-240.

536. ФОМИН, Сергей Владимирович, **Кантемиры на Орловщине**, в *Вечерний Кишинёв*, 13 апреля 1982.

537. ФОМИН, Сергей Владимирович, **Кантемиры на Брянщине**, в *Севская правда*, 28 сентября 1982.

538. ФОМИН, Сергей Владимирович, **Последний Кантемир**, в *Севская правда*, 1982, 25 ноября.

539. ФОМИН, Сергей Владимирович, **Кантемиры в Комарицкой волости**, в *Кодры*, Кишинев, 1983, № 10, с. 142-146.

540. ЦВИРКУН, Виктор, **Ион Некулче в России**, în *Revista de Istorie a Moldovei*, Chişinău, 1993, nr. 2 (14), p. 16-22.

541. ЦВИРКУН, В. И., **Материалы к биографии Тома Кантакузино**, Кишинев, 2005, 164 с.

542. ЦЫПИН, Владислав, **Амвросий (Зертис-Каменский)**, в *Православная энциклопедия*, том 2, Москва, 2001, с. 141-142.

2. Surse privind viaţa şi activitatea lui Dimitrie Cantemir

2.1. Documente şi materiale epistolare

543. **Anexe** [documentare], în Ciobanu, Ştefan, *Dimitrie Cantemir în Rusia*, Bucureşti, 1924, p. 81-164.

544. BAIDAF, L. **Pagini străine din trecutul ţării. Petru cel Mare la Prut (1711). Documente contemporane**, în *Revista istorică*, Bucureşti, 13, 1927, nr. 4-6, p. 97-116.

545. BIANU, Ioan, **Un document de la Dimitrie Cantemir cuprinzând o frază dictată de el însuşi (18 decembrie 1710)**, în *Buletinul Comisiei istorice a României*, publicat de Ioan Bogdan, preşedintele Comisiei, Bucureşti, 1915, vol. I, p. 306-308.

546. **Câteva izvoară nouă relative la Petru cel Mare şi Cantemir**, în *Arhiva Societăţii Ştiinţifice şi Literare din Iaşi,* 6, 1895, nr. 7-8, p. 462-465.

547. CERNOVODEANU, P.; LAZEA, A.; CARATAŞU, M., **Din corespondenţa inedită a lui Dimitrie Cantemir**, în *Studii. Revista de istorie,* Bucureşti, 1973, nr. 5, p. 1023-1049. Extras, 27 p.

548. CHIOREAN, Ioan, **Iosif Hodoş – traducător al operelor lui Dimitrie Cantemir. Scrisori inedite**, în *Vatra,* Târgu Mureş, 1, 1971, nr. 4, p. 1.

549. COMNEN-IPSILANTI, Atanasie, **Scrieri bisericeşti şi politice.** Trad. de G. Murnu, în *Scrieri şi documente greceşti privitoare la Istoria Românilor din anii 1592-1837*, vol. XIII. Colecţia Hurmuzaki, partea a II-a, Bucureşti, 1914, p. 159-161; 164-166.

550. **Condica lui Constantin Mavrocordat**. Ed. de Corneliu Istrati, Vol. 1, Iaşi, 1985, p.7 [Rezumate de documente].

551. COSTĂCHESCU, M., **Documente – 7219 (1710) dec. 18 Iaşi – D. Cantemir întăreşte aceleeaşi privilegii la 3 preoţi şi 3 diaconi de la cele 2 biserici armeneşti**, în *Ion Neculce,* fasc. 3, 1923, p. 119.

552. **[Dimitrie Cantemir întăreşte donaţia unui sat pentru mănăstirea Secul şi Neamţul]**, în *Foaie pentru minte, inimă şi literatură,* Braşov, VIII, 1845, p. 75.

553. **Documente cantemiriene,** [Cu o prezentare de] Al. Matei, în *Tribuna,* 1973, nr. 43, p. 14-15.

554. **Documente privitoare la istoria oraşului Iaşi**, vol. III, **Acte interne (1691-1725)**. Ed. de Ioan Caproşu, Iaşi, 2000, doc. nr. 402-406, 408-409, 412, 416-417.

555. **Documente privitoare la Istoria Românilor**. Colecţia Hurmuzaki. Vol. 6. 1700-1750. Bucureşti, 1878. p. 79. [Extras dintr-o scrisoare din Valahia despre operaţiunile turcilor şi despre legăturile Voievodului Cantemir cu Ruşii].

556. **Documente privitoare la Istoria Românilor.** Colecţia Hurmuzaki, supl. I, vol. I, 1518-1780, Bucureşti, 1886, p. 395-396, 396-399. [Scrisoarea ambasadorului francez la Constantinopol Des Alleurs despre trecerea lui D. Cantemir de partea ruşilor; Constantinopole, 16 iulie 1711, şi Manifestul de unire cu Rusia].

557. **Documente privitoare la istoria Românilor**. Colecţia Hurmuzaki. Vol. IX. Partea I. 1650-1747. Bucureşti, 1897. [Raportul lui A. Mocenigo către Dogele Veneţiei despre pregătirile de război ale ţarului şi despre ridicarea în scaun a lui Dimitrie-Vodă Cantemir, 27 noiembrie 1710, p. 450 (în l. lat.); Scrisoarea lui Dimitrie-Vodă Cantemir către unul din sfetnicii regelui Suediei, pe care-l încredinţează despre bunele sale dispoziţiuni, făcându-i împărtăşire, şi despre sentinţa pronunţată în chestiunea unei datorii contractate de un boier pribegit (2 aprilie 1711), p. 451-452 (în l. lat.); Raportul lui A. Mocenigo către Dogele Veneţiei despre situaţia lui N. Mavrocordat şi despre trecerea lui D. Cantemir în partea ruşilor (3 iulie 1711), p. 454 (în l. it.); Raportul lui A. Mocenigo către Dogele Veneţiei despre intrarea ruşilor în Moldova; trecerea lui D. Cantemir de partea lor şi operaţiunile turcilor (14 iulie 1711), p. 455 (în l. it.); Raportul lui V. Zane despre situaţiunea de pe câmpul de război din Moldova, alăturând şi proclamaţiunea publicată de D. Cantemir (18 iulie 1711), p. 455-456 (în l. it.); Raportul lui A. Mocenigo către Dogele Veneţiei despre trecerea lui D. Cantemir şi a lui Toma Cantacuzino de partea moscoviţilor (9 august 1711), p. 459 (în lb. it.)].

558. **Documente privitoare la istoria românilor**, culese de A. S. Odobescu. Vol. III. 1709-1812. Bucureşti, 1889, p. 5-13 [Memorii despre Moldova, Valahia şi familia Cantemir].

559. **Documente româneşti din arhivele mănăstirii Xiropotam de la Muntele Athos.** Catalog, vol. I. Ed. F. Marinescu, I. Caproşu, P. Zahariuc, Iaşi, 2005, doc. 233, p. 123.

560. GIURESCU, Constantin C., **Une relation inédite sur la campagne de Pierre le Grand en Moldavie (1711)**, Cluj, 1927, 8 p. Extras din *Mélanges d'histore générale*.

561. GORBATOVSCHI, Maria, **Documente cantemireşti în Arhiva Naţională a Republicii Moldova**, în *Pergament. Anuarul Arhivelor Republicii Moldova,* Chişinău, V-VI, 2002-2003, p. 161-178.

562. KURAT, Akdes Nimet, **Prut seferi ve barişi**, I-II, 1951-1953. T. I, Ankara, Turk tarih kurumu basimevi, 1951, p. 35-37, 38-48 [Despre hărţile campaniei de la Prut].

563. IONESCU, Elena, **Documente inedite privitoare la Dimitrie Cantemir în arhivele din U.R.S.S.**, în *Muzeul Naţional,* Bucureşti, 1974, 1, p. 237-245.

564. IORGA, N., **Scrisori de domni şi boieri,** Vălenii de Munte, 1925, p. 290-300; Ediţia a III-a, Vălenii de Munte, 1931, p. 278-286.

565. IORGA, Nicolae, **Ştiri despre Dimitrie Cantemir din scrisori ale fiului său Antioh**, în *Convorbiri literare*, Bucureşti, XXXVIII, 1904, nr. 10, p. 866-873.

566. ISAC, Virginia, **Informaţii bibliofile în documente de arhivă**, în *Anuarul Institutului de Istorie „A .D. Xenopol",* Iaşi, XXXIX-XL, 2002-2003, p. 311-318.

567. LIU, Nicolae, **Voltaire despre Cantemir. Un document epistolar**, în *Secolul 20*, Bucureşti, 16, 11-12 (1973), p. 98-103.

568. MAXIM, Mihai, **Brâncoveanu şi Cantemireştii. Documente noi din arhivele turceşti**, în *Arta istoriei. Istoria artei. Acad. R. Theodorescu la 65 de ani*, Bucureşti, 2004, p. 125-138.

569. MAXIM, Mihai, **Dimitrie Cantemir and his Time: New Documents from the Turkish Archives**, in *Revue Roumaine D'Histoare*, Bucarest, tome XLVII, 2008, nr. 1-2, p. 31-41.

570. MAXIM, Mihai, **Dimitrie Cantemir şi epoca sa. Documente noi din arhivele turceşti**, în *Revista de Istorie a Moldovei,* Chişinău, 2008, nr. 4, p. 73-81.

571. MIHORDEA, V., **Relaţiile agrare din sec. al XVIII-lea în Moldova**, Vol. II, Bucureşti, Editura Academiei, 1968, p. 9, 11, 15, 17, 28, 33-34, 47-48, 87-89, 94, 97, 105, 108, 110, 120-121, 220.

572. MUNTEANU, Ion, **Dimitrie Cantemir. File de arhivă**, în *Cronica,* Iaşi, 8, 25 mai 1973, nr. 21, p. 14.

573. PAPAHAGI, V., **Informaţiile veneţiene relative la războiul ruso-turc din 1711**, în *Revista istorică,* Bucureşti, 1932, Vol. 18, p. 107-132

574. POGOLŞA, Lilia, **Contribuţii la corespondenţa lui Dimitrie Cantemir în ajunul campaniei de la Prut a lui Petru I**, în *Frontierele spaţiului român în context european.* Materialele Simpozionului Ştiinţific Internaţional. Oradea-Chişinău, 2008, p. 93-102.

575. **Relaţiile internaţionale ale României în documente (1368-1900)**, Bucureşti, Editura politică, 1971, p. 18, 45, 198-202.

576. RUSSO, D., **Din corespondenţa doamnei Ana Racoviţă,** Bucureşti, 1911, 18 p. Extras din *Convorbiri literare*, Bucureşti, 1911, nr. 45.

577. **Scrisoarea lui Dimitrie Cantemir către contele Golovkin.** Publicată şi comentată de Nicolae Gogoneaţă, *Cercetare critică a istoriei filozofiei româneşti,* în *Revista de filozofie*, Bucureşti, 1970, tom. 17, nr. 1, p. 107-110. Extras.

578. **Scrisori veneţiene despre domnia lui Dimitrie Cantemir (1670-1760),** în *Manuscriptum*, Bucureşti, An. XIX, 1988, nr. 2(71), p. 166-174.

579. SPINEI, Victor, **Un izvor otoman asupra campaniei de la Prut din 1711**, în *Memoria antiquitatis. Muzeul judeţean Piatra Neamţ,* 1994, p. 453-472.

580. SVETLICINAIA, Larisa, „**Cantemireştii" – fond de documente din Arhiva Centrală de Stat de Acte Vechi a Rusiei din Moscova,** în *Revista de Istorie a Moldovei,* Chişinău, 2008, nr. 4, p. 88-92.

581. ŞERBAN, Constantin, **O scrisoare din exil a lui Dimitrie Cantemir (1718),** în *Revista istorică*, Bucureşti, 1994, 5, nr. 5-6, p. 557-561

582. ŞERBAN, Constantin, **Contribuţii la repertoriul corespondenţei lui Dimitrie Cantemir**, în *Studii. Revistă de istorie*, Bucureşti, 1975, Tom 26, nr. 5, p. 1051-1065.

583. ŞERBAN, C., **O publicaţie contemporană referitoare la campania de la Prut (1711),** în *Studii. Revista de istorie,* Bucureşti, 1961, nr. 5, p. 1227-1233.

584. TAHSIN, Gemil, **Ştiri noi din arhivele turceşti privitoare la Dimitrie Cantemir**, în *Anuarul Institutului de Istorie şi Aheologie*, Iaşi, X, 1973, p. 435-443.

585. TAHSIN, Gemil, **Relaţiile Ţărilor Române cu Poarta otomană în documente turceşti (1601-1712),** Bucureşti, 1984 [doc. 236. Despre confiscarea palatului lui D. Cantemir în 1712].

586. TANOVICEANU, I., **Un document istoric,** în *Arhiva,* Iaşi, 4, 1893, p. 335-350.

587. TERTECEL, Adrian, **Activitatea ţarului Petru cel Mare în primele luni ale războiului ruso-otoman din 1710-1711. Trei documente ruseşti,** în *Istorie şi diplomaţie în relaţiile internaţionale. Omagiu istoricului Tahsin Gemil,* Constanţa, 2003, p. 329-345.

588. **Tratat încheiat intre Dimitrie Cantemir, domn al Moldovei, şi Petru I, ţar al Rusiei**, în Ionaşcu, I., Bărbulescu, P., Gheorghe, Gh., *Tratatele internaţionale ale României,* Bucureşti, 1975, p. 120.

589. **Tratatul de alianţe între Rusia şi Moldova făcută de Dumitraşcu Cantemir Vvd. prin solul său Luca Visternicul cu Impăratul Moscului, Petru I-iu**, în *Foiletonul Zimbrului,* 4, 1855, p. 14; *Monitorul Adunării Ad-hoc*, Bucureşti, I, 1857, p. 66, col. I.; *Colecţiune de tratatele şi convenţiunile României cu Puterile străine de la 1368 pînă azi* de M. Mitileneu, Bucureşti, 1874, p. 74-77; *Acte şi documente relative la istoria renaşterii României*. Vol. I / Ghenadie Petrescu, D. A. Sturdza şi D. C. Sturdza, Bucureşti, 1888, p. 15-18 (textul român după originalul rusesc); *Relaţiile internaţionale ale României în documente,* Bucureşti, 1971, p. 198-202.

590. **Tratatul lui Dimitrie Cantemir cu ţarul Petru I**, în *Moldova în contextul relaţiilor politice internaţionale. 1387-1858: tratate.* Ed. de Ion Eremia, Chişinău, 1992, p. 253.

591. TOCILESCU, Grigore, **Documente despre Dimitrie Cantemir. Scrisori veneţiene despre domnia Iui Dimitrie Cantemir (1670-1760)**, în *Manuscriptum*, Bucureşti, 18, 1988, nr. 2, p. 158-165; 166-174.

592. ŢARĂLUNGĂ, Ecaterina, **Grigore Tocilescu. Alte revelaţii documentare,** în *Manuscriptum,* Bucureşti, An XIX, 1988, nr. 2 (71), p. 159-165.

593. ŢURCANU, Georgeta, **Documente despre opera lui Dimitrie Cantemir,** în *Cronica,* Iaşi, nr. 23, 8 iunie 1973, p. 14.

594. ŢVIRCUN, Victor, **Opere istorice şi materiale epistolare ale lui Dimitrie Cantemir din Arhiva istorico-militară de Stat a Rusiei (or. Moscova),** în *Revista de Istorie a Moldovei,* Chişinău, 1999, nr. 1-2, p. 75-77.

595. UNGUREANU, Gh., **Documente privitoare la istoria României păstrate în Arhivele Statului din Moscova şi Leningrad,** în *Revista arhivelor,* Bucureşti, nr. 1, 1962, p. 28.

596. VARTA, Ion, **M. Kogălniceanu în corespondenţa diplomatică rusă (1844-1847),** în *Revista de Istorie a Moldovei,* Chişinău, 1992, nr. 4, p. 41- 45 [Despre Cantemir, p. 44].

597. VELIMAN, Valeriu, **Relaţii româno-otomane (1717-1821). Documente turceşti,** Bucureşti, 1984, doc. 17. [Doc. din 1715].

598. **Архив князя Воронцова**. Ред. П. И. Бартенев. В 40 т. Москва, Тип. Мамонтова, 1870-1895.

599. [БАНТЫШ-КАМЕНСКИЙ, Н. Н.], **Родословие князей Кантемиров,** в кн.: Беер [Феофил Сигфрид]. *История о жизни и делах молдавскаго государя Константина Кантемира, с российским переводом и с приложением родословия кнезей Кантемиров,* Москва, Унив[ерситетская] тип[ография], 1783, с. 306-310. (Testamentul lui Dimitrie Cantemir, 28 septembrie 1722).

600. **Доклады и приговоры, состоявшиеся в правительствующем Сенате в царствование Петра Великого, изданные императорскою Академией наук**. Под ред. Н. В. Калачова. Том. 1. Год 1711-й. Санкт-Петербург Тип. Акад. наук, 1880. [Despre pregătirea locuinţei lui D. Cantemir la Moscova (p. 318-319); Despre pregătirea de care şi provizii pentru călătoria lui D. Cantemir de la Harkov la Moscova (p. 391)].

601. **Доклады и приговоры состоявшиеся в правительственном Сенате в царствование Петра Великого, изданные императорскою Академией наук**. Под ред. Н. В. Калачова. Т. 2 Год 1712. Кн.1 (январь-июль). Санкт-Петербург, тип. Акад. наук, 1882. [Despre întâlnirile şi petrecerea lui D. Cantemir spre Moscova (p. 6-7); Despre cererea de căruţe de D. Cantemir (p. 124); Despre acordarea a 50 ruble pentru repararea locuinţei lui D. Cantemir (p. 126-132); Despre acordarea locuinţei şi altor bunuri lui D. Cantemir la Moscova (p. 132); Despre acordarea unei simbrii lui D. Cantemir şi însoţitorilor săi (p. 134); Despre acordarea de lefuri şi provizii însoţitorilor lui D. Cantemir în martie 1712, precum şi trei care de poştă pentru expedieri la Harkov (p. 147-149); Despre acordarea de care şi bani de călătorie lui D. Cantemir (p. 168); Despre primirea banilor unei sume de bani de către D. Cantemir (p.183-184); Despre acordarea a 500 ruble lui D. Cantemir şi suitei sale din cancelaria senatului (p. 195-196); Despre acordarea simbriei lui D. Cantemir pe luna iulie 1712 (p. 461)].

602. **Исторические связи народов СССР и Румынии в XV- начале XVIII в. Документы и материалы / Relaţiile istorice dintre popoarele U.R.S.S. şi România în veacurile XV – începutul celui de al XVII-lea.** Documente şi materiale. Том. 3 (1673-1711), Москва, Наука, 1970 [Doc. nr. 113, 1711 aprilie 13. – Tratatul de la Luţk încheiat între Petru I şi Dimitrie Cantemir, cuprinzând condiţiile alianţei militare şi de stat în vederea luptei comune antiotomane, (p. 327-334); doc. nr. 114, 1711 mai 8. – Manifestul lui Petru I către Moldavia, Ţara Românească şi către toate popoarele creştine, conţinând chemarea la lupta comună împotriva Turciei şi începerea acţiunilor militare (p. 327-334); doc. nr. 115. 1711 iunie 16. – Scrisoarea lui Petru I către domnul Moldovei Dimitrie Cantemir cu mulţumiri pentru ajutorul militar şi planurile de război cu Turcia (p. 334-337)].

603. МЫШЛАЕВСКИЙ, А. З., **Война с Турциею 1711 года. (Прутская операция)**: Материалы извлеченные из архивов: Государственного, Военно-Ученого, Главного Морского, Канцелярии Военного Министерства, СПБ Артилерийского музея, Рижского Генерал Губернаторского, Академии наук и рукописного отделения САНКТ-ПЕТЕРБУРГ Императорской Публичной Библиотеки / изд. Военно-Ученого Комитета Главного Штаба. – Санкт-Петербург: Военная Типография, 1898, с. 119-120, 131, 140, 183, 200, 346. [Despre D. Cantemir] (Сборник военно-исторических материалов. Вып. XII).

604. МЫШЛАЕВСКИЙ, А. З., **Прутский поход 1711 года**: **(Итоги архивных розысков).** Отчет о сообщении орд. проф. Николаевск. Акад. Ген. штаба полк. А. З. Мышлаевского, [Санкт-Петербург], Экон. типо-лит., 1899, 8 с. Прилож. к *Вестнику общества ревнителей военных знаний*, 1899, № 1.

605. **Описание войны последовавшей в 1711 году между Российскою империю и Отоманского портою**, в *Записки Военно-топографического дела,* Ч. XIX, [Отдел 1], Санкт-Петербург, Тип. Департамента Военных Поселений, 1857, с. 167-179.

606. **Описание дел Архива Морского министерства за время с половины XVII до начала XIX столетия**. Т. 1, Санкт-Петербург 1877, с. 518, 522, 525, 527-530, 535, 538-539, 599, 603-630, 637, 644 [Cu privire la primii ani de viaţă ai lui D. Cantemir în Rusia].

607. ПАЗУХИН, А. А., **Сборник грамот и договоров о присоединении царств и областей к государству российскому в XVII-XIX вв**., Пгд., 1922, с. 212-224 [Textul Diplomei din 1711].

608. ПЕКАРСКИЙ, П., **Наука и литература в России при Петре Великом.** В 2-х т. Т. 1. **Введение в историю просвещения в Росии XVIII столетия,** Санкт-Петербург: Изд. Товарищества „Общественная польза", 1862, Приложение VIII-IX, с. 567-578.

609. **Письма и бумаги императора Петра Великого**, Т. XI, Вып. I (январь-12 июля 1711). Ред. коллегия Б. Б. Кафенгауз и др., М.: Изд-во АН СССР, 1962, с. 173-177, 221, 225-227, 291-292, 327, 550 [Documente privind Campania de la Prut 1711].

610. **Полное собрание законов Российской империи с 1649 года,** Т. IV, 1700-1712, [Санкт-Петербург], 1830, с. 659-66, 724-726 [Diploma din 13 aprilie 1711; Demersul lui D. Cantemir cu privire la determinarea locului de trai pentru sine şi cei care l-au urmat în Rusia, din iulie 1711].

611. ПУПАРЕВ, А., **Документы о возврате короне имений кн. Кантемира и обращении села Дмитровка** [Орловской губернии] **в город: 1776-1782 гг.,** в *Орловские губернские ведомости,* 1872, № 51-54.

612. **Сборник императорского русского исторического общества,** Т. 4, Санкт-Петербург, 1869, с. 194, 196 [Despre relaţiile lui Petru I cu D. Cantemir şi însoţitorii săi moldoveni].

613. **Сборник императорского русского исторического общества,** Т. 61. [Донесения и другие бумаги английских послов, посланников и резидентов при русском дворе с 1711 г. по 1719 г.]. Санкт-Петербург, тип. Академии наук, 1888, с. 15, 41, 176, 195. [Despre atitudinea ruşilor faţă de D. Cantemir].

614. **Сборник императорского русского исторического общества**, Т. 63, Санкт-Петербург, 1888, с. 382, 472, 552-553 [Despre plecarea lui D. Cantemir cu 40 de boieri în Rusia şi acordarea de moşii].

615. **Сборник императорского русского исторического общества**, Т. 66, Санкт-Петербург, 1889, с. 390-393, 408, 415, 452, 565, 575 [Despre alăturarea lui D. Cantemir la Petru I, activitatea diplomatică a lui Antioh Cantemir şi alte date despre Cantemireşti].

616. СТОЯНОВИЧ, Т. А., **О молдаво-русских и румыно-русских отношениях: (Обзор документов, находящихся в библиотеке Румынской Академии наук)**, в *Вопросы Истории,* Москва, 1947, № 7, док. 16-20, с. 101-104 [Diploma din 13 aprilie 1711; Manifestul lui D. Cantemir către popor; Scrisoarea vornicului Lupu Costachi şi Antiohie Jora (2 aug. 1711); două scrisori ale lui D. Cantemir şi două scrisori ale lui Ion Neculce către Golovkin din 1719].

617. ФОМИН, Сергей Владимирович, **Загадка исторического портрета,** в *Горизонт,* Кишинёв, 1985, № 11, с. 55-58. [Scrisoare din 23 decembrie 1719, Ivan Trubeţkoi către D. Cantemir]

618. ЦВИРКУН, В., **Письма Дмитрия Кантемира русским сановникам в период персидского похода 1722 года,** în *Revista de Istorie a Moldovei*, Chişinău, 2007, nr. 3, p. 103-108.

619. ЦВИРКУН, В., **Письма Д.Кантемира к А. Д. Меньшикову из Персидского похода,** în *Revista de Istorie a Moldovei*, Chişinău, 2008, nr. 3, p. 151-158.

620. ЦВИРКУН, В., **Эпистолярное наследие Дмитрия Кантемира. Жизнь и судьба в письмах и бумагах,** [Chişinău], Ştiinţa, 2008, p. 107-334. [Documente din 1711-1723].

2.2. Cronici

621. CANTACUZINO, Stolnicul Constantin, **Istoria Ţării Rumâneşti,** în vol. *Cronicari munteni*. Ediţie îngrijită de Mihail Gregorian, vol. I, Bucureşti, Editura pentru literatură, 1961, p. 1-79.

622. COSTIN, Nicolae, **De domnie lui Dumitraşco vodă Cantemir, vleat 7219**, în Idem, *Scrieri*, în două volume. Ediţie îngrijită de Svetlana Korolevschi, Chişinău, Editura Hyperion, 1990, Vol. I, p. 365-396.

623. **Domnia lui Dumitraşcu Vodă Cantemir în anul 7219,** în *„Cronica Ghiculeştilor". Istoria Moldovei între anii 1695-1754.* Text grecesc însoţit de traducerea românească cu prefaţă, introducere, glosar şi indice. Ediţie îngrijită de Nestor Camariano şi Ariadna Camariano-Cioran, Bucureşti, 1965, p. 77-117.

624. GRECEANU, Radu logofăt, **Istoria domniei lui Constantin Basarab Brâncoveanu voievod (1688-1714),** Bucureşti, Editura Academiei, 1970, p. 179, 181-183, 185, 191.

625. KOGĂLNICEANU, Mihail, **Fragments tirés des Chroniques Moldaves et Valaques pour servir a l'histoire de Pierre-Le-Grand; Charles XII, Stanislas Leszczynski, Démètre Cantemir et Constantin Brancovan,** vol. I-II, Iassy, Au bureau de la Feuille Communale, 1845, vol. I, p. 9-44.

626. MEHMET, Mustafa A., **Cronica lui Mehmed Raşid ca izvor pentru Campania de la Prut (1711),** în *Studii. Revistă de istorie,* Bucureşti, 1961, nr. 4, p. 920-933.

627. NECULCE, Ion, **Domnia lui Dumitraşco Cantemiru voevoda în anul 7219 ,** în Idem, *Letopiseţul Ţării Moldovei şi O samă de cuvinte.* Ed. de I. Iordan, Bucureşti, Editura Minerva, 1980, p. 182-235.

628. NECULCE, Ion, **Domnia lui Dumitraşco Cantemiru voevoda în anul 7219 (1711),** în *Letopiseţul Ţării Moldovei,* Chişinău, Editura Hyperion, 1990, p. 374-407.

629. NECULCE, Ion, **Domnia lui Dumitraşco Cantemir voevoda în anul 7219 (1711)**, în Idem, *Letopiseţul Ţării Moldovei şi O samă de cuvinte*. Ediţie şi studiu introductiv de Gabriel Ştrempel, Bucureşti, Ed. Minerva, 1982, p. 515-625.

630. NECULCE, Ion, **Domnia lui Dumitraşco Cantemir voevoda, în anul 7219 (1711)**, în *Marii cronicari ai Moldovei. Grigore Ureche,*

Miron Costin, Nicolae Costin, Ion Neculce, Ediţie, studiu introductiv, glosar, repere istorico-literare de Gabriel Ştrempel, Bucureşti, Ed. Academiei Române, 2003, p. 1011- 1075.

631. POPESCU, Radu, **Istoriile domnilor Ţării Româneşti.** Ediţie critică de Const. Grecescu, Bucureşti, Editura Academiei, 1963, CX, 340 p.; şi în vol. *Cronicari munteni*. Ediţie îngrijită de Mihail Gregorian, Vol. I, Bucureşti, Editura pentru literatură, 1961, p. 459-484.

632. PSEUDO-AMIRAS**, Domniia lui Dumitraşco vodă Cantemir,** în *Cronicile României sau Letopiseţele Moldaviei şi Valahiei.* A doua ediţiune. Publicate de M. Kogălniceanu, Imprimeria Naţională, Bucureşti, 1874, tomul III, p. 117-120; Idem în *Cronica anonimă a Moldovei. 1661-1729 (Pseudo-Amiras),* Bucureşti, 1975, p. 67-71.

633. **Romen Kaynak ve Eserierinde Türk Tarihi I: Kronikier (haz. Mehmet Ali Ekrem)**, Ankara, 1993, s. 90-91, 98-117 [Despre D. Cantemir].

634. URICARIUL, Axinte, **Cronica paralelă a Ţării Româneşti şi a Moldovei.** Partea II, Bucureşti, 1994, p. 169-189. [Dumitraşco Vodă Cantacuzino I cu a doua domnie; Constantin Brâncoveanu Basarab voievod, al doilea numit cu acest nume, carele au fost boiariu de ţară; Constantin Cantemir Vodă Batrânul, al doilea numit cu acest nume, ce au fost de la Ţobac, din oameni de jos, fălcian].

2.3. Memorii, jurnale, note de călătorie

635. BERGHOLZ, Fr. von, **Tagebuch welces er in Russland von 1721 bis 1725 als holsteinischer Kammeriunker gefürt hat,** in *Büschings Magazin für neue Histoire und Geographie,* Halle, XIX, 1785, p. 71-221; XX, 1786, s. 392-592.

636. BOLDUR, A., **Jurnalul lui Petru cel Mare, ca izvor de informare pentru Istoria Românilor (1702-1711)**, în *Studii şi cercetări istorice*, Bucureşti, vol. XIX*, (*vol. II. Seria nouă), 1946, p. 87- 100.

637. BULGĂR, Gh., **Un manuscrit français inédit sur la bataille de Stanileşt (1711),** dans *Revue Roumaine d'Histoire,* Bucarest, 1969, nr. 1, p. 103-114.

638. BULGĂR, Gheorghe, **Cantemir şi lupta de la Stănileşti într-un manuscris francez acum publicat în româneşte,** în *Steaua*, Cluj, 24, 12, 16-30 iun. 1973, p. 5-7.

639. CIOBANU, Ştefan, **Notationes quotidianae a lui Ivan Iliinski (fragment**), în Idem, *Dimitrie Cantemir în Rusia*, Bucureşti, 1924, doc. LXXX, p. 158-159.

640. **Din jurnalul soliei la Poartă al lui Raphael Leszczynski, trimisul regelui Poloniei, August II, la 1700**, în *Magazin istoric*, Bucureşti, august 1973, p. 21.

641. **Dimitrie Cantemir – Jurnal (18 iulie – 9 octombrie 1722)**. Trad. Gr. Tocilescu, după Bantâş-Kamenski, în *Manuscriptum*, Bucureşti, An. XVIII, 1987, nr. 2(67), p. 91-96.

642. ILIINSKI, Ivan, **Notationes quotidianae, consemnate de.** Manuscris în *Arhiva de Stat de Acte Vechi a Rusiei, Moscova (RGADA),* Fond 181, Mss. nr. 388, (cota veche: nr. 839), 67 f.

643. ILINSKI, Ivan, **Notationes quotidianae.** Trad. Gr. Tocilescu, în *Manuscriptum*, Bucureşti, An. XVIII, 1987, nr. 2(67), p. 97-102.

644. KURAT, Akdes Nimet, **Hazine-i Bîrun Kâtibi Ahmed bin Mahmud' un 1123 (1711) Prut Severine ait Defteri** [„Jurnalul" lui Ahmed bin Ahmed bin Mahmud, secretar al Visteriei Exterioare, privind campania de la Prut din anul 1711], în *Tarih Araştirmalari Dergisi* [Revista de cercetări istorice], tom IV, 1966, nr. 6-7, p. 261-426.

645. **Mémoires sur l'ambassade de France en Turquie et sur le commerce des Français dans le Levant / par M. le Cte de Saint-Priest...**, Paris, 1877, p. 8, 17-18, 70-71, 94, 96, 101, 107, 248.

646. SILIHDAR, Findîklîlî Mehmed-Aga, **Nusretname** [Cartea victoriilor], **1695-1721**. JURNAL consemnând evenimentele din Imperiul Otoman în anii sultanului Mustafa II. Cuprinde informaţii despre luptele din Banat, descrierea Timişoarei, cucerirea Transilvaniei de austriaci, investitura lui Dimitrie Cantemir ca domn al Moldovei în 1710, moartea lui Constantin Brâncoveanu şi Şerban Cantacuzino etc. Manuscris în **Österreichische Naţional Bibliothek, Viena, Austria**, cota 1095.

647. SPINEI, Victor, **Un izvor otoman asupra campaniei de la Prut din 1711**, în *Memoria Antiqvitatis*, XIX, 1995, p. 453-472.

648. ŞERBAN, Constantin, **Jurnalul lui Ivan Ilinski (1721-1730),** în *Studii. Revista de istorie,* Bucureşti, 1955, nr. 5-6, p. 119-136.

649. ŞERBAN, C., **Jurnalul felmareşalului B. P. Şeremetev. Despre campania de la Prut (1711)**, în *Relaţiile româno-ruse în trecut. Studii şi conferinţe,* Bucureşti, 1957, p. 72-95.

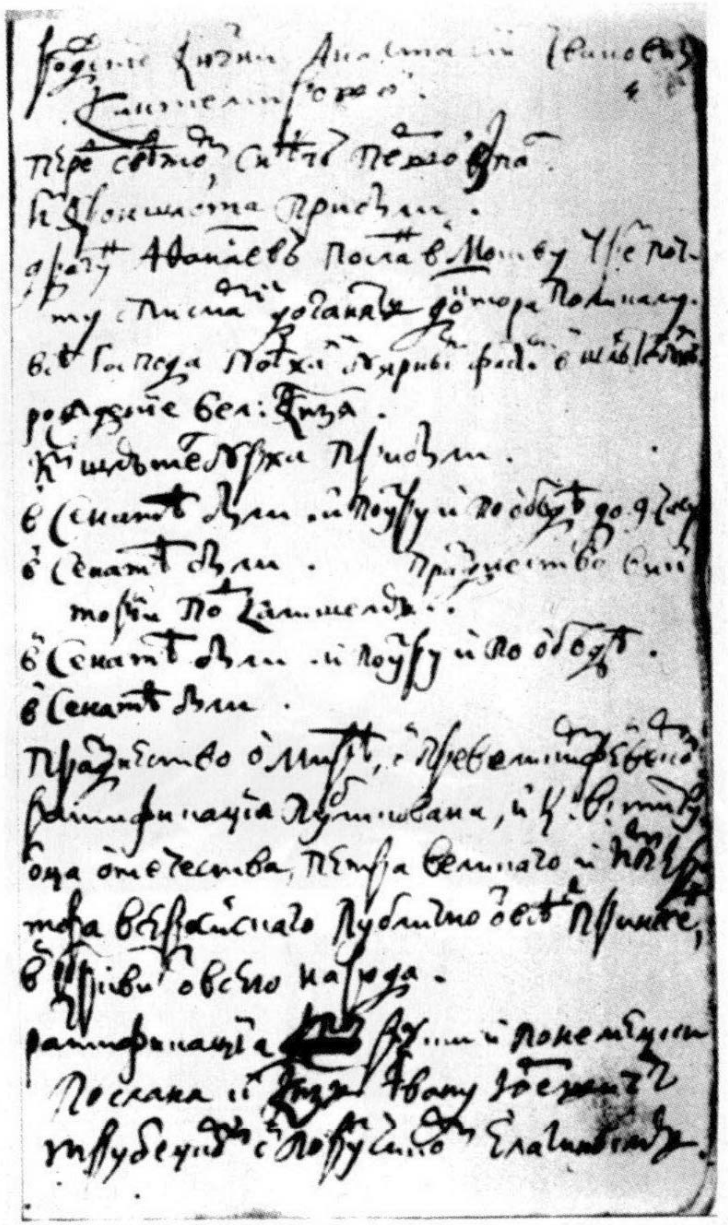

Pagină din jurnalul lui Ivan Iliinski, secretarul lui D. Cantemir, cuprinzând însemnări despre principe (după 1718)

650. TERTECEL, Adrian, **Informaţii noi privind campania militară otomană din 1711 în Moldova („Jurnalul" lui Ahmed bin Mahmud),** în *Revista istorică*, Bucureşti, 1992, Seria nouă, tom III, nr. 7-8, p. 793-802.

651. TERTECEL, Adrian, **Un izvor otoman necunoscut istoriografiei noastre. „Jurnalul" (defter) lui Ahmed bin Mahmud (secretar al visteriei otomane) privind campania militară a Înaltei Porţi din anul 1711 în Moldova,** în *Caietele laboratorului de studii otomane*. Coordonatori M. Maxim şi B. Murgescu, Bucureşti, 1993, nr. 2, p. 55-132.

652. TERTECEL, Adrian, **Anexele „Jurnalului" lui Ahmed bin Mahmud privind campania de la Prut (1711),** în *Studii şi materiale de istorie medie*, Bucureşti, 1994, vol. XII, p. 201-214.

653. TERTECEL, Adrian**, Izbucnirea războiului ruso-turc din 1710-1711 pentru stăpânirea bazinului Mării Negre (un izvor narativ otoman),** în *Revista istorică*, Bucureşti, 1994, Seria nouă, t. V, nr. 11-12, p. 1197-1209.

654. TERTECEL, Adrian, **Însemnările unui ofiţer otoman despre bătălia de la Stănileşti (1711),** în *Document. Buletinul Arhivelor Militare Române*, Bucureşti, an. VI, 2004, nr. 2-3, p. 11-14. (Document-cronică a luptei de la Stănileşti, 1711, p. 13-14 (foto, transliterarea, traducerea doc.)

655. БЕРХГОЛЬЦ, Ф. В., **Дневник камер-юнкера Ф. В. Берхгольца, веденный им в России в царствование Петра Великого, с 1721-го по 1725-й год.** В 4-х ч. Перевод с немецкого И. Аммон. Изд. 2-е, тип. Каткова и Кº, 1858-1862, Ч. 1, с. 94, 100-101, 125, 129; Ч. 2, с. 12, 50, 74-75, 155, 217; Ч. 3, с. 207; Часть 1-2, Москва, 1902.

656. **Журнал Академии Наук переводчика Ивана Ильинскаго. Notationes quotidianae / Подсядневныя записки. 1721-1730**, в Майков Л. Н. *Материалы для биографии кн[язя] А. Д. Кантемира.* С введением и примечаниями проф. В. Н. Александренко, Санктпетербург, 1903, с. 295-313.

657. **Журнал или поденная записка, блаженныя и вечнодостойныя памяти государя императора Петра Великого с 1698 года, даже до заключения Нейштатского мира. Напечатан с обретающихся в кабинетном архиве списков, правленных собственною рукою его императорского величества**. Часть 1. Санкт-Петербург. При Императорской Академии наук, 1770, с. 334-347 [Despre campania de la Prut].

658. ЛЕБЕДЕВ, В., **Поход Петра Великого в Персию**, в *Журнал Министерства Народного Просвещения,* Санкт-Петербург, 1848, т. 60, октябрь, отд. II, с. 1-39.

659. МОРО де Бразе, **Записки, касающиеся Турецкого похода 1711 года**. Пер. с франц. и примеч. А. С. Пушкина, в Пушкин, А. С., *Полное собрание сочинений,* В 6-ти томах. Том 5, Москва, Художественная литература, 1935, с. 476-542.

660. **Напечатан с обретающихся в кабинетном архиве списков, правленных собственною рукою его императорского величества**. Часть 1. Санкт-Петербург. При Императорской Академии наук, 1770, 430 с., Публикатор: Михайло Щербатово. [Despre Campania de la Prut, raportul de forţe ruso-otoman, p. 334-347].

661. **Походный журнал [Петра I] 1711 года**, Санкт-Петербург, 1854, с. 49-78 [Întâlnirea lui D. Cantemir cu Pertu I şi bătălia de la Stănileşti].

662. **Походный журнал [Петра I] 1722 года,** Санкт-Петербург 1855, с. 147-148, 164-165 [Participarea lui D. Cantemir la Consiliul militar din 29 august 1722 cu privite la Campania asupra or. Bacu].

663. ПУШКИН, А. С., **Полное собрание сочинений,** том VIII, Ленинград, 1978, с. 279-330 [Însemnările brigadierului Moreau de Brasé referitoare la Campania din anul 1711].

664. ШЕРЕМЕТЕВ, Б. П., Фельдмаршал граф, **Военно-походный журнал 1711 и 1712 гг**. Под ред. Ген. Шт. Полк. А. З. Мышлаевского, Санкт-Петербург, 1898.

3. Izvoarele scrierilor cantemirene

665. BABINGER, Franz, **Izvoarele turceşti ale lui Dimitrie Cantemir,** în *Arhiva românească*, Bucureşti, 1941, tom. VII, p. 111-122. Extras, Bucureşti, 1941, 12 p.

666. BOGDAN-DUICĂ, G., **Zur Geschichte der drei moldavischen Fürsten Cantemir, vornemlich nach rumänischen Quellen dargestellt,** in *Rumänische Jarbücher*, Sibiu, IX, 1893, S. 293-301; 472-493; 616-651; X, 1894, S. 145-161; 280-298; 361-378.

667. BOTEZ, Liliana, **Elemente de umanism popular în legendele turceşti receptate de Dimitrie Cantemir,** în *Revista de istorie şi teorie literară,* Bucureşti, tom. 25, 1976, nr. 1, p. 125-136.

668. CONSTANTIN, Gh. I., **Dimitrie Cantemir despre Nastratin Hogea,** în *Revista de istorie şi teorie literară*, Bucureşti, 22, 1973, nr. 2, p. 209-211 [Extras].

669. CONSTANTIN, Gheorghe I., **Démètre Cantemir et Nasr ed-Din Khodja,** in *Türk kültürü araştirmalari*, XV, nr. 1-2, 1976, Ankara, p. 289-310.

670. CONSTANTIN, Gheorghe I**., L'Episode du cheikh Bedr ed-Din d'après Démètre Cantemir [Texte imprimé]: sur le problème des sources ottomanes de Démètre Cantemir**, dans *Dacoromania. Jahrbuch für östliche Latinität*, Freiburg-München, 2, 1974, p. 91-113.

671. HALEŞ, Nelu-Alexandru, **Dimitrie Cantemir şi izvoarele bizantine ale operelor sale**, în *Studia Universitas „Babeş-Bolyai". Teologia Ortodoxa*, Cluj-Napoca, 2007, nr. 1, p. 263-275.

672. LASCU, Nicolae, **Dimitrie Cantemir şi Ovidiu,** în *Acta Musei Napocensis. Muzeul de istorie al Transilvaniei* , Cluj-Napoca, 1974, 11, p. 143-150.

673. MINEA, Ilie, **De unde a luat Dimitrie Cantemir ştirea despre Dumbrava Roşie?,** în *Cercetări istorice,* Iaşi, 1927, anul II-III, 1926-1927, nr. 1, p. 257-258.

674. PASCU, Giorge, **Operele lui Neculai Costin utilizate de Cantemir,** în *Revista critică,* 12, ian.-sept. 1938, nr. 1-3, p. 43-48.

675. VAIDA, Petru, **Dimitrie Cantemir şi Andrei Wissowatius. Contribuţii la problema izvoarelor umanismului lui Cantemir**, în *Revista de filozofie*, Bucureşti, 1965, nr. 12, p. 37-48.

676. VELCULESCU, Cătălina, **Din nou despre Dimitrie Cantemir şi Damaschin Studitul**, în *Acta Musei Porolissensis*, Zalău, 2006-2007, 28-29, p. 275-282.

677. VELCULESCU, Cătălina, **Câteva noi informaţii despre Bestiarul lui Damaschin Studitul**, în *Dimitrie Cantemir. Dimensiuni ale universalităţii. Studii. Sinteze. Eseuri.* Coord. şt. Pavel Balmuş şi Svetlana Korolevski, Chişinău, Gunivas, 2008, p. 55-64 [Despre *Istoria ieroglifică*].

4. Opera lui Dimitrie Cantemir în manuscrise şi ediţii princeps. Repertoriu[5]

Andrei Eşanu,
Valentina Eşanu

Notă introductivă. Moştenirea ştiinţifică, culturală şi literară a lui Dimitrie Cantemir este deosebit de vastă şi variată. Cu toate că valorificarea acesteia a început de mai multă vreme, până în prezent nu se cunoaşte exact numărul lor. Destul de vagi sunt reprezentările despre istoricul valorificării şi publiării lor. Deşi în mai multe studii introductive cu ocazia publicării anumitor opere concrete, cercetătorii încearcă şi deseori au izburit să verse lumină şi asupra acestor aspecte ale editării şi receptării scrierilor cantemiriene în întreaga Europă, totuşi un tablou integral veridic încă nu a fost reconstituit. O interesantă încercare de a urmări destinul unor opere ale învăţatului principe moldovean sub forma lor manuscrise aparţine cercetătoarei ruse Galina Moiseeva[6] cu ocazia tricentenarului lui Dimitrie Cantemir. Cu trecerea anilor, aria de cercetări extinzându-se, au fost scoase la iveală atât scrieri, cât şi documente referitoare la circulaţia şi receptarea operei cantemiriene pe meridianele globului, ceea ce ne-a determinat să reluăm această problemă pentru a întregi reprezentările despre moştenirea ştiinţifică de la înălţimea cercetărilor şi descoperirilor din ultimii 35 de ani.

Dimitrie Cantemir şi-a realizat opera în trei ţări – Moldova, Imperiul Otoman şi Rusia, întocmindu-le în limbile latină, greacă, română, rusă şi turco-osmană. El a debutat prin *Divanul*..., care a văzut lumina tiparului la Iaşi în 1698, pe când era foarte tânăr, şi a continuat să muncească asupra operelor sale, cu anumite întreruperi, până în ultimele zile de viaţă. Deşi era o personalitate cu viziuni moderne şi înţelegea importanţa tiparului pentru cultură şi circulaţia de idei, totuşi cea mai mare parte a scrierilor sale în timpul vieţii a rămas în manuscrise. Dintr-un număr total de peste 40 (vezi *Repertoriul* mai jos) până în 1723 au văzut lumina tiparului doar 4 lucrări ale lui D. Cantemir: *Divanul..., Panegiricul...1714, Sistemul sau întocmirea religiei mahammedane, Planul Constantinopolului, Manifestul lui Petru cel Mare către popoarele Caucazului şi Persiei*[7].

Atât în timpul vieţii, cât şi după moarte, operele învăţatului principe fie au fost pierdute (în naufragiul din Marea Caspică[8]), fie s-au dispersat, rămânând pentru totdeauna la Istanbul (operele muzicale), altele în Europa Occidentală şi Statele Unite ale Americii, iar cea mai mare parte a rămas în posesia urmaşilor săi în Rusia. Dar şi acestea din urmă, la rândul lor, prin vâltoarea anilor trecând prin mai multe mâini, au ajuns în diferite colecţii ale marilor arhive şi biblioteci ruseşti[9].

Astfel, o parte din cele mai valoroase manuscrise cantemiriene (*Hronicul, Istoria ieroglifică; Compendiolum universae Logices institutionis, Historia Moldo-Vlahica; De antique et hodierni Moldaviae nominibus; Curanus*), după moartea lui Serghei (Şerban) la 1780 (cel din urmă dintre descendenţii lui Dimitrie Cantemir), a ajuns la ruda lor apropiată N. N. Bantîş-Kamenski. Acesta, laolaltă cu unele părţi din *Istoria Imperiului Otoman* în limba italiană, traduse de Antioh Cantemir (procurată la mezat[10]) le-a dăruit la 1783 Arhivei Ministerului Afacerilor Externe a Rusiei (ulterior Arhiva de Stat de Acte Vechi a Rusiei[11]), pe când el exercita funcţia de şef al instituţiei menţionate. Despre aceasta ne

[5] Моисеева Г. Н., **Судьба рукописного наследия Дмитрия Кантемира,** в кн. *Наследие Дмитрия Кантемира и современность*, Кишинев, 1976, с. 127-143.

[6] Deşi ultima lucrare este intitulată *Manifestul lui Petru cel Mare*..., putem admite că D. Cantemir nu numai că l-a tradus (Рафиков А. Х., **Собрание русских изданий XVIII в. о Турции в библиотеке Академии Наук СССР**, в кн. *Сборник статей и материалов библиотеки Академии Наук СССР по книговедению,* Ленинград, 1965, с. 296-298; Рафиков А. Х., **Очерки истории книгопечатания в Турции**, Ленинград, 1973, с. 59), dar şi l-a alcătuit.

[7] Mai mulţi cercetători consideră că unele lucrări D. Cantemir le-a pierdut în naufragiul din Marea Caspică în vara anului 1722 (Бантыш-Каменский Н. Н.], **Родословие князей Кантемиров,** в кн. Беер [Феофил Сигфрид]. *История о жизни и делах молдавскаго государя Константина Кантемира, с российским переводом и с приложением родословия кнезей Кантемиров,* Москва, Унив[ерситетская] тип[ография], 1783, с. 314)

[8] Mai mulţi cercetători consideră că unele lucrări D. Cantemir le-a pierdut în naufragiul din Marea Caspică în vara anului 1722 [Бантыш-Каменский Н. Н.], **Родословие князей Кантемиров**, в кн. Беер [Феофил Сигфрид]. *История о жизни и делах молдавскаго государя Константина Кантемира, с российским переводом и с приложением родословия кнезей Кантемиров*, Москва, Унив[ерситетская] тип[ография], 1783, с. 314)

[9] Моисеева Г. Н., **Судьба рукописного наследия Дмитрия Кантемира,** в кн. *Наследие Дмитрия Кантемира и современность*, Кишинев, 1976, с. 127-143.

[10] *Книга сия, писаная рукою тайного сов[етника] и российского министра при французском дворе, мною куплиная в авкционе, подарена в Московский Иностранных дел Коллегии архив в 1783* de N. N. Bantîş-Kamenski.

[11] **Российский Государственный Архив Древних Актов** (РГАДА), fosta Центральный Государственный Архив Древних Актов (ЦГАДА), Moscova.

mărturisesc inscripţiile sale de pe fiecare dintre codicele arătate mai sus: *Această carte e dăruită Arhivei [Ministerului] Afacerilor Externe din Moscova de Nicolai Bantîş-Kamenski, consilier de curte*[12]. Graţie acestui gest al lui N. N. Bantîş-Kamenski, valoroasele relicve cantemiriene au fost salvate şi au ajuns până în zilele noastre, făcând posibilă pe această cale cunoaşterea lor.

Alte scrieri, de astă dată cu conţinut teologic şi filosofic (*Imaginea ştiinţei sacre, care nu se poate zugrăvi; Ioannis Baptistae Van Helmont. Phisices universalis; Locuri întunecate în Cathechism*), au ajuns în aceeaşi perioadă nu se ştie de la cine în Biblioteca Seminarului Teologic de pe lângă Lavra „Sf. Serghii"[13], iar în 1906 au trecut în posesia Muzeului „Rumeanţev" din Moscova (ulterior Biblioteca de Stat a Rusiei, fosta „V. I. Lenin"[14]).

Un destin aparte l-au avut manuscrisele cantemiriene, care după sosirea la Londra în 1732 a lui Antioh Cantemir, la cererea acestuia i-au fost trimise de către I. Ilinski spre a fi publicate[15], lucrările *Istoria Imperiului Otoman* şi *Viaţa lui Constantin Cantemir*, ambele în limba latină în variantele originale copiate pe curat şi pregătite pentru tipar de D. Cantemir. Se pare, tot atunci i-a fost expediată, sau poate o luase cu el, şi *Descrierea Moldovei,* de asemenea în variantă definitivată. Dintre aceste trei lucrări, până astăzi a fost descoperit doar originalul *Incrementorum & decrementorum Aulae Othomanicae sive aliothmannicae historiae a prima gentis origine ad nostra usque tempora deductae libri tres*, în Statele Unite ale Americii[16], iar cele două din urmă fie că au fost pierdute, fie că nu au fost descoperite.

Aceleaşi lucrări în variante de lucru ale lui Dimitrie Cantemir sau în copii ulterioare (*Istoira Imperiului Otoman, Descrierea Moldovei; Viaţa lui Constantin Cantemir*) împreună cu altele, trecând prin mai multe

[12] *Книга сия подарина в Московский Иностранный архив от надворного советника Николая Бантыш-Каменского. 1783.*

[13] Apartenenţa acestei colecţii cantemiriene la Biblioteca Seminarului Teologic din Serghiev Posad (de lângă Moscova) este atestată prin inscripţia *Ex Biblioteca Seminarii ad Lauram Sfae Triados S. Thaumaturg Sergij*.

[14] **Российская Государственная Библиотека**, Москва.

[15] Шимко И. **Новые данные к биографии кн. Антиоха Кантемира и его ближайщих родственников. По документам хранящихся в Московском архиве Министерства Юстиции**, Спб., с. 39.

[16] Cândea Virgil, **Manuscrisul original al Istoriei Imperiului Otoman de Dimitrie Cantemir**, în Dimitrie Cantemir, *Creşterile şi descreşterile Imperiului Otoman. Textul original latin în formă finală revizuită de autor.* Facsimil al manuscrisului latin – 124 din Biblioteca Houghton Harvard University. Editată de Cândea Virgil, Cambridge, Mass., Bucureşti, Ed. Roza Vânturilor, 1999, p. XVII-LVII.

mâini de-a lungul sec. al XVIII-lea, au ajuns la Muzeul Asiatic, astăzi Arhiva Institutului de Studii Orientale din Sankt-Petersburg[17].

Câte un manuscris cantemirian a fost depistat în Biblioteca Naţională a Rusiei, fosta „Saltîkov-Şcedrin" (*Diplomă [Tratarul de la Luţk, 1711, aprilie 13*])[18], şi Arhiva Centrală Istorică de Stat *(Catehizis)*[19], ambele instituţii din Sankt-Petersburg, în Biblioteca regională „A. M. Gorki" din Odessa (o copie latină a *Descrierii Moldovei* de la mijocul sec. XVIII – *Historiae Moldavicae. Partes Tres*)[20]; Biblioteca Academiei Române din Bucureşti (două compartimente din *Imaginea ştiinţei sacre, care nu se poate zugrăvi*) şi cea a Filialei din Cluj-Napoca (două copii din 1730 şi 1756 ale *Hronicului ...*), precum şi în Biblioteca Institutului de Turcologie din Istanbul (*Cartea ştiinţei muzicii după felul literelor*).

Prin efortul generaţiilor de cercetători din sec. XVIII-XX marea majoritate a lucrăilor lui Dimitrie Cantemir au fost identificate şi publicate, altele continuă să zacă în manuscrise până astăzi. În lipsa originalelor, unele opere cantemiriene au fost publicate după ediţiile princeps, cum ar fi *Divanul, Sistemul sau întocmirea religiei muhammedane, Harta Moldovei*, care, fie că s-au pierdut, fie că nu au fost încă descoperite.

După stabilirea lui Dimitrie Cantemir în Rusia şi intrarea în contact cu oamenii de ştiinţă din această ţară, iar prin intermediul acestora, şi cu cei din lumea germană, a crescut mult interesul faţă de operele sale istorice, filosofice, geografice ş. a. Acest lucru l-au înţeles şi cei din anturajul lui Dimitrie Cantemir, între care Ivan Ilinski, G. S. Beyer şi mai ales fiul său Antioh, care a făcut mult pentru traducerea şi editarea lucrărilor principelui în limbile de cea mai largă circulaţie: engleză, franceză şi germană (vezi *Repertoriul*, ediţiile princeps la *Istoria Imperiului Otoman* la nr. 706). Mai târziu au adus un anumit aport la traducerea şi editarea altor opere cantemiriene (vezi *Repertoriul* ediţiile

[17] **Архив Института востоковедения Российской Академии Наук, Санкт Петербургское отделение. Сектор восточных рукописей**. Despre odiseea unor manuscrise cantemiriene din această colecţie vezi: în Eşanu A., Eşanu V., **Studiul introductiv,** în *Dimitrie Cantemir, Principele Moldovei, Descrierea stării de odinioară şi de astăzi a Moldovei*. Studiu Introductiv, notă asupra ediţiei şi note de Valentina şi Andrei Eşanu. Traducere din limba latină şi indici de Dan Sluşanschi, Bucureşti, Institutul Cultural Român, 2007, p 36-43.

[18] **Российская Национальная Библиотека**, Санкт-Петербург.

[19] **Центральный Государственный Исторический Архив**, Санкт-Петербург.

[20] **Одесская обласная библиотека им. „А. М. Горького".** Vezi mai detaliat despre acest manuscris: în Eşanu A.; Eşanu V., **Studiul introductiv,** în *Dimitrie Cantemir, Principele Moldovei, Descrierea stării de odinioară şi de astăzi a Moldovei*. Studiu introductiv, notă asupra ediţiei şi note de Valentina şi Andrei Eşanu. Traducere din limba latină şi indici de Dan Sluşanschi, Bucureşti, Institutul Cultural Român, 2007, p. 51-57.

princeps la *Descrierea Moldovei* la nr. 694) G. F. Müller, A. F. Büschung, N. I. Novikov ş. a.

Deşi până în present au fost întreprinse mai multe tentative de a edita operele complete ale lui Dimitrie Cantemir, prima fiind cea a clasicilor Donici şi Negruzzi în anii '30-'40 ai sec. al XIX-lea; cea de-a doua – de Societatea Academică Română (ulterior Academia Română) în ultimele decenii ale sec. XIX – începp. sec. XX şi cea din urmă – sub patronajul aceleiaşi academii, coordonator fiind acad. Virgil Cândea, în ultimele decenii ale sec. XX nici unul dintre aceste proiecte nu au fost duse la bun sfărşit, cele două ediţii academice incluzând 10 şi respectiv 8 lucrări. Vom arăta doar în treacăt că cea din urmă ediţie nu a reuşit să publice cel puţin trei dintre cele mai importante opere cantemiriene, fiind vorba de *Hronicul..., Desceierea Moldovei* şi *Istoria Imperiului Otoman*.

După moartea învăţatului nostru compatriot s-au întreprins mai multe încercări de a întocmi o listă-bibliografie a scrierilor lui Dimitrie Cantemir. Dar de fiecare dată, fiind identificate sau editate alte noi opere, s-a văzut că listele anterioare sunt incomplete şi necesită precizări importante.

Astfel, pe la 1714, când se tatona terenul în vederea primirii lui D. Cantemir în Societatea Branderbungică din Berlin, cărturarul nostru, răspunzând la solicitările unor diriguitori ai acestei Societăţi, prezenta vag o listă de câteva lucrări, dintre care unele erau în curs de elaborare sau în proiecte de viitor. O enumerare mai temeinică a lucrărilor lui D. Cantemir aflăm în prima ediţie engleză a *Istoriei Imperiului Otoman* (Londra, 1734-1735), aceasta fiind întocmită anterior fie de Ilinski, Beyer sau Antioh Cantemir, care includea 10 lucrări:

1. History of the growth and decay of the Ottoman Empire *(Istoria Imperiului Otoman)*
2. Sistem of the Mahometan Religion (*Sistemul sau întocmirea religiei mahomadane*)
3. The World and the Soul *(Divanul)*
4. The antient and modern history of Dacia *(Hronicul)*
5. Present State of Moldavia (*Descrierea Moldovei*)
6. History of the Creation, Thelogo-Physica *(Metafizica)*
7. The History of the two houses of Brancovan and Cantacuzenus (*Scurtă povestire despre stârpirea familiilor lui Brâncoveanu şi a Cantacuzinilor*)
8. History of the Mahometans, from the time of the fals Prophet Mahomet (*Istoria mahomedanilor de la falsul profet Mahomed până la primul sultan al Imperiului turc*)

9. A book of Turkis musical Airs (*Cartea ştiinţei muzicii după felul literelor*)
10. Introduction to the Turkis musick, in the Moldavian language, in Octavo (*Introducere în muzica turcească, în moldoveneşte, in 8⁰*)[21].

Această listă a fost preluată integral în ediţiile franceze (Paris, 1743), germane (Hamburg, 1745)[22] şi cea engleză (Londra, 1756) ale *Istoriei Imperiului Otoman,* precum şi în ediţiile germane (Frankfurt şi Leipzig, 1769-1771), rusă (Moscova, 1789) şi românească (mănăstirea Neamţ, 1825) ale *Descrierii Moldovei*.

Întocmind un studiu istorico-genealogic inclus în ediţia bilingvă latino-rusă din 1783 a *Vieţii lui Constantin Cantemir*, N. N. Bantîş-Kamenski[23] prezintă, de astă dată, o listă de 12 lucrări ale lui Dimitrie Cantemir, adăugând:

11. Физическое о Монархии разсуждение (*Studiu asupra naturii monarhiilor)*
12. Compendiolum Universae Logices institutionis *(Mic compendiu asupra întregii învăţături a logicii)*[24].

La lucrările menţionate mai sus în ediţia londoneză din 1734 şi la cele adăugate de N. N. Bantîş-Kamenski, P. P. Panaitescu[25] completează lista cu alte nouă lucrări, numărul acestora ajungând la 21:

13. *Ioannis Baptistae Van Helmont. Phisices universalis*
14. *Collectanea orientalia*
15. *Loca obscura in Cathechisi*
16. *Imaginea ştiinţei sacre, care nu se poate zugrăvi*
17. *Istoria ieroglifică*
18. *Harta Moldovei*

---

[21] **The Life of Demetrius Cantemir, Prince of Moldavia,** in *The History of the Growth and Decay of the Ottoman Empire*. Translated into English by N. Tindal, Part. II, London, 1735, p. 460

[22] Este vorba despre ediţiile în 2 şi respectiv 4 volume ale „**Histoire de l'Empire Othoman,**" Paris, 1743; şi ediţiile într-un volum şi respectiv în 2 volume ale **Geschichte des Osmanischen Reichs nach seinem Anwachse und Abnehmen,** Hamburg, 1745.

[23] Considerăm că autorul studiului „**Родословие князей Кантемиров"** este N. N. Bantîş-Kamenski (1737-1814). Deoarece el nu numai că era înrudit şi cunoştea îndeaproape viaţa tuturor urmaşilor lui Dimitrie Cantemir, dar era un om cu vaste cunoştinţe istorice, fiind considerat şi biograful Cantemireştilor.

[24] [Бантыш-Каменский Н. Н.], **Родословие князей Кантемиров,** в кн.: Беер [Феофил Сигфрид]. *История о жизни и делах молдавскаго государя Константина Кантемира, с российским переводом и с приложением родословия кнезей Кантемиров,* Москва, Унив[ерситетская] тип[ография], 1783, с. 314.

[25] Panaitescu P. P., **Dimitrie Cantemir. Viaţa şi opera**. Bucureşti, 1958, 268 p.

19. Panegiricul, 1714
20. Viaţa lui Constantin Cantemir
21. Scrisoare către contele Golovkin

În paralel cu munca de editare a operelor complete ale lui Dimitrie Cantemir, desfăşurate la Academia Română, mai mulţi cercetători din România, Rusia şi Moldova şi-au continuat investigaţiile în bibliotecile şi arhivele din Europa, America, scoţând treptat la iveală alte tratate ale învăţatului principe fie în originale, fie în copii. Se prea poate că istoricii, filologii şi alţi specialişti din secolul nostru, al XXI-lea, vor încerca din nou să realizeze în cele din urmă o ediţie completă a operelor lui Dimitrie Cantemir, dar pentru aceasta este nevoie de a întocmi un repertoriu al tuturor lucrărilor savantului moldovean depistate până în prezent, ceea ce ne propunem în lucrarea de faţă.

Pentru ca cititorul să-şi facă o reprezentare mai clară şi mai amplă asupra operei lui Dimitrie Cantemir, am decis ca în repertoriu să includem după titlul original şi în traducerea fiecărui tratat cotele de păstrare în arhive şi biblioteci ale originalelor şi copiilor manuscrise ulterioare cunoscute, precum şi ediţiile princeps în diferite ţări, fie că au apărut în traduceri sau în limba originalului cantemirian.

În repertoriul de faţă sunt incluse şi o serie de titluri cantemiriene menţionate de Dimitrie Cantemir ca finisate, atât în lucrările sale, cât şi în corespondenţa sa cu diverşi oameni de ştiinţă, dar care nu au fost încă descoperite (*Introducere în muzica turcească, în moldoveneşte; Mica hartă a Daciei şi Moesiei; Dacia veche şi nouă*[26]*; Despre orânduirea de stat şi ocârmurea Imperiului Otoman; Despre starea politică a curţii otomane; Cartea ghenealoghiii a neamurilor boierimii moldoveneşti*[27], traducerea în limba rusă a *Istoriei Imperiului Otoman.*

O componentă de bază a *Repertoriului* o constituie circulaţia în manuscrise şi ediţii a operelor lui Dimitrie Cantemir în spaţiul românesc şi cel arabo-creştin. Drept urmare fiind incluse manuscrise şi ediţii mai ales ale *Hronicului* şi ale *Descrierii Moldovei*, care astăzi sunt depozitate în bibliotecile din România. Un caz aparte este *Divanul*, care, deşi a fost editat şi a avut răspândire în cele trei ţări româneşti în varianta publicată, totuşi sunt cunoscute şi o serie de manuscrise făcute după

[26] Eşanu Andrei, Eşanu Valentina. ***Descrierea Moldovei* de Dimitrie Cantemir în cultura europeană.** Studiu monografic şi anexă facsimilată a manuscrisului în limba latină *Historicae Moldaviae. Partes Tres*. [Descrierea Moldovei] de Dimitrie Cantemir din Biblioteca regională „A. M. Gorki" din Odessa, Chişinău, Ed. Pontos, 2004, p. 98-99.

[27] Gorovei Ştefan S., **Dimitrie Cantemir – o scriere pierdută**, în *Cronica*, Iaşi, 1983, an. 18, nr. 44 (927), p. 7.

ediţia din 1698, fapt care demonstrează că această operă cantemiriană a circulat şi sub formă de copii manuscrise. În scurtă vreme după editare acelaşi tratat a trezit un mare interes şi în lumea arabo-creştină din Orientul Apropiat, fiind cunoscute mai multe copii manuscrise în limba arabă, care au circulat în acest spaţiu geografic în sec. XVIII-XIX[28].

În *Repertoriu* am inclus şi ediţiile princeps ale lucrărilor cantemiriene *Istoria ieroglifică* şi *Descrierea Moldovei*, apărute la Chişinău, în 1957, datorită corora s-au pus bazele cunoaşterii moştenirii lui D. Cantemir în Republica Moldova.

O serie de probleme a ridicat paternitatea şi datarea unor opere cantemiriene. Dacă unele poartă numele autorului şi data finisării, apoi altele nu conţin nici una, nici alta. De exemplu, asemenea tratate ca *Divanul*, *Hronicul, Istoria ieroglifică; Incrementorum et decrementorum Aulae Othomanicae, Descriptio antiqui et hodierni status Moldaviae* nu reclamă nici o îndoială în privinţa paternităţii şi datei elaborării, apoi altele, între care *Vita Constantini Cantemyrii, Manifestul lui Petru cel Mare, 1722, Кратkое сказание об изкорененнии Бранкованновой и Кантакузиных фамилий* ş. a. au fost atribuite principelui Dimitrie doar în urma unor investigaţii de durată. Totodată sunt lucrări care au fost atribuite cu destulă incertitudine lui Cantemir, cum ar fi *Diploma* de la Luşk, *Panegirescul* din 1719 ş. a.

Cât priveşte datarea scrierilor, dacă unele opere sunt delimitate cronologic de autor, mai mult sau mai puţin exact, altele nefiind datate, au trezit discuţii în istoriografie. În unele cazuri s-a ajuns la datări quasiunanim recunoscute. Toate acestea au fost luate în considerare la întocmirea eşalonată cronologic a *Repertoriului*.

Lucrarea de faţă urmăreşte scopul de a înlesni orientarea în labirintul operelor cantemiriene în variante manuscrise şi tipărite.

Exprimăm şi pe această cale sincere mulţumiri regretatei Valentina Pelin, precum şi colegilor Stelei Toma, Pavel Balmuş şi Victor Ţvircun pentru unele informaţii utile în elaborarea *Repertoriului*.

[28] Cândea Virgil, **Introducere**, în Dimitrie Cantemir. *The Salvation of the Wise Man and the Ruin of the Sinful World. Ṣalāḥ al-ḥakīm wa-fasād al-ʿālam al-damīm.* Arabic Edition, English Translation, Editor's Note, Notes and Indices by Ioana Feodorov. Itroduction and Comments by Virgil Cândea, Member of the Romanian Academy, Bucureşti, Editura Academiei Române, 2006, p. 11-51.

Repertoriu

678. Divanul sau Gâlceava Înţeleptului cu lumea sau Giudeţul sufletului cu trupul

• ORIGINALUL: Manuscrisul autograf al textului românesc şi traducerea în limba greacă sunt pierdute sau încă nedepistate.

• EDIŢIE PRINCEPS: **DIVANUL sau Gâlceava Înţeleptului cu lumea sau Giudeţul sufletului cu trupul, prin de truda şi de osteninţă iubirea a lui Ioan Dimitrie Constantin-voievod. Întâiu izvodit şi de iznoavă din vechiul şi noul Testament, în slava şi folosinţa moldovenescului neam, în vremile a măriei-slale blagocestivului, prealuminatului Moldaviii oblăduitoriu Ioan Antioh Constamtin-voievod. Alcătuit, turma a pravoslavnicului moldovenescului nărod de preaosvinţitul părintele Savva, Arhiepiscopul şi Mitropolitul Sucévii otcârmuindu-să. Iară cu osirdiia şi epitropiia cinstitului şi blagorodnicului boiar, dumnealui Lupul Bogdan hatmanului, s-au tipărit în oraşul scaunului domniii, în Iaşi. Vă leat de la Adam 7206, iară de la mântuinţa lumii 1698, meseţa avgust, 30. Şi s-au tipărit prin osteniala smeriţilor şi mai micilor Athanasie ieromonahul şi Dionisie monahul, moldovénii.** ΄ ΚΡΙΤΗΡΙΟΝ Η ΔΙΑΛΕΞΙΣ ΤΟΥ ΣΟΦΟΥ ΜΕ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟΝ Η ΚΡΙΣΙΣ ΤΗΣ ΨΥΧΗΣ ΜΕ ΤΟ ΣΩΜΑ, ΔΙΑ ΜΟΧΘΟΥ ΚΑΙ ΦΙΛΟΠΟΝΙΑΣ ΙΩΑΝΝΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΒΟΕΒΟΔΑ ΝΕΩΣΤΙ ΣΥΝΤΕΘΕΝ ΕΚ ΤΕ ΤΗΣ ΠΑΛΑΙΑΣ ΚΑΙ ΝΕΑΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ, ΕΙΣ ΔΟΞΑΝ ΚΑΙ ΟΦΕΛΟΣ ΤΟΥ ΤΩΝ ΜΟΛΔΑΒΩΝ ΓΕΝΟΥΣ, ΕΙΣ ΤΑΣ ΗΜΕΡΑΣ ΤΟΥ ΕΥΣΕΒΕΣΤΑΤΟΥ, ΕΚΛΑΜΠΡΟΤΑΤΟΥ ΤΕ ΚΑΙ ΥΨΗΛΟΤΑΤΟΥ ΑΥΘΕΝΤΟΥ ΚΑΙ ΗΓΕΜΟΝΟΣ ΠΑΣΗΣ ΜΟΛΔΑΒΙΑΣ ΚΥΡΙΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΑΝΤΙΟΧΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΒΟΕΒΟΔΑ ΠΟΙΜΕΝΕΥΟΝΤΟΣ ΤΟ ΕΥΣΕΒΕΣ ΠΟΙΜΝΙΟΝ ΤΩΝ ΜΟΛΔΑΒΩΝ, ΤΟΥ ΠΑΝΙΕΡΩΤΑΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΑΙ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΤΗΣ ΑΓΙΩΤΑΤΗΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΣΟΥΤΣΑΒΑΣ ΚΥΡΙΟΥ ΣΑΒΒΑ. ΔΙΑ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑΣ ΔΕ, ΚΑΙ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΟΥ ΤΙΜΙΩΤΑΤΟΥ ΚΑΙ ΕΥΓΕΝΕΣΤΑΤΟΥ ΑΡΧΟΝΤΟΣ, ΚΥΡΙΟΥ ΛΟΥΠΟΥΛΟΥ ΜΠΟΓΔΑΝΟΥ, ΤΟΥ ΚΑΙ ΧΑΤΜΑΝΟΥ ΕΤΥΠΩΘΗ ΕΝ ΤΗ ΠΕΡΙΦΗΜΩ ΠΟΛΕΙ ΙΑΣΙΟΥ ΤΟΥ ΚΑΙ ΑΥΘΕΝΤΙΚΟΥ ΘΡΟΝΟΥ. ΕΤΟΣ ΑΠΟ ΚΤΙΣΕΩΣ ΚΟΣΜΟΥ ζσστ΄ ΑΠΟ ΧΡΙΣΤΟΥ ΓΕΝΕΑΣ, 1698, ΜΗΝ ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ λ΄. ΕΤΥΠΩΘΗ ΔΕ ΔΙΑ ΜΟΧΘΟΥ ΤΩΝ ΕΛΑΧΙΣΤΩΝ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΙΕΡΟΜΟΝΑΧΟΥ ΚΑΙ

ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΜΟΝΑΧΟΥ, ΤΩΝ ΕΚ ΤΗΣ ΜΟΛΔΑΒΙΑΣ. 10+138[-144] f. Imprimat pe două coloane, în stânga textul românesc, iar în dreapta traducerea grecească. Două tiraje.

• COPII MANUSCRISE ROMÂNEŞTI DUPĂ EDIŢIA PRINCEPS:

Biblioteca Judeţeană „Astra" din Sibiu:

– Mss. nr. XXXII/2/CM 44, f. 1-212. Copie integrală a Divanului, fără foaia de titlu, ruptă în mss. Scris de popa Ion din Vizogna (Ocna-Sibiului), încheiat la 15 mai 1703.

Biblioteca Academiei Române, Bucureşti:

– Mss. rom. nr. 1329, f. 1-120: Cartea I şi Cartea a II-a, scris de Constantin Săidăcariul din Mogoşoaia, încheiat la 15 decembrie 1753;
– Mss. rom. nr. 1417, f. 1-56^{v}: Cartea I scrisă de Constantin, fiul preotului Grigore, încheiat la 20 aprilie 1770;
– Mss. rom. nr. 1267, f. 2-98: Cărţile I a II-a şi a III-a, scris de Anatolie ierodiacon în 1774;
– Mss. rom. nr. 6005, f. 1-44$^{v:}$ Cartea I, fragment din cartea a III-a cap. 77, scris de Nicolae Olah, dascăl din Cerghidul-Mare în 1795;
– Mss. rom. nr. 2507, f. 121^{v}-173^{v}: Cartea I până la cap. 85, scrisă de Petre Popovici, încheiat la 17 decembrie 1797;
– Mss. rom. nr. 65, f. 73-103^{v}, 1799;
– Mss. rom. nr. 1524, începp. sec. XIX, 98 f., cartea I, cap. 6-20;
– Mss. rom. nr. 758, f. 94-153^{v}, 1823;
– Mss. rom. fragmentare: nr.1555 (1849), nr. 1698 (1835), nr. 2379 (1810), nr. 3170 (1789), nr. 5408 (sec.XIX), nr. 5566 (sec. XIX).

Arhiva Mitropoliei Moldovei, Iaşi, mss. rom. (începp. sec. XIX).

Arhivele Statului, Bucureşti, mss. rom. 805, f. 6+159 [-161] f., scris de „Ghenadie ieromonahul duhovnicul şi asesor sfintei episcopii a Romanului" şi finisat la 2 ianurie 1816.

Biblioteca Mănăstirii Neamţ, mss. rom. 150 f., copiat de Eustrathie Popovici (sf. sec. XVIII).

Biblioteca Naţională a României, mss. rom. cuprinde Cartea I şi a II-a, cap. 1-36 (începp. sec. XIX), achiziţie 1965.

• COPII MANUSCRISE ARABE:

Bibliothèque Nationale de France, Paris. Mss. arab nr. 6165, f. 142 (copie 1705).

Biblioteca Universităţii Americane din Beirut. Mss. arab nr. 241 (B31), f. 111.

Biblioteca Daïr aš-Šuwaïr, Liban. Mss. arab nr. 191 (1710).

Biblioteca Maroniţilor din Alep, Siria. Mss. arab nr. 357, copiat de al-qass Abd al-Masih al-Marāni, în 1730.

Biblioteca Apostolica Vaticana, Mss. arab nr. 337. nr. 2, 238 p. (sec. XVIII).

Biblioteca Patriarhatului Sirian Catolic din Šarfeh (Liban). Mss. arab nr. 7/15, (sec. XVIII).

Biblioteca Naţională a României, Mss. arab 6156 (1705).

Bibioteca particulară a familiei Akkad Ğirği din Alep (Siria) (sec. XVIII).

Bibioteca particulară a familiei Constantin Khodări, preot greco-catolic din Alep (Siria) (sec. XVIII).

Pagina manuscrisului din „Divanul…", traducere în limba arabă sec. XVIII

Bibioteca particulară a familiei Rabbat Rouphaïl, preot greco-catolic din Alep (Siria) (sec. XVIII).

Bibioteca particulară a familiei Abdallah Saegh din Alep (Siria) (sec. XVIII).

Bibioteca particulară a familiei comerciantului Salem din Alep (Siria) (sec. XVIII).

• COPII MANUSCRISE GRECEŞTI:

Biblioteca Societăţii Istorice şi Etnografice din Atena. Mss. nr. 109, 95 f. (sec. XVIII).

EDIŢII:

- *În limba română, versiune de revistă:* **Divanul sau Gâlceava Înţeleptului cu lumea sau Giudeţul sufletului cu trupul,** în *Arhiva Istorică a României*, II, Bucureşti, 1865, 2, p. 82-170 (ed. de B. P. Hăjdeu).
- *În limba română în volum aparte:* **Operele Principelui Demetriu Cantemiru Domnitoriulu Moldovei.** Tom V: [În 2 părţi]. Tipărite de Societatea Academică Română, pref. glosar de G. Sion, Bucureşti, Tipogr. Curţii, proprietar F. Gödl, 1878. *Partea II*: **Divanul**, 48-241, X, 24 p.
- *În limbile engleză şi arabă:* Dimitrie Cantemir. **The Salvation of the Wise Man and the Ruin of the Sinful World. *Ṣalāḥ al-ḥakīm wa-fasād al-'ālam al-damīm.*** Arabic Edition, English Translation, Editor's Note, Notes and Indices by Ioana Feodorov. Itroduction and Comments by Virgil Cândea, Member of the Romanian Academy, Bucureşti, Editura Academiei Române, 2006, 381 p.
- *În Republica Moldova:* **Диванул сау гылчава ынцелептулуй ку лумя сау жюдецул суфлетулуй ку трупул а луй Иоан Димитрие Константин Воевод.** (Фрагмент), ын Додицэ Г., Марин В., *История лимбий ши а литературий векь молдовенешть*. Крестомацие, Кишинэу, Лумина, 1966, п. 279-284.

BIBLIOGRAFIE

Cernovodeanu Paul, **General Bibliography,** in Cantemir Dimitrie**,** *Historian of South East European and Oriental Civilizations.* Extracts from „The History of the Ottoman Empite". Edited by Alexandru Duţu and Paul Cernovodeanu. With a foreword by Professor Halil Inalcik, Bucharest, 1973, p. 331; **Catalogul Manuscriselor româneşti**; vol. 1-4, Bucureşti, 1978-1992. Dimitrie Cantemir, **Opere.** *Divanul, Istorie ieroglifică, Hronicul vechimei a romano-moldo-vlahilor.* Ed. de Stela Toma, Virgil Cândea, Nicolae Stoicescu, Bucureşti, Ed. Academiei Române-Univers Encilopedic, 2003, p. 1638-1642; *Dimitrie Cantemir.* ***The Salvation of the Wise Man and the Ruin of the Sinful World. Ṣalāḥ al-ḥakīm wa-fasād al-'ālam al-damīm.*** Arabic Edition, English Translation, Editor's Note, Notes and Indices by Ioana Feodorov. Itroduction and Comments by Virgil Cândea, Member of the Romanian Academy, Bucureşti, Editura Academiei Române, 2006, p. 52. Barbu Constantin, **Tezaurul Cantemir**, în Idem, *Cărticica simbolică a românilor,* Craiova, 2009, p. 81-126.

679. Sacrosanctae scientiae indepingibilis imago (titluri în variante româneşti: *Imaginea ştiinţei sacre, care nu se poate zugrăvi; Icoana de nezugrăvit* **sau** *Metafizica).* **Cu titlurile** *„History of the Creation, with physical observations, in Latin***. A manuscris in Folio, intitled** *Theologo-Physica"* **(The Life if Prince Cantemir, nr. 6, in** *The History of the Growth and Decay of the Ottoman Empire.* **Part I-II. London, 1734-1735, p. 460).**

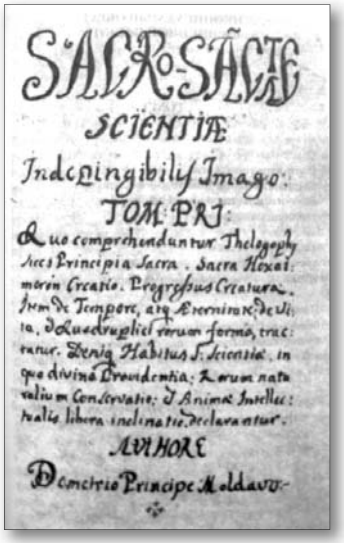
SACRO-SANCTÆ
SCIENTIÆ
Indelingibilis Imago.
TOM. PRI.
Quo comprehenduntur Theologoph
ices Principia Sacra. Sacra Hexaë
meron Creatio. Progressus Creatura
rum De Tempore, atq Æternitate De Ui
ta. De Quadruplici rerum forma, trac
tatur. Denig Habitus S. Scientiæ. in
quo divina Providentia. Rerum natu
ralium Conservatio. & Animæ Intellec
tualis libera inclinatio declaratur.
AUTHORE
Demetrio Principe Moldaviæ

Pagină din manuscris

• ORIGINALUL:

1. **Deo Patri. Dedicatoria** *(Epistolă dedicatorie către Dumnezeu-Tatăl)*
Biblioteca Academiei Române, Bucureşti. Mss. lat., 4 pagini „in 4o"(21,0 x 16,0 cm).

2. Index Rerum (*Indice de noţiuni*), **Biblioteca Academiei Române, Bucureşti.** Mss. lat., 24 pagini, (21,0 x 16,0 cm). **Lucrare rămasă în manuscris**

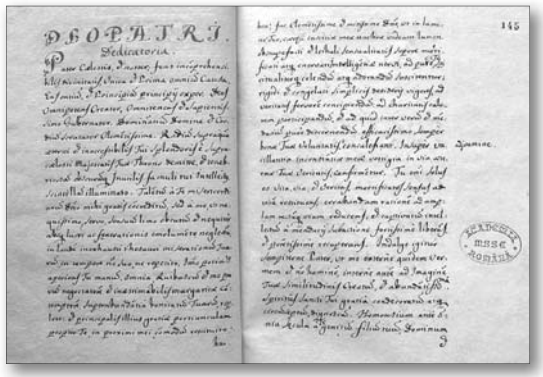
DEO PATRI.
Dedicatoria.
145

3. Sacrosanctae scientiae indepingibilis imago. Biblioteca de Stat a Rusiei (Российская Государственная Библиотека), fosta „V. I. Lenin", Moscova, Fond 173 (Музейное собрание), mss. latin, nr. 256, autograf, Iaşi, Constantinopol, cca 1700, 167 f. (21,0 x 16,0 cm).

Notă: Aceste trei părţi (2.1; 2.2; 2.3) formează în totalitate lucrarea **Sacrosanctae scientiae indepingibilis imago.** Deşi în manuscrisul latin pe ultima filă se indică precum că e sfârşitul volumului I, o continuare care ar trebui să fie volumul II al lucrării nu a fost identificată.

• EDIŢIE FACSIMILĂ:

Planşele I şi II la articolul Alexandrescu Vlad, **Un manuscript inedit et inconu de Démètrie Cantemir: L'épitre dédicatoire du traité Sacro-Sancte Scentiae Indepingedilis Imago**, în *ARCHÆVS. Studii de Istorie a Religiilor*, Bucureşti, VII, 2003, fasc. 3-4, p. 241-265.

• COPII:

Biblioteca Academiei Române, Bucureşti

- Mss. latin. nr. 76, f. 239-359, 367-405.
- Microfilm nr. 3.

• EDIŢIA PRINCEPS:

- *În limba română*: Dimitrie Cantemir, **Metafizica. Sacrosanctae scientiae indepingibilis imago.** Traducere de N. Locusteanu, cu o prefaţă de Emil C. Grigoraş, Bucureşti, Ed. Angora, 1928, 347 p.
- *În limba rusă, variantă de revistă, fragmentar:* **Передовые румынские мыслители XVIII-XIX вв**. Под общей ред. К. И. Гулиана, Москва, Соцэкгиз, 1961, Главы V-XIII, 53-68.
- *În limba rusă, variantă de volum în Republica Moldova:* Димитрий Кантемир, **Неописуемый образ Священной науки,** Перевод с румынского Г. Бобынэ, в кн.: Кантемир Димитрий, *Избранные философские произведения*. Изд. Г. Бобынэ, Chişinău, Ed. Cartea Moldovei, 2003, с. 36-273, 354-356.
- *În limba latină şi traducere franceză*: Alexandrescu Vlad, **Un manuscript inedit et inconu de Démètrie Cantemir: L'épitre dédicatoire du traité Sacro-Sancte Scentiae Indepingedilis Imago**, în **ARCHÆVS .** *Studii de Istorie a Religiilor*, Bucureşti, VII, 2003, fasc. 3-4, p. 258-260 (în limba latină); p. 261-263 (în limba franceză).

BIBLIOGRAFIE

Cernovodeanu Paul, **General Bibliography,** in Cantemir Dimitrie**,** *Historian of South East European and Oriental Civilizations.* Extracts from „The History of the Ottoman Empite". Edited by Alexandru Duţu and Paul Cernovodeanu. With a foreword by Professor Halil Inalcik, Bucharest, 1973, p. 331; Pelin Valentina, **Manuscrisele lui Dimitrie Cantemir în arhivele Rusiei**, în manuscris.

680. Kitâb-ı 'ilmü'l mûsikî 'alâ vechi'l hurûfât (Kantemiroğlu Edvârı), *cc* **1695-1700.** *(Cartea ştiinţei muzicii după felul literelor)*

Pagină din manuscris

• ORIGINAL:
Biblioteca Institutului de Turcologie (Türkiyat Enstitüsü Kütüphanesi), Istanbul. Mss. T.Y.2768.

• COPII:
Biblioteca Universităţii din Istanbul (Istanbul Universitesi Kütüphanesi):

- T.Y. 1856 *(Kantemiroğlu) Edvâr-ı 'ilm mûsikî.*
- T.Y. 5636 *(Kantemiroğlu) Edvâr-ı 'ilm mûsikî.*

EDIŢIE PRINCEPS:

- *În limba franceză, variantă de revistă, fragmente*: Yekta Raouf, **Musique orientale. Le compositeur du Péchrev dans le mode Nihavend (Demetrius Cantemir, Prince de Moldavie)**, dans *La Revue musicale*, VII, Paris, 1907, nr. 5, p. 117-121.
- *În limba română cu note şi facsimile:* Burada T. G., **Scrierile musicale ale lui D. Cantemir**, Bucureşti, Librăriile Sosec, C. Sfetea şi Librăria Naţională, 1911, 114 p. (Analele Academiei Române, Memoriile Secţiei Literare, seria a II-a, tom XXXII, 1911).
- *În limba romnă*: Popescu-Judeţ, Eugenia**, Dimitrie Cantemir. Cartea ştiinţei muzicii**, Bucureşti, 1973.
- *În limba turcă*: Kantemiroglu (Demetrius Cantemir). **Kitab-i Ilmul-Musiki ala vechi'l-Hurufat**. Ed. by Yalcin Tura, Istanbul, 1976.
- *În Republica Moldova*: [Dimitrie Cantemir] Димитрие Кантемир**, Креаций музикале,** Ед. де Е. Ткач, презентаре графикэ де Филимон Хэмурару, Кишинэу, Литература Артистикэ, 1980, 119 п., ноте.
- *În limba engleză*: Cantemir, Demetrius**, The Collection of Notations**, **Part I**: Text. Transcribed and annotated by Owen Wright (SOAS, Musicology Seriens, Vol. 1), London, School of Oriental and Africana Studies, University of London, 1992, XXVII+734 p. + music + illustrations. **Part II**: Commentary. Transcribed and annotated by Owen Wright (SOAS, Musicology Seriens, Vol. 2), Albershot, Ashgate, 2000, X+607 p.
- *Pe support electronic:* **KANTEMIROGLU,** Bezmârâ Yitik Sesin Peşinde, 435 MB, Kalan Music 161, 2000, classical Turkish, world ethnic CD.

BIBLIOGRAFIE

Cernovodeanu Paul, **General Bibliography,** in Cantemir Dimitrie**,** *Historian of South East European and Oriental Civilizations.* Extracts from „The History of the Ottoman Empite". Edited by Alexandru Duţu and Paul Cernovodeanu. With a foreword by Professor Halil Inalcik, Bucharest, 1973, p. 331.

Biblioteca Institutului de Turcologie (Türkiyat Enstitüsü Kütüphanesi), Istanbul. Mss. T.Y.2768, Şekil 54

Pagină din scrierile muzicale ale lui D. Cantemir

681. Introduction to the Turkish musick, in the Moldavian language, in Octavo *(Introducere în muzica turcească, în moldovenește, in 8⁰)*

(Reprodus după: **The Life of Prince Cantemir**, nr 10, in *The History of the Growth and Decay of the Ottoman Empire. Part I-II.* London, 1734-1735, p. 460. Reproducând lista lucrărilor lui D. Cantemir, Bantîș-Kamenski N. N. prezintă „Introducerea ...” ca pe o lucrare tipărită (vezi [Бантыш-Каменский Н. Н.], **Родословие князей Кантемиров,** в кн.: Беер [Феофил Сигфрид]. *История о жизни и делах молдавскаго государя Константина Кантемира, с российским переводом и с приложением родословия князей Кантемиров,* Москва, Унив[ерситетская] тип[ография], 1783, с. 314. Cosma, Viorel, **Pe urmele unei lucrări necunoscute [„Introducere în muzica turcească”]. Tricentenar Dimitrie Cantemir**, în *Contemporanul,* Bucureşti, 17 aug. 1973, nr. 34, p. 8).

• ORIGINAL şi EDIŢIE: **neidentificate.**

682. Ioannis Baptistae Van Helmont. Phisices universalis doctrina et christianae fidei congrua et necessaria philosophia *(Doctrina fizicii universale şi a credinţei creştine strâns legate cu filosofia de Ioannis Baptistae Van Helmont)* **(cu introducere în limbile latină şi română de Dimitrie Cantemir** *„Encomium in I. B. Van-Helmont et virtutem physices universalis doctrinae ejus / Laudă către izvoditor şi către virtutea învăţăturii lui”).*

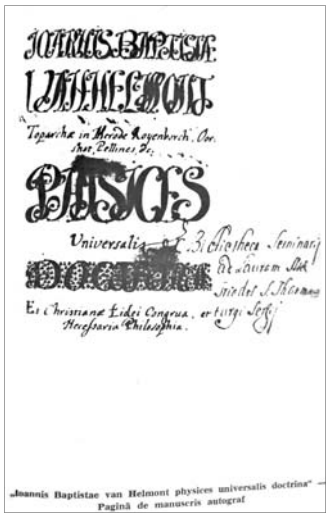
„Ioannis Baptistae van Helmont physices universalis doctrina” — Pagină de manuscris autograf

Pagină din manuscris autograf

• ORIGINAL:
Biblioteca de Sfat a Rusiei, (Российская Государственная Библиотека), fosta „V. I. Lenin”, Moscova, Fond 173, I (Московская Духовная

Академия), mss. latin, nr. 312. (Constantinopol sau Moldova (?), autograf, cca 1700-1701). – 417 f. (21,5 x 16,5 cm).

• COPII:
Biblioteca Academiei Române, Bucureşti. Mss. latin. Nr. 76, f. 227-238ᵛ, **Biblioteca Academiei Române, Bucureşti**. Microfilm nr. 4.

• EDIŢIE PRINCEPS:
În limbile latină şi română doar partea introductivă: **Operele Principelui Demetriu Cantemiru.** Tom VI: Istoria ieroglifică. Operă originală inedită, scrisă în limba română la 1704. Compendiolum universae logices institutionis. **Encomium in I. B. Van-Helmont et virtutem physices universalis doctrinae ejus / Laudă către izvoditor şi către virtutea învăţăturii lui,** Bucureşti, Tipogr. Acad. Române, 1883, p. 469-492.

BIBLIOGRAFIE

Cernovodeanu Paul, **General Bibliography,** in Cantemir Dimitrie**,** *Historian of South East European and Oriental Civilizations.* Extracts from „The History of the Ottoman Empire”. Edited by Alexandru Duţu and Paul Cernovodeanu. With a foreword by Professor Halil Inalcik, Bucharest, 1973, p. 331; Pelin Valentina, **Manuscrisele lui Dimitrie Cantemir în arhivele Rusiei**, în manuscris.

683. Compendiolum universae logices institutionis *(Mic compendiu asupra întregii învăţături a logicii)*

• ORIGINAL:
Arhiva de Stat de Acte Vechi a Rusiei (Российский Государственный Архив Древних Актов (РГАДА), fosta Центральный Государственный Архив Древних Актов (ЦГАДА), Moscova, Fond 181 (Рукописный отдел библиотеки Московского Главного Архива Министерства Иностранных Дел), mss. latin, nr. 1329, autograf, cca 1700-1701, Moldova?, cca 1700-1705, 43 f. (13,8 x 13,3 cm).

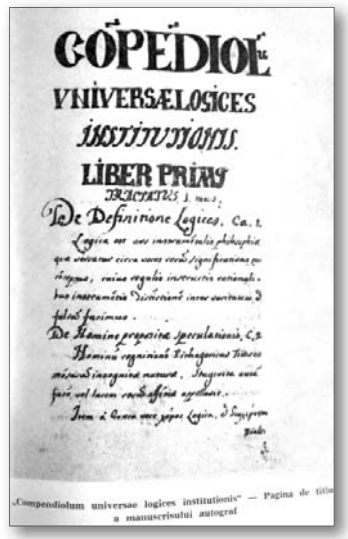
„Compendiolum universae logices institutionis” — Pagina de titlu a manuscrisului autograf

Pagină de titlu a manuscrisului autograf

• COPII:

Biblioteca Academiei Române, Bucureşti.

– Mss. latin, nr. 76, f. 1-38.
– Microfilm nr. 5.

Biblioteca Ştiinţifică Centrală „Andrei Lupan" a Academiei de Ştiinţe a Moldovei, Chişinău,

– Fotocopie, nr. 16/C-19/,44 p. de pe microfilmul 1982/63
– Microfilm nr. 1982/63 (mss.lat.).

• EDIŢIE PRINCEPS:

- *În limba latină*: **Operele Principelui Demetriu Cantemiru.** Tom VI: Istoria ieroglifică. Operă originală inedită, scrisă în limba română la 1704. **Compendiolum universae logices institutionis.** Enconium in I. B. Van-Helmont et virtutem physices universalis doctrinae **eius**, Bucureşti, Tipogr. Acad. Române, 1883, p. 409-468+2 f. facs.
- *În limba română în variantă de revistă:* **Dimitrie Cantemir. Mic compendiu asupra întregii învăţături a logicii.** Notă introductivă de Al. Surdu, în *Revista de filosofie*, Bucureşti, 1990, nr. 3-4, p. 309-329; nr. 5-6, p. 427-447.
- *În limba română:* **Dimitrie Cantemir. Mic compendiu asupra întregii învăţături a logicii**, Traducere din limba latină de Dan Sluşanschi. Studiu introductiv, note şi indici de Alexandru Surdu, Bucureşti, Ed. Ştiinţifică, 1995, 172 p.
- *În Republica Moldova*: Димитрий Кантемир, **Краткая всеобщая логика**. Перевод с латинского М. В. Кашуба, И. С. Захар, И. В. Паславский, в кн.: Кантемир Димитрий, *Избранные философские произведения***.** Изд. Г. Бобынэ, Chişinău, Ed. Cartea Moldovei, 2003, с. 275-333.

BIBLIOGRAFIE

Cernovodeanu Paul, **General Bibliography,** in Cantemir Dimitrie**,** *Historian of South East European and Oriental Civilizations.* Extracts from „The History of the Ottoman Empite". Edited by Alexandru Duţu and Paul Cernovodeanu. With a foreword by Professor Halil Inalcik, Bucharest, 1973, p. 331; Pelin Valentina, **Manuscrisele lui Dimitrie Cantemir în arhivele Rusiei**, în manuscris.

684. KITAP. „Biringii Mearabea Otoman Memlechet Mihai 'a Molduvanian" („Primele Războaie ale Ţării Otomane cu Domnul român Mihai").

„Această carte a fost întocmită de scriitorul Dimitrie Cantemir după fragmentele scrise de turci, găsite într-o odaie secretă din arhivele lor. Dimitrie Cantemir a scris-o în anul 1704 (1122 H.)", Istanbul.

• ORIGINAL: manuscris – „carte" *„scrisă în limba turcească cu litere arăbeşti vechi"* găsit de Constantin Nicoară din satul Valea Ţapului, jud. Constanţa în anul 1926, ulterior pierdut.

S-a păstrat *Kitapul* într-o traducere din 1926, făcută de turcul Cair Memet Curt, ţăran din acelaşi sat, şi scris în româneşte de Constantin Nicoară, caiet 14 file. În 1938 manuscrisul românesc trimis la Comisiunea Monumentelor Istorice din Bucureşti, unde se păstrează până astăzi (Dulciu Dan Toma, **Dimitrie Cantemir – o lucrare inedită: „Primele Războaie ale Ţării Otomane cu Domnul român Mihai Viteazul**", Bucureşti, 2008, p. 17-24 **(www.scribd.com/.../DAN-TOMA-DULCIU-Dimitrie-Cantemir**-O-lucrare-inedit-Primele-războaie-ale-Imperiului-O.)

685. Institutio Logices Idest de philosophiae arhc habitus

(Principiile logice ale naturii filosofiei)

Legat cu „Logices" de la Moscova, in 4^0, 287 p. +3 foi nepaginate, ce conţin „Tabla de materii", scris peste tot de Cantemir.

• ORIGINAL:
Cota actuală 308/567; cea veche 146/138 /3006
Pe prima pagină „*Ex Bibliotheca Seminarii ad Lauram Sfae Triados S. Thaumaturgi Sergij*" (după Biblioteca Academiei Române, Bucureşti, Secţia Manuscrise, mss. rom. nr. 5148/I, Gr. Tocilescu, f. 184).

Nota bene: Lectură nesigură a titlului lucrării lui D. Cantemir după însemnările lui Gr. Tocilescu depuse la Biblioteca Academiei Române. Gr. Tocilescu nu indică biblioteca sau arhiva păstrării manuscrisului. Probabil, e o variantă mai extinsă a „Logicii..." lui D. Cantemir, pe care P. P. Panaitescu o atribuie lui Ieremia Cacavela (Panaitescu P. P., **Dimitrie Cantemir. Viaţa şi opera**, Bucureşti, 1958, p. 62-63). Tocilescu Gr. (**Precuvântare**, în *Operele Principelui Dimitriu Cantemiru*, Vol. VIII, Bucureşti, 1901, p. VIII), urmat de alţi cercetători, se pare,

atribuie lui I. Cacavela o altă lucrare „*Institutio Logices al mentem neotericorum philosophorum*" (Surdu Al. **Studiu introductiv**, în *Dimitrie Cantemir. Mic compendiu asupra întregii învăţături a logicii.* Traducere din limba latină de Dan Sluşanschi. Studiu introductiv, note şi indici de Alexandru Surdu, Bucureşti, Ed. Ştiinţifică, 1995, p. 10).

686. Istoria ieroglifică în doasprădzéce părţi împărţită, aşijderea cu 760 de sentenţii frumos împodobită, la începătură cu scară a numerelor dezvălitoare, iară la sfârşit cu a numerelor streine tâlcuitoare, alcătuită de Dimitrie Cantemir

Pagină de titlu a manuscrisului autograf

• ORIGINAL:
Arhiva de Stat de Acte Vechi a Rusiei (Российский Государственный Архив Древних Актов) (RGADA), Moscova, Fond. 181 (Рукописный отдел библиотеки Московского Главного Архива Министерства Иностранных Дел), mss. rom., nr. 1419, (Constatitinopol (?), autograf definitivat, cca 1705). – I + 333 f. (21,2 x 16,5 cm).

• COPII:
Biblioteca Academiei Române, Bucureşti.
- Mss. rom. nr. 321, 337 f. (copie de Gr. Tocilescu din Rusia în 1878), mss. A 3793 (de Stela Toma, 1949-1951);
- Microfilm, nr. 1; nr. 52 şi fotocopia mărită a acestuia din urmă (foto mss. 26).

Arhiva Statului, Bucureşti, Microfilm, nr. 18 (copie din Moscova).

Universitatea „Al. I. Cuza" din Iaşi, Facultatea de Filologie. Fotocopie, cota F-16, în 4 volume.

• EDIŢIE PRINCEPS:
Operele Principelui Demetriu Cantemiru. Tom VI: **Istoria ieroglifică**. Operă originală inedită, scrisă în limba română la 1704. Compendium universae logices institutionis. Enconium in I. B. Van-Helmont et virtutem physics universalis doctrinae eius, Bucureşti, Tipogr. Acad. Române, 1883, p. 1-408 +1 f. facs.

■ *În Republica Moldova:* Димитрие Кантемир, **История иероглификэ.** Ед. ынгрижитэ, артикол интродуктив ши глосар де И. К. Вартичан, Кишинэу, Ед. де Стат а Молдовей, 1957, XII +410 п. +14 факс.

BIBLIOGRAFIE

Dimitrie Cantemir, ***Opere complete,*** vol. IV. ***Istoria ieroglifică***. Prefaţă de Virgil Cândea. Notă asupra ed., studiu introductiv, comentarii, note, bibliografie şi indici de Nicolae Stoicescu. Text stabilit şi glosar de Stela Toma, Bucureşti, Ed. Academiei Române, 1973, p. 441; Dimitrie Cantemir, ***Opere. Divanul, Istorie ieroglifică, Hronicul vechimei a romano-moldo-vlahilor***. Ed. de Stela Toma, Virgil Cândea, Nicolae Stoicescu, Bucureşti, Ed. Academiei Române-Univers Encilopedic, 2003, p. 1642-1647; Cernovodeanu Paul, **General Bibliography,** in Cantemir Dimitrie**,** *Historian of South East European and Oriental Civilizations.* Extracts from „The History of the Ottoman Empite". Edited by Alexandru Duţu and Paul Cernovodeanu. With a foreword by Professor Halil Inalcik, Bucharest, 1973, p. 332; Pelin Valentina, **Manuscrisele lui Dimitrie Cantemir în arhivele Rusiei**, în manuscris.

687. Diploma [Tratatul de la Luţk, 1711, aprilie 13], (text întocmit de Dimitrie Cantemir)

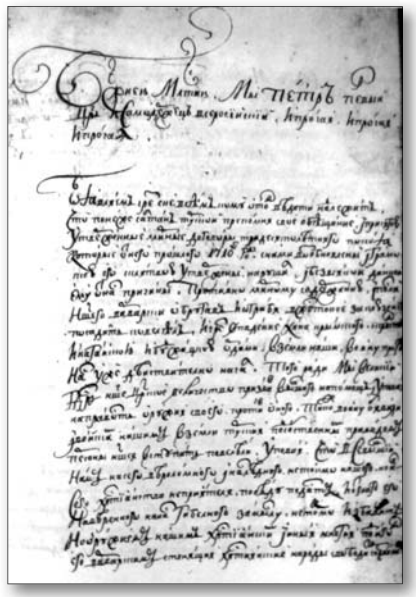

Prima pagină a Diplomei, redacţie în limba rusă

• ORIGINALUL:
1. **Biblioteca Naţională a Rusiei, Sankt-Petersburg (Российская Национальная Библиотека)** (fosta Bibliotecă Publică „Saltîkov-Şcedrin"), la Secţia de manuscrise şi carte rară sub cota: Autografe străine, nr. 60 (în limba latină).
2. **Biblioteca Naţională a Rusiei, Sankt-Petersburg (Российская Национальная Библиотека)** (fosta Bibliotecă Publică „Saltîkov-Şcedrin"), Отдел письменных источников, Фонд 247 Гавриила Романовича Державина. Д. 3359/6 л. 1-4об (în limba rusă).

• EDIŢIE FACSIMILĂ:
Цвиркун Виктор, **Эпистолярной наследие Димитрия Кантемира. Жизнь и судьба в письмах и бумагах,** Chişinău, Ştiinţa, 2008, c. 93-100.

• COPII:
1. O variantă a „Diplomei" inclusă în Neculce Ion, **Opere. Letopiseţul Ţării Moldovei şi O samă de cuvinte.** Ed. critică de Gabriel Ştrempel, Bucureşti, Ed. Minerva, 1982, p. 526-529.

2. **Biblioteca Academiei Române, Bucureşt**i. Mss. 5216, (sf. sec. XIX – încep sec. XX) Ioan Bogdan, Regeste şi copii de doc. în l. slavonă şi rusă din arhivele poloneze, din sec. XVII-XVIII. La f. 219-228, copie după tratatul de la Luţk dintre D. Cantemir şi Petru I, din 13 aprilie 1711.

• EDIŢIE PRINCEPS:
- *În limba rusă*: **Письма и бумаги императора Петра Великого**. Том XI, вып. 1, Москва, 1962, с. 173-177, док. № 4385.
- *În limba rusă şi română*: **Исторические связи народов СССР и Румынии в XV- начале XVIII в. Документы и материалы.** Том. 3 (1673-1711), Москва, 1970, p. 323-331, doc. 113.
- *În limba latină şi română*: Holban M., Demény L., **Originalul şi traducerea latină a *„Diplomei lui Petru I"* dată lui Dimitrie Cantemir cuprinzând condiţiile tratatului moldo-rus din 1711,** în *Studii. Revista de istorie*, Bucureşti, t. 26, 1973, nr. 5, p. 1067-1077.
- *În limba rusă în Republica Moldova*: Цвиркун Виктор, **Эпистолярное наследие Димитрия Кантемира. Жизнь и судьба в письмах и бумагах,** Chişinău, Ştiinţa, 2008, doc. 2, c. 109-113.

BIBLIOGRAFIE

КИРИЧЕНКО Н. П., **Текст русско-молдавского договора 1711 года и соотвествие его летописи И. Некулче**, в *Вековая дружба*. Материалы научной сесии Института истории Молдавского филиала АН СССР, состоявшейся 27-29 ноября 1958 г. Кишинев, 1961, с. 198-210. Focşeneanu I., **Tratatul de la Luţk şi campania ţarului Petru I în Moldova (1711),** în *Studii privind relaţiile româno-ruse*. Vol. III. Bucureşti, Institutul de studii româno-sovietice, 1963, p. 19-55.

688. Manifesti Palatini Terrarum Moldaviae Demetrius Cantemir Dei Gratia advitalis Palatinus Terrarum Moldaviae *(Manifestul lui Dimitrie Cantemir, Domnul Ţării Moldovei, din mila lui Dumnezeu Domn al Ţării Moldovei)*, 1711

• ORIGINALUL:
Arhiva de Stat de Acte Vechi a Rusiei (Российский Государственный Архив Древних Актов) (РГАДА), **Moscova,** Fond 181 (Рукописный отдел библиотеки Московского Главного Архива Министерства Иностранных Дел), mss. nr. 1325, (Rusia, exemplar autograf în limba latină, cc. 1711) – pe 2 file, (164-165?), în 1°, (32,0 x 21,0 cm).

• COPII:
1. **Biblioteca Academiei Române,** Bucureşti, Microfilm nr. 83 (anii 1960, defectuos) şi fotocopie mărită a acestuia.

2. **Recond Office – London**, SP. 91/7

3. **British Museum**, Add. mss. 37358

• EDIŢIE PRINCEPS:
- *În limba latină*: Nandriş Grigore, **Romanian exiles in 18th century in Russia.** *Appendix B:* **Manifesti Palatini Terrarum Moldaviae Demetrius Cantemir Dei Gratia advitalis Palatinus Terrarum Moldaviae,** in *Revue des études roumaines,* Paris, I, 1953, p. 67-68. Ediţie după variantele latine ale *Manifestului* păstrate în instituţiile britanice arătate mai sus. Deosebirile de conţinut dintre cele două manuscrise Gheorghe Nandriş le pune între paranteze.

689. Memorii către Petru cel Mare (1711)

1. О предоставлении прав и привилегий молдаванам в России. 28 июля 1711 *(Cu privire la acordarea de drepturi şi privilegii moldovenilor în Rusia)*

• ORIGINALUL:
Arhiva de Stat de Acte Vechi a Rusiei (Российский Государственный Архив Древних Актов (РГАДА), fosta Центральный Государственный Архив Древних Актов (ЦГАДА), Moscova, Фонд 68, Сношение России с Молдавией и Валахией, Оп. 1, 1711, Д. 4, л. 23-24 (original în limba latină); л. 25-28 (traducere în limba rusă).

• EDIŢIA PRINCEPS:

■ *În limba rusă:* **Письма и бумаги Императора Петра Великого**, Москва, 1964, том XI, вып.2, с. 387-388.

■ *În limba rusă în Republica Moldova*: Цвиркун Виктор, **Эпистолярное наследие Димитрия Кантемира. Жизнь и судьба в письмах и бумагах,** Chişinău, Ştiinţa, 2008, doc. 6, p. 117-118.

2. Об условиях поселения молдован в России и о долгах молдавского князя. 29 июля 1711 (*Cu privire la condiţiile de stabilire a moldovenilor în Rusia şi despre datoriile principelui moldav*).

• ORIGINALUL:

Arhiva de Stat de Acte Vechi a Rusiei (Российский Государственный Архив Древних Актов (РГАДА), fosta Центральный Государственный Архив Древних Актов (ЦГАДА), Moscova, Фонд 68, Сношение России с Молдавией и Валахией, Оп. 1, 1711, Д. 4, л. 23-24 (original în limba latină); л. 25-28 (traducere în limba rusă).

• EDIŢIA PRINCEPS:

■ *În limba rusă:* **Письма и бумаги Императора Петра Великого**, Москва, 1964, том XI, вып. 2, с. 388.

■ *În limba rusă în Republica Moldova*: Цвиркун Виктор, **Эпистолярное наследие Димитрия Кантемира. Жизнь и судьба в письмах и бумагах,** Chişinău, Ştiinţa, 2008, doc. 6, p. 118.

3. О статусе и положении молдавского господаря в России. 30-31 августа 1711 *(Cu privire la statutul şi situarea domnului moldovean în Rusia)*

• ORIGINALUL:

Arhiva de Stat de Acte Vechi a Rusiei (Российский Государственный Архив Древних Актов (РГАДА), fosta Центральный Государственный Архив Древних Актов (ЦГАДА), Moscova, Фонд 68, Сношение России с Молдавией и Валахией, Оп. 1, 1711, Д. 4, л. 1-3 об.

• EDIŢIA PRINCEPS:

■ *În limba rusă:* **Письма и бумаги Императора Петра Великого**, Москва, 1964, том XI, вып. 2, с. 388-389.

■ *În limba rusă în Republica Moldova*: Цвиркун Виктор, **Эпистолярное наследие Димитрия Кантемира. Жизнь и судьба в письмах и бумагах,** Chişinău, Ştiinţa, 2008, doc. 6, p. 119.

690. Петру Первому, пресветлейшему и державнейшему, благочестивейшему победителю и всемилотивейшему самодержцу, государю и покровителю своему панегирическое Всесожжение смиреннейще творит и приносит преславнаго и Богом хранимаго полка святаго Преображения салдат и священнейшаго Российскаго государства князь и Волошский господаревич, нижайший раб, Сербан Кантемир, в Санкт Питербурхе, в лето рождшия Девы 1714, марта, грядущу седмому возраста своего лету. На еллинском диалекте реченное.

„Panegiricul" din 1714, redacţie în limba rusă

Πέτρω τω Προτω
Ὑπεργαληνοτάτω και Ἰσχυρωτάτω
Βύσεβεϊ Νικητη και
Ευσπλαχνικωτατω

Αύτοκράτορι
Δεσπότη και Ἀντιλήπτορι αύτοϋ
Πανηγυρικόν
όλοκαύτωμα, σμικροπρεπεστέρως
Καλλερεϊ και προτείνει

ό της περιβοήτου και θεοφρουρητου Φαλαγγος
Της Ἱερας Μεταμορφωσεως στρατιώτης,

**Ούμην αλλα και
Της 'Ιερωτάτης ρουσσικης
Αύτοκρατορίας 'Ηγεμων και
Μολδαβίας 'Ηγεμονίδης,**

**Δοθλος άνακειμενο Σερβανος
Καντεμυρης
'Εν Πετρω: πόλει
Ετει της 'Ενσάρκου Οίκονομίας
αψιδ' φθίνοντος μαρτίον
εισερχομένου
Τόν έβδομον της αύτου ηλικίας
χρόνου.
Κύριε σωσον τον βασιλέα και
άπάνουσον ημων εν η άν
ήμέραν
Επικαλεσωμεθά σε.**

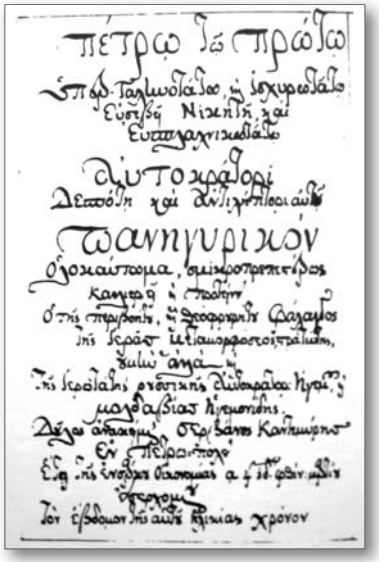

„Panegiricul" din 1714, redacţie în limba greacă

Petro Primo Hyper Serenissimo et potentissimo Pio, Victori et Clementissimo Imperatori Domino et Protectori Suo Panegyricum holocaustum humillime litat et offert, Inclytae et Theophruritae Phalangis Sanctae Metamorthoseos, miles nec non, Sacri Rass[iaci]: Imperij Princeps et Moldaviae Hospodarowicz, servus deditus, Serbanus Cantemyr in Burgo S. Petri. Anno a Portu Ving[inis]: 1714 Martii ineunte septimo aetatis suae anno, hellinika dialecto peroratum.

(Lui Petru Întâi, Prealuminatului, Preaputernicului, Preaevlaviosului şi Preamilostivului biruitor, Împărat, Suveran şi Protector creează şi oferă al său Panegiric înflăcărat preaumilul soldat al preaslăvitului şi de Dumnezeu ocrotitul Regiment Schimbarea la Faţă şi Principe al Sfântului Imperiu Rus şi fiu al domnului voloh, preaplecatul serv Şerban Cantemir. În Sankt-Petersburg, în anul de când a născut Fecioara 1714, martie, când mergea al şaptelea an al vieţii sale. Rostit în dialectul elinesc).

• ORIGINAL:
Biblioteca Academiei de Ştiinţe a Rusiei (Библиотека Российской Академии наук), **Sankt-Petersburg,** Fond П.І.Б. (Петр I, Библиотека), mss. nr. 150 (cota veche: 1.5.78). (Rusia, 1714, text paralel în limbile rusă, greacă şi latină (p. 1^{v}-11 ^{v}).

Copertată împreună cu „**Monarchiarum phisica examinatio**" (p. 12-18 ^{v}) şi traducerea în l. rusă de Ivan Ilinski a textului precedent „**Монархий физическое разсуждение**" (p. 20-28). Multiple marginalii în l. latină şi rusă la p. 21-27^{v} de mâna lui Dimitrie Cantemir. – 30 f., 2° (29,5 x 19,5 cm).

• COPII:
Biblioteca Academiei Române, Bucureşti. Mss. latin, nr. 44 (copie sec. XIX).

• EDIŢIE FACSIMIL:
- *În limbile greacă:* Lozovan E., **D. Cantemir: „Panégyrique de Pierre le Grand",** în *RIDS*, Copenhague, 1981, nr. 92, p. 37-47.
- *În limbile rusă:* Lozovan E., **D. Cantemir: „Panégyrique de Pierre le Grand",** în *RIDS*, Copenhague, 1981, nr. 92, p. (începutul şi sfârşitul), p. 48-50.

• EDIŢIA PRINCEPS:
- *În limbile rusă şi latină*: **ПЕТРУ ПЕРВОМУ, Пресветлейшему и Державнейшему, благочестивейшему, Победителю, и всемилостивейшему Императору, Государю и Покровителю своему ПАНЕГИРИЧЕСКОЕ Всесожжение смиреннейще творит и приносит преславнаго и богом хранимаго полка святаго преображения салдат и священнейшаго российскаго государства князь и волошский господаревич, нижайший раб, Сербан Кантемир, в Санкт Питербурхе, в лето рождшия девы 1714, марта, грядущу седмому возраста своего лету. На еллинском диалекте реченноею / PETRO PROMO, Hyper Serenissimo et potentissimo Pio, Victori et Clementissimo Imperatori Domino et Protectori Suo PANEGYRICUM holocaustum humillime litat et offert, Inclytae et Theophruritae Phalangis Sanctae Metamorthoseos, miles nec non, Sacri Rass[iaci]: Imperij Princeps et Moldaviae Hospodarowicz, servus deditus, Serbanus Cantemyr in Burgo S. Petri. Anno a Portu Ving[inis]: 1714 Martii ineunte septimo aetatis suae anno. Hellinika dialecto peroratum.** 13 c.

- *În limba rusă:* [Бантыш-Каменский Н. Н.], **Родословие князей Кантемиров,** в кн.: Беер [Феофил Сигфрид]. *История о жизни и делах молдавскаго государя Константина Кантемира, с российским переводом и с приложением родословия кнезей Кантемиров***,** Москва, Унив[ерситетская] тип[ография], 1783, с. 323-328 în notă.
- *În limbile greacă şi latină*: Lozovan E., **D. Cantemir: „Panégyrique de Pierre le Grand",** în *RIDS*, Copenhague, 1981, nr. 92, p. 3-36 (p. 22-31 în l. greacă; p. 32-36 în l. latină)
- *În limba română*: **Panegiricul lui Petru cel Mare (1714).** Ediţie, studiu introductiv şi note de Cernovodeanu, Paul. Ediţie de Cernovodeanu, Paul, Caratașu, Mihai, Lazea, Alvina, în *Archaeus*, 2001, 5, nr. 1-2, p. 101-133.
- *În limba rusă în Republica Moldova:* Цвиркун Виктор, **Эпистолярное наследие Димитрия Кантемира. Жизнь и судьба в письмах и бумагах,** Chişinău, Ştiinţa, 2008, doc. 47, с. 173-176.

BIBLIOGRAFIE

Описание изданий гражданской печати Петровского времени 1708-1725, Москва-Ленинград, 1955, с. 148-149. Cernovodeanu Paul, **General Bibliography,** in Cantemir Dimitrie**,** *Historian of South East European and Oriental Civilizations.* Extracts from „The History of the Ottoman Empire". Edited by Alexandru Duţu and Paul Cernovodeanu. With a foreword by Professor Halil Inalcik, Bucharest, 1973, p. 332; Lozovan E., **D. Cantemir: „Panégyrique de Pierre le Grand",** în *RIDS*, Copenhague, 1981, nr. 92, 51 p.; Библиотека Петра 1. Описание рукописных книг. Автор состав. И. Н. Лебедева, Санкт-Петербург, 2003, с. 251-252; Pelin Valentina, **Manuscrisele lui Dimitrie Cantemir în arhivele Rusiei**, în manuscris.

691. Monarchiarum phisica examinatio / Монархии физическое разсуждение *(Studiu asupra naturii monarhiilor)*

• ORIGINAL:

Biblioteca Academiei de Ştiinţe a Rusiei (Библиотека Российской Академии Наук), **Sankt-Petersburg**, Fond П.І.Б. (Петр I, Библиотека), mss. nr. 150 (cota veche: 1.5.78). (Rusia, 1714) „**Monarchiarum phisica examinatio**" (p. 12-18 ^{v}) şi traducerea în l. rusă de Ivan Ilinski a textului precedent „**Монархий физическое разсуждение**" (p. 20-28). Copertată împreună cu „**Panegyricum juvenis Principis Russiae et Moldaviae sept. aetatis Imperatorix Petri, anno 1714 ...**" – 30 f., 2^{0} (29,5 x 19,5 cm).

• COPII:

Biblioteca Academiei Române, Bucureşti, Secţia manuscrise, fotocopia mss latin, nr. 47.

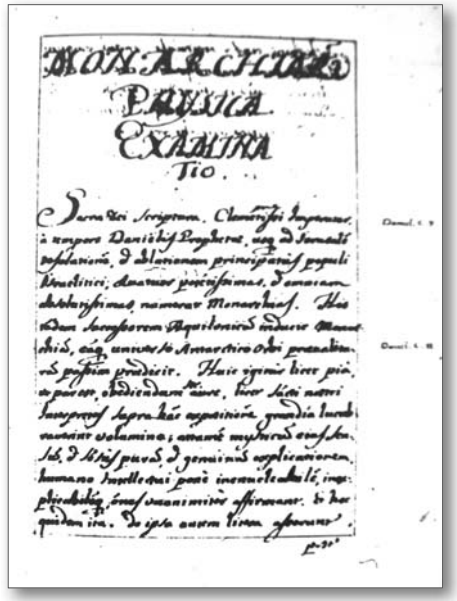

Pagină din manuscris

• EDIŢIA PRINCEPS:

- *În limba română*: Haupt Gh., **Monarchiarum phisica examinatio – Studiu asupra naturii monarhiilor. Un document inedit al lui D. Cantemir**, în *Studii. Revistă de istorie,* Bucureşti, IV, 1951, nr. 1, p. 210-229. Traducerea românească a studiului lui D. Cantemir la p. 218-229.
- *În limbile română şi latină*: Sulea-Firu I[lie]. **O scriere inedită a lui D. Cantemir „Monarchiarum physica examinatio"**, în *Studii şi cercetări de bibliologie*, Bucureşti, V, 1963, p. 267-276.
- *În limba latină, facsimil mss. latin*: Lozovan E., **D. Cantemir: „Monarchiarum physica examinatio",** în *RIDS*, Copenhague, 1983, nr. 92, p. 3-40 (p. 13-21 în lb. latină; p. 23-40 facsimil).
- *În Republica Moldova*: Димитрий Кантемир, **Естественное толкование монархий**, в кн.: Димитрий Кантемир, *Избранные философские произведения*. Изд. Г. Бобынэ, Chişinău, Ed. Cartea Moldovei, 2003, с. 334-343.

BIBLIOGRAFIE

Cernovodeanu Paul, **General Bibliography,** in Cantemir Dimitrie**,** *Historian of South East European and Oriental Civilizations.* Extracts from „The History of the Ottoman Empire". Edited by Alexandru Duţu and Paul Cernovodeanu. With a foreword by Professor Halil Inalcik, Bucharest, 1973, p. 332.

692. Historia Moldo-Vlahica
(Istoria Moldo-Vlahică)

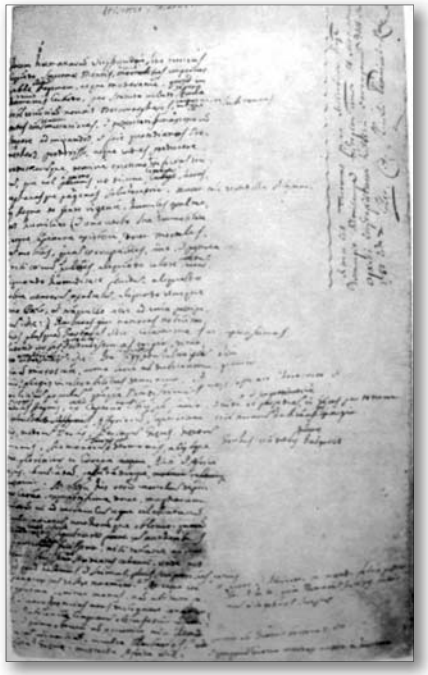

Pagină din autograf

• ORIGINAL:
Arhiva de Stat de Acte Vechi a Rusiei (Российский Государственный Архив Древних Актов) (РГАДА), **Moscova,** Fond 181 (Рукописный отдел библиотеки Московского Главного Архива Министерства Иностранных Дел), mss. nr. 1325, (Rusia, varianta latină premărgătoare a lucrării *Hronicul vechimei a romano-moldo-vlahilor;* exemplar autograf, cca 1714-1717) – filele 129^{r}-201 (73 f.), 1° (32,0 x 21,0 cm).

• COPII:
Biblioteca Academiei Române, Bucureşti, Microfilm nr. 83 (executat în 1960, defectuos) şi o fotocopie mărită a acestuia.

• EDIŢIA PRINCEPS:
■ *În limbile latină şi română*: D. Cantemir, **Opere complete**, vol. IX, partea I, *De antique et hodiernis Moldoviae nominibus* şi ***Historia moldo-vlahica.*** Prefaţă de Virgil Cândea. Traducere, introducere, note şi indici de Dan Sluşanschi, Bucureşti, Ed. Academiei Române, 1983, p. 125-427.

BIBLIOGRAFIE

Dimitrie Cantemir, **Opere.** *Divanul, Istorie ieroglifică, Hronicul vechimei a romano-moldo-vlahilor.* Ed. de Stela Toma, Virgil Cândea, Nicolae Stoicescu, Bucureşti. Ed. Academiei Române-Univers Encilopedic, 2003, p. 1647; Pelin Valentina, **Manuscrisele lui Dimitrie Cantemir în arhivele Rusiei**, în manuscris. Nicolae Florentina, **Neolatina cantemiriană: studii de sintaxă asupra operelor lui Dimitrie Cantemir – „De antiquis et hodiernis Moldoviae nominibus" şi „Historia Moldo-Vlachica".** Cuv. înainte de Dan Sluşanschi, Bucureşti, Ed. Cartea universitară, 2006, 460 p.

693. De antiquis et hodiernis Moldaviae nominibus
(Despre numele antice şi de astăzi ale Moldovei)

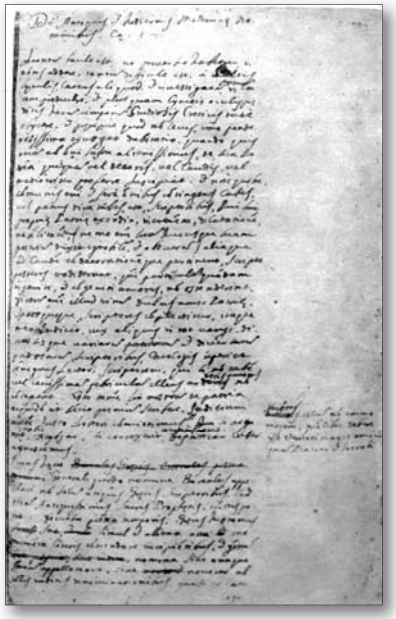

Pagină din autograf

• ORIGINAL:
Arhiva de Stat de Acte Vechi a Rusiei (Российский Государственный Архив Древних Актов) (РГАДА), Moscova, Fond 181 (Рукописный отдел библиотеки Московского Главного Архива Министерства Иностранных Дел), mss. nr. 1325. F. 202-225, 1°. (Rusia, varianta latină premergătoare a Cap. I a Părţii I din *Descriptio Moldaviae;* exemplare autograf: ante 1714). – f. 24 (47 p.). (32,0 x 21,0 cm).

• COPII:
Biblioteca Academiei Române, Bucureşti. Microfilm nr. 83 (executat în 1960, defectuos) şi o fotocopie mărită a acestuia.

• EDIŢIA PRINCEPS:
■ *În limbile română, variantă de revistă*: Cantemir Dimitrie, **De antiquis et hodiernis Moldaviae nominibus/** *Despre numele antice şi de astăzi ale Moldovei.* Tradusă şi publicată în variantă de revistă, text paralel în limbile latină şi română de Dan Sluşanschi şi Radu Lăzărescu, în *Manuscriptum*, 1976, An. VII, nr. 2 (23), p. 10-26; nr. 3 (24), nr. 4 (25), p. 15-27; 1977, An. VIII, nr. 1 (26), p. 95-106; nr. 2(27), p. 17-36).

■ *În limbile latină şi română în volum aparte:* D. Cantemir, **Opere complete**, vol. IX, partea I, ***De antique et hodiernis Moldoviae nominibus*** şi *Historia moldo-vlahica*, Prefaţă de Virgil Cândea. Traducere, introducere, note şi indici de Dan Sluşanschi, Bucureşti, Ed. Academiei Române, 1983, p. 28-123.

BIBLIOGRAFIE

Pelin Valentina, **Manuscrisele lui Dimitrie Cantemir în arhivele Rusiei**, în manuscris. Nicolae Florentina, **Neolatina cantemiriană: studii de sintaxă asupra operelor lui Dimitrie Cantemir – „De antiquis et hodiernis Moldoviae nominibus" şi „Historia Moldo-Vlachica".** Cuv. înainte de Dan Sluşanschi, Bucureşti. Ed. Cartea universiatră, 2006, 460 p.

694. Descriptio antiqui et hodierni status Moldaviae *(Descrierea stării de odinioară şi de astăzi a Moldovei* **sau** *Descrierea Moldovei).*

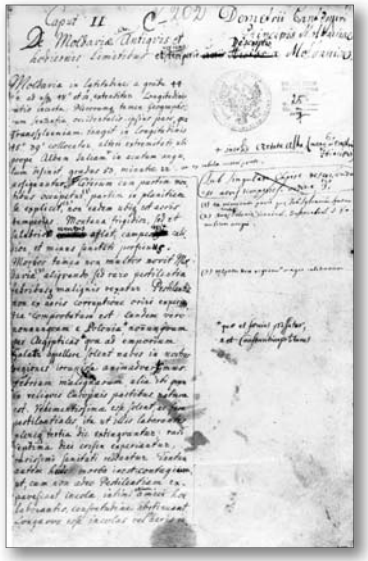

Pagină din autograf (1716)

• ORIGINAL:

Demetrii Cantemirii, Principis Moldaviae. *Descriptio Moldaviae.* Arhiva Institutului de Studii Orientale al Academiei de Ştiinţe a Rusiei, Sankt-Petersburg (Институт востоковедения Российской Академии Наук, Санкт Петербургское отделение. Сектор восточных рукописей). Fond 25 (Дмитрий Кантемир), mss. nr. 7. (Rusia, exemplar incomplet (lipsesc: Cap. 1 al Parţii I; Cap. XIX al Parţii II şi Partea III integral) cu redactări marginale şi în text ale autorului, în limba latină: cca 1714-1716). – 92 f. (184 p.) in folio, (32,5 x 21,0 cm).

Prima pagină a manuscrisului latinesc al „Descrierii…" (1727)

• COPIE DE PE ORIGINAL:

1. **Demetrii Cantemirii, Principis Moldaviae. *Descriptio antiqui et hodierni status Moldaviae, descripta ex apographo quod eius filius mecum communicavit. Petropol[i] 1726/1727.***

Arhiva Institutului de Studii Orientale al Academiei de Ştiinţe a Rusiei, Sankt-Petersburg (Институт востоковедения Российской Академии Наук, Санкт Петербургское отделение. Сектор восточных рукописей). Fond 25 (Дмитрий Кантемир), mss. nr. 8. (Rusia, copie completă de pe o variantă ulterioară anului 1716 în limba latină, cca 1726-1727 de G. S. Bayer). – 149 f., in 4º şi numerotare paginală (20,5 x 16,2 cm).

2. **Demetrii Cantemirii. *Historiae Moldavicae. Partes Tres.***

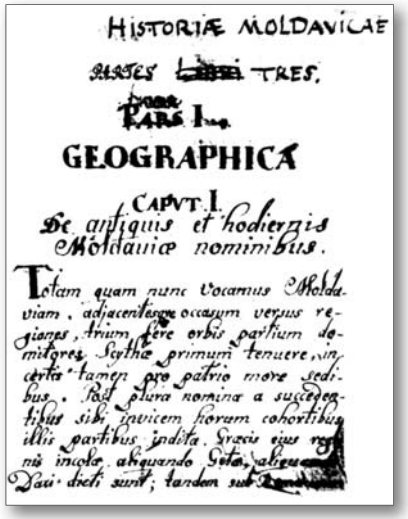

Biblioteca regională „A. M. Gorki" din Odessa, Ukraina, mss. latin, Cota РКП 12/1. (Rusia?, copie completă de pe original latin, cca mijlocul sec. XVIII), 415 pagini numerotate + 4 file nenumerotate (20 x 16 cm.). Facsimilul vezi: Eşanu Andrei, Eşanu Valentina. ***Descrierea Moldovei* de Dimitrie Cantemir în cultura europeană.** Studiu monographic şi anexă facsimilată a manuscrisului în limba latină *Historicae Moldaviae. Partes Tres*. [Descrierea Moldovei] de Dimitrie Cantemir din Biblioteca regională „A. M. Gorki" din Odessa, Chişinău, Ed. Pontos, 2004, p. 181-595.

• ALTE COPII:

Biblioteca Academiei Române, Bucureşti. Mss. latin, nr. 5312, 166 f. (copii mss. din 1869 de pe originalele de la Sankt-Petersburg, după acest mss. s-a pregătit ediţia din 1872 în limba latină)

• MANUSCRISE ROMÂNEŞTI:

Biblioteca personală a lui Ioan R. Nicola, caligrafiat în chirilică, traducere de Ion Nemişescu după ediţia germană din 1771 (datat cca 1800), lipsesc filele 1-3. După acest mss. s-a tipărit „Scrisoarea Moldovei", Mănăstirea Neamţ, 1825.

Biblioteca Academiei Române, Bucureşti.

- Mss. rom. nr. 1227, (32,5 x 23 cm.), 106 file. Are două paginaţii cu cifre arabe, una mai veche: 105–336, şi alta mai recentă: fila 1–106^{v}. Lipsă: Partea întâi, precum şi Capitolul I al Părţii a doua, sfârşitul Capitolului I al Părţii a treia, între fila 102^{v} şi 103 textul din nou prezintă discontinuitate, lipsind filele cu paginaţia veche 317–328. Textul este scris în întregime cu caractere chirilice moldoveneşti cu cerneală neagră. Datarea ante 1806.
- Mss. rom. nr. 5702, (datat cca 1808), f. 1-102^{v}.
- Mss. rom. nr. 1634 (fragmente), 14 f. (mijl. sec. XIX).

Biblioteca Naţională a Republicii Moldova, Chişinău, Secţia Cărţi rare, o fotocopie a mss. latin, nr. 31, (după mss. latin (mijl. sec. XVIII) din Biblioteca regională „A. M. Gorki" din Odessa, Ukraina).

Biblioteca Ştiinţifică Centrală „Andrei Lupan" a Academiei de Ştiinţe a Moldovei, Chişinău

- Microfilm nr. 5. Cantemir Dimitrii, *Descriptio Moldaviae* [După mss. latin (1714-1716) din Arhiva Institutului de Studii Orientale al Academiei de Ştiinţe a Rusiei, Sankt-Petersburg].
- Fotocopie, cota 9(498.3)/C-19, nr. C-202/2, de pe microfilmul nr. 5.
- Microfilm, nr. 45, *Demetrii Cantemiri principis Moldaviae Descriptio Moldaviae* [După mss. latin (1726/1727) din Arhiva Institutului de Studii Orientale al Academiei de Ştiinţe a Rusiei, Sankt-Petersburg].
- Fotocopie, cota 9 (498.3)/C-19, nr. C-200/1, de pe microfilmul nr. 45.

• EDIŢII PRINCEPS:

- *În volum de revistă în limba germană:* **Beschreibung der Moldau von Demetrio Kantemir.** [Theil I-II], Hamburg, Im Verlag Iohann Nicolaus Carl Buchenroeders, 1769-1770, in *A. F. Büschung's Magazin für die neue Historie und Geographie.* Hamburg, III (1769), S. 537-574 & IV (1770), S. 3-120.

- *În volum aparte în germană*: **Demetrii Kantemirs, ehemaligen Fürsten in der Moldau, Historisch-geographisch – und politische Beschreibung der Moldau, nebst dem Leben des Verfassers und einer Landcharte**, Frankfurt und Leipzig, 1771, s. 1+341+1.

- *În limba rusă:* Димитрия Кантемира, бывшаго князя в Молдавии, **Историческое, географическое и политическое описание Молдавии с жизнью сочинителя.** С немецкаго преложения перевел Василий Левшин, Москва. В Университетской Типографии, у Н[иколая] Новикова. 1789, 12^0, XLIV+388 с.

- *În limba română cu litere chirilice:* **Скрисоаря Молдовей де Димитрие Кантемир, домнул ей [Scrisoarea Moldovei de Dimitrie Cantemir, domnul ei].** Care acum întâi s-a tipărit în zilele binecredinciosului şi de Hristos iubitorului Domnului nostru – Ioan Sandul Sturza voievod cu blagoslovenia preaosfinţitului Arhiepiscop şi Mitropolit Chirio Chir Veniamin al Moldovei. Pe vremea preacuviosului stareţ al sfintelor monastiri Neamţului şi Secului Chir Dometian în sfânta mănăstire Neamţul la anul 1825, august în 19, 8+334 p. în 4^0.

- *Prima ediţie intitulată „Descrierea Moldovei":* Cantemir, Prinţul Dimitrie**, Descrierea Moldaviei.** Prescurtare din viaţa Prinţului Dimitrie … de Costache Negruţţi. Ediţia a II-a, Iaşi, Tipografia franţezo-română, 1851, 2+XIV+316 p. [cu litere chirilice].

- *În limba latină:* **Operele Principelui Demetriu Cantemiru.** Tom. I. **Descriptio Moldaviae.** Tipărită de Societatea Academică Română, [pref. de A. Papiu Ilarianu], Bucureşti, Tipogr. Curţii, 1872, XII+154 p.

- *În limba română:* **Operele Principelui Demetriu Cantemiru.** Tom. II. **Descrierea Moldovei**. Pref. de A. Papiu Ilarianu, continuată şi terminată de dr. Iosif Hodosiu. Trad. din textulu originale latinescu aflatu în Muzeulu Asiaticu alu Acad[emiei] Imper[iale] Scientifice de la S[anc]t Petropole. Tipărite de Societatea Academică Română cu o hartă geografică a Moldovei şi unu facsimile, Bucureşti, Tipogr. Curţii, 1875, XI+171 p.

- *În Republica Moldova*: Димитрие Кантемир, **Дескриеря Молдовей**. Традучере де Петре Пандря ку о префацэ де А. Борш, Кишинэу, Едитура педагожикэ де стат а РСС Молдовенешть «Шкоала советикэ», 1957, 215 п.

- *În limba maghiară:* Dimitrie Cantemir, **Moldva leírása [Descrierea Moldovei].** [Fordította: Köllő Károly, Cselényi Béla… Az előszót írta Cselényi Béla], Bukarest, Kriterion, 1973, 224 p.

- *Primele ediţii critice după cele trei manuscrise latine cunoscute cu titlul original al autorului:* Demertrii Cantemirii Principis Moldaviae. **Descriptio atiqui et hodierni status Moldaviae /** Dimitrie Cantemir Principele Moldovei. **Descrierea stării de odinioară şi de astăzi a Moldovei,** Vol. I. Ediţie de Dan Sluşanschi, Bucureşti, Ed. Institutul Cultural Român, 2006, 450 p. Dimitrie Cantemir Principele Moldovei. **Descrierea stării de odinioară şi de astăzi a Moldovei.** Vol. II. Studiul introductiv, notă asupra ediţiei şi note de Valentina şi Andrei Eşanu. Trad. din limba latină şi indici de Dan Sluşanschi, Bucureşti, Ed. Institutul Cultural Român, 2007, 407 p.

BIBLIOGRAFIE

Holban Maria, **Introducere,** în Dimitrie Cantemir, *Descriptio Moldaviae/Descrierea Moldovei*, Bucureşti, 1973, p. 7-38; Eşanu Andrei, **Manuscrisul latin din Odessa al „Descrierii Moldovei"**, în *330 de ani de la naşterea lui Dimitrie Cantemir, personalitate marcantă a culturii europene.* Comunicări prezentate la cea de-a XII-a Sesiune Ştiinţifică a Universităţii Creştine „Dimitrie Cantemir" 23-25, mai 2003, Bucureşti, 2004, p. 14-18; Pelin Valentina, **Manuscrisele lui Dimitrie Cantemir în arhivele Rusiei**, în manuscris; Eşanu Andrei, Eşanu Valentina. ***Descrierea Moldovei* de Dimitrie Cantemir în cultura europeană.** Studiu monografic şi anexă facsimilată a manuscrisului în limba latină *Historicae Moldaviae. Partes Tres*. [Descrierea Moldovei] de Dimitrie Cantemir din Biblioteca regională „A. M. Gorki" din Odessa, Chişinău, Ed. Pontos, 2004, 596 + XXIV p.; Eşanu Valentina, Eşanu Andrei, **Studiul introductiv**, în Dimitrie Cantemir Principele Moldovei. *Descrierea stării de odinioară şi de astăzi a Moldovei,* Bucureşti, Ed. Institutul Cultural Român, 2007, p. 5-121.

695. Harta Moldavei supliment la *Descriptio Moldaviae*, cca 1716

• ORIGINAL: **nedescoperit**

• EDIŢII PRINCEPS:
Principatus Moldaviae nova et accurata. Descriptio Delineante Principe Demetrio Cantemirio A. Amsterdam, chez François Changuion, 1737 (*Noua şi îngrijită descriere a Principatului Moldovei desenată de Dimitrie Cantemir Principele la Amsterdam,* [în tipografia] *lui François Changuion, 1737*). Olanda. (510 x 385 mm)

• EXEMPLARE PĂSTRATE:
1. **Bibliothèque Nationale de France**, Paris. Colecţia de hărţi a geografului Joseph-Nicolas Delisle, Map. Roum. K.113.73-CXIII, 164. Dimensiunile hărţii: 51 x 38,5 cm, gravată în cerneală neagră.
2. **Library of Trinity College,** Dublin, Irlanda, Colection Greflier Fagel, nr. 1174.
3. **Britich Lybrery, Londra, Marea Britanie**.
4. **Bibliothèque Nationale de France, Paris**. „Principatus Moldaviae nova et accurata descriptio", 1744. Latin Map 1 f. (50,4 x 38).

• COPIE:
1. **Moldaviae Principatus delineante Principe Demetrio Catemirio (Principatul Moldovei, desenat de Dimitrie Cantemir Principe).** Copie executată la Paris în 1738-1744 de J.-B. d'Anville, după ediţia de la Amsterdam, 1737. Azi în Bibliothèque Nationale din Paris.
2. **Tabula geographica Moldaviae** de „Kretschmer sc.", in Demetrii Kantemirs, ehemaligen Fürsten in der Moldau, **Historisch-geographisch- und politische Beschreibung der Moldau, nebst dem Leben des Verfassers und einer Landcharte,** Frankfurt und Leipzig 1771. Anexă 1 hartă.

BIBLIOGRAFIE

Tappe E. D., **Another specimen of Dimitrie Cantemir's Map of Moldavia**, in *Revue des Etudes Roumaines*, Paris, 1955-1956, nr. 3-4, 1957, p. 220. Mihăilescu Vintilă, **Harta Moldovei de Dimitrie Cantemir**, în Dimitrie Cantemir, *Descriptio Moldaviae/Descrierea Moldovei*, Bucureşti, 1973, p. 377-386; Cândea Virgil, **Mărturii româneşti peste hotare. Mică enciclopedie**. Vol. II, Bucureşti, 1998, p. 136, nr. 2.

696. Vita Constantini Cantemyrii, cognomento Senis, Moldaviae Principis *(Viaţa lui Constantin Cantemir, zis cel Bătrân, Principele Moldovei),* cca 1714-1716.

Pagină de manuscris

• ORIGINALUL: **pierdut sau nedescoperit**.

• COPIE DE PE ORIGINAL:
Arhiva Institutului de Studii Orientale al Academiei de Ştiinţe a Rusiei, Sankt-Petersburg, (**Институт востоковедения Российской Академии Наук, Санкт Петербургское отделение. Сектор восточных рукописей).** Fond 25 (Дмитрий Кантемир), mss. nr. 9. (Rusia, copie (lipseşte sfârşitul) de pe autograful autorului, în limba latină, după 1726-1731 de G. S. Bayer). – 89 f. (32,0 x 21,0 cm).

• COPII:
Biblioteca Academiei Române, Bucureşti.
- Foto mss. latin, nr. 140,
- Microfilm nr. 148 (copiile din 1961-1962)

• EDIŢIE PRINCEPS:
În limba latină: **Operele Principelui Demetriu Cantemiru**. Tom VII: **Vita Constantini Cantemyrii Cognomento Senis, Moldaviae Principis;** Collectanea orientalia. Publicate după manuscrisele din Biblioteca Museului Asiatic din S[ank]t Petesburg, Bucureşti, Tipografia Academiei Române, 1883, 88+22 p.

În limbile latină şi română: Cantemir (Dimitrie), **Viaţa lui Constantin vodă Cantemir**. Text latin revăzut şi traducere românească de N. Iorga, vol. I-II, Bucureşti, 1924, 92 p. (I); XV+126 p.(II).

BIBLIOGRAFIE

Cernovodeanu Paul, **General Bibliography**, in Cantemir Dimitrie, *Historian of South East European and Oriental Civilizations.* Extracts from „The History of the Ottoman Empite". Edited by Alexandru Duţu and Paul Cernovodeanu. With a foreword by Professor Halil Inalcik, Bucharest, 1973, p. 333; Pelin Valentina, **Manus-**

crisele lui Dimitrie Cantemir în arhivele Rusiei, în manuscris; Eşanu Andrei, Eşanu Valentina. **Descrierea Moldovei de Dimitrie Cantemir în cultura europeană**. Studiu monografic şi anexă facsimil a manuscrisului în limba latină *Historicae Moldaviae. Partes Tres*. [Descrierea Moldovei] de Dimitrie Cantemir din Biblioteca regională „A. M. Gorki" din Odessa, Chişinău, Ed. Pontos, 2004, p. 96-128.

697. Краткое сказание об искоренении Бранкованової и Кантакузиных фамилий *(Scurtă povestire despre stârpirea familiilor lui Brâncoveanu şi a Cantacuzinilor).*

• ORIGINAL: **pierdut sau nedescoperit**.

• COPIE:

Arhiva de Stat de Acte Vechi a Rusiei (Российский Государственный Архив Древних Актов) (РГАДА), Moscova, Fond 9 (Кабинет Петра I, отдел II), inventar I, cartea nr. 14 (Rusia, texte în limba rusă prezentate ţarului Petru I: cca 1720 – începp. 1721). – 18 f. [într-un dosar de 170 f., f. 32[r]-48[v]].

КРАТКОЕ СКА
ЗАНІЕ СЪ ИЗКОРЕНЕНІИ
БРАНКОВАНОВОЙ И КАН-
ТАКУЗИНЫХЪ ФАМИЛІЙ.

Pagina de manuscris

• EDIŢIE PRINCEPS:

■ *În limba rusă:* **Краткое сказание об искоренении Бранкованової и Кантакузиных фамилий,** в: *Журнал или Поденная записка блаженныя и вечнодостойныя памяти государя императора Петра Великого с 1698 года, даже до заключения Нейштатского мира*. Напечатан с обретающихся в Кабинетной архиве списков, правленых собственною рукою Его Императорского Величества. Часть II, Санктпетербург, 1772, с. 291-313.

■ *În limba germană*: **Wunderbare Fügungen der göttlichen Rache an der Familie der in der Wallachey berühmten Kantakuzenen, wie auch an der Brankowanischen Familie**, in H. L. Chr. Bachmeister, *Russische Bibliothek zur Kenntniss des gegenwärtigen Zustandes der Litteratur in Russland,* Riga – St. Petersburg – Leipzig, vol. VIII, 1783, s. 147-184;

■ *În limba greacă*: Δημητρίου Καντεμήρ ἡγεμόνος τής Μολδαυίας, Συμβεβηκότα τών ἑκ τή Βλαχία Καντακουζηνών καὶ Βραγκοβάνων. Μεταγλωττισθέντα μέν ἑκ τής Γερμανικής γλώσσης, εἰς τήν ἡμετέραν ἁπλήν διάλεκτον, παρὰ τού λογιωτάτου κυρίου Γεωργίου Ἰωάννου Ζαβίρα του ἐκ Σιατίστής. [Ἐν Βιέννη], 1795 ἄχνέ, 56 π.

■ *În limba română variantă de revistă*: **Întâmplările Cantacuzineştilor şi Brâncoveneştilor în Valahia,** în *Arhiva Românească*, Iaşi, vol. II, 1845, p. 279-322.

■ *În limba română:* **Operele Principelui Demetriu Cantemiru Domnitoriulu Moldovei.** Tom V: [În 2 părţi]. Tipărite de Societatea Academică Română, pref. glosar de G. Sion, Bucureşti, Tipogr. Curţii, proprietar F. Gödl, 1878. *Partea I*: **Elementele Cantacuziniloru şi Brancoveniloru în Tierra Munteneasca de Dimitrie Cantemiru Domnitoriulu Moldovei**. Dupe originalulu scrissu de autoriu în limba russesca, tradussu mai antaiu în limba germană şi apoi în cea greceasca populară la an 1795 de George Zavira, iar acum, dupe insărcinarea Societatii Academice Române, din nou tradussa de G. Sion, XVI+VI+47 p.

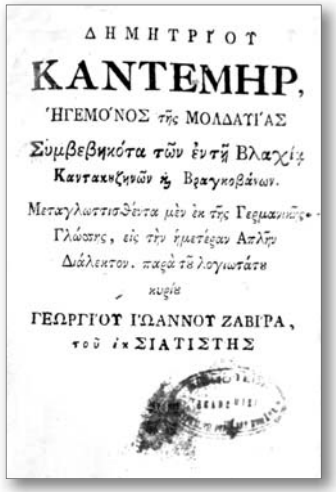
ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ
ΚΑΝΤΕΜΗΡ,
ΉΓΕΜΟ'ΝΟΣ τῆς ΜΟΛΔΑΤΙ'ΑΣ
Συμβεβηκότα τῶν ἐντῇ Βλαχίᾳ
Καντακηζηνῶν ϗ Βρανκοβάνων.
Μεταγλωττισθέντα μὲν ἐκ τῆς Γερμανικῆς
Γλώσσης, εἰς τὴν ἡμετέραν Απλῆν
Διάλεκτον. παρὰ τὸ λογιωτάτε
κυρίε
ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΓΩΑΝΝΟΥ ΖΑΒΙΡΑ,
τοῦ ἐκ ΣΙΑΤΙΣΤΗΣ

Ediţia greacă a „Evenimentelor…" (Viena, 1795)

■ *În limba rusă cu traducere românească şi facsimilul copiei din Jurnalul lui Petru I:* Dimitrie Cantemir, **Scurtă povestire despre stârpirea familiilor lui Brâncoveanu şi a Cantacuzinilor.** Ediţie îngrijită, studiu introductiv, note şi comentarii de Paul Cernovodeanu. Traducere şi indici de Emil Lazea, Bucureşti, Ed. Minerva, 1995, 117 p.

■ *În limba rusă în Republica Moldova:* **Краткое сказание об искоренении Бранкованової и Кантакузиных фамилий,** в кн.: Цвиркун В., *Эпистолярное наследие Дмитрия Кантемира. Жизнь и судьба в письмах и бумагах,* [Chişinău], Ştiinţa, 2008, p. 316-334.

BIBLIOGRAFIE şi COMENTARII

Opusculul a fost trecut (copiat) în *Jurnalul lui Petru* I la 3 martie 1721, fără numele autorului. Primele ediţii în rusă, germană şi greacă sunt de asemenea anonime. I-a fost atribuit lui D. C. prin investigaţii ulterioare. Cercetările recente au demonstrat pe de plin paternitatea lui D. C. asupra acestei lucrări (Цвиркун В., **Эпистолярное наследие Дмитрия Кантемира. Жизнь и судьба в письмах и бумагах**, [Chişinău], Ştiinţa, 2008, p. 331). S-a considerat că lucrarea în cauză a fost întocmită prin 1717-1718 (Cândea Virgil, **Marile aniversări UNESCO, Dimitrie Cantemir 1673-1723, 300 de ani de la naştere**. Bucureşti, Editura enciclopedică română, 1973, 21-22), fie în 1719, drept o replică a lui D. Cantemir la lucrarea *Istoria delle*

moderne rivolizioni della Valachia, Venezia, 1718, a florentinului Anton Maria del Chiaro, secretar la curtea lui Constantin Brâncoveanu (Cernovodeanu Paul, **Studiu introductiv**, în Dimitrie Cantemir, ***Scurtă povestire despre stârpirea familiilor lui Brâncoveanu şi a Cantacuzinilor.*** Ediţie îngrijită, studiu introductiv, note şi comentarii de Paul Cernovodeanu. Traducere şi indici de Emil Lazea, Bucureşti, Ed. Minerva, 1995, p. V-LXX; Cernovodeanu Paul, **Studiu introductiv**, în Dimitrie Cantemir, **Opere complete**, vol. VI, tomul II, ***Scurtă povestire despre stârpirea familiilor lui Brâncoveanu şi a Cantacuzinilor. Memorii către Petru cel Mare (1717 şi 1718).*** Cuvânt înainte de acad. Virgil Cândea. Ediţie critică, studiu introductiv, note şi comentarii de Paul Cernovodeanu, în colaborare cu Alvina Lazea, Emil lazea, Mihail Caratașu, Bucureşti, Ed. Academiei Române, 1996, p. 11-73); Cernovodeanu Paul, **General Bibliography**, in Cantemir Dimitrie, *Historian of South East European and Oriental Civilizations.* Extracts from „The History of the Ottoman Empire". Edited by Alexandru Duţu and Paul Cernovodeanu. With a foreword by Professor Halil Inalcik, Bucharest, 1973, p. 333; Cercetările din ultima vreme au arătat că punctele lucrării au fost întocmite de D. Cantemir drept răspuns la porunca lui Petru I către înalţii demnitari şi comandanţi de a prezenta informaţii privitoare la campaniile militare din cadrul războiului Nordic, pentru o viitoare *Istorie a Războiului Nordic* (Гистория Свейской войны); Pelin Valentina, **Manuscrisele lui Dimitrie Cantemir în arhivele Rusiei**, în manuscris; (Цвиркун В., **Эпистолярное наследие Дмитрия Кантемира. Жизнь и судьба в письмах и бумагах**, [Chişinău], Ştiinţa, 2008, doc. 145, c. 331).

698. Libro Moldavicae nobilitatis genealogiae / Cartea ghenealoghiii a neamurilor boierimii moldoveneşti „*pre carea cu limba lătinească am scris-o*" (Cantemir Dimitrie, Predislovie, în Cantemir Dimitrie, *Hronicul vechimei a romano-moldo-vlahilor*. Ed. îngrijită, studiu introductiv şi indici de Stela Toma. Vol. 2, Bucureşti, Ed. Minerva, 1999, p. 20).

(Într-o formă sumară această lucrare a fost realizată în capitolele VI, „*Despre Boierii Moldovei şi treptele lor*", şi XV, „*Despre nobilimea moldovenească*", ale Părţii a II-a din „*Descriptio antiqui et hodierni status Moldaviae*"/*Descrierea stării de odinioară şi de astăzi a Moldovei,* deşi D. Cantemir intenţiona să realizeze un tratat de proporţii în această problemă).

• ORIGINALUL: **neidentificat** sau **pierdut**.

BIBLIOGRAFIE

Gorovei Ştefan S., **Dimitrie Cantemir – o scriere pierdută**, în *Cronica*, Iaşi, 1983, an. 18, nr. 44 (927), p. 7.

699. Prefaţă la Hronicul vechimei romano-moldo-vlahilor

• ORIGINAL:
Arhiva de Stat de Acte Vechi a Rusiei (Российский Государственный Архив Древних Актов) (РГАДА), Moscova, Fond 181 (Рукописный отдел библиотеки Московского Главного Архива Министерства Иностранных Дел), Mss. Nr. 1421. (Rusia, exemplar autograf [1717]). – 1 f. (19,5 x 16,0 cm).

BIBLIOGRAFIE

Pelin Valentina, **Manuscrisele lui Dimitrie Cantemir în arhivele Rusiei**, în manuscris.

700. Precuvântare sau Predislovie în Hronicul vechimei româno-moldo-vlahilor

• ORIGINAL:
Arhiva de Stat de Acte Vechi a Rusiei (Российский Государственный Архив Древних Актов) (РГАДА), **Moscova,** Fond 181 (Рукописный отдел библиотеки Московского Главного Архива Министерства Иностранных Дел), Mss. Nr. 1325, (Rusia, exemplar autograf, cca 1714-1717) – filele 129 r-v (?) în faţă la „*Historia Moldo-Vlahica*", in 1° (32,0 x 21,0 cm).

• COPII:
Biblioteca Academiei Române, Bucureşti, Microfilm nr. 83 (anii 1960, defectuos) şi o fotocopie mărită a acestuia.

• EDIŢIA PRINCEPS:
- *În limbile latină şi română în variantă de revistă*: **O altă Predislovie la „Hronicul vechimii româno-moldo-vlahilor"**. Ed. de Dan Sluşanschi, în *Manuscriptum*, Bucureşti, VII, 1976, nr. 1 (22), p. 13-16, 17-27.
- *În limbile latină şi română:* Dimitrie Cantemir, **Opere complete**, vol. IX, partea I, *De antique et hodiernis Moldoviae nominibus* şi ***Historia moldo-vlahica,* <Praefatio / Precuvîntare>.** Prefaţă de Virgil Cândea. Traducere, introducere, note şi indici de Dan Sluşanschi, Bucureşti, Ed. Academiei Române, 1983, p. 126-139.

701. La petite carte Dacyarum et Moesyarum *(Mica hartă a Daciei şi Moesiei)* **supliment la Hronic.**

(A fost primită la Berlin la 4 mai 1725 de Johann T. Jablonsky din partea lui Heinrich von Huyssen din Rusia (Winter E., **Die Brüder Daniel Ernst und Johann Jablonsky und Russland**, în *Acta Comeniana*, Vol. XXIII, Praga, 1965, S. 137. Document nr. 12; Truţer T., **Aspecte inedite privind relaţiile lui Dimitrie Cantemir cu Academia din Berlin**, în *Forum,* 1971, nr. 10, p. 79).

• ORIGINALUL: **pierdut** sau **nedescoperit**.

702. Dacia vetus et nova. Hartă *(Dacia veche şi nouă)*

(Discuţia privind această hartă vezi: Eşanu Andrei, Eşanu Valentina, **Activitatea tipografică a lui Dimitrie Cantemir**, în *Dimitrie Cantemir: dimensiuni ale universalităţii. Studii. Sinteze. Eseuri,* Chişinău, 2008, p. 101-119) şi în **Dinastia Cantemireştilor. Sec. XVII-XVIII**. Coord. Andrei Eşanu, Chişinău, 2008, p. 306-320.

• ORIGINALUL: **pierdut** sau **nedescoperit**.

703. Hronicul Vechimei a Romano-Moldo-Vlahilor.
În limba latină.

Precum reiese din varianta românească a *Hronicului…*, D. Cantemir a elaborat această lucrare ***„Întăi pre limba lătiniască”,*** ante 1717**,** ***„iară acmu pre limba româniască scos … În Sanct Petersburg annul (7225) 1717 ”.***

• ORIGINALUL: Titlul lucrării în originalul latin nu se cunoaşte. Se admite că manuscrisul latin a fost pierdut în naufragiu pe Marea Caspică, în 24-26 iulie 1722.

704. Hronicul Vechimei a Romano-Moldo-Vlahilor. Întăi pre limba latinească, iară acmu pre limba româniască scos cu truda şi osteninţa lui Dimitrie Cantemir Voievodul şi de moşie domn a Moldovii şi a svintei rossieştii împărăţii cniadz. În Sanct Petersburg annul (7225) 1717. În „limba românească”.

ХРОНИКУ
ВЕКИЛЕЙ
РОМАНОМОЛДОВЛАХИЛО
ДИМИТРИЕ КАНТЕМИР
1717

Pagină din manuscris

• ORIGINAL:
Arhiva de Stat de Acte Vechi a Rusiei (Российский Государственный Архив Древних Актов) (РГАДА), Moscova, Fond 181 (Рукописный отдел библиотеки Московского Главного Архива Министерства Иностранных Дел), Mss. nr. 1420. (Rusia, exemplar cu adnotări autografe ale lui D. Cantemir: 1717-1723). – 343 f., numerotarea originală paginală: 1-686; (32,0 x 21,0 cm).

• COPII:
Biblioteca Academiei Române, Filiala Cluj-Napoca,

- Mss. rom., nr. 83, Fond Blaj, (adus de la Viena în 1730 de Inocenţiu Micu-Klein) *Hronica românilor,* datat ante 1723, incomplet, azi lipsesc: titlul, începutul (până la cap. III, din cartea I a *Prolegomenelor),* sfârşitul (după cartea X, cap. IV) şi mai multe file din cuprins, in 8^0, 389 file. Apreciată drept prima copie făcută de D. Cantemir sau de un diac al său.
- Mss. rom., nr. 46, Fond Blaj, *Fragment din istoria lui Cantemir* (copie de Constantin Dimitrievici, la Blaj, 1756-1757 după mss. nr. 83, vezi mai sus), in folio, 608 p., text cu lipsuri la început şi la sfârşit.

Biblioteca Academiei Române, Bucureşti,

- Mss. rom., nr. 113 (copie în chirilică din 1835 de Samuil Botezat), 681 p. (341f)+LXII (*Tabla hronologhicească* şi *Scara*), lipseşte textul latinesc al *Pridosloviei.*
- Mss. rom. nr. 293 (1835), 449 f. *Hronicul,* vol. 1;

– Mss. rom. nr. 294 (1835), 530 f. *Hronicul*, vol. 2[29];
– Microfilm nr. 52 (din anul 1957), foto copie mss., nr. 26 după microfilm nr. 52.

Biblioteca Centrală Universitară „Mihai Eminescu”, Iaşi, Fotocopie cota IV „Cantemir, Dimitrie, **Hronicul vechimei a Româno-Moldo-Vlahilor.** St. Petersburg, 1717” (din anul 1966), f. 330, în 6 volume.

• EDIŢIE PRINCEPS:

■ *În limba română cu caractere chirilice*: Cantemir Dimitrie, **Hronicul romano-moldo-vlachilor – alcătuit de Domnul Moldovei Dimitrie Cantemir – la anii 1710... .** În 2 volume. Ediţie îngrijită, introducere şi note de Gheorghe Săulescu. Vol. I, Iaşi, 1835, LXXI+X+365 p.; Vol. II, Iaşi, 1836, X+402+CVII p.

■ *În limba română:* **Operele Principelui Demetriu Cantemiru.** Tom VIII: **Hronicul vechimei a Romano-Moldo-Vlahilor întâi pre limba Latinească izvodit, iar acmu pre limba Românească scos cu truda şi ostenința lui Dimitrie Cantemir voevodul şi de moşie Domn a Moldovii şi a svintei Rossienești Kniaz. În Sanct Peterburg annul (7225) 1717**. Publ. sub auspiciile Acad. Române de pe originalul mss. al aut., păstrat în Arhivele principale din Moscova ale Min. de Externe, de Gr. Tocilescu, Bucureşti, Inst. de Arte Grafice „Carol Gödl”, Succesor Ion A. Rasidescu, 1901, LXXIII+891 p.

■ *În limba română, ed. critică:* Cantemir Dimitrie, **Hronicul vechimei a romano-moldo-vlahilor.** Ed. îngrijită, studiu introductiv şi indici de Stela Toma. În 2 volume, Bucureşti, Ed. Minerva, vol. I, 1999, 288 p.; Vol. II, 2000, 336 p.

BIBLIOGRAFIE

Dimitrie Cantemir, **Opere.** Divanul, Istoria ieroglifică, Hronicul vechimei a romano-moldo-vlahilor. Ed. de Stela Toma, Virgil Cândea, Nicolae Stoicescu, Bucureşti, Ed. Academiei Române-Univers Encilopedic, 2003, p. 1647-1648; Cernovodeanu Paul, **General Bibliography,** in Cantemir Dimitrie, *Historian of South East European and Oriental Civilizations*. Extracts from „The History of the Ottoman Empite”. Edited by Alexandru Duţu and Paul Cernovodeanu. With a foreword by Professor Halil Inalcik, Bucharest, 1973, p. 334; Pelin Valentina, **Manuscrisele lui Dimitrie Cantemir în arhivele Rusiei**, în manuscris; Toma Stela, **Copiile manuscrise ale Hronicului vechimei a romano-moldo-vlahilor de Dimitrie Cantemir**, în *Studii şi cercetări lingvistice*, LIX, Bucureşti, nr. 1, ianuarie-iunie, 2008, p. 251-265.

[29] Mss. rom., nr. 293-294 (Textul Hronicului imprimat la Iaşi 1835-1836 – fase-á-fase cu copia manuscrisă făcută de Gr. Tocilescu după originalul de la Moscova în 1878).

705. Loca obscura in Cathechisi, quae ab anonymo aunore slaveno idiomate edita et Pervoe ucenie otrokom intitulata est, dulucidata autore Demetrio Cantemirio / Темные места в Катехизисе *(Locuri întunecate în Cathechismul publicat de un autor anonim în limba slavonă şi intitulat Pervoe ucenie otrokom, lămurite de principele Dimitrie Cantemir).*

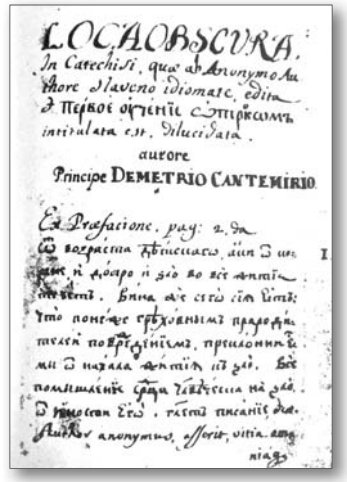
LOCA OBSCVRA,
In Catechisi, quæ ab Anonymo Au
thore Slavono idiomate, edita
Ø Первое ученіе отрокомъ
intitulata est, dilucidata
autore
Principe DEMETRIO CANTEMIRIO

Pagină din manuscris

• ORIGINAL:
Biblioteca de Stat a Rusiei, (Российская Государственная Библиотека), fosta „V. I. Lenin”, Moscova, Fond. 173 (Музейное собрание), Mss. nr. 277. (Rusia cca 1720, răspuns în limbile latină şi rusă lui Teofan Prokopovič la lucrarea *Pervoe učenie otrokom*). – 129 p. sau 67 f. (20,0 x 15,5 cm). Iniţial s-a păstrat la Biblioteca Lavrei „Sf. Serghii”, alături de celelalte scrieri ale lui D. C., un volum de 247 p. in 4^0.

• COPII:
Biblioteca Naţională a Rusiei, fosta bibliotecă Publică „M. E. Saltîkov-Şcedrin”, Sankt-Petersburg, Основное собрание, Colecţia „F. A. Tolstoj”, Mss. nr. 217, (copie de pe textul rusesc: prima jumătate a sec. al XVIII-lea, de Ivan Ilinski).

Biblioteca Academiei Române, Bucureşti
– Mss. latin, nr. 76, f. 101-224^v.
– Microfilm nr. 2.

• EDIŢIE PRINCEPS:

■ *În limba română:* Bodogae T., **Dimitrie Cantemir: „Loca obscura”. Traducere şi comentariu**, în *Biserica Ortodoxă Română*, Bucureşti, XCI, 1973, nr. 9-10, p. 1063-1111.

BIBLIOGRAFIE

Cernovodeanu Paul, **General Bibliography,** in Cantemir Dimitrie, *Historian of South East European and Oriental Civilizations.* Extracts from „The History of the Ottoman Empite”. Edited by Alexandru Duţu and Paul Cernovodeanu. With a foreword by Professor Halil Inalcik, Bucharest, 1973, p. 333; Бабий А. И., Ничик В. М.,

Д. Кантемир и Ф. Прокопович, в кн.: *Идейные связи прогрессивных мыслителей братских народов (XVII-XVIII вв.)*, Киев, 1978, с. 115-135; Pelin Valentina, **Manuscrisele lui Dimitrie Cantemir în arhivele Rusiei**, în manuscris.

706. Historia incrementorum atque decrementorum Aulae Ottomanicae *(Istoria creşterii şi descreşterii curţii otomane).*

1. Incrementorum & decrementorum Aulae Othomanicae sive aliothmannicae historiae a prima gentis origine ad nostra usque tempora deductae libri tres.

• ORIGINAL:
Biblioteca Houghton, Harvard University, Cambridge, Massachusetts din S.U.A., mss. latin, nr. 124. 1064 p. (31,7 x 20). Facsimilil vezi: Cândea Virgil, **The originalmanuscript of the History of the Ottoman Empire by Dimitrie Cantemir**, in Demetrius Cantemir. *The Growth and Decay of the Ottoman Empire. Original latin text of the final cersion revised by the author* / Dimitrie Cantemir, *Creşterile şi descreşterile Imperiului Otoman. Textul original latin în formă finală revizuit de autor.* Facsimil al manuscrisului latin – 124 din Biblioteca Houghton Harvard University, Cambridge, Mass., Ed. de Cândea Virgil, Bucureşti, Ed. Roza Vânturilor, 1999, p. 1-1064.

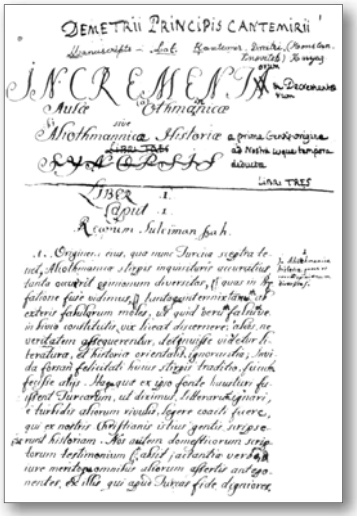
DEMETRII PRINCIPIS CANTEMIRII
INCREMENTA
Aulæ Othmanicæ
LIBER I
Caput I

Pagina de titlu din manuscrisul original

Annotationes.
Ad Cap V

Prima pagină din „Adnotări" la „Istoria Otomană"

2. Historia incrementorum atque decrementorum Aulae Ottomanicae, I. Incrementa Aulae Ottomanicae 611-1083 (1214-1672).

• ORIGINAL:
Arhiva Institutului de Studii Orientale al Academiei de Ştiinţe a Rusiei, **Sankt-Petersburg**, **(Институт востоковедения Российской Академии Наук, Санкт Петербургское отделение. Сектор восточных рукописей).** Fond 25 (Дмитрий Кантемир), Mss. nr. 1. (Rusia, exemplar redactat de autor, în limba latină, cca 1714-1716). – 252 f. (?) şi numerotare paginală 504, (32,0 x 21,0 cm).

3. Annotationes ad Historiae Ottomanicae, I.

• ORIGINAL:
Arhiva Institutului de Studii Orientale al Academiei de Ştiinţe a Rusiei, Sankt-Petersburg, **(Институт востоковедения Российской Академии Наук, Санкт Петербургское отделение. Сектор восточных рукописей).** Fond 25 (Дмитрий Кантемир), Mss. nr. 2 şi 5/1084. (Rusia, exemplar redactat de autor, în limba latină, cca 1714-1716). – 130 f, ? şi numerotare paginală 260, (32,0 x 21,0 cm).

4. Historia incrementorum atque decrementorum Aulae Ottomanicae, II. Decrementa Aulae Ottomanicae 1084-1122 (1673-1711).

• ORIGINAL:
Arhiva Institutului de Studii Orientale al Academiei de Ştiinţe a Rusiei, Sankt-Petersburg, **(Институт востоковедения Российской Академии Наук, Санкт Петербургское отделение. Сектор восточных рукописей).** Fond 25, (Дмитрий Кантемир), Mss. nr. 3. (Rusia, exemplar redactat de autor, în limba latină, cca 1714-1716). – 130 f. şi numerotare paginală 260, (32,0 x 21,0 cm).

5. Annotationes ad Historiae Ottomanicae, II.

• ORIGINAL:
Arhiva Institutului de Studii Orientale al Academiei de Ştiinţe a Rusiei, Sankt-Petersburg, (Институт востоковедения Российской Академии Наук, Санкт Петербургское отделение. Сектор восточных рукописей). Fond 25, (Дмитрий Кантемир), Mss. nr. 4. Fragment, 52 f. Fond 25 (Дмитрий Кантемир), Mss. Nr. 6/1085. (Rusia, exemplar redactat de autor, în limba latină, cca 1714-1716). – 112 f. şi numerotare paginală 224, (32,0 x 21,0 cm).

6. Возвышение и падение дома османов
Din porunca lui Petru I, *„Historia incrementorum atque decrementorum Aulae Ottomanicae"* de Dimitrie Cantemir a fost tradusă din limba latină în cea rusă şi copiată pe curat de Dimitrii Grozin (traducător la Colegiul Afacerilor Externe a Rusiei) *„traducerea istoriei a fost finisată şi înmânată Luminăţiei sale Majestăţii împărăteşti"* în 1719 în vederea

pregătirii pentru tipar (**Описание документов и дел хранящихся в архиве святейщего правительствующего Синода**, т. 1 (1542-1721), Санкт-Петербург, 1868, с. 121), iar prin alt ucaz din 1725 împăratul cerea publicarea cât mai urgentă a acestui tratat (Воскресенский Н. А. **Законодательные акты Петра I,** Москва-Ленинград, 1945, nr. 142, 145). Manuscris nedescoperit sau pierdut.

7. Historia incrementorum atque decrementorum Aulae Ottomanicae, I (1300-1672).

• ORIGINAL:

Arhiva de Stat de Acte Vechi a Rusiei (Российский Государственный Архив Древних Актов) (РГАДА), Moscova, Fond 181 (Рукописный отдел библиотеки Московского Главного Архива Министерства Иностранных Дел), inv. 15, Mss. nr. 1362. (Rusia, text în limba latină, cu foaia de titlu în limba italiană („**Deu Accrescimento e Decadenca deu Impero Othomano o sia Epitome deu Istoria Turca. Parte Prima che contiene l'Accrescimento dal MCCC, al MDCLXXII. Originalmente Scritta in Latino da Demetrio Cantemir, Principe de Moldavia, gia tradatta in Inglese da Nicolo Tindal, ed ora in Italiano da Antioco Principe Cantemir Figlio deu Autore**"), prima jumătate a sec. al XVIII-lea). – 251 f. (32,0 x 21,0 cm).

8. Annotazioni [Note la partea I a *Istoriei Curţii Otomane* de Dimitrie Cantemir].

• ORIGINAL:

Arhiva de Stat de Acte Vechi a Rusiei (Российский Государственный Архив Древних Актов) (РГАДА), Moscova, Fond 181 (Рукописный отдел библиотеки Московского Главного Архива Министерства Иностранных Дел), inv. 15, Mss. nr. 1366. (Rusia, traducere în limba italiană de Antioh Cantemir: cca 1738). – [193 f. + 10 file albe]; numerotare paginală de la 1 la 406 (32,0 x 21,0 cm).

• COPII:

Biblioteca Academiei Române, Bucureşti:

- Mss. latin, nr. 74 text
- Mss. latin, nr. 75 note

Biblioteca Ştiinţifică Centrală „Andrei Lupan" a Academiei de Ştiinţe a Moldovei, Chişinău:

- Microfilm, nr. 1981/28, Cantemir Dimitrii, *Historia incrementorum atgue decrementorum Aulae Othomanicae,* vol. 1-2.

• EDIŢII PRINCEPS:

■ *În limba engleză*: **The History of the Growth and Decay of the Ottoman Empire**. **Part I. Containing the Growth of the Ottoman Empire, from the Reihn of Ottoman the Founder, to the Reign of Mahomet IV.** That is, from the Year 1300, to the Siege of Vienna, in 1683. Written Originally in Latin by Demetrius Cantemir, late Prince of Moldavia. Translated into English, from the Author`s own Manuscript, by N. Tindal, M. A. Vicar of Great Waltham in Effex. Adorn`d with the Heads of the Turkish Emperors, Ingraven from Copies taken from Originals in the Grand Seignor`s Palace, by the late Sultan`s Painter. London: Printed for James, John, and Paul Knapton, at the Crown in Ludgate Street. MDCCXXXIV (1734), p. 1-272+ 1 portret Cantemir + 1 f. dublă plan.

The History of the Ottoman Empire. Part II. The History of the Decay of the Ottoman Empire, from the Reign of Mahomet IV. To the Reign of Ahmed III. Being the History of the Author`s own Times. Written Originally in Latin by Demetrius Cantemir, late Prince of Moldavia. Translated into English, from the Author`s own Manuscript, by N. Tindal, M.A. Vicar of Great Waltham in Effex. Adorn`d with the Heads of the Turkish Emperors, Ingraven from Copies taken from Originals in the Grand Seignor`s Palace, bz the late Sultan`s Painter. London: Printed for James, John, and Paul Knapton, at the Crown in Ludgate Street. MDCCXXXV (1735), p. 273-460+ 21 portrete ale sultanilor.

■ *În limba franceză:* **Histoire de l'Empire Ottoman, où se voyent les causes de son aggrandissement et de sa décadence.** Avec des Notes très-instructives. Par S.A.S. Demetrius Cantemiri Prince de Moldavie. Traduite en François par M. de Joncquières. Commandeur, Choanoine Régulier de l'Ordre Hospitalier du Saint Esprit de Montpellier., In 4 volumes, Paris, MDCCXLIII (1743), 12^0 , CXLIV +366 p. (vol. I); 502 p. (vol. II); 576 p. (vol. III); 572 p. (vol. IV).

Histoire de l'Empire Ottoman, où se voyent les causes de son aggrandissement et de sa décadence. Avec des Notes très-instructives. Par S.A.S. Demetrius Cantemir. Traduite en François par M. de Joncquières. Commandeur, Choanoine Régulier de l'Ordre Commandeur, Choanoine Régulier de l'Ordre Hospitalier du Saint Esprit de Montpellier. Tome I-II. A Paris, MDCCXLIII (1743), 4+XLVIII+340 p. (tom. I) + 390 p. (tom. II).

■ *În limba germană:* **Geschichte des Osmanischen Reichs nach seinem Anwachse und Abnehmen,** beschrieben von Demetrie Kante-

mir, ehemaligem Fürsten in Moldau. Nebst den Bildern der türkischen Kaiser, die ursprünglich von den Genalden in dem Serai durch des Sultans Hofmaler sind abgenommen worden. Aus dem Englischen übersetzet, Hamburg, bey Christian Herold, 1745, 64+853 S. + 21 f. portr, +1 f. hartă

Geschichte des Osmanischen Reichs nach seinem Anwachse und Abnehmen, beschrieben von Demetrie Kantemir, ehemaligem Fürsten in Moldau. Nebst den Bildern der türkischen Kaiser, die ursprünglich von den Genalden in dem Serai durch des Sultans Hofmaler sind abgenommen worden. Aus dem Englischen übersetzet. In 2 volumes, Hamburg, bey Christian Herold, 1745, S. 1-408 (vol. I); S. 411-853 (vol. II).

- *În limba rusă:* Кантемир Дмитрий Константинович, **История Турецкого государства от самого основания оного до новейших времен.** Перевод с немецкаго. Часть 1-2, Москва, Университетская типография, 1828, 103 +91 с.

- *În limba română:* **Operele Principelui Demetriu Cantemiru**, Tom. III. **Istoria Imperiului Ottomanu. Creşterea şi scăderea lui.** [În 2 părţi]. Partea I. A Istoriei Osmane, care coprinde crescerea Imperiului Osmanu de la domnia lui Osmanu fondatorulu aceluia până la domnia lui Muhamedu IV: adica de la anului 1300 până la obsidiunea Vienei în anulu 1683 / cu note forte instructive de Demetriu Cantemiru, Principe de Moldavia. Trad. română de dr. Iosif Hodosiu, Bucureşti, Ed. Soc. Academice Române, 1876, 41+3+410 p. **Operele Principelui Demetriu Cantemiru**, Tom. IV. **Istoria Imperiului Ottomanu. Creşterea şi scăderea lui.** [În 2 părţi]. Partea II a Istoriei Osmane, care coprinde scăderea Imperiului Osmanu de la domnia lui Muhamedu IV până la domnia lui Achmedu III: adica de la anului 1683 până la anulu 1712: fapte istorice, petrecute pe câtu se aflase însuşi autorele în viaţă/ cu note forte instructive de Demetriu Cantemiru, Principe Moldaviei. Trad. de dr. Iosif Hodosiu, Bucureşti, Ed. Soc. Academice Române, 1878, p. 411-807, CXXXVI p.

- *În limba turcă:* **Dimitri Kantemir, Osmanlı İmparatorluğu'nun Yükseliş ve Çöküş Taribi**. Trans. Özdemir Çobanoğlu, (3 Cilt Takim), Ankara, Edit. „Varlik Basimevi". <Vol>. 1, 1979, LVIII+225 p. + 1port.; <Vol> 2, 1979, XIII+386 p.; <Vol> 3, 1980, XXXI+540 p. in 8^0 [după *Istoria Imperiului Otoman*, traducere de I. Hodosiu, Bucureşti, 1878].

BIBLIOGRAFIE

Cernovodeanu Paul, **General Bibliography,** in Cantemir Dimitrie**,** *Historian of South East European and Oriental Civilizations.* Extracts from „The History of the Ottoman Empite". Edited by Alexandru Duţu and Paul Cernovodeanu. With a foreword by Professor Halil Inalcik, Bucharest, 1973, p. 332-333; Maxim Mihai, **Historians of the Ottoman Empire** (www.ottomanhistorians.com); Alexandrescu-Dersca Bulgaru M. M. **Dimitrie Cantemir, istoric al Imperiului Otoman**, în *Studii. Revistă de istorie*, Bucureşti, tom. 26, 1973, nr. 5, p. 987; Pelin Valentina, **Manuscrisele lui Dimitrie Cantemir în arhivele Rusiei**, în manuscris; Цвиркун В., **Эпистолярное наследие Димитрия Кантемира.** Жизнь и судьба в письмах и бумагах, Chişinău, Ştiinţa, 2008, p. 63, nota 293.

707. De regimine Ottomani Imperir *(Despre orânduirea de stat şi ocârmurea Imperiului Otoman),* scriere pierdută sau încă nedescoperită.

708. De Statu politico Aulae Ottomanicae *(Despre starea politică a curţii otomane),* scriere pierdută sau încă nedescoperită.

(Lucrare arătată ca finisată de D. Cantemir în *Istoria Imperiului Otoman* şi considerată pierdută în naufragiul din Marea Caspică. Se admite că titlul lucrării a fost formulat de T. S. Bayer. Vezi discuţia: Harea Vasile, **Dimitrie Cantemir şi fiul său Antioh***.* Studii. Ed. de Sorina Bălănescu şi Mihail Harea, Iaşi, 1999, p. 53-55).

Nota bene: La nr. 28, 29 poate fi vorba de una şi aceeaşi lucrare, dar precum obişnuia D. Cantemir, referindu-se la lucrările sale le menţiona cu titluri modificate.

709. Memorii către Petru cel Mare (1717 şi 1718)

1. **Уведомления, которые донес нам посланной наш с пашпортом Его Ц[а]рского Величества в Трансилванию, 1716 году, сентября 19 дня, возвративыйжеся к нам в 1717 году, февраля 3 дня** *(Ştirile pe care ni le-a adus trimisul nostru [plecat] cu paşaportul Măriei Sale ţarului în Transilvania la 19 septembrie 1716 [şi] care s-a întors la noi la 3 februarie 1717)*.

• ORIGINALUL:
Arhiva de Stat de Acte Vechi a Rusiei (Российский Государственный Архив Древних Актов (РГАДА), fosta Центральный Государственный Архив Древних Актов (ЦГАДА), Moscova, Фонд 68. Сношение России с Молдавией и Валахией, оп. 1, 1717, ед. хр. 2, л. 2-5.

• EDIŢIE FACSIMIL:
Dimitrie Cantemir, **Opere complete**, vol. VI, tomul II, *Scurtă povestire despre stârpirea familiilor lui Brâncoveanu şi a Cantacuzinilor.* ***Memorii către Petru cel Mare (1717 şi 1718).*** Cuvânt înainte de acad. Virgil Cândea. Ediţie critică, studiu introductiv, note şi comentarii de Paul Cernovodeanu, în colaborare cu Alvina Lazea, Emil Lazea, Mihail Carataşu, Bucureşti, Ed. Academiei Române, 1996, p. 237-243.

Pagina din manuscris (1717)

• COPII:
1. **Arhivele Statului, Bucureşti.** Fond Microfilme Rusia, rola 17, cadrele 550-556.
2. **Biblioteca Academiei Române, Bucureşt**i. Mss. 326, f. 246v – 249.

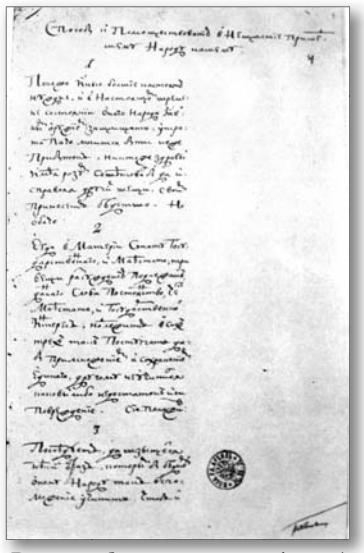
Pagina din manuscris (1718)

• EDIŢIE PRINCEPS:
- *În limba română*: Ciobanu Ştefan, **Dimitrie Cantemir în Rusia,** în *Analele Academiei Române*, mem. Secţ. Literare, Ser. III, tom. II, mem. Bucureşti, 1925, doc. LXIII, p. 130-134;
- *În limbile rusă şi română*: Dimitrie Cantemir, **Opere complete**, vol. VI, tomul II, *Scurtă povestire despre stârpirea familiilor lui Brâncoveanu şi a Cantacuzinilor.* ***Memorii către Petru cel Mare (1717 şi 1718).*** Cuvânt înainte de acad. Virgil Cândea. Ediţie critică, studiu introductiv, note şi comentarii de Paul Cernovodeanu, în colaborare cu Alvina Lazea, Emil Lazea, Mihail Carataşu, Bucureşti, Ed. Academiei Române, 1996, p. 218-225.

2. Предложения о мерах оказания помощи молдавскому народу со стороны России. 1718 (*Propuneri în vederea ajutorării poporului moldav din partea Rusiei*)

• ORIGINALUL:
Arhiva de Stat de Acte Vechi a Rusiei (Российский Государственный Архив Древних Актов (РГАДА), fosta Центральный Государственный Архив Древних Актов (ЦГАДА), Moscova, Фонд 68. Сношение России с Молдавией и Валахией, оп. 1, 1718, ед. хр. 1, л. 3-7 об.

• EDIŢIE FACSIMIL:
Dimitrie Cantemir, **Opere complete**, vol. VI, tomul II, ***Scurtă povestire despre stârpirea familiilor lui Brâncoveanu şi a Cantacuzinilor. Memorii către Petru cel Mare (1717 şi 1718).*** Cuvânt înainte de acad. Virgil Cândea. Ediţie critică, studiu introductiv, note şi comentarii de Paul Cernovodeanu, în colaborare cu Alvina Lazea, Emil Lazea, Mihail Carataşu, Bucureşti, Ed. Academiei Române, 1996, p. 259-265.

• COPII:
1. **Arhivele Statului, Bucureşti.** Fond Microfilme Rusia, rola 17, cadrele 598-604.
2. **Biblioteca Academiei Române, Bucureşt**i. Mss.326, f. 252-257.

• EDIŢIE PRINCEPS:
- *În limba română incompletă*: Ciobanu Ştefan, **Dimitrie Cantemir în Rusia,** în *Analele Academiei Române*, mem. Secţ. Literare, Ser. III, tom. II, mem. Bucureşti, 1925, doc. LXIV, p. 135-137.
- *În limbile rusă şi română incomplete*: Dimitrie Cantemir, **Opere complete**, vol.VI, tomul II, *Scurtă povestire despre stârpirea familiilor lui Brâncoveanu şi a Cantacuzinilor.* ***Memorii către Petru cel Mare (1717 şi 1718),*** Cuvânt înainte de acad. Virgil Cândea. Ediţie critică, studiu introductiv, note şi comentarii de Paul Cernovodeanu, în colaborare cu Alvina Lazea, Emil Lazea, Mihail Carataşu, Bucureşti, Ed. Academiei Române, 1996, p. 246-251.
- *În limba rusă:* Цвиркун Виктор, **Эпистолярное наследие Димитрия Кантемира. Жизнь и судьба в письмах и бумагах,** Chişinău, Ştiinţa, 2008, doc. 65, p. 190-193.

BIBLIOGRAFIE

Cernovodeanu Paul, **Studiu introductiv. Note şi comentarii**, în Dimitrie Cantemir, *Opere complete,* vol. VI, tomul II, Bucureşti, Ed. Academiei Române, 1996, p. 211-217, 227-236.

710. Слово Панегирическое в похвалу Великомученика Димитрия Фессалонитскаго древле княжества наследника, ннеже царства Христова сонаследника достойнешаго от Светлейшаго князя Антиоха Кантемира его царского освещеннешаго величества Преображенского полку солдата. Грядущу десятому возраста его лету во Святом Господа Спаса нашего монастыре государственным славенолатинским коллегием красящемся на греческом диалекте проповеданное. В царствующем граде Москве лета Господня 1719 октября в 26 день томужде победоносцу в честь уставленный *(Cuvânt Panegiresc de laudă Sfântului mucenic Dimitrie din Thesalonik, urmaş al vechiului principat, preavrednic şi astăzi comoştenitor al împărăţiei lui Hristos, de la Prealuminatul principe Antioh Cantemir, soldat al Preasfinţitului regiment împărătesc Schimbarea la Faţă în mersul celui de al zecelea an al vârstei sale în colegiul slavo-latin de pe lângă Sfânta noastră mănăstire Mântuirea Domnului rostit în chipul cel mai frumos în dialectul grec. În urbea împărătească Moscova, anul Domnului 1719 octombrie în 26 zile aşezat [cu hramul] aceluiaşi purtător de biruinţă).* Se admite a fi scrierea lui Dimitrie Cantemir.

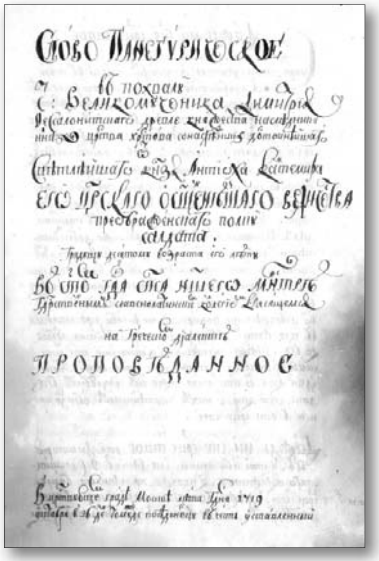

„Panegiricul" (1719), redacţie în limba rusă

• ORIGINALUL:
Muzeul Istoric de Stat (Государственный Исторический Музей), Moscova, Rusia. Fond. (Епархиальное собрание), Mss. rus nr. 1011. Traducerea în l. rusă (I jum. a sec. XVIII), copertat în vol. aparte, 7 f. (14 p.). Originalul în l. greacă pierdut sau nedescoperit.

Lucrarea rămasă în manuscris.

BIBLIOGRAFIE

Елеонская А. С., **Панегирик 1719 г. Из литературного наследия семьи Кантемиров**, в *Памятники культуры. Новые открытия. Письменость. Искусство. Археология*. Ежегодник 1990, Москва, 1992, с. 28-33.

711. «План Константинополя или Царя града, иже прежде нарекасеся Византия, древле же Вигос. Завоеван Мухаммедом вторым лета господня 1453 месяца маиа в 29 день. Нарисованный князем Димитрием Кантемиром. Грав[ер]. Алексей Зубов, 1720» *(Planul Constantinopolului sau a Ţarigradului, numit odinioară Bizanţ, iar în antichitate Vigos. Cucerit de Mehmed al doilea anul Domnului 1453 luna mai în 29 zile. Desenat de principele Dimitrie Cantemir. Gravor Aleksei Zubov, 1720)*

ORIGINALUL în l. latină: **pierdut sau nedescoperit**.

Matriţă de aramă a hărţii în l. rusă: în **Colecţia Muzeului Ermitaj din Sankt-Petersburg**.

• COPII:
Biblioteca Academiei de Ştiinţe a Rusiei, Sankt-Petersburg, БАН V P K/47, fără semne de apartenenţă; БАН V P K /46, exemplar din Biblioteca Tipografiei Sinodale (Библиотека Синодальной типографии). Hartă gravată rusă, 59,5 x 82,5, în 2 coli de hîrtie încleiate împreună, exemplare din colecţia personală a lui Petru I. În plan sunt trecute 162 monumente arhitectonice, inclusiv la nr. 101 „Palatul lui Dimitrie Cantemir", imaginea căruia este plasată şi în colţul de jos dreapta al „Planului Constantinopolei".

• EDIŢII PRINCEPS:
- *În limba engleză:* **„A plan of Constantinopol",** in *The History of the Ottoman Empire.* Part I, London, 1734, între p. XVI şi 1, 1 filă dublă adiţională. Aceeaşi hartă reprodusă în ed. engl. Londra, 1756.
- *În limba germană:* **„Grundriss von Constantinopel",** in *Geschichte des Osmanischen Reichs nach seinem Anwachse und Abnehmen,* Hamburg, 1745, între p. 771 şi 772, 1 filă dublă adiţională.

BIBLIOGRAFIE

Cernovodeanu Paul, **Le plan de Constantinopole par Démètre Cantémir,** în *Revue des études sud-est européennes*, XXVII, 1989, nr. 1-2, p. 35-47.

712. Доношение о производстве пенки. Начало 1721

(Informaţie cu privire la cultivarea, prelucrarea şi rentabilitatea cânepei. Începutul anului 1721)

• ORIGINALUL:
Arhiva de Stat de Acte Vechi a Rusiei (Российский Государственный Архив Древних Актов (РГАДА), Moscova, Fond 9, Кабинет Петра Великого, Отд. 2, 1721, Д. 55, л. 21-22об.

• COPII:
Biblioteca Academiei Române, Bucureşti. Microfilm, 26, nr. 48.

• EDIŢIE PRINCEPS:
În limbile rusă şi română: Cernovodeanu P., Lazea A., Carataşu M., **Din corespondenţa inedită a lui Dimitrie Cantemir,** în *Studii. Revistă de istorie,* Bucureşti, tom. 26, 1973, nr. 5, p. 1044-1049.

BIBLIOGRAFIE

Цвиркун В., **Эпистолярное наследие Димитрия Кантемира. Жизнь и судьба в письмах бумагах,** Chişinău, Ştiinţa, 2008, doc. nr. 81, p. 206-209.

713. Curanus. De Curani etymologico nomine cc. 1719-1722 *(Curanus. Despre etimologia numelui Curanus) [Sistemul sau întocmirea religiei muhammedane]*

Pagină din manuscris

• ORIGINAL:
Arhiva de Stat de Acte Vechi a Rusiei (Российский Государственный Архив Древних Актов) (РГАДА), Moscova, Fond 181 (Рукописный отдел библиотеки Московского Главного Архива Министерства Иностранных Дел), Mss. nr. 1325. (Rusia, 1718-1719, s-a păstrat în două redacţii în limba latină: una scurtă *Curanus*, f. 2-43v, numerotarea originală paginală cu unele reluări şi omisiuni – 1-73; şi *De Curani etymologico nomine* [*Sistemul*], versiunea amplificată, f. 44-128v; în numerotarea originală paginală se atestă lipsuri considerabile. Dimensiunile (32,0 x 21,0 cm).

• COPII:
1. **Biblioteca Academiei Române, Bucureşt**i. Mss. latin, nr. 76, f. 41-100v (Fragment, copie de Gr. Tocilescu).
2. **Archiwum Akademie der Wissenschaften der Deutschland, zu Berlin**, I-V-Bd. 3, f. 38r – 41r (Fragmente în limba germană) .
3. **Biblioteca Naţională a Federaţiei Ruse, Sankt-Petersburg** (fosta bibliotecă publică „Saltîkov-Şcedrin"), Fond M. P. Pogodin, mss. 1204, f. 179-340. (Fragment în limba bulgară, traducere 1805 de Sofronii Vraceanski, episcop de Vraţa, după ediţia din 1722).

• EDIŢIE PRICEPS:
În limba rusă: Кантемир Дмитрий, **Кніга Систіма или состояніе мухаммеданскія релігіи. Напечатася повеленіем его величества Петра Велікаго імператора и самодержца всеросійскаго. В типографіи царствующаго Санктъпітербурха. Лета 1722, Декабря в 22 день.** [Перев. на русс. яз. Ивана Ильинскаго и Дмитрия Грозина], 4^0 **,** 5+12+8+379 c. [1050 ex.]

În limba română variantă de revistă: **Principele Dimitrie Cantemir. Despre Coran.** După copia latinească de la Academia Română, acum mai întâiu tălmăcit şi tipărit în româneşte de Ioan Georgescu, Cernăuţi, Ed. revistei *Analele Dobrogei*, 1927, 57 p., Extras din *Analele Dobrogei,* 7 (1927), p. 67-121. [după mss. lat. nr. 76 de la BAR];

În limbile rusă şi română volum aparte: Dimitrie Cantemir, **Opere complete**, vol. VIII. Tom II. **Sistemul sau Întocmirea religiei muhammedane**. Traducere, studio introductiv, note şi comentarii de Virgil Cândea. Text rus îngrijit de Anca Irina Ionescu, Bucureşti, Editura Academiei Române, 1987, 710 p.

BIBLIOGRAFIE

Описание изданий гражданской печати Петровского времени 1708-1725, Москва-Ленинград, 1955, с. 394-395. Cernovodeanu Paul, **General Bibliography,** in Cantemir Dimitrie, *Historian of South East European and Oriental Civilizations.* Extracts from „The History of the Ottoman Empite". Edited by Alexandru Duţu and Paul Cernovodeanu. With a foreword by Professor Halil Inalcik, Bucharest, 1973, p. 333; Pelin Valentina, **Manuscrisele lui Dimitrie Cantemir în arhivele Rusiei**, în manuscris.

714. Письмо князя Димитрия Кантемира к графу Гавриилу Головкину, 1721-1722 *(Scrisoarea lui Dimitrie Cantemir către contele Gavriil Golovkin)*

• COPII:
Biblioteca Academiei de Ştiinţe a Rusiei, Sankt-Petersburg, БАН V P K/47, fără semne de apartenenţă; БАН V P K /46, exemplar din Biblioteca Tipografiei Sinodale (Библиотека Синодальной типографии).

• EDIŢIA PRINCEPS:
- *În limba rusă:* Титов Н., **Лист князя Димитрия Кантемира к графу Гавриилу Головкину**, в *Чтение Императорского Общества Истории и Древностей Российских*, Москва, том CCXXX, 1906, с. 23-27.
- *În limba română:* **Scrisoarea lui Dimitrie Cantemir către contele Golovkin** (trad. şi publ. de Nicolae Gogoneaţă), în *Revista de filozofie*, Bucureşti, XVII, 1970, nr. 1, p. 107-111.
- *În limba franceză:* Lozovan E, ***„La Lettre sur la conscience"* de D. Cantemir**, dans *Revue des études Roumaines*, Paris, XV, 1975, p. 68-71 în l. rusă ; p. 71-74 în l. franceză.

BIBLIOGRAFIE

Описание изданий гражданской печати Петровского времени 1708-1725, Москва-Ленинград, 1955, с. 394-395; Cernovodeanu Paul, **General Bibliography,** in Cantemir Dimitrie, *Historian of South East European and Oriental Civilizations.* Extracts from „The History of the Ottoman Empite". Edited by Alexandru Duţu and Paul Cernovodeanu. With a foreword by Professor Halil Inalcik, Bucharest, 1973, p. 333-334; Pelin Valentina, **Manuscrisele lui Dimitrie Cantemir în arhivele Rusiei**, în manuscris.

715. Collectanea orientalia. Principis Demetrii Cantemiri, variae schaedea et excerpta e autographo descripta, *(Colecţia orientală. Diverse file extrase din descrierea autografă a Principelui Dimitrie Cantemir),* 1722-1726.

• ORIGINAL:
Arhiva Institutului de Studii Orientale al Academiei de Ştiinţe a Rusiei, Sankt-Petersburg (Институт Востоковедения Российской Академии Наук, Санкт Петербургское отделение. Сектор восточных рукописей), nr. 60, in 4^0, 54 p.

• COPII:
Biblioteca Academiei Române, Bucureşti. Mss. latin, nr. 76, f. 409-439.

• EDIŢIE PRINCEPS:
- *În limba latină*: **Operele Principelui Demetriu Cantemiru**. Tom VII: Vita Constantini Cantemyrii Cognomento Senis, Moldoaviae Principis; **Collectanea Orientalia**. **Principis Demetrii Cantemiri variae schedae et excerpta e autographo descrita,** Publicate după manuscrisele din Biblioteca Museului Asiatic din S[ank]t Petesburg, Bucureşti, Tipografia Academiei Române, 1883, 32 p. + 25 desene.

BIBLIOGRAFIE

Cernovodeanu Paul, **General Bibliography,** in Cantemir Dimitrie**,** *Historian of South East European and Oriental Civilizations.* Extracts from „The History of the Ottoman Empite". Edited by Alexandru Duţu and Paul Cernovodeanu. With a foreword by Professor Halil Inalcik, Bucharest, 1973, p. 334.

716. De muro Caucaseo, *(Despre Zidul Caucazian),* 1722.

• ORIGINAL: **nedescoperit**

• EDIŢII PRINCEPS:
- *În limba latină:* **De muro Caucaseo**. Publicat de T. S. Bayer, în *Comentarii Academiae Scientiarum Imperialis Petropolitanae,* Vol. I, St. Petersburg 1726, p. 425-463;
- *În limba rusă:* **О Стене Кавказской.** Перевод И. Ильинский, в кн.: *Краткое описание Комментариев Академии Наук*, Санкт Петербург, 1728, ч. 1, с. 167-207;

BIBLIOGRAFIE

Cernovodeanu Paul, **General Bibliography,** in Cantemir Dimitrie, *Historian of South East European and Oriental Civilizations.* Extracts from „The History of the Ottoman Empite". Edited by Alexandru Duţu and Paul Cernovodeanu. With a foreword by Professor Halil Inalcik, Bucharest, 1973, p. 333;

717. De muro Caucaseo. Hartă întocmită în timpul campaniei persane din 1722–1723 a lui Petru I în Caucaz.

• ORIGINAL: **nedescoperit**

• COPII:

1. „**Tractus Orientalis Caucasi cum vestigiis muri veteris in eo ducti, descriptus a Celsissimo Principe Demetrio Cantemiro"**, 1728, copia unui cartograf anonim, Departamentul Geografic al Academiei de Ştiinţe din Petersburg, cu dimensiunile 21 x 16,5 cm.
2. „**Карта местности на Кавказе с изображением стены и дороги от Пирдочинской (Пирдемиской) до Шемахи (Кимахи), близ г. Дербента**". Scara în stânjeni, 63 x 65 cm. Lucrarea topografico-cartografică a făcut parte din colecţia lui Petru I. În notele explicative ale editorilor catalogului se arată că harta a fost întocmită în primul pătrar al sec. al XVIII-lea, fiind executată cu pana şi pensulă în tuş. Harta este fără titlu. Notele convenţionale în limba latină, plasate pe versoul hărţii, sunt întocmite în al doilea pătrar al sec. al XVIII-lea. Pe hartă colinele sunt însemnate prin muşuroaie, localităţile – prin căsuţe. Harta este desenată pe câteva foi încleiate una de alta. În catalogul biroului geografic, întocmit în 1735, harta este intitulată: *„Стена близ Дербента чрез Князя Кантемира".* Planul se păstrează în depozitul de hărţi al Bibliotecii Academiei de Ştiinţe din Sankt-Petersburg, nr. 738, Оп. Алекс., nr. 340 *„Стена близ Дербента чрез Князя Кантемира".*

718. History of the Mahometans, from the time of the false Prophet Mahomet, to the first Turkish Emperor *(Istoria mahomedanilor de la falsul profet Mahomed până la primul sultan al Imperiului turc).*

• ORIGINALUL: **pierdut** în naufragiu pe Marea Caspică, în 24-26 iulie 1722.

(Titlul reprodus după: **The Life of Prince Cantemir**, nr. 8, in *The History of the Growth and Decay of the Othman Empire. Part. I-II.* London, 1734-1735, p. 460).

719. Manifestul lui Petru cel Mare, 1722, către popoarele Caucazului şi Persiei. Atribuit unanim lui Dimitrie Cantemir. Iniţial alcătuit în limba rusă şi tradus în limbile tătară, turcă şi persană de principele moldovean. Tipărit între 13-15 iulie 1722 la Astrahan în limbile orientale arătate cu litere arabe, într-un tiraj de 1000 exemplare, confecţionate după schiţele lui D. Cantemir, acesta participând şi la culegerea textului în tipografia de campanie pe care o conducea din porunca ţarului (Каримуллин А. Г., **У истоков татарской книги (от начала возникновения до 60-х годов XIX века)**, Казань, 1971, с. 72-80). În aceeaşi tipografie Manifestul a fost tipărit şi în limba germană. Un exemplar în limba turcă (cu litere arabe) cu traducere în l. germană se păstrează în **Arhiva Institutului de Orientalistică din Sankt-Petersbug (Архив институра Востоковедения Петербургского отделения института Востоковедения РАН**).

Pagina din „Manifestul…" tipărită de D. Cantemir

• EDIŢIE PRINCEPS:

■ *În limba rusă*: **Манифест, сочиненный Д. Кантемиром и изданный на татарском, турецком, персидском и немецком языках**, в Лебедев В., *Поход Петра Великого в Персию (Журнал Министерства Народного Просвещения,* Санкт-Петербург, 1848, т. 60, октябрь, отд. II, с. 4-8).

■ *În limba germană*: Lozovan E., **D. Cantemir et l'expansion russe au Caucase (1722-1724),** dans *Revue des études roumaines*, XIII-XIV, Paris, 1974, p. 97-98.

BIBLIOGRAFIE

Despre acest Manifest vezi : Weber H., **Das Verränderte Russland**, Hanovre, 1739, vol. 2, S. 86; **Sammlung russischer Geschichte**, Saint-Petersbourg,

vol. 7, 1762, S. 214-215; Голиков, **Дияния Петра Великого** ..., т. 8-9, Изд. 2-е, Москва, 1838, с. 131; Лебедев А., **Поход Петра Великого в Персии,** в *Журнал Министерства Народного Просвещения*, Санкт-Петербург, 1848, октябрь, с. 4; Пятницкий Вл., **К истории книгопечатания арабским шрифтом в Европейской России и на Кавказе**, в кн.: *Публичная библиотека СССР им. В. И. Ленина,* Сборник 1, Москва, 1928, с. 133, 153-157; Крачковская В. А., **Эпиграфика на арабском языке в России до 1850-х гг.** в *Советское Востоковедение,* 1940, № 6, с. 271-301, с ил.; Рафиков А. Х., **Собрание русских изданий XVIII в. о Турции в библиотеке Академии наук СССР**, в кн.: *Сборник статей и материалов библиотеки Академии наук СССР по книговедению,* Ленинград, 1965, с. 296-298; Каримуллин А. Г., **У истоков татарской книги (от начала возникновения до 60-х годов XIX века)**, Казань, 1971, с. 72-80; Рафиков А. Х**., Очерки истории книгопечатания в Турции**, Ленинград, 1973, с. 59; Lozovan E., **D. Cantemir et l'expansion russe au Caucase (1722-1724),** dans *Revue des études roumaines*, XIII-XIV, Paris, 1974, p. 91-102; **История отечественного востоковедения до середины XIX вв.**, Москва, 1990, с. 46; Chiriac Vlad, **Dimitrie Cantemir, fondatorul tiparului în limba tătară,** în *Dimitrie Cantemir. Dimensiuni ale universalităţii*. *Studii. Sinteze. Eseuri,* Coord. şt. P. Balmuş şi S. Korolevski, Chişinău, Gunivas, 2008, p. 243-246.

720. Замечания Д. Кантемира на проект указа по гражданским делам правительствующего Синода (Observaţiile lui D.Cantemir la proiectul „Ucazului" cu privire la litigiile civile ale Sinodului Guvernamental)

• ORIGINALUL:
Arhiva de Stat de Acte Vechi a Rusiei (Российский Государственный Архив Древних Актов (РГАДА), Moscova, Fond 248, Оп. 3, Кн. 95, лл. 14-15 (Rusia, 1722).

• EDIŢIE PRINCEPS:
În limba rusă: **Замечания Д. Кантемира на проект указа по гражданским делам правительствующего Синода**, в кн.: Семенова Л. Е., **Научная деятельность Дмитрия Кантемира в России** (в кн.: *Florilegium. К 60-летию Б. Н. Флори*, Москва, Языки русской литературы, 2000, с. 296-310).

721. Члены веры христианския кратчайшия в употребление от мухаммеданской тмы к свету евангелския истины обращающымся, по вопросам и ответам [Катехизис]. *(Membrilor credinţei creştine ce au trecut de la întunericul muhamedan la lumina adevărului evanghelic întru folosinţă aceste întrebări şi răspunsuri pe scurt) [Catehism turcesc].*

Pagină de probă a ediţiei ruso-turceşti a „Catehismului"

• ORIGINALUL:
Arhiva Centrală Istorică de Stat, Sankt-Petersburg (Центральный Государственный Исторический Архив (ЦГИА), Санкт-Петербург, Фонд 796, оп. 4, № 332, л. 1об–8об, in folio, în limba rusă (Rusia, 1722-1723). Catehismul alcătuit iniţial în limba turcă cu caractere arabe şi tradus în limba rusă pentru a-l prezenta spre aprobare Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Ruse. Cuprindea 20 de întrebări şi răspunsuri la care erau anexate 27 dintre cele mai importante rugăciuni creştine zilnice. S-a păstrat varianta rusă a celor 20 de întrebări şi răspunsuri, precum şi o filă-probă de tipar (20 x 15 cm) cu text paralel în limbile rusă şi turcă în tipografia de campanie.

Se pare că D. Cantemir a pregătii şi o variantă în limba latină a acestui catehisis: **Demitrii Cantemiri Principis Moldaviae initium Catechismi Turcici et Russici, 1723.** (Titlul latin reprodus după: Nandriş Grigore, **Rumanian exiles in 18th century Russia.** *Appendix D*: **Demitrii Cantemiri Principis Moldaviae initium Catechismi Turcici et Russici**, in *Revue des études roumaines,* Paris, I, 1953, p. 69-70).

VARIANTA LATINĂ pierdută sau neidentificată.

• COPII:
Hunterian Museum Library, Glasgow, nr. 211, Fasciculus Mss. Orientalium.

BIBLIOGRAFIE

Nandriş Grigore, **Rumanian exiles in 18th century Russia.** *Appendix D*: **Demitrii Cantemiri Principis Moldaviae initium Catechismi Turcici et Russici**, nr. 211, facs. Mss. Orientalium, in *Revue des études roumaines,* Paris, I, 1953, p. 69-70; Рафиков А. Х**., Очерки истории книгопечатания в Турции**, Ленинград, 1973, с. 59; Lozovan E., **D. Cantemir et l'expansion russe au Caucase (1722-1724),** dans *Revue des études roumaines*, XIII-XIV, Paris, 1974, p. 102-105; Рафиков А. Х., **Дмитрий Кантемир и его катехизис на турецком языке**, в кн: *Книгопечатание и книжные собрания в России до середины XIX в.*, Ленинград, 1979, с. 123-141.

722. Завещание Димитрия Кантемира, 28 сентября 1722 г. *(Testamentul lui Dimitrie Cantemir, 28 septembrie 1722).*

- ORIGINALUL: **nedescoperit** sau **pierdut**
- EDIŢIE PRINCEPS:

În limba rusă: [Бантыш-Каменский Н. Н.], **Родословие князей Кантемиров,** в кн.: Беер [Феофил Сигфрид]. *История о жизни и делах молдавскаго государя Константина Кантемира, с российским переводом и с приложением родословия князей Кантемиров,* Москва, Унив[ерситетская] тип[ография], 1783, с. 305-310.

În limba română: Ciobanu Ştefan, **Dimitrie Cantemir în Rusia**, Bucureşti, 1924, p. 138-141.

În limba rusă în Republica Moldova: Цвиркун В., **Эпистолярное наследие Димитрия Кантемира. Жизнь и судьба в письмах и бумагах,** Chişinău, Ştiinţa, 2008, doc. 142, с. 280-283.

723. Краткое ныняшнего во Асию похода описание [с 18 июля по 16 октября 1722 г.] *(Descrierea actualei campanii în Asia [de la 18 iulie până la 16 octomrie 1722]*.

- ORIGINALUL:

Arhiva de Stat de Acte Vechi a Rusiei (Российский Государственный Архив Древних Актов (РГАДА), Moscova, Fond 198, А. Д. Меншиков, Оп. 1, Д. 633, л. 27-28об. Aceste note au fost anexate la scrisoarea lui D. Cantemir din 2 noiembrie 1722 către A. Menişikov.

- EDIŢIE PRINCEPS:

În limba rusă: Цвиркун В., **Письма Дмитрия Кантемира русским сановникам в период персидского похода 1722 года**, în *Revista de Istorie a Moldovei,* Chişinău, 2007, nr. 3, doc. 4, p. 105-108,

724. Походной журнал Д. Катемира Астрахатской экспедиции [с 11 июня по 9 октября] 1722 г. *(Jurnalul lui D. Cantemir în campania de la Astrahan în 1722)*

- ORIGINALUL: **pierdut** sau **neidentificat**
- EDIŢIE PRINCEPS:

În limba rusă: [Бантыш-Каменский Н. Н.], **Родословие князей Кантемиров,** в кн.: Беер [Феофил Сигфрид]. *История о жизни и делах молдавскаго государя Константина Кантемира, с российским переводом и с приложением родословия князей Кантемиров,* Москва, Унив[ерситетская] тип[ография], 1783, с. 299-305.

În limba rusă în Republica Moldova: Цвиркун В., **Эпистолярное наследие Димитрия Кантемира. Жизнь и судьба в письмах и бумагах,** Chişinău, Ştiinţa, 2008, doc. 143, с. 283-287.

5. Scrierile lui D. Cantemir. Ediţii şi studii

725. ALBALA, Radu**, Contribuţiuni petersburgheze la cunoaşterea operei lui Dimitrie Cantemir***,* în *Veac nou,* Bucureşti, XIV, 19 dec. 1958, nr. 718, p. 3.

726. BĂDĂRĂU, Dan, **Problema editării operei lui Dimitrie Cantemir,** în *Iaşul literar,* 1967, nr. 1, p. 44-50.

727. DUŢU, Alexandru, **Opera lui Dimitrie Cantemir în cultura română modernă,** în *Viaţa românească,* Bucureşti, septembrie 1973, nr. 9, p. 6-13.

728. EREMIA, Ion, **Românismul moldovenilor în opera istorică a lui D. Cantemir,** în *Destin Românesc*, Bucureşti-Chişinău, 1994, nr. 3, p. 15-22.

729. EŞANU, Andrei; EŞANU, Valentina, **Opera lui Dimitrie Cantemir în manuscrise şi ediţii princeps. Repertoriu,** în *Revista de Istorie a Moldovei,* Chişinău, 2008, 4, p. 27-55.

730. FELEA, Alina, **Câteva aspecte ale cotidianului şi mentalităţii în operele lui Dimitrie Cantemir,** în *Revista de Istorie a Moldovei,* Chişinău, 2008, nr. 4, p. 108-113.

731. G. B., **Operele lui Dimitrie Cantemir,** în *Adevărul literar şi artistic,* Bucureşti, 17 iunie 1923, nr. 134, p. 7.

732. IORGA, Nicolae, **Dimitrie Cantemir,** în *Dimitrie Cantemir*. Antologie, prefaţă, cronologie şi bibliografie de Suzana-Carmen Dumitrescu, Bucureşti, 1977, p. 44-61.

733. **Înştiinţare despre publicarea operelor lui Dimitrie Cantemir,** în *Foaie pentru minte, inimă şi literatură,* Braşov, 1839, p. 69.

734. KOROLEVSKI, Svetlana, **Înţeleptul în dialog cu Lumea sau Divanul ca text modelator**, în *Dimitrie Cantemir. Dimensiuni ale universalităţii. Studii. Sinteze. Eseuri.* Coord. şt. Pavel Balmuş şi Svetlana Korolevski, Chişinău, Gunivas, 2008, p. 26-34.

735. LĂUDAT, I. D., **Scrierile lui Dimitrie Cantemir**, în Idem, *Dimitrie Cantemir. Viaţa şi opera,* Iaşi, Ed. Junimea, 1973, p. 44-211.

736. LEMNY, Stefan, **Opera lui Cantemir**, în Idem, *Întâlniri cu istoria în secolul XVIII: teme şi figuri din spaţiul românesc.* Prefaţă de A. Zub, Iaşi, Ed. Universităţii „Al. I. Cuza", 2003, p. 32-37.

737. [MADAN, Gheorghe] МАДАН, Георге, **Дин история едитэрий оперелор луй Димитрие Кантемир**, ын *Материалы научной конференции Кишиневского госуниверситета, посвященной 300-летию со дня рождения Дмитрия Кантемира (1673-1973 гг.),* Кишинев, 1974, с. 158-164.

738. MAZILU, Dan Horia, **Dimitrie Cantemir. Un prinţ al literelor**, Ed. Elion, 2001, 211 p. [Caracterizarea operelor cantemiriene].

739. MÂRZA, Radu, **Rusia, slavii şi slavonismul în viaţa şi opera lui Dimitrie Cantemir,** în *Apulum. Acta Musei Apulensis. Muzeul Naţional al Unirii,* Alba Iulia, 2004, 41, p. 419-438.

740. [NAZAR, Valeriu] НАЗАР, Валериу, **Кантемир: едиций принчепс**, ын *Патримониу,* Кишинэу, 1987, вол. I, п. 175-185.

741. ODOBESCU, Al., **Registrul operelor manuscripte şi tipărite ale principilor Dimitrie şi Antioh Cantemir,** în *Analele Academiei Române,* Bucureşti, seria I, nr. 5, 1872, p. 41; nr. 8, 1875, p. 13; nr. 10, 1877, p. 17-18, 38; nr. 11, 1879, p. 105-106.

742. PANAITESCU, P. P., **[Despre scrierile lui D. Cantemir],** în Idem, *Dimitrie Cantemir. Viaţa şi opera*, Editura Academiei R. P. Române, Bucureşti, 1958, p. 47-67, 75-95, 148-157, 166-201, 209-253.

743. **Publicarea operelor cantemiriene,** în *Analele Societăţii Academice Române.* Sesiunea anului 1871, Bucureşti, Noua Tipografie a laboratorului român, 1872, Tomul IV, p. 142-146.

744. SIMONESCU, Dan, **Aventura editorială a operelor lui Dimitrie Cantemir**, în *Viaţa Românească,* Bucureşti, 1973, nr. 9, p. 22-33.

745. TĂNASE, Alexandru, **O istorie umanistă a culturii române. De la Umanismul renascentist la iluminism,** vol. II, Iaşi, Ed. Moldova, 1995, 338 p.

746. TOCILESCU, Grigore, **Planul lucrării „Principele Dimitrie Cantemir". Fragmente din conferinţa „Principele Dimitrie Cantemir",** în *Manuscriptum,* Bucureşti, 1987, nr. 2, p. 103-105.

747. TUNCEL, Bedrettin, **Dimitrie Cantemir: 1673–1723,** Ankara, UNESCO Türkiye Millî Komisyonu, 1975, 115 s.

748. ZUB, Alexandru**, Un proiect fastuos „Scrierile Cantemireştilor" (1838),** în *Convorbiri literare,* Iaşi, 30 sept., 1973, nr. 18, p. 4.

Divanul

a. Ediţii

749. [CANTEMIR, Dimitrie], **DIVANUL sau Gâlceava Înţeleptului cu lumea sau Giudeţul sufletului cu trupul, prin de truda şi de osteninţă iubirea a lui Ioan Dimitrie Constantin-voievod. Întâiu izvodit şi de iznoavă din vechiul şi noul Testament, în slava şi folosinţa moldovenescului neam, în vremile a măriei-slale blagocestivului, prealuminatului Moldaviii oblăduitoriu Ioan Antioh Constamtin-voievod. Alcătuit, turma a pravoslavnicului moldovenescului nărod de preaosvinţitul părintele Savva, Arhiepiscopul şi Mitropolitul Sucévii otcârmuindu-să. Iară cu osirdiia şi epitropiia cinstitului şi blagorodnicului boiar, dumnealui Lupul Bogdan hatmanului, s-au tipărit în oraşul scaunului domniii, în Iaşi. Vă leat de la Adam 7206, iară de la mântuinţa lumii 1698, meseţa avgust, 30. Şi s-au tipărit prin osteniala smeriţilor şi mai micilor Athanasie ieromonahul şi Dionisie monahul, moldovénii. /** ΚΡΙΤΗΡΙΟΝ Η ΔΙΑΛΕΞΙΣ ΤΟΥ ΣΟΦΟΥ ΜΕ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟΝ Η ΚΡΙΣΙΣ ΤΗΣ ΨΥΧΗΣ ΜΕ ΤΟ ΣΩΜΑ, ΔΙΑ ΜΟΧΘΟΥ ΚΑΙ ΦΙΛΟΠΟΝΙΑΣ ΙΩΑΝΝΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΒΟΕΒΟΔΑ ΝΕΩΣΤΙ ΣΥΝΤΕΘΕΝ ΕΚ ΤΕ ΤΗΣ ΠΑΛΑΙΑΣ ΚΑΙ ΝΕΑΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ, ΕΙΣ ΔΟΞΑΝ ΚΑΙ ΩΦΕΛΟΣ ΤΟΥ ΤΩΝ ΜΟΛΔΑΒΩΝ ΓΕΝΟΥΣ, ΕΙΣ ΤΑΣ ΗΜΕΡΑΣ ΤΟΥ ΕΥΣΕΒΕΣΤΑΤΟΥ, ΕΚΛΑΜΠΡΟΤΑΤΟΥ ΤΕ ΚΑΙ ΥΨΗΛΟΤΑΤΟΥ ΑΥΘΕΝΤΟΥ ΚΑΙ ΗΓΕΜΟΝΟΣ ΠΑΣΗΣ ΜΟΛΔΑΒΙΑΣ ΚΥΡΙΟΥ

ΔΙΒΑΝΥΛΔ
ΚΡΙΤΗΡΙΟΝ
Η
ΔΙΑΛΕΞΙΣ ΤΟΥ
ΣΟΦΟΥ ΜΕ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟΝ
Η ΚΡΙΣΙΣ ΤΗΣ ΨΥΧΗΣ ΜΕ ΤΟ ΣΩΜΑ
ΙΩΑΝΝΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ
ΙΩΑΝΝΟΥ ΑΝΤΙΟΧΟΥ
ΣΛΒΒΑ .

Pagina de titlu a ediţiei bilingve din 1698 a „Divanului"

ΚΥΡΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΑΝΤΙΟΧΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΒΟΕΒΟΔΑ ΠΟΙΜΕΝΕΥΟΝΤΟΣ ΤΟ ΕΥΣΕΒΕΣ ΠΟΙΜΝΙΟΝ ΤΩΝ ΜΟΛΔΑΒΩΝ, ΤΟΥ ΠΑΝΙΕΡΩΤΑΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΑΙ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΤΗΣ ΑΓΙΩΤΑΤΗΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΣΟΥΤΣΑΒΑΣ ΚΥΡΙΟΥ ΣΑΒΒΑ. ΔΙΑ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑΣ ΔΕ, ΚΑΙ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΟΥ ΤΙΜΙΩΤΑΤΟΥ ΚΑΙ ΕΥΓΕΝΕΣΤΑΤΟΥ ΑΡΧΟΝΤΟΣ, ΚΥΡΙΟΥ ΛΟΥΠΟΥΛΟΥ ΜΠΟΓΔΑΝΟΥ, ΤΟΥ ΚΑΙ ΧΑΤΜΑΝΟΥ ΕΤΥΠΩΘΗ ΕΝ ΤΗ ΠΕΡΙΦΗΜΩ ΠΟΛΕΙ ΙΑΣΙΟΥ ΤΟΥ ΚΑΙ ΑΥΘΕΝΤΙΚΟΥ ΘΡΟΝΟΥ. ΕΤΟΣ ΑΠΟ ΚΤΙΣΕΩΣ ΚΟΣΜΟΥ ζσστ΄ ΑΠΟ ΧΡΙΣΤΟΥ ΓΕΝΕΑΣ, 1698, ΜΗΝ ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ λ΄. ΕΤΥΠΩΘΗ ΔΕ ΔΙΑ ΜΟΧΘΟΥ ΤΩΝ ΕΛΑΧΙΣΤΩΝ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΙΕΡΟΜΟΝΑΧΟΥ ΚΑΙ ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΜΟΝΑΧΟΥ, ΤΩΝ ΕΚ ΤΗΣ ΜΟΛΔΑΒΙΑΣ. 10+138[-144] f.

750. [CANTEMIR, Dimitrie], **Divanulu sau gâlceava înţeleptului cu lumea sau giudeţul sufletului cu trupul.** Editat de B. P. Haşdeu în *Arhiva istorică a României,* II, Bucureşti, 1865, p. 82-170.

751. [CANTEMIR, Dimitrie], **Divanulu,** În *Operele principelui Demetriu Cantemiru.* Tipărite de Societatea Academică Română. Tom. V. Partea a II-a. Publicat de G. Sion. Bucureşti, Tipografia Curţii, Proprietar F. Göbl, 1878, p. 33-240 +XII p. + 24 p.

752. [CANTEMIR, Dimitrie], Кантемир, Димитрие, **Диванул сау гылчава ынцелептулуй ку лумя сау жюдецул суфлетулуй ку трупул а луй Иоан Димитрие Константин Воевод.** (Фрагмент), ын Додицэ Г., Марин В., *История лимбий ши а литературий векь молдовенешть*. Крестомацие, Кишинэу, Лумина, 1966, п. 279-284.

753. CANTEMIR, Dimitrie, **Divanul (sau gâlceava înţeleptului cu lumea sau giudeţul sufletului cu Trupul).** Ediţie îngrijită şi studiul introductiv de Virgil Cândea, Bucureşti, Editura pentru literatură, 1969, CX + 565 p. + 9 ilustraţii.

754. CANTEMIR, Dimitrie, **Divanul.** Ediţie îngrijită, studiu introductiv şi comentarii de Virgil Cândea. Text grecesc de Maria Marinescu-Himu. Bucureşti, Editura Academiei R.S.R., 1974, 489 p. + 13 ilustrate şi 1 portret.

755. CANTEMIR, Dimitrie, **Divanul,** În *Opere complete.* Vol. I. Ediţie îngrijită, studiu introductiv şi comentarii de Virgil Cândea. Text grecesc de Maria Marinescu-Himu, Bucureşti, Editura Academiei R.S.R., 1973, 489 p. [în limbile greacă şi română].

Recenzie: Mircea Anghelescu, **Dimitrie Cantemir**, ***Opere complete*, vol. I, *Divanul***, în Revista de istorie şi teorie literară, 1974, tom. 23, nr. 4, p. 565-566.

756. [CANTEMIR, Dimitrie] КАНТЕМИР, Димитрие, **Диванул,** ын *Антоложия роезией векь молдовенешть.* Суб. ред. П. Балмуш. Преф., селекцие, трад. ши ноте де Н. Дабижа, Кишинэу, Литература артистикэ, 1987, 215 п.

757. CANTEMIR, Dimitrie, **Divanul sau gâlceava înţeleptului cu lumea sau giudeţul sufletului cu trupul.** Text stabilit, traducerea versiunii greceşti, comentarii şi glosar de Virgil Cândea. Postfaţă şi bibliografie de Alexandru Duţu, Bucureşti, Ed. Minerva, 1990, 408 p.

758. CANTEMIR, Dimitrie, **Opere.** I. **Divanul, Istoria ieroglifică, Hronicul vechimei a romano-moldo-vlahilor.** Texte, cronologie, glosar, referinţe critice şi introducere *Hronicul* de Stela Toma. Prefaţă, indici de autori şi opere şi introducere la *Divanul* de Virgil Cândea. Introducere la *Istoria ieroglifică* de Nicolae Stoicescu. Bucureşti, Ed. Academiei Române, Univers Enciclopedic, 2003, p. 97-315.

759. [КАНТЕМИР, Димитрие], **Из „Дивана". О семи возрастных периодах человеческой жизни и о том, что жизнь человека подобна плоду,** в *Антология поэтической мысли Молдовы,* Кишинев, Штиинца, 1992, с. 150-151.

760. CANTEMIR, Dimitrie, **The Salvation of the Wise Man and the Ruin of the Sinful World. Salāh al-hakīm wa-fasād al-'ālam al-damīm.** Arabic Edition, English Translation, Editor's Note, Notes and Indices by Ioana Feodorov. Introduction and Comments by Virgil Cândea, Member of the Romanian Academy, Bucureşti, Editura Academiei Române, 2006, 381 p. + 23 il.

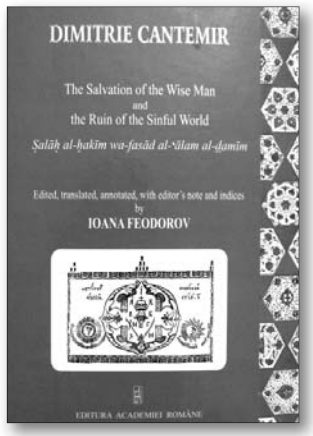

Recenzie de Andrei Pippidi, în *Revue des études sud-est européennes*, Bucarest, tome XLVI, nr. 1-4, 2008, p. 552-553; Панченко К. А., в *Вестник Московского университета*, Серия, 13 Востоковедение, 2008, № 1, с. 117-122.

b. Studii

761. AFLOROAEI, Ştefan, **Cum este posibilă filosofia în estul Europei,** Iaşi, Polirom, 1997, p. 21-26; vezi şi p. 19, 30, 34, 39, 42, 59, 60, 102, 235.

762. AFLOROAEI, Ştefan, **Scenariul modern al metafizicii. Ecouri din „Divanul" lui Dimitrie Cantemir,** în *Analele ştiinţifice ale Universităţii „Al. I. Cuza" din Iaşi,* (seria nouă). Filosofie, tom. XLVI, 1999, p. 27-31; şi în *Revista de filosofie*, Bucureşti, t. XLVII, 2000, nr. 3-4, p. 195-213.

763. ANGHELESCU, Mircea, **Sur la traduction arabe du „Divan" de Cantemir**, in *Romano-Arabica*. Vol. II, Bucarest, Romanian Association for Oriental Studies, 1976, p. 65-68.

764. ANTON, Manuela, **„Divanul" lui Dimitrie Cantemir: Catehism sau dispută poetică,** în *Revista de istorie şi teorie literară*, Bucureşti, 45, 1997, nr. 1-2, p. 13-20;

765. ANTON, Manuela, **Idealul mântuirii: dispute şi concordanţe interconfesionale (pornind de la Divanul lui Dimitrie Cantemir),** în vol. *Ipostaze ale literaturii române vechi şi premoderne (secolele XVI-XVIII). Studii, cercetări şi teze*. Coord. şt. P. Balmuş şi S. Korolevski, Chişinău, 2007, p. 109-128.

766. ASLAM, Constantin, **Semnificaţia unui tricentenar – „Divanul" lui Dimitrie Cantemir şi discursul identitar (I)**, în *Revista de filosofie*, Bucureşti, 1998, nr. 6, noiembrie-decembrie, p. 677-699.

767. BĂLAN MIHAILOVICI, Aurelia, **De la „Mărturisirea Ortodoxă" a lui Petru Movilă la „Divanul" lui Dimitrie Cantemir**, în *330 de ani de la naşterea lui Dimitrie Cantemir, personalitate marcantă a culturii europene,* Bucureşti, 2004, p. 34-40.

768. BEZA, M., **Urme româneşti în Răsăritul ortodox**, Bucureşti, 1937, p. 190-191, 203.

769. BÎLBĂ, Corneliu, **Divanul lui Dimitrie Cantemir. Cum să scriem istoria filosofiei româneşti după metoda lui Foucault,** în *Analele ştiinţifice ale Universităţii „Al. I. Cuza" din Iaşi (seria nouă), Filozofie*, tom. XLVI, 1999, p. 75-106.

770. BOIANGIU, Maria, **Influenţe clasice în „Divanul" lui Dimitrie Cantemir (Retorismul stilului său).** Lucrare de diplomă condusă de lector Mihai Nasta, Bucureşti, 1971, 72 p. dactilogr. (Universitaea Bucureşti. Facultatea de limbi romanice, clasice şi orientale. Secţia limbi clasice).

771. CARDAŞ, Gh., **Prima operă a lui Dimitrie Cantemir,** în *Adevărul literar şi artistic*, Bucureşti, 17 iun. 1923, nr. 134, p. 4.

772. CĂLINESCU, George, **Dimitrie Cantemir. Divanul sau gâlceava înţeleptului cu lumea, Iaşi, 1698**, în *Adevărul literar şi artistic,* Bucureşti, 19 sept. 1937, nr. 876, p. 15.

773. CÂNDEA, Virgil, **Dialogul Orient-Occident, tradiţie-inovaţie în „Divanul" lui Dimitrie Cantemir,** în *Buletinul Comisiei naţionale a R. P. România pentru UNESCO*, Bucureşti, 6 ian.-iunie 1964, nr. 1-2, p. 41-61.

774. CÂNDEA, Virgil, **Studiu introductiv,** în Dimitrie Cantemir, *Opere complete*, vol. I, *Divanul*, Bucureşti, Editura Academiei Române, 1969, 1974, p. 15-99.

775. CÂNDEA, Virgil, **Studiu introductiv,** în CANTEMIR, Dimitrie***, Opere. I. Divanul, Istoria ieroglifică, Hronicul vechimei a romano-moldo-vlahilor.*** Texte, cronologie, glosar, referinţe critice şi introducere [la] *Hronicul* de Stela Toma. Prefaţă, indici de autori şi opere, şi introducere [la] *Divanul* de Virgil Cândea. Introducere [la] *Istoria ieroglifică* de Nicolae Stoicescu. Bucureşti, Ed. Academiei Române, Univers Enciclopedic, 2003, p. 3-96.

776. CÂNDEA, Virgil, **Dimitrie Cantemir – un ambasador al spiritualităţii române. Manuscrise din epocă în limba arabă,** în *Scânteia,* Bucureşti, 40, 10 dec. 1970, nr. 8633, p. 4.

777. CÂNDEA, Virgil, **La diffusion de l'œuvre de Dimitrie Cantemir en Europe de Sud-Est et au Proche Orient,** în *Revue des études sud-est européennes***,** Bucarest, 10, 1972, nr. 2, p. 345-361 (cu o bibliografie).

778. CÂNDEA, Virgil, **Prefaţa ediţiei,** în Dimitrie Cantemir, *Opere complete*, vol. I, *Divanul*, Bucureşti, 1974, p. 5-14.

779. CIORTEA, Marcela, **Gerunziul – predicat în Divanul lui Dimitrie Cantemir**, în *Studia in honorem magistri Vasile Frăţilă*, Timişoara, 2005, p. 157-168.

780. CIPARIU, T., **Chrestomaţia sau Analecte literare dein cărţile mai vechi şi noue româneşci, tipărite şi manuscrise începundu dela seclulu XVI până alu XIX, cu notitia literaria ladunate şi alese,** Blasiu, Tiparul seminarului, 1858, p. XXXVIII şi 257 p. [despre *Divanul* şi Cantemir – literat].

781. CIPARIU, T., **Principia de limbă şi de scriptură,** Ediţiunea II revezuită şi înmulţită, Blasiu, Tiparulu Seminarului, 1866, IV, 407 p., vezi p. 108

782. CURTICĂPEANU, Doina, **Omul încotro?** [Divanul]. **Arhipelagul baroc** [Istoria ieroglifică], în Idem, *Orizonturile vieţii în literatura veche românească,* Bucureşti, Ed. Minerva, 1975, p. 123-180.

783. CURTICĂPEANU, Doina, **Un strălucit debut: *Divanul* lumii cu înţeleptul. Cheile lui Ianus**, în *Dimitrie Cantemir. Dimensiuni*

ale universalităţii, Coord. şt. Pavel Balmuş şi Svetlana Korolevski, Chişinău, Gunivas, 2008, p. 21-25.

784. DENSUŞIANU, O., **Istoria literaturii române,** Bucureşti, 1898-1899, p. 509-518.

785. **Divanulu** [Publ. de B. Petriceicu Hăjdeu], în *Archiva istorică a României*, Bucureşti, 2, 1865, p. 82-170.

786. DRĂGANU, N., **Pagini de literatură veche,** in *Dacoromania*, Cluj, 3, 1921-1922, p. 238-240, 248.

787. DUŢU, Alexandru, **Postfaţă,** în Dimitrie Cantemir, *Divanul,* Editura Minerva, Bucureşti, 1990, p. 373-393.

788. EŞANU, Andrei, **„Divanul..." în limbile arabă şi engleză,** în *Akademos. Revistă de Ştiinţă, Inovare, Cultură şi Artă,* Chişinău, 2008, nr. 1-2 (9), p. 68-71.

789. FEODOROV, Ioana; CRIŞAN, Carmen, **Valorificarea unei vechi descoperiri. 1705. Divanul lui Dimitrie Cantemir în limba arabă**, în *Magazin istoric*, Bucureşti, 2007, nr. 10 (487), p. 18-22.

790. FEODOROV, Ioana, **The Arabic Version of Dimitrie Cantemir's Divan: a Supplement to the editor's Note**, dans *Revue de études sud-est européennes*, Bucarest, 2008, 46, nr. 1-4, p. 195-212.

791. FEODOROV, Ioana, **Divanul lui Dimitrie Cantemir în varianta arabă**, în *Academica. Revistă de ştiinţă, cultură şi artă,* Bucureşti, 17, 2007, nr. 62-63, p. 58-61.

792. GASTER, M., **Literatura populară română,** Bucureşti, 1883, p. 167.

793. GHIBU, Octavian, **Copia lui Picu Pătruţ după „Divanul" lui D. Cantemir**, în *Biserica Ortodoxă Română*, Bucureşti, CV, 1987, nr. 5-6, p. 81-101.

794. HAŞDEU, B. P., **O scriere de filosofiă morală în limba română,** în *Arhiva istorică a României*, Bucureşti, 2, 1865, p. 81-82.

795. ILIEŞ, Aurora; ADAM, Marieta**, Date noi despre circulaţia şi cititorii operei lui Dimitrie Cantemir „Divanul sau gâlceava Înţeleptului cu Lumea",** în *Studii. Revistă de istorie,* Bucureşti, 26, 1973, nr. 5, p. 99-102.

796. IOAN, Petru, **Divanul, în perspectiva logicii**, în *Dimitrie Cantemir (1673-1723).* Materialele simpozionului ştiinţific consacrat aniversării a 325-a de la naştere. Chişinău, 1998. Chişinău, Ed. Civitas, 1999, p. 46-52; şi în *Revista de filosofie,* Bucureşti, 46, 1999, nr. 1-2, p. 17-22.

797. IONESCU, Cornel Mihai, **Suflet-trup ca tensiune barocă, în gândirea lui Cantemir,** în *Secolul 20,* Bucureşti, 16, 11-12 (1973), p. 105-111.

798. LEMNY, Stefan, **Le Divan,** dans Idem, *Les Cantemir. L'aventure européenne d'une famille princière au XVIIIe siècle***,** Paris, Éditions Complexe, 2009, p. 74-77.

799. MARIN, Constantin, **Motive filosofico-literare antice în scrierea lui Dimitrie Cantemir – *Divanul sau Gâlceava înţeleptului cu lumea sau Giudeţul sufletului cu trupul*,** în *Analele ştiinţifice ale Universităţii „Al. I. Cuza"*, Iaşi, (seria nouă). Filosofie, tom. XLVI, 1999, p. 12-19; şi în *Revista de filosofie,* Bucureşti, Tom XLVII, 2000, nr. 3-4, p. 243-251.

800. MARIN, Constantin, **Motive filosofico-literare antice în scrierea lui Dimitrie Cantemir – *Divanul sau Gâlceava înţeleptului cu lumea sau Giudeţul sufletului cu trupul*,** în *Analele ştiinţifice ale Universităţii „Al. I. Cuza"* din Iaşi, (seria nouă). Filosofie, tom. XLVI, 1999, p. 12-19; şi în *Revista de filosofie,* Bucureşti, 2000, Tom XLVII, nr. 3-4, p. 243-251.

801. MAZILU, Dan Horia, **Dimitrie Cantemir: „Divanul". Introducere în imaginar,** în Idem, *Un „Dracula" pe care Occidentul l-a ratat. Din istoria literaturii medievale*, Bucureşti, Ed. Floarea Darurilor, 2001, p. 242-271.

802. MAZILU, Dan Horia, **Ambiţiile filosofului tânăr: *„Divanul, sau Gâlceava înţeleptului cu lumea, sau Gâlceava sufletului cu trupul"***, în Idem, *Recitind literatura română veche.* Compendiu, [Bucureşti, 2004], p. 359-376.

803. MAZILU, Dan Horia, „**Divanul sau Gâlceava înţeleptului cu lumea sau giudeţul sufletului cu trupul**", în *330 se ani de la naşterea lui Dimitrie Cantemir, personalitate marcantă a culturii europene*, Bucureşti, 2004, p. 44-51.

804. MAZILU, Dan Horia, Cantemir Dimitrie, **Divanul,** în *Limbă şi literatură,* Bucureşti, 43, Vol. 3-4, 1998, p. 35-40 .

805. MIHAIL, Paul, **Două manuscrise necunoscute în secolul al XVIII-lea,** în *Romanoslavica*, Bucureşti, 10, 1964, p. 457-466.

806. MIRON, Paul, **Der Wortschatz Dimitrie Cantemirs. Eine lexicalische Untersuchung von Divanul und Istoria ieroglifică**, in *Vergleich zu Texten aus dem XVI, XIX und XX Jahrhundert*, Frankfurt am Main (Studia Romanica et Linguistica), 1978.

807. MOLDOVANU, Dragoş, **Stilizarea citatului biblic în „Divanul" lui Dimitrie Cantemir,** în *Anuarul de lingvistică şi istorie literară*, Iaşi, 20, 1969, p. 49-68.

808. MORARU, Mihai, **Precizări privind una dintre sursele „Divanului" lui Cantemir**, în *Revista de istorie şi teorie literară,* Bucureşti, 32, 1984, nr. 4, p. 117-120.

809. NASRALLAH, Joseph, **Catalogue des manuscrits du Liban**, vol. I, Beyrouth, 1958, p. 24.

810. NEGRICI, Eugen, **Literatura implicată. Kalitropismul ca năzuinţă. *Divanul*,** în *Imanenţa literaturii*, Bucureşti, Ed. Cartea Românească, 1981, p. 151-159.

811. PAŞCA, Ştefan, **Des copies du „Divan" de Démètre Cantemir en Transylvanie,** dans *Académie Roumaine – Langue et litérature. Bulletin de la Société littéraire,* vol. II, 1943, nr. 1-2, p. 116-124. Extras, Bucureşti, 1943, 9 p.

812. PIRU, Al., ***Divanul* lui Cantemir în ediţie nouă**, în *România literară,* Bucureşti, 5 mart. 1970, nr. 10, p. 12.

813. POPA, Gheorghe, **Câteva repere teologice pentru o interpretare a *Divanului* lui Dimitrie Cantemir**, în *Analele ştiinţifice ale Universităţii „Al. I. Cuza" din Iaşi, (seria nouă).* Filosofie, tom XLVI, 1999, p. 27-31.

814. POPP, V., **Disertaţie despre tipografiile româneşti,** Sibiu, 1838, p. 79.

815. RADU, Raisa, **Idei morale de esenţă umanistă în *Divanul* cantemirian,** în *Studii şi articole de istorie,* Bucureşti, 1995, nr. 2, p. 127-131.

816. RĂDULESCU, Maria, **Antonimele în „Divanul" lui Dimitrie Cantemir,** în *Studii şi cercetări lingvistice*, Bucureşti, 31, 1980, nr. 4, p. 461-464.

817. RĂILEANU, Vitalie, **Idei morale de esenţă umanistă în *Divanul* cantemirian**, în *Academica. Revistă de ştiinţă, cultură şi artă,* Bucureşti, 1999, 9, nr. 6 (102), p. 7-8.

818. ROTARU, Ion, **Ecumenismul lui Dimitrie Cantemir în Divanul...,** în *Armonia,* VI, 1998, nr. 9-10, p. 9.

819. SĂLĂVĂSTRU, Constantin, **„Divanul" lui Cantemir. Interpretări retorice**, în *Analele ştiinţifice ale Universităţii „Al. I. Cuza" din Iaşi, (seria nouă). Filosofie*, tom XLVI, 1999, p. 63-71.

820. SĂLĂVĂSTRU, Constantin, **Exerciţii retorice în „Divanul" lui Cantemir**, în *Revista de filosofie,* Bucureşti, XLVII, 2000, 3-4, p. 215-222.

821. SIMONESCU, Dan, **„Divanul sau gâlceava înţeleptului cu lumea",** în *Analele Universităţii Bucureşti.* Limbă şi literatură română, 1973, nr. 2, p. 15-20.

822. SOROHAN, Elvira, **Trei secole de gâlceavă a Înţeleptului cu Lumea**, în *România literară,* Bucureşti, 4-10 noiemb. 1998, nr. 44, p. 11.

823. STANCIU, Valeriu P., **Literalitatea Divanului**, în *Analele ştiinţifice ale Universităţii „Al. I. Cuza" din Iaşi, (seria nouă), Filozofie*, tom. XLVI, 1999, p. 106-111.

824. STOLERU, Nicolae N., **„Divanul" lui Dimitrie Cantemir, unul din primele tratate româneşti de învăţătură morală creştină,** în *Studii teologice*, Seria a II-a, 1973, nr. 5-6, p. 352-365.

825. ŞTREMPEL, G., **Copişti de manuscrise româneşti până la 1800,** Bucureşti, 1959, p. 4-5, 188, 190.

826. ŞTREMPEL, G.; MOISIL, Fl.; STOIANOVICI, L., **Biblioteca Academiei Republicii Socialiste România. Catalogul manuscriselor româneşti,** vol. IV, Bucureşti, 1967, p. 410, 567.

827. ŢARĂLUNGĂ, Ecaterina, **Marginalii la „Divanul..." lui Dimitrie Cantemir,** în *Revista de istorie şi teorie literară,* Bucureşti, 33, 1985, nr. 4, p. 16-19.

828. TEODOR, Pompiliu, **Dimitrie Cantemir – Divanul.** Ediţie îngrijită şi studiu introductiv de Virgil Cândea, Bucureşti, 1969, în *Tribuna*, Cluj, XIV, 4 iunie 1970, nr. 23, p. 6.

829. TOMA, Stela, **Dimitrie Cantemir – Divanul.** Ediţie îngrijită şi studiu introductiv de Virgil Cândea, Bucureşti, Editura pentru literatură, 1969; şi în *Studii şi cercetări lingvistice,* Bucureşti, 1970, nr. 5, p. 614-617.

830. VAIDA, Petru, **Umanistul Andrei Wissowatius tradus de Dimitrie Cantemir cu privire la izvoarele Divanului**, în *Gazeta Literară,* Bucureşti, 11, 1964, nr. 37, p. 7.

831. VLĂDUŢESCU, Gh., **Condiţia moralităţii în „Divanul" lui Cantemir,** în *Tomis,* Constanţa, 1970, mai, nr. 5, p. 16.

832. ZANE, G., **Economia de schimb în Principatele Române,** Bucureşti, 1930, p. 90-92.

833. ZANE, G., **Câteva ştiri despre M. Eminescu,** în *Revista Fundaţiilor*, 6, 1939, p. 317-326.

834. ZANE, G., **Divanul lui Cantemir în ediţia lui Virgil Cândea,** în *Contemporanul,* Bucureşti, 10 apr. 1970, nr. 15, p. 8.

835. ZUGRAV, Ioan, ***Divanul sau gâlceava înţeleptului cu lumea sau giudeţul sufletului cu trupul,* al lui Dimitrie Cantemir exemplar de la Mănăstirea Sf. Ilie de lângă Suceava**, în *Mitropolia Moldovei şi Sucevei*, Iaşi, XXXVI, 1960, nr. 5-6, p. 389-392.

Sacrosanctae scientiae indepingibilis imago (Metafizica)

a. Ediţii

836. CANTEMIR, Dimitrie, **Metafizica. Sacrosanctae scientiae indepingibilis imago.** Traducere de N. Locusteanu, cu o prefaţă de Emil C. Grigoraş, Bucureşti, Editura Ancora, 1928, 347 p.

837. [КАНТЕМИР, Димитрий], **Метафизика,** кн. IV (о движении, месте, продолжительности и вечности). Гл. V, VI, VII-XIII [fragment], в кн.: Бабий А. И., *Дмитрий Кантемир. Мыслители прошлого***,** Москва, Мысль, 1984, с. 149-163.

838. КАНТЕМИР, Дмитрий, **Неописуемый образ Священной науки**, Перевод с румынского Г. Бобынэ, в кн.: Кантемир Димитрий, *Избранные философские произведения*. Изд. Г. Бобынэ, Кишинэу, Ед. Картя Молдовей, 2003, с. 36-273, 354-356.

839. [CANTEMIR, Dimitrie], **Sacro-Sancte Scientiae Indepingibilis imago. Épitre dédicatoire,** dans Alexandrescu Vlad, *Un manuscript inedit et inconu de Démètrie Cantemir: L'épitre dédicatoire du traité Sacro-Sancte Scentiae Indepingedilis Imago* (**ARCHÆVS .** *Studii de Istorie a Religiilor*, Bucureşti, VII, 2003, fasc. 3-4, p. 258-260 (în limba latină); p. 261-263 (în limba franceză).

840. CANTEMIR, Dimitrie, **Metafizica,** Cluj-Napoca, ETA, 2006, 228 p.

b. Studii

841. ALEXANDRESCU, Vlad, **Un manuscript inedit et inconu de Démètrie Cantemir: L'épitre dédicatoire du traité Sacro-Sancte Scentiae Indepingedilis Imago,** in *ARCHÆVS. Studii de Istorie a Religiilor,* Bucureşti, VII, 2003, fasc. 3-4, p. 241-269.

842. BARBU, Constantin, **D. Cantemir: „Sacrosantae scientiae indepingibiles Imago". Eus şi căile lui spre Fiinţă şi către Ins** [Interpretarea manuscrisului latin 76 al Metafizicii lui D. Cantemir]**,** în *Ramuri*, Craiova, 1981, nr. 5, p. 16.

843. GHIDEANU, Tudor; RUSU, Vitalie, **Motive filosofice antice în „Sacro-sanctae scientiae indepingibilis Imago"**, în *Dimitrie Cantemir (1673-1723).* Materialele simpozionului ştiinţific consacrat aniversării a 325-a de la naştere. Chişinău, 1998. Chişinău, Ed. Civitas, 1999, p. 35-45.

844. GRIGORAŞ, Em., **Introducere**, în Dimitrie Cantemir, *Metafizica. Sacrosanctae scientiae indepingibilis imago.* Traducere de N. Locusteanu, cu o prefaţă de Emil C. Grigoraş, Bucureşti, Editura Ancora, 1928, p. 2-30.

845. GROZEA, Lucian, **Timp cantemirian versus timp aristotelic: Hypomnematică la cartea a IV-a din Sacrosanctae Scientiae indepingibile imago,** în *Saeculum,* Sibiu, an. 4, nr. 1, trim. I, 2005, p. 8-12.

Kitâb-i ilmü'l mûsikî 'alâ vechi 'l hurûfât

a. Ediţii

846. [KANTEMIR, Dimitrie, **Tarifu ilmi musiki ala véghi Maksus**], dans Yekta Raouf, **Musique orientale. Le compositeur du Péchrev dans le mode Nihavend (Demetrius Cantemir, Prince de Moldavie)** (*La Revue musicale*, VII, Paris, 1907, nr. 5, p. 117-121).

847. [CANTEMIR, Dimitrie, **Scrieri muzicale**], în Burada T., **Scrierile musicale ale lui D. Cantemir**, Bucureşti, Librăriile Socec, C. Sfetea şi Librăria Naţională, 1911, 114 p. Cu fasc. şi note muzicale (*Analele Academiei Române*, Memoriile Secţiei Literare, seria a II-a, Bucureşti, tom XXXII, 1911).

848. KANTEMIROGLU (DEMETRIUS CANTEMIR). **Kitab-i Ilmul-Musiki ala vechi'l-Hurufat**. Ed. by Yalcin Tura, Istanbul, 1976.

849. KANTEMIROGLU, **Kitabu 'Ilmi'l-Musiki 'ala vechi'l-Hurufat.** Ed. „Turan Yayinlari", Istanbul, 1977.

850. [CANTEMIR, Dimitrie] Димитрие Кантемир**, Креаций музикале,** Ед. де Е. Ткач, презентаре графикэ де Филимон Хэмурару, Кишинэу, Литература Артистикэ, 1980, 119 п., ноте.

Recenzii de [T. Hâncu] Т. Хынку, *И в музыке оставил след...* în *Советская Молдавия,* 17 окт. 1981; [Ion Dron] Ион Дрон, **Аскултынд гласул историей**, ын *Тинеримя Молдовей*, Кишинэу, 19 септембрие 1982, п. 3.

851. CANTEMIR, Demetrius**, The Collection of Notations**, Part I: Text. Transcriben and annatated by Owen Wright (SOAS, Musicology Seriens, Vol 1), London, School of Oriental and Africana Studies, University of London, 1992, XXVII+734 p. + music + illustrations.

852. CANTEMIR, Demetrius**, The Collection of Notations**, Part II: Commentary. Transcriben and annatated by Owen Wright (SOAS, Musicology Seriens, Vol. 2), Albershot, Ashgate, 2000, X+607 p.

CD cu muzică cantemiriană

853. **KANTEMIROGLU,** Bezmârâ Yitik Sesin Peşinde, 435 MB, Kalan Music 161, 2000, classical Turkish, world ethnic CD.

854. **Kendi eserleri, Dimitrie Cantemir, Voivode of Moldavia**; Yalçin Tura 2001, **Turkish** Computer File CD-ROM; 12 cm. Istanbul: YKY.

855. [KANTEMIR, Dimitri], **Kitabu 'İlmi'l-Musiki'ala vechi'l-Hurufat = Musikiyi harflerle tesbit ve icra ilminin kitabı by Dimitrie Cantemir Voivode of Moldavia**, İstanbul, Yapı Kredi Yayınları, 2001. Include 2 vol. + 2 CD.

856. KANTEMIROGLU, Dimitri, **Kitâbu 'İlmi'l – Mûsiki 'alâ vechi 'l – Hurûfat Musikiyi Harflerle Tesbit ve İcra İlminin kitabı.** Prep. by Yalcin Tura. Editor: M. Sabri Koz. 2 Cilt Tk. + 2 CD. Vol. 1: Inceleme – edvar (Tipkibasim – cevriyazi – ceviri – notlar), LXIV, 240 p.; Vol. 2: Notalar (Tipkibasim – ceviri – notlar). Istanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2001, XXIV, 695 p.

Ediţie turcă în II volume a operei muzicale a lui D. Cantemir

857. CANTEMIR, Dimitrie, **Music in Istanbul And Ottoman Europe Around 1700,** Ihsan Ozgen, Linda Burman-Hall, Lux Musica 2004, CD.

b. În ediţii de antologii musicale

858. KECSKÉS, András L.; KECSKÉS, Együttes, **Ancient Turkish music in Europe**, Hungary, Hungaroton, 1984, Sound Recording. Music. CD.

859. **Ancient Turkish music in Europe: 16-18th century** / András Szabó, dir.; Kecskés Ensemble; Bakfark Balint Lute Trio; Esmail Vasseghi, santur, def, tombak; René Clémencic, ney; András Szabó, voix. Kultura Hungarian Foreign Trading, 1985. CD.

860. **Vosporos romioi sythetes tes poles.** Dimitrie Cantemir, Voivode of Moldavia, Zacharias; Vasilakes; Nikolakes; Tampouri Tzemil Beu; Antones Kuriazes, 1990, No Linguistic Content Sound Recording: Music: CD 1 sound disc: digital; 4 3/4 in. [Athens]: Minos-EMI: Fabelsound.

861. BOSPHORUS (Musical group), **Osmanli Imperatorlugu'nda müzik ve Türk bestekarlar & Anadolu asiklari,** Istanbul, Ada Müzik, 1990, Turkish. Sound Recording, CD.

862. KECSKÉS, András, **Ancient Turkish music in Europe (16-18th centuries),** Hungary, Hungaroton, 1994, Turkish Sound Recording. Music. CD.

863. **Alla turca oriental obsession.** Wolfgang Amadeus Mozart; Vladimir Ivanoff; Ali Ufkî; Gio Battista Donado; Dimitrie Cantemir, Voivode of Moldavia, 1998, 2001, Turkish Sound Recording, Music, CD 1 sound disc: digital, stereo; 4 3/4 in. Bremen: JARO Medien.

864. **Beyzade Prense Kantemir & Ali Ufki Külliyatindan eserler. Dimitrie Cantemir**, Voivode of Moldavia; Ali Ufkî, 2000s, Turkish Sound Recording: Music: CD 1 sound disc: digital; 4 3/4 in. Besiktas, Istanbul: Equinox.

865. **Kitzabu ilmilmuszikzi alza vechil**-hurzufzat=Musikiyi harflerle tesbit ve icra ilminin kitabi. Yalcin Tura, Istanbul, YKY, 2001, 2 v., facsims, muzic + 2 CDs.

866. **Dream of the Orient**, Vladimir Ivanoff; Dimitrie Cantemir, 2003, Sound Recording: Music 1 CD: digitaloptagelse. Hamburg: Deutsche Grammophon.

867. **Nevâ Turkish & Ottoman Classical Music**. Salih Bilgin (ney), Murat Aydemir (tanbur), Recorded at Aria Studios, Istanbul, 2004. CD. (Din cuprins: 5. „Pençgâh Sazsemaâîsi" de Dimitrie Kantemiroglu).

868. **The London Fox Orchestra – 20. Classical Christmas Favorites**, 2007, CD. (Din cuprins: **1.**Hespèrion XXI, Jordi Savall – Makam Rast „Murass'a" Usul Düyek (Turquie, Mss. Kantemiroglu), 4. Hespèrion XXI, Jordi Savall – Makam Rast Semâ'I (Turquie, Mss. Kantemiroglu).

869. **Istanbul: le livre de la science de la musique et les traditions musicales sépharades et arméniennes**. Dimitrie Cantemir, comp.; Hespèrion XXI, ens. instr.; Jordi Savall, instr., dir. Bellaterra, Alia vox; 2009, 195 p. + CD.

c. Studii

870. [BURADA, T.], **Despre scrierile muzicale ale lui Dimitrie Vodă Cantemir** la **Societatea Academică Română]**. Şedinţa de la 9 nov. 1907, în *Analele Academiei Române*. Seria II. Tom. 30. 1907-1908. Partea adm. şi dezbaterile, Bucureşti, 1908, p. 54.

871. CANTEMIR, Demetrius, **The Collection of Notations.** Part I. Text. transcribed and annotated by Owen Wright, in *Asian Music*, Vol. 25, No. 1/2, 25th Anniversary Double Issue, 1993 – 1994, p. 276-279.

872. CANTEMIR, Demetrius, **The Collection of Notations.** Part I. Text. transcribed and annotated by Owen Wright, in *Ethnomusicology*, Vol. 39, nr. 1, Special Issue, Participatory Discrepancies, Winter, 1995, p. 146-150.

873. **Deciziune de a se tipări în Anale – „Scrierile muzicale ale lui Dimitrie Cantemir" de T. Burada,** în *Analele Academiei Române* (seria II), Bucureşti, 1909-1910, Tom 32, p. 44, 48.

874. FONTON, Charles, **Essay sur la musique orientale comparée a la musique européenne où l'on tache de donner une idée générale de la musique des peuples de l'Orient**.... – Constantinople, 1751.

875. LEMNY, Stefan, **Le livre de la science musicale,** dans Idem, *Les Cantemir. L'aventure européenne d'une famille princière au XVIIIe siècle*, Paris, Éditions Complexe, 2009, p. 84-86.

876. PARON-FLORIŞTEANU, Doina Anca, **Dimitrie Cantemir. „Cartea ştiinţei muzicii",** în *Tribuna muzicologică*, vol. I, Bucureşti, Ed. Muzicală, 1985.

877. POPESCU-JUDEŢ, Eugenia, **Dimitrie Cantemir. Cartea ştiinţei muzicii,** Bucureşti, Editura Muzicală a Uniunii Compozitorilor, 1973, 408 p. + note muzicale.

878. **Raportul d-lui Duiliu Zamfirescu** despre „Scrierile muzicale ale lui Dimitrie Cantemir" de T. Burada, aprobat de secţiune la 15 nov. 1909, în *Analele Academiei Române.* Seria II, Bucureşti, Tom. 32, 1909-1910. Partea adm. şi dezbaterile, 1910, p. 75.

879. STOKES, Martin, **Reviewed work(s): Demetrius Cantemir: The Collection of Notations. Part 1: Text by Owen Wright**, in *Bulletin of the School of Oriental and African Studies, University of London*, Vol. 56, 1993, nr. 1, p. 142-143.

880. STOKES, Martin, **Reviewed work(s): Demetrius Cantemir: The Collection of Notations. Part 2: Commentary by Owen Wright**, in *Bulletin of the School of Oriental and African Studies, University of London*, Vol. 65, 2002, nr. 3, p. 588-590.

Ioannis Baptistae Van Helmont. Phisices universalis doctrina et christianae fidei congrua et necessaria philosophia

a. Ediţii

881. [CANTEMIR, Dimitrie], **Encomium in I. B. Van Helmont et virtutem physices universalis doctrinae eius / Laudă către izvoditoriu şi către virtutia învăţăturii lui.** Text latin şi român, în vol. *Operele principelui Demetriu Cantemiru.* Publicate de Academia Română. Tom VI, Bucureşti, Tipografia Academiei Române, 1883, p. 469-492.

b. Studii

882. BĂDĂRĂU, Dan, **Dimitrie Cantemir şi Van Helmont. Contribuţii la cercetarea istoriei gândirii filozofice din ţara noastră,** în *Cercetări filosofice. Academia Republicii Populare Române. Insti-*

tutul de filosofie, Bucureşti, 1961, 8, nr. 1, p. 143-165; şi în Dan Bădărău, *Scrieri alese*. Sub redacţia acad. Vasile Pavelcu, Bucureşti, 1979, p. 177-206.

Compendiolum universae logices institutionis

a. Ediţii

883. [CANTEMIR, Dimitrie], **Compendiolum universae logices institutionis,** în vol. *Operele principelui Demetriu Cantemiru.* Tom VI, Publicate de Academia Română. Bucureşti, Tipografia Academiei Române, 1883, p. 409-468 + 2 f. facs.

884. CANTEMIR, Dimitrie, **Mic compendiu asupra întregii învăţături a logicii.** Notă introductivă de Al. Surdu, în *Revista de filosofie*, Bucureşti, 1990, nr. 3-4, p. 309-329; nr. 5-6, p.427-447.

885. CANTEMIR, Dimitrie, **Mic compendiu asupra întregii învăţături a logicii**, Traducere din limba latină de Dan Sluşanschi. Studiu introductiv, note şi indici de Alexandru Surdu, Bucureşti, Ed. Ştiinţifică, 1995, 172 p.

886. КАНТЕМИР, Димитрий, **Краткая всеобщая логика.** Перевод с латинского М. В. Кашуба; И. С. Захара; И. В. Паславский, в кн.: Кантемир Димитрий, *Избранные философские произведения.* Изд. Г. Бобынэ, Кишинэу, Ед. Картя Молдовей, 2003, с. 275-332, 356-357.

b. Studii

887. CUŞCĂ, Valentin, **Unele consideraţii asupra *Micului compendiu...* de logică al lui Dimitrie Cantemir**, în *Revistă de filosofie şi drept,* Bucureşti, 1998, nr. 1, p. 60-63.

888. LEMNY, Stefan, **Les essais philosophiques, Van Helmont et Aristote,** dans Idem, *Les Cantemir. L'aventure européenne d'une famille princière au XVIIIe siècle*, Paris, Éditions Complexe, 2009, p. 77-81.

889. MANEA, Teodora, **Compendiolum universae logices institutionis de Dimitrie Cantemir**, în *Analele ştiinţifice ale Universităţii „Al. I. Cuza" din Iaşi, (seria nouă). Filosofie*, tom. XLVI, 1999, p. 53-63.

890. STREINU, V., **Cîteva observaţii privind Logica lui Dimitrie Cantemir**, în *Ramuri,* Craiova, 1973, nr. 7.

891. STREINU, V., **Cu privire la „Compendiolum universal logices institutionis" al lui Dimitrie Cantemir,** în *Probleme de logică*, Bucureşti, Editura Academică, 1972, vol. IV, p. 91-107.

892. STREINU, V., **Logica lui Cantemir**, în *Tomis,* Constanţa, 1973, nr. 106 (20), p. 13.

893. STREINU, V., **Logicianul Cantemir,** în *Viaţa Românească,* Bucureşti, septembrie 1973, nr. 9, p. 161-168.

894. STREINU, V., **Valoarea logicii în cercetarea filosofică şi ştiinţifică,** în *Cronica,* Iaşi, 1973, nr. 43, p. 10.

895. STREINU, V., **Essai sur la logique de Cantemir**, dans *Revue roumaine des sciences socials*. Série de philosophie et logique, Bucureşti, tom XVII, 1973, nr. 4, p. 407-415.

896. STREINU, V., **Aspecte ale operei logice cantemiriene,** în *Familia*, Oradea, 9, nr. 10, oct. 1973, p. 11, 16.

897. SURDU, Al., **Studiu introductiv,** în Dimitrie Cantemir, *Mic compendiu asupra întregii învăţături a logicii,* Bucureşti, Editura Ştiinţifică, 1995, p. 9-87; şi în *Revista de filosofie*, Bucureşti, 1990, nr. 3-4, p. 309-329; nr. 5-6, p. 427-447;

898. SURDU, Alexandru, **Aplicaţii ale logicii în opera lui Dimitrie Cantemir,** în *Academica. Revistă de ştiinţă, cultură şi artă,* Bucureşti, 1999, 9, nr. 6, p. 4, 8.

899. SURDU, Alexandru, **Semnificaţia logicii în opera lui Dimitrie Cantemir,** în Idem, *Vocaţii filosofice româneşti*, Bucureşti, 1995, p. 13-18; şi în *Armonia,* 1998, nr. 9-10 (29-30), p. 14.

900. VERDEŞ, Ion, **Despre „Micul manual de logică generală" al lui Dimitrie Cantemir,** în *Cercetări filosofice*, Bucureşti, III, 1955, nr. 3, p. 119-126.

Istoria ieroglifică

a. Ediţii

901. [CANTEMIR, Dimitrie], **Istoria ieroglifică**, în *Operele Principelui Demetriu Cantemiru.* Tom VI: Operă originală inedită, scrisă în limba română la 1704. Compendiolum universae logices institutionis. Enconium in I. B. Van-Helmont et virtutem physices universalis doctrinae eius, Bucureşti, Tipografia Academiei Române, 1883, p. 1-408+1 f. facs.

902. [CANTEMIR, Dimitrie], **Istoria ieroglifică**. Ediţie îngrijită, prefaţă şi note de Emil C. Grigoraş (Lupta dintre Inorog şi Corb), Bucureşti, România nouă, 1927, 351 p.

903. [CANTEMIR, Dimitrie] КАНТЕМИР, Димитрие, **История Иероглификэ**, ын *Проза молдовеняскэ: Антолоӂие,* Кишинэу, 1954, п. 52-57.

904. [CANTEMIR, Dimitrie] КАНТЕМИР, Димитрие, **История иероглификэ.** Ед. ынгрижитэ, артикол интродуктив ши глосар де И. К. Вартичан, Кишинэу, Едитура де Стат а Молдовей, 1957, XII + 410 п. +14 факс.

905. CANTEMIR, Dimitrie, **Istoria ieroglifică.** În 2 vol. Ediţie îngrijită şi studiu introductiv de Petre P. Panaitescu şi I. Verdeş, Bucureşti, Editura pentru literatură, 1965, Vol. I, XCVIII + 269 + 16 p.; Vol. II, 493 + 12 pl.

906. CANTEMIR, Dimitrie, **Istoria ieroglifică.** În 2 vol. Ediţie îngrijită şi studiu introductiv de Petre P. Panaitescu şi I. Verdeş, Bucureşti, Editura pentru literatură, 1973. Colecţia „Scriitori români".

907. CANTEMIR, Dimitrie, **Istoria ieroglifică.** Ed. îngrijită şi postfaţă de I. Verdeş [text reprodus al ed. din 1965], ilustrată de Simona Runcan, Bucureşti, Minerva, 1973, 566 p.

908. [CANTEMIR, Dimitrie] КАНТЕМИР, Димитрие, **История иероглификэ.** Ед. а 2-а. Ынгрижиря текстулуй, артикол ынтродуктив ши глосарул де И. К. Вартичан, Кишинэу, Картя Молдовеняскэ, 1973, XIX + 392 п.

909. CANTEMIR, Dimitrie, **Istoria ieroglifică,** în Idem, *Opere complete***,** vol. IV. Prefaţă de Virgil Cândea. Notă asupra ed. studiu introductiv, comentarii, note, bibliografie şi indici de Nicolae Stoicescu. Text stabilit şi glosar de Stela Toma, Bucureşti, Ed. Academiei Române, 1973, 447 p.

910. CANTEMIR, Dimitrie, **Istoria ieroglifică.** În 2 volume. Ediţie, note şi glosar de Ion Verdeş şi P. P. Panaitescu. Prefaţă şi tabel cronologic de Alexandru Duţu, Bucureşti, Ed. Minerva, 1978, vol. I, XXIV + 347 p.; vol. II, 360 p.

911. CANTEMIR, Dimitrie, **Istoria ieroglifică.** În 2 volume. Ediţie, note şi glosar de Ion Verdeş şi P. P. Panaitescu. Prefaţă şi tabel cronologic de Alexandru Duţu, Ediţia a 2-a, Bucureşti, Ed. Minerva, 1983, vol. I, XXXV + 348 p.; vol. II, 368 p.

912. [CANTEMIR, Dimitrie] КАНТЕМИР, Димитрие, **История иероглификэ.** Роман алегорик пентру шкоала медие. Глосар ши префаӂэ де Л. Чобану, Кишинэу, Литература артистикэ, 1987, 391 п. (Библиотека школарулуй).

913. [CANTEMIR, Dimitrie] КАНТЕМИР, Димитрие, **История иероглификэ,** ын *Антолоӂия поезией векь молдовенешть,* Кишинэу, Литература артистикэ, 1987, 162-169 п.

914. CANTEMIR, Dimitrie, **Istoria ieroglifică.** Cu o postfaţă de Elvira Sorohan, Iaşi, Ed. Junimea, 1988, 648 p.

915. CANTEMIR, Dimitrie, **Istoria ieroglifică,** Bucureşti, Ed. Prietenii Cărţii, 1996, 320 p.

916. CANTEMIR, Dimitrie, **Istoria ieroglifică.** Ediţie îngrijită de P. P. Panaitescu şi I. Verdeş. Studiu introductiv de Adriana Babeţi, Bucureşti, Ed. Minerva, 1997, XXV+491 p. Colecţia „Cărţi fundamentale ale culturii române".

917. CANTEMIR, Dimitrie, **Istoria ieroglifică.** În 2 volume, Chişinău, Litera, 1998. (Biblioteca Şcolarului).

918. CANTEMIR, Dimitrie, **Istoria ieroglifică.** Bucureşti, Ed. Prietenii Cărţii, 1999, 320 p.

919. CANTEMIR, Dimitrie, **Istoria ieroglifică.** În douăsprezece părţi împărţită, aşijderea cu 700 de sentenţii frumos împodobită, iar la sfârşit cu a numerelor străine tâlciutoare scară. Text tâcluit şi adversaria de G. Pienescu. Prefaţă de Dan Horia Mazilu, Postfaţă de Aureliu Goci, Bucureşti, Ed. 100 + 1 Gramar, 2001, XXXV + 288 p.

920. CANTEMIR, Dimitrie, **Istoria ieroglifică.** Ed. de Stoicanu Horia, Coloşenco Mircea, Bucureşti, Alma Tip, 2001, 448 p.

921. CANTEMIR, Dimitrie, **Istoria ieroglifică. Povestiri exemplare,** Chişinău, Ed. Cartea Moldovei, 2003, 100 p.

922. CANTEMIR, Dimitrie, **Sentenţii.** Ed. de Emil C. Grigoraş. Prefaţă de Dan Horia Mazilu, Bucureşti, Ed. 100+1 Gramar, 2003, 93 p.

923. CANTEMIR, Dimitrie, **Opere.** I. **Divanul, Istoria ieroglifică, Hronicul vechimei a romano-moldo-vlahilor.** Texte, cronologie, glosar, referinţe critice şi introducere la *Hronicul* de Stela Toma. Prefaţă, indici de autori şi opere, introducere la *Divanul* de Virgil Cândea.

Introducere la *Istoria ieroglifică* de Nicolae Stoicescu. Bucureşti, Ed. Academiei Române, Univers Enciclopedic, 2003, p. 385-801.

b. Studii

924. ALMAŞ, Dumitru, **Inorogul cel înţelept: Evocare istorică, în douăsprezece episoade a vieţii lui D. Cantemir,** Bucureşti, Editura militară, 1981, 317 p.

925. ANGHELESCU, Mircea, **La réthorique de la persuasion dans „l'Histoire hièroglyphique"**, in *Dacoromania*. *Jahrbuch für östliche Latinität*, Freiburg-München, 1974, 2, p. 187-191.

926. ANGHELESCU, Mircea, **Barocul şi retorica persuasiunii în „Istoria ieroglifică",** în *Scriitori şi curente,* Bucureşti, Ed. Eminescu, 1982, p. 44-50.

927. ANTONESCU, Georgeta, **„Ţiganiada" – o ipostază a textului „ieroglific",** în *Steaua,* Cluj-Napoca, an 51, nr. 9-10, sept.-oct., 2000, p. 38-39.

928. AXINTE, Şerban, **Dimitrie Cantemir. Un istoric al receptării „Istoriei ieroglifice"**, în *Tribuna,* Cluj-Napoca, 2008, 7, nr. 134, p. 7-8; nr. 136, p. 6-7.

929. BĂLĂEŢ, Dumitru, **Muntele Inorogului,** în *Eterna regăsire*, Bucureşti, Ed. Cartea Românească, 1979, p. 86-102.

930. BÎRSAN, Cristina, **Inorogul în lumea hieroglifelor**, în *Analele Universităţii Bucureşti. Limba şi literatura română*, XLI -XLII, 1992-1993, p. 33-46.

931. BHOSE, Amita, **Reflections of „The Pancatantra" in „The Hieroglyphic History",** in *Dacoromania*. *Jahrbuch für östliche Latinität*, Freiburg-München, 1974, 2, p. 192-196.

932. BLAGA, Lucian, **Inorogul.** Preluare din romanul postum „untrea lui Caron"), în *Basarabia,* Chişinău, 1993, Nr. 8, p. 7-10 [Despre concepţia filozofică a lui D. Cantemir].

933. BLAGA, Lucian, **Inorogul – pagini inedite,** în *Luceafărul,* Bucureşti, 28 sept. 1968, nr. 39, p. 8.

934. BRÂNCUŞI, Grigore, **Observaţii asupra structurii frazei în „Istoria ieroglifică",** în *Analele Universităţii Bucureşti.* Limbă şi literatură română*,* 1973, nr. 2, p. 83-88.

935. CARTIANU, Ana, **The Hieroglyphic History: A Few Landmarks,** în *Secolul 20*, Bucureşti, 16, 1973, 11-12, p. 15-33.

936. [CIOBANU, Lazăr] ЧОБАНУ, Лазэр, **О ремаркабилэ оперэ литерарэ,** ын Димитрие Кантемир, *История иероглификэ,* Кишинэу, Литература артистикэ, 1987, п. 5-16.

937. CIOCANU, Ion, **Funcţiile etice şi estetice ale „sentinţelor" în romanul Istoria ieroglifică**, în *Dimitrie Cantemir. Dimensiuni ale universalităţii. Studii. Sinteze. Eseuri.* Ed. de Pavel Balmuş şi Svetlana Korolevski, Chişinău, Gunivas, 2008, p. 91-100.

938. CIUCHINDEL, C., **Variaţiuni ale fantasticului cantemirian în „Istoria ieroglifică",** în *Limbă şi literatură,* Bucureşti, 1975, nr. 2, p. 288-295.

939. CIZEK, Alexandru**, Valori clasice şi umaniste în „Istoria ieroglifică",** în *Analele Universităţii Bucureşti,* Limba şi Literatura română*,* 22, 1973, nr. 2, p. 55-65.

940. CIZEK, Alexandru, **Simbolica în „Istoria ieroglifică"**, în *Secolul 20,* Bucureşti, 1973, nr. 11-12, p. 56-73.

941. CONSTANTINESCU, Viorica S., **Valoarea „textuală" a Istoriei ieroglifice,** în *Convorbiri literare,* Iaşi, 30 mai 1973, nr. 10, p. 4.

942. CONSTANTINESCU-RÂMNICEANU, G., **Vrajba dintre Cantacuzineşti, Cantemireşti şi Brâncoveanu, 1688-1705.** Cu o introducere şi esplicare a adeverelui cuprins în Istoria Ieroglifică, a principelui Dimitrie Cantemir, referitoare la subiectul descris. Teză de licenţă în litere şi filosofie de G. Constantinescu R., Bârlad, Tipografia George Caţafanay, 1889, 92 p.
Recenzie de A. D. Xenopol, în *Arhiva,* I, nr. 4, ian.-febr. 1890, p. 477-478.

943. CONDREA, Irina, **Repere semiotice în analiza numelor de personaje din „Istoria ieroglifică" de Dimitrie Cantemir,** în *Revista de Istorie a Moldovei,* Chişinău, 2008, nr. 4, p. 171-175.

944. [COROBAN, Vasile] КОРОБАН, Василе, **Романул „История иероглификэ" де Димитрие Кантемир**, ын *Октомбрие,* Кишинэу, 1955, №. 11, п. 80-90; ши ын Идем, *Студий ши артиколе де критикэ литерарэ*, Кишинэу, Едитура де Стат „Картя Молдовеняскэ", 1959, п. 133-160.

945. COSMA, Viorel, **Muzica şi „Istoria ieroglifică"**, în *Luceafărul,* Bucureşti, 20 oct. 1973, nr. 42, p. 1.

946. COZMULICI, Alisa, **Structuri alegorice în „Istoria ieroglifică"**, în *Colocviul Internaţional, Filologia modernă: realizări şi perspective în context european (ediţia a II-a). Semiotica şi hermeneutica*

textului. Coord. Aliona Grati, Inga Ciobanu, Chişinău, Vol. II, 2009, p. 90-93.

947. CREŢU, Bogdan, **Visul Hameleonului ca inserţie narativă în** *Istoria ieroglifică*, în *Convorbiri literare,* Iaşi, an 137, dec. 2003, nr. 12, p. 81-83; şi în *Dimitrie Cantemir. Dimensiuni ale universalităţii. Studii. Sinteze. Eseuri.* Coord. şt. Pavel Balmuş şi Svetlana Korolevski, Chişinău, Gunivas, 2008, p. 72-78.

948. CURTICĂPEANU, Doina, **Istoria ieroglifică,** în *Tribuna,* Cluj, XI, nr. 46, 16 nov. 1965, p. 3.

949. CURTICĂPEANU, Doina, **Ieroglife în... Istoria ieroglifică,** în *Tribuna,* Cluj, XIV, nr. 53, 31 dec. 1970, p. 6.

950. CURTICĂPEANU, Doina, **Arhipelagul baroc în Dimitrie Cantemir. Melanholia neasemuitului Inorog,** Cluj, Editura Dacia, 1973, p. 7-17.

951. CURTICĂPEANU, Doina, **Melanholia Inorogului,** în *Steaua,* Cluj-Napoca, XXIV, serie nouă, 16-30 iun. 1973, nr. 12, p. 4.

952. CURTICĂPEANU, Doina, **Omul încotro?** [Divanul]. **Arhipelagul baroc** [Istoria ieroglifică], în Idem, *Orizonturile vieţii în literatura veche românească,* Bucureşti, Ed. Minerva, 1975, p. 123-180.

953. CURTICĂPEANU, Doina, **Ţircălamurile Istoriei ieroglifice,** în *Familia,* Oradea, an. 38, nr. 7-8, iul.-aug. 2002, p. 19-22.

954. **[Destinul inorogului] Дестинул инорогулуй. Омажиу луй Димитрие Кантемир**, Кишинэу, Литература артистикэ, 1981, 278 п.

955. DIACONU, Ioan I., **Dimitrie Cantemir sau Inorogul,** în *Săptămâna culturală a capitalei,* Bucureşti, 1973, 29 iun., nr. 134, p. 5.

956. DOLGAN, Mihail, **Aforistica lui Dimitrie Cantemir**, în *Dimitrie Cantemir. Dimensiuni ale universalităţii. Studii. Sinteze. Eseuri.* Coord. şt. Pavel Balmuş şi Svetlana Korolevski, Chişinău, Gunivas, 2008, p. 83-90.

957. DUŢU, Alexandru, **Prefaţă**, în Dimitrie Cantemir, *Istoria ieroglifică,* Bucureşti, 1983, Vol. I, p. V-XX.

958. FILIPAŞCU, Alexandru, **Relaţii despre fauna Moldovei din sec. XVII-XVIII în *Istoria ieroglifică* de Dimitrie Cantemir,** în *Revista muzeelor*, Bucureşti, VI, 1969, nr. 6, p. 485-492.

959. GHERMAN, Mihai-Alin, **„Istoria ieroglifică" şi începuturile romanului baroc european,** în *Dimitrie Cantemir. Dimensiuni ale universalităţii. Studii. Sinteze. Eseuri.* Coord. şt. Pavel Balmuş şi Svetlana Korolevski, Chişinău, Gunivas, 2008, p. 49-54.

960. GRIGORAŞ, Em. C., **Prefaţă,** în Cantemir, Dimitrie, *Lupta dintre Inorog şi Corb*. (Roman alegoric), Bucureşti, 1927, p. 5-43.

961. IONESCU, Cornel Mihai, **Heliotropul soarelui negru** [Dimitrie Cantemir], în *Viaţa românească,* Bucureşti, 90, nr. 11-12, 1995, p. 139-148.

962. ISTRATE, Ion, **Despre barocul „Istoriei ieroglifice",** în *Steaua,* Cluj, 27, 1976, 7, p. 10-11.

963. LĂUDAT, I. D., **O complexă operă de evocare a trecutului: „Istoria ieroglifică"**, în *Flacăra Iaşului,* 6 noiemb. 1966, nr. 6269, p. 2.

964. LEMNY, Stefan, **L'Histoire hiéroglyphique,** dans Idem, *Les Cantemir. L'aventure européenne d'une famille princière au XVIIIe siècle***,** Paris, Éditions Complexe, 2009, p. 81-84.

965. [LIPCAN, M. I.] ЛИПКАН, М. И., **Хамелеонул – кип артистик, зугрэвит де Д. Кантемир ын „История иероглификэ",** în *Материалы научной конференции Кишиневского госуниверситета, посвященной 300-летию со дня рождения Дмитрия Кантемира (1673-1973 гг.),* Кишинев, 1974, с. 156-158.

966. LN., A. **Istoria ieroglifică pe scenă,** în *Cronica,* Iaşi, 26 oct. 1973, nr. 43, p. 7.

967. LUNGU, Ion, **Înţelepciunea inorogului**, în *Tomis,* Constanţa, 25 oct. 1973, nr. 106, p. 1-2.

968. [LUPAN, Andrei] ЛУПАН, Андрей, **Бируинца Инорогулуй**, ын *Молдова Сочиалистэ,* Кишинэу, 25 окт. 1973, п. 3.

969. MANOLESCU, Nicolae, **Dimitrie Cantemir**. ***Istoria ieroglifică,*** în *Contemporanul*, Bucureşti, 24 dec. 1965, nr. 52, p. 3.

970. MANOLESCU, Nicolae, **„Istoria ieroglifică",** în *Istoria critică a literaturii române*, Editura Minerva, Bucureşti, Vol. I, 1990, p. 77-82; şi în *Basarabia,* Chişinău, 1993, nr. 10, p. 155-160.

971. MAXIM, Ion, **Aventura Inorogului,** în *Viaţa Românească,* Bucureşti, septembrie 1973, nr. 9, p. 44-50.

972. MAZILU, Dan Horia, **„Istoria ieroglifică". Ocultism şi divinaţie**, în *Arc,* 1996, nr. 17-18, p. 122-124.

973. MAZILU, Dan Horia, **O carte „nesupusă" [Istoria Ieroglifică],** în Idem, *Recitind literatura română veche.* Compendiu, [Bucureşti, 2004], p. 377-386.

974. MIHĂILESCU, Gabriel, **Universul baroc al „Istoriei ieroglifice": între retorică şi imaginar,** Bucureşti, Ed. Academiei Române. Fundaţia Naţională pentru ştiinţă şi artă, 2002, 272 p.
Recenzie de Mircea Anghelescu, **Barocul lui Cantemir**, în *România literară*, Bucureşti, an. 35, 25 sept.-1 oct. 2002, nr. 38, p. 12, il.; şi de Ludmila Rotăraş, în *Revista română*, Iaşi, an. 9, oct. 2003, nr. 3, p. 20, il.

975. MIHĂILESCU, Dan, „**Ţiganiada**" **şi „Istoria ieroglifică",** în *Analele Universităţii Bucureşti.* Limbă şi literatură română, 1973, nr. 2, p. 67-74.

976. MILCA, Andrei, **Simbolul licornei şi alternanţa diurn-nocturn în „Istoria ieroglifică" de Dimitrie Cantemir,** în *Caiete critice*, Bucureşti, nr. 10-12, oct.-dec. 2005, p. 66-69, il.

977. MILCA, Andrei, **Universul labirintic şi semnificaţiile lui în „Istoria hieroglifică" de Dimitrie Cantemir,** în *Caiete critice*, Bucureşti, nr. 1-2, ian.-febr. 2006, p. 56-60, il.

978. MIRON, Paul, **Istoria ieroglifică et les besoins imanents de la langue**, *Dacoromania, Jahrbuch für östliche Latinität*, Freiburg – München, 2, 1974, p. 266-277.

979. MIRON, Paul, **Der Wortschatz Dimitrie Cantemirs. Eine lexicalische Untersuchung von Divanul und Istoria ieroglifică**, im *Vergleich zu Texten aus dem XVI, XIX und XX Jahrhundert*. Frankfurt am Main (Studia Romanica et Linguistica), 1978.

980. MOLDOVANU, Dragoş, **L'ésotérisme baroque dans la composition de l'Histoire Hiéroglyphique**, dans *Dacoromania*. *Jahrbuch für östliche Latinität*, Freiburg-München, 2, 1974, p. 197-224.

981. MOLDOVANU, Dragoş, **Sintaxa narativă a „Istoriei ieroglifice": structurile dislocate,** în *Revista de istorie şi teorie literară,* Bucureşti, 25, 1976, nr. 1, p. 110-123.

982. MOLDOVANU, Dragoş, **Sintaxa naraţiunii în „Istoria ieroglifică",** în *Revista de istorie şi teorie literară,* Bucureşti, 26, 1977, p. 37-49.

983. MORARU, Mihai, **Construcţia labirintică şi semnificaţiile ei în „Istoria ieroglifică",** în *Revista de istorie şi teorie literară,* Bucureşti, 22, 1973, nr. 2, p. 187-193.

984. MORARU, Mihai, **Alegoria animalieră şi fantasticul animalier în „Istoria hieroglifică",** în *Revista de istorie şi teorie literară*, Bucureşti, 21, 1972, nr. 3, p. 470-480.

985. MUTHU, Mircea, **„Istoria ieroglifică" şi începuturile balcanismului literar,** în *Tribuna,* Cluj, 1973, nr. 13, p. 14; nr. 14, p. 15.

986. PANAITESCU, P. P., **Istoria Ieroglifică**, în Dimitrie Cantemir, *Antologie, prefaţă, cronologie şi bibliografie* de Suzana-Carmen Dumitrescu, Bucureşti, 1977, p. 62-70.

987. PANAITESCU, P. P.; VERDEŞ, I., **Introducere,** în Dimitrie Cantemir, *Istoria ieroglifică,* Vol. I, Bucureşti, Editura pentru literatură, 1965, p. VII-XCIV.

988. PATRAŞ, Antonio, **Înţelepciunea lumii într-un roman** [despre vol. *Istoria ieroglifică* de Dimitrie Cantemir], în *Convorbiri literare,* Iaşi, an. 137, nr. 12, dec. 2003, p. 78-80; şi în *Dimitrie Cantemir. Dimensiuni ale universalităţii. Studii. Sinteze. Eseuri.* Coord. şt. Pavel Balmuş şi Svetlana Korolevski, Chişinău, Gunivas, 2008, p. 65-71.

989. PAVLICENCU, Sergiu, **Agudeza barocă în *Istoria ieroglifică***, în *Dimitrie Cantemir. Dimensiuni ale universalităţii. Studii. Sinteze. Eseuri.* Coord. şt. Pavel Balmuş şi Svetlana Korolevski, Chişinău, Gunivas, 2008, p. 78-82.

990. PECICAN, Ovidiu, **Dimitrie Cantemir între alegorie şi basnă: două moduri de a nara istoria**, în *Biserică, societate, identitate. In honorem Nicolae Bocşan*, Cluj-Napoca, 2007, p. 503-512.

991. PETRESCU, Ioana Em., **Monocheroleopardalul**, în *Revista de istorie şi teorie literară,* Bucureşti, tomul 25, 1976, nr. 1, p. 103-107; în *Configuraţii,* Cluj-Napoca, Ed. Dacia, 1981, p. 86-93.

992. PIRU, Al., **Real şi imaginar în „Istoria ieroglifică"**, în *România literară,* Bucureşti, 9 aug. 1973, nr. 32, p. 13.

993. POPESCU, Marian, **Măştile în „Istoria ieroglifică",** în *Analele Universităţii Bucureşti.* Limbă şi literatură română, 1973, nr. 2, p. 75-82.

994. POPOVICH, N., **Uz 300, godichnjicu rodenja Dimitrija Kantemira „Hieroglifska istorija" – mnogoznachajno delo,** în *Banatske novine*, Timişoara, 30, br. 3260, 1973, s. 9.

995. [PURICE, M. P.] ПУРИЧЕ, М. П., **Елементе популаре ын функцие де синониме ын романул „История иероглификэ" де Д. Кантемир**, ын *Проблеме де истории а лимбий,* Кишинэу, Штиинца, 1986, п. 94-101.

996. ROSETTI, Alexandru, **Observaţii asupra limbii lui Dimitrie Cantemir în „Istoria ieroglifică"**, în *Buletin ştiinţific al Academiei Române*. Secţiunea de ştiinţa limbii, literatură şi artă, I, Bucureşti, 1951, nr. 1-2, p. 17-38; în *Dimitrie Cantemir. Antologie*. Ed. de Suzana-Carmen Dumitrescu, Bucureşti, 1977, p. 219-222.

997. ROTARU, Ion, **Despre *Istoria ieroglifică* de D. Cantemir**, în *Dimitrie Cantemir. Dimensiuni ale universalităţii. Studii. Sinteze. Eseuri.* Coord. şt. Pavel Balmuş şi Svetlana Korolevski, Chişinău, Gunivas, 2008, p. 44-48.

998. RUŞTI, Doina, **Bestiarul cantemirian**, Iaşi, Ed. Universitas, XXI, 2007, 240 p.

999. SĂLCUDEANU, Nicoleta Maria, **Lumea ca spectacol şi „Istoria Ieroglifică" de Dimitrie Cantemir,** în *De la umanism la iluminism.* Târgu Mureş, 1994, p. 87-92.

1000. SCHIAU, Octavian, **Istoria ieroglifică**, în *Steaua,* Cluj, 1965, nr. 12, p. 106-110.

1001. SORESCU, Roxana**, Dimitrie Cantemir: „Istoria ieroglifică"**, în *Limbă şi literatură*, Bucureşti, Vol. II, 1997, p. 83-88.

1002. SOROHAN, Elvira, **Postfaţă,** în Dimitrie Cantemir, *Istoria ieroglifică*, Editura Junimea, Iaşi, 1988, p. 593-648.

1003. SOROHAN, Elvira, **„Istoria ieroglifică"** [despre romanul cu acelaşi titlu de Dimitrie Cantemir], în *România literară*, Bucureşti, an. 39, 18-24 ian. 2006, nr. 2, p. 12.

1004. SOROHAN, Elvira, **Dimitrie Cantemir. Modernitatea romanului autobiografic** [despre vol. „Istoria ieroglifică"], în *Convorbiri literare*, Iaşi, an. 137, nr. 12, dec. 2003, p. 75-77.

1005. STĂNESCU, Nichita, **Poezii dezvelite din Istoria ieroglifică a neasemuitului Dimitrie Cantemir şi puse în vedere de către Nichita Stănescu**, în *Cartea de recitire*, Bucureşti, Ed. Cartea Românească, [f. a.], p. 11-24; şi în *Luceafărul*, Bucureşti, XI, 1968, nr. 30, p. 8.

1006. STOICESCU, N., **Studiu introductiv**, în Cantemir Dimitrie, *Opere complete,* Vol. IV, *Istoria ieroglifică,* Bucureşti, 1973, p. 9-44.

1007. STOICESCU, N., **Studiu introductiv,** în Cantemir Dimitrie***, Opere. I. Divanul, Istoria ieroglifică, Hronicul vechimei a romano-moldo-vlahilor.*** Texte, cronologie, glosar, referinţe critice şi întroducere la *Hronicul* de Stela Toma. Prefaţă, indice de autori şi opere şi introducere la *Divanul* de Virgil Cândea. Introducere la *Istoria ieroglifică* de Nicolae Stoicescu. Bucureşti, Ed. Academiei Române, Univers Enciclopedic, 2003, p. 319-382.

1008. TĂNĂSESCU, Manuela, **Despre „Istoria ieroglifică"**, Bucureşti, Ed. Cartea Românească, 1970, 223 p.

1009. TOMA, Stela, **Über den Wortschatz in Cantemirs Roman „Istoria ieroglifică",** im *Dacoromania. Jahrbuch für östliche Latinität*, Freiburg-München, 1974, 2, p. 288-298.

1010. TOMA, Stela, ***Istoria ieroglifică* de Dimitrie Cantemir, traversând timpul...,** în Idem, *În lumea vechilor slove,* Bucureşti, Ed. Semne, 2009, p. 115-119.

1011. VAIDA, Mireca**, Stilul şi Inorogul**, în *Tribuna*, Cluj, 1973, nr. 43, p. 8.

1012. VAIDA, Mireca**, De la Inorog la Paşadia,** în *Viaţa Românească*, Bucureşti, septembrie 1973, nr. 9, p. 62-64.

1013. [VARTICEAN, I.] ВАРТИЧЯН, И., **„История иероглификэ" а луй Димитрие Кантемир,** ын Димитрие Кантемир, *История иероглификэ*, Кишинэу, Картя Молдовеняскэ, 1973, п. V-XVIV.

1014. VELCULESCU, Cătălina, **Câteva noi informaţii despre Bestiarul lui Damaschin Studitul**, în *Dimitrie Cantemir. Dimensiuni ale universalităţii. Studii. Sinteze. Eseuri.* Coord. şt. Pavel Balmuş şi Svetlana Korolevski, Chişinău, Gunivas, 2008, p. 55-64.

1015. VELCULESCU, Cătălina, **Possible Starting Points of Dimitrie Cantemir's „Hieroglyphic History"**, in *Revue des études sud-est européens*, Bucarest, 18, 1980, nr. 1, p. 120-122.

1016. VERDEŞ, Ion, **Ideile filosofice şi social-politice ale lui D. Cantemir în „Istoria ieroglifică",** în *Cercetări filosofice*, Bucureşti, III, 1956, nr. 6, p. 75-89.

1017. VERDEŞ, Ion, **Introducere,** în Dimitrie Cantemir, *Istoria ieroglifică*, vol. I, Bucureşti, 1965, p. XL-LVII.

1018. VERDEŞ, Ion, **Modelul uman cantemirian în „Istoria Ieroglifică",** în *Revista de pedagogie*, Bucureşti, 22, 1973, nr. 10, p. 101-107.

1019. VERDEŞ, Ion, **Conţinutul „Istoriei ieroglifice",** în Dimitrie Cantemir, *„Istoria ieroglifică",* Editura Minerva, Bucureşti, 1973, p. 523-567.

1020. VLĂDUŢESCU, Gh., **Filozofia în „Istoria ieroglifică",** în *Tomis,* Constanţa, 1973, nr. 106, p. 13.

1021. ЛУПАН, Андрей, **Победа Инорога**, в кн.: *Наследие Дмитрия Кантемира и современность*, Состав. Х. Корбу; Л. Чобану, Кишинев, Картя Молдовеняскэ, 1976, с. 26-32.

Panegyricum, 1714

a. Ediţii

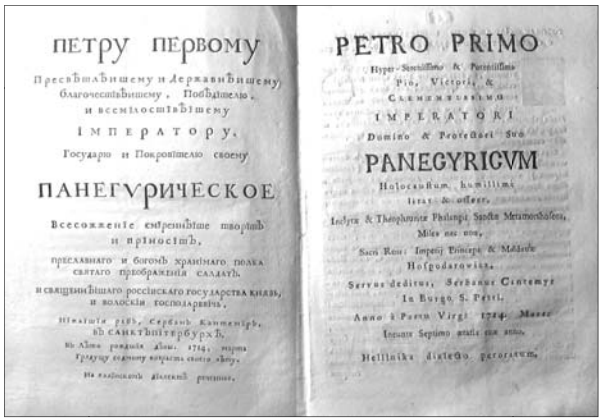
ПЕТРУ ПЕРВОМУ
Пресвѣтлѣйшему и Державнѣйшему,
Благочестивѣйшему, Побѣдителю,
и всемилостивѣйшему
ИМПЕРАТОРУ,
Государю и Покровителю своему
ПАНЕГУРИЧЕСКОЕ
PETRO PRIMO
IMPERATORI
PANEGYRICVM

1022. [КАНТЕМИР, Димитрий], **ПЕТРУ ПЕРВОМУ, Пресветлейшему и Державнейшему, благочестивейшему, Победителю, и всемилотивейшему Императору, Государю и Покровителю своему ПАНЕГИРИЧЕСКОЕ Всесожжение смиреннейще творит и приносит преславнаго и богом хранимаго полка святаго преображения салдат и священнейшаго российскаго государства князь и волошский господаревич, нижайший раб, Сербан Кантемир, в Санкт Питербурхе, в лето рождшия девы 1714, марта, грядущу седмому возраста своего лету. На еллинском диалекте реченноею / PETRO PROMO, Hyper Serenissimo et potentissimo Pio, Victori et Clementissimo Imperatori Domino et Protectori Suo PANEGYRICUM holocaustum humillime litat et offert, Inclytae et Theophruritae Phalangis Sanctae Metamorthoseos, miles nec non, Sacri Rass[iaci]: Imperij Princeps et Moldaviae Hospodarowicz, servus deditus, Serbanus Cantemyr in Burgo S. Petri. Anno a Portu Ving[inis]: 1714 Martii ineunte septimo aetatis suae anno. Hellinika dialecto peroratum.** 13 c.

1023. [КАНТЕМИР, Димитрий, **Панегирик Петру Первому**], в [Бантыш-Каменский Н. Н.], *Родословие князей Кантемиров*, (Беер [Феофил Сигфрид]. *История о жизни и делах молдавскаго государя Константина Кантемира, с российским переводом и с приложением родословия кнезей Кантемиров*, Москва, Унив[ерситетская] тип[ография], 1783, с. 323-328 în notă).

1024. [CANTEMIR, Dimitrie], **Panegyricum juvenis principis Russiae et Moldaviae sept aetatis imperatori Petri,** в Пекарский П., *Наука и литература в России при Петре Великом*, том II, Санкт-Петербург, 1862, с. 320.

1025. CANTEMIR, Dimitrie, **Panégyrique de Pierre le Grand,** in Lozovan E. **D. Cantemir: „Panégyrique de Pierre le Grand"** (*RIDS*, Copenhague, 1981, nr. 92, p. 3-36 (p. 22-31 în l. greacă; p. 32-36 în l. latină).

1026. [CANTEMIR, Dimitrie], **Panegiricul lui Petru cel Mare (1714).** Ediţie, studiu introductiv şi note de Cernovodeanu Paul. Ediţie de Cernovodeanu, Paul; Carataşu, Mihai; Lazea, Alvina, în A*rchaeus. Studies in History of Religions*, 2001, 5, nr. 1-2, p. 101-133.

1027. КАНТЕМИР, Димитрий, **Панегирик Петру I**, в кн.: Цвиркун Виктор, *Эпистолярное наследие Димитрия Кантемира. Жизнь и судьба в письмах и бумагах,* Кишинев, Штиинца, 2008, с. 173-176.

b. Studii

1028. CERNOVODEANU, Paul, **Dimitrie Cantemir (1673-1723) – The Panegyric of Peter I. Critical Edition and Introduction**, în *Archaeus. Studies in History of Religions*, V (1-4), 2001, p. 105-138.

1029. GEORGESCU, Valentin Al., **La translatio Imperii selon la Panegyricum et la Monarchiarum Physica Examinatio (1714) de Demetre Cantemir, prince de Moldavie. De la prophetie de Daniel a la philosophie naturelle de l'histoire,** in *Atti del III Seminario internazionale di Studi Storici „Da Roma a la Terza Roma"*, 21-23 aprilie 1983, Roma, p. 573-593.

1030. LOZOVAN, Eugen, **D. Cantemir – Panégyrique de Pierre le Grand**, în *Buletinul Bibliotecii Române din Freiburg*, vol. V (IX), 1975-1976, p. 479-502.

1031. LOZOVAN, E., **D. Cantemir: „Panégyrique de Pierre le Grand"**, în *RIDS*, Copenhague, 1981, nr. 92, 51 p.

1032. SMITH, G. S., **An Unknow translated panegyric poem of 1737: Michael Maittaire and Prince Antiokh Kantemir**, in *Slavonic and East European Review*, 55, 1977, Nr. 2, p. 161-171.

Monarchiarum phisica examinatio

a. Ediţii

1033. [CANTEMIR, Dimitrie], **Monarchiarum phisica examination / Studiu asupra naturii monarhiilor,** în Haupt, Gh., **Monarchiarum physica examinatio – Studiu asupra naturii monarhiilor. Un document inedit al lui D. Cantemir** în *Studii. Revistă de istorie,* Bucureşti, IV, 1951, nr. 1, p. 210-229 [Traducerea românească a studiului lui D. Cantemir la p. 218-229].

1034. [CANTEMIR, Dimitrie], **Monarchiarum physica examinatio**, în Silea-Firu I., **O scriere inedită a lui Dimitrie Cantemir „Monarchiarum physica examinatio"** în *Studii şi cercetări de bibliologie,* vol. V, Bucureşti, 1963, p. 267-276. Documentul în l. latină şi trad. rom.

1035. [CANTEMIR, Dimitrie], **Monarchiarum physica examinatio**, în Lozovan E., **D. Cantemir: „Monarchiarum physica examinatio"** (*RIDS*, Copenhague, 1983, nr. 92, p. 3-40 [p. 13-21 în l. latină; p. 23-40 facsimil]).

1036. **Димитрий Кантемир. Естественное толкование монархий,** в кн.: Кантемир, Димитрий, *Избранные философские произведения*. Изд. Г. Бобынэ, Кишинэу, Ед. Картя Молдовей, 2003, с. 334-343, 357-358.

b. Studii

1037. GEORGESCU, Valentin Al., **La translatio Imperii selon la Panegyricum et la Monarchiarum physica examinatio (1714) de Demetre Cantemir, prince de Moldavie. De la prophetie de Daniel a la philosophie naturelle de l'histoire,** dans *Atti del III Seminario internazionale di Studi Storici „Da Roma a la Terza Roma"*, 21-23 aprilie 1983, Roma, p. 573-593.

1038. HAUPT, Gheorghe, **„Studii asupra naturii monarhiilor". Un document inedit al lui Dimitrie Cantemir,** în *Studii. Revistă de istorie şi filosofie*, Bucureşti, 4, 1951, nr. 1, p. 210-222.

Historia Moldo-Vlahica

a. Ediţii

1039. CANTEMIR, Dimitrie, **Historia moldo-vlahica,** în Dimitrie Cantemir, *Opere complete*, vol. IX, partea I. Prefaţă de Virgil Cândea. Ediţie critică, traducere, introducere, note şi indici de Dan Sluşanschi, Bucureşti, Ed. Academiei Române, 1983, p. 126-427.

b. Studii

1040. CÂNDEA, Virgil, **Un proiect cantemiresc abandonat**, în *Manuscriptum*, Bucureşti, An. VII, 1976, nr. 2 (23), p. 8-10.

1041. NICOLAE, Florentina, **Neolatina cantemiriană: studii de sintaxă asupra operelor lui Dimitrie Cantemir – „De antiquis et hodiernis Moldoviae nominibus" şi „Historia Moldo-Vlachica".** Cuv. înainte de Dan Sluşanschi, Bucureşti, Ed. Cartea universitară, 2006, 460 p.

1042. NICOLAE, Florentina, **Observaţii asupra denumirilor de instituţii laice şi religioase în „Historia Moldo-Vlachica" şi „De antiquis et hodiernis Moldaviae nominibus"**, în *Studii Clasice. Omagiu Profesorului Eugen Cizek*, XL-XLI, 2004-2005, Editura Academiei, Bucureşti, p. 231-239.

1043. NICOLAE, Florentina, **Observaţii privind dislocările sintactice în „Historia Moldo-Vlachica" şi „Hronicul vechimei a Romano-Moldo-Vlahilor",** în *IANVA. Lumea greco-romană în studii şi articole*. Coord. Ana-Cristina Halichias şi Maria-Luiza Dumitru Oancea, Editura Universităţii, Bucureşti, 2009, p. 358-364.

1044. NICOLAE, Florentina, **Antroponime dacice şi româneşti în „De antiquis et hodiernis Moldaviae nominibus" şi „Historia Moldo-Vlachica" de Dimitrie Cantemir**, în *Analele Dobrogei,* An VIII, nr. 1, Constanţa, 2005, p. 299-303.

1045. NICOLAE, Florentina, **Toponimele şi hidronimele de origine neolatină în „De antiquis et hodiernis Moldaviae nominibus" şi „Historia Moldo-Vlachica" de Dimitrie Cantemir**, în *Analele Stiinţifice ale Universităţii Ovidius. Facultatea de Litere*: Volumul al XV-lea: *Studia in honorem Marin Petrişor*, Ovidius University Press, 2004, p. 143-152.

De antiquis et hodiernis Moldaviae nominibus

a. Ediţii

1046. CANTEMIR, Dimitrie, **De antique et hodiernis Moldoviae nominibus,** în Dimitrie Cantemir, *Opere complete*, vol. IX, partea I. Prefaţă de Virgil Cândea. Ediţie critică, traducere, introducere, note şi indice de Dan Sluşanschi, Bucureşti, Ed. Academiei Române, 1983, 26-123 p.

b. Studii

1047. NICOLAE, Florentina, **Neolatina cantemiriană: studii de sintaxă asupra operelor lui Dimitrie Cantemir – „De antiquis et hodiernis Moldoviae nominibus" şi „Historia Moldo-Vlachica".** Cuv. înainte de Dan Sluşanschi, Bucureşti, Ed. Cartea universitară, 2006, 460 p.

1048. NICOLAE, Florentina, **Observaţii asupra denumirilor de instituţii laice şi religioase în „Historia Moldo-Vlachica" şi „De antiquis et hodiernis Moldaviae nominibus"**, în *Studii Clasice. Omagiu Profesorului Eugen Cizek*, XL–XLI, 2004–2005, Editura Academiei, Bucureşti, p. 231-239.

1049. NICOLAE, Florentina, **Observaţii privind dislocările sintactice în „Historia Moldo-Vlachica" şi „Hronicul vechimei a Romano-Moldo-Vlahilor",** în *IANVA. Lumea greco-romană în studii şi articole*. Coord. Ana-Cristina Halichias şi Maria-Luiza Dumitru Oancea, Editura Universităţii, Bucuresti, 2009, p. 358-364.

1050. NICOLAE, Florentina, **Antroponime dacice şi româneşti în „De antiquis et hodiernis Moldaviae nominibus" şi „Historia Moldo-Vlachica" de Dimitrie Cantemir**, în *Analele Dobrogei*, An. VIII, nr. 1, Constanţa, 2005, p. 299-303.

1051. NICOLAE, Florentina, **Toponimele şi hidronimele de origine neolatină în „De antiquis et hodiernis Moldaviae nominibus" şi „Historia Moldo-Vlachica" de Dimitrie Cantemir**, în *Analele Stiinţifice aleUniversităţii Ovidius. Facultatea de Litere*: Volumul al XV-lea: *Studia in honorem Marin Petrişor*, Ovidius University Press, 2004, p. 143-152.

1052. SLUŞANSCHI, Dan, **Cronologia redactării scrierilor lui Dimitrie Cantemir închinate Moldovei,** în *Antichitatea şi moştenirea ei spirituală. Actele Sesiunii de Comunicări a Societăţii de Studii Clasice din România, Iaşi, Mai, 1988*, Editura Universităţii „Al. I. Cuza" Iaşi, 1993, p. 82-83.

Descriptio antiqui et hodierni status Moldaviae (Descriptio Moldaviae)

a. Ediţii

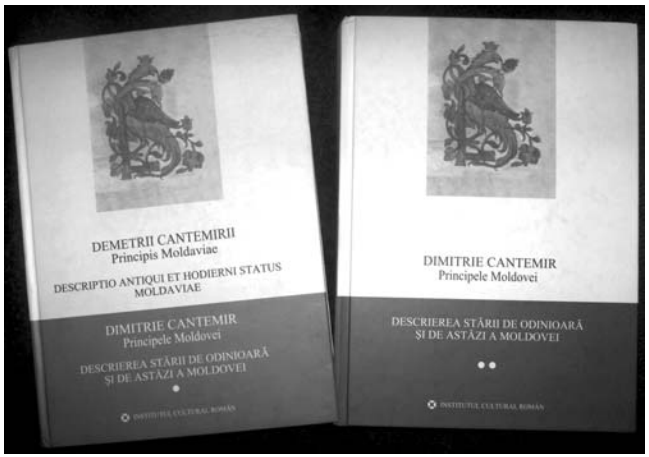

1053. [КАНТЕМИР, Димитрий], **Краткое географическое описание Княжества Молдавского и лежащих между Черным и Касспийским морями, земель и народов, с ландкарточкою сих земель** [de J. J. Stählin (Я. Я. Штелин)]. Глава 1-я „О Молдавии" извлечена в сокращении из латинской рукописи Д. К. Кантемира. К статье приложена гравированная карта под заглавием „Regiones Pont. Evx. et Mar. Casp. Adjacentes", в *Календарь или месяцеслов географической на 1770 год*, Санкт-Петербург, при Императорской Академии наук, [1769], с. 29-70, 1 л. карт. Reluat în *Beylagen zum neuveranderten Russland*, II, Riga und Mietau, 1769 c. 437-450 şi în *Собрание сочинений, выбранных из месяцесловов на разных годах*, Часть III, Санкт-Петербург, 1789, с. 91-107.

1054. [КАНТЕМИР, Димитрий], **О происхождении молдавцов, о их языке знатейших приключениях, вере, нравах и поведениях**. [de I. E. Fischer (И. Э. Фишер)], в *Календарь или месяцеслов исторической на 1770 год*, [СПб], при Императорской Академии Наук, 1769, с. 31-76. Reluat în *Сборник сочинений, выбранных из месяцословов на разных годах*, Часть III, Санкт-Петербург, 1789, с. 52-90.

1055. [KANTEMIR, Demetrio], **Beschreibung der Moldau von Demetrio Kantemir**. [Theil I-II], Hamburg, Im Verlag Iohann Nicolaus

Carl Buchenroeders, 1769-1770, im A. F. Büschung's *Magazin für die neue Histoire und Geographie.* Hamburg, III (1769), s. 537-574 & IV (1770), s. 3-120 + 1 f.h.

1056. KANTEMIRS, Demetrii, ehemaligen Fürsten in der Moldau, **Historisch-geographisch- und politische Beschreibung der Moldau, nebst dem Leben des Verfassers und einer Landcharte**, Frankfurt und Leipzig 1771, s. 2+341 +1 portr.

1057. [КАНТЕМИР, Димитрий], **Димитрія Кантемира, бывшаго князя в Молдавии. Историческое, географическое, политическое описание Молдавии с жизни сочинителя,** с немецкаго прелопения перевел Василий Левшин. Москва, Университетская типография Н. Новикова, 1789, XLIV + 388 p. 12^0.

1058. [CANTEMIR, Dimitrie], **Скрисоаря Молдовей де Димитрие Кантемир Домнул ей.** Каря акум ынтыю с-ау типэрит ын зилеле бине Крединчосулуй ши де Х[ристос] Юбиторюлуй Домнулуй ностру Иоанн Сандул Стурза Воевод ку Благословения Пря осф[и]нцитулуй Архиепископ ши Митрополит Кирио Кирио Вениамин ал Молдовей. Пе время Пря кувиосулуй Старец ал сф[и]нтелор Монастирй Нямцулуй ши Секулуй. Кир Дометиан. Ын сф[ы]нта Монастире Нямцул ла анул 1825. Август ын 19, [8]+334 p.

1059. CANTEMIR, Prinţul Dimitrie, **Descrierea Moldovei.** Avisú de Bising. Prefaţă de G. F. Miler. Prescurtare din viaţa P[rinţului] D. Cantemir, de C. Negruzzi, Ediţia a 2-a. Iaşii, Tipografia Franţezo-Română, 1851, 2 f.+ XIV + 316 p. [Tipărită în alfabet de tranziţie].

1060. [CANTEMIR, Dimitrie], **Scrisoarea Moldovei de Dimitrie Cantemir, domnul ei.** Editată întâiu în anul mântuirei 1825 August 19 zile sub Domnia lui Ioan Sandu Sturza V. V. şi cu binecuvântarea P[rea]sf[inţiei] şi neşters din memoria oamenilor Arhiepiscop şi Mitropolit Moldovei şi Sucevei Veniamin Boldur-Costachi. Reeditată la anul 1868 (?) Noembrie în 28 zile de către T. Boldur-Lăţescu, redactor ziarului „Moldova", Iaşi, Imprim[eria] A. Berman, 1865 (?), 303 п.

1061. [CANTEMIR, Dimitrie], **Descriptio Moldaviae.** Cu charta geographica a Moldaviei şi unu fascimile. Prefaţiune A. Papiu Ilarian, în *Operele principelui Demetriu Cantemiru*. Ediţia Academiei Române. Tom 1, Bucureşti, Tipografia Curţii (Lucrătorii asociaţi). Tom. 1. 1872. XII + 154 p. + 1 f.h. ef., facs.

1062. [CANTEMIR, Dimitrie], **Descrierea Moldovei,** în *Operele principelui Demetriu Cantemiru.* Tipărite de Societatea Academică Română. Tom 2. Bucureşti, Tipografia Curţii (Lucrătorii asociaţi) 1875. XV + 171 p. + 1 f. h.

1063. CANTEMIR, Dimitrie, **Descrierea Moldovei.** Cu o pref. de Ioan [Nicula], Bucureşti, Ed. Libr. „Universala" Alcalay & Co, 1909, VI + 110 p.

1064. CANTEMIR, Dimitrie, **Descrierea Moldovei.** Cu o notiţă introductivă, note explicative, un portret şi o chartă de Miron Nicolescu. Pref. de G. F. Miller. Precuv. de C. Negruzzi, Bucureşti, Ed. Libr. Socec & Co, 1909, 272 p. + 3 f., portr., fscs., h.

1065. CANTEMIR, Dimitrie, **Descrierea Moldovei.** Traducere de Giorge Pascu de pe originalul latinesc la 200 de ani de la moartea autorului (21 august 1723), Bucureşti, Editura Cartea Românească, 1923, XIV + 185 + 2 pl. + 1 f. h.

1066. CANTEMIR, Dimitrie, **Descrierea Moldovei.** Tradusă de Gheorghe Adamescu, Bucureşti, Editura Cartea Românească, 1935, XXXI + 170 p., portr. şi facs., 1f. h.

1067. CANTEMIR, Dimitrie, **Descrierea Moldovei.** Tradus de pe originalul latinesc de Giorge Pascu, Ediţia a II-a revizuită şi completată cu indice, Bucureşti, Editura Tipografiile Române Unite, 1938, 380 p.

1068. CANTEMIR, Dimitrie, **Descrierea Moldovei.** Traducere din limba latină G. Adamescu. Bucureşti, Editura Cartea Românească, 1942, 207 p., portr. şi fasc. cf.

1069. [CANTEMIR, Dimitrie] КАНТЕМИР, Димитрий, **Дескриеря Молдовей.** [Capitol din lucrare], ын *Проза молдовеняскэ. Антоложие*, Кишинэу, 1954, p. 52-54.

1070. CANTEMIR, Dimitrie, **Descrierea Moldovei.** Traducere din germană de Petre Pandrea. Prefaţă de C. I. Gulian, Bucureşti, ESPLA, 1956, 296 p. + 1 f.h.

1071. [CANTEMIR, Dimitrie] КАНТЕМИР, Димитрий, **Дескриеря Молдовей.** Традучере де Петре Пандря ку о префаць де А. Борш, Кишинэу, Едитура педагожикэ де стат а РСС Молдовенешть, Шкоала советикэ, 1957, 216 p. + 6 f., il., 1 hartă. [Volumul reproduce textul ediţiei: **Descrierea Moldovei.** Traducere de Petre Pandrea. Prefaţă de C. I. Gulian, Bucureşti, ESPLA, 1956].

1072. CANTEMIR, Dimitrie, **Descrierea Moldovei.** Prefaţă, antologie şi note de Constantin Măciucă, Bucureşti, Editura tineretului, 1961, 264 p., portr.

1073. CANTEMIR, Dimitrie, **Descrierea Moldovei.** Prefaţă, antologie şi note de Constantin Măciucă, Bucureşti, Ed. tineretului, 1965, 328 p., portr.

1074. CANTEMIR, Dimitrie, **Descrierea Moldovei.** Studiu introductiv, antologie şi note finale de Constantin Măciucă, Bucureşti, Editura tineretului, 1967, 328 p.

1075. KANTEMIR, Demetrie, **Beschreibung der Moldau. Faksimiledruck der Originalausgabe von 1771.** Nachwort von Constantin Măciucă, Bukarest, 1973, 2 + 390 p.

1076. CANTEMIR, Dimitrie, **Moldva leírása** [Descrierea Moldovei]. [Fordította: Köllő Károly, Cselényi Béla… Az előszót írta Cselényi Béla], Bukarest; Kriterion, 1973, 224 p.

1077. КАНТЕМИР, Димитрий, **Описание Молдавии**. Перевод с латинского Л. Панкратьев. Общая редакция, вступительная статья, примечания и коментарии профессора В. Н. Ермуратского, Кишинев, Картя Молдовеняскэ, 1973, XXVIII + 221 с.

1078. CANTEMIR, Dimitrie, **Descriptio Moldaviae/Descrierea Moldovei.** Tradus după originalul latin de Gheorghe Guţu. Introducere de Maria Holban. Comentariu istoric de N. Stoicescu. Studiu cartografic de V. Mihăilescu. Indice de Ioana Constantinescu. Cu o notă asupra ediţiei de D. M. Pippidi, Bucureşti, Ed. Academiei Române, 1973, 404 p., il., portr., fasc., 1 f. h.

1079. CANTEMIR, Dimitrie, **Descrierea Moldovei.** Postfaţă şi bibliografie de Magdalena Popescu, Bucureşti, Editura Minerva, 1973, 344 p. [Volumul reproduce textul ediţiei: **Descrierea Moldovei.** Traducere de Petre Pandrea. Prefaţă de C. I. Gulian, Bucureşti, ESPLA, 1956].

1080. КАНТЕМИР, Димитрий, **Дескриеря Молдовей.** Традучере дин лимба латинэ де Н. Костенко, Кишинэу, Картя Молдовеняскэ, 1975, 215 п.

1081. CANTEMIR, Dimitrie, **Descrierea Moldovei.** Postfaţă şi bibliografie de Magdalena Popescu. Ediţia a 2-a, Bucureşti, Ed. Minerva, 1976, 288 p. [Volumul reproduce textul ediţiei: **Descrierea Moldovei.** Traducere de Petre Pandrea. Prefaţă de C. I. Gulian, Bucureşti, ESPLA, 1956].

1082. CANTEMIR, Dimitrie, **De antiquis et hodiernis Moldaviae nominibus***.* Tradusă şi publicată în variantă de revistă, text paralel în limbile latină şi română de Dan Sluşanschi şi Radu Lăzărescu, în *Manuscriptum*, Bucureşti, 1976, An. VII, nr. 2 (23), p. 10-26; nr. 3 (24), p. 12-28, nr. 4 (25), p. 15-27; 1977, An. VIII, nr. 1 (26), p. 95-106; nr. 2(27), p. 17-36).

1083. CANTEMIR, Dimitrie, **Descrierea Moldovei.** Prefaţă şi tabel cronologic de Leonida Maniu, Bucureşti, Ed. Minerva, 1981, XXXVIII + 265 p. (Biblioteca pentru toţi, 1095) [Volumul reproduce textul ediţiei: Dimitrie Cantemir, **Descrierea Moldovei.** Traducere de Petre Pandrea, Bucureşti, ESPLA, 1956].

1084. КАНТЕМИР, Димитрий, **Дескриеря Молдовей.** Традучере дин лимба латинэ де Н. Костенко, префацэ ши коментарий де В. Коробан. Едиция а II-а, Кишинэу, Литература артистикэ, 1982, 216 п.

1085. КАНТЕМИР, Димитрий, **Описание Молдавии**. [Гл. V, XVI, XVII], в кн.: Бабий, А. И., *Дмитрий Кантемир,* Москва, Мысль, 1984, с. 134-148.

1086. CANTEMIR, Dimitrie, **Descrierea Moldovei.** Postfaţă şi bibliografie de Magdalena Popescu, Bucureşti, Ed. Minerva, 1986, 207 p.

1087. CANTEMIR, Dimitrie, **Descrierea Moldovei.** Chişinău, Ed. Hyperion, 1992, 158 p. [Cu rezumate în limbile franceză, spaniolă, engleză şi rusă].

1088. CANTEMIR, Dimitrie, **Descrierea Moldovei.** Chişinău, Ed. Litera, 1997, 256 p. (Biblioteca şcolarului).

1089. CANTEMIR, Dimitrie, **Descrierea Moldovei.** Cu o notiţă introductivă, note explicative, un portret şi o hartă de Miron Nicolaescu, Bucureşti, Semne, 2004, 272 p. [Reproducere, în facsimil, vol. apărut la Bucureşti, Editura Librariei Socec & Co, Societate Anonimă, 1909].

1090. CANTEMIR, Dimitrie, ***Historicae Moldaviae. Partes Tres*** **[Descrierea Moldovei],** în Andrei Eşanu; Valentina Eşanu, *Descrierea Moldovei de Dimitrie Cantemir în cultura europeană.* Studiu monografic şi anexă facsimil a manuscrisului în limba latină *Historicae Moldaviae. Partes Tres*. [Descrierea Moldovei] de Dimitrie Cantemir din Biblioteca regională „A. M. Gorki" din Odessa, Chişinău, Ed. Pontos, 2004, p. 181-595.

1091. [CANTEMIR, Dimitrie,] Demertrii Cantemirii Principis Moldaviae. **Descriptio antiqui et hodierni status Moldaviae /** Dimitrie

Cantemir Principele Moldovei. **Descrierea stării de odinioară şi de astăzi a Moldovei.** Ediţie critică de Dan Sluşanschi, Bucureşti, Ed. Institutul Cultural Român, 2006, 450 p. [Traducere din latină de Dan Sluşanschi după mss. lat. din 1716, 1726/1727 – ambele de la Sankt-Petersburg, şi mss. lat. de la mijl. sec. XVIII din Odessa].

1092. [CANTEMIR, Dimitrie,] Dimitrie Cantemir Principele Moldovei. **Descrierea stării de odinioară şi de astăzi a Moldovei.** Studiul introductiv, notă asupra ediţiei şi note de Valentina şi Andrei Eşanu. Trad. din limba latină şi indici de Dan Sluşanschi, Bucureşti, Ed. Institutul Cultural Român, 2007, 407 p.

1093. CANTEMIR, Dimitrie, **Scrisoarea Moldovei.** Cu Trei Cuvinte introductive de George Călinescu, Lucian Blaga, Constantin Noica. Ediţie îngrijită de Constantin Barbu. Craiova, Ed. SITECH, 2008, 305 p. [După ediţia **Scrisoarea Moldovei** din 1868, Iaşi].

b. Studii

1094. ADAMESCU, Gheorghe, **Introducere**, în Dimitrie Cantemir, *Descrierea Moldovei,* Bucureşti, [1942], p. III-XI.

1095. ALBALA, Radu**, Dimitrie Cantemir într-o nouă tălmăcire românească,** în *Gazeta literară*, Bucureşti,16 aug. 1956, nr. 33, p. 4.

1096. [BALMUŞ, Pavel] БАЛМУШ, Павел, **Ун екземплар ал „Дескриерий Молдовей",** ын *Литература ши арта,* Кишинэу, 1981, № 34, п. 5.

1097. [BALMUŞ, Pavel] БАЛМУШ, Павел, **Картя ноастрэ де кэпэтый...,** ын Димитрие Кантемир, *Дескриеря Молдовей,* Литература артистикэ, Кишинэу, 1988, п. 217-227.

1098. BĂCĂNARU, I.; IORDAN, I., **Célèbration du 250-e anniversaire de l'œuvre „Descriptio Moldavie" (1716-1966) de Dimitrie Cantemir,** dans *Revue Roumaine de géologie, géophisique et géographie, Série de Géographie,* Tom 11, Bucureşti, 1967, nr. 2, p. 169-171 şi extras, Bucureşti, 1967.

1099. BĂILEANU, G., **Dimitrie Cantemir despre codicele lui Alexandru cel Bun,** în *Cronica,* Iaşi, 1973, nr. 39, p. 13.

1100. BOLDUR-LĂŢESCU, T., **Precuvântare,** în D. Cantemir, *Scrisoarea Moldovei*, Iaşi, 1868, p. 13-14.

1101. [BORŞCI, A.] БОРЩ, А., **Димитрие Кантемир ши опера са „Дескриеря Молдовей",** ын Димитрие Кантемир, *Дескриеря Молдовей*, Кишинэу, 1957, п. 5-17.

1102. CIOCANU, Ion, **Permanenţa şi paradoxul unei cărţi de căpătîi,** în Dimitrie Cantemir, *Descrierea Moldovei,* Chişinău, Editura Hyperion, 1992, p. 7-11.

1103. CIOCOIŢEI, Mihaela Elena, **Viziunea lui Dimitrie Cantemir monarhul din perioada Renaşterii. Studii de caz: Ştefan cel Mare**, în *Ştefan cel Mare şi epoca sa.* Culegere de studii, Bucureşti, 2007, p. 122-144.

1104. COLAC, Tudor, **Unele precizări privind terminologia faunistică în *Descrierea Moldovei***, în *Dimitrie Cantemir. Dimensiuni ale universalităţii. Studii. Sinteze. Eseuri.* Coord. şt. Pavel Balmuş şi Svetlana Korolevski, Chişinău, Gunivas, 2008, p. 120-125.

1105. [COROBAN, V.] КОРОБАН, В., **Дескриеря Молдовей**, ын Димитрие Кантемир, *Дескриеря Молдовей,* Картя Молдовеняскэ, Кишинэу, 1975, п. 3-20; ши ын Димитрие Кантемир, *Дескриеря Молдовей,* Литература артистикэ, Кишинэу, 1982, п. 5-18.

1106. CUNESCU, Gheorghe, **Descrierea Moldovei, Bucureşti, 1973,** în *Biserica Ortodoxă Română*, Bucureşti, An. XCI, 1973, nr. 9-10, p. 1127.

1107. **Descriptio Moldaviae,** in *Romanian Review*, Bucureşti, 27, 1973, nr. 4, s. 12-37.

1108. [DODON, E. G.] ДОДОН, Е. Г., **Проблеме де културэ ши фолклор ын „Дескриеря Молдовей",** în *Материалы научной конференции Кишиневского госуниверситета, посвященной 300-летию со дня рождения Дмитрия Кантемира (1673-1973 гг.)*, Кишинев, 1974, p. 151-156.

1109. DUŢU, Alexandru, **O nouă ediţie a „Descrierii Moldovei",** în *Luceafărul,* Bucureşti, 20 oct. 1973, nr. 42, p. 3.

1110. [EŞANU, Andrei] ЕШАНУ, Андрей, **Димитрие Кантемир. „Дескриеря Молдовей". Манускрисе ши едиций**, Кишинэу, Едитура Штиинца, 1987, 107 п.

1111. EŞANU, Andrei, **Manuscrisele latine ale „Descrierii Moldovei" de Dimitrie Cantemir**, în Idem, *Contribuţii la Istoria Culturii româneşti*, Bucureşti, Editura Fundaţiei Culturale Române, 1997, p. 168-192.

1112. EŞANU, Andrei, **„Descrierea Moldovei" de Dimitrie Cantemir în cultura rusă,** în *Tyragetia*, Chişinău, 2002, XI, p. 137-142.

1113. EŞANU, Andrei; EŞANU, Valentina, ***Descrierea Moldovei* de Dimitrie Cantemir în cultura europeană.** Studiu monografic şi anexă facsimil a manuscrisului în limba latină *Historicae Moldaviae. Partes Tres* [Descrierea Moldovei] de Dimitrie Cantemir din Biblioteca regională „A. M. Gorki" din Odessa, Chişinău, Ed. Pontos, 2004, 596 + XXIV p.

1114. EŞANU, Andrei, **Manuscrisul latin din Odessa al „Descrierii Moldovei"**, în *330 se ani de la naşterea lui Dimitrie Cantemir, personalitate marcantă a culturii europene.* Comunicare prezentata la cea de-a XII-a Sesiune Ştiinţifică a Universităţii Creştine „Dimitrie Cantemir", 23-25 mai 2003, Bucureşti, 2004, p. 14-18.

1115. EŞANU, Valentina; EŞANU, Andrei, **Studiul introductiv,** în Dimitrie Cantemir, Principele Moldovei. *Descrierea stării de odinioară şi de astăzi a Moldovei,* Bucureşti, Ed. Institutul Cultural Român, 2007, p. 5-121.

1116. FLOREA-RARIŞTE, D., **O reeditare neştiinţifică a operei lui Dimitrie Cantemir**, în *Steaua,* Cluj, 1956, nr. 7, p. 74-75, 84-88, 111-115.

1117. FLORESCU, Florea Bobu, **Elemente etnografice în opera lui Dimitrie Cantemir „Descrierea Moldovei",** în *Studii şi cercetări de istoria artei*, Bucreşti, II, 1955, nr. 1-2, p. 15-27.

1118. GHEŢIE, Ion, **Trei locuri controversate din „Descrierea Moldovei" a lui Dimitrie Cantemir**, în *Studii şi cercetări lingvistice*, Bucureşti, XXVII, 1976, nr. 5, p. 519-521.

1119. GHILAŞ, Victor, **Creaţia artistică a copiilor în „Descrierea Moldovei" de Dimitrie Cantemir,** în *Artă şi educaţie artistică*, Bălţi, 2006, nr. 2-3, p. 43-53.

1120. GHIMPESCU, Spinu, **Descrierea Moldovei***,* în *Familia,* Oradea, XI, 1875, p. 592.

1121. GIURESCU, C. C., **Descrierea Moldovei de Dimitrie Cantemir.** Traducere de G. Pascu, în *Revista istorică română,* vol. I, fasc. II, Bucureşti, 1931, p. 136-142 şi extras.

1122. GIURESCU, Constantin C., **Descriptio Moldaviae**, în *Luceafărul,* Bucreşti, 4 martie 1967, nr. 9, p. 1, 7.

1123. GORCIU, G. I., **Moldova, acum 200 ani. Interpretare geografică a operei „Descriptio Moldaviae" de D. Cantemir (1716)**, în *Buletinul Societăţii Regale Române de Geografie*, Bucureşti, tom XXXVI, 1915, p. 600-643.

1124. GOROVEI, Ştefan S., **Descriptio Moldaviae,** în *Moldova,* Iaşi, 1, 1990, nr. 1, p. 8-9.

1125. GULIAN, C. I., **Dimitrie Cantemir, un mare patriot şi cărturar,** în Cantemir D., *Descrierea Moldovei,* Bucureşti, 1956, p. 3-28.

1126. HAŞDEU, B. P., **Notiţă asupra a două opere a lui Cantemir voevod,** în *Foiţă pentru istorie şi literatră,* I, 1859, col. 69-70.

1127. HÂNCU, Andrei, **Folclor şi etnografie în „Descrierea Moldovei**", în *Destinul inorogului,* Chişinău, 1981, p. 224-232.

1128. HOFFMAN, P., **Zur Editionsgeschichte von Cantemirs „Descriptio Moldaviae",** im *Sitzungsberichte der Academie der Wissenschaften der DDR. 13. Dimitrie Cantemir (1672-1723),* Berlin, 1974, s. 89-95.

1129. HOLBAN, Maria, **Introducere,** în Dimitrie Cantemir*, Descriptio Moldaviae/Descrierea Moldovei*, Bucureşti, Editura Academiei, 1973.

1130. HOLBAN, M., **Autour de „l'Histoire de la Moldavie et de la Valachie" de Carra,** dans *Revue historique du sud-est européen,* Bucarest, 21, 1944, p. 155-230.

1131. IVAN, Ioan, **Dimitrie Cantemir – trei veacuri de la naştere (1673-1973). Contribuţia Mănăstirii Neamţ la tipărirea celei dintâi ediţii în limba română a operei lui D. Cantemir „Descriptio Moldaviae",** în *Mitropolia Moldovei şi Sucevei,* Iaşi, 1973, nr. 5-6, p. 369-375.

1132. [KIDEL, Al.] КИДЕЛ, Ал., **О карте де ерь ши де азь,** ын *Hucmpy*, Кишинэу, 1976, 10, p. 143-146 [Despre „Descrierea Moldovei" de Dimitrie Cantemir].

1133. KÖLLÖ, Karoly, **Descriptio Moldaviae,** în *Igaz Szó*, Bucureşti, 21, 1973, 8 sz., s. 271-288.

1134. LAZĂR, Alex, **Dimitrie Cantemir. Cele trei republici moldoveneşti de sub el,** în *Cuvântul liber,* seria III, an. II, nr. 33, 22 iunie 1935, p. 1.

1135. LEMNY, Stefan, **Description de la Moldavie et Cronique de l'Antiquité des Romano-Moldo-Valaques,** dans Idem, *Les Cantemir. L'aventure européenne d'une famille princière au XVIIIe siècle*, Paris, Éditions Complexe, 2009, p. 130-135.

1136. LOTREANU, Ion, **Amintirea lui Ştefan în „Descriptio Moldoviae". Valoarea detaliului în „Dimitrie Cantemir". Dimitrie Cantemir – idei filosofice,** în *Creaţie şi implicaţie*, Bucureşti, Ed. Albatros, 1976, p. 51-61.

1137. MĂCIUCĂ, C., Prefaţă şi note la **Dimitrie Cantemir, *Descriera Moldovei*,** Bucureşti, Editura tineretului, Bucreşti, 1961; 1965, p. 5-29; 1978, p. 5-25.

1138. [MADAN, Gheorghe] МАДАН, Георге, **Енчиклопедие а времий. 200 де ань де ла апарция ын едиције апарте а „Дескриерий Молдовей" де Д. Кантемир,** ын *Молдова сочиалистэ,* Кишинэу, 30 окт. 1971, п. 4.

1139. [MADAN, Gheorghe] МАДАН, Георге**, Валороасэ оперэ а луй Д. Кантемир (150 де ань де ла апарция примей едиций молдовенешть а „Дескриерий Молдовей")**, ын *Тинеримя Молдовей,* Кишинэу, 1975, п. 4.

1140. MANIU, Leonida, Prefaţă la **Dimitrie Cantemir, *Descrierea Moldovei*,** Editura Minerva, Bucureşti, 1981, p. V-XXX.

1141. MARCEA, Pompiliu. **„Descriptio Moldaviae" by Dimitrie Cantemir.** [Apare şi în ediţiile în limbile franceză, germană şi spaniolă ale aceleiaşi reviste] în *România Today,* Bucureşti, mai 1973, nr. 5, p. 44.

1142. MARDARE, M., **„Descrierea Moldovei",** în *Cronica,* Iaşi, 26 oct. 1973, nr. 43, p. 5.

1143. MORARU, Al., **Biserică şi tradiţie în „Descriptio Moldaviae",** în Studia Universitatis „Babeş-Bolyai". Teologia ortodoxă, Cluj-Napoca, 39, 1994, nr. 2, p. 25-38.

1144. NĂSTUREL, Petre Ş., **À propos de la *Descriptio Moldoviae* de Dimitrie Cantemir,** dans *Cahiers du Monde russe et sovietic,* Paris, XV (I), janv.-mars, 1975, p. 119-121.

1145. NAZAR, Valeriu, **Dimitrie Cantemir: „Descrierea Moldovei",** în *Calendar,* Chişinău, 1990, p. 100.

1146. NEDELCEA, Tudor, **O descriere a Moldovei anterioară lui Dimitrie Cantemir**, în *Analele Universităţii din Craiova.* Ştiinţe filologice, 1977, nr. 5, p. 73-76.

1147. NETEA, Vasile, **Descriptio Moldaviae,** în *Luceafărul,* Bucureşti, 25 febr. 1967, nr. 8, p. 3.

1148. NETEA, V., **Descriptio Moldaviae** [de Dimitrie Cantemir]. **A l'occasion de son deux cent-cinquantenaire,** dans *Revue Roumaine d'Histoire*. Academie de la R. S. Roumanie, Bucharest, 6, 1967, nr. 3, p. 480-482.

1149. NETOLITZKY, F., **Interpretarea unui pasagiu neclar la Dimitrie Cantemir,** în *Codrii Cosminului,* Cernăuţi, II-III, 1925-26, p. 608-610.

1150. NIJLOVEANU, Ion, **Legenda lui Dragoş în scrierile lui Dimitrie Cantemir**, în *Analele Universităţii din Craiova*. *Istorie. Geografie. Filologie*, 1975, 3, p. 55-59.

1151. NICOLA, Ion, **Un manuscris românesc al „Descrierii Moldovei" de Dimitrie Cantemir,** în *Limbă şi literatură*, Bucureşti, XXV, 1970, p. 159-161.

1152. OLOSZ, Katalin, **Referiri etnografice şi folclorice în „Descriptio Moldaviae" de Dimitrie Cantemir**, în *De la umanism la iluminism*, Târgu-Mureş, 1994, p. 79-86.

1153. OLTEANU, Ştefan, COLDEA, Mihaela, **Comunităţi rurale străvechi în opera lui Dimitrie Cantemir „Descriptio Moldaviae"**, în *330 se ani de la naşterea lui Dimitrie Cantemir, personalitate marcantă a culturii europene*, Bucureşti, 2004, p. 52-55.

1154. **Operele întregi a lui Dimitrie şi a lui Antioh Cantemir publicate de căminarul C. Negruzzi şi domnescul adiutant M. Kogălniceanu,** în *Albina românească,* Iaşi*,* 9, 1838, p. 426-427; *Cantor de Avis shi Comers,* II, 1838-1839, p. 161-162; şi în *România,* I, 1838, p. 1181.

1155. PASCU, George, **Introducere,** în Dimitrie Cantemir, *Descrierea Moldovei,* Bucureşti, 1923, p. III-XIV.

1156. PASCU, George, **Note despre Cantemir (Descrierea Moldovei),** în *Revista critică*, Iaşi, II, 1928, nr. 4, p. 231-232.

1157. PIPPIDI, D. M., **Notă asupra ediţiei**, în Dimitrie Cantemir, *Descrierea Moldovei*, Bucureşti, 1973, p. 39-41.

1158. PLOEŞTEANU, Gr., **Descrierea Moldovei de Dimitrie Cantemir în lumea germană,** în *De la umanism la iluminism*, Târgu-Mureş, 1994, p. 67-77.

1159. POPESCU-SPINENI, I., **Influenţa bizantină asupra vechiului drept românesc. Un text latin rău tradus – Dimitrie Cantemir, *Descriptio Moldaviae,*** cap. XI, în *Revista clasică,* tom XI-XII, 1939-1940, p. 180-192.

1160. PORCESCU, Scarlat, **Srisoarea Moldovei**, în *Cronica,* Iaşi, 14 sept. 1973, nr. 37, p. 10.

1161. PREDESCU, L., **Despre Descriptio Moldaviae a lui Dimitrie Cantemir,** în *Cercetări istorice,* Iaşi, II-III, 1926-1927, p. 288.

1162. PUMNUL, Aron, **Lepturariu românesc cules din scriptori români...**, Tom 3, Bucureşti, Tipografia Curţii, 1862, p. 297-315.

1163. SCHELERU, Ion, **Permanenţe ale operei ştiinţifice a lui Dimitrie Cantemir. Elemente merceologice în opera Descriptio Moldaviae**, în *330 de ani de la naşterea lui Dimitrie Cantemir, personalitate marcantă a culturii europene*, Bucureşti, 2004, p. 92-100.

1164. SLUŞANSCHI, Dan, **Cronologia redactării scrierilor lui Dimitrie Cantemir închinate Moldovei,** în *Antichitatea şi moştenirea ei spirituală. Actele Sesiunii de Comunicări a Societăţii de Studii Clasice din România, Iaşi, Mai, 1988*, Editura Universităţii „Al. I. Cuza", Iaşi, 1993, p. 82-83.

1165. ŞERBAN, George, **La o nouă ediţie din „Descrierea Moldovei",** în *Steaua,* Cluj, 27, 1976, 6, p. 32-34.

1166. SOROHAN, E., **„Descrierea Moldovei" de Dimitrie Cantemir,** în *Ateneu,* Bacău, III, 7, iulie 1966, p. 7.

1167. ŞOŞA, Elizabeta, **Grafii pentru [?] în Descriptio Moldoviae a lui Dimitrie Cantemir**, în *Omagiu Gheorghe Bolocan*, Craiova, 2006, p. 522-526.

1168. TUFESCU, Victor, **Descriptio Moldoviae, operă fundamentală pentru geografia românească,** în *Studii şi cercetări de geologie, geofizică şi geografie.* Seria geografie, Bucureşti, 1967, nr. 2, p. 121-128.

1169. URSU, N.A., **Ioan Nemişescu, autorul primei traduceri româneşti a operei lui Dimitrie Cantemir, Descriptio Moldaviae,** în *A Mol.*., 1996-1997, 3-4, p. 7-21, şi în Idem, *Contribuţii la istoria culturii româneşti. Studii şi note filologice*, Iaşi, Ed. Cronica, 2002, p. 373-400.

1170. ZABOLOTNAIA, Lilia, **„Descrierea Moldovei" – obiect de studiu al istoriei intelectuale,** în *Revista de Istorie a Moldovei,* Chişinău, 2008, nr. 4, p. 103-107.

1171. БАЛМУШ, П. Т.; ЕШАНУ, А. И., **Стурдзовский список „Descriptio Moldaviae" Д. Кантемира (источниковедческий анализ),** в кн.: *Проблемы источниковедения истории Молдавии периода феодализма и капитализма,* Кишинев, 1983, с. 131-158.

1172. БРАЖУК, В. П., **Дмитрий Кантемир и „Описание Молдавии" в контексте постмодернизма,** в кн.: *Национальные образы мира: Единство – разнообразие – справедливость*, Кишинев, 2003, с. 86-97.

1173. ВЕЛЬТМАН, А. Ф., **Бессарабские воспоминания**, в Майков Л. *Пушкин*. *Библиографические материалы и историко-литературные очерки,* Санкт-Петербург, 1899, с. 92-136. [Referinţe la „Descrierea Moldovei"].

1174. ДИМО, Н. А., **О природе и хозяйстве Молдавии в труде Д. Кантемира „Descriptio Moldavaie"** (**„Описание Молдавии"**), в *Известия Молдавского Филиала АН СССР,* Кишинев, 1954, № 4, с. 125-128.

1175. ЕРМУРАТСКИЙ, В. Н., **Димитрий Кантемир и его „Описание Молдавии",** в Димитрий Кантемир, *Описание Молдавии*, Кишинев, 1973, p. V-XXVIII.

1176. ЕШАНУ, Андрей**, Русское издание (1789 г.) „Описание Молдавии" Д. Кантемира**, в *Актуальные проблемы библиотековедения и библиографоведения Советской Молдавии*, Кишинев, 1981, с. 97-99.

1177. МОИСЕЕВА, Г. Н., **Дмитрий Кантемир. Описание Молдавии,** Кишинев, 1973, в *Вопросы истории*, Москва, 1975, № 8, с. 168-170.

1178. РУССЕВ, Николай, **Два пассажа из „Описания Молдавии" Дмитрия Кантемира: перспективы археологической интерпретации**, в *Revista de Istorie a Moldovei,* Chişinău, 1994, nr. 2 (18), p. 24-28.

1179. ХАЛИППА, Ион, **Основные исторические данные о Бессарабии**, в *Труды Бессарабской губернской ученой архивной комиссии*. Т. 2. Под ред. И. Н. Халиппы, Кишинев, Типо-литогр. Ф. П. Кашевского, 1902, с. 11-118 [Referinţe la *Desccriptio Moldaviae*].

Harta Moldovei supliment la Descriptio Moldaviae

a. Ediţii

1180. [CANTEMIR, Dimitrie], **Principatus Moldaviae nova et accurata. Descriptio Delineante Principe Demetrio Cantemirio** A. Amsterdam, chez François Changuion, 1737.

1181. [CANTEMIR, Dimitrie, **Principatus Moldaviae nova et accurata...**], dans Tappe E. D., *Another specimen of Dimitrie Cantemir's Map of Moldavia (Revue des Etudes Roumaines*, Paris, 1955-1956, nr. 3-4, 1957, p. 220).

1182. [CANTEMIR, Dimitrie, **Principatus Moldaviae nova et accurata...**], în G. Vâslan, **Harta Moldovei de Dimitrie Cantemir,** Bucureşti, Cultura Naţională, 1926, planşa I. Extras din *Analele Academiei Române. Memoriile Secţiunii Istorice*, Cultura Naţională, Bucureşti, 1927, Seria III, tomul VI, p. 193-212.

b. Studii

1183. MIHĂILESCU, Vintilă, **Harta Moldovei de Dimitrie Cantemir**, în Dimitrie Cantemir*, Descriptio Moldaviae/Descrierea Moldovei*, Bucureşti, 1973, p. 377-386.

1184. [**În şedinţa publică din 6 iunie 1924,** Gh. Vâlsan expune comunicarea despre „Harta Moldovei de Dimitrie Cantemir"], în *Analele Academiei Române.* Seria II, Tom 44, 1923-1924, Bucureşti, 1924, p. 129.

1185. VÂLSAN, G., **Harta Moldovei de Dimitrie Cantemir,** Bucureşti, Cultura Naţională, 1926, 20 p. + 2 hărţi. Extras din *Analele Academiei Române. Memoriile Secţiunii Istorice*, Cultura Naţională, Bucureşti, 1927, Seria III, tomul VI, p. 193-212.

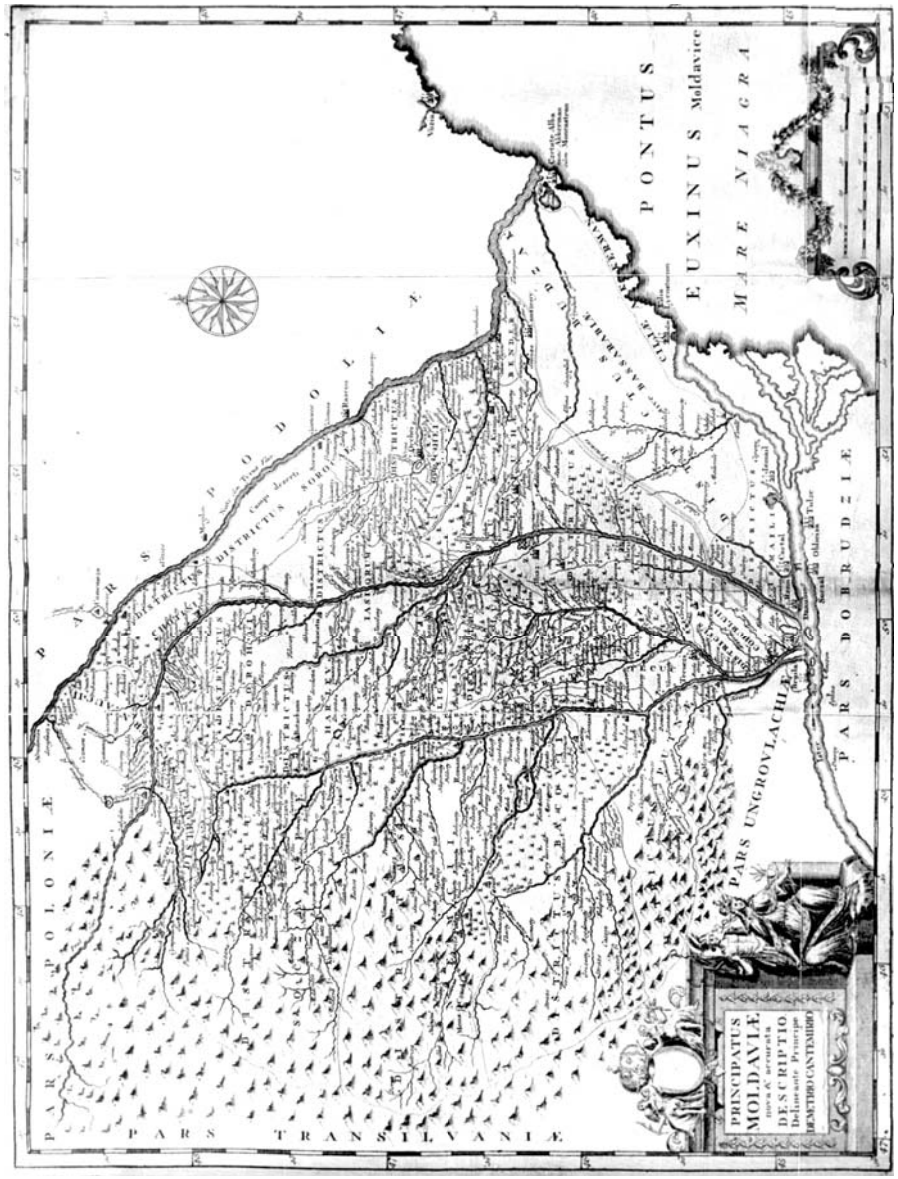

Harta Moldovei de Dimitrie Cantemir

Vita Constantini Cantemyrii, cognomento Senis, Moldaviae Principis

a. Ediţii

ИСТОРІЯ
О
ЖИЗНИ И ДѢЛАХЪ
МОЛДАВСКАГО ГОСПОДАРЯ
КНЯЗЯ КОНСТАНТИНА
КАНТЕМИРА,
СОЧИНЕННАЯ
С. ПЕТЕРБУРГСКОЙ АКАДЕМІИ НАУКЪ
ПОКОЙНЫМЪ ПРОФЕССОРОМЪ
БЕЕРОМЪ
СЪ РОССІЙСКИМЪ ПЕРЕВОДОМЪ,
И
СЪ
ПРИЛОЖЕНІЕМЪ
РОДОСЛОВІЯ
КНЯЗЕЙ КАНТЕМИРОВЪ.
ВЪ МОСКВѢ,
Въ Университетской Типографіи,
у Н. Новикова 1783 года.

1186. [CANTEMIR, Dimitrie], **Vita et rebus gestis Constantini Cantemiri, Principis Moldoviae/ История о жизни и делах молдавского господаря князя Константина Кантемира**, сочиненная Санкт Петербургской Академии Наук покойным профессором Бейером [Г. З.] с российским переводом и с приложением Родословия князей Кантемиров, Москва, Университетская типография, 1783, XXXII +408 с.

1187. [CANTEMIR, Dimitrie], **Vita Constantini Cantemyrii, cognomento senis Moldaviae principis,** în *Operele principelui Demetriu Cantemiru***.** Publicate de Academia Română. Tom. VII. Bucureşti, Tipografia Academiei Române, 1883, p. 1-88.

1188. CANTEMIR, Dimitrie, **Viaţa lui Constantin vodă Cantemir**. Text latin revăzut şi traducere românească de N. Iorga, vol. I-II, Bucureşti, 1924, 92 p. (I); XV + 126 p.(II).

1189. CANTEMIR, Dimitrie, **Vita Constantini Cantemyrii**. Text latin revăzut şi traducere românească de Nicolae Iorga, Bucureşti, [s.n.] 1925, 92 + XV + 126 p.

1190. CANTEMIR, Dimitrie, **Viaţa lui Constantin vodă Cantemir**. Traducere românească de N. Iorga. Ediţie nouă îngrijită de Liliana N. Iorga, Craiova, Scrisul românesc, f. a. [cca 1943], 194 p.

1191. CANTEMIR, Dimitrie, **Viaţa lui Constantin Cantemir, zis cel bătrân, Domnul Moldovei.** În româneşte de Radu Albala, cu un cuvânt înainte de P. P. Panaitescu, Bucureşti, Editura de Stat pentru literatură şi artă, 1960, XXVII +163 p.+5 f. il.

1192. CANTEMIR, Dimitrie, **Viaţa lui Constantin Cantemir.** Text stabilit şi tradus de Radu Albala, Introducere de Constantin C. Giurescu, Bucureşti, Ed. Minerva, 1973, XLIII+248+7 f. pl.

1193. CANTEMIR, Dimitrie, **Vita Constantini Cantemyrii, cognomento senis, Moldaviae principis/ Viaţa lui Constantin Cantemir, zis cel bătrân, Domnul Moldovei,** în *Opere complete*, vol. VI, tom I. Cuvânt înainte de acad. Virgil Cândea, studiu introductiv, note şi comentarii de Andrei Pippidi, ediţie critică, traducere şi anexe de Dan Sluşanschi şi Ilieş Câmpeanu, indici de Ilieş Câmpeanu, Bucureşti, Ed. Academiei Române, 1996, 330 p.

b. Studii

1194. ALBALA, Radu**, Din partea traducătorului,** în Dimitrie Cantemir, *Viaţa lui Constantin Cantemir, zis cel Bătrân, domnul Moldovei,* Bucureşti, 1960, p. XXIII-XXVII.

1195. BELDEANU, Adrian, **Dimitrie Cantemir: „Viaţa lui Constantin vodă Cantemir",** în *Săptămîna culturală a capitalei,* Bucureşti, 1973, nr. 147, p. 5; nr. 148, p. 3, 4; nr. 151, p. 3, 5; nr. 152, p. 3; nr. 153, p. 5; nr. 154. p. 3.

1196. CÂNDEA, Virgil, **Dimitrie Cantemir – biograf şi memorialist al epocii sale,** în *Familia,* 1973, nr. 8, p. 12-13.

1197. CIOCULESCU, Şerban, **Dimitrie Cantemir: Viaţa lui Constantin Cantemir,** în Idem, *Varietăţi critice*, Editura pentru Literatură, Bucureşti, 1966, p. 50-61.

1198. CIOPRAGA, Constantin, **Cantemireştii în actualitate (Dimitrie Cantemir, Viaţa lui Constantin Cantemir)**, în *Iaşul literar*, XI, 1960, nr. 8, p. 82-84.

1199. GIURESCU, Constantin C., **Introducere,** în Dimitrie Cantemir, *Viaţa lui Constantin Cantemir*. Text stabilit şi tradus de Radu Albala, Bucureşti, Editura Minerva, 1973, p. VII-XXXVI.

1200. MINEA, Ilie, **Originea scrierii „Vita Constantini Cantemyrii"**, în *Cercetări istorice*, Iaşi, VIII-IX, 1932-1933, nr. 3, p. 260.

1201. PANAITESCU, P. P., **Cuvânt înainte** la Dimitrie Cantemir, *Viaţa lui Constantin Cantemir, zis cel Bătrân, Domnul Moldovei*, în româneşte de Radu Albala, Bucureşti, Editura de Stat pentru Literatură şi Artă, 1960, p. V-XXI.

1202. PIPPIDI, Andrei, **Introducere,** în Dimitrie Cantemir, *Opere complete,* vol. VI, tomul I. *Vita Constantini Cantemyrii, cognomento senis, moldaviae principis,* Bucureşti, Editura Academiei Române, 1996, p. 7-58.

1203. ŞTEFĂNESCU, Liviu, **Dimitrie Cantemir – Viaţa lui Constantin Cantemir,** în *Studii. Revistă de istorie,* Bucureşti, XIII, 1960, nr. 3, p. 253-254.

1204. TĂRNĂUCEANU, Dorina-Claudia. **Mots allogèneas dans la „Vie de Constantin Cantemir, dit le vieux, prince de Moldavie" de Dimitrie Cantemir**, dans *Ethnic Contacts and Cultural Exchauges North and West of the Black Sea from the Ottoman Conquest to the Present,* Iaşi, 2005, p. 49-50.

1205. TĂRNĂUCEANU, Dorina-Claudia, **Termes religieux dans la „Vita Constantini Cantemyrii" de D. Cantemir,** în *Aspects of Spiritual Life in South-East Europe from Prehistory to the Meddle Ages*, Iaşi, 2004, p. 233-281.

1206. TĂRNĂUCEANU, Dorina Claudia; SLUŞANSCHI, Dan, **Limba latină în opera lui Dimitrie Cantemir: Vita Constantini Cantemyrii. Studiu lingvistic şi literar**, Iaşi, Ed. Universităţii [„Al. I. Cuza"], 2008, 504 p.

1207. ВЛАСОВА, Л. В., **К вопросу об обстоятельствах и мотивах написания работы Димитрия Кантемира „Жизнь Константина Кантемира",** в кн.: *Юго-Восточная Европа в Середине века*, I, Кишинев, 1972, с. 327-351.

Краткое сказание об изкоренении Бранкованової и Кантакузиных фамилий

a. Ediţii

1208. [КАНТЕМИР, Димитрий], **Краткое сказание об искоренении Бранкованової и Кантакузиных фамилий**, в кн.: *Журнал или Поденная записка блаженныя и вечнодостойныя памяти государя императора Петра Великого с 1698 года, даже до заключения Нейштатского мира. Напечатан с обретающихся в Кабинетной архиве списков, правленых собственною рукою Его Императорского Величества.* Часть II, Санктпетербург, 1772, с. 291-313.

1209. [KANTEMIR, Dimitrie], **Wunderbare Fügungen der gōttlichen Rache an der Familie der in der Wallachey berühmten Kantakuzinen, wiw auch der Brankowanischen Familie,** in H. L. C. Bachmeister, *Rissische Bibliothek zur Kentniss des gegenwärtiges Russland*, Riga, St. Petersburg, Leipzig, VIII, 1783, p. 147-184.

1210. [CANTEMIR, Dimitrie], Δημητρίου Καντεμήρ ήγεμόνος τής Μολδαυίας, Συμβεβηκότα τών έκ τή Βλαχία Καντακουζηνών καὶ Βραγκοβάνων. Μεταγλωττισθέντα μέν έκ τής Γερμανικής γλώσσης, εἰς τήν ήμετέραν ἁπλήν διάλεκτον, παρὰ τού λογιωτάτου κυρίου Γεωργίου Ἰωάννου Ζαβίρα του ἐκ Σιατίστής. [Ἐν Βιέννη], 1795 ἄχϛέ, 56 π.

1211. [CANTEMIR, Dimitrie], **Întâmplările Cantacuzineştilor şi Brâncovenilor în Valahia**... tălmăcite de pe grecească prin Vasili Vârnav la anul 1811 Iunie 1, în *Arhiva românească*, Iaşi, vol. 2, 1845, p. 279-322.

1212. [CANTEMIR, Dimitrie], **Evenimentele Cantacuzinilor şi Brâncovenilor.** Traducere de G. Sion, în vol. **Operele principelui Demetriu Cantemiru.** Tipărite de Societatea Academica Română. Tom V. Partea I, Bucureşti, Tipografia Curţii, Proprietar F. Göbl, 1878, p. 1-32.

1213. CANTEMIR, Dimitrie, **Scurtă povestire despre stârpirea familiilor lui Brâncoveanu şi a Cantacuzinilor.** Ediţie îngrijită, studiu introductiv, note şi comentarii de Paul Cernovodeanu. Traducere şi indice de Emil Lazea, Bucureşti, Ed. Minerva, 1995, p. LXX + 117 p.

1214. CANTEMIR, Dimitrie, **Scurtă povestire despre stârpirea familiilor lui Brâncoveanu şi a Cantacuzinilor. Memorii către Petru cel Mare (1717 şi 1718),** în *Opere complete***,** vol. VI, tomul II, Cuvânt înainte de acad. Virgil Cândea. Ediţie critică, studiu introductiv, note şi comentarii de Paul Cernovodeanu, în colaborare cu Alvina Lazea, Emil Lazea, Mihai Caratașu, Bucureşti, Ed. Academiei Române, 1996, LXX+ 270 p. [Texte şi în limba germană].

Dimitrie
CANTEMIR
SCURTĂ POVESTIRE DESPRE STÂRPIREA FAMILIILOR LUI BRÂNCOVEANU ŞI A CANTACUZINILOR
EDITURA MINERVA

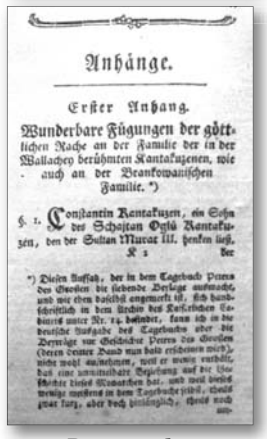
Anhänge.
Erſter Anhang.
Wunderbare Fügungen der göttlichen Rache an der Familie der in der Wallachey berühmten Kantakuzenen, wie auch an der Brankowanischen Familie.*)
§. 1. Conſtantin Kantakuzen, ein Sohn des Schajtan Oglû Kantakuzen, den der Sultan Murat III. henken ließ, K a der

Pagină din ediţia germană a „Evenimentelor..." (Riga, 1783)

b. Studii

1215. CERNOVODEANU, P., **O operă cantemiriană mai puţin cunoscută: Istoria lui Brâncoveanu şi a Cantacuzinilor**, în *Anuarul Institutului de Istorie „A. D. Xenopol"*, Iaşi, tom XXIX, 1992, p. 239-249.

1216. CERNOVODEANU, P., **Studiu introductiv,** în Dimitrie Cantemir, *Scurtă povestire despre stârpirea familiilor lui Brâncoveanu şi a Cantacuzinilor.* Ediţie îngrijită, studiu introductiv, note şi comentarii de Paul Cernovodeanu. Traducere şi indici de Emil Lazea, Bucureşti, Ed. Minerva, 1995, p. V-LXX.

1217. CERNOVODEANU, P., **Studiu introductiv**, în Dimitrie Cantemir, *Opere complete,* vol. VI, tomul II, *Scurtă povestire despre stârpirea familiilor lui Brâncoveanu şi a Cantacuzinilor. Memorii către Petru cel Mare (1717 şi 1718).* Cuvânt înainte de acad. Virgil Cândea. Ediţie critică, studiu introductiv, note şi comentarii de Paul Cernovodeanu, în colaborare cu Alvina Lazea, Emil Lazea, Mihail Caratașu, Bucureşti, Ed. Academiei Române, 1996, p. 11-73.

1218. IORGA, Nicolae, **Calicii lui Mihai Viteazul. Zavira şi opusculul lui D. Cantemir despre lupta între Cantacuzini şi Brâncoveni,** în *Analele Academiei Române*, Ser. III, Mem. Secţ. istorice, Bucureşti, vol. XXI, 1939, p. 28-31; şi în *Monitorul Oficial,* 1939, 7.

1219. KOGĂLNICEANU, Mihail, **Notiţă despre traducera lui Vasile Vârnav după întâmplările Cantacuzinilor şi Brâncovenilor de Dimitrie Cantemir,** în *Arhiva Românească,* Iaşi, II, 1845, p. 279-280.

1220. ORNEA, Zigu, Dimitrie Cantemir, **Scurtă povestire despre stârpirea familiilor lui Brâncoveanu şi a Cantacuzinilor. Bucureşti, Minerva, 1996,** în *România literară,* Bucureşti, 29, 1996, nr. 5, p. 7.

1221. SION, G., **Prefacia,** în *Operele principelui Demetriu Cantemiriu* typărite de Societatea Academica Romana. Tomu V. Partea I. *Evenimentele Cantacuziniloru şi Brancoveniloru*, Bucuresci, Typographia Curţii, proprietar F. Göbl, 1878, MDCCCLXXVIII, p. III-XIII; şi la p. 24.

1222. VÂRGOLICI, Teodor, **Dimitrie Cantemir, Scurtă povestire despre stârpirea familiilor lui Brâncoveanu şi a Cantacuzinilor. Bucureşti, Minerva, 1996,** în *Adevărul literar şi artistic,* Bucureşti, 5, nr. 303, 28 ian. 1996, p. 4.

1223. **Wunderbare Fügungen der göttlichen Rache an der Familie der in der Wallachey berühmten Kantakuzenen, wie auch der Brankowanischen Familie**, in H. L. C. Bachmeister, *Russische Bibliothek zur Kenntniss des gegenwärtigen Russland*, Riga, St. Petersburg, Leipzig, VIII, 1783, S. 147-184.

Hronicul vechimei a romano-moldo-vlahilor

a. Ediţii

1224. [CANTEMIR, Dimitrie], **Хроникул Романо-Молдо-Влахилор. Алкэтуит де Домнул Молдавией Димитрие Кантемир ла ании 1710.** Ярэ акум де пе орижиналул манускрипт депозитат де Феричитул Ауторю ын ымпэрэтяска Архивэ а Московей скозиндусею Ку ынвоиря пряынэлцатулуй ностру Домн Михаил Григорию Стурза В[ое] в[о]д. Ши дин орындуиря Ыналт пря сфинцитулуй Архиепископ ал Сучевий ши Митрополит Молдавией ДД: Вениамин Костаке с-ау типэрит. Ед. ынгрижитэ ши редактатэ де Г. Сеулеску. Ын 2 волуме. Вол. I, Яший. Ын Типографиа С[фынтей] Митрополий. 1835, VIII+LXXI+X +365 п.; Вол. II, Яший. Ын Типографиа С[фынтей] Митрополий. 1836, X+402 + CVII п. În 4^0, 1446 ex.

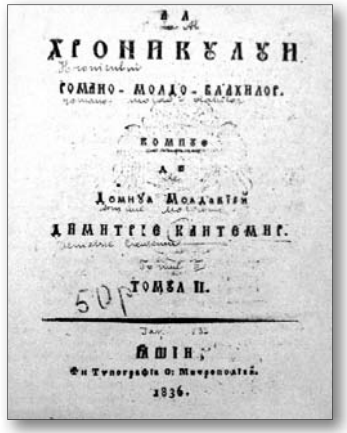
Хроникулуй
Романо-Молдо-Влахилор.
Компус
де
Домнул Молдавией
Димитрие Кантемир.
Томул II.
Яшин,
Ын Типографиа С. Митрополией.
1836.

1225. CANTEMIR, Dimitrie, **Din Chronicul Romano-Moldo-Vlahilor.** Ediţiunea din Iaşi 1835. Cu o prefaţă. Ediţiune Şcolară... Bucureşti, Socecu, 1896, 111 p. (Autori români vechi şi contemporani).

1226. CANTEMIR, Dimitrie, **Hronicul vechimei a Româno-Moldo-Vlahilor.** Publicat de pre originalul manuscript al autorului, păstrat în Arhivele principale din Moscova ale Ministerului de Externe de Gr. G. Tocilescu. Cu un portret şi două facsimile în *Operele principelui Dimitriu Cantemir.* Publicat de Academia Română. Tom VIII, Bucureşti, Institutul de Arte Grafice Carol Göbl, 1901, LXXIII + 891 p. + 3 f. portr. şi facs.

1227. CANTEMIR, Dimitrie, **Hronicul vechimei a Româno-Moldo-Vlahilor.** Fragmente publicate de D. Murăraşu în colecţia „Pagini alese", Bucureşti, 1943, 48 p.

1228. CANTEMIR, Dimitrie, **Hronicul vechimei a româno-moldo-vlahilor.** Fragmente, în *Gândirea social-politică despre Unire (1859). Culegere,* Bucureşti, Ed. Politică, 1966, p. 18-20.

1229. CANTEMIR, Dimitrie, **Hronicul vechimei a romano-moldo-vlahilor.** Bucureşti, Ed. Albatros, 1980, LV + 215 p.

1230. CANTEMIR, Dimitrie, **Hronicul vechimei a romano-moldo-vlahilor.** Text ales şi stabilit, tabel cronologic, prefaţă şi note de Stela Toma, Bucureşti, Ed. Albatros, 1981, LVI + 216 p.

1231. CANTEMIR, Dimitrie, **Hronicul vechimei a romano-moldo-vlahilor.** În 2 volume. Ed. îngrijită, studiu introductiv, glosar şi indici de Stela Toma, Bucureşti, Ed. Minerva, vol. I, 1999, LXIII+289 p. 336 p., vol. II, 2000, 324 p.

1232. CANTEMIR, Dimitrie, **Hronicul vechimei a romano-moldo-vlahilor.** Ed. a II-a revăzută şi adăugită. Text ales şi stabilit, tabel cronologic, prefaţă şi note de Stela Toma, Bucureşti, Ed. Albatros, 2003, 208 p.

1233. CANTEMIR, Dimitrie, **Opere. I. Divanul, Istoria ieroglifică, Hronicul vechimei a romano-moldo-vlahilor.** Texte, cronologie, glosar, referinţe critice şi introducere [la] *Hronicul* de Stela Toma. Prefaţă, indice de autori şi opere şi introducere [la] *Divanul* de Virgil Cândea. Introducere [la] *Istoria ieroglifică* de Nicolae Stoicescu. Bucureşti, Ed. Academiei Române, Univers Enciclopedic, 2003, p. 873-1509.

b. Studii

1234. ANTONELLI, Ion, **Cronica lui Cantemir**, în *Orientul latin*, Braşov, 1875, II, nr. 55, p. 220.

1235. ANTONELLI, Ion, **Cronicul lui Cantemir**, în *Programa Gimnasiului Greco-Catolic din Blaş pre anul şcolastic 1874-1875*, Blaj, p. 1-10.

1236. BALMUŞ, Pavel, **Hronicul vechimei a romano-moldo-vlahilor în raport cu lucrarea costiniană *De neamul moldovenilor***, în *Dimitrie Cantemir. Dimensiuni ale universalităţii. Studii. Sinteze. Eseuri.* Coord. şt. Pavel Balmuş şi Svetlana Korolevski, Chişinău, Gunivas, 2008, p. 144-158.

1237. BUZNEA, Ovidia Babu, **O ipoteză a pamfletarului în „Hronicul vechimii a romano-moldo-vlahilor”**, în *Analele Universităţii Bucureşti.* Limbă şi literatură română, 1973, nr. 2, p. 41-50.

1238. CORUGĂ, Matei, **Analele lui Zonaras în *Hronicul* lui Dimitrie Cantemir**, în *Studii teologice*, Bucureşti, Seria a II-a, 25, 1973, nr. 5-6, p. 366-376.

1239. DEMÉNY, L., **Continuitate şi erudiţie în Hronicul vechimei a romano-moldo-vlahilor**, în *Magazin istoric,* Bucureşti, 1973, nr. 9, p. 38-41.

1240. DEMÉNY, L., **Tradiţie şi continuitate în “Hronicul” lui Dimitrie Cantemir. Contribuţii,** în *Studii. Revistă de Istorie,* Bucureşti, 1973, nr. 5, p. 947-956. Reprodus în Lajos Demény, Lidia A. Demény, *Carte, tipar şi societate la români în secolul al XVI-lea*, Bucureşti, 1986, p. 261-270.

1241. DIACONESCU, Emil, **Ştirea despre cruciada II în Hronicul lui Cantemir,** în *Cercetări istorice,* Iaşi, 1925, nr. 1, p. 416.

1242. GRIGORAŞ, Em., **Hronicul vechimii romano-moldo-vlahilor**, în *Cronica,* Iaşi, 3 aug. 1973, nr. 31, p. 13.

1243. HANEŞ, P. V., **Manuscriptele de la Blaj ale *Hronicului* lui Cantemir,** în *Studii şi cercetări,* Bucureşti, Cartea Românească, 1928, p. 158-164.

1244. IORGA, Nicolae, **O nouă ediţie a Hronicului lui Dimitrie Cantemir,** în *Convorbiri literare,* Bucureşti, XXXV, 1901, p. 1140-1151.

1245. LĂUDAT, I. D., **Monumente ale culturii româneşti – „Hronicul” lui Dimitrie Cantemir,** în *Zori noi*, XX, 16 ianuarie 1966, nr. 5627, p. 1, 2.

1246. MAZILU Dan Horia, **„Hronicul...” lui D. Cantemir, o carte fundamentală a romanităţii**, în *Viaţa nouă*, serie nouă, 1, 1992, nr. 8-9, p. 17-23; în Idem, *Un „Dracula” pe care Occidentul l-a ratat: din istoria literaturii medievale*, Bucureşti, Ed. Floarea Darurilor, 2001, p. 260-271.

1247. P.**, Ceva despre Hronicul Romano-Moldo-Vlahilor**, în *Foaie pentru minte, inimă şi literatură,* Braşov, 1840, nr. 37, p. 293-296; nr. 38, p. 297-301; nr. 39, p. 305-310.

1248. **[Pregătiri pentru a se tipări Chronica moldo-românilor a lui Dimitrie Cantemir],** în *Albina românească*, Iaşi, V-VI, 1833-1834, p. 409.

1249. PUMNUL, Aron, **Lepturariu românesc cules din scriptori români...**, Tom 3, Bucureşti, Tipografia Curţii, 1862, p. 297-315.

1250. RUSU, Ioan, **Ceva despre „Hronicul romano-moldo-vlahilor"** (I-III), în *Foaie pentru minte, inimă şi literatură,* Braşov, 1840, p. 37-39, 293-301, 305-310.

1251. **[Se anunţă că a apărut la Iaşi partea I din Fragments tires des chroniques Moldaves et Valaques ... de M. Kogălniceanu],** în *Magazin istoric pentru Dacia,* Bucureşti, I, 1845, p. 144-145.

1252. **[Spătarul M. Cantacuzino donează Academiei din Iaşi 19 exemplare din Cronica romano-moldo-vlahilor a prinţului Dimitrie Cantemir],** în *Buletin foaie oficială,* Bucureşti, XII, 1844, p. 357.

1253. ŞINCAI, Gheorghe, **Opere.** Vol. I. **Hronica Românilor.** Ediţie îngrijită de Florea Fugariu [Bucureşti], E.P.L., 1967, CVXXX, 599 p. + 1 f. portr. + 20 f. pl.

1254. SLUŞANSCHI, Dan, **Dimitrie Cantemir: O altă predoslovie la „Hronicul Vechimii Romano-Moldo-Vlahilor",** în *Manuscriptum*, Bucureşti, 7, 1976, nr. 1, p. 12-16.

1255. ŞTEFĂNESCU, Ştefan, **Tradiţie şi continuitate în *Hronicul* lui Dimitrie Cantemir,** în *Studii. Revistă de istorie,* Bucureşti, 1973, nr. 5, p. 947-956.

1256. TOCILESCU, Gr., **Precuvântare,** în *Operele principelui Dimitriu Cantemir*, tom. VIII, *Hronicul vechimei a romano-moldo-vlahilor,* Bucureşti, 1901, p. V-LX.

1257. TOMA, Stela, **Prefaţă,** în Dimitrie Cantemir, *Hronicul vechimei a romano-moldo-vlahilor*, Editura Albatros, Bucureşti, 1981, p. XIX-LIII.

1258. TOMA, Stela, **Pecetea timpului în redacţiile, copiile şi ediţiile Hronicului cantemirian,** în *Analele Academiei Române*. *Memoriile.* Secţ. Filologie, literatură şi arte, Seria IV, Bucreşti, tom. X, 1988, p. 21-28.

1259. TOMA, Stela, **Studiu introductiv,** în Dimitrie Cantemir, *Hronicul vechimei a romano-moldo-vlahilor*, vol. I, Bucureşti, 1999, p. V-LIV.

1260. TOMA, Stela, **Studiu introductiv,** în Cantemir, Dimitrie***, Opere. I. Divanul, Istoria ieroglifică, Hronicul vechimei a romano-moldo-vlahilor.*** Texte, cronologie, glosar, referinţe critice şi introducere [la] *Hronicul* de Stela Toma. Prefaţă, indici de autori şi opere şi introducere [la] *Divanul* de Virgil Cândea. Introducere [la] *Istoria ieroglifică* de Nicolae Stoicescu. Bucureşti, Ed. Academiei Române, Univers Enciclopedic, 2003, p. 805-871.

1261. TOMA, Stela, **Copiile manuscrise ale Hronicului vechimei a romano-moldo-vlahilor de Dimitrie Cantemir,** în *Studii şi cercetări lingvistice*, LIX, Bucureşti, ianuarie-iunie 2008, nr. 1, p. 251-265.

1262. TOMA, Stela, **Dimitrie Cantemir, Hronicul vechimei a romano-moldo-vlahilor. Alcătuire. Valoare. Receptare,** în Idem, *În lumea vechilor slove,* Bucureşti, Ed. Semne, 2009, p. 65-114.

1263. TOMA, Stela, **Copiile manuscrise ale Hronicului vechimei a romano-moldo-vlahilor de Dimitrie Cantemir,** în Idem, *În lumea vechilor slove,* Bucureşti, Ed. Semne, 2009, p. 120-134; şi în *Studii şi cercetări lingvistice,* Bucureşti, LIX:, 1, ian.-iunie 2008, p. 251-266.

1264. [URSU, T.] УРСУ, Т., **Дин партикуларитэциле графиче але манускрисулуй „Хроникулуй..." луй Д. Кантемир,** ын *Ынсемнэрь штиинцифиче.* Университатя де Стат дин Молдова. Кишинэу, Картя молдовеняскэ, 1964, вол. 60, Филолоӂие, п. 15-28.

1265. [URSU, T.] УРСУ, Т., **Унеле аспекте але морфолоӂией вербулуй ын „Хроникул векимий а романо-молдо-влахилор" де Димитрие Кантемир**, în *Лимба ши литература молдовеняскэ*, Кишинэу, 1960, №. 4, п. 58-64.

1266. [URSU, Tamara] УРСУ, Тамара, **Функция стилистикэ а провербелор, зикэторилор ши максимелор дин „Хроникул..." луй Д. Кантемир,** în *Ынсемнэрь штиинцифиче.* Университатя де Стат дин Молдова, Кишинэу, 1960, вол. 42, Филоложие, p. 115-124.

1267. [URSU, Tamara] УРСУ, Тамара, **Дин морфоложия субстантивулуй ши аджективулуй ын „Хроникул..." луй Димитрие Кантемир**, în *Лимба ши литература молдовеняскэ*, Кишинэу, 6, 3, 1963, п. 31-40.

1268. [URSU, T.] УРСУ, Т., **Пропорция чиркумстанциалэ финалэ ын „Хроникул векимий а романо-молдо-влахилор" де Д. Кантемир,** în *Труды III конференции молодых ученых Молдавии,* Выпуск 3, Серия общественных наук, Кишинев, 1963, p. 120-121.

1269. [URSU, T.] УРСУ, Т., **Славонизмеле лексикале вербале ын „Хроникул..." луй Д. Кантемир,** în *Региональное совещание по молдавско-русско-украинским языковым, литературным*

и фольклорным взаимосвязям. Тезисы докладов, Кишинэу, 1963, п. 81-83.

1270. [URSU, T.] УРСУ, Т., **Синтакса препозицией симпле дин „Хроникул..." луй Д. Кантемир,** în *Материалеле конференцией IV а тинерилор черчетэторь дин Молдова. Секция филоложикэ,* Кишинэу, 1965, п. 65-67.

1271. [URSU, Tamara] УРСУ, Тамара, **Лимба „Хроникулуй" луй Димитрие Кантемир**, Кишинэу, Штиинца, 1973, 256 п.

1272. VÂRTOSU, E., **Un „epigraf" al lui Eugeniu Carada**, în *Arhivele Olteniei*, Craiova, 1935, 14, p. 497-498. [Despre o traducere în l. franceză a *Hroniculuі*].

1273. УРСУ, Т. В., **Глагольные славянизмы в Хронике Д. Кантемира**, в *Восточно-славяно-молдавские языковые взаимоотношения,* Кишинев, 1967, с. 104-108.

Loca obscura in Cathechisi

a. Ediţii

1274. [CANTEMIR, Dimitrie], **Loca obscura,** în Bodogae T., *Dimitrie Cantemir: „Loca obscura". Traducere şi comentariu (Biserica Ortodoxă Română*, Bucureşti, XCI, 1973, nr. 9-10, p. 1063-1083).

b. Studii

1275. BANTOŞ, Ana, **Dimitrie Cantemir, *„Loca Obscura ..."*,** în *Convegno Internazionale di Studi La Cultura Rumena tra l'Occidente e l'Oriente: gli umanesimi greco-bizantino, latino e slavo*, Iassi, Univ. „Al. I. Cuza", 2004, p. 151-155 (în l. italiană).

1276. BODOGAE, T., **Dimitrie Cantemir: „Loca obscura". Traducere şi comentariu**, în *Biserica Ortodoxă Română*, Bucureşti, XCI, 1973, nr. 9-10, p. 1084-1111.

1277. БАБИЙ, А. И., НИЧИК, В. М., **Д. Кантемир и Ф. Прокопович,** в кн.: *Идейные связи прогрессивных мыслителей братских народов (XVII-XVIII вв.)*, Киев, 1978, с. 115-135.

1278. МОРОЗОВ, П., **Феофан Прокопович как писатель**, в *Журнал Министерства народного просвещения,* Санкт-Петербург, 1880, август, с. 1-49, 291-353. [D. Cantemir îl contrazice pe Th. Prokopovici privind *Первое учение отрокам,* p. 299-302].

1279. ЧИСТОВИЧ, И. А., **Феофан Прокопович и его время,** Санкт-Петербург, Типогр. Акад. Наук, 1868, X, 752 с. [D. Cantemir îl contrazice pe Th. Prokopovici privind *Первое учение отрокам,* p. 50-54].

Historia incrementorum atque decrementorum Aulae Ottomanicae

a. Ediţii

1280. **[**CANTEMIR, Demetrius**], The History of the Growth and Decay of the Othman Empire**. **Part I. Containing the Growth of the Othoman Empire, from the Reihn of Othman the Founder, to the Reign of Mahomet IV.** That is, from the Year 1300, to the Siege of Vienna, in 1683. Writter Originally in Latin by Demetrius Cantemir, late Prince of Moldavia. Translated into English, from the Author`s own Manuscript, by N. Tindal, M. A. Vicar of Great Waltham in Effex. Adorn`d with the Heads of the Turkish Emperors, Ingraven from Copies taken from Originals in the Grand Seignor`s Palace, bz the late Sultan`s Painter. London: Printed for James, John, and Paul Knapton, at the Crown in Ludgate Street. MDCCXXXIV (1734), p. XVI +1-272+1 portret D. Cantemir + 1 f. dublă plan. **The History of the Othman Empire. Part II. The History of the Decay of the Othman Empire, from the Reign of Mahomet IV. To the Reign of Ahmed III**. Being the History of the Author`s own Times. Writter Originally in Latin by Demetrius Cantemir, late Prince of Moldavia. Translated into English, from the Author`s own Manuscript, by N. Tindal, M. A. Vicar of Great Waltham in Effex. Adorn`d with the Heads of the Turkish Emperors, Ingraven from Copies taken from Originals in the Grand Seignor`s Palace, bz the late Sultan`s Painter. London: Printed for James, John, and Paul Knapton, at the Crown in Ludgate Street. MDCCXXXV (1735), p. 273-460+21 portrete ale sultanilor. In folio.

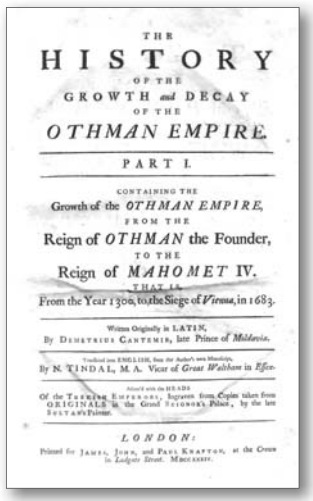
THE
HISTORY
OF THE
GROWTH and DECAY
OF THE
OTHMAN EMPIRE.
PART I.
CONTAINING THE
Growth of the OTHMAN EMPIRE,
FROM THE
Reign of OTHMAN the Founder,
TO THE
Reign of MAHOMET IV.
THAT IS,
From the Year 1300, to the Siege of Vienna, in 1683.
Written Originally in LATIN,
By DEMETRIUS CANTEMIR, late Prince of Moldavia.
By N. TINDAL, M.A. Vicar of Great Waltham in Effex.
LONDON:

1281. [CANTEMIR, Demetrius], **Histoire de l'Empire Othoman, où se voyent les causes de son aggrandissement et de sa décadence.** Avec des Notes très-instructives. Par S.A.S. Demetrius Cantimir, Prince de Moldavie. Traduite en François par M. de Joncquières. Commandeur, Choanoine Régulier de l'Ordre Hospitalier du Saint Esprit de Montpellier. Tome I–II. A Paris: Chez Savoye, Libraire, rue S. Jacques, proche la Fontaine S. Séverin, à l'Espérence, MDCCXLIII (1743), **T. 1,** XLVIII +300 p., **T. 2**, 389 p. In 4^0.

1282. [CANTEMIR, Demetrius], **Histoire de l'Empire Othoman, où se voyent les causes de son aggrandissement et de sa décadence.** Avec des Notes très-instructives. Par S.A.S. Demetrius Cantimir, Prince de Moldavie. Traduite en François par M. de Joncquières. Commandeur, Choanoine Régulier de l'Ordre Hospitalier du Saint Esprit de Montpellier. In 4 volumes. A Paris: Chez Savoye, Libraire, rue S. Jacques, proche la Fontaine S. Séverin, à l'Espérence, MDCCXLIII (1743). In 12^0.

1283. [CANTEMIR, Demetrius], **Histoire de l'Empire Othoman, où se voyent les causes de son aggrandissement et de sa décadence.** Avec des Notes très-instructives. Par S.A.S. Demetrius Cantimir, Prince de Moldavie. Traduite en François par M. de Joncquières. Commandeur, Choanoine Régulier de l'Ordre Hospitalier du Saint Esprit de Montpellier. Tome I-II. A Paris: Chez Le Clerc Père & Fils, Quay des Augustins, à la Toison d'or, MDCCXLIII (1743), **T. 1**, 4+XLVIII+340 p.; **T. 2**, 390 p. Tablle des matieres p. 241-300 (tom. I); p. 325-389 (tom. II). In 4^0.

1284. [CANTEMIR, Demetrius], **Histoire de l'Empire Othoman, où se voyent les causes de son aggrandissement et de sa décadence.** Avec des Notes très-instructives. Par S.A.S. Demetrius Cantimir, Prince de Moldavie. Traduite en François par M. de Joncquières. Commandeur, Choanoine Régulier de l'Ordre Hospitalier du Saint Esprit de Montpellier. In 4 volumes. A Paris: Chez Le Clerc Père & Fils: Quay des Augustins, à la Toison d'or, MDCCXLIII (1743). In 12^0.

1285. [CANTEMIR, Demetrius], **Histoire de l'Empire Othoman, où se voyent les causes de son aggrandissement et de sa décadence.** Avec des Notes très-instructives. Par S.A.S. Demetrius Cantimir, Prince de Moldavie. Traduite en François par M. de Joncquières. Commandeur, Choanoine Régulier de l'Ordre Hospitalier du Saint Esprit de Montpellier. In 4 volumes. A Paris: Chez Le Clerc Père & Fils: Quay des Augustins, à la Toison d'or, MDCCXLIII (1743). In 12^0.

1286. [CANTEMIR, Demetrius], **Histoire de L'Empire Othoman, où se voyent les causes de son aggrandissement et de sa décadence**. Avec des Notes très-instructives / Par S.A.S. Demetrius Cantimir, Prince de Moldavie. Traduite en François par M. de Joncquieres, Commandeur, Chanoine Régulier de l'Ordre Hospitalier du Saint Esprit de Montpellier. Tome I–II. A Paris: Chez Nyon fils, Quay des Augustins, à l'Occasion, 1743, **T. 1,** XLVIII +300 p., **T. 2**, 389 p. In 4^0.

1287. [CANTEMIR, Demetrius], **Histoire de L'Empire Othoman, où se voyent les causes de son aggrandissement et de sa décadence**. Avec des Notes très-instructives / Par S.A.S. Demetrius Cantimir, Prince de Moldavie. Traduite en François par M. de Joncquieres, Commandeur, Chanoine Régulier de l'Ordre Hospitalier du Saint Esprit de Montpellier. In 4 volumes, A Paris, Chez Nyon fils, Quay des Augustins, à l'Occasion, 1743. In 8^0.

1288. [CANTEMIR, Demetrius], **Histoire de L'Empire Othoman, où se voyent les causes de son aggrandissement et de sa décadence**. Avec des Notes très-instructives / Par S.A.S. Demetrius Cantimir, Prince de Moldavie. Traduite en François par M. de Joncquieres, Commandeur, Chanoine Régulier de l'Ordre Hospitalier du Saint Esprit de Montpellier. In 4 volumes, A Paris, Chez Nyon fils, Quay des Augustins, à l'Occasion, 1743. In 8^0.

1289. [CANTEMIR, Demetrius], **Histoire de l'Empire Othoman, où se voyent les causes de son aggrandissement et de sa décadence.** Avec des Notes très-instructives. Par S.A.S. Demetrius Cantimir, Prince de Moldavie. Traduite en François par M. de Joncquières. Commandeur, Choanoine Régulier de l'Ordre Hospitalier du Saint Esprit de Montpellier. In 4 volumes. A Paris: Chez Huart, Libraire et Imprimeur de Monseigneur le Dauphin, proche de Fontaine S. Séverin, à la Justice, MDCCXLIII (1743), In 12^0.

1290. [CANTEMIR, Demetrius], **Histoire de l'Empire Othoman, où se voyent les causes de son aggrandissement et de sa décadence.** Avec des Notes très-instructives. Par S.A.S. Demetrius Cantimir, Prince de Moldavie. Traduite en François par M. de Joncquières. Commandeur, Choanoine Régulier de l'Ordre Hospitalier du Saint Esprit de Montpellier. In 4 volumes. A Paris: Chez Louis-Étienne Ganeau, rue Saint Jucques, vizavi Saint Yves, à Saint Louis, MDCCXLIII (1743), In 12^0.

1291. [CANTEMIR, Demetrius], **Histoire de l'Empire Othoman, où se voyent les causes de son aggrandissement et de sa décadence.** Avec des Notes très-instructives. Par S.A.S. Demetrius Cantimir, Prince de Moldavie. Traduite en François par M. de Joncquières. Commandeur, Choanoine Régulier de l'Ordre Hospitalier du Saint Esprit de Montpellier. In 4 volumes. A Paris: Chez Nyon père, Place de Conti, à Sainte Monique, MDCCXLIII (1743), In 12^0.

1292. [CANTEMIR, Demetrius], **Histoire de l'Empire Othoman, où se voyent les causes de son aggrandissement et de sa décadence.** Avec des Notes très-instructives. Par S.A.S. Demetrius Cantimir, Prince de Moldavie. Traduite en François par M. de Joncquières. Commandeur, Choanoine Régulier de l'Ordre Hospitalier du Saint Esprit de Montpellier. Tom I-II. A Paris: Chez Borois fils, Quay des Augustin, à la Ville de Nevers, MDCCXLIII (1743). In 4^0.

1293. [CANTEMIR, Demetrius], **Histoire de l'Empire Othoman, où se voyent les causes de son aggrandissement et de sa décadence.** Avec des Notes très-instructives. Par S.A.S. Demetrius Cantimir, Prince de Moldavie. Traduite en François par M. de Joncquières. Commandeur, Choanoine Régulier de l'Ordre Hospitalier du Saint Esprit de Montpellier. In 4 volumes. A Paris: Chez Borois fils, Quay des Augustin, à la Ville de Nevers, MDCCXLIII (1743), In 12^0.

1294. [CANTEMIR, Demetrius], **Histoire de l'Empire Othoman, où se voyent les causes de son aggrandissement et de sa décadence.** Avec des Notes très-instructives. Par S.A.S. Demetrius Cantimir, Prince de Moldavie. Traduite en François par M. de Joncquières. Commandeur, Choanoine Régulier de l'Ordre Hospitalier du Saint Esprit de Montpellier. In 4 volumes. A Paris: Chez Despilly, MDCCXLIII (1743), In 12^0.

1295. [KANTEMIR, Demetrie], **Geschichte des Osmanischen Reichs nach seinem Anwachse und Abnehmen,** beschrieben von Demetrie Kantemir, ehemaligem Fürsten in Moldau. Nebst den Bildern der türkischen Kaiser, die ursprünglich von den Genalden in dem Serai durch des Sultans Hofmaler sind abgenommen worden. Aus dem Englischen übersetzet, Hamburg, bey Christian Herold, 1745, 64+853 S. + 21 f. portr, +1 f. h. (p. 771). In 4^0.

Geschichte
des
osmanischen Reichs
nach seinem
Anwachse und Abnehmen,
beschrieben von
Demetrie Kantemir,
ehemaligem Fürsten in Moldau.
Nebst den Bildern der türkischen Kaiser,
die ursprünglich
von den Genalden in dem Serai durch des Sultans Hofmaler
sind abgenommen worden.
Aus dem Englischen übersetzet.
Hamburg, bey Christian Herold, 1745.

1296. [KANTEMIR, Demetrie], **Geschichte des Osmanischen Reichs nach seinem Anwachse und Abnehmen,** beschrieben von Demetrie Kantemir, ehemaligem Fürsten in Moldau. Nebst den Bildern der türkischen Kaiser, die ursprünglich von den Genalden in dem Serai durch des Sultans Hofmaler sind abgenommen worden. Aus dem Englischen übersetzet. In 2 volumes, Hamburg, bey Christian Herold, 1745, S. 1-408 (vol. I); S. 411-853 (vol. II). In 4^0.

1297. [CANTEMIR, Demetrius], **The History of the Growth and Decay of the Othman Empire**. Written Originally in Latin, By Demetrius Cantemir late Prince of Moldavia. Translated into English, from the Author`s own Manuscript, By N. Tindal. Adorned with A Plan of Constantinople, and Twenty-two Heads of the Turkish Emperors, engraved from Copies taken from Originals in the Grand Seignor`s Palace, by the late Sultan`s Painter. Part I-II, London: Printed for A. Millar, 1756, 4+XVI+460 p. + 1plan + 23 portrete ale sultanilor. In folio.

1298. [KANTEMIR, Demetrie], **Geschichte des Osmanischen Reiches von seiner Entstenhund bis auf die neuester Zeiten.** Nach Kantemir, Galletti, d'Ohsson, Gebhardi Spittler und anderen. Band I-II, Wien, 1811, S. VIII+248 (B. I); S. 267 (B. II).
Recenzie de N. Iorga, în *Revue Historique du Sud-Est Européen*, Bucarest, 14, nr. 7-9, 1937, p. 263-264.

1299. КАНТЕМИР Дмитрий Константинович, **История Турецкого государства от самого основания оного до новейших времен.** Перевод с немецкаго. Часть 1-2, Москва, Университетская типография, 1828, 103+91 с.

1300. [CANTEMIR, Dimitrie], **Istoria Imperiului Ottomanu. Creşterea şi scăderea lui.** [În 2 părţi], în *Operele Principelui Demetriu*

Cantemiru, Tom. III. Partea I. A Istoriei Osmane, care coprinde crescerea Imperiului Osmanu de la domnia lui Osmanu fondatorulu aceluia până la domnia lui Muhamedu IV: adica de la anulu 1300 până la obsidiunea Vienei în anulu 1683/ cu note forte instructive de Demetriu Cantemiru, Principe de Moldavia. Trad. română de dr. Iosif Hodosiu, Bucureşti, Ed. Soc. Academice Române, 1876, 41+3+410 p.

1301. [CANTEMIR, Dimitrie], **Istoria Imperiului Ottomanu. Creşterea şi scăderea lui.** [În 2 părţi], în *Operele Principelui Demetriu Cantemiru*, Tom. IV. Partea II. A Istoriei Osmane, care coprinde scăderea Imperiului Osmanu de la domnia lui Muhamedu IV până la domnia lui Achmedu III: adica de la anului 1683 până la anulu 1712: fapte istorice, petrecute pe câtu se aflase însuşi auctorele în viaţă/ cu note forte instructive de Demetriu Cantemiru, Principe Moldaviei. Trad. de dr. Iosif Hodosiu, Bucureşti, Ed. Soc. Academice Române, 1878, p. 411-807, CXXXVI p.

1302. CANTEMIR, Dimitrie, **Historian of South East European and Oriental Civilizations.** Extracts from „The History of the Ottoman Empite". Edited by Alexandru Duţu and Paul Cernovodeanu. With a foreword by Professor Halil Inalcik, Bucharest, 1973, 358 + 30 f. pl.

1303. **Osmanlı İmparatorluğunun Yükseliş ve Çöküş Tarihi [Cilt: 1]** Dimitri Kantemir, [Çeviren: Dr. Özdemir Çobanoğlu], 1979, LVIII+225 S., 25 TL, Kültür Bakanlığı Yayınları: 342, Bilim Dizisi: 11.

1304. KANTEMIR, Dimitri**, Osmanlı İmparatorluğu'nun Yükseliş ve Çöküş Tarihi**. Çev. Özdemir Çobanoğlu, Ankara, Edit. Varlik Basimevi, 1979-1980. [Vol.] I, 1979, LVIII+225 s.; [Vol.] II, 1979, XIII +386 s.; [Vol.] III, 1980, XXXI+540 s. In 8^0. Kültür Bakanlığı Yayınları: 342, Bilim Dizisi: 11.

1305. KANTEMIR, Dimitri**, Osmanlı İmparatorluğu'nun Yükseliş ve Çöküş Tarihi**, cilt 1, Kültür Bakanlığı Yay., İstanbul, 1979, s.

1306. KANTEMIR, Dimitri**, Osmanlı İmparatorluğu'nun Yükseliş ve Çöküş Tarihi** (2 Cilt Takim). Çev.: Özdemir Çobanoğlu, Cildi: Karton Kapaklı, Durum: İkinci El, Cumhuriyet Kitap Klubü, İstanbul, 1998, 564+532 s.

1307. KANTEMIR, Dimitri**, Osmanlı İmparatorluğu'nun Yükseliş ve Çöküş Tarihi** (2 Cilt Takim). (Incrementa atque decrementa Aulae Othomanicae). Çevirien dr. Özdemir Çobanoğlu, Istanbul, Kırkambar Kitabevi, 1999, 1069 s.

1308. CANTEMIR, Dimitrie, **Creşterile şi descreşterile Imperiului Otoman.** Textul original latin în formă finală revizuită de autor. Facsimil al manuscrisului latin – 124 din Biblioteca Houghton Harvard University, Ed. de Cândea Virgil, Cambridge, Mass., Bucureşti, Ed. Roza Vânturilor, 1999, CIV + 1064 p.

1309. KANTEMIR, Dimitri, **Osmanlı İmparatorluğunun Yükseliş ve Çöküş Tarihi [Cilt: 1]** Çeviren: Dr. Özdemir Çobanoğlu Istanbul, Cumhuriyet Kitapları 2001 (4. Baskı), 564 s. (4. Baskı)

1310. KANTEMIR, Dimitri, **Osmanlı İmparatorluğunun Yükseliş ve Çöküş Tarihi [Cilt: 2]** Çeviren: Dr. Özdemir Çobanoğlu, Istanbul, Cumhuriyet Kitapları, 2001, 565-1069 s. (4. Baskı).

1311. CANTEMIR, Dimitrie, **Incrementorum et decrementorum Aulae Othmannicae sive Aliothmannicae Historiae a prima gentis origine ad nostra usque tempora deductae Libri tres**, Ed. de Dan Sluşanschi, Timişoara, 2002, 550 p.

1312. Kantemir Dimitri, **Osmanlı İmparatorluğu'nun Yükseliş ve Çöküş Tarihi. (2 Cilt Takım).** Genel Yayın Yönetmeni: Derya Ayyıldız Cumhuriyet Gazetesi Kitapları, Istanbul, 2002, 1069 s.

1313. Kantemir Dimitri, **Osmanlı İmparatorluğu'nun Yükseliş ve Çöküş Tarihi (2 Cilt Takım).** Çeviren: Özdemir Çobanoğlu, Istanbul, 2006,1069 s.

1314. [Kantemir Dimitri], **Osmanlı İmparatorluğu'nun Yükseliş ve Çöküş Tarihi (2 Cilt Takım). Orjinal isim: Incrementa atque decrementa Aulae Othomanicae Dimitri Kantemir**. Çeviri Özdemir Çobanoğlu, Istanbul, Cumhuriyet Kitaplari/ Tarih Dizisi, 2006; 1069 s.

b. Studii

1315. ALEXANDRESCU-DERSCA BULGARU, M. M., **Dimitrie Cantemir, istoric al Imperiului Otoman,** în *Studii. Revistă de istorie*, Bucureşti, XXVI, 1973, nr. 5, p. 971-989.

1316. ANGHELESCU, Mircea, **L'histoire ottomane de Cantemir et la chronique de Saad-Eddin**, in *Revista de istorie şi teorie literară,* Bucureşti,23, 1974, 2, p. 313-315.

1317. BABINGER, Franz, **Izvoarele turceşti ale lui Dimitrie Cantemir,** în *Arhiva românească*, Bucureşti, 1941, tom. VII, p. 111-122. Extras, Bucureşti 1941, 12 p.

1318. BABINGHER Franz, **Die osmanischen Quellen D. Kantemir's. Sonderabdruck aus der Festschrift**, în *Omagiu lui Ioan Lupaş*, Bucureşti, 1943, p. 37-46; *Zeki Velidi Togan'a Armağan,* Istanbul, 1951, p. 51-60; *Aufsätze und Abhandlungen zur Geschichte Südosteuropas und der Levante,* II, München, 1966, p. 142-150.

1319. BABINGHER Franz, **Die türkischen Quellen Dimitrie Cantemir's**, in *Südosteuropa,* München, III, 1962.

1320. BÎRSAN, Cristina, **Controverse factologice în Istoria Imperiului Otoman,** în vol. *Ipostaze ale literaturii române vechi şi premoderne (secolele XVI-XVIII).* Studii, cercetări şi teze. Coord. P. Balmuş şi S. Korolevski, Chişinău, 2007, p. 129-139.

1321. BÎRSAN, Cristina, **Anecdotica în *Istoria Imperiului Otoman***, în *Noi cercetări literare*, IV, 1996, p. 5-20.

1322. BÎRSAN, Cristina, **Elemente de teologie islamică în *Istoria Imperiului otoman***, în *Revista de istorie şi teorie literară*, Bucureşti, XLV, 1997, nr. 1-2, p. 21-30.

1323. [BOGACI, G.] БОГАЧ, Г., **О традучере инедитэ дин Д. Кантемир (Львов),** ын Г. Богач, *Алте пажинь де историографие литерарэ,* Кишинэу, 1984, p. 16-33.

1324. BORDEIANU, Mihai, **Un tiraj necunoscut al traducerii în limba franceză a operei principale a lui Dimitrie Cantemir – „Istoria Imperiului Otoman",** în *Călăuza bibliotecarului*, Bucureşti, XVII, 1964, nr. 10, p. 624-625.

1325. CÂNDEA, Virgil, **Decrementa Aulae Othomanicae şi noua „inteligenţie" din Levant**, în *Raţiunea dominantă. Contribuţii la istoria umanismului românesc*, Cluj-Napoca, Ed. Dacia, 1979, p. 233.

1326. CÂNDEA, Virgil, **D. Cantemir. Istoria Imperiului Otoman,** în *Manuscriptum*, Bucureşti, 1985, nr. 2, p. 17-21.

1327. CÂNDEA, Virgil; SLUŞANSCHI, Dan, **Revelaţia documentului** [Cantemir Dimitrie, **Istoria Imperiului Otoman**], în *Manuscriptum*, Bucureşti, 16, 1985, 2, p. 21-42.

1328. CÂNDEA, Virgil, **Life Story of a Manusacript. Dimitrie Cantemir's *History of the Othman Empire***, in *Revue des études sud-est européennes,* Bucarest, XXIII (1985), no. 4, p. 297-312.

1329. CÂNDEA, Virgil, **Extraordinara biografie a unui manuscris: Istoria Imperiului Otoman**, în *Magazin istoric,* Bucureşti,1985, nr. 1, p. 10-18.

1330. CÂNDEA, Virgil, **Life Story of a Manuscript: Dimitrie Cantemir,s History of the Othman Empire,** în *Revue des études sud-est européennes***,** Bucureşti, tom. XXIII, 1985, nr. 4, p. 297-312.

1331. CÂNDEA, Virgil, **Prefaţa [**la Istoria Imperiului Otoman], în traducerea lui Dan Sluşanschi, note de Virgil Cândea, în *Manuscriptum,* Bucureşti, 1985, 2, p. 17-42; 1986, 1, p. 33-56; 1990, 1, p. 35-59.

1332. CÂNDEA, V., **Biografia unui manuscris. Istoria Imperiului Otoman de Dimitrie Cantemir,** în *Biblioteca Almanah.* Supliment al revistei „Biblioteca", Bucureşti, 1996, p. 32-37.

1333. CÂNDEA, Virgil, **The original Manuscript of the *History of the Ottoman Empire* by Dimitrie Cantemir,** in Demetrii Cantemirii *Incrementorum atque Decrementorum Aulae Othmannicae libri tres*, Roza Vânturilor, Bucureşti, 1999, p. LIX-CII.

1334. CÂNDEA, Virgil, **Manuscrisul original al „Istoriei Imperiului Otoman" de Dimitrie Cantemir**, în *Tribuna României,* 15 noiemb. 1984, nr. 280, p. 12-13, 15; în Dimitrie Cantemir, *Creşterile şi descreşterile Imperiului Otoman,* Bucureşti, Roza Vânturilor, 1999, p. XVII-LVII; şi în Demetrius Cantemir, *The Growth and Decay of the Ottoman Empire. Original latin text of the final cersion revised by the author* / Dimitrie Cantemir, *Creşterile şi descreşterile Imperiului Otoman. Textul original latin în formă finală revizuită de autor.* Facsimil al manuscrisului latin – 124 din Biblioteca Houghton Harvard University, Cambridge, Mass. Ediţie de Cândea Virgil, Bucureşti, Ed. Roza Vânturilor, 1999, p. XVII-LVII.

1335. CÂNDEA, Virgil, **The original manuscript of the History of the Ottoman Empir by Dimitrie Cantemir,** in Demetrius Cantemir. *The Growth and Decay of the Ottoman Empire. Original latin text of the final cersion revised by the author* / Dimitrie Cantemir, *Creşterile şi descreşterile Imperiului Otoman. Textul original latin*

în formă finală revizuită de autor. Facsimil al manuscrisului latin – 124 din Biblioteca Houghton Harvard University, Cambridge, Mass. Ediţie de Cândea Virgil, Bucureşti, Ed. Roza Vânturilor, 1999, p. LIX-CII.

1336. CÂNDEA, Virgil, **Prefatio,** in Demetrii, Principis Cantemirii, *Incrementorum et decrementorum Aulae Othmannicae sive Aliothmannicae Historiae a prima gentis origine ad nostra usque tempora deductae Libri tres.* Ediţie de Dan Sluşanschi, Timişoara, 2002, p. 5-9.

1337. CÂNDEA, Virgil, **Introducere,** în Dimitrie Cantemir. *The Salvation of the Wise Man and the Ruin of the Sinful World. Salāh al-hakīm wa-fasād al-'ālam al-damīm.* Arabic Edition, English Translation, Editor's Note, Notes and Indices by Ioana Feodorov. Itroduction and Comments by Virgil Cândea, Member of the Romanian Academy, Bucureşti, Editura Academiei Române, 2006, p. 11-51.

1338. CÂNDEA, Virgil, **Creşterile şi descreşterile Imperiului Otoman de Dimitrie Cantemir. Manuscrisul original,** în *Dimitrie Cantemir. Dimensiuni ale universalităţii. Studii. Sinteze. Eseuri.* Coord. şt. Pavel Balmuş şi Svetlana Korolevski, Chişinău, Gunivas, 2008, p. 159-188.

1339. CERNOVODEANU**,** Paul, **XVIIIth Century Echoes**, in *Dimitrie Cantemir – Historian of the South East European and Oriental Civilizations*, Extracts from *The History of the Ottoman Empire*, edited by Alexandru Duţu and Paul Cernovodeanu, foreword by Halil İnalcık, Bucureşti, 1973, pp. 319-329.

1340. CONSTANTIN, Gheorghe I., **La réactualisation de l'Histoire de l'Empire Ottoman de Démètre Cantemir – à l'occasion de la commémoration du 300ème anniversaire de la naissance de l'auteur**, în *Cultura turcica,* Ankara, 1968-1970, Volumen V-VII, p. 55-66.

1341. DECEI, Aurel, **Dimitrie Cantemir istoric al Imperiului Otoman,** în *Săptămâna culturală a Capitalei,* Bucureşti, 1973, nr. 149, p. 3, 4; nr. 150, p. 3, 4.

1342. DJUVARA, Neagu, **Démétrius Cantemir philosophe de l'Histoire**, în *Revue des études roumaines*, XIII-XIV, Paris, 1974, p. 65-90.

1343. DUMITRESCU, Dinu, **O recenzie necunoscută din 1756 la „Istoria Imperiului Otoman",** în *Contemporanul,* Bucureşti, nr. 16 (1379), 13 apr. 1973, p. 2.

1344. DUŢU, Alexandru, **L'abbé Prévost traducteur de l'Histoire Ottomane de Cantemir,** dans *Revue de littérature comparée*, 45, 1971, nr. 2, p. 234-237.

1345. DUŢU, Alexandru, **Introduction,** in Cantemir Dimitrie**,** *Historian of South East European and Oriental Civilizations.* Extracts from *The History of the Ottoman Empite*. Edited by Alexandru Duţu and Paul Cernovodeanu. With a foreword by Professor Halil Inalcik, Bucharest, 1973, p. 11-29.

1346. GUBOGLU, M., **Dimitrie Cantemir şi istoria Imperiului Otoman,** în *Studii şi articole de istorie,* Bucureşti, II, 1957, p. 179-208.

1347. HAMMER, Josef, von , **Sur l'histoire ottomane du Prince Cantemir**, dans *Journal asiatique*, Paris, série III, IV, 1824, pp. 32-54.

1348. HAMMER-PURGSTALL, Josif von, **Sur l'Histoire Ottomane du Prince Cantemir,** dans *Journal asiatique*, s. III, tom. IV, Paris, 1824, p. 24-45.

1349. HANEŞ, Petru V., **Istorie literară în călătorii. Istoria Imperiului Otoman a lui Dimitrie Cantemir,** în *Convorbiri literare,* Bucureşti, 66, 1933, p. 210-244.

1350. HANEŞ, Petre V., **Istoria Imperiului Otoman a lui D. Cantemir utilizată încă în 1901. Ediţii ale traducerii franceze a *Istoriei Imperiului Otoman***, în *Convorbiri literare,* Bucureşti, Atelierele grafice SOCEC, martie 1933, p. 210-224.

1351. INALCIK, Halil, **Foreword,** in *Cantemir Dimitrie, Historian of South East European and Oriental Civilizations.* Extracts from „The History of the Ottoman Empite". Edited by Alexandru Duţu and Paul Cernovodeanu. With a foreword by Professor Halil Inalcik, Bucharest, 1973, p. 5-10.

1352. IORGA, N., **Encore une vielle histoire de l'Empire Ottoman,** în *Revue Historique du Sud-Est Européen,* Bucarest,17, 1940, p. 332-333.

1353. IORGA, Nicolae. **Geschichte des Osmaniaschen Reiches,** vol. I, Gotha, 1908; vol. II, 1909, vol. III, 1910, vol. IV, 1911; vol. V, 1913.

1354. IRMSCHER, Johannes, **Cantemirs Bild der byzantinischen Geschichte**, in *Sitzungsberichte der Academie der Wissenschaften der DDR. 13. Dimitrie Cantemir (1672-1723),* Berlin, 1974, S. 33-41.

1355. JONES, W. Sir, **Prefatory Discourse to an Essay on the History of the Turcs...** Ediţie de Lord Teignmouth, London, 1806, p. 495-498, 586.

1356. LEMNY, Stefan, **Burke et une lecture de l'Histoire de l'Empire ottoman de Démètrius Cantemir à Westminster Hall: 22 avril 1788**, in *Dimitrie Cantemir: Fürst der Moldau, Gelehrter, Akteur der europäischen Kulturgeschichte.* Ed. Bochmann Klaus, Dumbrava Vasile, Leipziger Universitärsverlag, 2008, S. 198-204.

1357. LEMNY, Stefan, **Despre Johan Lorenz Schmidt, traducătorul Istoriei Imperiului Otoman,** în *Interferenţe culturale româno-germane*. Ed. de Andrei Corbea, O. Nicolae, Iaşi, Universitatea „Al. I. Cuza", 1986, p. 166-168.

1358. LEMNY, Stefan, **Sur le monde ottoman et islamique: L'Histoire de L'Empire ottoman. Le Système de la religion mahométane,** dans Idem, *Les Cantemir. L'aventure européenne d'une famille princière au XVIIIe siècle***,** Paris, Éditions Complexe, 2009, p. 136-145.

1359. [MADAN, Gheorghe] МАДАН, Георге, **Фэклие а кужетэрий ши луминий (245 де ань де ла апарицня кэрций луй Д. Кантемир „Система релижией махомедане")**, ын *Молдова сочиалистэ*, Кишинэу, 22 деч. 1967, p. 4.

1360. MANER, Hans-Christian, **Geschichtsschreibung im 18. Jahrhundert. Anmerkungen zum Werk des Fürsten Dimitrie Cantemir unter besonderer Berücksichtigung der Geschichte des osmanischen Reiches**, in *Dimitrie Cantemir: Fürst der Moldau, Gelehrter, Akteur der europäischen Kulturgeschichte.* Ed. Bochmann Klaus, Dumbrava Vasile, Leipziger Universitärsverlag, 2008, S. 88-100.

1361. MAXIM, Mihai, **Dimitrie Cantemir. Historians of The Ottoman Empire**, in *Erişim*, 20 Mayıs 2007 (http://www.ottomanhistorians.com/database/html/cantemir.html).

1362. MIHĂILĂ, G., **O descoperire senzaţională. Creşterile şi descreşterile Imperiului Otoman – textul original latin în formă finală revizuită de Dimitrie Cantemir,** în *România literară,* Bucureşti, 32, 1999, nr. 43, p. 12-14.

1363. MINEA, Ilie, **Când a redactat D. Cantemir „Istoria creşterii şi descreşterii curţii Aliotmăneşti",** în *Cercetări istorice*, Iaşi, vol. II-III, 1926-1927, nr. 1, p. 255-257.

1364. PLOEŞTEANU, Grigore, **Receptarea Istoriei Imperiului Otoman de Dimitrie Cantemir în Franţa,** în *Studia Universitatis „Petru Maior",* Historia, 1, Târgu Mureş, 2001, p. 49-66.

1365. PLOEŞTEANU, Grigore, **Receptarea Istoriei Imperiului Otoman de Dimitrie Cantemir la maghiari,** în *Libraria,* I, Târgu Mureş, 2002, p. 433-443.

1366. PLOEŞTEANU, Grigore, **Receptarea Istoriei Imperiului Otoman de Dimitrie Cantemir în Italia (sf. sec. XVIII – prima jum. a sec. XIX),** în *Studia Universitatis „Petru Maior",* Historia, 4, Târgu Mureş, 2004, p. 76-92.

1367. PLOEŞTEANU, Grigore, **Receptarea „Istoriei Imperiului Otoman" de Dimitrie Cantemir în lumea germană (secolul XVII – începutul secolului XIX)**, în *De la umanism la luminism*, Târgu Mureş, 1994, p. 67-69; *Anuarul Institutului de Cercetări Socio-Umane „Gheorghe Şincai",* Târgul-Mureş, 1999, Vol. II, p. 42-68; vezi şi în *Studia Universitatis Petru Maior. Historia,* 4, Târgu Mureş, 2004, p. 76-92.

1368. POMESCU GILLY, A., **O recenzie contemporană despre „Istoria otomană" a lui Dimitrie Cantemir,** în *Universul,* Bucureşti, XLVII, (16 august), 1929, nr. 187 p. 1.

1369. STOÏANOVA, Mikhaïla, **Au sujet de illustrations de l'Histoire ottomane de Cantemir,** dans *Revue des édudes sud-est européens*, Bucureşti, XII, 1974, 4, p. 586-587.

1370. TAHSIN, Gemil, **Considération concernant „l'Histoire Ottomane" de Démètre Cantemir,** dans *Dacoromania*. *Jahrbuch für östliche Latinität*, Freiburg-München, 1974, nr. 2, p. 155-166.

1371. TREVOR-ROPER, Hugh, **Dimitrie Cantemir's Ottoman History and its reception in England,** in *Revue roumaine d'histoire*, Bucarest, 24, 1985, nr. 1-2, p. 51-66.

1372. ŢVIRKUN, Victor**, Dimitri Kantemir ve XVIII. Yüzylda Avrupa Historiografisinde Osmanli İmparatorlğu Tarihi Öprenimi,** in *XIV. Türk Tarih Kongresi*, Ankara, 2002, S. 151-153.

1373. ŢVIRCUN, Victor, **Dimitrie Cantemir in the History and Culture of the Ottoman Empire,** in *Turkish Daily News*, October 26, Ankara, 2003; şi în Idem, *Vitralii,* Chişinău, Tipografia Centrală, 2006, p. 196-213.

1374. WERNER, Ernst, **Bemerkungen zur Geschichte des osmanischen Reiches von Dimitrie Cantemir**, in *Sitzungsberichte der Academie der Wissenschaften der DDR. 13. Dimitrie Cantemir (1672-1723),* Berlin, 1974, S. 43-51.

1375. WIETZ, I. K., **Sitten, Gebrānche und Trachten der Bewohner des osmanischen Reiches,** Praga, 1828, p. 28.

1376. ZAHARIA, D., **Cantemir şi L. F. Marsigli despre stadiul contemporan al Imperiului Otoman,** în *Cercetări istorice*. Muzeul de Istorie a Moldovei, Iaşi, 1973, 4, p. 383-391.

1377. ZAMFIRESCU, Dan, **Întâia apariţie a textului original al celei mai celebre cărţi scrise de un român,** în Demetrius Cantemir, *The Growth and Decay of the Ottoman Empire. Original latin text of the final version revised by the author* / Dimitrie Cantemir, *Creşterile şi descreşterile Imperiului Otoman. Textul original latin în formă finală revizuită de autor.* Facsimil al manuscrisului latin – 124 din Biblioteca Houghton Harvard University, Cambridge, Mass. Ediţie de Cândea Virgil, Bucureşti, Ed. Roza Vânturilor, 1999, p. VII-XI.

1378. ZAMFIRESCU, Dan, **The first facsimile edition of the most outstanding book written by a romanian,** in Demetrius Cantemir, *The Growth and Decay of the Ottoman Empire. Original latin text of the final version revised by the author* / Dimitrie Cantemir, *Creşterile şi descreşterile Imperiului Otoman. Textul original latin în formă finală revizuită de autor.* Facsimil al manuscrisului latin – 124 din Biblioteca Houghton Harvard University, Cambridge, Mass. Ed. de Cândea Virgil, Bucureşti, Ed. Roza Vânturilor, 1999, p. XII-XVI.

1379. **Вольтер об „Истории Оттоманской империи" Димитрия Кантемира** (К 180-летию со дня смерти великого французского писателя), в *Днестр,* Кишинев, 1958, № 5, с. 153-154.

1380. КИДЕЛ, Ал., **Перелистывая календарь...: Вольтер об «Истории Оттоманской империи» Дмитрия Кантемира**, în *Днестр*, Кишинев, 1958, № 5, с. 153.

1381. МИХЭЕСКУ, В. Ф., **Манускрипт-оригинал „История возвышения и упадка Оттоманской империи" Димитрия Кантемира,** в *Румыния,* Бухарест, 1985, № 3, с. 22-24.

1382. РАЗУМОВСКАЯ, М. В., **„История Оттоманской империи" Димитрия Кантемира и роман аббата Прево,** в *Русская литература. Историко-литературный журнал,* 1974, № 2, p. 142-150.

Planul Constantinopolului

a. Ediţii

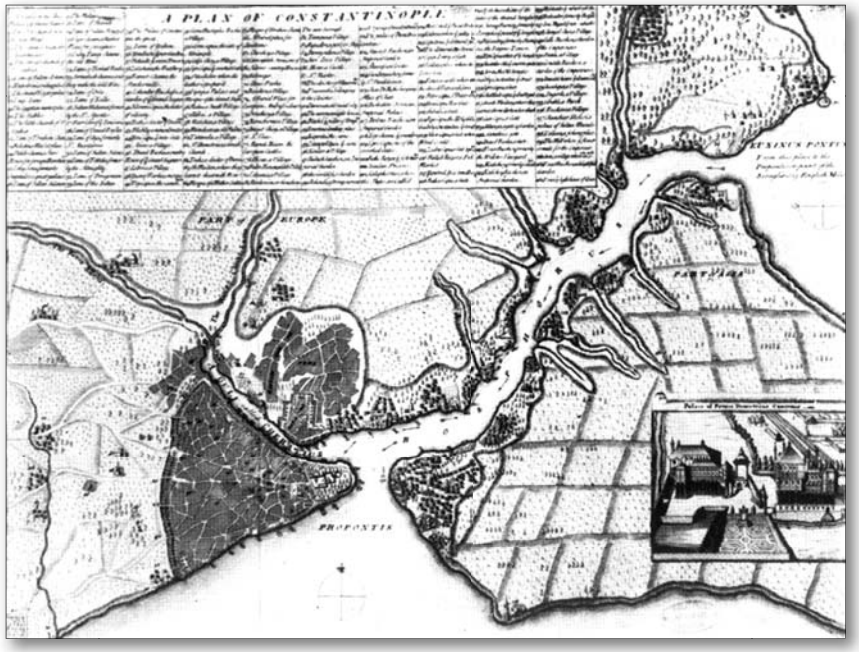

1383. [CANTEMIR, Dimitrie], **A plan of Constantinopol,** in *The History of the Othman Empire.* Part I, London, 1734, între p. XVI şi 1, 1 filă dublă adiţională. Aceeaşi hartă reprodusă în ediţia engl. Londra, 1756.

1384. [KANTEMIR, Dimitrie], **Grundriss von Constantinopel",** in *Geschichte des Osmanischen Reichs nach seinem Anwachse und Abnehmen,* Hamburg, 1745, între p. 771 şi 772, 1 filă dublă adiţională.

1385. [КАНТЕМИР, Димирий], **План Константинополя или Царя града, иже прежде нарекасеся Византия, древле же Вигос. Завоеван Мухаммедом вторым лета господня 1453 месяца маиа в 29 день. Нарисованный князем Димитрием Кантемиром,** dans Cernovodeanu, P.**, Le plan de Constantinople par Démètre Cantemir** (*Revue des études sud-est européennes*, Bucarest, tom XXVII, 1989, nr. 1-2, p. 44-47).

b. Studii

1386. CERNOVODEANU, P.**, Le plan de Constantinople par Démètre Cantemir,** dans *Revue des études sud-est européennes*, Bucarest, tom XXVII, 1989, nr. 1-2, p. 35-47.

Curanus (Кніга Систіма или состояніе мухаммеданскія релігіи)

a. Ediţii

КНІГА
СѴСТІМА
ИЛИ
СОСТОЯНІЕ
МУХАММЕДАНСКІЯ РЕЛІГІИ.
НАПЕЧАТАСЯ ПОВЕЛѢНІЕМЪ ЕГО ВЕЛІЧЕСТВА
ПЕТРА ВЕЛІКАГО
ІМПЕРАТОРА И САМОДЕРЖЦА ВСЕРОСІЙСКАГО.
ВЪ ТѴПОГРАФІИ ЦАРСТВѴЮЩАГО
САНКТЪПІТЕРБѴРХА.

1387. КАНТЕМИР, Дмитрий, **Кніга Систіма или состояніе мухаммеданскія релігіи. Напечатася повеленіем его величества Петра Велікаго імператора и самодержца всероссійскаго. В типографіи царствующаго Санктъпітербурха. Лета 1722, Декабря в 22 день.** [Перев. на русс. яз. Ивана Ильинскаго и Дмитрия Грозина], 4^0**,** 5+12+8+379 c.

1388. CANTEMIR, Dimitrie Principele. **Despre Coran.** După copia latinească de la Academia Română, acum mai întâiu tălmăcit şi tipărit în româneşte de Ioan Georgescu, Cernăuţi. Ed. revistei Analele Dobrogei, 1927, 57 p., Extras din *Analele Dobrogei,* Constanţa, 7, 1927, p. 67-121.

1389. CANTEMIR, Dimitrie, **Sistemul sau întocmirea religiei mahomedane.** Tradus şi comentat de Virgil Cândea, Bucureşti, Editura Minerva, 1977, 688 p.

1390. CANTEMIR, Dimitrie, **Sistemul sau Întocmirea religiei muhammedane**, în Cantemir Dimitrie, *Opere complete,* vol. VIII. Tom II. Traducere, studiu introductiv, note şi comentarii de Virgil Cândea. Text rus îngrijit de Anca Irina Ionescu, Bucureşti, Editura Academiei Române, 1987, 710 p.

1391. CANTEMIR, Dimitrie, **Sistema şi religia mohamedană: cartea celor trei religii, partea a treia**. Transcriere dupa manuscrisul bulgar de Sofronie Vraceanski. Îngrijirea textului rus, traducerea, studiul introductiv şi redacţia computerizată Anca Irina Ionescu. Ediţie bulgaro-româno-rusă, Bucureşti, Universal Dalsi, 2000, 332 p., facs., [1] pl. portr. Color.

b. Studii

1392. CÂNDEA, Virgil, **Studiu introductiv**, în Dimitrie Cantemir, *Sistemul sau întocmirea religiei mahomedane,* Bucureşti, Editura Minerva, 1977, p. VII-LXX.

1393. CÂNDEA, Virgil, **Studiu introductiv,** în Dimitrie Cantemir, *Opere complete*, vol. VIII. Tom II. *Sistemul sau Întocmirea religiei mahomedane.* Traducere, studii introductive, note şi comentarii de Virgil Cândea. Textul în l. rusă îngrijit de Anca Irina Ionescu, Bucureşti, Editura Academiei Române, 1987, p. V-XXXI.

1394. [DRAGNEV, D.] ДРАГНЕВ, Д., **Ла извоареле кужетэрий либере (250 де ань де ла апарицияя кэрций луй Д. Кантемир „Система релижией махомедане")**, în *Календар де масэ. 1967*, Cartea Moldovenească, Кишинэу, 1966, p. 187.

1395. GEORGESCU, Ioan, **Despre Corano de Principele Dimitrie Cantemir,** în *Analele Dobrogei,* Constanţa, VIII, 1927, p. 67-121.

1396. IONESCU, Anca Irina, **Considérations sur la traduction du „Livre sur le système de la religion des Musulmans" de Cantemir par Sofronie Vračanski,** dans *Revue des études sud-est européennes,* Bucarest, XV, 1977, nr. 1, p. 101-112.

1397. IONESCU, Anca Irina, **L'originalité de la version bulgare du „Livre sur le système de la religion des musulmans" de Dimitrie Cantemir**, dans *Études balkaniques*, Sofia, 3 (1977), no. 3, p. 99-106.

1398. IONESCU, Anca Irina, **L'originalté de la version bulgare du „Livre sur la système de la religion des musulmans" de D. Cantemir, traduite par Sofronie, archévêque de Vratsa,** în *Analele Universităţii Bucureşti. Limbi şi literaturi străine,* 1980, 29, nr. 1, p. 57-62.

1399. [MADAN, Gheorghe] МАДАН, Георге, **Фэклие а кужетэрий ши луминий (245 де ань де ла апарицияя кэрций луй Д. Кантемир „Система релижией махомедане")**, în *Молдова сочиалистэ,*Кишнэу, 1967, 22 dec., p. 4.

1400. MITRU, Nicolae, **Religia mahomedană oglindită în opera lui Dimitrie Cantemir,** în *Studii teologice*, Bucureşti, 25, 1973, nr. 3-4, p. 234-248.

1401. SÎRBU, Corneliu**, Cartea lui Dimitrie Cantemir despre sistemul sau situaţia religiei musulmane**, în *Mitropolia Moldovei*, Iaşi, XL, 1964, nr. 1-2.

1402. TABACU, Ovidiu, **Atitudini divergente în „Sistemul religiei muhammedane"** [de Dimitrie Cantemir], în *Axioma*, Ploieşti, an. 5, 2004, nr. 10, p. 26, il.

1403. ДУБАСОВ, И. И., **О книге Дмитрия Кантемира «Книга система или состояние Мухамеданской религии**, **напечатанная повелением Е. В. Петра Великого, императора и самодержца Всероссийского, в типографии царствующего града Санкт-Петербурга лета 1722, декабря в 22 день»,** в *Труды Тамбовской губернской учёной архивной комиссии,* 1886, № 10, с. 7-16.

1404. КОПРЕЕВА, Т. Н., **Неизвестный литературный источник Жития Софрония Врачанского,** в *Труды Отдела Древнерусской Литературы,* Институт Русской Литературы АН СССР, 23, 1968, с. 261-275.

Письмо князя Димитрия Кантемира к графу Гавриилу Головкину, 1721-1722

a. Ediţii

1405. [КАНТЕМИР, Димитрий**, Письмо князя Димитрия Кантемира к графу Гавриилу Головкину, 1721-1722**], в Титов Н., **Лист князя Димитрия Кантемира к графу Гавриилу Головкину** (*Чтение Императорского Общества Истории и Древностей Российских*, Москва, том CCXXX, 1906, с. 23-27).

1406. [CANTEMIR, Dimitrie], **Scrisoarea lui Dimitrie Cantemir către contele Golovkin.** Publicată şi comentată de Nicolae Gogoneaţă, *Cercetare critică a istoriei filozofiei româneşti (Revista de filozofie*, Bucureşti, tom. 17, 1970, nr. 1, p. 107-110. Extras).

1407. [CANTEMIR, Dimitrie, **Scrisoarea lui Dimitrie Cantemir către contele Golovkin**], în Lozovan E., „***La Lettre sur la conscience*" de D. Cantemir** (*Revue des études Roumaines*, Paris, XV, 1975, p. 68-71 în l. rusă; p. 71-74 în l. franceză).

b. Studii

1408. LOZOVAN E., „***La Lettre sur la conscience*" de D. Cantemir**, dans *Revue des études Roumaines*, Paris, XV, 1975, p. 67-68, 75-84.

Collectanea orientalia

a. Ediţii

1409. [CANTEMIR, Dimitrie], **Collectanea orientalia. Principis Demetrii Cantemiri, variae schae dae et excerpta e autographo descripta,** în vol. *Operele principelui Demetriu Cantemiru.* Tom VI, Publicate după manuscrisele din Biblioteca Museului Asiatic din S[ank]t Petersburg, Bucureşti, Tipografia Academiei Române, 1883, 32 p. + 25 fig.

De muro Caucaseo

a. Ediţii

1410. [CANTEMIR, Dimitrie], **De muro Caucaseo**. Publicat de T. S. Bayer, în *Comentarii Academiae Scientiarum Imperialis Petropolitanae,* Vol. I, St. Petersburg, 1726, p. 425-463.

1411. [КАНТЕМИР, Димирий], **О Стене Кавказской.** Перевод И. Ильинский, в кн.: *Краткое описание Комментариев Академии Наук*, Санкт Петербург, 1728, ч. 1, с. 167-207.

1412. [CANTEMIR, Dimitrie], **De muro Caucaseo,** in *Opuscula adhistoriam antiquam,* Halle, 1770, p. 94-125.

b. Studii

1413. BOTEZ, Alice, **Dioptrele sau Dialog la Zidul Caucazian. Evocare istorică,** Bucureşti, Editura Eminescu, 1975, 112 p.

1414. BOTEZ, Alice, **Prologul autorului şi apologia eroului,** în Idem, *Dioptrele sau dialog la Zidul Caucazian*, Bucureşti, Ed. Eminescu, 1975, p. 5-14.

5.1. Studii despre scrieri cantemiriene ipotetice

1415. ANDRONIC, Alexandru, **În legătură cu o lucrare inedită atribuită lui Dimitrie Cantemir,** în *Muzeul Naţional,* Bucureşti, 1982, nr. 6, p. 167-170.

1416. CÂNDEA, Virgil, **Un proiect cantemiresc abandonat**, în *Manuscriptum*, Bucureşti, 1976, An. VII, nr. 2(23), p. 8-10.

1417. DULCIU, Dan Toma, **Dimitrie Cantemir – o lucrare inedită „Primele Războaie ale Ţării Otomane cu Domnul român Mihai Viteazul**", Bucureşti, 2008.

1418. DUMITRESCU, Gh.; IORGA, M.; POPESCU, L., **O lucrare, necunoscută la noi, a lui Dimitrie Cantemir!?,** în *Tomis,* Constanţa, 1970, nr. 10, p. 16.

1419. GOROVEI, Ştefan S., **Dimitrie Cantemir – o scriere pierdută,** în *Cronica*, Iaşi, an. 18, 1983, nr. 44 (927), p. 7.

1420. ŢARĂLUNGĂ, Ecaterina, **Dimitrie Cantemir – însemnări despre o lucrare uitată,** în *Viaţa Românească*, Bucureşti, 1988, nr. 1, p. 36-45.

5.2. Opera lui Dimitrie Cantemir. Antologii

1421. CANTEMIR, Dimitrie, **Povesiri** [din *Istoria ieroglifică*]. Publicate cu o prefaţă [1932] şi note explicative de Emil C. Grigoraş, Bucureşti, [f. a.], în *Biblioteca Dimineaţa*, nr. 165, 123 p.

1422. CANTEMIR, Dimitrie, **Sentenţii.** Publicate după categorii, cu un vocabular mai ales pentru uzul şcolar de Emil C. Grigoraş, Bucureşti 1933, 109 p.

1423. CANTEMIR, Dimitrie, **Melanholia neasemuitului inorog.** Povestiri exemplare din „Istoria ieroglifică". Selecţia textelor, prefaţă, note şi glosar de Doina Curticăpeanu, Cluj, Ed. Dacia, 1973, 216 p.

1424. CANTEMIR, Dimitrie, **Istoria ieroglifică.** Ediţie ilustrată de Simona Runcan. Antologie stabilită şi comentată de I. Verdeş, Bucureşti 1977, 571 p.

1425. CANTEMIR, Dimitrie, **Antologie.** Prefaţă, cronologie şi bibliografie de Suzana-Carmen Dumitrescu**,** Bucureşti, Editura Eminescu, 1977, 270 p.

1426. CANTEMIR, Dimitrie, **Istoria ieroglifică.** Antologie. Tabel chronologic, prefaţă şi note de Verdeş Ion, Bucureşti, Albatros, 1977, XLIV+192.

1427. CANTEMIR, Dimitrie, **Descrierea Moldovei.** Studiu introductiv şi note de Constantin Măciuca, Bucureşti, Ed. Ion Greangă, 1978, 264 p. (Biblioteca şcolarului. Clasele V-VIII, 96). Volumul reproduce texte după ediţiile: **Istoria ieroglifică.** Ediţie îngrijită şi studiu introductiv de P. P. Panaitescu şi I. Verdeş, Bucureşti, Editura pentru literatură, 1965; **Descrierea Moldovei.** Traducere de Petre Pandrea. Prefaţă de C. I. Gulian, Bucureşti, ESPLA, 1956; **Fragmente din Hronic** au fost transcrise după: **Operele principelui Cantemir,** publicate de Academia Română. Tomul VIII. **Hronicul vechimei a româno-moldo-vlahilor** publicat de pe originalul autorului de Gr. G. Tocilescu, Bucureşti [s. n.], 1901.

1428. CANTEMIR, Dimitrie, **Cele mai frumoase pagini...** Antologie, prefaţă şi comentarii de Ion Rotaru, Bucureşti, Editura Prometeu, 1993, 120 p.

1429. CANTEMIR, Dimitrie, **Scrieri.** Antologie. Prefaţă, note bibliografice şi repere critice de Diana Trandafir, Galaţi, Ed. Porto-Franco, 1996, 255 p.

1430. CANTEMIR, Dimitrie. [Interpretat de Mircea Anghelescu, Ion Dodu Bălan, Dumitru Bălăeţ, ...]. Studii critice. Antologie, prefaţă, cronologie şi bibliografie de Suzana-Carmen Dumitrescu, Bucureşti, Editura Eminescu, 1977, 270 p.

1431. CANTEMIR, Dimitrie, **Maxime,** Chişinău, Ed. Cartea Moldovei, 2003, 48 p.

1432. CANTEMIR, Dimitrie, **Sentenţii: maxime şi cugetări din Istoria ieroglifică.** Ed de Grigoraş, Emil C., Mazilu, Dan Horia, Bucureşti, Ed. Gramar, 2003, 103 p.

1433. CIPARIU, T., **Chrestomaţia sau Analecte literare dein cărţile mai vechi şi noue româneşci, tipărite şi manuscrise începundu dela seclulu XVI până alu XIX, cu notitia literaria adunate şi alese,** Blasiu, Tiparul seminarului, 1858, p. XXXVIII + 257 p.

1434. **Dimitrie Cantemir (1673-1723),** în *Antologia gândirii româneşti, sec. XV-XIX*, Bucureşti, 1967, partea I, p. 66-91.

1435. **Dimitrie Cantemir (1673-1723). Principe român şi cărturar european**. Studii cu ocazia împlinirii a 330 de ani de la naştere şi 280 ani de la moarte, Iaşi, Trinitas, 2003, p. 57-250.

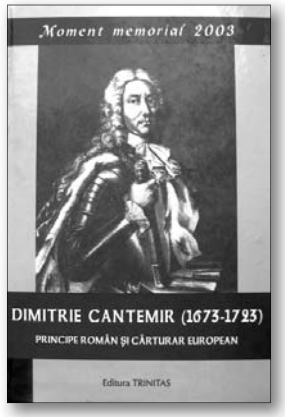

1436. **Epopeea istorică a Cantemireştilor. Antologie: destine legendare în pagini literare.** Ediţie îngrijită, traduceri, studiu critic, note şi comentarii de Gheorghe Barbă. Cuvânt înainte de Aneta Dobre. Tehnoredactare şi *Notă asupra ediţiei* de Cristina Antonia Anore, Bucureşti, Editura Universităţii din Bucureşti, 2009, 211 p.

1437. [HROPOTINSCHI, Andrei] ХРОПОТИНСКИЙ, Андрей, **„Сентенциите" луй Димитрие Кантемир**, ын *Култура,* Кишинэу, 27 окт. 1973, №. 43, п. 5.

1438. IORGA, Nicolae, **Dimitrie Cantemir,** în *Dimitrie Cantemir*. Antologie, prefaţă, cronologie şi bibliografie de Suzana-Carmen Dumitrescu, Bucureşti, 1977, p. 44-61.

1439. PIRU Al., **Dimitrie Cantemir**, în *Dimitrie Cantemir*. *Antologie, prefaţă, cronologie şi bibliografie* de Suzana-Carmen Dumitrescu, Bucureşti, 1977, p. 135-173.

1440. POSESCU, Al., **Dimitrie Cantemir (1673-1723),** în *Antologia gândirii româneşti. Secolele XV-XIX,* partea I, Bucureşti, Editura politică, 1967, p. 66-69.

5.3. Scriirile lui Dimitrie Cantemir. Ediţii electronice

1441. **Cantemir Loca obscura**
http://www.if.asm.md/biblioteca/Cantemir_Locaobscura_Locuri_obscure.pdf

1442. **Descrierea Moldovei**
http://www.if.asm.md/biblioteca/descrierea_moldovei.pdf

1443. **Descriptio antiqui et hodierni status Moldaviae**
http://www.if.asm.md/biblioteca/descriptio_antiqui_et_hodierni_status_moldaviae.pdf

1444. **Descrierea Moldovei vol. I (rusa)**
http://www.if.asm.md/biblioteca/descrierea-moldovei_ru.pdf

1445. **Descrierea Moldovei vol. II (rusa)**
http://www.if.asm.md/biblioteca/opisanie-moldavii.pdf
sau: http://www.vostlit.narod.ru/"Восточная литература"

1446. **Hronicul vechimei a romano-moldo-vlahilor vol. I**
http://www.if.asm.md/biblioteca/hronicul_vechimei_a_romano_moldo_vlahilor_vol_I.pdf

1447. **Historia Moldo-Vlahica**
http://www.if.asm.md/biblioteca/historia-moldo-vlahica.pdf

1448. **De antiquis nominibus Moldaviae nominibus**
http://www.if.asm.md/biblioteca/de-antiquis-nominibus.pdf

1449. **Hronicul vechimei a romano moldo vlahilor vol II**
http://www.if.asm.md/biblioteca/hronicul_vechimei_a_romano_moldo_vlahilor_vol_II.pdf

1450. **Istoria ieroglifica vol. I**
http://www.if.asm.md/biblioteca/istoria_ieroglifica_vol_1.pdf

1451. **Istoria ieroglifica vol. II**
http://www.if.asm.md/biblioteca/istoria_ieroglifica_vol2.pdf

1452. **Monarchiarum**
http://www.if.asm.md/biblioteca/monarchiarum.pdf

1453. **Sistemul sau intocmirea religiei muhamedane**
http://www.if.asm.md/biblioteca/Sistemul_si_intocmirea_religiei_muhamedane.pdf

1454. **Viaţa lui Constantin Cantemir**
http://www.if.asm.md/biblioteca/viata_lui_constantin_cantemir.pdf

1455. **Incrementorum et decrementorum aulae othman[n]icae**
http://www.if.asm.md/biblioteca/incrementa__descifrat.pdf

1456. **Scurtă Povestire despre stârpirea familiilor lui Brâncoveanu şi a Cantacuzinilor**
http://www.if.asm.md/biblioteca/SCURTA-POVESTIRE-DESPRE-STARPIREA-FAMILIILORLUI-BRANCOYEANU-SI-A-CANTACUZINILOR.pdf

1457. **Encomium in authorem, et virtutem doctrinae eius. Moldavo idiomate interpretatum**
http://www.if.asm.md/biblioteca/Encomium-in-authorem-et-virtutem-doctrinae-eius.pdf

1458. **Divanul**
http://www.if.asm.md/biblioteca/Dimitrie%20Cantemir%20-%20Divanul%20(ed.%20critica%20bilingva%20romana-romana%20veche).pdf

1459. **Beschreibung der Moldau**
http://www.if.asm.md/biblioteca/Beschreibung_der_Moldau.pdf

1460. **Geschichte des osmanischen Reiches** (**Istoria creşterii şi descreşterii Imperiului Otoman** în limba germană, fragment)
http://www.if.asm.md/biblioteca/Geschichte_des_osmanischen_Reiches.pdf21

1461. **Lista lucrărilor lui D. Cantemir din Biblioteca Academiei Române din Bucureşti** (incompletă)
http://www.if.asm.md/biblioteca/Lista_bibliografica_a_lucrarilor_lui_Cantemir_.pdf

1462. **De vita principis Demetrii Cantemir**
http://www.if.asm.md/biblioteca/vita%20principis.pdf

1463. **Compendiolum universae logices**
http://www.if.asm.md/biblioteca/compendiolo.pdf

5.4. Teze de doctorat privind viaţa, activitatea şi opera lui Dimitrie Cantemir

1464. ANTON, Manuela, **Modernizarea culturii şi ortodoxia în epoca lui Dimitrie Cantemir.** Teză de doctorat, Bucureşti, Universitatea Bucureşti, 1998, 188 f.

1465. BABEŢI, Adriana, **Dimitrie Cantemir. Text şi intertext: strategii de lectură.** Teză de doctorat. Timişoara, Universitatea de Vest, 1996, 340 p.

1466. BÎRSAN, Cristina, **Dimitrie Cantemir şi lumea islamică.** Teză de doctorat, Bucureşti, Editura Universităţii, 2002, 189 p.

1467. CONTREA, Florin, **Elemente de retorică antică în opera literară a lui Dimitrie Cantemir.** Rezumatul tezei de doctorat. Universitatea din Timişoara, Timişoara, 1981.

1468. GIOSU, Şt., **Limba operei lui Dimitrie Cantemir.** Teză de doctorat, Iaşi, 1970, 413 p.

1469. IONESCU, Cornel Mihai**, Hermeneutică şi apofază în barocul european şi în gândirea lui Dimitrie Cantemir.** Teză de doctorat, Bucureşti, Universitatea Bucureşti, 1999, 262 f.

1470. MOLDOVANU, Dragoş, **Influenţe umaniste şi baroce în stilul lui Dimitrie Cantemir: structurile sintactice dislocate.** Teză de doctorat, Iaşi, 1976, 200 p.

1471. PIPPIDI, Andrei, **Ideea de „creştere şi decădere" a Imperiului Otoman în istoriografia occidentală din secolele al XVI-lea – al XVIII-lea**. Teză de doctorat, Cluj, 1981.

1472. REŞCEANU, Ştefan C., **Filozofie şi religie în opera lui Dimitrie Cantemir.** Teză de doctorat, Bucureşti, Universitatea Bucureşti, [1977], 201 f.

1473. ЕРМУРАТСКИЙ, В. Н., **Общественно-политические взгляды Дмитрия Кантемира.** Автореф. дис. на соиск. учен. степени канд. философских наук, Москва, 1954, 16 с. (АН СССР. Ин-т философии).

1474. ПОТЛОГ, В. И., **Дмитрий Кантемир как историк**. Автореферат дисертации на соискание ученой степени кандидата исторических наук, Кишинев, 1973, 23 р.

1475. РУССУ, Г. М., **Воззрения Дмитрия Кантемира на государство и право.** Автореф. дис. на соиск. учен. степени канд. юридических наук, Москва, 1978, 22 с.

1476. УРСУ, Т. В., **Язык *Хроники* Д. Кантемира: (Морфолого-синтаксический анализ)**. Автореф. дис. на соиск. учен. степени канд. Филологических наук, Кишинев, 1966, 16 с.

6. Dimitrie Cantemir – om de ştiinţă

1477. EŞANU, Andrei, **Dimitrie Cantemir – savant, istoric şi om politic,** în *Dimitrie Cantemir – umanist, gânditor şi om de ştiinţă*. Conferinţa internaţională (4-5 aprilie 2003). Vol. I, Cahul, 2003, p. 10-22.

1478. [VARTICEAN, I.] ВАРТИЧЯН, И., **Д. Кантемир – ремаркабил савант ши ом политик дин Молдова ши Русия**, ын *Ла обыршия приетенией секуларе*. Кулежере де артиколе, Картя Молдовеняскэ, Кишинэу, 1983, п. 99-113.

1479. АГАСЬЕВА, Н., **Выдающийся молдавский ученый Д. Кантемир. К 280-летию со дня рождения**, в *Ученые записки Кишиневского Педагогического Института,* Кишинев, 1956, Т. 5, с. 3-14.

1480. ВАРТИЧАН, И. К., **Выдающийся ученый и общественно-политический деятель**, в кн. *Наследие Дмитрия Канте-*

мира и современность. Состав. Х. Корбу. Л. Чобану, Кишинев, Картя Молдовеняскэ, 1976, с.63-73.

1481. **Дмитрий Кантемир (1673-1723),** в *Передовые румынские мыслители XVIII-XIX вв.* Под общей ред. К. И. Гулиану, Москва, Соцэкгиз, 1961, с. 47-52.

1482. КОВАЛЬ, Д., **Ученый, писатель, патриот. К 300-летию со дня рождения Дм. Кантемира**, в *Трибуна,* Кишинев,1973, Nr. 19, p. 12-15.

1483. КОРОБАН, В., **Димитрий Кантемир. Политический деятель и ученый Молдавии. К 230-летию со дня смерти,** в *Октябрь*, Кишинев, 1953, № 5, с. 72-77.

6.1. Academician şi enciclopedist

1484. BAHNER, Werner, **Cantemir şi Academia din Berlin,** în *Secolul 20. Revistă de literatură universală*, Bucureşti, 1973, 16, nr. 11-12, p. 93-97.

1485. BĂDĂRĂU, D., **Dimitrie Cantemir, academician,** în *Revista de filozofie,* Bucureşti, 1966, tom 13, nr. 8, p. 1001-1009; şi în Idem, *Scrieri alese*. Sub redacţia acad. Vasile Pavelcu, Bucureşti, 1979, p. 207-217

1486. BĂLAN, Şt.; MIHĂILESCU, N. Şt., **Istoria ştiinţei şi tehnicii în România: date cronologice,** Bucureşti, 1985, p. 88-89. 91-93, 112.

1487. BOGDAN, Ştefan; IVANOV, Igor, **Scurtă istorie a mecanicii,** Bucureşti, Editura Albatros, 1972, p. 94-95.

1488. BYCK, J., **Vocabularul ştiinţific şi tehnic în limba română din sec. al XVIII-lea,** în *Studii şi cercetări lingvistice,* Bucureşti, V, 1954, fasc. 1-2, p. 31-43.

1489. CÂNDEA, Virgil, **Dimitrie Cantemir – primul nostru enciclopedist,** în *Academica. Revistă de ştiinţă, cultură şi artă,* Bucureşti, 1993, nr. 4 (28), p. 10.

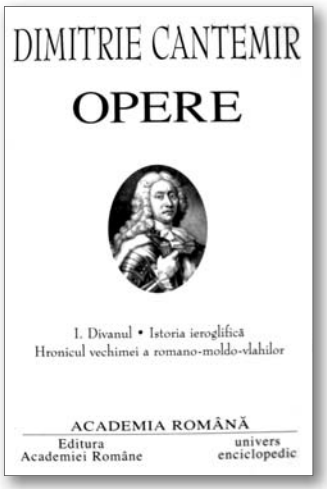

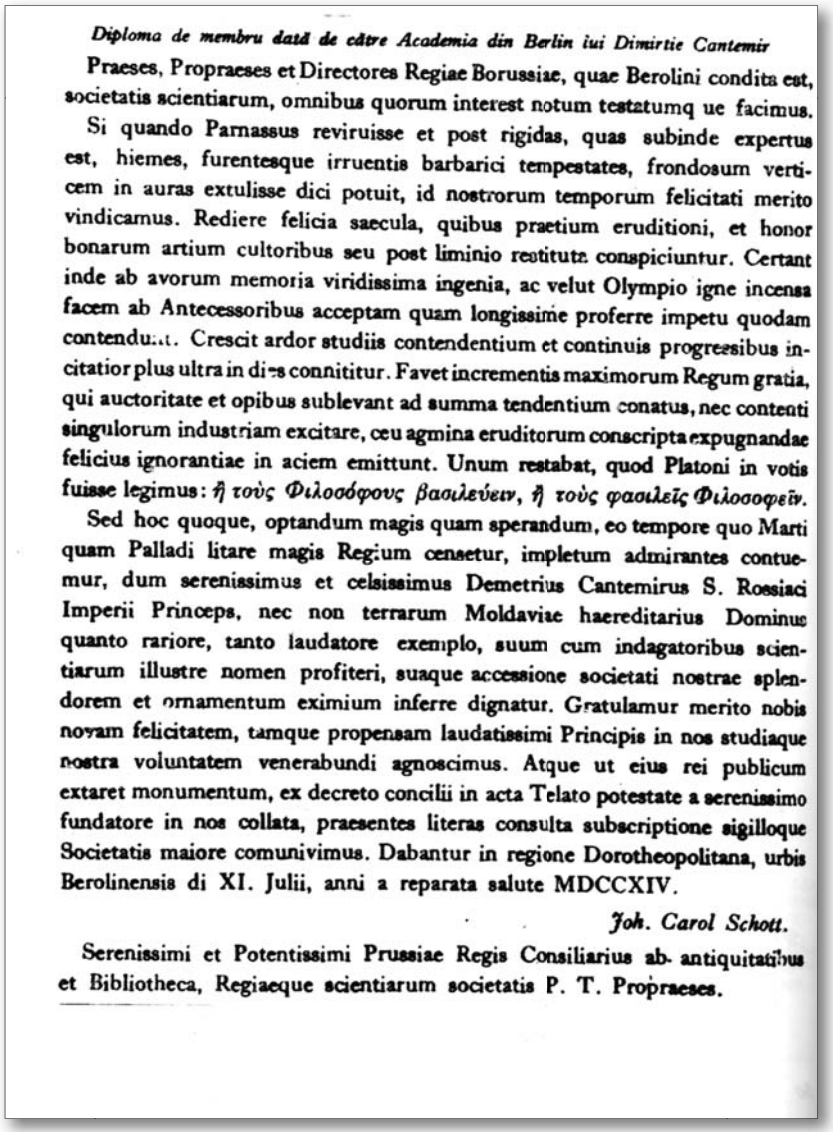

Diploma de membru dată de către Academia din Berlin lui Dimitrie Cantemir

Praeses, Propraeses et Directores Regiae Borussiae, quae Berolini condita est, societatis scientiarum, omnibus quorum interest notum testatumq ue facimus.

Si quando Parnassus reviruisse et post rigidas, quas subinde expertus est, hiemes, furentesque irruentis barbarici tempestates, frondosum verticem in auras extulisse dici potuit, id nostrorum temporum felicitati merito vindicamus. Rediere felicia saecula, quibus praetium eruditioni, et honor bonarum artium cultoribus seu post liminio restituta conspiciuntur. Certant inde ab avorum memoria viridissima ingenia, ac velut Olympio igne incensa facem ab Antecessoribus acceptam quam longissime proferre impetu quodam contendu.t. Crescit ardor studiis contendentium et continuis progressibus incitatior plus ultra in dies connititur. Favet incrementis maximorum Regum gratia, qui auctoritate et opibus sublevant ad summa tendentium conatus, nec contenti singulorum industriam excitare, ceu agmina eruditorum conscripta expugnandae felicius ignorantiae in aciem emittunt. Unum restabat, quod Platoni in votis fuisse legimus: *ἢ τοὺς Φιλοσόφους βασιλεύειν, ἢ τοὺς φασιλεῖς Φιλοσοφεῖν.*

Sed hoc quoque, optandum magis quam sperandum, eo tempore quo Marti quam Palladi litare magis Regium censetur, impletum admirantes contuemur, dum serenissimus et celsissimus Demetrius Cantemirus S. Rossiaci Imperii Princeps, nec non terrarum Moldaviae haereditarius Dominus quanto rariore, tanto laudatore exemplo, suum cum indagatoribus scientiarum illustre nomen profiteri, suaque accessione societati nostrae splendorem et ornamentum eximium inferre dignatur. Gratulamur merito nobis novam felicitatem, tamque propensam laudatissimi Principis in nos studiaque nostra voluntatem venerabundi agnoscimus. Atque ut eius rei publicum extaret monumentum, ex decreto concilii in acta Telato potestate a serenissimo fundatore in nos collata, praesentes literas consulta subscriptione sigilloque Societatis maiore comunivimus. Dabantur in regione Dorotheopolitana, urbis Berolinensis di XI. Julii, anni a reparata salute MDCCXIV.

Joh. Carol Schott.

Serenissimi et Potentissimi Prussiae Regis Consiliarius ab antiquitatibus et Bibliotheca, Regiaeque scientiarum societatis P. T. Propraeses.

Textul Diplomei de membru al Academiei din Berlin a lui D. Cantemir (1714)

1490. I.M.K. [Iancu M. CODRESCU], **Diploma Principiului Dimitrie Cantemir de membru al Academiei berlineze,** în *Buciumul român,* Iaşi, I, 1875, p. 20-22.

1491. **[Domn al Moldovei şi mare cărturar enciclopedist, Dimitrie Cantemir],** în *Magazin istoric,* Bucureşti, 1969, nr. 7-8, p. 178.

1492. DRAGOŞ, Clara Liliana, **Dimitrie Cantemir – imaginea enciclopedismului şi academismului românesc**, în *330 de ani de la naşterea lui Dimitrie Cantemir, personalitate marcantă a culturii europene,* Bucureşti, 2004, p. 74-77.

1493. EŞANU, Andrei, EŞANU, Valentina, **Dimitrie Cantemir şi Academia de Ştiinţe din Berlin,** în *Dinastia Cantemireştilor (sec. XVII-XVIII)*, Chişinău, Ed. Ştiinţa, 2008, p. 254-266.

1494. GIURESCU, Constantin C.**, Contribuţii la istoria ştiinţei şi tehnicii româneşti în secolele XV – începutul secolului XIX,** Bucureşti, 1973, p. 18, 49, 77, 84, 85, 86, 87, 89, 92, 108, 149, 173, 183, 196, 223, 227, 228, 233.

1495. GIURESCU, Constantin C., **Dimitrie Cantemir – enciclopedistul,** în *Viaţa economică,* Bucureşti, 4, nr. 43, 1966, p. 17.

1496. GRIGORAŞ, Em. C., **Dimitrie Cantemir la Academia din Berlin,** în *Dreptatea,* 7, 1933, nr. 1584, p. 1-2.

1497. LĂUDAT, I. D., **Dimitrie Cantemir. Întâiul enciclopedist român,** în *Mitropolia Moldovei şi Sucevei,* Iaşi, 1973, nr. 9-10, p. 595-609.

1498. LĂUDAT, I. D., **D. Cantemir întâiul enciclopedist roman**, în Idem, *Studii despre Dimitrie Cantemir***,** Iaşi, Ed. Universităţii „A. I. Cuza", 1974, p. 1-29.

1499. LĂUDAT, I. D., **Alegerea lui D. Cantemir ca membru al Academiei din Berlin**, în Idem, *Studii despre Dimitrie Cantemir***,** Iaşi, Ed. Universităţii „A. I. Cuza", 1974, p. 74-88.

1500. MAFTEI, Ionel, **Cantemir, Dimitrie (1673-1723), cărturar enciclopedist, domn al Moldovei,** în Idem, *Personalităţi ieşene,* Universitas, Chişinău, 1992, Vol. I, p. 157-159.

1501. MANU, Emil, **Academicianul Dimitrie Cantemir,** în *Săptămâna culturală a Capitalei*, Bucureşti, 1973, nr. 119, p. 3.

1502. POP, E., **Dimitrie Cantemir şi Academia din Berlin,** în *Studii. Revistă de istorie*, Bucureşti, 22, 1969, nr. 5, p. 825-847, 1 pl.

1503. POP, Emil, **Academicianul**, în *Tribuna,* Cluj, 1973, nr. 43, p. 5.

1504. POPESCU-GOGAN, Petre, **Cantemir şi Academia**, în *Contemporanul*, Bucureşti, 1973, nr. 44, p. 8.

1505. SCHELERU, Ion, **Permanenţe ale operei ştiinţifice a lui Dimitrie Cantemir. Elemente merceologice în opera *Descriptio Moldaviae*,** în *330 se ani de la naşterea lui Dimitrie Cantemir, personalitate marcantă a culturii europene*, Bucureşti, 2004, p. 92-100.

1506. SOROHAN, Elvira, **Dimitrie Cantemir – enciclopedist**, în *Dimitrie Cantemir (26 octombrie 1673 – 21 august 1723) – domnitor român şi cărturar enciclopedist.* Coord. C. Acozmei, D. Dimitriu, A. Maftei, Iaşi, 2003, p. 8-14. Bibliografie selectivă. (Din colecţiile Bibliotecii Judeţene „Gh. Asachi").

1507. **Spirite enciclopedice în cultura românească (Dimitrie Cantemir, I. H. Rădulescu, B. P. Haşdeu, M. Eminescu)**. Antologie de Florea Firan, Constantin M. Popa, Craiova, Ed. Scrisul Românesc, 2005, 322 p.

1508. STĂNESCU, Eugen, **Dimitrie Cantemir şi vocaţia mesajului enciclopedic***,* în *Luceafărul,* 1973, nr. 11, p. 1.

1509. ŞESAN, M., **Dimitrie Cantemir academician**, în *Mitropolia Moldovei şi Sucevei*, Iaşi, 1962, nr. 5-6, p. 507-510; vezi şi în *Ateneu,* Bacău, 1966, nr. 12, p. 2; în *Mitropolia Ardealului*, Sibiu, 1973, nr. 5-6, p. 547-552.

1510. TRUŢER, T., **Aspecte inedite privind relaţiile lui Dimitrie Cantemir cu Academia din Berlin,** în *Forum. Revista învăţământului superior*, Bucureşti, XIII, 1971, nr. 10, p. 75-81.

1511. ŢVIRCUN, Victor, **Dimitrii Kantemir – Ansiklopedist, Mütefekkir, Maarifçi. 330. Doğum Gününe münasebetiyle,** în Idem, *Vitralii,* Chişinău, Tipografia Centrală, 2006, p. 213-230, la fel şi în *Tariyh (İstoria)*, nr. 11, İstanbul, 2003.

1512. **История Академии наук СССР.** В 3-х т. Т. 1. (1724-1803), Москва-Ленинград, АН СССР, 1958, 483 с. [D. Cantemir candidat la postul de preşedinte al Academiei de Ştiinţe a Rusiei, p. 36; Relaţii cu I. I. Ilinski, p. 119].

1513. КАТАНОВ, В., **Ученый – энциклопедист**, в *Орловская правда,* Орел, 1 нояб. 1973.

1514. УСТИАН, Иван, **Дмитрий Кантемир – государственный деятель и энциклопедический ученый Молдовы,** Кишинэу, ASEM, 2003, 43 с.

6.2. Istoric

1515. ALEXANDRESCU-DERSCA BULGARU, M. M., **Dimitrie Cantemir, istoric al Imperiului Otoman,** în *Studii. Revistă de istorie*, Bucureşti, XXVI, 1973, nr. 5, p. 971-989.

1516. ALMAŞ, Dumitru, **Ilustru istoric şi patriot. 300 de ani de la naşterea lui Dimitrie Cantemir,** în *Munca,* 29, nr. 7903, 16 aprilie 1973, p. 1, 2.

1517. ANGHELESCU, Mircea, **Cantemir istoric,** în *Lectura operei*, Bucureşti, Ed. Cartea Românească, 1986, p. 10-15.

1518. ARMBRUSTER, Adolf, **Romanitatea românilor. Istoria unei idei,** Bucureşti, Editura Academiei, 1972, p. 199, 200, 208-214, 238.

1519. ARMBRUSTER, Adolf, **Dimitrie Cantemir ein bedeutender Fürst und grosser Gelehrter (II-III).** 2. **Jugend und erste Regierungzeit.** 3.**Politische Haltung und Kampf gegen das Tükenjoch**, în *Neuer Weg*, Bucureşti, 25, nr. 7436, 4, Apr. 1973, Beilage Raketenpost, nr. 14, S. 2.

1520. ARMBRUSTER, Adolf, **Demeter Cantemir. Ansichten über Romanität und Kontinuität der Rumänen,** in *Dacoromania. Jahrbuch für östliche Latinität*, Freiburg-München, 1974, nr. 2, p. 67-76.

1521. ARMBRUSTER, Adolf, **Dimitrie Cantemir şi romanitatea românior**, în *300 de ani de la naşterea lui Dimitrie Cantemir,* Bucureşti, 1974, p. 77-84.

1522. BAHNER, Werner, **Zur Wirkungsgeschichte der sprachhistorischen Auffassungen Dimitrie Cantemirs,** dans *Revue Roumaine de Linguistique*, nr. 25, 1980, p. 311-316.

1523. BERZA, Mihai, **Activitatea istoriografică a lui Dimitrie Cantemir,** în vol. *300 de ani de la naşterea lui Dimitrie Cantemir*. *Sesiune ştiinţifică*, Bucureşti, Ed. Academiei Române, 1974, p. 17-39; şi în *Pentru o istorie a vechii culturi româneşti*. Culegere de studii editată cu o introducere şi note de Andrei Pippidi, Bucureşti, 1985, p. 150-168.

1524. BERZA, Mihai, **Dimitrie Cantemir – omul politic şi istoric,** în *Analele Universităţii Bucureşti. Istorie*, 1974, nr. 1, p. 5-14; şi în Idem, *Pentru o istorie a vechii culturi româneşti*. Ediţie de A. Pippidi, Bucureşti, 1985, p. 140-150.

1525. BULBOREA, Ion, **Structura societăţii româneşti în viziunea lui Dimitrie Cantemir**, în *Analele Universităţii Bucureşti.* Filozofie, Tomul 22, 1973, nr. 2, p. 27-30.

1526. CANTACUZINO, Ion Mihai, **Voievodul istoric**, în Idem, *O mie de ani în Balcani,* Bucureşti, Editura Albatros, 1996, p. 188-190.

1527. CÂNDEA, Virgil**, The historian,** in *Romania Today*, Bucureşti, nr. 9, 1973, p. 37-39.

1528. CHIRTOACĂ, Ion, **Sudul Ţării Moldovei în opera lui Dimitrie Cantemir. Unele reflecţii istoriografice,** în *Revista de Istorie a Moldovei*, Chişinău, 2003, nr. 1-2, p. 72-78.

1529. CHIRTOAGĂ, Ion, **Din istoria Moldovei de Sud-Est şi diferitele semnificaţii teritoriale ale noţiunii Bugeac**, în *Revista istorică,* Bucureşti, 1995, nr. 7-8, p. 633-651.

1530. CHIRTOAGĂ, Ion, **Evoluţia semnificaţiei teritoriale a noţiunii Basarabia,** în *Revista de Istorie a Moldovei,* 1994, nr. 2, p. 9-13.

1531. CIACHIR, Nicolae, **Istoria popoarelor din sud-estul Europei în epoca modernă (1789-1923)**, Bucureşti, 1987, p. 6-13 **[**Istoriografia românească privind balcanistica de la Dimitrie Cantemir până astăzi].

1532. CIRIMPEI, Victor, **Dimitrie Cantemir şi Moldova din stânga Prutului (Ca o lecţie de istorie)**, în *Dimitrie Cantemir. Dimensiuni ale universalităţii. Studii. Sinteze. Eseuri.* Coord. şt. Pavel Balmuş şi Svetlana Korolevski, Chişinău, Gunivas, 2008, p. 126-134.

1533. CIULBEA, Gh., **Idei despre formaţiunea tributară în opera lui Dimitrie Cantemir**, în *Forum*, Bucureşti, an. XV, 1973, nr. 12, p. 82-88.

1534. CIUREA, D., **Câteva sublinieri privind opera şi concepţia istorică a lui Dimitrie Cantemir,** în *Anuarul Institutului de Istorie şi Arheologie „A. D. Xenopol"*, vol. X, Iaşi, 1973, p. 429-433.

1535. COCÂRLĂ, Pavel, **Târgurile Moldovei medievale în viziunea lui D. Cantemir**, în *Revista de Istorie a Moldovei*, Chişinău, 1994, nr. 2(18), p. 20-23.

1536. COMAN, Ion, **Trecutul militar al poporului român în opera lui Dimitrie Cantemir,** în *300 de ani de la naşterea lui Dimitrie Cantemir*, Bucureşti, 1974, p. 101-108.

1537. CRĂCIUN, Corneliu, **Istoriografia lui Dimitrie Cantemir,** în *Revista Fundaţiilor Regale,* 12, 1945, nr. 2, p. 422-437.

1538. CRISTIAN, V., **Contribuţia lui Dimitrie Cantemir la dezvoltarea istoriografiei româneşti,** în *Analele ştiinţifice ale Universităţii „Al. I. Cuza" din Iaşi*. Serie nouă, Sec. III, Istorie, tom. XIX, 1973, fasc. 2, p. 145-164.

1539. CRISTIAN, V., **L'oeuvre historique de Démètre Cantemir et la géneration de 1848**, in *Dacoromania. Jahrbuch für östliche Latinität*, Freiburg-München, 1974, nr. 2, S. 114-126.

1540. DAVID, P. I., **Uniaţia din Transilvania şi Banat în preocupările lui D. Cantemir,** în *Mitropolia Banatului*, 25, 1975, nr. 1-3, p. 42-53.

1541. DINULESCU, C., **Dimitrie Cantemir o personalitate istorică,** în *Buridava,* 1976, nr. 2, p. 85-88.

1542. DJUVARA, Neagu, **Démètrius Cantemir, philosophe de l'histoire,** Paris, 1974, 180 p.

1543. DJUVARA, Neagu M., **Démètrius Cantemir, philosophe de l'histoire**, dans *Revue de études roumaines*, Paris, 1974, nr. XIII-XIV, p. 65-90; XV, 1975, p. 65-90.

1544. DUŢU, Alexandru, **Dimitrie Cantemir istoric al civilizaţiilor sud-est europene,** în *Luceafărul,* Bucureşti, 1973, nr. 24, p. 7.

1545. DUŢU, Alexandru, **Dimitrie Cantemir, a historian of south-east european and oriental civilazitions,** Bucureşti, 1974, 13 p. Extras din *Revue Roumaine d'histoire,* Bucarest, tome XIII, 1974, nr. 1, p. 31-42.

1546. ELIAN, Alexandru, **Moldova şi Bizanţul în secolul al XV-lea**, în *Cultura moldovenească în timpul lui Ştefan cel Mare*. Culegere de studii. Ed. de M. Berza, Bucureşti, Ed. Academiei, 1964, p. 110-119.

1547. EREMIA, ION, **Românismul moldovenilor în opera istorică a lui D. Cantemir,** în *Destin Românesc,* Bucureşti-Chişinău, 1, 1994, nr. 3, p. 15-22; *Bilanţul activităţii şiinţifice a USM pe anii 1993-1994: Materialele conferinţei corpului didactico-ştiinţific. Ştiinţele umanistice,* Chişinău, 1995, p. 26. [Cantemir, istoric orientalist].

1548. EŞANU, Andrei, **Dimitrie Cantemir – savant, istoric şi om politic,** în *Dimitrie Cantemir – umanist, gânditor şi om de ştiinţă*. Conferinţa internaţională (4-5 aprilie 2003). Vol. I, Cahul, 2003, p. 10-22.

1549. EŞANU, Andrei; EŞANU, Valentina, **Dimitrie Cantemir – istoric,** în *Dinastia Cantemireştilor (sec. XVII-XVIII)*. Coord. A. Eşanu, Chişinău, Ed. Ştiinţa, 2008, p. 266-297.

1550. GOSTAR, Nicolae, **Les antiquités de la Moldavie dans l'oeuvre du prince Démètre Cantemir**, dans *Dacoromania*. *Jahrbuch für östliche Latinität*, Freiburg-München, 1974, 2, p. 127-139 [Cantemir istoric].

1551. GRIGORAŞ, N., **Originea, unitatea şi continuitatea poporului român în opera istorică a lui Dimitrie Cantemir,** în *Mitropolia Moldovei şi Sucevei,* Iaşi, 49, 1973, nr. 9-10, p. 609-617.

1552. HÂNCU, Cristina, **Cantemir şi fabulosul istoric**, în *Secolul 20,* Bucureşti, 1973, nr. 11-12, p. 76-80.

1553. HAREA, Vasile, **Ideea ciclurilor istorico-geografice la Dimitrie Cantemir şi Antioh Cantemir**, în *Revista de istorie şi teorie literară*, Bucureşti, 22, 1973, nr. 2, p. 201-208.

1554. HAREA, Vasile, **Ideea ciclurilor istorico-geografice la D. Cantemir**, în *Studii teologice*, Bucureşti, 1973, 25, nr. 3-4, p. 219-233. Vezi şi în Idem, *Dimitrie Cantemir şi fiul său Antioh,* Iaşi, 1999, p. 99-110.

1555. HAREA, V., **Dimitrie Cantemir- întemeietor al ştiinţei istorice româneşti,** în *Idem, Dimitrie Cantemir şi fiul său Antioh,* Iaşi, 1999, p. 99-110; şi în *Cugetul*, Chişinău, 2003, nr. 4, p. 3-5

1556. IONESCU, Virgil, **Bizanţul secolelor al XIII–XV-lea în opera lui Dimitrie Cantemir,** în *Studii teologice*, Bucureşti, 25, 1973, nr. 3-4, p. 219-233.

1557. IORGA, Nicolae, **Bizanţ după Bizanţ,** Bucureşti, Editura enciclopedică română, 1972, p. 213.

1558. JOIŢA, Monica, **Timp şi istorie în opera lui Cantemir: surse, resurse, ecouri. Un eseu de istoria mentalităţilor,** Bucureşti, 1998, 254 p.

1559. JOIŢA, Monica, **Timp şi istorie în opera lui Cantemir,** Craiova, Ed. Scrisul Românesc, 2004, 212 p.
Recenzie de Gabriel Cosoveanu, **Dimitrie Cantemir între Orient şi Occident,** în *Scrisul românesc.* Craiova, an. 3, nr. 1-2, 2005, p. 5.

1560. LĂUDAT, I. D., **Dimitrie Cantemir şi romanitatea noastră,** în *Analele ştiinţifice ale Universităţii „Al. I. Cuza"*. Literatură. (Iaşi), 1974, 20, p. I-VIII.

1561. LĂUDAT, I. D., **Dimitrie Cantemir şi romanitatea noastră**, în Idem, *Studii despre Dimitrie Cantemir***,** Iaşi, Ed. Universităţii „A. I. Cuza", 1974, p. 150-163.

1562. LAZĂR, Liudmila, **Aportul lui Dimitrie Cantemir în istoriografia naţională**, în *Dimitrie Cantemir (1673-1723).* Materialele simpozionului ştiinţific consacrat aniversării a 325-a de la naştere. Chişinău, 1998. Chişinău, Ed. Civitas, 1999, p. 30-34.

1563. [LEVIT, Efim] ЛЕВИТ, Ефим, **Литература сек. XVIII (пынэ ын 1775)**, ын *История литературий молдовенешть*. Вол. I. *Де ла орижинь пынэ ла 1840,* Кишинэу, 1986, п. 229-246. [Din cuprins: Lucrările istorice. Concepţia istorică şi umanismul lui Dimitrie Cantemir, p. 242-246].

1564. LUNGU, V., **Ţinuturile moldoveneşti până la 1711,** în *Cercetări istorice,* Iaşi, IV, 1928, nr. 2, p. 97, 100-101.

1565. LUPAŞ, I., **Fürst Dimitrie Cantemir als Historiker,** in *Zur Geschichte der Rumänen*, Sibiu, 1943, p. 407-417.

1566. MAZILU, Dan Horia, **Cantemir a făcut din cercetarea antichităţii românilor un obiect prioritar,** în Idem, *Recitind literatura română veche.* Compendiu, [Bucureşti, 2004], p. 310-326.

1567. MAXIM**,** Mihai, **Haraciul moldovenesc în opera lui D. Cantemir,** în *Analele Universităţii Bucureşti,* Ser. Filozofie. Istorie, Drept, Bucureşti, nr. 22, 1974, p. 69-78**.**

1568. MÂCIU, Mircea, **Momentul Cantemir în crearea şi definirea istoriei şi culturii naţionale**, în *Academica. Revistă de ştiinţă, cultură şi artă*, Bucureşti, 13, 2003, nr. 16-17, p. 5-76.

1569. MEURS, W. P. van, **Cantemir als Stratege, Cantemir-Strategien der Historiker**, in *Dimitrie Cantemir: Fürst der Moldau, Gelehrter, Akteur der europäischen Kulturgeschichte,* Ed. Bochmann Klaus, Dumbrava Vasile, Leipziger Universitärsverlag, 2008, S. 42-56.

1570. MICU, Samuil, **Scurtă cunoştinţă a istoriei românilor,** Bucureşti. Editura ştiinţifică, 1963, 238 p.

1571. MIHORDEA, V., **Cantemir, provocator de confuzii**, în *Revista istorică,* Bucureşti, 1934, nr. 10-12, p. 364-365.

1572. MURĂRAŞU, D., **D. Cantemir istoric,** în *Dimitrie Cantemir. „Hronicul vechimei a romano-moldo-vlahilor",* Bucureşti, Cartea Românească, [1943], p. 3-8.

1573. MUREŞAN, Camil, **Montesquieu istoric**, în *Magazin istoric,* Bucureşti, 1985, nr. 7, p. 41-44.

1574. MUREŞAN, Camil, **Însemnări despre Cantemir**, în *Steaua,* Cluj, 1973, nr. 20, p. 6.

1575. MUŞAT, M., **Românii în vâltoarea vitregiilor istoriei. Două secole de luptă pentru păstrarea fiinţei naţionale şi statale**], în Idem, *De la statul geto-dac la statul român unitar,* Bucureşti, 1983 [Despre D. Cantemir, p. 175-176; 184-187].

1576. MUTHU, Mircea, **Dimitrie Cantemir şi subsolul istoriei otomanilor,** în *Familia,* 9, 1973, nr. 7, p. 15, 16.

1577. NEAMŢU, Octavian, **Societatea ca obiect de studiu în opera lui Dimitrie Cantemir,** în *Viaţa românească,* Bucureşti, 26, 1973, nr. 9, p. 169-179.

1578. NETEA, Vasile, **Dimitrie Cantemir, precursor al şcoalei ardelene,** în *Viaţa românească*, Bucureşti, 26, 9, 1973, p. 108-112.

1579. NETEA, Vasile, **Dimitrie Cantemir istoric al românilor**, în *Transilvania,* Sibiu, Ser. nouă, an II (LXXIX), nr. 10, 1973, p. 15-18.

1580. NETEA, Vasile**, Istoricii români şi Dimitrie Cantemir,** în *Săptămâna culturală a Capitalei,* Bucureşti, 1973, nr. 146, p. 3.

1581. NETEA, V., **Dimitrie Cantemir despre geneza, unitatea şi continuitatea românilor în Dacia,** în Idem, *Conştiinţa originii comune şi a unităţii naţionale în istoria poporului roman,* Bucureşti, 1980, p. 50-54.

1582. NIJLOVEANU, Ion, **Ţărănimea în scrierile lui Dimitrie Cantemir,** în *Analele Universităţii din Craiova*. *Ştiinţe filologice*, 1975, 5, p. 77-85.

1583. ODOBESCU, Al., **Raport asupra manuscriselor cantemiriene,** în *Analele Academiei Române,* Seria I, Bucureşti, 7, 1874, p. 88-91.

1584. OSTIN, NICOLAE, **Istoriograf şi iatrofilozof preiluminist,** în *Orizont*, Timişoara, Serie nouă, XXIV, nr. 20, 1973, p. 4.

1585. PĂCURARIU, D., **Dimitrie Cantemir, precursorul** [„Şcolii Ardelene" şi istoricilor din secolul XIX], în *Analele Universităţii Bucureşti.* Limbă şi literatură română, 1973, nr. 2, p. 9-13.

1586. PANAITESCU, P. P., **Începuturi de istorie modernă românească**, în *Magazin istoric,* Bucureşti, 1994, nr. 8, p. 2-5.

1587. PARASCA, Pavel, **Unitatea românească în opera lui Dimitrie Cantemir,** în *Symposia Professorum. Istorie,* ULIM, Chişinău, 2005, p. 44-51; şi în Idem, *Moldovlahica. Sudii,* Editura Cartdidact, Chişinău, 2009, p. 166-172.

1588. PASCU, Ştefan, **Dimitrie Cantemir în gândirea şi conştiinţa poporului român**, în *Anale de istorie,* Bucureşti, anul XIX, 1973, nr. 4, p. 3-16.

1589. PASCU, Ştefan, **Dimitrie Cantemir, personalitate marcantă a istoriei şi culturii româneşti**, în *Tribuna,* Cluj, 1973, nr. 43, p. 1, 6-7.

1590. PHILIPPIDE, Al., **Originea românilor.** Vol. I. **Ce spun izvoarele istorice,** Iaşi, Tipografia Viaţa Românească, 1927, p. 665-667.

1591. PIŢURCĂ, Aurel, **Concepţia despre istorie a lui Dimitrie Cantemir,** în *Oglinda literară*, Focşani, an. 2, 2003, nr. 24, p. 608.

1592. POGOLŞA, Lilia, **Originea, continuitatea şi unitatea poporului român în concepţia lui Dimitrie Cantemir** în *Analele Asociaţiei Naţionale a Tinerilor Istorici din Moldova. Anuar istoric,* Chişinău, 2002, nr. 3, p. 62-64.

1593. POPESCU-SIREŢEANU, Ion, **Siretul. Vatră de istorie şi cultură,** Iaşi, Ed. Omnia, 1994, 464 p. + 18 hărţi.

1594. POTLOG, Vladimir, **Originea, unitatea şi continuitatea românilor în viziunea lui Dimitrie Cantemir,** în *Thraco-Dacica.* Bucureşti, 17, 1996, nr. 1-2, p. 13-21; în *Literatura şi arta*, Chişinău, 2003, (nr. 42), p. 4; şi în *Dimitrie Cantemir. Dimensiuni ale universalităţii. Studii. Sinteze. Eseuri.* Coord. şt. Pavel Balmuş şi Svetlana Korolevski, Chişinău, Gunivas, 2008, p. 135-144.

1595. POTLOG, Vladimir, **Aspecte din istoria Romei antice la Dimitrie Cantemir**, în *Bilanţul activităţii ştiinţifice a USM pe anii 1996-1997. Conferinţa corpului didactico-ştiinţific.* Rezumate, comunicări. Ştiinţele umanistice, Chişinău, 1998, p. 174.

1596. POTLOG, Vladimir, **Dimitrie Cantemir – un admirator al civilizaţiei antice**, în *Bilanţul activităţii ştiinţifice a USM pe anii 1993-1994: Materialele conferinţei corpului didactico-ştiinţifice.* Ştiinţele umanistice, Chişinău, 1995, p. 12.

1597. POTLOG, Vladimir, **Războaiele daco-romane la Dimitrie Cantemir**, în *Conferinţa ştiinţifică a corpului didactico-ştiinţific. „Totalurile activităţii ştiinţifice în anii 1991-1992"*: Tez. refer. Vol. 2, Chişinău, 1992, p. 30.

1598. POTLOG, Vladimir, **Romanitatea românilor la Dimitrie Cantemir**, în *Romanitate şi românitate la nord de Balcani. Materialele Simpozionului Internaţional,* Chişinău, 2000, p. 47-49.

1599. POTLOG, Vladimir, **Dimitrie Cantemir istoricul,** în *Destinul Inorogului: Omagiu lui Dimitrie Cantemir*, Chişinău, 1981, p. 156-169 [cu alfabet rusesc]; şi în *Pergament. Anuarul Arhivelor Republicii Moldova,* Chişinău, V-VI, 2002-2003, p.112-120.

1600. POTLOG, Vladimir, **Romanizarea Daciei în viziunea lui Dimitrie Cantemir,** în *Probleme actuale ale istoriei naţionale şi universale*, Chişinău, Universitas, 1992, p. 126-132; *Conferinţa ştiinţifică a corpului didactico-ştiinţific dedicat totalurilor cercetărilor ştiinţifice în cincinalul al XII-lea,* Tez. refer., Vol. 2, Chişinău, 1990, p. 54.

1601. RADOS, Leonidas, **Prezenţa Bizanţului în scrierile istorice ale veacului al XVIII-lea din Principatele Române,** în *Analele ştiinţifice ale Universităţii „Alexandru Ioan Cuza"* din Iaşi, Ser. Nouă, istorie, tom. XLVI-XLVII, 2000-2001, p. 5-29.

1602. REZACHEVICI, Constantin, **Sesiune ştiinţifică: „Dimitrie Cantemir şi epoca sa"**, în *Revista istorică,* Bucureşti, 1994, nr. 3-4, p. 367-368.

1603. RUSU, I. I., **Etnogeneza românilor: fondul autohton traco-dacic şi componenţa latino-romanică,** Bucureşti, 1981, 466 p. [Despre D. Cantemir, p. 158].

1604. SACERDOŢEANU, A., **Vechea istorie a românilor după Mihail Kogălniceanu**, în *Arhiva românească*, tom, III, Iaşi, 1939, p. 59-70 [foloseşte „Descrierea Moldovei" de D. Cantemir].

1605. ŞERBAN, Constantin**, Démètre Cantemir dans l`historiographie roumaine et étrangère**, dans *Revue Roumaine d'Histoire,* Bucureşti, XIII, 1973, nr. 5, p. 919-945.

1606. ŞESAN, M., **Aus der Geschichte des rumänischen Denkens**, in *Ost-Vest Begegnung in Österreich*. Wien, 1976, S. 285-291.

1607. SIMIONESCU, Paul, **Puncte de reper în opera istoriografică a lui Dimitrie Cantemir***,* în *Contemporanul,* Bucureşti, 1973, nr. 36, p. 8.

1608. STĂNESCU, Eugen, „**Roumanie": Histoire d'un mot. Développement de la conscience d'unité térritoriale chez les Roumains aux XVIIe-XIXe siècles**, in *Balkan Studies,* Thessaloniki, 10 (1969), p. 69-94.

1609. STĂNESCU, Eugen, **Dimitrie Cantemir şi ideea de unitate în societatea românească a vremii**, în *Anale de istorie*, Bucureşti, XIX, 1973, nr. 3, p. 57-69.

1610. STĂNESCU, Eugen, **Dimitrie Cantemir et l'idée d'unité dans la société roumaine de l'époque**, dans *Annales d'histoire*, Bucureşti, XIX, 1973, nr. 3, p. 57-69.

1611. STĂNESCU, Eugen, **Ideile sociale şi politice, metoda şi concepţia istorică în opera lui Dimitrie Cantemir,** în *Istoria gândirii sociale şi filozofice în România,* Bucureşti, 1964, p. 66-75.

1612. STĂNESCU, Eugen, **Geneza noţiunii de „România". Evoluţia conştiinţei de unitate teritorială în lumina denumirilor interne. Unitate şi continuitate în istoria poporului român,** Bucureşti, Editura Academiei, 1968, p. 237-254.

1613. STĂNESCU, Eugen, **Numele poporului român şi primele tendinţe umaniste interne în problema originii şi continuităţii,** în *Studii. Revistă de istorie,* Bucureşti, 22, 1969, nr. 2, p. 189-206.

1614. STĂNESCU, Eugen, **Semnificaţii istorice ale numelui poporului şi ţării noastre,** în *Magazin istoric*, Bucureşti, IV, 1970, nr. 10, p. 53-58.

1615. STĂNESCU, Eugen, **Über die Ziele von Dimitrie Cantemirs Geschichtsschreibung**, in *Forschungen zur Volks- und Landeskunde*, Sibiu, 19, 1976, nr. 2, p. 60-64**.**

1616. STEFANOV, Nicolae, **Personalitatea lui Dimitrie Cantemir în contextul evoluţiei istorice,** în *Pergament. Anuarul Arhivelor Republicii Moldova*, Chişinău, X-XI, 2007-2008, p. 106-113.

1617. ŞTEFĂNESCU, Ştefan, **A travers l'oeuvre historique de Démètre Cantemir,** in *Dacoromania. Jahrbuch für östliche Latinität*, Freiburg-München*,* 1974, 2, p. 59-66.

1618. ŞTEFĂNESCU, Ştefan, **La pensée politique de Démètre Cantemir et les rapports de la Moldavie avec les États voisins au début du XVIIIe siècle**", dans *Revue Roumaine d'Histoire*, Bucarest, XII (1973), nr. 5, p. 859-873

1619. ŞTEFĂNESCU, Ştefan**, Ochii, sufletul şi viaţa istoriei,** în *Viaţa Românească*, Bucureşti, 1973, nr. 9, p. 34-35.

1620. ŞTEFĂNESCU, Ştefan, **Originea, continuitatea şi unitatea poporului român în concepţia lui Dimitrie Cantemir,** în *Studii. Revistă de istorie*, Bucureşti, tomul 26, 1973, nr. 5, p. 915-921.

1621. ŞTEFĂNESCU, Ştefan, **Dimitrie Cantemir şi metoda în istorie**, în *Omagiu Virgil Cândea la 75 de ani*, vol. II. Coord. Paul H. Stahl, Bucureşti, 2002, p. 313-320.

1622. ŢARĂLUNGĂ, Ecaterina**, Dimitrie Cantemir şi vechiul Bizanţ**, în *Transilvania,* Sibiu, 8, 1988, nr. 2, p. 24-25.

1623. ŢARĂLUNGĂ Ecaterina, **Politica echilibrului de forţe, raportată la Porţile de Fier continentale în accepţia lui Dimitrie Cantemir**, în *Dimitrie Cantemir. Dimensiuni ale universalităţii. Studii. Sinteze. Eseuri.* Coord. şt. Pavel Balmuş şi Svetlana Korolevski, Chişinău, Gunivas, 2008, p. 232-242.

1624. ŢARĂLUNGĂ, Ecaterina, **Dimitrie Cantemir. Contribuţii documentare la un portret,** Bucureşti, Ed. Minerva 1989, 424 p.; Bucureşti-Chişinău, Ed. Litera Internaţional, 2005, 555 p.

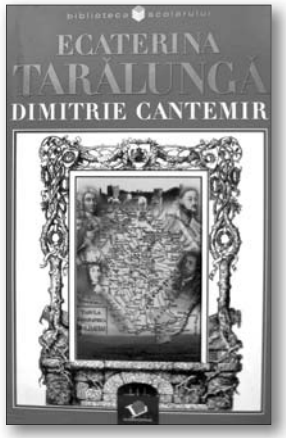

1625. ŢARĂLUNGĂ, Ecaterina, **Le rôle de la Mer Méditéranée dans l'historiographie de Démètre Cantemir**, in *Travaux du VI-e Congres international des études sud-est européennes*, Sofia, 1989.

1626. TEODOR, Pompiliu, **D. Cantemir**, Idem, *Evoluţia gândirii istorice româneşti,* Cluj, Ed. Dacia, 1970, p. 43-56.

1627. TEODOR, Pompiliu, **Istorie şi erudiţie**, în *Tribuna,* Cluj, 1973, nr. 43, p. 10.

1628. THEODORESCU, Răzvan, **În dialog cu istoriografia internaţională**, în *Magazin istoric*, Bucureşti, 1985, nr. 8, p. 10-12.

1629. TOYNBEE, A. J. **„Apa trece, pietrele rămîn",** în *Magazin istoric*, VII, Bucureşti, 1973, nr. 7, p. 24-27.

1630. ŢUGULSCHI-NEAGA, Rodica**, Noţiunea de „târg", „târguşor", „oraş" în opera lui D. Cantemir***,* în *Conferinţa corpului didactico-ştiinţific „Bilanţul activităţii ştiinţifice a USM pe anii 1996-1997"*. Rezumatele comunicărilor. Ştiinţe umanistice, Chişinău, Universitatea de Stat din Moldova, 1998, p. 190.

1631. ŢVIRCUN, Victor**, Moştenirea istorică a lui Dimitrie Cantemir şi contemporanietatea,** în *Akademos. Revistă de Ştiinţă, Inovare, Cultură şi Artă*, Chişinău, 2008, nr. 4 (11), p. 37-38; şi în *Revista de Istorie a Moldovei,* Chişinău, nr. 4, 2008, p. 10-13.

1632. VAIDA, Petru**, Cantemir şi antichitatea**, în *Revista de filosofie,* Bucureşti, 12, 1965, nr. 8, p. 1067-1079.

1633. VAIDA, Petru, **Dimitrie Cantemir – le concept de civilisation**, dans *Revue roumaine. Publication mensuelle de culture,* Bucarest, 37, 1983, nr. 4-5, p. 9-14.

1634. VELCIU, Dumitru, **Dimitrie Cantemir, Axinte Uricariul şi Letopiseţul cantacuzinesc,** în *Anuarul Institutului de istorie „A. D. Xenopol",* Iaşi, 1994, nr. 31, p. 361-375.

1635. VODO-CĂPUŞAN, Maria**, Întâlnirea cu istoria: Dimitrie Cantemir**, în *Dramatis personae*, Cluj-Napoca, Ed. Dacia, 1980, p. 94-109.

1636. ZIMAN, Mihai, **Dimitrije Kantemir, veliki istoricar rumunskogo naroda,** în *Banatske novine,* Timişoara, 30, br. 3266, 1973, s. 9.

1637. ZUB, Alexandru**, Cantemir – „Canoanele istoricului",** în *Cronica*, Iaşi, VIII, 1973, nr. 38, p. 13.

1638. ZUB, Al., **„Precum odată, aşea şi acmu",** în Idem, *Biruit-au gândul* (note despre istorismul românesc), Editura Junimea, Iaşi, 1983, p. 61-67.

1639. ZUB, Al., **Canoanele istoricului***,* în Idem, *Biruit-au gândul* (note despre istorismul românesc), Editura Junimea, Iaşi, 1983, p. 58-60.

1640. ZUB, Al., **Cantemir şi Kogălniceanu (note istoriografice),** în *Anuarul Institutului de Istorie şi Arheologice „A. D. Xenopol"*, Iaşi, vol. IX, 1974, p. 261-266.

1641. ZUB, Al., **Ochii, sufletului şi viaţa istoriei...,** în Idem, *Biruit-au gândul* (note despre istorismul românesc), Editura Junimea, Iaşi, 1983, p. 52-57; în *Cronica,* Iaşi, 1973, nr. 43, p. 12.

1642. ZUB, Alexandru**, Early Enlightenment and Causality with Dimitrie Cantemir**, in *Enlightenment and Romanian Society.* Edited by Pompiliu Teodor, Cluj-Napoca, Ed. Dacia, 1980, p. 168-180.

1643. ZUB, Alexandru, **Cantemir şi Kogălniceanu**, în *Anuarul Institutului de istorie şi arheologie „A. D. Xenopol"*, Iaşi, 11 (1974), p. 261-266.

1644. ZUB, Alexandru**, Sur la causalité historique dans l'oeuvre de Démètre Cantemir**, in *Dacoromania. Jahrbuch für östliche Latinität*, Freiburg-München, 1974, nr. 2, p.172-183

1645. ZUB, Alexandru, **Dimitrie Cantemir: obsesia adevărului**, în *Zargidava. Revistă de istorie,* Bacău, 2008, nr. 7, p. 58-61.

1646. БАБИЙ, А., **Н. Милеску Спафарий и Д. Кантемир в их отношении к античной культуре,** в кн. *Отечественная философская мысль XI-XXII вв. и гречиская культура*, Киев, 1991, с. 322-329.

1647. ВЛАСОВА, Л. В., **Взгляды Дмитрия Кантемира на развитие молдавско-османских политико-правовых отношений в XV – начале XVIII вв.**, в кн. *Социально-экономическая и политическая история Молдавии периода феодализма*, Кишинев, „Штиинца", 1988, с. 104-117.

1648. ЕШАНУ, Андрей, **Своеобразие исторического пути развития молдавского феодального летописания (вв.),** в *Молдавский феодализм. Общее и особенное (история и культура),* Кишинев, 1991, с. 134-136.

1649. ПОЛЕВОЙ, Л. Л., **Формирование основных гипотез происхождения восточно-романских народностей Карпато-Дунайских земель (Феодальная и буржуазная историография XVII – перв. пол. XX в.),** в *Юго-Восточная Европа в средние века*, Кишинев, 1972, с. 46-91.

1650. ПОТЛОГ, В. И., **Дмитрий Кантемир как историк**, в *Материалы научной конференции Кишиневского госуниверситета, посвященной 300-летию со дня рождения Дмитрия Кантемира (1673-1973 гг.),* Кишинев, 1974, с. 76-88.

1651. ПОТЛОГ, В. И., **Некоторые вопросы истории России в трудах Дмитрия Кантемира,** в кн. *Россия и Юго-Восточная Европа*, Кишинев, 1984, с. 32-38.

1652. ПОТЛОГ, В. И., **Осводительная миссия России в творчестве Дмитрия Кантемира,** в *Реферативный сборник отдела научной информации по общественным наукам АН МССР,* Кишинев, 1972, № 6, с. 36-39.

1653. ПОТЛОГ, В. И., **Дмитрий Кантемир о предмете исторической науки и методе исторического исследования**, в *Материалы научной Конференции профессорско-преподавательского состава Кишиневского Государственного Университета по итогам научно-исследовательской работы за 1970 год,* Кишинев, 1970, с. 75-78.

1654. ПОТЛОГ, В. И., **Кантемир о внутренней и внешней политике России и Украины XVII – начала XVIII вв**. в *Ученые записки Кишиневского Государственного Университета,* Кишинев, 1971, Том 117 (исторический), с. 420-445.

1655. ПОТЛОГ, В. И., **Дмитрий Кантемир о войне и мире**, в *Кодры,* 1973, nr. 8, с. 120-126; в кн. *Наследие Дмитрия Кантемира и современность*, Состав. Х. Корбу; Л. Чобану, Кишинев, Картя Молдовеняскэ, 1976, с. 94-106.

1656. ПОТЛОГ, В. И., **Война и мир в трудах Д. Кантемира**, в кн. *Научная конференции профессорско-преподавательского состава Кишиневского Государственного Университета по итогам научно-исследовательской работы за 1972 год*. Секция обще-

стенные и гуманитарные науки. Тезисы доклад., Кишинев, 1972, с. 99-100.

1657. ПОТЛОГ, В. И., **Элементы народоведения в исторических трудах Дмитрия Кантемира,** в *Научная конференция профессорско-преподавательского состава Кишиневского Госуниверситета по итогам научно-исследовательской работы за 1971 год*. Секция общественных и гуманитарных наук. Кишинев, 1971, с. 117-119.

1658. ПОТЛОГ, Владимир, **Дм. Кантемир о государственной феодальной собственности в эксплуатации в Молдавии – периода османского владычества**, в *Общее и особенное в развитии феодализма в России и Молдавии.* Тез. докл. и сообщ. В 2-х т., Т. 1, Москва, 1988, с. 319-323.

6.3. Filosof

1659. AIFTINCĂ, Marin, **Valoare şi valorizare: Contribuţii moderne la filosofia valorilor,** Bucureşti, 1994, 223 p.

1660. **Aplicaţii ale logicii** [în opera lui Dimitrie Cantemir], în *Academica. Revistă de ştiinţă, cultură şi artă,* Bucureşti, V. 6, 1999, p. 8.

1661. ASLAM, Constantin, **Dimitrie Cantemir şi prima configurare sistematică a „formei mentis" româneşti,** în *Revista de filosofie*, Bucureşti, Tomul XLVII, 2000, nr. 3-4, p. 223-241.

1662. AVRAM, Mircea, **Două manuscrise moral-filosofice din secolele XVII şi XVIII în colecţiile Bibliotecii „ASTRA",** în *Anuarul Institutului de Istorie şi Arheologie „A. D. Xenopol"*, XXV, Iaşi, 1988, p. 307-309.

1663. [BABII, Alexandru] БАБИЙ, Александру, **Димитрие Кантемир – филозофул**, ын *Дестинул Инорогулуй. Омажиу луй Димитрие Кантемир,* Chişinău, 1981, p. 138-148.

1664. BABII, Alexandru, **Dimitrie Cantemir şi scolastica,** în *Revistă de filozofie şi drept*, Chişinău, 1993, nr. 2, p. 20-28.

1665. BĂDĂRĂU, Dan, **Dimitrie Cantemir filozof al istoriei,** în *Cronica,* Iaşi, 1973, nr. 42, p. 9.

1666. BĂDĂRĂU, Dan, **Dimitrie Cantemir şi Van Helmont. Contribuţii la cercetarea istoriei gândirii filozofice din ţara noastră,** în *Cercetări filozofice. Academia Republicii Populare Române. Institutul de filozofie, Bucureşti*, 8, 1961, nr. 1, p. 143-165; şi în Idem, *Scrieri alese*. Sub redacţia acad. Vasile Pavelcu, Bucureşti, 1979, p. 177-206.

1667. BĂDĂRĂU, Dan, **Din istoria filozofiei universale,** Bucureşti, 1983, p. 222, 223, 252, 253.

1668. BĂDĂRĂU, Dan, **Filozofia lui Dimitrie Cantemir,** Bucureşti, Ed. Acad. R.P.R., 1964, 412 p.; vezi p. 75-82, 111-125, 195, 284-291.
Recenzie de Pavel Apostol, în *Iaşul literar*, 16, nr. 1, 1965, p. 73-75.

1669. BĂDĂRĂU, Dan; STĂNESCU, Eugen, FIRU, I., **Ideile filozofice ale lui Dimitrie Cantemir,** în *Istoria gândirii sociale şi filozofice în România,* Bucureşti, Ed. Acad., 1964, p. 75-81.

1670. BĂDĂRĂU, Dan, **Le concept de loi historique chez Démètre Cantemir,** dans *Analele Universităţii Bucureşti,* Seria Acta Logica, IV, 1961, nr. 4, p. 51-65; şi în Idem, *Scrieri alese.* Sub redacţia acad. Vasile Pavelcu, Bucureşti, 1973, p. 229-245.

1671. BĂDINA, Ovidiu, **Cercetarea sociologică concretă. Tradiţii româneşti,** Bucureşti, Ed. politică, 1966, p. 10-14.

1672. BĂDINA, Ovidiu, **Dimitrie Cantemir – precursor al sociologiei româneşti,** în *Viitorul social,* II, 1973, nr. 2, p. 293-299.

1673. BAGDASAR, N., **Dimitrie Cantemir,** în Idem, *Istoria filozofiei româneşti,* Ediţia a II-a, Bucureşti, Societatea Română de filozofie, Vol. 5, 1941, p. 3-20, 440-443.

1674. BAGDASAR, N., **Istoria filozofică modernă,** Vol. V, Bucureşti, 1941, p. 3-19, 440-443.

1675. BAGDASAR, N.**, Filosofia pură** (Logică, Epistemologie, Metafizică), în Idem, *Scrieri,* Bucureşti, 1998, p. 5-19.

1676. BĂNICĂ, Marian, **Metafizica sau ontologia timpului în opera lui Dimitrie Cantemir,** în *Buletin Ştiinţific. Universitatea Piteşti.* Ştiinţe socio-umane, 6, 2003, nr. 2, p. 13-32.

1677. BELE, Mircea, **Cantemir şi Leibnitz,** în *Sargetia. Acta Musei Deviensis, Muzeul jud. Hunedoara,* Deva, 1977, vol. XIII, p. 329-333.

1678. BÎLBĂ, Corneliu, **Divanul lui Dimitrie Cantemir. Cum să scriem istoria filosofiei româneşti după metoda lui Foucault,** în *Analele ştiinţifice ale Universităţii „Al. I. Cuza" din Iaşi (seria nouă), Filozofie*, tom. XLVI, 1999, p. 75-106.

1679. BLAGA, Lucian, **Dimitrie Cantemir,** în *Izvoade. Eseuri. Conferinţe. Articole.* Ediţie îngrijită de D. Blaga şi P. Nicolau, Bucureşti, Ed. Minerva, 1972, p. 142-168.

1680. BLAGA, Lucian, **Dimitrie Cantemir,** în Idem, *Izvoade,* Bucureşti, Editura Minerva, 1972, p. 142-168.

1681. BLAGA, Lucian, **Inorogul** (Preluare din romanul postum „Luntrea lui Caron"), în *Basarabia,* Chişinău, 1993, nr. 8, p. 7-10 [Despre concepţia filozofică a lui D. Cantemir].

1682. BLAGA, Lucian, **Leibnitz al nostru,** în *Patria,* Cluj, 1923, nr. 214, p. 1; şi în *Ceasornicul de nisip,* Cluj, Dacia, 1973, p. 212-213.

1683. BLAGA, Lucian, **Izvoade. Eseuri, conferinţe, articole.** Ediţie îngrijită de Dorli Blaga şi Petre Nicolau, Bucureşti, Editura Minerva, 1972, p. 142-168.

1684. BOBÂNĂ, Gheorghe, **Scrierile filosofice ale lui Dimitrie Cantemir,** în *Pergament. Anuarul Arhivelor Republicii Moldova,* Chişinău, V-VI, 2002-2003, p. 90-100; şi în *Dinastia Cantemireştilor. Sec XVII-XVIII.* Coord. Andrei Eşanu, Chişinău, Ed. Ştiinţa, 2008, p. 321-331.

1685. BOBÂNĂ, Gheorghe, **Umanismul în gândirea filozofică românească (sec. XVI-XVIII)**, în *Cugetul,* Chişinău, 2000, nr. 4, p. 41-45.

1686. BOBOC, Alexandru. **Leibniz und D. Cantemir: zur Leibniz-Rezeption in Rumanien**, in *Revue roumaine de philosophie*, Bucarest, 39, 1995, nr. 1-2, p.127-131.

1687. BOBOC, Alexandru, **Dimitrie Cantemir şi cugetarea modernă,** în *Analele Universităţii Bucureşti.* Filozofie, 22, 1973, nr. 2, p. 13-16; şi în *Transilvania,* Sibiu, 2, 1973, nr. 10, p. 19-21.

1688. BOBOC, Alexandru, **Leibniz şi Dimitrie Cantemir despre receptarea lui Leibniz în România,** în *330 de ani de la naşterea lui Dimitrie Cantemir, personalitate marcantă a culturii europene*, Vol. I. Comunicări prezentate la cea de-a XII-a Sesiune Ştiinţifică a Universităţii Creştine „Dimitrie Cantemir", 23-25 mai 2003, Bucureşti, 2004, p. 30-33.

1689. BOTTA, Dan, **O expresie a românismului: filosofia lui Dimitrie Cantemir**, în *Limite şi alte eseuri*. Ediţie îngrijită de Dolores Botta, Chişinău, Editura Cartier, 1996.

1690. CĂLINESCU, G., **D. Cantemir: filosof şi romancier,** în Idem, *Istoria literaturii române de la origini până în present,* Bucureşti, Fundaţia Regală pentru Literatură şi Artă, 1941, p. 39-47; Ediţia a II-a, revăzută şi adăugită. Ediţie şi prefaţă de Al. Piru, Bucureşti, Minerva, 1968, p. 35-42; şi în *România literară*, Bucureşti, 1973, nr. 43, p. 16-17.

1691. CÂNDEA, Virgil, **Cunoaşterea apofatică în gândirea lui Dimitrie Cantemir**, în *Academica. Revistă de ştiinţă, cultură şi artă*, Bucureşti, 1994, nr. 21 (49), p. 32.

1692. CÂNDEA, Virgil, **Quelques notes sur le pensée de Demetrie Cantemir,** dans *Dacoromania*. *Jahrbuch für östliche Latinität*, Freiburg–München, 1974, nr. 2, p. 16-20.

1693. CÂNDEA, V., **Tratatul „Despre raţiunea dominantă" cea dintâi operă filozofică publicată în limba română (1688),** în *Viaţa românească,* Bucureşti, 1963, 3, p. 84-89.

1694. CAPCELEA, V., **Filozofia,** Chişinău, 2001, p. 193-199.

1695. CATARGIU, Virgil, **Filozofia istoriei la Dimitrie Cantemir,** în *Anuarul Institutului de Istorie şi Arheologie „A. D. Xenopol",* Iaşi, XIV, 1977, p. 157-171.

1696. CAZAN, Gh., **Deschiderea spre universalitate a gândirii filosofice cantemireşti,** în *Scânteia*, Bucureşti, anul XLIII, 1973, nr. 9669.

1697. CAZAN, Gh. Al., **Istoria filosofiei româneşti,** Bucureşti, 1984, 375 p. [Din cuprins: Umanismul în secolele XVII şi XVIII: Dimitrie Cantemir, p. 43-52; De la Cantemir la iluminism, p. 67-69, p. 72, 84, 104, 105].

1698. CELÂŞEV, Boris, **Dimitrie Cantemir – filozof între regi, rege între filizofi**, în *A' mic,* Chişinău, 2003, nr. 3, p. 3.

1699. [CIOCANU, Ion] ЧОКАНУ, Ион, **Димитрие Кантемир – естетичиан,** ын *Литература ши арта*, Кишинэу, nr. 6, 1979, п. 5.

1700. CIOCULESCU, Şerban, **Le Seigneur à la Licorne,** în *Secolul 20,* Bucureşti, 1973, nr. 11-12, p. 82-92.

1701. CIORTEA, Marcela, **Dimitrie Cantemir şi filosofia religiei. De la creştinism la islamism şi retur**, în *Dimitrie Cantemir: Fürst der Moldau, Gelehrter, Akteur der europäischen Kulturgeschichte,* Ed. Bochmann Klaus, Dumbrava Vasile, Leipziger Universitätsverlag, 2008, s. 124-140.

1702. CIURDARIU, M., **Recitindu-l pe Cantemir** (însemnări pe teme de filozofie), în *Revista de filozofie*, Bucureşti, tomul 20, 1973, nr. 11, p. 1249-1263.

1703. CORBU, Haralambie, **Dimitrie Cantemir – scriitor**, în *Dinastia Cantemireştilor (sec. XVII-XVIII)*, Coord. A. Eşanu, Chişinău, Ed. Ştiinţa, 2008, p. 378-389.

1704. CORBU, Haralambie, **Polifonism cultural şi civilizaţional la Dimitrie Cantemir,** în *Dinastia Cantemireştilor (sec. XVII-XVIII)*, Coord. A. Eşanu, Chişinău, Ed. Ştiinţa, 2008, p. 428-443.

1705. COROBAN, Aurel, **Cantemir şi dialecticitatea istoriei,** în *Steaua,* 1973, nr. 20, p. 9.

1706. CREŢULESCU, Ioana, **Filozofia între alegorie şi simbol,** în *Viaţa Românească,* Bucureşti, 1973, nr. 9, p. 152-160.

1707. CURTICĂPEANU, Doina, **Sub semnul lui Ianus**, în *Analele ştiinţifice ale Universităţii „Al. I. Cuza" din Iaşi, (seria nouă). Filosofie*, tom. XLVI, 1999, p. 20-24.

1708. DABIJA, Nicolae, ***„Filosof între regi, rege între filosofi ...",*** în Idem, *Pe urmele lui Orfeu. Eseuri*, Chişinău, Ed. Hiperion, 1999, p. 187-199.

1709. **Dimitrie Cantemir,** în *Istoria filozofiei,* vol. I, Bucureşti, Ed. ştiinţifică, 1958, p. 567-569.

1710. **Dimitrie Cantemir,** în *Istoria filozofiei româneşti* de N. Gogoneaţă, R. Pantazi, S. Ghiţă, Bucureşti, 1985, Vol. 1, p. 182-224.

1711. **Dimitrie Cantemir,** în *Istoria gândirii sociale şi filozofice în România,* Bucureşti, Ed. Academiei, 1964, p. 65-66.

1712. **Dimitrie Cantemir,** în *Istoria gândirii politice şi juridice,* partea I, de Gh. Filip, Iaşi, 1970, p. 252-259.

1713. DJUVARA, Neagu, **Démétrius Cantemir philosophe de l'histoire**, dans *Revue des études roumaines*, Paris, XIII-XIV, 1974, p. 65-90; XV, 1975, p. 65-90.

1714. DJUVARA, Neagu, **Démètrius Cantemir, philosophe de l'histoire,** Paris, 1974, 180 p.

1715. DRAGNEA, Radu, **Cantemir şi filosofia istoriei,** în *Scrisul românesc*, Craiova, I, 1927, p. 43-59; şi în *Supunerea la tradiţie: eseuri, cronici articole; ediţie, fişă bibliografică, note, bibliografie analitică şi indice de nume* de Emil Pontea, Cluj-Napoca, Echinox, 1998, p. 45-104.

1716. DUMITRESCU, Petre, **Semnificaţii europene ale filosofiei lui D. Cantemir**, în *Dimitrie Cantemir (1673-1723).* Materialele simpozionului ştiinţific consacrat aniversării a 325-a de la naştere. Chişinău, 1998. Chişinău, Ed. Civitas, 1999, p. 25-29.

1717. DUMITRESCU-CODREANU, Lucia, **Elemente de filozofie istorică la Dimitrie Cantemir,** în *Analele Universităţii Bucureşti.* Filozofie, 1973, nr. 2, p. 23-26.

1718. [ERMURATSKI, V. N.] ЕРМУРАТСКИЙ В. Н., **Кончепциile сочиал-политисе але луй Димитрие Кантемир**, Кишинэу, 1957, 99 п.

Recenzii de C. S., **O monografie sovietică despre Dimitrie Cantemir** (Ermuratschi V. N. **Concepţiile social-politice ale lui Dimitrie Cantemir**, Chişinău, Editura de Stat a R.S.S. Moldoveneşti), în *Mitropolia Moldovei şi Sucevei,* Iaşi, 33, nr. 10-12, oct-dec. 1957, p. 918; Petru Vaida, **O lucrare sovietică despre Dimitrie Cantemir**, în *Cercetări filosofice*, Bucureşti, vol. 4, 1957, nr. 4, p. 126-128. Руссев, Еужениу, **О карте фолоситоаре**, ын *Нистру,* Кишинэу, 1957, nr. 10, p. 137-143.

1719. [ERMURATSCHI, Vasile] ЕРМУРАТСКИЙ, Василе, **Кончепциile штиинцифиче асупра натурий але луй Димитрие Кантемир,** ын *Дестинул Инорогулуй. Омажиу луй Димитрие Кантемир,* Кишинэу, 1984, п. 173-182.

1720. [ERMURATSCHI, Vasile] ЕРМУРАТСКИЙ, Василе, **Кончепциile философиче ши сочиал-политиче але луй Димитрие Кантемир,** ын *Дин история гындирии сочиал-политиче ши философиче ын Молдова,* Кишинэу, Картя Молдовеняскэ, 1970, п. 62-103.

1721. FIRU, I. S., **Locul lui Dimitrie Cantemir în istoria filozofiei româneşti,** în *Istoria gândirii sociale şi filozofice în România,* Bucureşti, 1964, p. 81-82.

1722. GEORGESCU, Valentin Al., **La translatio Imperii selon la Panegyricum et la Monarchiarum Physica Examinatio (1714) de Demetre Cantemir, prince de Moldavie. De la prophetie de Daniel a la philosophie naturelle de l'histoire,** în *Atti del III Seminario internazionale di Studi Storici „Da Roma a la Terza Roma"*, 21-23 aprilie 1983, Roma, p. 573-593.

1723. GEORGESCU, Valentin Al., **Rénovations de valeur européennes et innovations roumains chez D. Cantemir: statistique descriptive, ethnopsychologie, histoire du droit, théorie de**

l'idée impériale, dans *Revue des études sud-est européenns,* Bucureşti, 20, 1982, nr. 1, p. 3-23.

1724. GHERGHEL Valeriu, **Istoria ideilor. De la evul mediu la modernitate**, în *Analele ştiinţifice ale Universităţii „Al. I. Cuza" din Iaşi (seria nouă), Filozofie*, tom. XLVI, 1999, p. 71-75.

1725. GHIDEANU, Tudor; RUSU, Vitalie, **Motive filosofice antice în „Sacro-sanctae scientiae indepingibilis Imago"**, în *Dimitrie Cantemir (1673-1723).* Materialele simpozionului ştiinţific consacrat aniversării a 325-a de la naştere, Chişinău, 1998. Chişinău, Ed. Civitas, 1999, p. 35-45.

1726. GHIDEANU, Tudor, **Vechimea. Concepte româneşti în filozofie**, în *Argeş,* Piteşti, 19, 1984, nr. 4, p. 4, 5.

1727. GOGONEAŢĂ, Nicolae, **Un filozof umanist – Dimitrie Cantemir,** în *Lupta de clasă,* Bucureşti, 1965, nr. 4, p. 103-111.

1728. GOGONEAŢĂ, Nicolae, **Dimitrie Cantemir – gânditor umanist de seamă,** în *Buletinul Comisiei naţionale a R. S. România pentru UNESCO,* Bucureşti, 15, 1973, nr. 3-4, p. 94-96.

1729. GRIGORAŞ, Em., **Cantemir filosof,** în *Convorbiri literare,* Bucureşti, LX, 1927, p. 268-272.

1730. GRIGORAŞ, Em., **Cum am descoperit pe Cantemir filosof,** în *Adevărul,* 47, 1933, nr. 15, (233), p. 2.

1731. GROZEA, Lucian, **Despre eminenţa ontologică la Cantemir**, în *Saeculum. Revistă de sinteză culturală,* Sibiu, 2007, nr. 1-2, p. 23-27.

1732. GULIAN, C. I., **A humanist philosopher,** in *Romania Today*, Bucureşti, 1973, nr. 9, p. 37-39.

1733. HAŞDEU, Alex., **Un filosof mistic.** Din ruseşte de M. Majewski. Cu o prefaţă de Em. Grigoraş, în *Convorbiri literare,* Bucureşti, 63, 1930, p. 568-588; şi Extras, Bucureşti, Socec, 1930, 23 p.

1734. IANOŞI, Ion, **O istorie a filosofiei româneşti în relaţia ei cu literatura**, Cluj-Napoca, 1996, p. 19-32.

1735. ILIESCU, Victor, **Demeter Cantemir as a Problem of the Romanian Spirituality,** in *Dacoromania. Jahrbuch für östliche Latinität*, Freiburg-München, 1974, 2, S. 43-56.

1736. IONESCU, Cornel Mihai, **Artă şi cunoaştere în gândirea lui Cantemir,** în *Viaţa românească,* Bucureşti, 26, 1973, nr. 9, p. 143-151.

1737. IONESCU, Cornel Mihai, **Palimpseste,** Bucureşti, 1979, p. 25-53 [Despre hermeneutica textului la D. Cantemir].

1738. IONESCU, Cornel Mihai, **Mentalitate alchimică şi hermeneutică,** în *330 de ani de la naşterea lui Dimitrie Cantemir, personalitate marcantă a culturii europene,* Bucureşti, 2004, p. 85-91.

1739. IONESCU-GULIAN, C., **Umanism şi raţionalism la Dimitrie Cantemir,** în *300 de ani de la naşterea lui Dimitrie Cantemir*, Bucureşti, 1974, p. 41-51; *Dimitrie Cantemir*. Antologie, prefaţă, cronologie şi bibliografie de Suzana-Carmen Dumitrescu, Bucureşti, 1977, p. 97-100.

1740. IVĂNESCU, Gheorghe, **Formarea terminologiei filozofice româneşti moderne,** în *Contribuţii la istoria limbii române literare în sec. al XIX-lea,* Bucureşti, Editura Academiei, 1956, p. 171-204.

1741. IVĂNESCU, Gheorghe, **Rolul lui D. Cantemir în dezvoltarea terminologiei filozofice româneşti,** în *300 de ani de la naşterea lui Dimitrie Cantemir,* Bucureşti, 1974, p. 125-132.

1742. JUC, Victor, **Învăţătura despre cele patru monarhii în concepţiile gânditorilor moldoveni** [N. Milescu-Spătaru şi D. Cantemir], în *Bilanţul activităţii ştiinţifice a USM pe anii 1996-1997.* Conf. corpului didactico-şt.: Rezum. comunic. Ştiinţe umanistice, Chişinău, Universitatea de Stat din Moldova, 1998, p. 313.

1743. LAZĂR, Teofil, **Ideile social-politice în opera lui Dimitrie Cantemir**, în *330 de ani de la naşterea lui Dimitrie Cantemir, personalitate marcantă a culturii europene*, Bucureşti, 2004, p. 110-115.

1744. LEIBNIZ, G. W., **Opere filozofice.** Vol. I, Cluj-Napoca, 1972, p. XXIV, LI-LIII, LXXXV, 126, 287.

1745. LOTREANU, Ion, **Dimitrie Cantemir – idei filozofice**, în *Săptămâna culturală a Capitalei,* Bucureşti, 1973, 6 iul., nr. 135, p. 3; şi în Idem, *Creaţie şi implicare,* Bucureşti, 1976, p. 58.

1746. LOZOVAN E., **D. Cantemir avant les Lumières**, in *RIDS*, Copenhague, 1980, nr. 77, 19 p.+VII il.

1747. LUNGU, Ion, **Cel dintâi autor de scrieri filozofice (D. Cantemir),** în *Tribuna,* Cluj, 1971, nr. 4, p. 4.

1748. LUPAN, Ştefan, **Esenţa timpului în concepţia lui Dimitrie Cantemir**, în *Dimitrie Cantemir. Dimensiuni ale universalităţii. Studii. Sinteze. Eseuri.* Coord. şt. Pavel Balmuş şi Svetlana Korolevski, Chişinău, Gunivas, 2008, p. 212-215.

1749. MATEI-SĂVULESCU, Aura, **Un mare gânditor modern – Dimitrie Cantemir,** în *Amfiteatru,* 8, 1973, nr. 6, p. 7.

1750. MINEA, Ilie, **Concepţia lui Dimitrie Cantemir în domeniul filosofiei istoriei,** în *Cercetări istorice,* Iaşi, II-III, 1926-1927, nr. 1, p. 267-270.

1751. MUTHU, Mircea, **Teoria cosmologică**, în *Tribuna,* Cluj, 1973, nr. 43, p. 8.

1752. NEUMANN, V. **Reforma religioasă şi criza de conştiinţă: de la Theofil Corydaleu la Dimitrie Cantemir,** în *Românii în istoria universală*, vol. II/1, Coord. I. Agrigoroaiei, Gh. Buzatu, V. Cristian, Iaşi, 1987, p. 385-403; Idem, *Tentaţia lui Homo Europeaus,* Bucureşti, 1991, p. 57-80.

1753. NOICA, C., **Aristotelismul în Principatele Române în sec. XVII-XVIII,** în *Studii clasice,* Bucureşti, IX, 1967, p. 253-266.

1754. NOICA, Constantin, **The Cantemir Model in our Culture or Memo to the One-Above regarding the situation of the spirit in three Romanian provinces / Modelul Cantemir în Cultura noastră sau Memoriu către Cel de Sus asupra situaţiei spiritului în cele trei tări româneşti.** [Ediţie bilingvă româno-engleză], [Bucureşti], Ed. Athena, 1995, 59 p.

1755. ODOCHICIUC, Victor, **Omul desăvârşit la Dimitrie Cantemir,** în *Pergament. Anuarul Arhivelor Republicii Moldova, Chişinău,* V-VI, 2002-2003, p. 179-181.

1756. OIŞTEANU, Andrei, **Duelul la români de la Dimitrie Cantemir la Lucian Blaga** [eseu], în *România literară,* Bucureşti, an. 38, nr. 21, 1-7 iun. 2005, p. 16-18, il.

1757. OPREA, Ioan, **Terminologia filozofică românească modernă,** Bucureşti, 1996, 388 p. 24, 58, 62, 64, 65, 69, 88, 97, 118, 202, 205, 206, 208-211, 213, 214, 216-218, 223, 226-228, 230-232, 239, 241, 242, 246, 247, 249, 251, 257, 260, 263, 266, 268, 286, 300.

1758. OPRESCU, Dan, **Etic-estetic în gândirea românească. De la începuturi până la 1900,** Bucureşti, 1984, 275 p. 81, 103, 110, 152, 158, 162, 171, 185, 204, 220, 223, 252-253, 257.

1759. PAPU, Edgar, **Die Vernichtungsdynamik in der Vorstellungswelt Cantemirs**, in *Dacoromania. Jahrbuch für östliche Latinität*, Freiburg-Münhen, 1974, nr. 2, p. 233-239.

1760. PAVELESCU, Gh., **Dimitrie Cantemir, prinţul filozof,** în *Transilvania,* Sibiu, 2, 1973, nr. 8, p. 19-21.

1761. POGHIRC, Cicerone, **Conceptions glottogoniques au début du Siècle des Lumières**, *Dacoromania. Jahrbuch für östliche Latinität*, Freiburg-Münhen, 1974, nr. 2, p. 243-265.

1762. RADU, Homer, **Dimitrie Cantemir (1673-1723) „Prinţ între filosofi, filosof între prinţi"**, în *330 se ani de la naşterea lui Dimitrie Cantemir, personalitate marcantă a culturii europene*, Bucureşti, 2004, p. 101-106.

1763. RÂMBU, Nicolae, **Măreţia eşecului în filosofie. Cazul Cantemir**, în *Dimitrie Cantemir (1673-1723). Materialele simpozionului ştiinţific consacrat aniversării a 325-a de la naştere. Chişinău, 1998*, Chişinău, Ed. Civitas, 1999, p. 53-58.

1764. ROŞCA, Ion, **Forma filozofică a începuturilor umaniste ale lui Cantemir**, în *Analele Universităţii Bucureşti*. Filozofie, 1973, nr. 2, p. 17-21.

1765. SIMIONESCU, Dan, **The Philologist,** in *Romania Today*, Bucureşti, nr. 9, sept. 1973, p. 37-39.

1766. SOROHAN, Elvira, **Dimitrie Cantemir. Imaginarul antiutopic**, în *Omagiu Virgil Cândea la 75 de ani*. Coord. Paul H. Stahl, Bucureşti, 2002, p. 245-256.

1767. SOROHAN, Elvira, **Dimitrie Cantemir orgoluil modelării umane**, în *Analele ştiinţifice ale Universităţii „Al. I. Cuza" din Iaşi, (seria nouă). Filosofie*, tom. XLVI, 1999, p. 7-12

1768. SOROHAN, Elvira, **Tommaso Campanella e l'Umanista rumeno Dimitrie Cantemir – la città ideale,** in *Convegno Internazionale di Studi La Cultura Rumena tra l'Occidente e l'Oriente: gli umanesimi greco-bizantino, latino e slavo*, Iassi, Univ. „Al. I. Cuza", 2004, p. 165-171.

1769. STERE, Ernest, **Filosoful umanist,** în *Cronica,* Iaşi, 1973, nr. 43, p. 9, 15.

1770. STOICESCU, Nicolae, **Demeter Cantemir and Niccolo Machiavelli**, in *Dacoromania. Jahrbuch für östliche Latinität*, Freiburg-Münhen, 1974, nr. 2, p. 146-154.

1771. ŞESAN, Milan, **Leibniz şi Cantemir,** în *Studia Leibniziana,* II, nr. 2, Hanovra, 1970, p. 135 şi urm.

1772. ŞTEFĂNESCU, Marin, **Filosofia românească,** Bucureşti, Institutul Grafic Răsăritul, 1922, 2 f., IX, 329 p.; vezi p. 107-109 [Despre „Divanul..."].

1773. TEODORESCU, D., **Dimitrie Cantemir: himerele filozofului,** în *Ramuri*, Craiova, 10, 1973, nr. 6, p. 12.

1774. TOMA, Gheorghe, **Dimitrie Cantemir – umanismul şi raţionalismul**, în *Studia Universitatis Badeş-Boolyai. Historia,* Cluj-Napoca, 1973, 18, fasc. 2, p. 9-17.

1775. TOMA, Gh., **Filosoful,** în *Tribuna*, Cluj, 1973, nr. 43, p. 11.

1776. TOMA, Stela, **Primele atestări lexicale din sfera religiilor, a filosofiei, psihologiei şi logicii în textele româneşti ale lui Dimitrie Cantemir,** în *Limbă şi Literatură*, vol. I, 1997, p. 10-26 şi în Idem, *Filologie şi literatură. Cercetări – Studii adică Ispitiri, iscodiri întru limbă literară şi cultură*, Bucureşti, Ed. Semne, 2002, p. 116-132.

1777. TONU, Lucia, **Expoziţia „Dimitrie Cantemir – filozof între regi şi rege între filozofi"**, în *Tyragetia*, Chişinău, anuar XII, 2003, p. 343-349.

1778. TRANDAFOIU, Nicolae, **Elemente de gândire modernă la Dimitrie Cantemir**, în *Studia Universităţii Babeş-Bolyai*, *seria Philosophia*, Cluj, an. XIX, 1974, p. 97-111.

1779. TRĂSNEA, Ovidiu, **Dimitrie Cantemir politikoi filozófiájának metrzöpontjai**, in *Koorunk,* 2, 1991, nr. 2, p. 156–159 [În lb. maghiară].

1780. TSOURKAS, Cléobule, **Les débuts de l'enseignement philosophique de la libre pensée dans les Balkans,** Bucureşti 1948, 280 p.

1781. TURLIUC, Cătălin, **Dimitrie Cantemir – ezoterismul şi societăţile iniţiatice**, in *Dimitrie Cantemir: Fürst der Moldau, Gelehrter, Akteur der europäischen Kulturgeschichte.* Ed. Bochmann Klaus, Dumbrava Vasile, Leipziger Universitärsverlag, 2008, s. 80-87.

1782. ŢAPOC, Vasile, **Dimitrie Cantemir şi originile filosofiei româneşti**, în *Dimitrie Cantemir (1673-1723). Materialele simpozionului ştiinţific consacrat aniversării a 325-a de la naştere. Chişinău, 1998*, Chişinău, Ed. Civitas, 1999, p. 23-24.

1783. ŢAPOC, Vasile, CALDARE, Dimitrie**, Nevoia de cultură şi umanism sau Dimitrie Cantemir şi noi,** în *Pergament. Anuarul Arhivelor Republicii Moldova,* Chişinău, V-VI, 2002-2003, p. 101-111.

1784. VAIDA, Petru, **Cantemir şi aristotelismul,** în *Revista de filozofie*, Bucureşti, XIII, 1966, nr. 5, p. 649-661.

1785. VAIDA, Petru, **Dimitrie Cantemir. Raportul dintre raţiune şi credinţă,** în volumul *Dimitrie Cantemir. Antologie, prefaţă, cronologie şi bibliografie* de Suzana-Carmen Dumitrescu, Bucureşti, Edirura Eminescu, 1977, p. 71-96.

1786. VAIDA, Petru, **Calcul lingvistic ca procedeu la crearea terminologiei filozofice la Dimitrie Cantemir**, în *Limba română*, Bucureşti, 15, 1966, nr. 1, p. 3-12.

1787. VAIDA, Petru, **Dimitrie Cantemir,** în *Istoria filozofiei româneşti,* Bucureşti, Editura Academiei, 1972, Vol. I, p. 58-102; Ediţia a II-a, revăzută şi adăugită, Bucureşti, 1985, vol. I, p. 182-224.

1788. VAIDA, Petru, **Moştenirea filozofică a lui Dimitrie Cantemir**, în *Revista de filozofie*, Bucureşti, 1964, nr. 3, p. 427-433.

1789. VAIDA, Petru, **O contribuţie preţioasă la valorificarea moştenirii lui Dimitrie Cantemir,** în *Cercetări filosofice*, Bucureşti, 1958, nr. 6, p. 147-155.

1790. **Valori umaniste în gândirea românească. Secolele XV-XIX**. Vol. 1, Bucureşti, Editura Minerva, 1988, p. 30-38.

1791. VEDINAŞ, Traian, **Modelul filosofic cantemirian**, în *Tribuna,* Cluj, 1993, 10-16 iunie, p. 5.

1792. VERDEŞ, Ion, **Ideile filosofice şi social-politice ale lui D. Cantemir în „Istoria ieroglifică",** în *Cercetări filosofice*, Bucureşti, III, 1956, nr. 6, p. 75-89.

1793. VERDEŞ, Ion, **Dimitrie Cantemir, patriot, gânditor şi om de ştiinţă,** în *Din istoria filozofiei în România*, Ediţia Academiei Române, Bucureşti, 1957, Vol. II, p. 35-110.

1794. VERDEŞ, Ion, **Dimitrie Cantemir – filozof şi gânditor social**, în *Revista de filozofie*, Bucureşti, 1973, tomul 20, nr. 11, p. 1237-1248.

1795. VILAN, Alexandru, **Umanismul şi filozofia lui Dimitrie Cantemir**, în *Transilvania*, Sibiu, Ser. nouă, an. II (LXXIX), 1973, nr 10, p. 25-27.

1796. VLĂDUŢESCU, Gh., **Filozofia în „Istoria ieroglifică",** în *Tomis,* Constanţa, 1973, nr. 106, p. 13.

1797. VLĂDUŢESCU, Gh., **Contemporaneitatea filozofiei lui Dimitrie Cantemir,** în *Argeş,* 8, Piteşti, nr. 9, 1973, p. 12.

1798. VLĂDUŢESCU, Gh., **L'image du monde chez Dimitrie Cantemir,** în *Analele Universităţii Bucureşti. Filozofie,* 1981, nr. 30, p. 99-102.

1799. VLĂDUŢESCU, Gheorghe, **Filosoful şi omul de cultură Dimitrie Cantemir,** în *Academica. Revistă de ştiinţă, cultură şi artă,* Bucureşti, 9, 1999, nr. 6, p. 5.

1800. ZUB, Alexandru, **Dimitrie Cantemir: obsesia adevărului**, în *Zargidava. Revistă de istorie,* Bacău, 2008, nr. 7, p. 58-61.

1801. БАБИЙ, А. И., **Дмитрий Кантемир. Мыслители прошлого,** Москва, Мысль 1984, 173 с.

1802. БАБИЙ, А. И., **Дмитрий Кантемир как философ**, в кн. *Наследие Дмитрия Кантемира и современность*, Состав. Х. Корбу; Л. Чобану, Кишинев, Картя Молдовеняскэ, 1976, с. 83-93.

1803. БАБИЙ, А.И., **Дмитрий Кантемир и проблемы этики,** в *Известия АН МССР, Сер. Общественные науки,* Кишинев, 1979, № 3, с. 58-65.

1804. БОБЫНЭ, Георгий, **Димитрий Кантемир – мыслитель-гуманист**, в кн. Димитрий Кантемир, *Избранные философские произведения*. Изд. Г. Бобынэ, Кишинев, Картя Молдовей, 2003, с. 6-31.

1805. ВЕРЦАН, Ф. М., **Некоторые философские идеи Д. Кантемира**, в *Молдавский государственный Университет.* Научная конференция. Тезисы докладов, Кишинев, 1990, с. 32.

1806. ЕРМУРАТСКИЙ, В. Н., **Вопросы теории познания в трудах мыслителей** [М. Костина, Н. Милеску-Спэтару, Д. Кантемира, Г. Асаки, А. Донича и др.], в *Проблемы теории познания,* Кишинев, 1972, p. 3-27.

1807. ЕРМУРАТСКИЙ, В. Н., **О некоторых философских категориях в трудах Д. Кантемира**, в *Известия Молдавского Филиала АН СССР,* Кишинев, 1958, № 3, с. 3-11.

1808. ЕРМУРАТСКИЙ, В. Н., **Молдавия. Развитие в Молдавии философской мысли: Гр. Уреке, Н. Милеску, Д. Кантемир и др.,** в *История философии в СССР.* Т. 1, Москва, Наука, 1968, с. 446-460.

1809. ЕРМУРАТСКИЙ, В. Н., **Димитрий Кантемир.** Пер. с молд. С. Г. Пынзарь, Кишинев, Картя Молдовеняскэ, 1983, 114 с.

1810. ЕРМУРАТСКИЙ, В. Н., **Философские взгляды Д. Кантемира**, в *Тезисы докладов научной конференции профессорско-преподавательского состава по итогам работы за 1956 год*, Кишинев, 1957, с. 40-42.

1811. ЕРМУРАТСКИЙ, В. Н., **Дмитрий Кантемир – мыслитель и государственный деятель**, Кишинев, Картя Молдовеняскэ, 1973, 154 p. Библиогр. с. 149-153.
Recenzie de [Mânăscurtă, I.] Мынэскуртэ, Ион, **Кантемир – гындитор ши ом де стат: 300 де ань де ла наштеря луй Димитрие Кантемир**, ын *Тинеримя Молдовей,* Кишинэу, 28 септ. 1973.

1812. ЕРМУРАТСКИЙ, В. Н., **Общественно-политические взгляды Дмитрия Кантемира,** Кишинев, Госиздат Молдавии, 1956, 103 с., 1 портрет, карта.
Recenzie de [Şlaen, I.] Шлаен, И., **О монографие валороасэ**, ын *Cultura Moldovei*, Кишинэу, 1957, 10 март.

1813. **История философии в СССР.** В пяти томах. Том I, М., Наука, 1968, с. 452-460.

1814. МЕЛЬНИК, Т. Г., **Эстетическая концепция Дмитрия Кантемира (1673-1723)**, в кн. Idem, *Из истории эстетической мысли Молдавии XIV – нач. XVIII в.*, Кишинев, 1988, с. 84-111.

1815. УРСУЛ, Д., **Из истории передовой философской и общественно-политической мысли в Молдавии в конце XVII – начала XVIII вв.**, в *Октябрь,* Кишинев, 1955, № 3, с. 71-80. [N. Milescu-Spătaru şi D. Cantemir]

1816. **Философская мысль в Румынии XVIII – начала XIX в.**, в *История философии*. Под. ред. М. А. Дынника и др. Том 1, Москва, Изд. АН СССР, 1957, с. 663-669.

6.4. Orientalist

1817. ANGHELESCU, Mircea, **Dimitrie Cantemir şi literatura orientală,** în *Revista de istorie şi teorie literară*, Bucureşti, 22, 1973, nr. 2, p. 195-200.

1818. ANGHELESCU, Mircea, **Dimitrie Cantemir**, în *Literatura română şi Orientul (secolul XVIII-XIX)*, Bucureşti, Ed. Minerva, 1975, p. 10-40.

1819. ANGHELESCU, Mircea, **Cultura română şi Orientul în secolele al XVII-lea şi al XVIII-lea,** în *Dimitrie Cantemir. Antologie*. Ediţie de Suzana-Carmen Dumitrescu, Bucureşti, 1977, p. 189-197.

1820. ANGHELESCU, Nadia, **Introducere în islam,** Bucureşti, Ediţie Enciclopedică, 1993, 144 p.

1821. BABINGER, Franz, **Originea şi fazele dezvoltării istoriografiei otomane**, în *Revista Fundaţiilor Regale*, 1938, nr. 4.

1822. BÎRSAN, Cristina, **Dimitrie Cantemir and the Islamic World**, Istanbul, the Isis Press, 2004, 136 p.

1823. BÎRSAN, Cristina, **Dimitrie Cantemir and the Islamic World. Some Conclusions**, în *Studii şi cercetări de turcologie contemporană. Omagiu Prof. Mihai Maxim,* Cluj-Napoca, 2004, p. 89-100.

1824. BÎRSAN, Cristina, **Dimitrie Cantemir şi lumea islamică**. Prefaţă de acad. Virgil Cândea, Bucureşti, Ed. Academiei Române, 2005, 162 p.

1825. BOGREA,V., **Pagini istorico-filologice,** Cluj, Dacia, 1971, p. 15, 50-54 [Cantemir istoric orientalist].

1826. BOTEZ, Liliana, **Dimitrie Cantemir, precursor al orientalisticii,** în *Revista de istorie şi teorie literară*, Bucureşti, tom. 23, 1974, nr. 1, p. 51-58.

1827. C., **Legăturile Ţărilor Române cu Georgia (Antim Ivireanu),** în *Studii. Revistă de istorie şi filologie*, Bucureşti, an. 4, 1951, nr. 4, p. 160-162 [D. Cantemir şi georgienii].

1828. „**Cartea neamului": istoria pentru începutul românilor în Dacia**, în Protase, M. *Petru Maior,* Bucureşti, 1973, p. 183, 184, 195 [Cantemir istoric orientalist].

1829. CASTELLAN, L. A.**, Moeurs, usages, coutumes des Othomanes et abrégée de leur histoire,** Paris, 1812, p. 217 şi urm. [Cantemir – istoric orientalist]

1830. CÂNDEA, Virgil, **Dimitrie Cantemir şi începuturile Chestiunii orientale,** în Cândea, Virgil, Giurescu, D. C., Malița, Mircea, *Pagini din trecutul diplomaţiei româneşti*, Bucureşti, Ed. Politică, 1966, p. 186-199.

1831. CÂNDEA, Virgil, **Dimitrie Cantemir şi cultura persană,** în *Contemporanul,* Bucureşti, 1970, nr. 26, p. 10.

1832. CÂNDEA, Virgil, **Cantemir et la civilisation islamique,** dans *Romano-Arabica,* Vol. II, Bucarest, Romanian Association for Oriental Studies, 1976, p. 15-42.

1833. CÂNDEA, Virgil, **Dimitrie Cantemir, orientalistul,** în *Săptămâna culturală a Capitalei,* Bucureşti, 1973, nr. 121, p. 3, 6.

1834. CÂNDEA, Virgil, **Dimitrie Cantemir. Despre literele şi artele islamului**, în *Manuscriptum,* Bucureşti, 1973, nr. 4, p. 6-7.

1835. CÂNDEA, Virgil; ABDURAHMAN EL-SAID, Ismail, **Semnătura lui Dimitrie Cantemir în arabă,** în *Luceafărul,* Bucureşti, 1973, nr. 45, p. 1.

1836. CERNOVODEANU, P., **Démètre Cantémir et l'Orient musulman,** în *Revue des études sud-est européennes*, Bucarest, XXIX, 1991, nr. 1-2, p. 87-91.

1837. CHIRIAC, Vladimir, **Tipărituri de D. Cantemir în limba tătară,** în *Cultura,* Chişinău, 1973, nr. 43, p. 10.

1838. CHIRIAC, Vlad, **Dimitrie Cantemir, fondatorul tiparului în limba tatară**, în *Dimitrie Cantemir. Dimensiuni ale universalităţii. Studii. Sinteze. Eseuri.* Coord. şt. Pavel Balmuş şi Svetlana Korolevski, Chişinău, Gunivas, 2008, p. 243-246.

1839. CIORANESCO, George*,* **La contribution de Démètre Cantemir aux études orientales,** dans *Turcica*. *Revue d' études turques,* Paris-Strazbourg, VII, 1975, p. 204-232.

1840. DECEI, Aurel. **Dimitrie Cantemir, orientalist român şi european**, în *Transilvania*, Sibiu, Ser. nouă, an. II (LXXIX), 1973, nr. 10, p. 28-30.

1841. DINESCU, Viorica, **La contribution de Démètre Cantemir à la parémiologie turque,** dans *Dacoromania. Jahrbuch für östliche Latinität*, Freiburg-München, 1974, nr. 2, S. 347-362.

1842. DOBRIŞAN, Nicolae, **Dimitrie Cantemir şi Orientul**, în *330 de ani de la naşterea lui Dimitrie Cantemir, personalitate marcantă a culturii europene*, Bucureşti, 2004, p. 77-85.

1843. **Dublul apostolat la Reghin sau între Amvon şi lupta naţională,** în Protase, M. *Petru Maior,* Bucureşti, 1973, p. 115-116 [Cantemir – istoric orientalist].

1844. DUŢU, Alexandru, **Dimitrie Cantemir, a historian of the South-East European and Oriental Civilizations**, dans *Revue Roumaine d'Histoire*, Bucarest, XIII (1974), nr. 1, p. 31-42; şi în *Dimitrie Cantemir – Historian of the South East and Oriental Civilisations*, Bucureşti, 1973. p. 11-29.

1845. DUŢU, A.**, Dimitrie Cantemir – pionier al studiilor islamice,** în *România literară,* Bucureşti, 1977, nr. 25, p. 19.

1846. GUBOGLU, M., **Orientalistica română,** în *Studii şi articole de istorie,* Bucureşti, I, 1956, p. 340-350.

1847. GUBOGLU, Mihail, **Démètre Cantemir – orientaliste**, in *Studia et acta orientalia*, III, 1960-1961, Bucureşti, 1961, p. 129-160.

1848. GUBOGLU Mihail, **Ilk Romen Türkologu – Dimitrie Kantemir**, in *I. Melletlerarasi Türkoloji Rongresi* (Istanbul, 15-20 X, 1973). Tebligler, Istanbul, 1979, p. 968-981.

1849. LĂUDAT, I. D., **Dimitrie Cantemir orientalist. La sărbătorirea unui glorios tricentenar,** în *Flacăra Iaşului,* 29, 1973, nr. 8393, p. 3.

1850. LĂUDAT, I. D., **D. Cantemir orientalist**, în Idem, *Studii despre Dimitrie Cantemir***,** Iaşi, Ed. Universităţii „A. I. Cuza", 1974, p. 129-149.

1851. MAHMUT, Nedret, **Dimitrie Cantemir întemeietor al tipografiei tătare**, în *Limbă şi Literatură*, Bucureşti, vol. 1, 1991, p. 31-36.

1852. MANU, Ion Sava, **Dimitrie Cantemir – istoric de artă orientală,** în *Săptămâna,* 1973, nr. 137, p. 3.

1853. MARINESCU, Paul-Claudiu, **Orient şi Occident în opera lui Dimitrie Cantemir,** în *Contemporanul*, Bucureşti, 1988, nr. 41, p. 8.

1854. MATEI, Ion, **Cantemir orientalistul şi posteritatea critică,** în *Viaţa românească*, Bucureşti, 6, 1973, nr. 9, p. 113-121.

1855. MAZILU, Dan Horia, **Cantemir şi ambiţiosul său proiect de islamologie,** în *Omagiu Acad. Zoe Dumitrescu-Buşulenga la 80 de ani.* Bucureşti, 2001, p. 84-89; şi în *Un „Dracula" pe care Occidentul l-a ratat: din istoria literaturii medievale*, Bucureşti, Ed. Floarea Darurilor, 2001, p.253-259.

1856. PIRU, Alexandru**, Dimitrie Cantemir orientalist**, în *Marginalia*, Bucureşti, Ed. Eminescu, 1980, p. 20-24.

1857. SLUŞANSCHI, Dan, **Cantemiriana. I. Dimitrie Cantemir et la date de naissance de Mohamet**, in *Studia et acta orientalia,* Bucureşti, 1980, 10, p. 157-160.

1858. ГУСТЕРИН, П. В., **Первый российский востоковед Дмитрий Кантемир**, Сборник очерков, Москва, Восточная книга, 2008, 112 с.

1859. ДВОЙЧЕНКО-МАРКОВА, Е., **Дмитрий Кантемир – основоположник татарского книгопечатания в России,** în *Лимба ши литература молдовеняскэ,* Кишинэу, 1973, № 3, п. 73-74.

1860. КАРИМУЛЛИН, А. Г., **У истоков татарской книги (от начала возникновения до 60-х годов XIX века),** Казань, Татарское книжное издательство, 1971, с. 72-80. [Contribuţia lui D. Cantemir la tiparul arab în Rusia, p. 72-76].

1861. КОНОНОВ, А. Н., **История изучения тюркских языков в России. Дооктябрьский период,** Изд. 2-е, Ленинград, 1982, с. 37-40.

1862. КОРОГЛЫ, Х., **Дмитрий Кантемир и культура Востока**, в *Наследие Дмитрия Кантемира и современность,* Кишинев, 1981, р. 107-114.

1863. КРАЧКОВСКАЯ, В. А., **Эпиграфика на арабском языке в России до 1850-х гг.,** в *Советское Востоковедение,* Москва, 1940, № 6, с. 271-301.

1864. **О необходимости освоения культурного и научного наследия Дм. Кантемира касательно тюркского мира**, в *Советская Тюркология,* Москва, 1989, № 5, с. 119.

1865. ПОЛИЕВКТОВ, М. А., **Европейские путешественники XIII-XVIII вв. по Кавказу,** Тифлис, 1935, с. 204-205. [Despre D. Cantemir – orientalist].

1866. ПЯТНИЦКИЙ, Вл., **К истории книгопечатания арабским шрифтом в Европейской России и на Кавказе,** в кн. *Сборник 1. Публичная библиотека СССР им. В. И. Ленина*, Москва, Изд. б-ки, 1928, с. 132-134. [Despre D. Cantemir, conducător al tipografiei din 1722].

1867. РАФИКОВ, А. Х., **Дмитрий Кантемир и его катехизис на турецком языке,** в кн. *Книгопечатание и книжные собрания в России до середины XIX в. Сборник научных трудов*, Ленинград, 1979, с. 134-141.

1868. РАФИКОВ, А. Х., **Очерки истории книгопечатания в Турции,** Ленинград, 1973, с. 59.

1869. РАФИКОВ, А. Х., **Собрание русских изданий XVIII в. о Турции в библиотеке Академии наук СССР**, в *Сборник статей и материалов библиотеки Академии наук СССР по книговедению,* Ленинград, 1965, с. 292-320. [Despre „Manifestul" lui Petru I, alcătuit de D. Cantemir în 1721, p. 296-298].

1870. ТРУНОВ, Дм. **Кантемир, Белль, Бакунин,** в Трунов Д. *Свет из России*, [Махачкала], Дакнигоиздат, 1956. С. 29-31 [D. Cantemir în campania persană].

6.5. Geograf şi cartograf

1871. AGACHE, D., **Pe marginea unor izvoare cartografice,** în *Anuarul Institutului de Istorie şi Arheologie „A. D. Xenopol",* Iaşi, vol. XXI, 1984, p. 463-466.

1872. ANDREI, Victor, **Cu privire la influenţa hărţii Moldovei a lui Dimitrie Cantemir asupra cartografiei europene din secolul al XVIII-lea,** în *Analele ştiinţifice ale Universităţii „Al. I. Cuza",* Geologie-Geografie, Iaşi, 2 b, 32, 1986, p. 87-88.

1873. BĂCĂNARU, Ion, **Dimitrie Cantemir – précurseur de la géographie roumaine (300 anniversaire de sa naissance),** dans *Revue roumaine de géologie, géophisique et géographie.* Géographie, Bucureşti, 17, 1973, nr. 2, p. 91-110 + 1 f. fig.

1874. BĂCILĂ, I. C., **Însemnări asupra cartografiei Moldovei şi Munteniei din sec. XVI-XVIII,** în *Buletinul Societăţii Regale româneşti de geografie*, Bucureşti, Tipografia Cartea medicală, tom. XVII, 1928, p. 3-10. Extras.

1875. BĂDĂRĂU, Dan, **Componenta geografică în enciclopedismul lui Dimitrie Cantemir,** în *Revista de filozofie*, XVIII, 1971, nr. 12, p. 1539-1546; şi în Idem, *Scrieri alese*. Sub redacţia acad. Vasile Pavelcu, Bucureşti, 1979, p. 224-225.

1876. BAGROW, Leo, **Geschichte der Kartographie, mit 228 Wiedergaben und Karten auf 8 Farbtafeln, 112 Kunstdrucktafeln und im Text 1465 Namen und Daten von Kartografen,** Berlin, 1951, S. 336 şi urm.

1877. BAGROW, Leo, **History of cartography.** Revised and englarged by R. A. Skelton, Harvard University Press Cambridge, Massachusetts, 1964, p. 236.

1878. BAGROW, Leo; SKELTON, R. A., **Meister der Kartographie,** Berlin, 1963, p. 475.

1879. BĂICAN, Vasile, **Geografia Moldovei reflectată în documentele cartografice din secolul al XVIII-lea,** Bucureşti, 1996, p. 14-39.

1880. BEZVICONI, Gh., **Contribuţii la istoria relaţiilor româno-ruse,** Bucureşti, 1962, p. 133-136 [Cantemir cartograf].

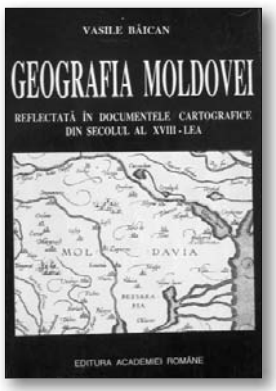

1881. BONACKER, W., **Kartenmacher aller Länder und Zeiten,** Stuttgard, 1966, S. 62.

1882. BOTEZ, Mihai P., **Istoricul cartografiei româneşti,** în *Arhivele Basarabiei,* 8, 1936, nr. 1, p. 92-94; nr. 2-3, p. 87-104 [Despre „Harta Moldovei" de Dimitrie Cantemir].

1883. BOURQUIGNON, d'Anville; BAPTISTE, Jean, **Etats formées en Europe après la chute de l'Empire romain en Occident,** 1760 [cu o hartă copie redusă după cea a lui Cantemir].

1884. BULAT, T. G., **Moldova... după harta geografului francez J. B. d'Anville** (cu o hartă), în *Arhivele Basarabiei*. *Revistă de istorie şi geografie a Moldovei dintre Prut şi Nistru*, Chişinău, 1929, nr. 3, p. 57-65.

1885. CAMARIANO, Nestor, **Despre o ediţie necunoscută a hărţii Moldovei întocmită de Rigas Valestinlis,** în *Studii şi cercetări de bibliologie*, Bucureşti, vol. II, 1957, p. 300-302.

1886. CERNOVODEANU, P., **Harta Constantinopolului alcătuită de principele Dimitrie Cantemir**, în *Tribuna României,* 1988, nr. 360, p. 4.

1887. CERNOVODEANU, P.**, Le plan de Constantinople par Démètre Cantemir,** dans *Revue des études sud-est européennes*, Bucarest, XXVII, 1989, nr. 1-2, p. 35-47.

1888. CERNOVODEANU, P., **Constantinopol la 1720: chipul unui oraş pentru istoria unui imperiu,** în *Tribuna României,* Bucureşti, 17, 1988, nr. 360, p. 4; şi în *Magazin istoric*, An. 23, Bucureşti, 1989, nr. 2, p. 23-26.

1889. CIORANESCO, Georges, **La carte de la Moldavie par D. Cantemir. Sa gènese et son destin,** dans *Revue d'études roumaines,* XIII-XIV, Paris, 1974. p. 107-119.

1890. CIUBOTARU, Maria, **„Podul lung". Un toponim din harta Moldovei a lui Dimitrie Cantemir,** în *Limba română,* Bucureşti, 30, 1981, nr. 4, p. 329-333.

1891. CONEA, Ion, **Dimitrie Cantemir şi rolul factorului geografic în istorie** [comunicare prezentată în şedinţa festivă consacrată comemorării a 250 de ani de la apariţia primei lucrări româneşti de geografie „Descriptio Moldaviae" şedinţă din 20 febr. 1967 din Aula Academiei R.S.R.]**,** în *Studii şi cercetări de geologie, geofizică şi geografie.* Seria geografie*,* tom. XIV, 1967, nr. 2, p. 129-139 şi extras, Bucureşti, Editura Academiei Române, 1967, 11 p.

1892. D'ANVILLE, J. B. [**Despre harta lui Cantemir**], în *Mémoires de l'Academie des inscript et belles lettres,* Paris, 1761, Tom 28, p. 444-462; 1764, Tom 30, p. 261.

1893. DENIZE, Eugen, **Imaginea Italiei în opera lui Dimitrie Cantemir,** în *Anuarul Institutului de istorie „A. D. Xenopol"*, Iaşi, Tom. XXXIII, Iaşi, 1996, 33, p. 175-189.

1894. DENIZE, Eugen, **Imaginea Spaniei în opera lui Dimitrie Cantemir,** în *In honorem Paul Cernovodeanu,* Bucureşti, 1998, p. 395-398.

1895. EŞANU, Andrei; EŞANU, Valentina, **Activitatea cartografică a lui Dimitrie Cantemir,** în *Dinastia Cantemireştilor (sec. XVII-XVIII)*, Chişinău, Ed. Ştiinţa, 2008, p. 306-320; şi în *Dimitrie Cantemir. Dimensiuni ale universalităţii. Studii. Sinteze. Eseuri.* Coord. şt. Pavel Balmuş şi Svetlana Korolevski, Chişinău, Gunivas, 2008, p. 101-119.

1896. EŞANU, Andrei; EŞANU, Valentina, **Dimitrie Cantemir – geograf,** în *Dinastia Cantemireştilor (sec. XVII-XVIII)*, Chişinău, Ed. Ştiinţa, 2008, p. 297-306.

1897. EŞANU, Valentina; EŞANU, Andrei, **Harta Moldovei – parte componentă a Descrierii Moldovei,** în Idem, *Descrierea Moldovei de Dimitrie Cantemir în cultura europeană*, Chişinău, 2004, p. 96-128.

1898. GORCIU, G. I., **Moldova, acum 200 ani. Interpretare geografică a operei „Descriptio Moldaviae" de D. Cantemir (1716)**, în *Buletinul Societăţii Regale Române de Geografie*, Tomul XXXVI, 1915, p. 600-643.

1899. HAREA, Vasile, **Ideea ciclurilor istorico-geografice la Dimitrie Cantemir şi Antioh Cantemir**, în *Revista de istorie şi teorie literară*, 22, Bucureşti, 1973, nr. 2, p. 201-208; şi în *Studii teologice*, 1973, nr. 25, p. 219-233, precum şi în Idem, **Dimitrie Cantemir şi fiul său Antioh, Studii**, Ediţie de Sorina Bălănescu şi Mihail Harea, Iaşi, Ed. Universităţii „Al. I. Cuza", 1999, p. 99-110.

1900. **Harta Moldovei de Dimitrie Cantemir,** în *Arhivele Olteniei,* Craiova, 6, 1927, p. 170.

1901. HERBST, C.; RĂDULESCU, I., **Lucrările geografice ale lui Dimitrie Cantemir,** în *Natura,* Bucureşti, 1953, nr. 6, p. 7-17.

1902. HILT, V., **Dimitrie Cantemir, domnitorul şi savantul umanist – călător şi explorator,** în Idem, *Călători şi exploratori români pe meleaguri îndepărtate,* Bucureşti, 1972, p. 51-71.

1903. IANCU, M.; POPOVICI, I., **Dimitrie Cantemir – precursor al geografiei româneşti**, în *Natura, Seria geografie-geologie,* Bucureşti, 20, 1968, nr. 1, p. 11-15.

1904. **[În şedinţa publică din 6 iunie 1924,** Gh. Vâlsan expune comunicarea despre „Harta Moldovei de Dimitrie Cantemir"], în *Analele Academiei Române.* Seria II, Tom 44, 1923-1924, Bucureşti, 1924, p. 129.

1905. LEPŞI, D., **Dimitrie Cantemir ca geograf**, în *Publicaţiile judeţului Hunedoara,* 1928, p. 44-49.

1906. LEPŞI, Iosif, **O veche hartă manuscrisă a regiunilor româneşti,** în *Arhivele Basarabiei, Chişinău,* 1933, nr. 3, p. 250-258 [o hartă foarte asemănătoare cu cea a lui Dimitrie Cantemir].

1907. LISTER, R., **How to identify old maps and globes a list of cartographers, engravers, publishers and printers concorned with printed maps and globes from c. 1500 to 1850**. London, 1965, p. 138.

1908. LUNGU, Magdalena, **Hărţile din primul pătrar al secolului al XVIII-lea ca izvor de studiere a toponimiei istorice**, în *Revista de lingvistică şi ştiinţe literare*, Chişinău, 1993, nr. 5, p. 55-58.

1909. MAZILU, Dan Horia, **Noi despre ceilalţi. Fals tratat de imagologie**, Bucureşti, 1999, p. 41- 46 [*Mapele gheograficeşti* – ştiinţe geografice în operele lui Cantemir].

1910. MIHĂILESCU, Vintilă, **Geografia românească în a doua jumătate a sec. al XVIII-lea,** în *Studii şi cercetări de geologie, geofizică şi geografie.* Seria geografie, Bucureşti, tom XIV, 1967, nr. 2, p. 113-119 [Comunicare prezentată în şedinţa festivă consacrată comemorării a 250 de ani de la apariţia primei lucrări româneşti de geografie *Descriptio Moldaviae*. Şedinţă ţinută în aula Academiei R.S.R. la 20 febr. 1967].

1911. MIHĂILESCU, Vintilă, **Harta Moldovei de Dimitrie Cantemir**, în Dimitrie Cantemir*, Descriptio Moldaviae/Descrierea Moldovei,* Bucureşti, 1973, p. 377-386.

1912. MIHĂILESCU, Vintilă, **Géographe et etnographie dand l`oevre de Démètre Cantemir**, în *Revue roumaine d`histoire,* tom. XII, Bucureşti, 1973, nr. 5, p. 903-917.

1913. MIHĂILESCU, Vintilă, **Geografie şi etnografie în epoca lui Dimitrie Cantemir,** în *300 de ani de la naşterea lui Dimitrie Cantemir,* Bucureşti, 1974, p. 85-99.

1914. MIHĂILESU, V.; TUFESCU, V., **Dimitrie Cantemir, precursor al geografie moderne – 300 de ani de la naştere,** în *Studii şi cercetări de geologie, geofizică, geografie.* Seria geografie, Bucureşti, 1973, nr. 2, p. 165-173.

1915. NICOLAE, Florentina, **Oraşul Babadag în scrierile lui Dimitrie Cantemir**, în volumul *Dobrogea 1878-2008. Orizonturi deschise de mandatul european.* Coord. Valentin Ciorbea, Editura Ex Ponto, Constanţa, 2008, 798, p. 191-194.

1916. PANAITESCU, P. P., **Contribuţii la cunoaşterea operei geografice a lui Dimitrie Cantemir,** Bucureşti, Cultura Naţională, 1926, 14 p., 1 f. h., şi în *Analele Academiei Române,* Bucureşti, Ser. III, Mem. Secţ. Istorice, vol. VIII, 1927-1928, p. 175-188.
Recenzie de I.R. în *Transilvania,* Sibiu, 1928, nr. 59, p. 661-662.

1917. PANAITESCU, Sc., **Din istoricul cartografiei,** în *Buletinul Societăţii Române de Geografie,* Bucureşti, tom 37, 1916-1919, p. 411, 416-417.

1918. PAPADOPOL-CALIMAH, Alexandru, **Charta Moldovei lucrată de Rigas la 1797,** în *Convorbiri literare,* Bucureşti, XVII, 1883, nr. 9, p. 323-330.

1919. PAPIU-ILARIAN, A., **[Despre Charta lui Reichersdorf],** în *Tezaur de nonumente istorice,* tom III, Bucureşti, 1864, p. 125-143.

1920. PASCU, Giorgio, **Cantemir, harta Moldovei**, în *Revista critică,* Iaşi, 1927, I, p. 72.

1921. POPESCU-SPINENI, Marin, **Harta Bucovinei din anul 1774,** în *Revista istorică română,* Bucureşti, XI-XII, 1941, 1942, p. 149, 155.

1922. POPOVICI, I., IANCU, M., **Dimitrie Cantemir precursor al geografiei româneşti**, în *Natura.* Seria geografie-geologie, Bucureşti, 20, 1968, nr. 1, p. 11-15.

1923. RADOJIČIĆ, Djordje Sp., **Stare srpska povelje i rukopisne knjige u Hilandaru (Anciennes chartes et manuscrits serbes de Chilandar),** în *Arhivist,* Belgrade, II, 1952, p. 49-82 [Cantemir cartograf].

1924. RUFFINI, Mario**, Demetrio Cantemir geografo**, Milano, Genova, Roma, Societa Anonima Editrice Dante Alighieri, 1932, 11 p.

1925. RUFFINI, Mario**, Demetrio Cantemir geografo**, in *Rivista di geografia e di cultura geografica*, Milano, XI (1932), p. 336-344.

1926. ŞANDRU, Ion, **Câteva consideraţii pe marginea lucrărilor geografice moldoveneşti din sec. al XVIII-lea,** în *Natura.* Seria geo-grafie-geologie, Bucureşti, 14, 1962, nr. 4, p. 11-12.

1927. ŞANDRU, Ion, **Dimitrie Cantemir – geograf şi cartograf,** în *Terra*, 1973, nr. 4, p. 3-8.

1928. SAVU, Al., **Geograf şi etnograf**, în *Tribuna,* Cluj, 1973, nr. 43, p. 6-7.

1929. SFICLEA, Victor, **Dimitrie Cantemir. 300 de ani de la naştere**, în *Analele ştiinţifice ale Universităţii „Al. I. Cuza".* Geografie, Iaşi, 19, 1973, p. I-VI.

1930. SFICLEA, Victor, **Dimitrie Cantemir – geograf şi cartograf,** în *Analele ştiinţifice ale Universităţii „Al. I. Cuza",* Geografie, Iaşi, tom 20, 1974, p. 123-128.

1931. SFICLEA, Victor, **Dimitrie Cantemir cartograful**, în *Analele ştiinţifice ale Universităţii „Al. I. Cuza",* Geografie, Iaşi. Serie nouă, tom XXV, 1979, p. 71-83

1932. SIMIONESCU, Constantin, **Dimitrie Cantemir geo-cartograf***,* în *Săptămâna culturală a capitalei,* Bucureşti, 1973, nr. 125, p. 4.

1933. TAPPE, E. D., **Another specimen of Dimitrie Cantemir's map of Moldavia,** dans *Revue des études roumaines*, Paris, tom. III-IV, 1955-1956, p. 220 + harta

1934. ŢARĂLUNGĂ, Ecaterina, **Dimitrie Cantemir – geograf,** în *Revista muzeelor şi monumentelor*, Bucureşti, 1988, nr. 10, p. 61-64.

1935. ŢARĂLUNGĂ, Ecaterina, **Cantemir. Desenator***,* în *Manuscriptum,* Bucureşti, 1989, nr. 3, p. 142-144.

1936. TOŞA-TURDEANU, Ana, **Primele hărţi româneşti,** în *Călăuza bibliotecarului,* Bucureşti, XIII, sept.-oct. 1960, nr. 9-10, p. 67-69.

1937. TOŞA-TURDEANU, Ana, **Dimitrie Cantemir precursor al geografiei moderne***,* în *Săptămâna culturală a capitalei*, Bucureşti, 1973, nr. 131, p. 3.

1938. TUFESCU, Victor, **Descriptio Moldaviae, operă fundamentală pentru geografia românească,** în *Studii şi cercetări de geologie, geofizică şi geografie.* Seria geografie, Bucureşti, 1967, nr. 2, p. 121-128.

1939. UNGUREANU, Alexandru, **Hărţi referitoare la Ţările Române în arhivele şi bibliotecile pariziene**, în *Revista Arhivelor,* Bucureşti, Anul L, vol. XXXV, 1958, nr. 4, p. 638-644.

1940. URECHIA, V. A., **Chartografia română,** în *Analele Academiei Române,* seria II, tom II, secţ. II, discursuri, memorie, notiţe, Bucureşti, 1881, p. 414-425.

1941. VÂLSAN, Gheorghe, **Opera geografică a principelui Dimitrie Cantemir,** în *Lucrările Institutului de Geografie al Universităţii din Cluj*, II, 1924-1925, p. 3-20. Extras, Cluj, 1926; Idem, *Opere alese,* vol. I, Bucureşti, Editura ştiinţifică, 1971, p. 566-578.

1942. VÂLSAN, G., **Harta Moldovei de Dimitrie Cantemir** [cu 2 planşe – Harta Moldovei de D. Cantemir şi Harta „Ungariei" de J-B. d'Anville]**,** Bucureşti, Cultura Naţională, 1926, 20 p. + 2 hărţi. Extras din *Analele Academiei Române. Memoriile Secţiunii Istorice*, Cultura Naţională, Bucureşti, 1927, Seria III, tomul VI, p. 193-212.
Recenzie de Al. P. Arbore, în *Transilvania*, Sibiu, 1927, nr. 59, p. 37-38 şi o recenzie în *Ioan Neculce,* Iaşi, 1924, fasc. 4, p. 400-401.

1943. VÂLSAN, G.**, Dimitrie Cantemir ca geograf**, în *Revista ştiinţifică „V. Adamachi",* Iaşi, vol. XII, 1925, nr. 1. p. 13-16; şi în Idem, *Opere alese,* Bucureşti, 1971, vol. I, p. 561-565.

1944. VIERU, Zinaida**, Părintele geografiei noastre** [o scurtă trecere în revistă a lucrării lui D. Cantemir „Descrierea Moldovei"], în *Cultura,* Chişinău, 23 oct. 1965, p. 12-13.

1945. ZACH, Krista, **Die Moldaukarte zur Descriptoi Moldaviae von Dimitrie Cantemir – eine rumänische, Chartographie im Zeitalter der Aufklärung,** in *Dimitrie Cantemir: Fürst der Moldau, Gelehrter, Akteur der europäischen Kulturgeschichte,* Ed. Bochmann Klaus, Dumbrava Vasile, Leipziger Universitärsverlag, 2008, S. 101-117.

1946. БОГОСЛОВСКИЙ, М. М., **Петр 1. Материалы для биографии.** Под ред. В. И. Лебедева. Т. 5. Посольство Е. И. Украинцева в Константинополь. 1699-1700. Подгот. текста к печати, подбор ил., сост. примеч. к ним, указателей и объяснит. словаря Н. А. Баклановой. Л., Госполитиздат, 1948, 315 с., с ил. и карт.; 1 л. портр.; 3 карт. [Bosfor şi împrejurimile, Harta Constantinopole, p. 24-25, 295-296].

1947. **Исторический очерк и обзор фондов и рукописного отдела библиотеки Академии Наук. Карты, планы, чертежи, рисунки и гравюры собрания Петра 1**, Москва-Ленинград, 1961, с. 42, № 636; с. 184, № 395.

1948. ЛЕБЕДЕВ, Д. М., **География в России петровского времени,** Москва-Ленинград, 1950, с. 328-331; и в *Вопросы истории*, Москва, 1973, № 10, с. 34-46.

1949. ПРОКА, В. Е. **Географическая карта Молдавии Дм. Кантемира,** в *Проблемы географии Молдавии,* Кишинев, 1975, выпуск 10, p. 161-171.

1950. РЫМБУ, Н. Л., **Дмитрий Кантемир как географ,** в *Ученые записки Тираспольского педагогического института,* Тирасполь, 1960, выпуск 9, 1958, p. 147-159.

1951. РЫМБУ, Н. Л., **Позабытый отечественный географ – Дмитрий Кантемир,** в *Известия Всесоюзного географического общества*, Москва, 1961, Т. 93, № 1, с. 85-90.

6.6. Teolog

1952. BÂRLĂDEANU, Eftimie, arhiereu, **Probleme religioase-morale în scrierile lui Dimitrie Cantemir,** în *Mitropolia Moldovei şi Sucevei,* Iaşi, 49, 1973, nr. 9-10, p. 570-574.

1953. BÎRSAN, Cristina, **Elemente de teologie islamică în *Istoria Imperiului otoman***, în *Revista de istorie şi teorie literară*, Bucureşti, XLV, 1997, nr. 1-2, p. 21-30.

1954. BÎRSAN, Cristina, **Teologia islamică în scrierile cantemiriene,** în *Revista de istorie şi teorie literară,* Bucureşti, 45, 1997, nr. 1-2, p. 21-30.

1955. BODOGAE, Teodor, **Dimitrie Cantemir, apărător al tradiţiilor ortodoxe,** în *Mitropolia Ardealului,* Sibiu, 1973, nr. 9-10, p. 954-960.

1956. BODOGAE, Teodor, **Dimitrie Cantemir, pedagog şi teolog orthodox***,* în *Biserica Ortodoxă Română*, Bucureşti, 1973, nr. 11-12.

1957. BURCĂ, Gh., **Preocupări de retorică şi elocvenţă bisericească în opera lui Dimitrie Cantemir,** în *Glasul Bisericii,* Bucureşti, 1975, 34, nr. 3-4, p. 304-321.

1958. CHIŢESCU, N., **Ortodoxia în opera lui Cantemir,** în *Glasul bisericii,* Bucureşti, 1973, nr. 9-10, p. 1097-1120.

1959. CIORTEA, Marcela, **Dimitrie Cantemir şi filosofia religiei. De la creştinism la islamism şi retur**, in *Dimitrie Cantemir: Fürst*

der Moldau, Gelehrter, Akteur der europäischen Kulturgeschichte. Ed. Bochmann Klaus, Dumbrava Vasile, Leipziger Universitärsverlag, 2008, S. 124-140.

1960. FERENŢ, Iosif, **Învăţătura dogmatică ortodoxă în opera lui Dimitrie Cantemir,** în *Orizonturi Teologice. Universitatea din Oradea*, 1, 2000, nr. 3, p. 39-65.

1961. GRIGORAŞ, Em., **Cantemir teosof,** în *Propilee literare*, I, 1927, nr. 8, p. 10-17.

1962. HORHOIANU, P., **Eine Untersuchung des theologischen denkens Demeter Cantemirs**, in *Dacoromania. Jahrbuch für östliche Latinität*, Freiburg-München, 1974, nr. 2, p. 34-42.

1963. **Interesul pentru Dimitrie Cantemir,** în *Mitropolia Ardealului,* Sibiu, 15, 1970, nr. 1-3, p. 223.

1964. IONESCU, Anca Irina, **Dimitrie Cantemir şi studierea credinţelor populare ale românilor,** în *Limbă şi literatură,* Bucureşti, 1974, nr. 3, p. 539 – 544.

1965. MIHOC, Vasile, **Sfânta Scriptură în opera lui Dimitrie Cantemir**, în *Studii teologice,* Bucureşti, Seria II-a, 1973, nr. 5-6. p. 341-351.

1966. MITRU, Nicolae, **Religia mahomedană oglindită în opera lui Dimitrie Cantemir,** în *Studii teologice*, Bucureşti, 25, 1973, nr. 3-4, p. 234-248.

1967. MORARU, Al., **Biserică şi tradiţie în „Descriptio Moldaviae",** în *Studia Universitatis „Babeş-Bolyai". Teologia ortodoxă*, Cluj-Napoca, 39, 1994, nr. 2, p. 25-38

1968. NEUMANN, V. **Reforma religioasă şi criza de conştiinţă: de la Theofil Corydaleu la Dimitrie Cantemir,** în *Românii în istoria universală*, vol. II/1. Coord. I. Agrigoroaiei, Gh. Buzatu, V. Cristian, Iaşi, 1987, p. 385-403; Idem, *Tentaţia lui Homo Europeaus,* Bucureşti, 1991, p. 57-80.

1969. NOROCEL, Epifanie, **Creştinismul la români după Dimitrie Cantemir,** în *Mitropolia Moldovei şi Sucevei,* Iaşi, 49, 1973, nr. 9-10, p. 618-625.

1970. PALADE, Vasile, **Principii de organizare a Bisericii Moldovei în opera lui Dimitrie Cantemir**, în *Biserica Ortodoxă Română*, Bucureşti, 1974, 92, nr. 7-8, p. 1018-1029.

1971. PLĂMĂDEALĂ, Antonie, **Dimitrie Cantemir, teologul**, în Idem, *Dascăli de cuget şi simţire românească*, Bucureşti, 1981, p. 242-251, bibliogr.

1972. POMIAN, Ştefan, **Preocupări de doctrină creştină şi islamică la Dimitrie Cantemir,** Baia Mare, Ed. Universităţii de Nord, 2000, 95 p.

1973. POPA, Gheorghe, **Câteva repere teologice pentru o interpretare a *Divanului* lui Dimitrie Cantemir**, în *Analele ştiinţifice ale Universităţii „Al. I. Cuza" din Iaşi, (seria nouă).* Filosofie, tom. XLVI, 1999, p.27-31.

1974. RĂMUREANU, Ioan, **Creştinismul la români în opera lui Dimitrie Cantemir**, în *Studii teologice,* Bucureşti, 25, 1973, nr. 9-10, p. 619-631.

1975. REŞCEANU, Ştefan, **Creştinism şi islamism în opera lui Dimitrie Cantemir**, Craiova, Ed. Sitech, 1999.

1976. ROTARU, Ion, **Ecumenismul lui Dimitrie Cantemir în Divanul...,** în *Armonia,* VI, 1998, nr. 9-10, p. 9.

1977. RUDNEANU, Constantin, **Probleme religioase în opera lui Dimitrie Cantemir**, în *Mitropolia Banatului,* Timişoara, 23, 1973, nr. 10-12, p. 686-699.

1978. TOMA, Stela, **Numele lui Dumnezeu în textele româneşti cantemiriene,** în Idem, *Filologie şi literatură. Cercetări – Studii, adică Ispitiri, iscodiri întru limbă literară şi cultură*, Bucureşti, Ed. Semne, 2002, p. 133-146; şi în *Biserica Ortodoxă Română,* Bucureşti, 124, 2006, nr. 4-6, p. 424-439.

1979. TOMA, Stela, **Primele atestări lexicale din sfera religiilor, a filosofiei, psihologiei şi logicii în textele româneşti ale lui Dimitrie Cantemir,** în *Limbă şi Literatură*, Bucureşti, vol. I, 1997, p. 10-26; şi în Idem, *Filologie şi literatură. Cercetări – Studii, adică Ispitiri, iscodiri întru limbă literară şi cultură*, Bucureşti, Ed. Semne, 2002, p. 116-132.

1980. TROFIN, Liliana, **Dimitrie Cantemir şi tradiţiile creştine la români**, în *330 de ani de la naşterea lui Dimitrie Cantemir, personalitate marcantă a culturii europene*, Bucureşti, 2004, p. 107-110.

1981. VELCULESCU, Cătălina, **Din nou despre Dimitrie Cantemir şi Damaschin Studitul**, în *Acta Musei Porolissensis*, Zalău, 2006-2007, 28-29, p. 275-282.

6.7. Pedagog

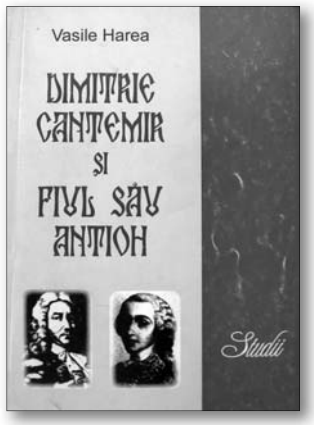

1982. BÂRSĂNESCU, Şt., **Dimitrie Cantemir pedagog,** în *Anuarul Şcolii „V. Lupu”*, Iaşi, 1938/1939, p. 45-53.

1983. BÂRSĂNESCU, Şt., **Dimitrie Cantemir şi pedagogia,** în *Revista de pedagogie,* Bucureşti, 1973, nr. 9, p. 88-94.

1984. BÂRSĂNESCU, Ştefan, **Dimitrie Cantemir et la pedagogie philosophique et pédagogique. À l'occasion du tricentenaire de sa naissance,** dans *Noesis.* Vol. III. Bucureşti, Ed. Acad., 1975, p. 179-186.

1985. BERCA, Ion, **Idei pedagogice în opera lui Dimitrie Cantemir,** în *Analele Universităţii Bucureşti,* Filozofie*,* 22, 1973, nr. 2, p. 31-36.

1986. BODOGAE, Teodor, **Dimitrie Cantemir, pedagog şi teolog orthodox***,* în *Biserica Ortodoxă Română*, Bucureşti, 1973, nr. 11-12.

1987. [CRĂCIUN, Timofei] КРЭЧУН, Тимофей, **Идей педагожиче але луй Димитрие Кантемир**, ын *Ынвэцэторул советик*, Кишинэу, 1973, № 10, p. 49-54.

1988. CREŢULESCU, Ioana, **Cele şapte vârste ale lui Dimitrie Cantemir,** în *Viaţa Românească,* Bucureşti, 1973, nr. 9, p. 199-202.

1989. FILIMON, Liviu V., **Idei psihologice în opera lui Dimitrie Cantemir,** în *Carpica,* Bacău, 1976, p. 269-279.

1990. HOLBAN, Ion, **Dimitrie Cantemir [1673-1723] şi Onisifor Ghibu [1883-1972] – două puternice surse de atracţie pentru pedagogi**, în *Limba Română,* Chişinău, 1997, nr. 1-2, p. 203-208.

1991. RABINOVSCHI, C., **Cantemir despre educaţie şi învăţământ,** în *Cultura,* Chişinău, 1973, 3 noiembrie.

1992. VERDEŞ, Ion, **Probleme de învăţământ şi educative în opera lui Dimitrie Cantemir**, în *Revista de pedagogie,* Bucureşti, 1970, nr. 5, p. 89-94.

6.8. Concepţii juridice

1993. CIUTACU, Ionuţ, **Valoarea juridică a operei lui Dimitrie Cantemir**, în *330 de ani de la naşterea lui Dimitrie Cantemir, personalitate marcantă a culturii europene*, Bucureşti, 2004, p. 125-128.

1994. DVORACEK, Maria, **Organizarea politică a societăţii în concepţia lui Dimitrie Cantemir,** în *Analele ştiinţifice ale Universităţii „Al. I. Cuza”.* Ştiinţe juridice, Iaşi, 1974, 20, p. 5-12.

1995. FLOCA, I., **Elemente de drept în opera lui Dimitrie Cantemir,** în *Biserica Ortodoxă Română,* Bucureşti, 94, 1976, nr. 5-6, p. 595-598.

1996. GEORGESCU, Valentin Al., **Rénovations de valeur européennes et innovations roumains chez D. Cantemir: statistique descriptive, ethnopsychologie, histoire du droit, théorie de l'idée impériale,** dans *Revue des études sud-est européennes,* Bucureşti, 20, 1982, nr. 1, p. 3-23.

1997. GHILESCU, Gh., **Istoria gândirii politico-juridice**. Partea I, Bucureşti, Ed. didactică şi pedagogică, 1968, p. 104-107.

1998. GONŢA, Gheorghe, **Rolul lui Dimitrie Cantemir în studierea statutului politico-juridic al Ţării Moldovei,** în volumul *Probleme actuale de istorie naţională. Studii în onoarea profesorului Pavel Parasca,* ULIM, Chişinău, 2009, p. 93-112.

1999. GRAMA, Dumitru, **Aspecte din istoria statului şi dreptului Moldovei în viziunea lui Dimitrie Cantemir**, în *Destin Românesc*, Chişinău, 2006, nr. 2, p. 132-145; în *Legea şi viaţa*. 2003, nr. 4 (142), p. 28-30; în *Dimitrie Cantemir – umanist, gânditor şi om de ştiinţă: Conferinţa Internaţională (4-5 aprilie 2003)*. Vol. I, Cahul, Universitatea Real-Umanistică, 2003, p. 23-27; în *Dimitrie Cantemir. Dimensiuni ale universalităţii. Studii. Sinteze. Eseuri.* Coord. şt. Pavel Balmuş, Svetlana Korolevski, Chişinău, Gunivas, 2008, p. 216-231.

2000. GRAMA, Dumitru, **Doctrina dreptului natural în viziunea gânditorilor Ţării Moldovei,** în *Revistă de Istorie a Moldovei*, Chişinău, 1996, nr. 1, p. 78-86.

2001. GRAMA, Dumitru, **Unele întrebări privitor la organizarea judiciară şi a procesului în Moldova la începutul sec. al XVIII-lea (după operele lui D. Cantemir),** în *Buletinul Academiei de Ştiinţe din R. S. S. Moldovenească.* (Seria ştiinţe sociale), Chişinău, 1975, nr. 3, p. 93-95.

2002. GRAMA, Dumitru, **Specificul abordării doctrinei contractului social în operele gânditorilor Moldovei**, în *Analele Ştiinţifice ale Universităţii Libere Internaţionale din Moldova. Drept*, Chişinău, vol 1, 1996, p. 11-15.

2003. GRAMA, Dumitru, **Dimitrie Cantemir – militant al suveranităţii de stat şi al independenţei politice a Moldovei,** în *Legea şi viaţa,* Chişinău, 2003, nr. 2 (140), p. 21-24.

2004. GRAMA, Dumitru, **Dimitrie Cantemir – promotor al ideilor doctrinei suveranităţii de stat,** în *Academia Internaţională de Drept Economic.* Conferinţa ştiinţifică de totalizare a activităţii ştiinţifice a profesorilor şi studenţilor pe anul 2002, Chişinău, 2003, p. 9-11.

2005. GRAMA, Dumitru, **Reflectarea unor aspecte ale suveranităţii statale a Moldovei în tratatul dintre Dimitrie Cantemir şi Petru I din 1711**, în *Pergament. Anuarul Arhivelor Republicii Moldova,* V-VI, 2002-2003, Chişinău, 2004, p. 134-149.

2006. GRAMA, Dumitru C., **Unele deziderate ale lui Dimitrie Cantemir referitoare la evoluţia statutului juridic al Moldovei după 1711,** în *Revista de Istorie a Moldovei,* Chişinău, nr. 4, 2008, p. 125-140.

2007. GRAMA, Dumitru, **Stat şi drept în opera lui Dimitrie Cantemir**, în *Dinastia Cantemireştilor. Sec. XVII-XVIII.* Coord. şi red. şt. acad. Andrei Eşanu, Chişinău, Ed. Ştiinţa, 2008, p. 332-358.

2008. GRAMA, Dumitru, **Suveranitatea Ţării Moldovei în viziunea lui Dimitrie Cantemir**, în *Anuarul Universităţii „Petre Andrei*", Iaşi, Venus, tom. XIV. Drept, 2008, p. 442-453.

2009. MARCU, L. P., **Idei despre stat şi drept în opera lui Dimitrie Cantemir,** în *Studii şi cercetări juridice*, Bucureşti, 18, 1973, nr. 3, p. 487-498.

2010. MAZILU, Dan Horia, **Lege şi fărădelege în lumea românească veche,** Iaşi, 2006, p. 25-28.

2011. OROVEANU, Mihai, **Dimitrie Cantemir,** în *Din gândirea politico-juridică din România. Figuri reprezentative.* Prefaţă de Ioan Ceterchi, Bucureşti, Ed. ştiinţifică, 1974, p. 29-56.

2012. PASCARU, Petru, **Dimitrie Cantemir despre necesitatea şi căile de instaurare a stabilităţii politice în ţară**, în *Dimitrie Cantemir (1673-1723). Materialele simpozionului ştiinţific consacrat*

aniversării a 325-a de la naştere. Chişinău, 1998. Chişinău, Ed. Civitas, 1999, p. 19-22.

2013. PLATON, Ioan, **Unele idei înaintate din gândirea politico-juridică a lui Dimitrie Cantemir,** în *Justiţia nouă*, Bucureşti, 11, 1966, nr. 22, p. 69-81.

2014. POPESCU-SPINENI, I., **Influenţa bizantină asupra vechiului drept românesc. Un text latin rău tradus – Dimitrie Cantemir, *Descriptio Moldaviae,*** cap. XI, în *Revista clasică,* tom XI-XII, 1939-1940, p. 180-192.

2015. [RUSSU, G.] РУССУ, Г., **Кончепциile луй Димитрие Кантемир деспре орижиня ши есенца статулуй,** în *Ынвэцэторул советик*, Кишинэу, 1978, № 2, p. 55-58.

2016. SACHELARIE, Ovid, **Dimitrie Cantemir, istoric al dreptului şi al instituţiilor juridice**, în *Studii. Revistă de Istorie*, Bucureşti, T. 26, 1973, nr. 5, p. 957-970.

2017. VULCĂNESCU, Romulus, **Etnologie juridică,** Bucureşti, Editura Academiei, 1970, p. 169, 171, 175.

2018. ВЛАСОВА, Л. В., **Взгляды Дмитрия Кантемира на развитие молдавско-османских политико-правовых отношений в XV – начале XVIII вв.**, в кн. *Социально-экономическая и политическая история Молдавии периода феодализма*, Кишинев, „Штиинца", 1988, с. 104-117.

2019. ГРАМА, Д. К., **Некоторые вопросы судостроительства и судопроизводства Молдавии начала XVIII в**. (По работам Д. Кантемира), в *Известия АН МССР,* сер. общест. наук, Кишинев, 1975, № 3, p. 93-95.

2020. КОБЭНЯНУ, С. И., **Политико-правовая мысль Молдавии конца XVII – нач. XVIII века: Лекция о Д. Кантемире**, Кишинев, 1988, 40 с.

2021. РУССУ, Г. М., **Воззрения Дмитрия Кантемира на государство и право,** в *Вестник Московского Университета,* серия XI, Право, Москва, 1997, Nr. 4, p. 73-78.

2022. РУССУ, Г. М., **Воззрения Дмитрия Кантемира на происхождение и развитие государства,** в *Правовое регулирование общественных отношений,* Москва, 1977, p. 78-82.

6.9. Concepţii economice

2023. AURELIAN, P. S., **Schiţe asupra stării economice a României în sec. al XVIII-lea,** în *Analele Academiei Române,* seria II, tom III, sesiunea anului 1881, Bucureşti [Despre Cantemir, p. 74, 75, 76, 79, 99-104, 126, 129, 131, 150-155].

2024. BĂDINA, Ovidiu, **Cercetarea sociologică concretă. Tradiţii româneşti,** Bucureşti, Ed. Polit., 1966, p. 10, 11, 12, 13 [Despre D. Cantemir].

2025. CONSTANTINESCU, Miron, **Cercetări sociologice 1938-1971,** Bucureşti, 1971, p. 203, 211, 356 [Despre D. Cantemir].

2026. CONSTANTINESCU, Miron; BĂDINA, Ovidiu; GALL, Ernö, **Gândirea sociologică din România,** Bucureşti, 1974, p. 14, 15 [Despre D. Cantemir].

2027. DAN, Pavel, **Despre concepţia economică a lui Dimitrie Cantemir,** în *Studii şi referate economice,* Bucureşti, Ed. Academiei, 1954, p. 127-138.

2028. DOBRE, Gh., **Dimitrie Cantemir – spirit politic în cultura social-economică românească**, în *Viaţa economică,* 1973, 11, nr. 43, p. 16.

2029. GEORGESCU, Valentin Al., **Rénovations de valeur européennes et innovations roumains chez D. Cantemir: statistique descriptive, ethnopsychologie, histoire du droit, théorie de l'idée impériale,** dans *Revue des études sud-est européennes,* Bucureşti, 20, 1982, nr. 1, p. 3-23.

2030. **Gândirea economică a feudalilor. Dimitrie Cantemir 1673-1723**, în *Istoria gândirii economice din România***,** Bucureşti, 1970, p. 10-13.

2031. IONAŞCU, Viorica; POPESCU, Manuela, **Activităţi economice medievale reflectate în opera lui Dimitrie Cantemir**, în *330 de ani de la naşterea lui Dimitrie Cantemir, personalitate marcantă a culturii europene*, Bucureşti, 2004, p. 62-67.

2032. IOŢA, V., **Dominante ale gândirii social-economice a lui Dimitrie Cantemir,** în *Viaţa economică,* Bucureşti, 1973, nr. 42, p. 20.

2033. **Istoria doctrinelor economice,** Bucureşti, Editura didactică şi pedagogică, 1970, p. 328-331 [Despre D. Cantemir].

2034. MAXIM, Mihai, **Haraciul moldovenesc în opera lui D. Cantemir,** în *Analele Universităţii Bucureşti,* Ser. Filozofie, Istorie, Drept, Bucureşti, 22, 1974, p. 69-78**.**

2035. NEAMŢU, Octavian, **Societatea ca obiect de studiu în opera lui Dimitrie Cantemir,** în *Viaţa românească,* Bucureşti, 26, 1973, nr. 9, p. 169-179.

2036. NICHITA, Vasile, **Dimitrie Cantemir şi începuturile gândirii economice româneşti,** în *Era socialistă*, Bucureşti, 1973, nr. 10, p. 41-43.

2037. NICOLAE-VĂLEANU, I., **Gândirea economică a lui Dimitrie Cantemir,** în I. Nicolae-Văleanu, George Virgil Stoenescu, *Probleme economice,* Bucureşti, 26, 1973, nr. 10, p. 63-71.

2038. PAVEL, D., **Despre concepţia economică a lui Cantemir Voevod,** în *Foiţa pentru istorie şi literatură,* 1895, Vol. 1, p. 129-132.

2039. STOICA, Gheorghe, **Descrierea economică a Moldovei în opera lui Dimitrie Cantemir**, în *Transilvania*, Sibiu, Ser. nouă, an. II (LXXIX), 1973, nr. 10, p. 22-24.

2040. USTIAN, Ion, **Concepţiile economice ale lui Dimitrie Cantemir**, în *Florile dalbe,* Chişinău, 30 oct., 2003, p. 6.

2041. USTIAN, Ion, **Exponent al mercantilismului târziu: Anul Dimitrie Cantemir**, în *Funcţionarul public,* Chişinău, 2003, nr. 5, p. 1, 2.

2042. ZANE, G., **Economia de schimb în Principatele Române,** Bucureşti, 1930, p. 90-92.

2043. ДИМО, Н. А., **О природе и хозяйстве Молдавии в труде Д. Кантемира „Descriptio Moldaviae",** в *Известия Молдавского филиала АН СССР,* Кишинев, 1957, №4, p. 125-128.

2044. ДЫРУ, М. Д., **О развитии производительных сил Молдавии XVIII в. в работах Дмитрия Кантемира**, в кн. *Советская историография аграрной истории СССР (до 1917 г.),* Кишинев, 1978, p. 191-194.

2045. ИЗМАН, А. С., **Экономические взгляды Дмитрия Кантемира,** в *Известия АН МССР*. Серия общественные науки, Кишинев, 1980, №3, с. 17-23.

2046. УСТИАН, Иван, **Экономические концепции Петра Великого и Дмитрия Кантемира,** Кишинэу, Изд. Картя Молдовей, 2008, 89 с.

6.10. Medicina, ştiinţele naturii

2047. [AVERIN, Iurie] АВЕРИН, Юрие, **Димитрие Кантемир – зоолог**, ын *Култура*, Кишинэу, 1973, № 24, p. 12.

2048. BUZULEANU, V., **Medici scriitori şi scriitori medici**, în *Cultura,* 21 ian., 1967, p. 13 [Despre referinţele medicale ale lui D. Cantemir în lucrările: „Istoria ierografică", „Istoria creşterii şi descreşterii Imperiului Otoman", „Descrierea Moldovei"].

2049. CANTACUZINO, Ion, **Dimitrie Cantemir şi medicina,** în *Viaţa medicală,* Bucureşti, 8, 1961, nr. 16, p. 899-902.

2050. COLAC, Tudor, **Unele precizări privind terminologia faunistică în Descrierea Moldovei**, în *Dimitrie Cantemir. Dimensiuni ale universalităţii. Studii. Sinteze. Eseuri.* Coord. şt. Pavel Balmuş şi Svetlana Korolevski, Chişinău, Gunivas, 2008, p. 120-125.

2051. [EJOV, N. N.] ЕЖОВ, Н. Н., **Проблемеле де медичинэ ын опереле луй Димитрие Кантемир**, ын *Окротиря сэнэтэций,* Кишинэу, 1958, № 1, п. 49-53 [Generalizarea informaţiilor despre medicina populară**,** chirurgie şi terapia medicamentoasă în „Istoria ieroglifică"; „Istoria Imperiului Otoman", „Viaţa lui Constantin Cantemir"].

2052. FILIPAŞCU, Alexandru, **Relaţii despre fauna Moldovei din sec. XVII-XVIII în *Istoria ieroglifică* de Dimitrie Cantemir,** în *Revista muzeelor*, Bucureşti, VI, 1969, nr, 6, p. 485-492.

2053. IFTIMOVICI, Radu, **Istoria medicinei**, Bucureşti, 1994, p. 163 [Despre Cantemir].

2054. MAREŞ, D., **Dimitrie Cantemir – domnitor român cunoscător al medicinii**, în *Curierul sănătăţii,* 1995, nr. 3, p. 7.

2055. MUNTEANU, Ion, **Aspecte medicale în opera lui Dimitrie Cantemir,** în *Sănătatea,* 21, 1973, nr. 6, p. 21.

2056. NICOLAU, A. E., **Demetrius Cantemir: The First Account of a Transabdominal Approach to Repair a Groin Hernia**, în *Chirurgia*, Bucureşti, 2008, nr. 103 (3), p. 359-362.

2057. OSTIN, Nicolae, **Dimitrie Cantemir precursor al istoriografiei medicale româneşti,** în *Cronica*, Iaşi, 1973, nr. 33, p. 9.

2058. SAMARIAN, Pompei, Gh., **Medicina şi farmacia în trecutul românesc.** Vol. I (1382-1775), Călăraşi, Tipografia modernă, 1935, p. 19-24, 30, 48-49, 56, 57, 68, 96, 97 ş. a.

2059. SIMIONESCU, Constantin, **Dimitrie Cantemir şi medicina,** în *Săptămâna culturală a capitalei,* Bucureşti, 1973, nr. 129, p. 4.

2060. SIMONESCU, Cristofor I.; PETROVANU, Magda, **Figuri de chimişti români,** Bucureşti, Editura ştiinţifică, 1964, p. 10-14.

2061. TODERICIU, D., **Dimitrie Cantemir – un precursor al ştiinţei chimice româneşti**, în *Studia bibliografică,* Bucureşti, 1969, nr. 3, p. 613-655.

2062. VAIAN, L., **Cel dintâiu istoriograf medical român (D. Cantemir),** Bucureşti, Editura revistei România Literară, 1932, 66 p.
Recenzii de Lucian Boz, în *Dimineaţa,* 29, nr. 9538, 1933, p. 10; de Gh. Ghibănescu, în *Theodor Codrescu,* Iaşi, III, 1934, nr. 2, p. 31; de Perpessicius, în *Cuvântul,* 9, 1933, nr. 3045, p. 1; şi de Em. C. Grigoraş, în *Adevărul,* 48, 1934, nr. 15 417, p. 2.

2063. VAILLAN, L. B.C., **Cel dintâi istoriograf medical român. Însemnările de medicină şi de folclor ale Principelui Dimitrie Cantemir**, în *Adevărul literar şi artistic*, Bucureşti, 10 sept. 1933, nr. 666, p. 7.

2064. VĂTĂMANU, N., **Dimitrie Cantemir. Iatofilograful**, în *Viaţa medicală,* 1974, Nr. 2, p. 83-85.

2065. VĂTĂMANU, N., BRĂTESCU, G., **O istorie a medicinii**, Bucureşti, 1975, p. 217 [Despre Cantemir].

2066. VĂTĂMANU, Nicolae, **Medicină veche românească,** Bucureşti, 1970, p. 138, 140, 152, 229 [Despre D. Cantemir].

2067. VOICULESCU, Marin, ANGHELESCU, Mircea, **Medici scriitori... Scriitori medici...**, Bucureşti, 1964, 286 p.

2068. АГАСЬЕВА, Н. А., **Биологические воззрения Д. К. Кантемира**, в кн. Н. А. Агасьева, *Из истории биологической мысли в Молдавии,* Кишинев, Штиинца, 1978, p. 66-91.

2069. АГАСЬЕВА, Н., **Дмитрий Кантемир и развитие биологических знаний в Молдавии**, в кн.: *Из истории естествознания: Тезисы докладов второго совещания Молдавского отделения историков естествознания и техники,* Кишинев, 1966, с. 6-11.

2070. ЕЖОВ, Н. Н., **Вопросы медицины в трудах Дмитрия Кантемира**, в *Здравоохранение,* Кишинев, 1958, № 1, с. 50-54.

2071. ЕЖОВ, Н., **Кантемир и ... медицина,** в *Молодежь Молдавии,* Кишинев, 25 окт., 1973, p. 3.

2072. ПОПУШОЙ, Е. П., **Дмитрий Кантемир и медицина**, в кн. Е. П. Попушой, К. Р. Лунгу, *Итоги и перспективы исследований по истории медицины.* Тез. докл. Первого Всесоюз. Съезда историков медицины, Кишинев, 1973, p. 483-485.

2073. ТЕСТЕМИЦАНУ, Н. А. и др., **Дмитрий Кантемир и медицина**, в кн. Idem, *Видные врачи Молдавии,* Кишинев, 1985, с. 12-16.

7. Dimitrie Cantemir – om de cultură

2074. ANGHELESCU, Mircea, **Cultura română şi Orientul în secolele al XVII-lea şi al XVIII-lea,** în *Dimitrie Cantemir. Antologie*. Ediţie de Suzana-Carmen Dumitrescu, Bucureşti, 1977, p. 189-197.

2075. BAHNER, Werner, **Ein bedeutender Gelehrter an der Schwelle zur Frühaufklärung: Dimitrie Cantemir (1673-1723),** in *Sitzungsberichte der Academie der Wissenschaften der DDR. 13. Dimitrie Cantemir (1672-1723),* Berlin, 1974, S. 7-32.

2076. BAHNER, Werner, **Dimitrie Cantemir, ein bedeutender Schriftsteller und Gelehrter an der Schwelle zur Frühaufklärung**, in *Aufklärung als europaisches Phenomen,* Leipzig, 1985, S. 217-247.

2077. BĂLU, Ion, **Dimitrie Cantemir, personalitate umanistă a culturii Românei,** în *Limbă şi literatură română*, Bucureşti, 22, 1993, nr. 3-4, p. 25-26.

2078. BARBU, N., **Cantemir, iluministul**, în *Cronica,* Iaşi, 1973, nr. 17, p. 3.

2079. BECLEANU, I., **Geneza culturologiei româneşti**, Iaşi, 1974, p. 200-205.

2080. BECLEANU-IANCU, Adela, **Dimitrie Cantemir primul culturolog român,** în *Cronica*, Iaşi, 1973, nr. 43, p. 16.

2081. CÂNDEA, Virgil, **La place de Démètre Cantemir dans la culture Roumaine**, in *Revue Roumaine d'histoire*, Bucarest, XII, 1973, nr. 5, p. 875-889.

2082. CÂNDEA, Virgil, **Locul lui Dimitrie Cantemir în cultura românească,** în volumul *300 de ani de la naşterea lui Dimitrie Cantemir*, Sesiune ştiinţifică, Bucureşti, Ed. Academiei Române, 1974, p. 61-75.

2083. CIACHIR, Nicolae, **Dimitrie Cantemir – un cărturar de seamă al ţării noastre**, în *Viaţa militară*, X, 1957, nr. 2, 7, p. 6.

2084. CORBU, Haralambie, **Polifonismul cultural şi civilizaţional la Dimitrie Cantemir,** în *Dinastia Cantemireştilor, sec. XVII-XVIII.* Coord. acad. Andrei Eşanu, Chişinău, 2008, p. 428-442.

2085. [COVAL, D. V.] КОВАЛ, Д. В., **Елементе де публичистикэ ын креация луй Д. Кантемир,** în *Материалы научной конференции Кишиневского госуниверситета, посвященной 300-летию со дня рождения Дмитрия Кантемира (1673-1973 гг.)*, Кишинев, 1974, с. 140-146.

2086. [COVAL, D. V.] КОВАЛ, Д. В., **Арта публичистикэ ын опера луй Димитрие Кантемир,** în *Култура,* Кишинэу, 1973, nr. 43, p. 7.

2087. DIACONESCU, Emil, **Cultura umanistă a lui Dimitrie Cantemir,** în *Cronica,* Iaşi, 8, 1973, nr. 22, p. 11.

2088. DRAGNEV, Demir, **Iluminismul timpuriu în opera lui Dimitrie Cantemir şi în cea a Domnului fanariotr Nicolae Mavrocordat,** în volumul *Probleme actuale de istorie naţională. Studii în onoarea profesorului Pavel Parasca,* ULIM, Chişinău, 2009, p. 73-92.

2089. DUŢU, Alexandru, **Coordonate ale culturii româneşti în secolul al XVIII-lea (1700-1821). Studii şi texte,** Bucureşti, Editura pentru literatură, 1969, p. 19-58.

2090. DUŢU, Alexandru, **Sinteză şi originalitate în cultura română (1650-1848),** Bucureşti, Editura enciclopedică română, 1972, 272 p.

2091. DUŢU, Alexandru, **Démètrie Cantemir et l'image de la civilisation européenne,** dans *Dacoromania*. *Jahrbuch für östliche Latinität*, Freiburg-München, 1974, nr. 2, p. 21-33.

2092. **Epoca umanismului – Dimitrie Cantemir,** în *Istoria filozofiei româneşti,* Vol. 1, Bucureşti, 1972, p. 58-118.

2093. EŞANU, Valentina; EŞANU, Andrei, **Universul cărţii la Dimitrie Cantemir,** în *Akademos. Revistă de Ştiinţă, Inovare, Cultură şi Artă*, Chişinău, 2007, nr. 2-3 (7), p. 14-19.

2094. EŞANU, Andrei; EŞANU, Valentina, **Cartea în orizonturile cultural-ştiinţifice ale lui Dimitrie Cantemir,** *în Tradiţii şi valori culturale la est de Carpaţi (sec. XVI-XX),* Chişinău, USM, 2007, p. 5-16.

2095. GHEORGHIU, Mihnea, **L'horizont culturel et politique de Dimitrie Cantemir,** dans *Cahiers roumains d'études littéraires,* Bucureşti, 1973, nr. 2, p. 93-99.

2096. GHEORGHIU, Mihnea, **Orizontul cultural-politic al lui Dimitrie Cantemir**, în *300 de ani de la naşterea lui Dimitrie Cantemir,* Bucureşti, 1974, p. 133-140.

2097. GHEORGHIU, Mihnea, **Demeters Cantemir's Cultural and Political Horizon,** in *Dacoromania. Jahrbuch für östliche Latinität*, Freiburg-München, 1974, 2, p. 5-11.

2098. GEORGESCU, Vlad, **Ideile politice şi iluminismul în principatele române, 1750–1831,** Bucureşti, 1972, 226 p. (Despre Cantemir, p. 22, 35, 37, 38, 49, 57, 59, 60, 72, 75, 81, 82, 84, 85, 86, 90, 94, 96, 101, 106, 117, 127, 128, 136, 138, 139, 144, 156, 157, 161, 168, 169, 170, 179, 181, 187, 197, 205, 207).

2099. HILT, V., **Dimitrie Cantemir, domnitorul şi savantul umanist – călător şi explorator,** în Idem, *Călători şi exploratori români pe meleaguri îndepărtate,* Bucureşti, 1972, p. 51-71.

2100. ILIESCU, Ion, **Începuturile gândirii estetice în cultura românească,** Bucureşti, Editura didactică şi pedagogică, 1968, p. 6-8.

2101. ILIESCU, Ion, **Opiniile lui Dimitrie Cantemir cu privire la artă şi frumos,** în *Limbă şi literatură,* 1969, nr. 22, p. 25-37; şi în Idem, *Geneza ideilor estetice în cultura românească. Secolele XVI-XIX*, Timişoara, Ed. Facla, 1972, p. 71-87.

2102. ILIESCU, Ion, **Dimitrie Cantemir teoretician al artei,** în *Orizont,* Timişoara, 24, 1973, nr. 43, p. 5.

2103. LĂUDAT, I. D., **Umanismul operei lui D. Cantemir**, în Idem, *Studii despre Dimitrie Cantemir***,** Iaşi, Ed. Universităţii „A. I. Cuza", 1974, p. 105-128.

2104. MAZILU, Dan Horia, **Locul lui Dimitrie Cantemir în cultura românească**, în vol. *300 de ani de la naşterea lui Dimitrie Cantemir*, Sesiune ştiinţifică, Bucureşti, Ed. Academiei Române, 1974, p. 61-75; şi în *Dimitrie Cantemir. Antologie*. Ediţie de Suzana-Carmen Dumitrescu, Bucureşti, 1977, p. 174-188.

2105. MAZILU, Dan Horia**, Dimitrie Cantemir, personalitate multilaterală a culturii şi literaturii române,** în Idem, *Un „Dracula" pe care Occidentul l-a ratat. Din istoria literaturii medievale*, Bucureşti, Ed. Floarea darurilor, 2001, p. 235-241.

2106. MIHĂLCESCU, Constantin, **Umanistul Dimitrie Cantemir,** în *Mitropolia Olteniei,* Craiova, 1973, nr. 9-10, p. 735-743.

2107. NANU, Ion Sava, **Dimitrie Cantemir – desenător, istoric de artă şi arhitect,** în *Studii şi cercetări de bibliologie*. Seria nouă, vol. XIII, Bucureşti, 1974, p. 197-209.

2108. PANAITESCU, P. P., **Introducere la istoria culturii româneşti,** Bucureşti, Editura ştiinţifică, 1969, p. 49, 106, 167, 197, 278, 299, 317. [Despre D. Cantemir].

2109. PANAITESCU, P. P., **Contribuţii la istoria culturii româneşti.** Ediţie îngrijită de Silvia Panaitescu. Prefaţă, note şi bibliografie de Dan Zamfirescu, Bucureşti, Editura Minerva, 1971, p. 596-600.

2110. PASCU, G. **I traco-daci nella visione degli umanisti e iluministi romeni** [D. Cantemir, S. Micu, P. Maior, G. Şincai], în *Memoriile secţiei de ştiinţe istorice.* Seria IV, T. VI, Bucureşti, 1983, p. 131-136.

2111. PASCU, Ştefan, **Dimitrie Cantemir, personalitate marcantă a istoriei şi culturii româneşti**, în *Tribuna,* Cluj, 1973, nr. 43, p. 1, 6-7.

2112. PÂRÂIANU, Răzvan, **Dimitrie Cantemir. Cultură, umanism şi educaţie socialistă,** în *Dimitrie Cantemir: Fürst der Moldau, Gelehrter, Akteur der europäischen Kulturgeschichte.* Ed. Bochmann Klaus, Dumbrava Vasile, Leipziger Universitärsverlag, 2008, S. 215-252.

2113. PIPPIDI, Andrei, **Cărturarul între cărturarii vremii**, în *Viaţa Românească*, Bucureşti, 26, 1973, nr. 9, p. 83-97.

2114. PLATON, Gh., **Dimitrie Cantemir cărturarul şi patriotul,** în *Analele ştiinţifice ale Universităţii „Al. I. Cuza" din Iaşi* (serie nouă), Secţiunea III, a. Istorie, 1973, Tomul XIX, fasc. 2, p. I-X.

2115. POPESCU, Adrian N., **Dimitrie Cantemir – mare cărturar umanist român**, în *Glasul bisericii,* Bucureşti, 1973, nr. 9-10, p. 1090-1096.

2116. SCHUSTER, Paul, **Dimitrie Cantemir – eine Persönlichkeit humanistischer Prägung,** in *Volk und Kultur*, Bucureşti, 25, 1973, nr. 10, S. 50.

2117. SIMONESCU, Dan; NICOLESCU, Corina, **Cultura medievală,** în *Studii. Revistă de istorie*, Bucureşti, VI, 1962, nr. 6, p. 1505-1526.

2118. STĂNCIULESCU-BÎRDA, Alexandru, **Dimitrie Cantemir, a Champion of Medieval Romanian Politics and Culture,** in *Balkan Studies*, Thessaloniki, 28, 1987, nr. 2, p. 211-222.

2119. STĂNESCU, Eugen, **Der Humanismus und die Anfänge der Ursprungs- und Kontinuitätsideen bei den Rumänen,** in *Balkan Studies,* Thessaloniki, 13 (1972), S. 65-88.

2120. STEFANOV, Nicolae**, Dimitrie Cantemir şi umanismul**, în *Pergament. Anuarul Arhivelor Republicii Moldova,* Chişinău, V-VI, 2002-2003, p. 130-133.

2121. STOLERU, Victor, **Elemente umaniste în opera lui Dimitrie Cantemir**, în *Revista noastră,* 1989, nr. 143-145, p. 2810-2811.

2122. TĂNASE, Al.**, Cultură şi civilizaţie**, Bucureşti, 1977, 356 p. [Probleme ale culturii şi civilizaţiei în gândirea românească: Umanismul românesc şi Dimitrie Cantemir în contextul civilizaţiei europene, p. 185-200; Dimitrie Cantemir şi maturizarea umanismului românesc, p. 200-204].

2123. TEODOR, Pompiliu, **Dimitrie Cantemir and the South-East European Pre-Enlightenment**, in *Transylvania Rewiev*, Cluj-Napoca, 7, 1998, nr. 2, p. 111-128.

2124. TEODOR, Pompiliu, **Dimitrie Cantemir şi preiluminismul sud-est european,** în *Anuarul Institututlui de istorie şi arheologie,* Cluj-Napoca, 1976, nr. 19, p. 299-314; *Interferenţe iluministe europene*, Cluj-Napoca, Ed. Dacia, 1984, p. 49-71; *Tribuna,* Cluj, 1973, nr. 39, p. 1, 5; nr. 40, p. 12.

2125. TEODOR, Pompiliu, **Dimitrie Cantemir şi Samuil Micu. Contribuţii la istoria iluminismului românesc,** în *Anuarul Institutului de Cercetări Socio-Umane „Gh. Şincai"*, Târgu-Mureş, II, 1999, p. 27-41.

2126. TEODOR, Pompiliu, **Dimitrie Cantemir, précurseur des lumièrs dans le Sud-Est de l'Europe**, dans *La culture roumaine à l'époque des lumièrs* I, Bucureşti, Univers, 1982, p. 171-197.

2127. TOMA, Gheorghe, **Dimitrie Cantemir – umanismul şi raţionalismul**, în *Studia Universitatis Babeş-Boolyai. Historia*, Cluj-Napoca, 1973, 18, fasc. 2, p. 9-17.

2128. TURCU, N. V., **Renescentismul gândirii lui Dimitrie Cantemir,** în *Cronica,* Iaşi, 8, 1973, nr. 37, p. 10.

2129. URSU NANIU, Rodica, **Dimensiunea umanistă a operei lui Dimitrie Cantemir**, în *Dimitrie Cantemir: Fürst der Moldau, Gelehrter, Akteur der europäischen Kulturgeschichte.* Ed. Bochmann Klaus, Dumbrava Vasile, Leipziger Universitärsverlag, 2008, S. 118-123.

2130. VAIDA, Petru, **Dimitrie Cantemir şi umanismul**, Bucureşti 1972, Ed. Minerva, 308 p.
Recenzie de Nicolae Manolescu, în *România literară,* Bucureşti, 1972, 15 iun., nr. 25, p. 9; D. Micu, în *Contemporanul*, Bucureşti, 1972, nr. 35, p. 3; Al. Piru, **Apogeul umanismului românesc,** în *România literară,* Bucureşti, 5, 1972, nr. 27, p. 15; M. Cazacu, **Misiunea culturală a poporului român în viziunea lui D. Cantemir,** în *Orizont,* Timişoara, 23, 1972, nr. 12, p. 3; Mihai Marta, în *Revista de istorie literară şi teorie literară,* Bucureşti, tom 22, 1973, nr. 2, p. 295-297; Florin Mihăilescu, **Două moduri de a celebra sau exigenţele istoriei literare,** în *Viaţa Românească,* Bucureşti, 1973, nr. 9, p. 192-198; Marian Stroia, în *Studii. Revistă de istorie,* Bucureşti, 26, 1973, nr. 5, p. 1089-1093.

2131. VAIDA, Petru, **L'humanisme de Démètre Cantemir, dans** *Revue Roumaine d'histoire*, Bucarest, XII, 1973, nr. 5, p. 891-902.

2132. VAIDA, Petru, **Umanismul lui Cantemir şi problema conştiinţei morale**, în *Revista de filozofie*, Bucureşti, 1971, nr. 5, p. 661-667; şi extras, Bucureşti, Editura Academiei, 1971, 7 p. (cu 20 titl. bibliografice).

2133. ZAMFIRESCU, Dan, **Spiritualităţi româneşti,** Bucureşti, Monitorul Oficial, 1941, p. 288-290.

2134. ZUB, Al., **Note preiluministe la Cantemir***,* în Idem, *Biruit-au gândul (note despre istorismul românesc)*, Editura Junimea, Iaşi, 1983, p. 68-84.

2135. ZUB, Alexandru, **Dimitrie Cantemir – erudit şi om politic,** în *Dimitrie Cantemir (1673-1723), principe român şi cărturar european*, Iaşi, 2003, p. 9-12.

7.1. Scriitor şi filolog

2136. ADAMESCU, Gh., **Noţiuni de istoria limbii şi literaturii române,** Ed. a II-a**,** Bucureşti, Socec, 1896, p. 178, 192-196, 341-342.

2137. ADAMESCU, Gh., **Istoria literaturii române,** Bucureşti, Editura Librăriei „Universala" Alcalay, [1920], IV, 537 p., p. 169-177.

2138. ALEXANDRESCU, Emil; GAVRILĂ, Dana, **Literatura română în analize şi sinteze**, Chişinău, 1999, p. 92-94.

2139. ALEXANDRU, Ioan, **Inorogul de crivăţ,** în *Analele Universităţii Bucureşti,* Limbă şi literatură română, 1973, nr. 2, p. 51-54.

2140. ANDRIESCU, Al., **Contribuţia marilor cronicari moldoveni şi munteni la dezvoltarea limbii literare,** în *Analele ştiinţifice ale Universităţii „Al. I. Cuza",* Istorie, Filologie, Iaşi, Secţ. III, tom II, fasc. 1-2, 1957, p. 97-139.

2141. ANGHELESCU, Mircea, **Dimitrie Cantemir**, în Idem, *Literatura română şi Orientul (secolul XVIII-XIX)*, Bucureşti, Ed. Minerva, 1975, p. 10-40.

2142. ANTONESCU, Georgeta; SCHIANU, Octavia, **Dimitrie Cantemir,** în Idem, *Istoria literaturii române*. *Epoca veche,* Cluj-Napoca, 1978, p. 146-175.

2143. APOSTOLESCU, Nicolae I., **Studii. Literatură, estetică, filologie,** Bucureşti, 1904, p. 54-57.

2144. APOSTOLESCU, Nicolae I., **L'ancienne versification roumaine (XVII-XVIII s.),** Paris, Champion, 1909, p. 56-66.

2145. ARISTIA, C. C., **Prinţul român. Stanţe epice închinate românilor,** Bucureşti, 1843, 108 p.

2146. ARVINTE, Vasile, **Influenţa greacă asupra limbii române (pe baza A.L.R.). Împrumuturi directe din greaca bizantină,** în *Analele Universităţii „Al. I. Cuza",* Iaşi. Serie nouă, secţ. III (şt. sociale), Limbă şi literatură, tom XII, fasc. 1, 1996, p. 1-28.

2147. ASACHI, Gh., **Despre literatura românească,** în *Albina românească,* Iaşi, 1830, p. 51-52; şi în *Curierul Românesc*, Bucureşti, 1829-1830, p. 433-434.

2148. BABEŢI, Adriana, **Bătăliile pierdute. Dimitrie Cantemir – Strategii de lectură**, Timişoara, Universitatea de Vest, 1996, 340 f.; şi Ed. Amarcord, 1998, 300 p.
Recenzie de Diana Adamek, **Cantemir**, în *Apostrof,* Cluj-Napoca, an. 11, 2000, nr. 7-8, p. 11, 46; şi de Petru Vaida, în *România literară,* Bucureşti, an. 34, 2001-2002, nr. 51-52, p. 31, il.

2149. [BADIU, Vasile] БАДИУ, Василе, **Пажинь литераре деспре Кантемир**, ын *Лимба ши литература молдовеняскэ*, Кишинэу, 1973, nr. 3, п. 48-56; şi în Idem, *Дин перспектива актуалитэций*, Кишинэу, 1975, п. 156-176.

2150. BĂLĂEŢ, Dumitru, **Aspecte ale metaforei la Cantemir**, în *Viaţa Românească,* Bucureşti, 1973, nr. 9, p. 51-59; în *Dimitrie Cantemir. Antologie*. Ediţie de Suzana-Carmen Dumitrescu, Bucureşti, 1977, p. 235-244.

2151. BĂLAN, Ion Dodu, **Dimitrie Cantemir et les débuts de la litérature et de la langue littéraire roumaines,** dans *Cahiers roumains d'études littéraires,* Bucureşti, 1973, nr. 2, p. 100-104.

2152. BĂLU, I., **Dimitrie Cantemir, personalitate umanistă a culturii române**, în *Limba şi literatura română*, Bucureşti, 1993, nr. 3-4, p. 25-28.

2153. BEHRING, Eva, **Rumanische Literaturgesghichte von den Anfangen bis zur Gegenwart,** Konstanz, 1994, S. 65-74.

2154. BEYRER, Arthur, **Die Bezeichnungen für „Volk" in Dimitrie Cantemir's Werk,** in *Beiträge zur rumänischen Philologie.* Herausgegeben von Werner Bahner, Berlin, Akad. Verlag, 1968, p. 49-72.

2155. BOCHMANN, K., **Sprachreform und Sprache der Reform bei Dimitrie Cantemir**, *Sitzungsberichte der Academie der Wissenschaften der DDR. 13. Dimitrie Cantemir (1672-1723),* Berlin, 1974, S. 65-74.

2156. BOCHMANN, Klaus, **Cantemirs Sprachen,** in *Dimitrie Cantemir: Fürst der Moldau, Gelehrter, Akteur der europäischen Kulturgeschichte.* Ed. Bochmann Klaus, Dumbrava Vasile, Leipziger Universitärsverlag, 2008, S. 150-160.

2157. BOROIANU, C., **Dimitrie Cantemir,** în *Curs de istoria literaturii române*, Bucureşti, 1965, vol. I, p. 183-213.

2158. BREBAN, V., **In legătură cu formarea lexicului limbii române literare,** în vol. *Omagiu lui Alexandru Rosetti. La 70 de ani,* Bucureşti, 1965, p. 93-95.

2159. BREZIANU, Andrei, **Swift şi Cantemir sau Gulliver şi Licorna**, în *Secolul 20,* Bucureşti, 1973, nr. 11-12, p. 39-53; în *Dimitrie Cantemir. Antologie*. Ediţie de Suzana-Carmen Dumitrescu, Bucureşti, 1977, p. 198-218.

2160. BUCUR, Marin, **Istoriografia literară românească de la origini până la G. Călinescu,** Bucureşti, Minerva, 1973, p. 10, 13, 20, 22, 32, 33, 42, 53, 60, 61, 63, 67, 68, 85, 134, 142, 148, 150, 159, 162, 164, 180, 189, 201, 226, 227, 248, 288, 309, 331, 332, 335, 336, 337, 338, 393, 410, 411, 419, 426, 432, 594.

2161. BULGĂR, Gheorghe, **Scriitori români despre limbă şi stil,** Bucureşti, Societatea de Ştiinţe istorice şi filologice, 1957, p. 44-51.

2162. BULGĂR, Gheorghe, **Problemele limbii literare în concepţia scriitorilor români.** Antologie, studiu introductiv, comentarii,

glosar. Prefaţă de Perpessicius, Bucureşti, Editura didactică şi pedagogică, 1966, 208 p.

2163. BULGAR, Gh., **Momentul Eminescu în evoluţia limbii române literare,** Bucureşti, Editura Minerva, 1971, p. 12-13, 17.

2164. BUSUIOCEANU, Alexandru, **Istoria literaturii române.** Compendiu, Bucureşti, 1998, p. 69-73.

2165. CARACOSTEA, D., **Poezia tradiţională română. Balada poporană şi doina.** Ediţie critică de D. Şandru, Bucureşti, Editura pentru literatură, 1969, 2 vol., vol. I, p. XXVII, 63-64; vol. II, p. 18, 25, 445, 453, 456-457.

2166. CARDAŞ, Gh., **Dimitrie Cantemir,** în Idem, *Istoria literaturii româneşti. De la origine până în zilele noastre*, Bucureşti, Tiparul Oltenia, 1938, p. 133-139.

2167. CARTOJAN, Laetiţia, **Legenda „Mama lui Ştefan cel Mare". D. Cantemir, izvorul baladelor din sec. al XIX-lea,** în *Cercetări literare*, V, Bucureşti, M. O., Imprimeria Naţională, 1943, p. 65-98 + VII f. planşe.

2168. CARTOJAN, Nicolae, **De la Matei Basarab şi Vasile Lupu până la Şerban Cantacuzino şi D. Cantemir**, Bucureşti, Ed. Fundaţia Regală pentru Literatură şi Artă, 1942, p. 91-178.

2169. CARTOJAN, Nicolae, **De la Matei Basarab şi Vasile Lupu până la Şerban Cantacuzino şi D. Cantemir**. Prefaţă de Dan Horia Mazilu, Bibliografii de Dan Simionescu. Ediţie îngrijită de Rodica Rotaru şi Andrei Rusu, Bucureşti, Ed. Fundaţiei Culturale Române, 1996, p. 149-328.

2170. CARTOJAN, Nicolas, **Les premiers éléments occidentaux dans la littérature roumaine**, Paris, 1934.

2171. CAZACU, Boris, **Studii de limbă literară. Probleme actuale ale cercetării ei,** [Bucureşti], ESPLA, 1960, p. 83-110.

2172. CĂLINESCU, G., **D. Cantemir: filosof şi romancier,** în Idem, *Istoria literaturii române de la origini până în present,* Bucureşti, Fundaţia Regală pentru Literatură şi Artă, 1941, p. 39-47; Ediţia a II-a, revăzută şi adăugită. Ediţie şi prefaţă de Al. Piru, Bucureşti, Minerva, 1968, p. 35-42; şi în *România literară*, Bucureşti, 1973, nr. 43, p. 16-17.

2173. CIOCULESCU, Ş., **Der Dichter Dimitrie Cantemir**, in *Sitzungsberichte der Academie der Wissenschaften der DDR. 13. Dimitrie Cantemir (1672-1723),* Berlin, 1974, S. 59-64.

2174. CÂNDEA, Virgil, **Începuturile literare ale lui Dimitrie Cantemir,** în Dimitrie Cantemir, *Divanul.* Ediţie îngrijită şi studiu introductiv de Virgil Cândea, Bucureşti, Ed. pentru literatură, 1969, p. VII-CI.

Recenzie de Stela Toma, în *Studii şi cercetări lingvistice,* Bucureşti, 1970, nr. 5, p. 614-617.

2175. [CEMÂRTAN, C.] ЧЕМЫРТАН, К., **Ун каз де инфлуенцэ латинэ асупра синтаксей луй Д. Кантемир,** ын *Черчетэрь де лимбэ ши литературэ молдовеняскэ,* Кулежере интеруниверситарэ, Кишинэу, Штиинца, 1984, п. 84-91.

2176. CHIŢIMIA, I. C., **Bazele istorice şi izvoarele ideii originii latine a poporului şi a limbii române la Gr. Ureche şi M. Costin,** în *Analele Universităţii Bucureşti,* Seria Ştiinţe Sociale, Filologie, XIV, 1965, p. 23-59.

2177. CHIVU, Gheorghe, **Dimitrie Cantemir şi limba română literară veche,** în *Limba română. Revistă de ştiinţă şi cultură,* Chişinău, 2007, nr. 10-12 (148-150), p. 133-140.

2178. CIMPOI, Mihai, **Dimitrie Cantemir şi „lavirintul" baroc**, în *Dimitrie Cantemir. Dimensiuni ale universalităţii. Studii. Sinteze. Eseuri.* Coord. şt. Pavel Balmuş şi Svetlana Korolevski, Chişinău, Gunivas, 2008, p. 204-211.

2179. CIOBANU, Fulvia, **Formaţii cărturăreşti în compunerea românească**, în vol. *Omagiu lui Iorgu Iordan cu prilejul împlinirii a 70 de ani,* Bucureşti, 1958, p. 161-167.

2180. [CIOBANU, Lazăr] ЧОБАНУ, Лазэр, **Сатира политикэ ла Кантемир,** ын *Лимба ши литература молдовеняскэ*, Кишинэу, 1973, № 3, п. 57-63.

2181. [CIOBANU, Lazăr] ЧОБАНУ, Лазэр, **Кантемир – поетул**, ын *Дестинул Инорогулуй. Омажиу луй Димитрие Кантемир*, Кишинэу, 1981, п. 84-94.

2182. CIOBANU, Ştefan, **Dimitrie Cantemir**, în Idem, *Istoria literaturii române vechi*. Ediţie îngrijită, note şi prefaţă de Dan Horia Mazilu, Bucureşti, Ed. Eminescu, 1989, p. 359-400.

2183. CIOBANU, Valeriu, **Relaţii literare româno-ruse în epoca feudală,** în *Studii şi cercetări de istorie literară şi folclor,* 9, 1960, nr. 2, p. 300-306.

2184. CIOCULESCU, Şerban, **Despre stilul lui Dimitrie Cantemir,** în *Tribuna,* Cluj, II, 1958, nr. 35, p. 1, 7; şi în *Varietăţi critice*, Editura pentru Literatură, Bucureşti, 1966, p. 53-61.

2185. CIOCULESCU, Şerban, **Dimitrie Cantemir, scriitorul,** în *Revista bibliotecilor*, 1973, nr. 9, p. 552-554.

2186. CIOCULESCU, Şerban, **Despre stilul lui Dimitrie Cantemir. Viaţa lui Constantin Cantemir. Viaţa şi opera lui Dimitrie Cantemir. Un studiu lingvistic despre Dimitrie Cantemir. Cantemir – retor şi artist,** în *Itinerar critic*, Vol. 2, Bucureşti, Ed. Eminescu, 1975, p. 53-86.

2187. CIOCULESCU, Şerban, **Cantemir – retor şi artist,** în *România literară,* 25 oct. 1973, p. 7; în *Dimitrie Cantemir*. Antologie, prefaţă, cronologie şi bibliografie de Suzana-Carmen Dumitrescu, Bucureşti, 1977, p. 230-234.

2188. CIORTEA, Marcela, **Gerunziul – predicat în *Divanul* lui Dimitrie Cantemir**, în *Studia in honorem magistri Vasile Frăţilă*, Timişoara, 2005, p. 157-168.

2189. CONTREA, Florin, **Cantemir despre retorică,** în *Banat,* Lugoj, an. 3, 2006, nr. 8-9, p. 11, il.

2190. CORBU, Haralambie, **Dimitrie Cantemir – scriitor**, în *Dinastia Cantemireştilor, sec. XVII-XVIII.* Coord. Andrei Eşanu, Chişinău, 2008, p. 378-387.

2191. CORBU, Haralambie, **Dimitrie Cantemir şi problema sincretismului cultural-spiritual. Câteva repere**, în *Akademos*. *Revistă de Ştiinţă, Inovare, Cultură şi Artă*, Chişinău, 2008, nr. 3 (10), p. 43-46.

2192. [CORLĂTEANU, Nicolae] КОРЛЭТЯНУ, Николае, **Димитрие Кантемир ши лимба литерарэ**, ын *Дестинул Инорогулуй. Омажиу луй Димитрие Кантемир*, Кишинэу, 1981, п. 76-83.

2193. [CORLĂTEANU, N. G.; PURICE, M.,] КОРЛЭТЯНУ, Н. Г.; ПУРИЧЕ, М., **Скице де историе а лимбий молдовенешть литераре,** Кишинэу, 1986, кап. IV, п. 171-179.

2194. CORNEA, Paul, **Originile romantismului românesc,** Bucureşti, Editura Minerva, 1972. p. 121, 242, 335, 338, 347, 358, 487, 488, 496, 633, 660.

2195. [COROBAN, Vasile] КОРОБАН, Василе, **Уманизмул луй Димитрие Кантемир (285 ань де ла дата наштерий)**, ын *Лимба ши литература молдовеняскэ*, Кишинэу, 1973, № 3, п. 19-28.

2196. [COROBAN, Vasile] КОРОБАН, Василе**, Димитрие Кантемир,** ын *История литературий молдовенешть*, 1958, вол. I, *Де ла оригинь пынэ ла 1840,* п. 88-113, Кишинэу, 1986, п. 246-277.

2197. [COROBAN, Vasile] КОРОБАН, Василе, **Кантемир – прозаторул,** ын *Ништру*, Кишинэу 1973, № 9, п. 99-111.

2198. [COROBAN, Vasile] КОРОБАН, Василе**, Димитрие Кантемир ши актуалитатя уманизмулуй сэу**, ын *Тинеримя Молдовей*, Кишинэу, 1973 (I), 3 окт.; 1973 (II), 5 окт.; 1973 (III), 7 окт.; ши ын *Дестинул Инорогулуй. Омажиу луй Димитрие Кантемир*, Кишинэу, 1981, п. 38-51.

2199. [COROBAN, Vasile] КОРОБАН, Василе**, Димитрие Кантемир – скриитор уманист,** Кишинэу, Картя Молдовеняскэ, 1974, 284 п.

2200. COROBAN, Vasile, **Dimitrie Cantemir – scriitor umanist.** Eseu. Chişinău, Ediţia a II-a, Ed. Cartea Moldovei, 2003, 296 p.
Recenzie în *Limba Română*, Chişinău, 2000, nr. 6-12, p. 125-126.

2201. COSMA, Anton, **Geneza romanului românesc**, Bucureşti, 1985.

2202. COTEANU, L., **Elemente de dialectologie a limbii române,** Bucureşti, Editura Ştiinţifică, 1961, 319 p.

2203. COTEANU, Ion, **Stilistica funcţională a limbii române,** Bucureşti, 1985, p. 41. 49, 65.

2204. [COTELNIC, F.] КОТЕЛНИК, Ф., **Димитрие Кантемир ши вокабуларул штиинцифик,** în *Лимба ши литература молдовеняскэ*, Кишинэу, 1973, nr. 3, п. 64-69.

2205. COZMULICI, Alisa, **Grădinile lui Dimitrie Cantemir,** în *International Conference of Young Researchers* (6-7 noiembrie 2008, Chişinău). Book of abstracts / science com.: Valeriu Ciorba [et. al.], Chişinău, 2008, p. 183-184.

2206. COZMULICI, Alisa, **Rolul tropilor în opera lui Dimitrie Cantemir,** în *International Conference of Young Researchers* (6-7 noiembrie 2008, Chişinău). Book of abstracts / science com.: Valeriu Ciorba [et. al.], Chişinău, 2008, p. 184-185.

2207. COZMULICI, Alisa, **Structuri alegorice în „Istoria ieroglifică”**, în *Colocviul Internaţional Filologia modernă: realizări şi perspective în context european (ediţia a II-a). Semiotica şi hermeneutica textului.* Coord. Aliona Grati, Inga Ciobanu, Chişinău, Vol. II, 2009, p. 90-93.

2208. CRĂCIUN, Victor; CRIŞAN, Const., **Literatura română în lume,** Bucureşti, 1969, p. 34, 38, 41-42.

2209. [CUCEROVA, E. A.] КУЧЕРОВА, Е. А., **Гречизме ын лимба оперелор луй Димитрие Кантемир**, ын *Проблеме де лингвистикэ*. Кишинэу, 1988, п. 115-119.

2210. CUCU, Ştefan, **Un remarcabil studiu consacrat neolatinei cantemiriene** [Nicolae, Florentina, **Neolatina cantemiriană: studii de sintaxă asupra operelor lui Dimitrie Cantemir – „De antiquis et hodiernis Moldoviae nominibus" şi „Historia Moldo-Vlachica".** Cuv. înainte de Dan Sluşanschi, Bucureşti, Ed. Cartea universiatră, 2006, 460 p.], în *Agora,* Constanţa, an. 6, 2006, nr. 22, p. 13

2211. CURTICĂPEANU, Doina, **Orizonturile vieţii în literatura veche românească (1520-1743),** Bucureşti, Minerva, 1975, p. 123-180.

2212. CVASNÎI CATANESCU, Maria, **Tehnici descriptive la Dimitrie Cantemir,** în *Limba română,* Bucureşti, 46, 1997, nr. 1-3, p. 55-62.

2213. DENSUŞIANU, Aron, **Istoria limbei şi a literaturei române.** Ed. a 2-a, Iaşi, Tipo-Litografia II. Goldner, 1894, p. 181, 228-231.

2214. DENSUŞIANU, O., **Notiţe asupra lui Dimitrie Cantemir,** în *Revista critică literară*, Iaşi, Anul II, 1894, nr. 2, p. 62-68.

2215. DENSUŞIANU, Ovid, **Evoluţia estetică a limbii române** [Curs litografiat], 1929-1930, 895 p.

2216. DIMITRESCU, Florica, **Dinamica lexicului românesc: ieri şi azi,** Bucureşti, 1995, p. 6, 66, 70, 132, 133, 141, 146, 291.

2217. **Dimitrie Cantemir. Dimensiuni ale universalităţii. Studii. Sinteze. Eseuri.** Cuvânt înainte de acad. Mihai Cimpoi. Coord. şt. de Pavel Balmuş, Svetlana Korolevski, Chişinău, Gunivas, 2008, 288 p.

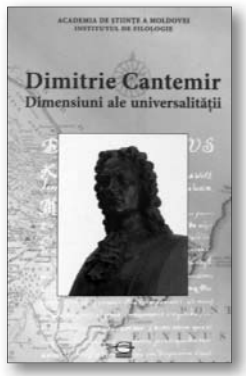

2218. [DODIŢA, G. V.] ДОДИЦА, Г. В., **Димитрие Кантемир – скрииторул,** ын *Материалы научной конференции Кишиневского госуниверситета, посвященной 300-летию со дня рождения Дмитрия Кантемира (1673-1973 гг.),* Кишинев, 1974, с. 115-125.

2219. DUMITRAŞCU, Marius, **Dimitrie Cantemir. Substratul liric al unei mari lucidităţi,** în *Săptămâna culturală a capitalei*, Bucureşti, 15 iun. 1973, nr. 132, p. 3.

2220. DUMISTRĂCEL, Stelian, **Lexic românesc: Cuvinte, metafore, expresii,** Bucureşti, 1980, p. 7, 25.

2221. DUŢU, Al., **Înnoirea structurilor literare. Umanism şi iluminism** [Dimitrie Cantemir], în *Istoria literaturii române. Studii*, Bucureşti, 1979, p. 76-78.

2222. DUŢU, Alexandru, **Cantemir şi Grimmelshausen**, în *Revista de istorie şi teorie literară*, Bucureşti, 36, 1988, nr. 3-4, p. 9-11.

2223. DUŢU, Alexandru, **Littérature de délectation et belles-lettres: de Cantemir et Grimmelshausen aux écrivains romantiques,** dans *Proceedings of the XIIth Congress of the International Comparative „Literature Association",* IV, München, 1988, p. 469-475.

2224. **Elemente de modernizare în literatură**, în *Din istoria Transnistriei (în contextul istoriei naţionale),* Chişinău, 2001, p. 75; foto.

2225. ENE, Virgiliu, **Scriitori satirici români,** Iaşi, 1982, p. 7, 11, 16.

2226. FILIP, Tănase, **Unele elemente fantastice în poezia lui Dimitrie Cantemir.** Extras din *Buletin Ştiinţific*, Seria A, vol. 2, Baia Mare, 1970, p. 145-155.

2227. FRISCH, Helmuth, **Relaţiile dintre lingvistica română şi cea europeană,** Bucureşti, 1995, p. 94, 257.

2228. FRUNZĂ, M., **Dimitrie Cantemir, scriitorul – Un glorios tricentenar,** în *Flacăra Iaşului,* 29, 1973, nr. 8258, p. 3.

2229. GÁLDI, Ladislau, **Introducere în istoria versului românesc,** Bucureşti, Editura Minerva, 1971, p. 77, 396, 399.

2230. GÁLDI, Ladislau, **Introducere în stilistica literară a limbii române,** Bucureşti, 1976, p. 89, 214, 239.

2231. GASTER, M., **Chrestomaţia română,** vol. I, Leipzig, F. A. Brockhaus, Bucureşti, Editura Socec, 1891, p. XLIII-L şi 322, 327 [Despre *Divanul,* D.Cantemir – literat].

2232. GELELEŢU, Mihai; MIHĂESCU, Ion, **Sinteze de istorie a limbii şi literaturii române,** Bucureşti, 1992, p. 29-30 [D. Cantemir personalitate proeminentă a umanismului românesc].

2233. GHEŢIE, Ion, **Introducere în studiul limbii române literare,** Bucureşti, 1982, p. 28, 74, 75, 119, 134 [Despre stilul scrierilor lui D. Cantemir].

2234. GHEŢIE, Ion, **Istoria limbii române literare: privire sintetică**, Bucureşti, 1978, p. 16, 55, 104, 105, 106, 107, 110, 114, 115, 116,

117, 118, 119, 120, 121, 221, 229, 234, 235, 236 [Limba literară la D. Cantemir].

2235. GIOSU, Ştefan, **Limba în opera lui Dimitrie Cantemir,** în *Analele ştiinţifice ale Universităţii „Al. I. Cuza",* Iaşi, serie nouă, secţiunea a III-a, tomul IV, 1958, p. 109-152.

2236. GIOSU, Ştefan, **Violenţa limbajului, o particularitate a stilului lui Dimitrie Cantemir**, în *Convorbiri literare,* Iaşi, 1971, nr. 11, p. 86-90.

2237. GIOSU, Ştefan, **Palatalizarea labialelor în opera lui Dimitrie Cantemir,** în *Analele ştiinţifice ale Universităţii „Al. I. Cuza",* Iaşi, 1972, nr. 18, p. 51-66.

2238. GIOSU, Ştefan, **Dimitrie Cantemir,** în *Analele ştiinţifice ale Universităţii „Al. I. Cuza".* Lingvistică, Iaşi, 1973, nr. 19, p. I-XVI.

2239. GIOSU, Ştefan, **Dimitrie Cantemir reformator al limbii române,** în *Cronica,* Iaşi, 1973, nr. 41, p. 9.

2240. GIOSU, Ştefan, **Dimitrie Cantemir. Studiu lingvistic,** Bucureşti, Editura ştiinţifică, 1973, 352 p. + 12 pl. (bibliografie, p. 315-329).
Recenzie de: Al. Graur, ***Limba lui Cantemir*,** în *România literară,* Bucureşti, 1973, nr. 30, p. 12.

2241. GIOSU, Ştefan, **D. Cantemir şi problemele limbii,** în *Flacăra Iaşului,* 29, 1973, nr. 8399, p. 3.

2242. GOCI, Aureliu, **Studii şi cercetări literare pentru o nouă identitate a clasicilor,** Bucureşti, 2004.

2243. GRIGORAŞ, Em., **Dimitrie Cantemir, om de ştiinţă şi literat,** în *Convorbiri literare,* Bucureşti, LVIII, octombrie 1926, p. 800-807.

2244. GRIGORAŞ, Em. C., **Cum am descoperit pe Cantemir literat,** în *Adevărul,* Bucureşti, 47, 1933, nr. 15, 192, p. 1.

2245. GRIGORAŞ, Em., **Un poem gnomic de Dimitrie Cantemir,** în *Propilee literare*, I, 1928, nr, 8, p. 9-10.

2246. HADÂRCĂ, Ion, **Poezia lui Cantemir**, în *Akademos. Revistă de Ştiinţă, Inovare, Cultură şi Artă*, Chişinău, 2008, nr. 3 (10), p. 47-51.

2247. HANEŞ, Petre V., **Istoria literaturii româneşti.** Ediţia a 3-a, Bucureşti, Editura autorului, Tipografiile Române Unite, 1924, p. 77-105.

2248. HANEŞ, Petre V., **Dimitrie Cantemir,** în Idem, *Istoria literaturii româneşti,* Bucureşti, Editura Ancora, 1924, p. 77-98; Bucureşti, 1942, p. 85-105.

2249. HANEŞ, Petre V., **Dezvoltarea limbii literare române în prima jumătate a sec. al XIX-lea,** Ediţia a II-a, Bucureşti, Editura Casei Şcoalelor, 1927, XVI + 248 p.

2250. HANEŞ, Petre V., **Studii şi cercetări**, Bucureşti, Editura Cartea românească, 1928, 214 p.

2251. HANEŞ, Petru V., **Istorie literară în călătorii. Istoria Imperiului Otoman a lui Dimitrie Cantemir,** în *Convorbiri literare,* Bucureşti, 66, 1933, p. 210-244.

2252. HANŢA, Al., **Ideea de Patrie în literatura română**, Bucureşti, 1976, p. 37-56 [Contribuţia literaturii române vechi la întemeierea scrisului românesc şi la asigurarea unităţii noastre spirituale... Umanismul. Grigore Ureche, Constantin Cantacuzino-stolnicul, Miron Costin, I. Neculce, D. Cantemir etc.].

2253. HANŢA, Alexandru, **Idei şi forme literare până la Titu Maiorescu,** Bucureşti, 1986.

2254. HAREA, Vasile, **Influenţa lui Dimitrie Cantemir asupra lui Antioh Cantemir** (**Influenţe tematice, de conţinut şi stilistice**), în *Revista de istorie şi teorie literară*, Bucureşti, tom 16, 1967, nr. 1, p. 77-87; în *Un veac de aur în Moldova (1643-1743). Contribuţii la studiul culturii şi literaturii române vechi*, Chişinău, Ed. Ştiinţa, 1996, p. 152-172; vezi şi în Idem, *Dimitrie Cantemir şi fiul său Antioh,* Iaşi, 1999, p. 81-144.

2255. HAREA, Vasile, **Ideea ciclurilor istorico-geografice la Dimitrie Cantemir şi Antioh Cantemir**, în *Revista de istorie şi teorie literară*, Bucureşti, 22 , 1973, nr. 2, p. 201-208.

2256. HAREA, Vasile, **Dimitrie Cantemir şi fiul său Antioh. Studii,** Ediţie de Sorina Bălănescu şi Mihail Harea, Iaşi, Editura Universităţii, 1999, 238 p.
Recenzii de Leonida Maniu, **Doi ctitori de cultură modernă,** în *Cronica,* Iaşi, an. 34, 1999, nr. 11, p. 2; şi de Andrei Stratulat, **Dosarul Cantemir,** în *Revista română,* Iaşi, an. 6, trim. I, 2000, nr. 1, p. 7.

2257. [HROPOTINSCHI, Andrei] ХРОПОТИНСКИЙ, Андрей, **Кантемириана,** ын Idem, *Рефлекций критиче,* Кишинэу, Литература артистикэ, 1986, п. 233-282.

2258. IONESCU, Anca Irina, **La contribution de Démètre Cantemir à la Modernisation du lexique de la langue russe,** în *Analele Universităţii Bucureşti.* Limbi şi literaturi străine, II (slave), 1977, p. 53-57.

2259. IONESCU, Anca Irina, **Dimitrie Cantemir şi începuturile literaturii bulgare moderne,** în *Revista de istorie şi teorie literară,* Bucureşti, 31, 1982, nr. 3, p. 243-248.

2260. IONESCU-RUXĂNDOIU, Liliana, **Observaţii asupra neologismelor în „Istoria ieroglifică"**, în *Analele Universităţii Bucureşti.* Limbă şi literatură română*,* 1973, nr. 2, p. 111-116.

2261. IORDAN, Iorgu, **Limba lui Cantemir,** în *Cronica,* Iaşi, 1973, nr. 43, p. 8, 11.

2262. IORDAN, Iorgu, **Cu privire la limba lui D. Cantemir**, în *300 de ani de la naşterea lui Dimitrie Cantemir,* Bucureşti, 1974, p. 53-59.

2263. IORGA, N., **Istoria literaturii române în secolul al XVIII-lea (1688-1821),** vol. I, Bucureşti, 1901, p. 274-275; vol. I, Bucureşti, 1934, p. 221, 243; vol. I. Ediţie îngrijită de Barbu Theodorescu, Bucureşti, Editura didactică şi pedagogică, 1969, p. 221-331.

2264. IORGA, N., **Istoria literaturii româneşti.** Vol. 2. **De la 1688 la 1750.** Ediţia a 2-a revăzută şi larg întregită, Bucureşti, Editura Fundaţiei Regele Ferdinand, Editura Librăriei Pavel Suru, 1926, p. 310-458.

2265. IORGA, N., **Art et littérature des Roumaine,** Paris, 1929, p. 76.

2266. IORGA, Nicolae, **Memoralişti şi eruditi,** în Idem, *Istoria literaturii româneşti. Introducere sintetică*, Bucureşti, Editura Minerva, 1985, p. 102-105.

2267. IORGULESCU, Anca; MARCU, Mihaela, **Retorica cantemiriană,** în *Scrisul românesc,* Craiova, an. 4, 2006, nr. 5-6, p. 20.

2268. **Istoria literaturii române,** Bucureşti, Editura de stat pentru literatură şi artă, 1954, Vol. I, p. 57-65.

2269. **Istoria literaturii române. Epoca veche şi Şcoala ardeleană**, Bucureşti, Litografia şi Tipografia învăţâmîntului, 1957, p. 245-280.

2270. **Istoriografia literară românească,** Bucureşti, Minerva, 1971, p. 10, 13, 20, 22, 32, 33, 42, 53, 60, 61, 63, 6667, 68, 85, 134, 142, 148, 150, 159, 162, 164, 180, 189, 201, 226, 227, 248, 288, 309, 331, 332, 335, 336, 337, 338, 393, 410, 411, 419, 426, 432, 594.

2271. ISTRATE, Gavril, **Dimitrie Cantemir şi problemele limbii,** în *Limba română*, Bucureşti, 23, 1974, nr. 1, p. 3-12.

2272. ISTRATE, I., **Originea şi dezvoltarea limbii române literare,** în vol. *Limba română literară. Studii şi articole,* Bucureşti, Editura Minerva, 1970, 115 p.

2273. ISTRATE, Ion, **Romanul „a chiave",** în Idem, *Barocul literar românesc*, Bucureşti, Editura Minerva, 1982, p. 242-282.

2274. IVĂNESCU, G.; LEONTE, L., **Fonetica şi morfologia neologismelor de origine latină şi romanică,** în *Studii şi cercetări ştiinţifice. Filologie,* Iaşi, 7, 1956, fasc. 2, p. 1-24.

2275. KOROLEVSKI, Svetlana, **Dimitrie Cantemir şi Ardealul**, în *Lumini moderatoar. Legături literar-spirituale între Moldova (Basarabia) şi Ardeal*, Bucureşti, 2002, p. 35-48.

2276. LĂUDAT, Ion D., **Cantemir Dimitrie**, în Idem, *Istoria literaturii române vechi,* Partea a 4-a, Iaşi, 1967.

2277. LĂUDAT, I. D., **D. Cantemir scriitorul**, în Idem, *Studii despre Dimitrie Cantemir*, Iaşi, Ed. Universităţii „Al. I. Cuza", 1974, p. 164-182.

2278. LĂUDAT, I. D., **Dimitrie Cantemir şi alte studii de literatură română şi didactică modernă,** Iaşi, Ed. Universităţii „Al. I. Cuza", Iaşi, 1975, 146 p.

2279. LĂUDAT, I. D., **Dimitrie Cantemir,** în Idem, *Personalităţi literare româneşti (de la Dimitrie Cantemir la P. P. Panaitescu),* Iaşi, 1988, p. 1-11.

2280. **Limba şi stilul operelor lui Dimitrie Cantemir**, în *Momente din evoluţia limbii române literare,* de Gabriel Ţepelea şi Gh. Bulgăr, Bucureşti, Editura didactică şi pedagogică, 1973, p. 78-84, 94-97.

2281. LOGHIN, Constantin, **Dimitrie Cantemir**, în Idem, *Istoria literaturii române de la început până în zilele noastre,* Bucureşti, 1940, p. 80-87.

2282. LUPAŞ, I., **Activitatea literară-ştiinţifică a lui Dimitrie Cantemir,** în Idem, *Studii, conferinţe şi comunicări istorice,* Bucureşti, Editura Casei Şcoalelor, 1927-1928, vol. I, p. 211-229.

2283. MACREA, Dimitrie, **Palatalizarea labialelor în limba română,** în *Dacoromania,* vol. IX, 1936-1938, Bucureşti, 1938, p. 92-104.

2284. MAHMUT, Nedret, **Câteva modele şi motive literare în opera lui Dimitrie Cantemir şi Ienachiţă Văcărescu**, în *Revista de istorie şi teorie literară*, Bucureşti, 1978, nr. 27, p. 345-353.

2285. MARIN-CURTICĂPEANU, V., **Dimitrie Cantemir, sinteză superioară a constantei artistice şi critice din epoca veche,** în *Originile conştiinţei critice în cultura română*, Bucureşti, Ed. Eminescu, 1981, p. 115-132.

2286. MAZILU, Dan Horia, **Dimitrie Cantemir, personalitate multilaterală a culturii şi literaturii române,** în Idem, *Un „Dracula" pe care Occidentul l-a ratat. Din istoria literaturii medievale*, Bucureşti, Ed. Floarea darurilor, 2001, p. 235-241.

2287. MICU, Dumitru, **Dimitrie Cantemir,** în Idem, *Scurtă istorie a literaturii române,* Bucureşti, Editura Iriana, vol. I, 1994, p. 72-83.

2288. MIHAIL, Zamfira, **En marge du baroque roumain,** dans *Cahiers roumains d'études littéraires,* Bucarest, 1986, 4, p. 21-33.

2289. MINEA, Ilie, **Personalitatea şi activitatea literară a lui Dimitrie Cantemir**, în *Viaţa Românească,* Iaşi, 1924, nr. 7, p. 70-92; nr. 8, p. 171-203; nr. 9, p. 365-385; nr. 10, p. 80-97; nr. 11, p. 259-273.

2290. MINEA, Ilie, **Despre Dimitrie Cantemir. Omul. Scriitorul. Domnitorul**, Institutul de Arte Grafice şi Editura Viaţa Românească, Iaşi, 1926, 422 p.

Recenzie de: M. Cost/ăchescu/, în *Ion Neculce,* Iaşi, fasc. 6, 1926, p. 390-392; N. Iorga, *Revista istorică,* Bucureşti, 13, 1927, p. 409; P. P. Panaitescu, în *Anuarul Institutului de Istorie Naţională Cluj*, 5, 1928-1930, Cluj, 1930, p. 537-541.

2291. MIRON, Paul, **Aspekte der lexikalischen Kreativität im Rumänischen,** Frankfurt-Main, 1977, 207 S.

2292. MOISESCU, Titus, **Prezenţa lui Dimitrie Cantemir în literatura lexicografică a secolului al XVIII-lea şi în prima jumătate a celui de-al XIX-lea**, în *Studii şi cercetări de istoria artei.* Seria teatru, muzică, cinematografie, Bucureşti, 1989, 36, p. 35-51.

2293. MOLDOVANU, Dragoş**, Oriental şi clasic în stilistica frazei lui Dimitrie Cantemir,** în *Anuar de lingvistică şi istorie literară*, Iaşi, tom. 19, 1968, p. 29-60.

2294. MOLDOVANU, Dragoş, **Influenţe ale manierismului grecolatin în sintaxa lui Dimitrie Cantemir: hiperbatul,** în *Studii de limbă literară şi filologie*, vol. I, Bucureşti, 1969, p. 25-50.

2295. MOLDOVANU, Dragoş, **Consideraţii privind influenţa lingvistică şi stilistică a lui Ieremia Cacavela asupra lui D. Cantemir,** în *Limba română*, Bucureşti, 22, 1973, nr. 6, p. 519-527.

2296. MOLDOVANU, Dragoş, **Autotraducerile din latină ale lui D. Cantemir (Finalitatea, caracteristici generale, semnificaţie),** în *Antichitatea şi moştenirea ei spirituală*, 1980, p. 84-100; Iaşi, 1993, p. 84-100.

2297. MOLDOVANU, Dragoş, **Dimitrie Cantemir între Orient şi Occident. Studiu de stilistică comparată,** Bucureşti, Ed. Fundaţiei Culturale Române, 1997, 255 p.

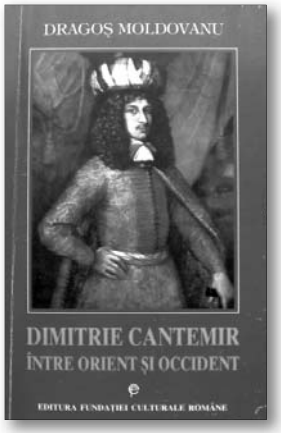

2298. MOLDOVANU, Dragoş, **Dimitrie Cantemir între umanism şi baroc. Tipologia stilului cantemirian din perspectiva figurii dominante,** Iaşi, Ed. Universităţii „Al. I. Cuza", 2002, 300 p.

2299. MORARIU, Leca, **Eminescu şi Dimitrie Cantemir,** în *Buletinul M. Eminescu,* Cernăuţi, I, 1930, nr. 1, p. 31-32.

2300. MORARU, Mihai, **Formules oraculaires et leur rôle dans la technique narrative de Cantemir,** in *Dacoromania. Jahrbuch für östliche Latinität*, Freiburg-München, 1974, 2, p. 225-232.

2301. MURNU, George G., **Studiu asupra elementului grec ante-fanariot în limba română,** Bucureşti, f.e., 1894, XXI + 69 p.

2302. MUTHU, Mircea, **Dimitrie Cantemir – un Ianus balcanic,** în *Studia Universitatis Babeş-Bolyai*, Cluj, 18, 1973, nr. 1, p. 3-13.

2303. MUTHU, Mircea**, Între balcanitate şi balcanism,** în *Literatura română şi spiritul sud-est european***,** Bucureşti, Ed. Minerva, 1976, p. 55-92.

2304. MUTHU, Mircea, **Literatura română şi spiritul sud-est european**, Bucureşti, Editura Minerva, 1976, p. 55-92.

2305. MUTHU, Mircea, **Balcanismul literar românesc. Etapele istorice ale conceptului,** I, Cluj-Napoca, 2002, p. 44-75.

2306. NEGRICI, Eugen, **Romanul politic**, în *Expresivitatea involuntară*, vol. I, Bucureşti, Ed. Cartea Românească, 1977, p. 78-98.

2307. NEGRICI, Eugen, **Limbajul critic**, în Idem, *Poezia medievală în limba română,* Craiova, Editura VLAD & VLAD, 1996, p. 208-227.

2308. NICOLAE, Florentina, **Ovidius şi Dimitrie Cantemir – Etimologia toponimului „Valahia"**, în *125 de ani de la reintegrarea Dobrogei la statul român*, Editura Ovidius University Press, Constanţa, 2003, p. 85-90.

2309. NICOLAE, Florentina, **Câteva consideraţii privind influenţa limbii române în latina lui Dimitrie Cantemir**, în volumul

Antic şi modern. In honorem Luciae Wald, Coord. Ana-Cristina Halichias si Tudor Dinu, Editura Humanitas, 2006*,* p. 449-454.

2310. NICOLAE, Florentina, **The Greek Language and the Byzantine Sources in Dimitrie Cantemir's Historical Works***,* in *Балканите – език, история, култура / The Balkans – Languages, History, Cultures*, Veliko Târnovo, 2007, p. 421-427.

2311. NICOLAE, Florentina, **Foreign names in Dimitrie Cantemir's historical works***,* in *Humanistica Lovaniensia,* Vol. LVI, Leuven, 2007, p. 343-347.

2312. NICOLAE, Florentina, **Ethnical names in Dimitrie Cantemir's historical works***,* în *Analele Stiinţifice ale Universităţii Ovidius,* Seria Filologie, Tom XVIII, Constanţa, Ovidius University Press, 2007, p. 73-76.

2313. NICOLAE, Florentina, **Consideraţii privind stilul indirect în latina cantemiriană**, în *Annales Universitatis Apulensis, Series Philologica*, 6, Tom 3, Alba Iulia, 2005, p. 169-174.

2314. NICOLAE, Florentina, **Observaţii de stilistică sintactică la nivelul propoziţiei în latina cantemiriană**, în *Analele Ştiinţifice ale Universităţii Ovidius,* Seria Filologie, Tom XVI, Constanţa, Ovidius University Press, 2005, p. 267-279.

2315. NICOLAE, Florentina, **Citat şi parafrază în latina lui Dimitrie Cantemir. Bibliografia de limbă greacă,** în *Analele Universităţii Ovidius. Facultatea de Istorie*, Tom XV, Constanţa, Ovidius University Press, 2004, p. 65-68.

2316. NICOLAE, Florentina, **Cuvinte nelatineşti în latina cantemiriană***,* în *Annales Universitatis Tergovistae. Seria Limbi moderne*, Târgovişte, 2004, nr. 14, p. 205-212.

2317. NICOLAE, Florentina, **Observaţii privind unele abateri sintactice din latina cantemiriană**, în *Analele Ştiinţifice ale Universităţii Ovidius. Facultatea de Litere*, Tom XIII, Constanţa, Ovidius University Press, 2002, p. 183-195.

2318. NICOLAE, Florentina, **Încercare de analiză contrastivă a două opere cantemiriene***,* în *Analele Dobrogei*, Serie nouă, Constanţa, An V, 1999, nr. 2, p. 283-291.

2319. NICULESCU, Al., **Structuri sinonimice binare în stilul lui Dimitrie Cantemir**, în *Dimitrie Cantemir*. Antologie, prefaţă, cronologie şi bibliografie de Suzana-Carmen Dumitrescu, Bucureşti, 1977, p. 245-250; şi în *Între filologie şi poetică,* Bucureşti, Ed. Eminescu, 1980, p. 99-105.

2320. NIŢU, George**, Arta discursului literar la Dimitrie Cantemir,** în *Revista de istorie şi teorie literară*, Bucureşti, 22, 1973, nr. 2, p. 213-218.

2321. NOICA, Constantin, **Trei cuvinte ale lui Cantemir,** în *Gazeta literară,* Bucureşti, 1968, nr. 9, p. 7; şi în *Cuvânt împreună despre rostirea românească*, Bucureşti, Ed. Eminescu, Bucureşti, 1987, p. 89-92.

2322. NOVICOV, N. I., **Principele Dimitrie Cantemir şi principele Antioh Cantemir (Portrete literare) – 1772,** în *Epopeea istorică a Cantemireştilor. Antologie: destine legendare în pagini literare,* Ediţie îngrijită, traduceri, studiu critic, note şi comentarii de Gheorghe Barbă. Cuvânt înainte de Aneta Dobre. Tehnoredactare şi *Notă asupra ediţiei* de Cristina Antonia Anore, Bucureşti, Editura Universităţii din Bucureşti, 2009, p. 49-54.

2323. PANAITESCU, P. P., **Dimitrie Cantemir,** în *Istoria literaturii române. I. Folclorul. Literatura română în perioada feudală (1400-1780).* Bucureşti, Academia Română, 1964, p. 607-639; Ediţia a II-a revăzută, Bucureşti, 1970, vol. I, p. 557-587.

2324. PANAITESCU, P. P., **Dimitrie Cantemir,** în *Convorbiri literare,* Bucureşti*,* LXXVI, 1943, nr. 9-10, p. 581-599.

2325. PANAITESCU, P. P., **Începuturile şi biruinţa scrisului în limba română,** Bucureşti, Editura Academiei, 1965, 230 p. 205, 217-219 [Despre umanismul lui Cantemir, p. 204-210].

2326. PANAITESCU, P. P., **Dimitrie Cantemir (1673-1723) – Pages of literary history,** in *Romanian Review,* Bucarest*,* 20, 1966, nr. 4, p. 47-53.

2327. PANAITESCU-PERPESSICIUS, Dimitrie, **Dimitrie Cantemir**, în *Scriitori români*, Vol. 1, Bucureşti, Ed. Minerva, 1986, p. 26-45.

2328. PAPADOPOL, Paul, **Dimitrie Cantemir şi începuturile fabulei româneşti,** în *Revista Moldovei*, Botoşani, IV, 1926, nr. 3-5, p. 31-36.

2329. PÂRVULESCU, Adrian, **Démètre Cantémir et l'étymologie de roumain *Stejar***, în *Dacoromania. Jahrbuch fur ostliche Latinität,* Freiburg-München, 1974, nr. 2, p. 278-287.

2330. PECICAN, Ovidiu, **Dimitrie Cantemir între alegorie şi basnă: două moduri de a nara istoria**, în *Biserică, societate, identitate. In honorem Nicolae Bocşan*, Cluj-Napoca, 2007, p. 503-512.

2331. PERPESSICIUS, Dimitrie S., **Menţiuni despre istoriografie literară şi folclor (1948-1956),** Bucureşti, ESPLA, 1957, p. 286-304.

2332. PERPESSICIUS [PANAITESCU, Dimitrie S.], **Locul lui Dimitrie Cantemir în literatura română,** în *Menţiuni de istoriografie literară şi folclor,* Bucureşti, Editura pentru Literatură şi Artă, 1957, p. 286-304; şi în Dimitrie Cantemir, *Antologie, prefaţă, cronologie şi bibliografie* de Suzana-Carmen Dumitrescu, Bucureşti, 1977, p. 121-134.

2333. PETROVEANU, Mihail, **Dimitrie Cantemir şi poezia de azi**, în *Viaţa româ*nească, Bucureşti*,* 26, 1973, nr. 9, p. 40-43.

2334. PETROVICI, Emil, **Limba lui Dimitrie Cantemir,** în *Limba română*, Bucureşti, II, 1953, nr. 6, p. 5-16 şi în vol. *De la Varlaam la Sadoveanu,* Bucureşti, 1958, p. 120-138.

2335. PETROVICI, I., **Dimitrie Cantemir.** Discurs rostit în aula Universităţii din Iaşi, la comemorarea a 250 de ani de la naşterea marelui învăţat, în *Adevărul literar şi artistic,* seria III, an IV, 1923, nr. 154, p. 5, şi în Vasile V. Haneş, *Antologia oratorilor români,* Bucureşti, Socec [1943], p. 235-237.

2336. PIRU, Alexandru**, Dimitrie Cantemir,** în Idem, *Literatura română veche,* Editura pentru literatură, Bucureşti, 1963, Ediţia a II-a, p. 339-381.

2337. PIRU, Al., **Istoria literaturii române.** Vol. I. **Perioada veche,** Bucureşti, Editura didactică şi pedagogică, 1970, p. 328-366.

2338. PIRU, Al., **Dimitrie Cantemir**, în Idem, *Istoria literaturii române de la origini până la 1830,* Bucureşti, Ed. Ştiinţifică şi Enciclopedică, 1977, p. 268-311.

2339. PIRU, Al., **Umanismul cronicarilor,** în *Gazeta literară,* Bucureşti, 10, 1963, nr. 14; şi în Idem, *Analize şi sinteze critice,* Craiova, Ed. Scrisul Românesc, 1973, p. 15-20.

2340. PIRU, Alexandru, **Les fables de Dimitrie Cantemir**, dans *Cahiers roumains d'études littéraires,* Editions Univers Bucarest, 2, 1973, p. 105-109.

2341. POGHIRC, Cicerone, **B. P. Haşdeu lingvist şi filolog,** Bucureşti, Editura ştiinţifică, 1968, p. 166, 168, 182, 229.

2342. POGHIRC, Cicerone, **Conceptions glottonomiques au début du siècle des lumières**, in *Dacoromania. Jahrbuch für östliche Latinität*, Freiburg-München, 1974, nr. 2, p. 243-265.

2343. POPOVICI, D., **Primele manifestări de teorie literară în cultura românească,** în *Studii literare*, II, 1942, p. 4-8.

2344. PREDESCU, Lucian, **Informaţiuni necunoscute asupra lui N. Milescu, Dimitrie Cantemir, Al. Hâjdău, Mitropolitul Dosoftei, Miron Costin, Veniamin Costache şi Vlad Dracul**, în *Adevărul literar şi artistic,* Bucureşti, 1930, nr. 476, p. 7.

2345. PROTOPOPESCU, Alexandru, **Un protoroman românesc**, în Idem, *Volumul şi esenţa*, Bucureşti, Ed. Eminescu, 1972, p. 305-322.

2346. PROTOPOPESCU, Al., **Volumul şi esenţa,** Bucureşti, Editura Eminescu, 1972, p. 237-322.

2347. PROTOPOPESCU, Dragoş, **Stilul lui Dimitrie Cantemir,** Bucureşti, Librăriile Socec, C. Sfetea, Pavel Suru; Leipzig, Otto Harrassowitz; Viena, Gerol, 1915, 46 p.; şi în *Analele Academiei Române.* Memoriile Secţiunii Literare*,* seria II, tom. XXXVII, Bucureşti, 1915, p. 125-170.

Recenzie de Gh. Ghibănescu, în *Teodor Codrescu*, Iaşi, I, 1916, nr. 4, p. 64; vezi şi Andi Bălu, **O comunicare: „Stilul lui Dimitrie Cantemir"** [de Dragoş Protopopescu], în *Convorbiri literare,* Iaşi, an. 134, 2000, nr. 7, p. 32-33, il.

2348. PUŞCARIU, Sextil, **Dimitrie Cantemir,** în Idem, *Istoria literaturii române.* Epoca veche. Ediţia a doua, Sibiu, Tiparul şi Editura Krafft şi Drotleff, 1930, p. 161-182, 228-240; Bucureşti, Editura Eminescu, 1987, p. 135-151.

2349. PUŞCARIU, S., **Pe marginea cărţilor,** în *Dacoromania,* Cluj, VII, 1921-1933, Bucureşti, 1934, p. 137-504; VIII, 1934-1935, Bucureşti, 1936, p. 276-358.

2350. PUŞCARIU, Sextil, **Études de linguistique roumaine,** Cluj-Bucureşti, Imprimeria Naţională, 1937, XIX + 508 p. + IV p. + 1 f. pl.

2351. RADIAN, Sanda, **Istorie şi alegorie – coordinate ale umanismului în opera lui Dimitrie Cantemir**, în *Corelaţii între luiteratura română şi literatura universală*, Bucureşti, Editura didactică şi pedagogică, 1971, p. 208-216.

2352. RĂDULESCU, Maria, **Aspecte ale sintaxei şi stilul lui Dimitrie Cantemir,** în *Analele Universităţii Bucureşti.* Limbă şi literatură română*,* 1973, nr. 2, p. 89-104.

2353. ROSETTI, Al., **Studii lingvistice,** Bucureşti, ESPLA, 1955, 84 p.

2354. ROSETTI, Al., **Schiţă de istorie a limbii române de la origini şi până în zilele noastra,** Bucureşti, 1976, p. 66, 67, 68.

2355. ROSETTI, Al., **Istoria limbii române.** [Vol.] 1, **De la origini până la începutul secolului al XVII-lea.** Ediţie definitivă, Bucureşti, Editura ştiinţifică şi enciclopedică, 1986, p. 931-935.

2356. ROSETTI, Al.; CAZACU, B., **Limba scrierilor lui Dimitrie Cantemir,** în Idem, *Istoria limbii române literare,* vol. I, Bucureşti, Editura ştiinţifică, 1961, p. 300-332.

2357. ROSETTI, Alexandru; CAZACU, Boris; ONU, Liviu, **Istoria limbii române literare.** Vol. I, Ediţia a 2-a, Bucureşti, Editura Minerva, 1971, p. 374-407.

2358. ROTARU, Ion, **Dimitrie Cantemir,** în Idem, *O istorie a literaturii române*, Vol. I. *De la origini până la 1900,* Bucureşti, Editura Minerva, 1971, p. 49-55.

2359. ROTARU, Ion, **Dimitrie Cantemir**, în Idem, *Literatura română veche*, , Bucureşti, Ed. Didactică şi pedagogică, 1981, p. 294-352.

2360. ROTARU, Ion, **Dimitrie Cantemir,** în Idem, *O istorie a literaturii române,* Vol. I. *De la origini până la Epoca Luminilor,* Galaţi, 1994, p. 334-392.

2361. ROTARU, Ion, **Dimitrie Cantemir şi stilul baroc,** în *Analele Universităţii Bucureşti.* Limbă şi literatură română, 22, 1973, nr. 2, p. 21-34.

2362. ROTARU, Ion, **Valori expresive în literatura română veche.** Vol. I, Bucureşti, Editura Minerva, 1976, p. 45-56.

2363. ROTARU, I., **Sadoveanu şi Cantemir,** în *Buletinul Societăţii de ştiinţe filologice din R.S. România,* Bucureşti, 1981, p. 16-23.

2364. ROTARU, Ion, **Maximum de expresivitate retorică intenţionată: Dimitrie Cantemir,** în *Valori expresive în literatura română veche*. Vol. 2, Bucureşti, Ed. Minerva, 1983, p. 153-198.

2365. ROTARU, Ion, **Dimitrie Cantemir şi scrierea cu litere latine**, în *Limba Română,* Bucureşti, 1999, nr. 3-5, p. 24-35.

2366. [RUSSEV, E.] РУССЕВ, Е., **Примул роман молдовенеск,** ын *Нистру,* Кишинэу, 1958, nr. 6, p. 116-120.

2367. RUSSO, D., **Studii istorice greco-române,** tom. II, Bucureşti, Fundaţia pentru literatură şi artă, 1939, p. 221-223.

2368. SĂNDULESCU, A., **Evoluţia conceptului de liric de la Dimitrie Cantemir la Tudor Arghezi**, în *Continuitate*, Bucureşti, Ed. Cartea Românească, 1976, p. 36-58.

2369. SBIEREA, I. G., **Mişcări culturale şi literare la românii din stânga Dunării în răstimpul de la 1504-1714**, Cernăuţi, Tipografia R. Eckhardt, 1897, p. 231-240, 252-254, 255-257, 266-267, 314-324.

2370. SCARLAT, Mircea, **Dimitrie Cantemir,** în Idem, *Istoria poeziei româneşti,* vol. I, Bucureşti, Editura Minerva, 1982, p. 95-97.

2371. SCHIFIRNEŢ, Constantin, **Acte şi idei cantemiriene în viziunea lui Eminescu,** în *Renaşterea civilizaţiei rurale româneşti*, Bucureşti, an. 2, ian.-iun. 2000, nr. 1-2, p. 46-50, il.

2372. SCLIFOS, Valeriu, **Frazeologisme specifice ale limbii vorbite în scrierile lui D. Cantemir**, în *Dimitrie Cantemir. Dimensiuni ale universalităţii. Studii. Sinteze. Eseuri.* Coord. şt. Pavel Balmuş şi Svetlana Korolevski, Chişinău, Gunivas, 2008, p. 247-255.

2373. SCRIBAN, August, **Etimologii (Cantemir),** în *Arhiva,* Iaşi, 31, 1924, nr. 1, p. 38.

2374. ŞEINEANU, L., **Istoria filologiei române.** Ed. a 2-a, Bucureşti, 1895, p. 44 [Despre „Divanul"].

2375. ŞESAN, Milan, **Dimitrie Cantemir şi limba română**, în *Mitropolia Ardealului*, Sibiu, 1973, nr. 9-10, p. 951-954.

2376. ŞIADBEI, I., **Istoria literaturii române vechi***,* Bucureşti, 1975, p. 99-105.

2377. ŞOŞA, Elizabeta, **Grafii pentru [?] în *Descriptio Moldoviae* a lui Dimitrie Cantemir**, în *Omagiu Gheorghe Bolocan*, Craiova, 2006, p. 522-526.

2378. SIMONESCU, Dan, **Preocupările despre limbă ale lui Dimitrie Cantemir***,* în *Tomis*, Constanţa, 25 iul. 1973, p. 11.

2379. SÎRBULESCU, Marin, **Poetul Dimitrie Cantemir,** în *Preocupări literare,* Bucureşti, 1941, nr. 6, p. 307-311.

2380. SÎRBULESCU, Marin, **Poezia lui Dimitrie Cantemir,** în *Tânărul scriitor,* Bucureşti, 1957, nr. 5, p. 91-93.

2381. SLUŞANSCHI, Dan; CÂMPEANU, Ilieş, **Cantemiriana latina**, în *Studii şi cercetări lingvistice,* Bucureşti, 36, 1985, nr. 3, p. 254-261.

2382. SOFRONIE, V., **Preocupări de limbă în literatura românească veche,** în *Analele Universităţii „Al. I. Cuza",* Iaşi. Serie nouă, secţ. III, Şt. sociale, tom 7, 1961, p. 32-37.

2383. SOROHAN, Elvira**, Cantemir în Cartea ieroglifelor**, Bucureşti, Ed. Minerva, 1978, 287 p.
Recenzie de Zaharia Sângeorzan, în *Cronica,* Iaşi, 1978, nr. 41, p. 4.

2384. SOROHAN, Elvira, **Singurătatea scriitorului: Geo Dumitrescu, Urmuz, Ion Creangă, Dimitrie Cantemir,** Iaşi, 2004.

2385. SOROHAN, Elvira, **Dimitrie Cantemir, modernitatea romanului**, în *Dimitrie Cantemir. Dimensiuni ale universalităţii. Studii. Sinteze. Eseuri.* Coord. şt. Pavel Balmuş şi Svetlana Korolevski, Chişinău, Gunivas, 2008, p. 35-43.

2386. STANCIU, Valeriu P., **Paratext şi alegorie la Dimitrie Cantemir şi Ion Budai-Deleanu**, în *Omagiu Virgil Cândea la 75 de ani.* Coord. Paul H. Stahl, Bucureşti, 2002, p. 267-280.

2387. ŞTEFAN, Ion, **Terminologie şi teorie literară în opera lui Dimitrie Cantemir***,* în *Limba română*, Bucureşti, 1973, nr. 5, p. 435-442.

2388. STREINU, V., **Versificaţia modernă. Studiu istoric şi teoretic asupra versului liber,** Bucureşti, Editura pentru literatură, 1966, p. 118. 123, 102.

2389. TABARCEA, Cezar, **Modele retorice la Dimitrie Cantemir,** în *Analele Universităţii Bucureşti.* Limbă şi literatură română, 1973, nr. 2, p. 105-110.

2390. TCACIUC-ALBU, Nicolae, **Dimitrie Cantemir,** în Idem, *Istoria literaturii române*. Ediţia a doua, revăzută şi lărgită, Editura autorului, Cernăuţi, 1937, p. 20-21.

2391. TEODORESCU, Al., **Dimitrie Cantemir scriitorul,** în *Convorbiri literare*, Iaşi, 1973, nr. 19, p. 4, 5, 11.

2392. ŢEPELEA, Gabriel, **Limba şi stilul operelor lui Dimitrie Cantemir,** în G. Ţepelea, Gh. Bulgăr, *Momente din evoluţia limbii române literare,* Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1973, p. 78-83.

2393. TIKTIN, H., **Studien zur umänischen Philologie,** vol. I, Leipzig, Breizkopf und Härtel, 1884, 120 p. + 3 f.

2394. TODORAN, Romulus, **Contribuţii de dialectologie română,** Bucureşti, 1984, 249 p. [Despre Cantemir, p. 7, 78, 87, 132].

2395. TOMA, Stela, **Elemente lexicale cronicăreşti în scrierile româneşti ale lui Dimitrie Cantemir,** în *Filologie şi literatură. Cercetări – Studii, adică Ispitiri, iscodiri întru limbă literară şi cultură*, Bucureşti, Ed. Semne, 2002, p. 112-115.

2396. TOMA, Stela, **Primele atestări lexicale din sfera religiilor, a filosofiei, psihologiei şi logicii în textele româneşti ale lui Dimitrie Cantemir,** în *Limbă şi Literatură*, vol. I, 1997, p. 10-26 şi în vol. *Filologie şi literatură. Cercetări – Studii, adică Ispitiri, iscodiri întru limbă literară şi cultură*, Bucureşti, Ed. Semne, 2002, p. 116-132.

2397. TOMA, Stela, **Tehnica tiparului în manuscrisele româneşti cantemiriene,** în *Filologie şi literatură. Cercetări – Studii adică Ispitiri, iscodiri întru limbă literară şi cultură*, Bucureşti, Ed. Semne, 2002, p. 147-150.

2398. TOŞA, Alexandru, **Silueta lui Cantemir privind cu mândrie construcţia frazei româneşti,** în *Vatra*, Târgu Mureş, 3, 1973, nr. 9, p. 17.

2399. URSU, Despina, **Adaptarea adjectivelor neologice (1760-1860),** în *Studii de limbă literară şi filologie,* vol. I, Bucureşti, Editura Academiei, 1969, p. 141-142, 148.

2400. URSU, N. A., **Crearea stilului ştiinţific,** în *Studii de istoria limbii române literare. Sec. XIX,* vol. I, Bucureşti, Editura pentru literatură, 1969, p. 128.

2401. URSU, N. A., **Formarea terminologiei ştiinţifice româneşti,** Bucureşti, Editura ştiinţifică, 1962, 303 p.

2402. [URSU, Tamara] УРСУ, Тамара, **Кытева кестиунь де лингвистикэ жэнералэ ын опера луй Д. Кантемир,** în *Научная сессия профессорско-преподовательского состава и сотрудников университета, посвященная итогам научной деятельности за 1964 год. Тезисы докладов,* Кишинэу, 1965, п. 181-182.

2403. [URSU, Tamara] УРСУ, Тамара, **Проблеме де лимбэ ын опера луй Д. Кантемир,** în *Лимба ши литература молдовеняскэ*, Кишинэу, 1965, № 2, п. 43-51.

2404. [URSU, Tamara] УРСУ, Тамара, **Аспекте дин активитатя де лексиколог ши лексиконяскэ а луй Д. Кантемир,** în *Проблеме де лексиколожие ши лексикографие*, Кишинэу, Картя Молдовеняскэ, 1968, п. 122-136.

2405. VÂRGOLICI, Teodor, **Începuturile romanului românesc,** Bucureşti, Editura pentru literatură, 1963, p. 24-25.

2406. VELCIU, Dumitru, **Ion Neculce,** Bucureşti, Editura tinerelului, 1968, 244 p.

2407. VELCIU, Dumitru, **Dimitrie Cantemir**, în Idem, *Miron Costin. Raporturile literare cu contemporanii şi posteritatea sa istoriografică,* Bucureşti, Ed. Minerva, 1995, p. 194-236.

2408. XENOPOL, A. D., **Istoria literaturii române de la Cantemir până la 1821,** în *Analele Academiei Române. Dezbaterile,* Bucureşti, seria II, tom 23, 1900-1901, p. 145-155; şi în *Convorbiri literare,* Bucureşti, 35, 1901, nr. 10, p. 948-950.

2409. ZAMFIRESCU, Dan, **Studii şi articole de literatură română veche,** Bucureşti, Editura pentru literatură, 1967, p. 56.

2410. ZĂRNESCU, Narcis, **Alegoricul la Dimitrie Cantemir**, în *Viaţa Românească*, Bucureşti, septembrie 1973, nr. 9, p. 71-77.

2411. ZĂRNESCU, Narcis, **The Allegory with Dimitrie Cantemir**, in *Cahiers roumains d'études litéraires,* Bucureşti, 1, 1986, p. 104-110.

2412. БАДИУ, В., **Дмитрий Кантемир – литературный герой**, в *Кодры,* Кишинев, 1973, №11, с. 143-148.

2413. БАДИУ, Василе, **Литературные страницы о Кантемире**, в кн. *Наследие Дмитрия Кантемира и современность*, Состав. Х. Корбу; Л. Чобану, Кишинев, Картя Молдовеняскэ, 1976, с. 203-217.

2414. БЛАГОЙ, Д., **Д. Кантемир**, в кн. *История русской литературы XVIII века,* Москва, 1945, с. 79-98. Изд. 3-е, 1955, с. 93-114; 4 изд., М., 1960.

2415. БОРЩ, А. Т., **Из истории молдавской филологии. Лингвистические воззрения в Молдавии XVII-XVIII вв.: (Гр. Уреке, М. Костин, Д. Кантемир)**, в *Тезисы докладов Первого Всесоюзного совещания по романскому языкознанию,* Кишинев, 1960, с. 10-11.

2416. БОРЩ, А. Т., **Лингвистические воззрения Д. Кантемира,** в *Материалы научной конференции Кишиневского госуниверситета, посвященной 300-летию со дня рождения Дмитрия Кантемира (1673-1973 гг.),* Кишинев, 1974, с. 98-114.

2417. ВЕСЕЛИТСКИЙ, В. В., **Иноязычные слова и их русские эквиваленты у Кантемира,** в кн. *Проблема современной филологии*. Сборник статей, Москва, 1965, с. 53-57.

2418. ГРЕБЕНЮК, В. П., **Д. Кантемир и Ф. Прокопович. Литертурная полемика,** в кн. *Наследие Дмитрия Кантемира и современность*, Кишинев, 1976, с. 174-181.

2419. ДВОЙЧЕНКО-МАРКОВА, Е., **Александр Хашдеу и Дмитрий Кантемир,** в *Лимба ши литература молдовеняскэ*, Кишинэу, 1973, № 3, с. 70-73.

2420. ДВОЙЧЕНКО-МАРКОВА, Е., **Пушкин и Димитрий Кантемир,** в *Лимба ши литература молдовеняскэ*, Кишинэу, 1974, № 2, с. 45-50; и в кн. *Наследие Дмитрия Кантемира и современность*, Состав. Х. Корбу, Л. Чобану, Кишинев, Картя Молдовеняскэ, 1976, с. 144-152.

2421. КОРОБАН, В., **Дмитрий Кантемир – писатель-гуманист**, в кн. *Наследие Дмитрия Кантемира и современность*. Состав. Х. Корбу; Л. Чобану, Кишинев, Картя Молдовеняскэ, 1976, с. 74-82.

2422. **Литературное наследие молдавского народа,** Кишинев, Штиинца, 1962, 70 с. Авт. И. К. Вартичан, И. С. Василенко, Ф. Д. Левит, К. Ф. Попович [Despre D. Cantemir, p. 18-20].

2423. ЧИМПОЙ, Михай, **Димитрие Кантемир**, в Idem, *Провидцы духа: классики румынской литературы. Штрихи к портретам*, Кишинев, 1997, с. 43-45.

2424. ЧИМПОЙ, Михай, **Миры Кантемира** (из книги «Провидцы духа»), в *Кодры. Молдова литературная,* Кишинев, 2003, Nr. 1-2, p. 3-4.

2425. ЧОБАНУ, Л., **Политическая сатира Д. Кантемира,** в кн. *Наследие Дмитрия Кантемира и современность*, Состав. Х. Корбу, Л. Чобану, Кишинев, Картя Молдовеняскэ, 1976, с. 115-126.

2426. ЯЦИМИРСКИЙ, А. И., **Из истории славянской письменности в Молдавии и Валахии XV-XVII вв. (введение к изучению славянской литературы у румын)**: Тырновские тексты молдавского происхождения и заметки к ним, [Санкт-Петербург], 1903, С. XVIII, 174, 9 л. fasc.

7.2. Etnolog şi folclorist

2427. BERZA, M., **Demetrius Cantemir's contribution to folklore**, in *Jubilee Congres of the Folklore Society,* 19-25 sept. 1928. Paper and Transaction. London, 1930, p. 164-167.

2428. BISTRIŢEANU, Al., **Creaţia populară ca preocupare şi izvor de inspiraţie la Dimitrie Cantemir şi Nicolae Bălcescu,** în *Studii şi cercetări de istore literară şi folclor*, Bucureşti, II, 1953, p. 23-54.

2429. BISTRIŢEANU, Al., **Teorie şi inspiraţie folclorică la predecesorii lui V. Alecsandri,** Bucureşti, Editura Minerva, 1977, p. 8-106.

2430. BOTEZ, Liliana, **Elemente de umanism popular în legendele turceşti receptate de Dimitrie Cantemir,** în *Revista de istorie şi teorie literară,* Bucureşti, tom 25, 1976, nr. 1, p. 125-136.

2431. [BOTEZATU, Gr.] БОТЕЗАТУ, Г., **Мотив фолклорик ын контекст литерар,** în *Дестинул инорогулуй. Омажиу луй Димитрие Кантемир,* Кишинэу, 1981, п. 212-221 [În romanul „Istoria ieroglifică"].

2432. CANDREA, I. A., **Vrăjile de ursită de Anul Nou**, în *Luceafărul. Almanah,* 1984, p. 110-112.

2433. CARACOSTEA, D., **Poezia tradiţională română. Balada populară şi doina.** În 2 volume. Ediţie critică de D. Şandru. Bucureşti, Editura pentru literatură, 1969, vol. I, p. XXVII, 63-64; vol. II, p. 18, 25, 445, 453, 456-457.

2434. CARAMAN, Petru, **L'ethnographe Cantemir et le folklore du Proche-Orient**, in *Dacoromania. Jahrbuch für östliche latinität,* Freiburg-München, 2, 1974, p. 313-341; 1975-1976, nr. 3, p. 237-270; 1988, nr. 7, p. 265-273.

2435. CARAMAN, Petru, **Studii de etnologie,** Bucureşti, 1998, p. 29, 30, 330, 331, 334, 355, 356 [Tradiţiile în operele lui D. Cantemir].

2436. CARTOJAN, Laetiţia, **Legenda „Mama lui Ştefan cel Mare". D. Cantemir, izvorul baladelor din sec. al XIX-lea,** în *Cercetări literare*, V, Bucureşti, M. O., Imprimeria Naţională, 1943, p. 65-98 + VII f. planşe.

2437. [CHIROŞCO, V. P.,] КИРОШКО, В. П., **Димитрие Кантемир – фолклорист,** în *Материалы научной конференции Кишиневского Госуниверситета, посвященной 300-летию со дня рождения Дмитрия Кантемира (1673-1973 гг.)*, Кишинев, 1974, p. 126-131.

2438. CHIŢIMIA, I. C., **Elemennte folclorice în literatura veche românească la Dimitrie Cantemir,** în *Probleme de bază ale literaturii române vechi*, Bucureşti, Ed. Academiei Române, 1971, p. 442-444.

2439. CIRIMPEI, Victor, **Ponderea etnologicului în scrisul cantemirean,** în *Revista de lingvistică şi ştiinţă literară*, Bucureşti, 2003, nr. 3-4, p. 3-11.

2440. CIRIMPEI, Victor, **Dimitrie Cantemir – etnolog**, în *Dinastia Cantemireştilor. Sec. XVII-XVIII.* Coord. Andrei Eşanu, Chişinău, Ed. Ştiinţa, 2008, p. 359-376.

2441. COMIŞEL, Emilia, **Obiceiuri şi genuri folclorice atestate la Dimitrie Cantemir şi actualitatea lor,** în *Muzica*, Bucureşti, 1973, 23, nr. 9 (250).

2442. COMIŞEL, Emilia, **Dimitrie Cantemir şi folclorul românesc,** în *Mehedinţi – istorie şi cultură.* Comunicări prezentate la primul simpozion interjudeţean de valorificare a documentelor inedite, Drobeta Turnu-Severin, 26-27 aprilie 1978] Vol. II, Drobeta-Turnu-Severin, Comitetul judeţean de cultură şi educaţie socialistă, 1978, p. 491-502.

2443. **Creaţia populară.** Curs teoretic de folclor românesc din Basarabia, Transnistria şi Bucovina, Chişinău, Ştiinţa, 1997, p. 14-19.

2444. [DODON, E. G.] ДОДОН, Е. Г., **Проблеме де културэ ши фолклор ын „Дескриеря Молдовей",** în *Материалы научной конференции Кишиневского госуниверситета, посвященной 300-летию со дня рождения Дмитрия Кантемира (1673-1973 гг.)*, Кишинев, 1974 p. 151-156.

2445. **Elogiu folclorului românesc,** Bucureşti, 1969, p. VIII, XV, XVI, 475, 477, 478, 579, 610, 616, 632, 638, 639, 640, 642, 648, 649, 652.

2446. FLORESCU, Florea Bobu, **Elemente etnografice în opera lui Dimitrie Cantemir „Descrierea Moldovei",** în *Studii şi cercetări de istoria artei*, Bucureşti, II, 1955, nr. 1-2, p. 15-27.

2447. FOCHI, Adrian, **Dimitrie Cantemir – etnograf şi folclorist,** în *Revista de etnografie şi folclor,* Bucureşti, IX, 1964, nr. 1, p. 71-102; nr. 2, p. 119-142; şi în Idem, *Valori ale culturii populare româneşti.* Vol. 2, Bucureşti, Ed. Minerva, 1988, p. 287-358.

2448. [**Folclorul obiceiurilor de familie**] **Фолклорул обичеюрилор де фамилие,** Кишинэу, Штиинца, 1979, п. 8-9 [Informaţii referitoare la ritualurile de familie la D. Cantemir în „Descrierea Moldovei"].

2449. GHIRCOIAŞIU, Romeo**, Démètre Cantemir: etnographe et muzicien**, dans *III-eme Session Scientifique Internationale „Musica Antique Europae Orientalis".* Communication, Bydgoszoz, 1972, p. 529-550.

2450. GIOSU, Ştefan, **Elementul popular în opera lui Dimitrie Cantemir,** în *Analele ştiinţifice ale Universităţii „Al. I. Cuza",* Iaşi, tomul XVI, secţiunea III (ştiinţe sociale), Lingvistică (serie nouă), 1970, p. 67-91 şi extras, 25 p.

2451. GOROVEI, A., **Descântecele românilor,** Bucureşti, Imprimeria Naţională, 1931, p. 57-58.

2452. GUBOGLU, Mihail, **Dimitriye Kantemir'in eserinde Türk Folkloru**, in *Uluslararasi Türk Folklor Semineri Bildirileri*. Vol. 1, Ankara, 1974, p. 383-390. În lb. turcă.

2453. HANDRABURA, L. **Dimitrie Cantemir, precursor al etnologiei româneşti,** în *Cugetul,* Chişinău, 2003, nr. 4, p. 16-18.

2454. HÂNCU, Andrei, **Folclor şi etnografie în „Descrierea Moldovei**", în *Destinul inorogului,* Chişinău, 1981, p. 224-232.

2455. **Introducere în etnologie,** Bucureşti, 1980, p. 55, 56, 57.

2456. IONESCU, Ion, **Arte şi obiceiuri în opera lui Dimitrie Cantemir (1673-1723)**, în *330 de ani de la naşterea lui Dimitrie Cantemir, personalitate marcantă a culturii europene,* Bucureşti, 2004, p. 55-57.

2457. MIHĂILESCU, Vintilă, **Géographe et etnographie dand l`oevre de Démètre Cantemir**, dans *Revue roumaine d`histoire,* Bucureşti, tom. XII, 1973, nr. 5, p. 903-917.

2458. MIHĂILESCU, Vintilă, **Geografie şi etnografie în epoca lui Dimitrie Cantemir,** în *300 de ani de la naşterea lui Dimitrie Cantemir,* Bucureşti, 1974, p. 85-99.

2459. ODOCHICIUC, Victor; FRUNZE, Vasile, **Dimitrie Cantemir şi Constantin Rădulescu-Motru despre tradiţiile naţionale,** în *Dimitrie Cantemir (1673-1723). Materialele simpozionului ştiinţific consacrat aniversării a 325-a de la naştere,* Chişinău, 1998, Chişinău, Ed. Civitas, 1999, p. 72-79.

2460. OLOSZ, Katalin, **Referiri etnografice şi folclorice în „Descriptio Moldaviae" de Dimitrie Cantemir**, în *De la umanism la iluminism*, Târgu-Mureş, 1994, p. 79-86.

2461. PĂUN, Octav, **Dimitrie Cantemir, etnograf şi folclorist,** în *Analele Universităţii Bucureşti. Limbă şi literatură română,* 1973, nr. 2, p. 35-40.

2462. PERPESSICIUS, Dimitrie S., **Menţiuni despre istoriografie literară şi folclor (1948-1956),** Bucureşti, ESPLA, 1957, p. 286-304.

2463. PETRESCU, Nicolae, **Aspecte etnografice în opera lui Dimitrie Cantemir,** în *Probleme de geografie,* Bucureşti, Ed. Academiei RPR, 1955, 2, p. 7-18.

2464. [PURICE, M. P.] ПУРИЧЕ, М. П., **Елементе популаре ын функцие де синониме ын романул „История иероглификэ" де Д. Кантемир**, ын *Проблеме де историе а лимбий,* Кишинэу, Штиинца, 1986, п. 94-101.

2465. **[Schiţă de folclor moldovenesc] Скицэ де фолклор молдовеняск,** Кишинэу, 1965, п. 23-24, 127, 176, 179, 391.

2466. SMĂRĂNDESCU, Vasile, **Serbări şi datine folclorice româneşti**, în *Magazin istoric,* Bucureşti, 1988, nr. 8, p. 61-62.

2467. SOLCANU, Ion, **Dimitrie Cantemir – consideraţii etnografice**, în *Cronica*, Iaşi, 8, 1973, nr. 35, p. 10.

2468. VRABIE, Gheorghe, **Preocupări de folclor în vechea literatură română: Dosoftei, Ion Neculce, Stolnicul Constantin Cantacuzino, Dimitrie Cantemir,** în vol. *Folcloristica română, evoluţie, curente, metode,* Bucureşti, Editura pentru literatură, 1968, p. 8-13, 22-26, 346, 402, 404.

2469. VULCĂNESCU, Romulus, **Etnologie juridică,** Bucureşti, Editura Academiei, 1970, p. 169, 171, 175.

2470. ТКАЧ, Ефим, **Крупнейший теоретик и этнограф. Музыкальная деятельность Д. Кантемира**, в *Советская музыка,* Москва, 1974, Nr. 12, с. 133-135.

2471. ЧЕБАН, И. Д., **Молдавская народная лирическая поэзия. Необрядовая песня,** Кишинэу, Штиинца, 1973, с. 25, 56, 65 [D. Cantemir şi creaţia populară orală].

2472. ЧИРИМПЕЙ, Виктор, **Болгарские народные песни, подтверждающие высказывание Димитрия Кантемира о Дойне как имени фракийского божества [Cântece populare bulgăreşti confirmând opinia lui Dimitrie Cantemir despre Doina ca nume de zeitate tracică],** în *Relaţiile moldo-bulgare în epoca medie şi modernă*, Chişinău, 1998, p. 167-179.

7.3. Muzician şi compozitor

2473. ALEXANDRU, Tiberiu, **Démètre Cantemir et la musique orientale,** dans *Muzica*, Bucureşti, 23, 1973, nr. 11.

2474. ALEXANDRU, Tiberiu, **Dimitrie Cantemir şi muzica orientală,** în *Revista de etnografie şi folclor*, Bucureşti, tomul XVIII, 1973, nr. 5, p. 335-348; şi în *Folcloristică. Organologie. Muzicologie*, Bucureşti, Editura Muzicală, 1980.

2475. AREL, H. Sadettin, **„Kitâb-ı ilm-i mûsikî" ve „Kantemiroğlu'nun Nota Mecmûası"**, in *Şehbal*, 1909-1913, s. 12-85.

2476. BEHAR, Cem, **Klasik Türk Musikisi Üzerine Denemeler**, Istanbul, 1987.

2477. BOATCĂ, Silvestru, **Dimitrie Cantemir,** Bucureşti, Ed. Recif, 1995, p. 40-41. Colecţia Scriitori români comentaţi, nr. 15 [Despre lucrarea lui D. Cantemir „Tratatul de muzică turcească"].

2478. BOTEZ, Liliana, **Dimitrie Cantemir şi muzica,** în *Athenaeum,* Bucureşti, 1939, nr. 2, p. 111-115.

2479. BRATIN, Jack, **Calendarul muzicii universale**, Bucureşti, 1966, p. 267-268.

2480. BRÂNCUŞI, Petre, **Istoria muzicii româneşti – Compendiu,** Bucureşti, 1969, p. 71-76 [Cu un portret, o compoziţie şi un desen de Cantemir].

2481. BRÂNCUŞI, Petre, **Muzica românească şi marile ei primeniri,** Vol. 1, Bucureşti, 1978, p. 231-359, il.

2482. BREAZUL, George, **„Răpirea din Serai" de Mozart şi muzica turcească a lui Cantemir,** în *Pagini din istoria muzicii româneşti*, Ed. de Gh. Firca, vol. IV, Bucureşti, Ed. Muzicală, 1977.

2483. BREAZUL, George, **Mozart – Cantemir. Cântecul şi jocul popular românesc**, în *La bicentenarul naşterii lui Mozart*, 1756-1956, Bucureşti, 1957.

2484. BURADA, T., **Tanz und Spiel bei den Rumänen,** in *Das literarische Rumänen,* Bucureşti, I, 1889, nr. 3, p. 107-117.

2485. BURADA, T., **Scrierile Domnului Moldovei Dimitrie Cantemir despre muzica turcească,** în *Evenimentul,* VI, 23 oct. 1898, nr. 1656, p. 1-2; 24 oct. 1898, nr. 1657, p. 1-2.

2486. BURADA, T., **Scrierile muzicale ale lui Dimitrie Cantemir, domnitorul Moldovei,** în *Analele Academiei Române*, Mem. Secţ

Literare, seria II, tom XXXII, 1909-1910, nr. 4, Bucureşti, 1911, p. 79-192; extras, Bucureşti, Leipzig, Viena, Socec, Otto Harrassovitz, Gerold, 1911, 114 p.; şi în Idem, *Opere*. Vol. II, Bucureşti, Ed. Muzicală, 1975, p. 43-137.

Recenzii: V. D., în *Viaţa Românească.* Revistă literară şi ştiinţifică, Iaşi, 1912, Vol. XXIV, anul VII, p. 300; Cosma, Viorel, **Un studiu inedit despre Cantemir,** în *Luceafărul,* Bucureşti, 1973, Nr. 30, p. 1.

2487. BURADA, Theodor, **Un prince moldave musician,** dans *Revue de Roumanie*, 1910, nr. 1, p. 8-10; şi în Idem, *Opere,* vol. II, Bucureşti, Ed. Muzicală, 1975, p. 38-42.

2488. BURADA, Theodor T., **Dimitrie Cantemir musician,** în *Luceafărul*, Bucureşti, 16, 1973, nr. 30, p. 4; şi în Idem, *Opere,* Vol. 2, Bucureşti, 1975, p. 25-29.

2489. CEMIL, Mesut, **Dimitrios Kamtemirou la musique turque vers le début du XVIIIe siècle**, dans *La Quinzaine d'Ankara*, I/7, 1947, s. 4-5.

2490. CIOBANU, Gheorghe, **Un cântec al lui Dimitrie Cantemir în colecţia lui Anton Pann,** în *Revista de folclor*, Bucureşti, 2, 1957, nr. 3, p. 81-96.

2491. CIOBANU, Gheorghe, **Circulaţia în ţară a unor creaţii muzicale ale lui Dimitrie Cantemir,** în *Studii de etnomuzicologie şi bizantinologie*, vol. 3, Bucureşti, Ed. Muzicală a UCMR, 1992.

2492. CIOBANU, Ştefan, **Istoria literaturii române vechi,** Chişinău, 1992 [Despre muzica turcească în *Istoria Imperiului Otoman*, p. 599].

2493. CIORTEA, Iacob, **Structuri modale şi ritmice în creaţia muzicală a lui Dimitrie Cantemir,** în *Muzica,* Bucureşti, 23, 1973, nr. 9 (250), p. 22-29.

2494. COSMA, Octavian Lazăr, **Muzica orientală şi Dimitrie Cantemir,** în *Hronicul muzicii româneşti,* Vol. I, Bucureşti, Ed. Muzicală a Uniunii Compozitorilor, 1973, p. 81, 232, 238, 247, 350, 351, 355-360, 377, 386-398, 400, 443, 451, 452, 454, 457, 458.

2495. COSMA, Viorel, **Anul Cantemir. Contribuţii inedite la studiul moştenirii muzicale a lui Dimitrie Cantemir**, în *Muzica*, Bucureşti, 23, 1973, nr. 7 (248); nr. 11 (252).

2496. COSMA, Viorel, **Dimitrie Cantemir: consideraţii estetice şi muzical-etnografice – Antologie de texte**, în *Muzica*, Bucureşti, 23, 1973, nr. 9 (250).

2497. COSMA, Octavian Lazăr, **Universul muzicii româneşti,** Bucureşti, 1995, 589 p. [Despre Cantemir p. 424).

2498. COSMA, Viorel, **Curierul artelor. Anul Cantemir. Muzicianul**, în *Tribuna României*, Bucureşti, 2, 1973, nr. 17, 15 iulie.

2499. COSMA, Viorel, **Dimitrie Cantemir, muzician, enciclopedist,** în *Informaţia Bucureştiului*, Bucureşti, 20, 1973, nr. 6180.

2500. COSMA, Viorel, **Documente muzicale ieşene în arhivele străine (III). Oraşul Iaşi, leagănul educaţiei muzicale a lui Dimitrie Cantemir**, în *Cronica*, Iaşi, 8, 1973, nr. 30 (391).

2501. COSMA, Viorel, **Pe urmele unei lucrări necunoscute [„Introducere în muzica turcească"]. Tricentenar Dimitrie Cantemir**, în *Contemporanul,* Bucureşti, 1973, nr. 34, p. 8.

2502. COSMA, Viorel, **Cantemir şi literatura muzicală europeană,** în *România literară*, Bucureşti, 1973, 26 şi 28 iunie.

2503. COSMA, Viorel, **The musical inheritance of the Romanian Prince Dimitrie Cantemir,** in *Romanian Review,* Bucarest, 27, 1973, nr. 4, p. 40-41.

2504. COSMA, Viorel, **Contribuţii documentare asupra muzicianului Dimitrie Cantemir,** în *Convorbiri literare,* Iaşi, 1973, nr. 19, p. 10.

2505. COSMA, Viorel, **Contribuţii inedite la studiul moştenirii muzicale a lui Dimitrie Cantemir,** în *Muzica,* Bucureşti, 1973, nr. 7, p. 10-23; nr. 11, p. 13-28.

2506. COSMA, Viorel, **Le musicien Démètre Cantemir dans la littérature européenne du XVIIIe siècle**, dans *Revue des études sud-est européennes,* Bucarest, 11, 1973, nr. 4, p. 657-676.

2507. COSMA, Viorel, **Muzica şi „Istoria ieroglifică"**, în *Luceafărul,* Bucureşti, 1973, nr. 42, p. 1.

2508. COSMA, Viorel, **Muzicianul Dimitrie Cantemir în literatura europeană din secolele XVIII-XIX**, în *Studii de muzicologie*, Bucureşti, Editura Muzicală a Uniunii Compozitorilor, 1973, vol. IX, p. 5-42; şi în *Studii şi materiale. Istorie. Muzeul judeţean Suceava,* 1973, nr. 9, p. 7-43 (fig., facs).

2509. COSMA, Viorel, **Dimitrie Cantemir. Personalitate muzicală de prestigiu universal – 300 de ani de la naştere,** în *Luceafărul*, Bucureşti, 16, 1973, nr. 33 (590); şi în *Flacăra. Almanah'74*, XII, 1973.

2510. COSMA, Viorel, **Personalitatea muzicală a lui Dimitrie Cantemir în contextul culturii europene din secolele XVIII-XIX,** în *Studii. Revistă de istorie,* Bucureşti, tom 26, 1973, nr. 5, p. 991-998.

2511. COSMA, Viorel, **Contribuţii noi asupra muzicianului Dimitrie Cantemir,** în *Convorbiri literare*, Iaşi, 15 oct. 1973, nr, 19 (43).

2512. COSMA, Viorel**, A manynsided musician**, in *Romania Today*, Bucureşti, nr. 9, sept. 1973, p. 37-39.

2513. COSMA, Viorel, **Der musiker Demeter Cantemir,** în *Dacoromania. Jahrbuch für östliche Latinität*, Freiburg-München, 1974, nr. 2, p. 342-346.

2514. COSMA, Viorel, **Două milenii de muzică pe pământul României: introducere în istoria muzicii româneşti,** Bucureşti, 1977, p. 36, 46.

2515. COZMEI, Mihai, **Muzicologul,** în *Cronica,* Iaşi, 26 oct. 1973, nr. 43, p. 6.

2516. CREŢU, Romeo, **Dimitrie Cantemir şi muzica turcă**, în *Familia,* Oradea, 9, 1973, nr. 9, p. 13, 16.

2517. DUMITRESCU-BUŞULENGA, Zoe; SAVA, Iosif, **Dimitrie Cantemir – prinţul muzicii,** în *Muzica şi literatura*, vol. 1, Bucureşti, Ed. Cartea Românească, 1986, p. 13-24.

2518. DUMITRESCU-BUŞULENGA, Zoe; SAVA Iosif, **Muzica şi literatura: scriitori români,** vol. 3, Bacău, Cartea Românească, 1994, p. 5, 28, 32, 39.

2519. GHILAŞ, Victor, **Demersul teoretico-practic al lui Dimitrie Cantemir în muzica clasică turcească**, în *Sud-Est. Artă, Cultură, Civilizaţie*, Chişinău, 2002, nr. 2, p. 123-129.

2520. GHILAŞ, Victor, **Dimitrie Cantemir – instrumentist şi pedagog muzical,** în *Arta*, Chişinău, 2003, p. 124-129.

2521. GHILAŞ, Victor, **Etnografia muzicală în preocupările lui Dimitrie Cantemir,** în *Revista de lingvistică şi ştiinţă literară,* Chişinău, 2003, nr. 5-6, p. 3-9.

2522. GHILAŞ, Victor, **Opera lui Dimitrie Cantemir – sursă de cercetare organologică,** în *Arta,* Chişinău, 2004, p. 57-60.

2523. GHILAŞ, Victor, **Dimitrie Cantemir – precursor al pedagogiei muzicale,** în *Învăţământul muzical la Chişinău: istorie şi contemporaneitate,* Chişinău, Ed. Grafema Libris, 2004, p. 22-27.

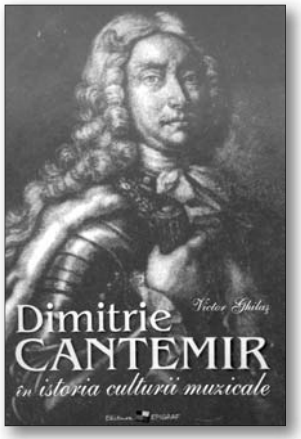

2524. GHILAŞ, Victor, **Dimitrie Cantemir în istoria culturii muzicale,** Chişinău, Ed. Epigraf, 2004, 280 p.

2525. GHILAŞ, Victor, **Dimitrie Cantemir şi muzica religioasă,** în *Arta,* Chişinău, 2005, p. 63-67.

2526. GHILAŞ Victor, **Muzica în familia Cantemireştilor**, în *Arta' 2007. Arte audiovizuale*, Chişinău, 2007, p. 29-42.

2527. GHILAŞ, Victor, **Creaţia muzicală cantemiriană,** în *Buletin ştiinţific. Revistă de Etnografie, Ştiinţele Naturii şi Muzeologie* (serie nouă), vol. 3 (16), Chişinău, 2005, p. 191-200; şi în *Dimitrie Cantemir. Dimensiuni ale universalităţii. Studii. Sinteze. Eseuri.* Coord. şt. Pavel Balmuş, Svetlana Korolevshi, Chişinău, 2008, p. 189-201.

2528. GHILAŞ, Victor, **Dimitrie Cantemir – muzicianul ca expresie a culturii umaniste**, în *Arta' 2008. Arte audiovizuale*, Chişinău, 2008, p. 18-23.

2529. GHILAŞ, Victor, **Dimitrie Cantemir şi arta muzicală (theoretician, compozitor, instrumentist şi pedagog),** în *Dinastia Cantemirştilor. Sec. XVII-XVIII.* Coord. şi red. şt. acad. Andrei Eşanu, Chişinău, Ed. Ştiinţa, 2008, p. 389-427.

2530. GHIRCOIAŞIU, Romeo, **Démètre Cantemir: etnographe et muzicien,** dans *III-eme Session Scientifique Internationale „Musica Antique Europae Orientalis"*, Communication, Bydgoszoz, 1972, p. 530-550.

2531. GHIRCOIAŞIU, Romeo, **Muzicianul,** în *Tribuna*, Cluj, 1973, nr. 43, p. 12-13.

2532. GHIRCOIAŞIU, Romeo, **Personalitatea lui Dimitrie Cantemir şi unele aspecte ale gândirii sale muzicale,** în *Lucrări de muzicologie*, Bucureşti, vol. 5, 1967, p. 41-49.

2533. GRIGOR, Viorica, **Dimitrie Cantemir – muzician, desenator şi istoric de artă: 330 de ani de la naştere**, în *Bibliotheca Septentrionalis: Buletin semestrial.* Bibl. Judeţeană „Petre Dulfu", Baia Mare, 2003, nr. 1, p. 102-106.

2534. HABENICHT, Gottfried, **Der Musiker Dimitrie Cantemir. Ein Beitrag zur Würdigung seiner Persönlichkeit,** in *Neuer Weg,* Bucureşti, 25, 1973, nr. 7599, S. 3.

2535. LUPCHIAN, Gabriela, **Dimitrie Cantemir şi muzica**, în *330 de ani de la naşterea lui Dimitrie Cantemir, personalitate marcantă a culturii europene*, Bucureşti, 2004, p. 26-30.

2536. MOLDOVEANU, Nicu, **Preocupări musicale ale lui Dimitrie Cantemir**, în *Mitropolia Olteniei*, Craiova, nr. 25, 1973, nr. 11-12.

2537. NOICA, Constantin, **Despre lautărism**; **Dimitrie Cantemir**, Bucureşti, Humanitas, 2007, 97 p.

2538. O'CONNELL, John Morgan, **Cantemir: Music in Istanbul and Ottoman Europe around 1700 (review)**, in *Asian Music*, 37, 2006, nr. 1, p. 153-157

2539. O'CONNELL, John Morgan, **The Edvâr of Demetrius Cantemir: Recent Publications**, in *Ethnomusicology Forum*, 14, 2005, nr. 2, p. 235-239.

2540. PETICEL, Viorica-Despina, **Prinţul muzician Dimitrie Cantemir**, în *Palatul de Justiţie,* Bucureşti, 1974, nr. 12.

2541. POPESCU-JUDEŢ, Eugenia, **Dimitrie Cantemir et la musique turque,** dans *Studia et acta orientalia,* Bucharest, VII, 1968, p. 199-213.

2542. POPESCU-JUDEŢ, Eugenia, **Dimitrie Cantemir – muzicianul,** în *Magazin istoric,* Bucureşti, 1969, nr. 11 (32), p. 80-81.

2543. POPESCU-JUDEŢ, Eugenia, **Dimitrie Cantemir's Theory of Turkish Art Music,** in *Studies in Orintal Arts,* Pittsburgh, Duquesne University Press, 1981, p. 99-170.

2544. POPESCU-JUDEŢ, Eugenia, **Cantemir, muzician în Constantinopol,** în *Viaţa românească*, Bucureşti, 26, 1973, nr. 9, p. 202-204.

2545. POPESCU-JUDETZ, Eugenia, **Prince Dimitrie Cantemir: theorist and composer of Turkish music,** [in English, also translated into Turkish], Istanbul, PanYayıncılık, 1999, 224 p. + LC.

2546. POPESCU-JUDETZ, Eugena, **Prens Dimitrie Cantemir**. **Türk Musıkisi Bestekârı ve Nazariyatçısı**. Çev. Selçuk Alimdar, İstanbul, Pan Yayıncılık, 2000.

2547. POPESCU-JUDEŢ, Eugenia, **Dimitrie Cantemir Musiki**, md. DIA., Istanbul, 2001, c. 24, s. 322 vd.

2548. POPOVICI, Doru, **Concepţia artistică a lui Dimitrie Cantemir**, în *Muzica*, Bucureşti, 23, 1973, nr. 9 (250).

2549. POPOVICI, Doru; MIEREANU, Costin, **Începuturile muzicii culte româneşti,** Bucureşti, Editura Tineretului, 1967, p. 12, 14, 15, 32.

2550. POSLUŞNICU, Mih. Gr., **Dimitrie Cantemir, compozitor şi artist muzical**, în *Adevărul literar şi artistic,* Bucureşti, 18 noiemb. 1923, nr. 154, p. 8.

2551. POSLUŞNICU, Mih. Gr., **Istoria muzicei la români.** Cu o prefaţă de Nicolae Iorga, Bucureşti, Cartea românească, 1928, p. 317-324.

2552. POSLUŞNICU, Mihail Gr., **Muzicalitatea lui Dimitrie Cantemir, domn al Moldovei,** în *Istoria musicei la români, de la Renaştere până'n epoca de consolidare a culturii artistice*, Bucureşti, Ed. Cartea Românească, 1928.

2553. **Reflexe culturale greceşti în colecţiile muzicale ale lui Dimitrie Cantemir şi François Rouschitzki**, în *Conferinţa ştiinţifică „Relaţiile moldo-elene din adâncul veacurilor".* Chişinău, Ed. Paragon, 2006, p. 74-77.

2554. REICHARDT, Johann Friederich, **[Despre Cantemir],** in *Musikalische Kunstmagazin,* Band I, I-IV Stück, Berlin, 1782, p. 51-52.

2555. SHILOAH, Amnon, **La Musique dans le mobde de l'islam. Une etude socio-culturelle,** Fayard, 2002, p. 210-211.

2556. [STOIANOV, Petr] СТОЯНОВ, Петр, **Димитрие Кантемир – теоретичян музикал ши композитор**, ын *Дестинул Иноrогулуй: Омажиу луй Димитрие Кантемир, Кишинэу,* 1981, п. 96-105.

2557. SÜRELSAN, Ismail Baha, **„Kantemiroğlu ve Türk Musikisi"**, in *Dimitrie Cantemir (1673-1723),* Ankara, Türkiye Milli Komisyonu, 1975, s. 73-108.

2558. TĂNĂSESCU, Manuela, **Muzicianul Cantemir,** în *Despre „Istoria ieroglifică"*, Bucureşti, Ed. Cartea Românească, 1970.

2559. [TCACI, E.] ТКАЧ, Е., **Премьере, портрете,** Кишинэу, 1977, p. 50-61.

2560. [TCACI, Efim] ТКАЧ, Ефим, **Димитрие Кантемир – музичиан**, în *Нисmру,* Кишинэу, 1977, nr. 4, p. 153-157; şi în *Moldova şi lumea*, Chişinău, 1995, nr. 7-8, p. 17-18.

2561. TCACI, E., **Dimitrie Cantemir şi muzica**, în *Limba şi literatura moldovenească în şcoală*, Chişinău, 1990, nr. 4, p. 51-53.

2562. TCACI, Efim, **Înaintaşi ai muzicii româneşti. Schiţe privind activitatea muzicală a lui D. Cantemir, a compozitorilor C. Miculi şi E. Mandicevschi,** Chişinău, Hyperion, 1994, p. 3-53.

2563. TODERINI, l'Abbé M., **De la litterature des turcs** / par M. l'Abbé Toderini; traduit de l'Italien en Français, par M. l'Abbé de Cournand, Lecteur dr Professeur Royal. Tome premiere. A Paris Chez Poinçont, [1789], p. 216-248.

2564. TOMESCU, Vasile, **Témoignage historique: Démètre Cantemir**, în *Muzica,* Bucureşti, 23, 1973, nr. 9 (250).

2565. TOMESCU, V., **Tricentenarul Dimitrie Cantemir**, în *Muzica*, Bucureşti, 1973, nr. 9, p. 1.

2566. TUNCEL, Bedrettin, **Dimitrie Cantemi ve Türkler**, in *Dimitrie Cantemir (1673-1723)*, Ankara, Türkiye Milli Komisyonu, 1975, s. 5-46.

2567. TURA, Yalçın, **Kantemiroğlu: Kitâb-ı 'ilmü'l mûsikî 'ala vechi'l hurûfât**, c.1 (fas.6), Istanbul, Tura Yayınları, 1976.

2568. TURAN, Sinan Namik, **Bir Doğubilimci ve Müzik Teotisyeni Olarak Prens Dimitrie Cantemir**, in *Müzik ve Toplum*, 14 (January-February), 2005, s. 12-15.

2569. VANCEA, Zeno, **Temeiuri pentru studiul moştenirii lui Dimitrie Cantemir,** în *Muzica*, Bucureşti, 12, 1962, nr. 10.

2570. VASILE, Vasile, **Dimitrie Cantemir musician**, în *Cronica*, Iaşi, 8, 1973, nr. 24 (385), p. 4.

2571. YEKTA, Raouf, **Dimitrie Cantemir şi muzica,** în *Adevărul literar şi artistic,* 1923, nr. 134, p. 4.

2572. YEKTA, Raouf Bey, **Şark Musikisi: Kantemiroğlu**, in *Şehbâl*, III/52, Istanbul, 1928, s. 72-73.

2573. YEKTA, Rauf, **Musique orientale**, *La Revue musicale*, Paris, VII, 1907, nr. 5, p. 117-121

2574. YÖNETKEN, Halil Bedri, **D. Cantemir dans l'histoire de la musique turque**, dans *Actes du Colloque international de civilisation balkanique,* Sinaia, 8-14 juillet 1962, Bucureşti, 1962, pp. 145-149

2575. YÖNETKEN, Halil Bedri, **Dimitrie Cantemir în istoria muzicii turce**, în *Muzica,* Bucureşti, 1962, nr. 10, p. 37-40.

2576. YÖRE, Seyit, **Osmanlı/Türk Müzik Kültüründe Levanten Müzikçiler/ Levantine Musicians in Music Culture of Ottoman/Turc**, in *Türk Yat Aras-*

tirmalari Dergisi, nr. 24, 2008, p. 413-437. [Despre D. Cantemir musician, p. 418-421].

2577. АЛЕКСАНДРУ, Тибериу, **Кантемир и музыка Востока**, в *Советская музыка*, Москва, 1974, Nr. 12, с. 130-133.

2578. **Страницы истории румынской музыки,** Москва, 1979, с. 12, 113, 341.

2579. ТКАЧ, Ефим, **Крупнейший теоретик и этнограф. Музыкальная деятельность Д. Кантемира**, в *Советская музыка,* Москва, 1974, Nr. 12, с. 133-135.

7.4. Biblioteca lui Dimitrie Cantemir

2580. BIANU, Ioan, **Notă despre „ex librisul" lui Dimitrie Cantemir din 1696,** în *Analele Academiei Române,* Bucureşti, seria II, 1909. Tom XXX, partea administrativă, p. 38-39.

2581. CARDAŞ, Gh., **Biblioteci vechi româneşti. Bibliotecile boiereşti şi domneşti,** în *Boabe de grâu,* I, 1930, p. 616.

2582. [CIMPOI, Mihai] ЧИМРОЙ, Михай, **Библиотека луй Кантемир**, ын Idem, *Чикатричя луй Улисе*, Кишинэу, 1982, п. 335-338.

2583. DEMÉNY, L., **Adnotări pe un exemplar al Bibliei lui Şerban Cantacuzino,** în *Manuscriptum,* Bucureşti, 1973, nr. 4, p. 18-20.

2584. DEMÉNY, L., **Adnotări făcute de Dimitrie Cantemir pe Biblia din 1688***,* în *Dacoromania*. *Jahrbuch für östliche Latinität*, Freiburg-München, 1988, nr. 7, p. 265-273; Studiu preluat în revista *Basarabia*, Chişinău, 1993, nr. 8, p. 10-15.

2585. EŞANU A.; EŞANU V., **Universul cărţii la Dimitrie Cantemir**, în *Akademos. Revistă de Ştiinţă, Inovare, Cultură şi Artă*, Chişinău, 2007, nr. 2-3 (7), p. 14-19.

2586. EŞANU A.; EŞANU V., **Cartea în orizonturile cultural-ştiinţifice ale lui Dimitrie Cantemir**, în *Tradiţii şi valori culturale la Est de Carpaţi (sec. XVI-XX), Materialele conferinţei ştiinţifice „Tradiţii şi valori culturale la Est de Carpaţi (sec. XVI-XX)", Chişinău, mai 2007*, Chişinău, 2007, p. 5-16.

2587. GHEORGHIŢĂ, I., **O carte ce a aparţinut lui Dimitrie Cantemir,** în *Iaşul literar,* 1958, nr. 4. p. 110-112.

2588. GHEORGHIŢĂ, Ilie, **Semnătura voievodului Dimitrie Cantemir pe o carte din Biblioteca Centrală a Universităţii din Iaşi,** în *Studii şi cercetări ştiinţifice.* Istorie, 8, 1957, 2, p. 346-349 (reproducerea semnăturii în fascimil); şi în *Iaşul literar,* IX, 1958, p. 110-112.

2589. ГРАДОВА, Б. А., **Рукописи А. Д. Кантемира,** в кн. *Историки по истории отечественной культуры в собраниях и архивах отдела рукописей и редких книг,* Ленинград, 1983, с. 17-33. [Menţionează o carte manuscrisă de rugăciuni, în limba greacă, ce a aparţinut lui D. Cantemir, care se păstrează în Biblioteca Naţională a Rusiei din Sankt-Petersburg, Secţia Manuscrise şi Cărţi Rare, la cota „Греч. 156. Молитвеник"].

8. Receptarea operei lui Dimitrie Cantemir în ştiinţa şi cultura universală

2590. ALEXANDRESCU, Emil**, Dimitrie Cantemir – personalitate multilaterală a culturii române şi europene,** în *Literatura română în analize şi sinteze*, Iaşi, Ed. Timpul, 2000, p. 94-97.

2591. ALMAŞ, Dumitru**, Dimitrie Cantemir – cărturar european şi patriot român,** în Idem, *Eroi au fost, eroi sunt încă. Evocări şi portrete istorice,* Bucureşti, Editura politică, 1968, p. 167-171.

2592. ARMBRUSTER, Adolf, **Dimitrie Cantemir şi lumea germană**, în *Viaţa românească*, Bucureşti, 26, 1973, nr. 9, p. 122-127.

2593. AXINTE, Şerban, **Dimitrie Cantemir. Un istoric al receptării „Istoriei ieroglifice"**, în *Tribuna,* Cluj-Napoca, 7, 2008, nr. 134, p. 7-8; nr. 136, p. 6-7.

2594. BABINGER, Franz, **Gottlieb Siegfried Bayer (1694-1738) ein Beitrag zur Geschichtudien im 18. Jahrhunder,** Leipzig, 1915.

2595. BALOTĂ, N., **Valoarea universală a operei lui Dimitrie Cantemir,** în *Scânteia*, Bucureşti, 43, 1973, nr. 9605, p. 4.

2596. BĂLAJ, Teofil, **Opera lui Dimitrie Cantemir în lume,** în *Tomis*, Constanţa, 8, 10 sept. 1973, nr. 103, p. 1, 3.

2597. BÎRSAN, Cristina, **Demetre Cantemir – Paul Rycaut: interferences,** în *Synthesis*, Bucarest, 29, 2002, p. 55-64.

2598. BÎRSAN, Cristina, **Dimitrie Cantemir şi biblioteca Sainte-Geneviève din Paris**, în *Caiete critice,* Bucureşti, 2004, nr. 10, p. 41-43.

2599. BOCHMANN, Klaus, **Dimitrie Cantemir – reprezentant al culturii europene,** în *Revista de Istorie a Moldovei,* Chişinău, 2008, nr. 4, p. 18-26.

2600. BOCŞAN, Nicolae, **Receptarea lui Dimitrie Cantemir în iluminismul bănăţean,** în *Orizont*, Timişoara, 1973, nr. 43, p. 6.

2601. BOIA, Lucian, **Semnificaţia europeană a operei marelui cărturar roman,** în *Munca,* 29, 1973, nr. 7993, p. 2.

2602. BORDEIANU, M., **Fondul Cantemir la biblioteca universitară „Mihai Eminescu"**, în *Cronica*, Iaşi, 7, 1973, nr. 49, p. 11.

2603. BOUREANU, Radu, **Cantemir, azi**, în *Viaţa Românească,* Bucureşti, 1973, nr. 9, p. 3-5.

2604. BRATU, Savin, **Glose cantemirologice,** în *Viaţa Românească*, Bucureşti, 1973, nr. 9, p. 65-70.

2605. BREZIANU, Andrei, **Swift and the Cantemirs: an 18th Century Case in Literary Contigency,** in *Revue des études sud-est européennes*, Bucareşt, tom 23, 1985, nr. 3, p. 223-231.

2606. CARUSSY, Al., **Dimitrie Cantemir şi ţările române în versurile lordului Byron,** în *Adevărul literar şi artistic*, Bucureşti, 13, 1934, nr. 716, p. 2.

2607. CAZAN, Gheorghe N., **Cercetarea în Rusia la sfârşitul secolului trecut de către savanţii români a unor lucrări ale principelui Dimitrie Cantemir**, în *Revista română de studii internaţionale,* Bucureşti, 1973, nr. 4, p. 211-215.

2608. CÂNDEA, Virgil, **Dimensiunea universală a operei lui Dimitrie Cantemir,** în *Anuarul Institutului de cercetări socio-umane „Gh. Şincai",* Tg. Mureş, vol. II, 1999, p. 7-10.

2609. CÂNDEA, Virgil, **La diffusion de l'œuvre de Dimitrie Cantemir en Europe de Sud-Est et au Proche Orient,** dans *Revue des études sud-est européennes***,** Bucarest, 10, 1972, nr. 2, p. 345-361 (cu o bibliografie).

2610. CÂNDEA, Virgil, **Dimitrie Cantemir, omul şi opera la sfârşitul secolului XX,** în *Analele Academiei Române. Memoriile secţ. de ştiinţe istorice,* Seria IV, tom. 10, Bucureşti, 1985 [1988], p. 131-138.

2611. CÂNDEA, Virgil, **Un cărturar român la întâlnirea a trei lumi: Dimitrie Cantemir. Evoluţia interpretărilor,** în *Academica. Revistă de ştiinţă, cultură şi artă,* Bucureşti, 3, 1993, nr. 11, p. 7-9.

2612. CÂNDEA, Virgil, **Dimitrie Cantemir – evoluţia interpretărilor**, în *Viaţa nouă*, serie nouă, tomul VII, 1993, p. 20-21.

2613. CÂNDEA, Virgil, **Dimitrie Cantemir în programele UNESCO,** în *Academica. Revistă de ştiinţă, cultură şi artă*, Bucureşti, 9, 1999, nr. 6 (102), p. 1, 16-17.

2614. CERNOVODEANU, P., **Dimitrie Cantemir. Relaţii şi mărturii contemporane,** în *Viaţa românească*, Bucureşti, 26, 1973, nr. 9, p. 98-107.

2615. CERNOVODEANU**,** Paul, **Les oeuvres de Démètre Cantemir présentées par „Acta eruditorum!" de Leipzig (1714-1738)**, dans *Revue des études sud-est européennes*, Bucarest, XII, 1974, no. 4, p. 537-550.

2616. CERNOVODEANU, P., **Démètre Cantemir vu par ses contemporains (le monde savant et les milieux diplomatique européens),** dans *Revue des études sud-est européennes*, XI, 1973, nr. 4, p. 637-656.

2617. CHIOREAN, Ioan, **Iosif Hodosiu traducător al operelor lui Dimitrie Cantemir,** în *Vatra,* Tg. Mureş*,* 1971, nr. 4, p. 11.

2618. CHIŢIMIA, Ion C., **Dimitrie Cantemir, reprezentant al epocii sale în plan european,** în *Revista de istorie şi teorie literară*, Bucureşti, tom. 22, 1973, nr. 2, p. 177-186.

2619. CIACHIR, Nicolae, **Dimitrie Cantemir – un cărturar de seamă al ţării noastre**, în *Viaţa militară*, Bucureşti, X, 1957, nr. 2, 7, p. 6.

2620. CIOCANU, Vasile, **Personalitatea şi opera Cantemireştilor în preocupările scriitorilor români din perioada patruzecioptistă**, în *Dimitrie Cantemir. Dimensiuni ale universalităţii. Studii. Sinteze. Eseuri.* Coord. şt. Pavel Balmuş şi Svetlana Korolevski, Chişinău, Gunivas, 2008, p. 256-265.

2621. CIOCOIŢEI, Mihaela-Elena, **Valori universale ale operei lui Dimitrie Cantemir**, Editura Istros, Brăila, 2009, 438 p.

2622. [COROBAN, Vasile] КОРОБАН, Василе, **Дмитрий Кантемир ын култура окчиденталэ,** în *Literatura şi arta,* 1983, 30 iunie, p. 4-5; *Patrimoniu: Almanahul bibliofililor din Moldova,* în 3 vol. Vol. 1, Chişinău, 1987, p. 169-174; 183-185; 178-182.

2623. COSMA, Viorel, **Le musicien Démètre Cantemir dans la littérature européenne du XVIIIe siècle**, dans *Revue des études sud-est européennes,* Bucarest, 11, 1973, nr. 4, p. 657-676.

2624. COSMA, Viorel, **Muzicianul Dimitrie Cantemir în literatura europeană din secolele XVIII-XIX**, în *Studii de muzicologie*, Bucureşti, Editura Muzicală a Uniunii Compozitorilor, 1973, vol. IX, p. 5-42; şi în *Studii şi materiale. Istorie. Muzeul judeţean Suceava,* 1973, nr. 9, p. 7-43 (fig., fasc.).

2625. DERGACI, Nicolae, **Reminiscenţe cantemirene în opera lui Voltaire,** în *Contrafort,* Chişinău, 1999, nr. 4 (54), p. 20.

2626. DERGACI, Nicolae, **Tricentenarul naşterii scriitorului francez Antoine Francois Prévost d'Exiles (Reminiscenţe cantemirene în romanul „Histoire d'une grecque moderne" de Abatele Prévost),** în *Literatura şi arta,* Chişinău, 25 sept. 1997, p. 5.

2627. DOBOŞ, Aurel; TURCU, N. V., **Dimitrie Cantemir şi civilizaţia românească,** în *Buletinul Institutului politehnic din Iaşi.* Ştiinţe social-economice, 1974, nr. 20, fasc. 1-2, p. 15-19.

2628. DOBRE, Gheorghe, **Dimitrie Cantemir – romanian scholar of an european prestige** – Tirege à part, Bucureşti, 6 p., Extras din *Revue roumaine des sicences sociales,* Série de sciences économiques, Bucarest, tome 17, 1973, nr. 2, p. 173-178.

2629. **Doi stâlpi ai vechii culturi româneşti. Dimitrie Cantemir – Şerban Cantacuzino,** în *România literară,* Bucureşti, anul I, 1939, nr. 32, p. 9-10.

2630. DUMITRESCU, Petre, **Europeanul Dimitrie Cantemir,** în *Academica. Revistă de ştiinţă, cultură şi artă*, Bucureşti, 9, 1999, nr. 6 (102), p. 6.

2631. DUMITRESCU, Petre, **Opera lui Dimitrie Cantemir – placă turnantă în cultura europeană,** în *Analele ştiinţifice ale Universităţii „Al. I. Cuza"*, Iaşi, (seria nouă). Filosofie, tom. XLVI, 1999, p. 24-27.

2632. DUMITRESCU-BUŞULENGA, Zoe, **Dimitrie Cantemir. Un om între veacuri,** în Idem, *Itinerarii prin cultură*, Bucureşti, Ed. Eminescu, 1982, p. 12-22.

2633. DUMITRESCU-BUŞULENGA, Zoe, **Un destin european: Dimitrie Cantemir,** în *România literară,* Bucureşti, 1973, nr. 43, p. 3.

2634. DUMITRESCU-BUŞULENGA, Zoe, **O ipoteză cu privire la „Epigonii",** în *Analele Universităţii Bucureşti.* Secţia Ştiinţe Sociale. Filologice, tom XXV, 1962, p. 559-561.

2635. DUŢU, ALEXANDRU, **Opera lui Dimitrie Cantemir în cultura română modernă,** în *Viaţa românească,* Bucureşti, 1973, nr. 9, p. 6-13.

2636. DUŢU, Alexandru, **L'abbé Prévost traducteur de l'histoire ottomane de Cantemir**, dans *Revue de littérature comparée*, Paris, no. 178, 1971, nr. 2, p. 234-237.

2637. DUŢU, Alexandru, **An 18th Century Wit**, *Secolul 20*, Bucureşti, 1973, nr. 5.11-12, p. 34-38.

2638. DUŢU, Alexandru, **Dimitrie Cantemir, a European scientist**, dans *Romanian Revue*, 27, 1973, no. 4, p. 4-11.

2639. DUŢU, Alexandru, **Démètre Cantemir et l'image de la civilisation européenne**, in *Dacoromania*. *Jahrbuch für östliche Latinität*, Freiburg-München, 2, 1974, p. 21-33.

2640. DUŢU, Alexandru, **Umaniştii români în cultura europeană,** Bucureşti, Editura Minerva, 1974, 228 p.

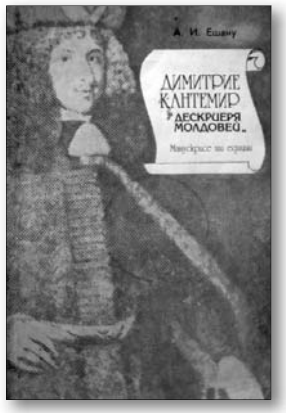

2641. DUŢU, Alexandru; SIMONESCU, Dan; ONICESCU, Octav, **Trei nume româneşti în Pantheonul universal: Dimitrie Cantemir, Gheorghe Lazăr, Gheorghe Ţiţeica,** în *Tribuna României,* Bucureşti, an. 2, 1973, nr. 6, p. 1, 16.

2642. **Ein bedeutender Gelehrter an der Schwelle zur Frühaufklärung: Dimitrie Cantemir (1673-1723)**, Berlin, 1974, 94 s.

2643. [EŞANU, Andrei] ЕШАНУ, Андрей, **Д. Кантемир ын библиотека луй М. В. Ломоносов,** ын *Тинеримя Молдовей,* Кишинэу, 28 mai 1986.

2644. EŞANU, Andrei, **Dimitrie Cantemir în viziunea iluministului rus Nicolai Novikov,** în *Rolul ştiinţei şi învăţământului economic în realizarea reformelor economice din Republica Moldova.* Conferinţă internaţională ASEM (25-26 septembrie 2003), Vol. II, Chişinău, 2003, p. 766-768.

2645. EŞANU, Andrei, **Ediţii rare cantemiriene la Biblioteca Naţională a Republicii Moldova**, în *Magazin bibliologic*, Chişinău, 2007, nr. 2, p. 51-53.

2646. EŞANU, Andrei, **„Divanul..." în limbile arabă şi engleză,** în *Akademos. Revistă de Ştiinţă, Inovare, Cultură şi Artă,* Chişinău, 2008, nr. 1-2 (9), p. 68-71.

2647. EŞANU, A., EŞANU, V., **Antioh Cantemir – propagator al operei tatălui său**, în *Dinastia Cantemireştilor (sec. XVII-XVIII)*. Coord. A. Eşanu, Chişinău, Ed. Ştiinţa, 2008, p. 559-569.

2648. GHERMAN, Alin-Mihai, **O întâlnire neaşteptată: Dimitrie Cantemir şi Martin Opitz**, în *Dimitrie Cantemir: Fürst der Moldau, Gelehrter, Akteur der europäischen Kulturgeschichte,* Ed. Bochmann Klaus, Dumbrava Vasile, Leipziger Universitärsverlag, 2008, S.169-175.

2649. GIURESCU, Constantin C., **Dimitrie Cantemir – personalitate europeană**, în *Săptămîna culturală a Capitalei,* Bucureşti, 1973, nr. 118, p. 3.

2650. GRIGORAŞ, Em. C., **Dimitrie Cantemir şi Vasile Conta,** în *Dreptatea,* 7, 1933, nr. 1599, p. 1-2.

2651. HAMMER J. de, **Histoire de l'Empire ottoman, depuis son origine jusqu'à nos jours**. Dans 18 tomes. Traduit de l'allemand par J.-J. Heller, Paris, 183-1843.

2652. HEITMANN, Klaus, **Ein erfolgreicher Plagiator Dimitrie Cantemir: Jean-Louis Carra und seine „Histoire e la Moldavie et de la Valachie" (1777)**, in *Dimitrie Cantemir: Fürst der Moldau, Gelehrter, Akteur der europäischen Kulturgeschichte.* Ed. Bochmann Klaus, Dumbrava Vasile, Leipziger Universitärsverlag, 2008, S. 141-149.

2653. IONESCU, Anca Irina, **Considérations sur la traduction du Livre sur le Système de la religion des musulmans de Cantemir par Sofronie Vračanski**, dans *Revue des études sud-est européennes*, Bucarest, XV (1977), no. 1, p. 101-112.

2654. IONESCU, Anca Irina, **L'originalité de la version bulgare du „Livre sur le système de la religion des musulmans" de Dimitrie Cantemir**, dans *Études balkaniques*, Sofia, 3 (1977), no. 3, p. 99-106.

2655. IONESCU, Anca Irina, **L'originalté de la version bulgare du „Livre sur la système de la religion des musulmans" de D. Cantemir, traduite par Sofronie, archévêque de Vratsa,** în *Analele Universităţii Bucureşti. Limbi şi literaturi străine,* 29, 1980, nr. 1, p. 57-62.

2656. IONESCU, Anca Irina, **Dimitrie Cantemir şi Sofronie Vracenski,** în *Romanoslavica*, Bucureşti, 2000, nr. 36, p. 252-260.

2657. INALCIK, Halil, **Eastern and Western Cultures in Dimitrie Cantemir's Work,** in *Revue Roumaine d'Histoire,* Bucarest, tom XIII, 1974, nr. 1, p. 31-42.

2658. **Instrucţiunile date de delegaţiune dlui Gr. G. Tocilescu pentru misiunea sa în Rusia,** în *Analele Societăţii Academice Române. Sesiunea anului 1878,* Bucureşti, 1878 (1879), Tom XI, Secţiunea I, p. 43-45.

2659. IRIMIA, Mihaela, **Defoe and Cantemir: Eighteenth-Century Explorers, West and East,** in Kevin L. *Cope und Laura Morrow* (Hrsgg.): 1650-1850: Ideas, *Aesthetics, and Inquiries in the Early Modern Era,* III, New York 1997, S. 239-249.

2660. IVAŞCU, George, **Un savant de renume european: Dimitrie Cantemir**, în Idem, *Istoria literaturii române*, Vol. I, Editura ştiinţifică, Bucureşti, 1969, p. 242-256.

2661. IVĂNESCU, George, **Dimitrie Cantemir în conştiinţa contemporanilor săi,** în *Cronica,* 26 oct. 1973, nr. 43, p. 3.

2662. JOIŢA, Monica, **Prestigiul occidental al lui Dimitrie Cantemir: legendă sau realitate,** în *Journal of the American Romanian Academy of Arts and Sciences,* 19 (1994), S. 186-193; şi în *Revista de lingvistică şi ştiinţă literară,* Chişinău, 1994, nr. 3, p. 86-89.

2663. KARADJA, C. I., **Operele lui D. Cantemir în Biblioteca Academiei din Petrograd, după însemnările unui suedez din anul 1735,** în *Revista istorică*, Bucureşti, XV, ianuarie-martie 1929, nr. 1-3, p. 2-3.

2664. KELLOG, F., **Dwa studia z historiografii rumunskiej XVII i XVIII w. (dziela histroryczne Mirona Kostyna i Dymitra Kantemira**, în *Studia historyczne*, 33, 1990, Nr. 2, p. 293-302.

2665. [KIDEL, Al.] КИДЕЛ, Ал., **Кантемириана ла Библиотека Академией де Штиинце а РССМ,** în *Нистру*, Кишинэу, 1973, № 10, п. 142-145.

2666. KÖLLÖ, Károly, **Dimitrie Cantemir modernsége,** în *Utunk,* Bucureşti, 28., 42 sz., 1973 okt. 19, 1, 6.1.

2667. **Kullturelle Konfluenzen – Rumänische Resonanzen. Botschafter der rumänischen Kultur in der Welt** [Nicolae Milescu und Dimitrie Cantemir], în *Lumea,* [lb. germ.], Bucureşti, 20 febr. 1987, nr. 8, S. 20-22.

2668. LĂUDAT, I. D., **Dimitrie Cantemir în contemporaneitate,** în *Alma Mater,* II, 1969, nr. 3, p. 12-13.

2669. LĂUDAT, I. D., **Dimitrie Cantemir – nume de prestigiu între învăţaţii timpului,** în *Flacăra Iaşului,* 29, 1973, nr. 8381, p. 2.

2670. LEGRAND, E., **Bibliographie hellénique ou desciption raisonnée des ouvrages publiés par les Grecs au dix-septièm siècle,** t. III, Paris, 1895, nr. 682, p. 59-60 [Despre „Divanul...”].

2671. LEMNY, Stefan, **J. L. Schmidt şi destinul unei scrieri cantemiriene,** în *Rumanich-Deutche Kulturinterferenezen*, ed. Andrei Corbea, Iaşi, Ed. Universităţii „Al. I. Cuza”, 1986, p. 166-168.

2672. LEMNY, Ştefan, **Românii în istoriografia franceză din secolul XVIII,** în *Românii în istoria universală*, vol. I. Coord. I. Agrigoroaiei, Gh. Buzatu, V. Cristian, Iaşi, 1986, p. 152-162.

2673. LEMNY, Stefan, **„Tel Père, tel Fils”: Dimitrie Cantemir et Antioh Cantemir au croisement des cultures européennes,** dans *Historia sub specie aeternitatis. In honorem magistri Alexandru Zub.* Editerund Victor Spinei et Gheorghe Cliveti, Editura Academiei Romane, Muzeul Brăilei, Editura Istros, Bucureşti-Brăila, 2009, p. 251-262.

2674. LIU, Nicolae, **Dimitrie Cantemir – ecouri literare europene**, în *România literară,* Bucureşti, 1973, nr. 43, p. 14-15.

2675. LIU, Nicolae, **Dimitrie Cantemir, prince philosophe de Moldavie: Echos européens,** dans *Dix-Huitième Siècle*, 15 (1983), p. 421-439.

2676. LUBURICI, Momcilo, OLTEANU, Ştefan, **Dimensiunea europeană a operelor lui Dimitrie Cantemir**, în *330 de ani de la naşterea lui Dimitrie Cantemir, personalitate marcantă a culturii europene*, Bucureşti, 2004, p. 1-6.

2677. MALIŢA, Mircea, **Cantemir and Leibniz,** in *Dacoromania. Jahrbuch für östliche Latinität*, Freiburg-München, 2, 1974, Varjag Karl Alber, S. 12-15.

2678. MANER, Hans-Christian, **Dimitrie Cantemir zwischen Russland und Westeuropa. Kulturelle Verflechtunhgen in Europa im 18. Jahrhundert,** în *330 de ani de la naşterea lui Dimitrie Cantemir, personalitate marcantă a culturii europene*, Bucureşti, 2004, p. 1-25.

2679. [MATCOVSCHI, Alexandrina] МАТКОВСКИЙ, Александрина, **Преса русэ дин сек. XX деспре Димитрие Кантемир**, ын *Лимба ши литература молдовеняскэ,* Кишинэу, 1973, № 3, п. 40-47.

2680. [MATCOVSCHI, Alexandrina] МАТКОВСКИЙ, Александрина, **Референце русешть ла опера ши персоналитатя луй Димитрие Кантемир,** ын *Нистру,* Кишинэу, 1973, № 10, п. 108-114.

2681. MATEI, Al., **D. Cantemir şi Şcoala Ardeleană,** în *Tribuna,* Cluj, XVII, 1973, nr. 41, p. 12-13.

2682. MÂRZA, Iacob, **Ecouri cantemiriene la Blaj (Transilvania),** în *Dimitrie Cantemir: Fürst der Moldau, Gelehrter, Akteur der europäischen Kulturgeschichte.* Ed. Bochmann Klaus, Dumbrava Vasile, Leipzig, Leipziger Universitärsverlag, 2008, S.176-197.

2683. MIHĂILESCU, Vintilă, **Erd-und völkerkunde im werke Demeter Cantemirs,** in *Dacoromania*. *Jahrbuch für östliche Latinität*, Freiburg-München, 1974, nr. 2, S. 301-312.

2684. MIHORDEA, V., **Dimitrie Cantemir în presa timpului,** în *Curentul,* VIII, 1935, nr. 2669, p. 1-2; nr. 2671, p. 2.

2685. MUNTEANU, Constantin, **Opera lui D. Cantemir în Transilvania**, în *Steaua*, Cluj-Napoca, 27, 1976, 2, p. 12 şi 36.

2686. [NAZAR, Valeriu] НАЗАР, Валериу, **Кантемириана ла Музеул републикан де литературэ «Димитрие Картемир»**, ын *Нистру*, Кишинэу, 1985, № 2, п. 136-142.

2687. NICOLAE, Florentina, **Un izvor bibliografic cantemirian în Biblioteca Czartorysky din Cracovia**, în volumul *Studiile româneşti în lume în 2008 / Romanian Studies around the World in 2008*, Editura Universitară, Bucuresti, 2009, p. 263-268.

2688. [NOVAC, Anton] НОВАК, Антон, **Кантемириана де ла библиотека републиканэ „Н. К. Крупская”,** în *Култура,* Кишинэу, 1973, nr. 43, p. 10.

2689. [OSADCENCO, Ion] ОСАДЧЕНКО, И. Е., **Димитрие Кантемир вэзут де К. Некруци,** ын *Култура,* Кишинэу, 1973, № 39, п. 8.

2690. [OSADCENCO, Ion] ОСАДЧЕНКО, И. Е., **Димитрие Кантемир ши Михаил Когэлничяну,** ын *Лимба ши литература молдовеняскэ,* Кишинэу, 1973, № 3, п. 29-39.

2691. [OSADCENCO, I. E.] ОСАДЧЕНКО, И. Е., **Михаил Когэлничяну деспре Димитрие Кантемир,** ын *Материалы научной конференции Кишиневского госуниверситета, посвященной 300-летию со дня рождения Дмитрия Кантемира (1673-1973 гг.),* Кишинев, 1974, с. 131-139.

2692. [OSADCENCO, Ion] ОСАДЧЕНКО, И. Е., **Газета русэ „Бессарабские областные ведомости" деспре Димитрие Кантемир,** ын *Материалы научной конференции профессорско – преподавательского состава Кишиневского университета им. В. И. Ленина по итогам научно-исследовательской работы за 1970.* Секция общественных и гуманитарных наук. Кишинев, 1970, с. 142-144.

2693. PAPADOPOL, Paul, **Un reprezentant român al culturii universale – Dimitrie Cantemir (1673-1723)**, în *Adevărul literar şi artistic*, Bucureşti, 17 iunie 1923, nr. 134, p. 3.

2694. PASCU, Giorge**, Cantemir şi ardelenii,** în *Revista critică*, Iaşi, I, 1927, nr. 1, p. 21-26.

2695. PAŞCA, Ştefan, **Des copies du „Divan" de Démètre Cantemir en Transylvanie,** dans *Académie Roumaine – Langue et litérature. Bulletin de la Société littéraire,* vol. II, 1943, nr. 1-2, p. 116-124. Extras, Bucureşti 1943, 9 p.

2696. PIPPIDI, Andrei**, Cărturarul între cărturarii vremii**, în *Viaţa Românească,* Bucureşti, 1973, nr. 9, p. 83-97.

2697. PLOEŞTEANU, Grigorie, **Cantemir, personalitatea, ideile şi opera în Transilvania,** în *Vatra,* Târgu-Mureş, 1973, nr. 8, p. 15.

2698. PLOEŞTEANU, Grigorie, **Dimitrie Cantemir – ecoul operei şi personalităţii sale la maghiari**, în *Vatra*, Târgu Mureş, 13, 1983, nr. 3, p. 14.

2699. PLOEŞTEANU, Gr., **Noi mărturii privind ecoul operei lui Dimitrie Cantemir,** în *Vatra*, Târgu Mureş, Seria nouă, XIV, 1984, nr. 12, p. 165A-165B.

2700. PLOEŞTEANU, Grigorie, **Noi ecouri europene ale lui Dimitrie Cantemir,** în *Vatra,* Târgul-Mureş, 1988, nr. 2, p. 203A.

2701. PLOEŞTEANU, Grigore, **Receptarea Istoriei Imperiului Otoman de Dimitrie Cantemir în Franţa,** în *Studia Universitatis „Petru Maior",* Historia, 1, Târgu Mureş, 2001, p. 49-66.

2702. PLOEŞTEANU, Grigore, **Receptarea Istoriei Imperiului Otoman de Dimitrie Cantemir la maghiari,** în *Librăria,* I, Târgu Mureş, 2002, p. 433-443.

2703. PLOEŞTEANU, Gr., **Anton Friedrich Büsching şi Dimitrie Cantemir,** în *Studia Universitatis „Petru Maior",* Seria Historia, 2, Târgu Mureş, 2002, p. 94-118.

2704. PLOEŞTEANU, Grigore, **Receptarea Istoriei Imperiului Otoman de Dimitrie Cantemir în Italia (sf. sec. XVIII – prima jum. a sec. XIX),** în *Studia Universitatis „Petru Maior",* Historia, 4, Târgu Mureş, 2004, p. 76-92.

2705. PLOEŞTEANU, Grigore, **Receptarea „Istoriei Imperiului Otoman" de Dimitrie Cantemir în lumea germană (secolul XVII – începutul secolului XIX)**, în *Anuarul Institutului de Cercetări Socio-Umane „Gheorghe Şincai",* Târgul-Mureş, 1999, Vol. II, p. 42-68; vezi şi în *Studia Universitatis Petru Maior. Historia,* 4, Târgu Mureş, 2004, p. 76-92.

2706. PLOEŞTEANU, Grigore, **Alte ecouri europene ale operei lui Dimitrie Cantemir**, în *Vatra,* Târgu Mureş, 16, 1986, nr. 2, p. 179A.

2707. PLOEŞTEANU, Gr., **Receptarea „Descrierii Moldovei" de Dimitrie Cantemir în lumea germană,** în *De la umanism la luminism*. Sub red. dr. Ioan Chiorean, Târgu-Mureş, 1994, p. 67-78.

2708. PLOEŞTEANU Grigore, **Receptarea operei şi a personalităţii lui Dimitrie Cantemir în Europa**. Prefaţă de Camil Mureşanu, Târgu-Mureş, 2007, Ed. Veritas, 278 p.

2709. POP, Ioan-Aurel, **A thought about Cantemir.** Traducere de Adrian Solomon, în *Plural*, Bucureşti, trim. III, 2000, nr. 3, p. 22.

2710. POPA, Mircea, **Receptarea operei în Transilvania**, în *Tribuna,* Cluj, 1973, nr. 43, p. 4.

2711. POPESCU, Alexandru, **Dimitrie Cantemir – ein rumänischer Wissenschaftler mit Weltruhm,** în *Lumea*, Bucureşti, 1987, nr. 45, p. 22.

2712. POPESCU, Alexandru, **Dimitrie Cantemir, world – reputed Romanian scholar**, în *Lumea*, Bucureşti, 1987, nr. 44, p. 28.

2713. **Primul raport al dlui Gr. Tocilescu din Moscova, 26 decembrie 1877**, în *Analele Societăţii Academice Române*. Sesiunea anului 1878, Bucureşti, 1878, tomul XI, Secţiunea I, p. 45-53.

2714. **Oeuvres complètes de lord Byron: avec notes et commentaires, comprenant ses mémoires publiés par Thomas Moore. Dans 13 tome.** Traduction nouvelle par M. Paulin, Paris, Dondey-Dupré père et fils, 1830-1831. Tom 1, p. 349, 374. Tom 9, p. 169, 421.

2715. **Raportul d-lui Grigore Tocilescu asupra misiunei sale istorice în Rusia, citit în şedinţa Soc. Academice Române din 24 aug. 1878 (Manuscripte cantemiriene. Corespondenţa lui Dimitrie Cantemir şi alte documente istorice. Portrete ale familiei cantemireşti. Glosare),** în *Monitorul oficial al României, Bucureşti,* 1878, nr. 193, p. 5040-5046.

2716. RĂU, Alexe, **Modelul Cantemir între Zamolxis şi Maitreya**, în *Calendar Naţional 2003,* Chişinău, 2003, p. III-IX.

2717. **Reflexe culturale greceşti în colecţiile muzicale ale lui Dimitrie Cantemir şi François Rouschitzki**, în *Conferinţa ştiinţifică „Relaţiile moldo-elene din adâncul veacurilor".* Chişinău, Ed. Paragon, 2006, p. 74-77.

2718. ROATIŞ, Florian, **De la Dimitrie Cantemir la N. Steinhardt,** Cluj-Napoca, Risoprint, 2002.

2719. ROMANESCU, Marcel, **Cantemir, Montesquieu şi Marsigli**, în *Omagiu lui Constantin Giurescu la douăzeci şi cinci de ani de la moartea lui (1875-1918)*, Bucureşti, 1944, p. 413-434.

2720. SCHIFIRNEŢ, Constantin, **Acte şi idei cantemiriene în viziunea lui Eminescu,** în *Renaşterea civilizaţiei rurale româneşti*, Bucureşti, an. 2, ian.-iun. 2000, nr. 1-2, p. 46-50, il.

2721. SCHEEL, Heinrich Hg., **Ein Bedeutender Gelehrter an der Schwelle zur Frühaufklärung: Dimitrie Cantemir (1673-1723).** Sitzungsberichte der Akademie der Wissenschaften der DDR, Berlin, 1973, 13.

2722. SIMIONESCU, Constantin, **Dimitrie Cantemir văzut de contemporanii săi,** în *Săptămâna culturală a capitalei,* serie nouă, Bucureşti, 11 mai 1973, nr. 127, p. 4.

2723. SLUŞANSCHI, Dan, **Dimitrie Cantemir et Philippus Cloverius**, dans *Études romanes dediées à Iorgu Iordan – 90*, TUB, Bucureşti, 1978, p. 439-445.

2724. STOURDZA, Alexandre A. C., **L'Europe orientale et le rôle historique des Maurocordato, 1660-1830**, Paris, 1913, p. 361, 368-369, 421, 423-427.

2725. ŞTREMPEL, Gabriel, **Pagini de istorie academică. Alexandru Papiu-Ilarian (Editor al lui Cantemir)**, în *Magazin istoric*, Bucureşti, iunie 1995, p. 46.

2726. TEODOR, Pompiliu, **La începuturile istoriografiei româneşti: preiluminismul german şi reflexele sale istoriografice la Dimitrie Cantemir, Johann Filstich şi Köleséri Sámuel,** în *Interferenţe istorice şi culturale româno-europene*. Târgu Mureş, 1996, p. 43-48.

2727. TOCILESCU, Gr., **Cercetări făcute în arhivele şi bibliotecile din Rusia,** în *Globul*, Bucureşti, 4 mart. 1878, nr. 29, p. 458-460; şi în *Transilvania,* Sibiu, 11, 15 apr. 1878, nr. 8, p. 88-91.

2728. TOCILESCU, Gr., **Raportul general despre misiunea în Rusia,** în *Analele Societăţii Academice Române. Sesiunea anului 1878*, Bucureşti, 1878 (1879), Tom XI, Secţiunea I, p. 54-74.

2729. TOCILESCU, Gr. G., **Raport** [despre operele lui Dimitrie Cantemir], în *Analele Academiei Române*, Mem. Secţ. Istorice, seria I, tom II, Bucureşti, 1878 şi în *A. Odobescu şi corespondenţii săi.* Ed. de Filofteia Mihai şi Rodica Bichis, Bucureşti, Ed. Minerva, 1984, p. 283-286; 289-292; 306-308; 310, 312.

2730. TOCILESCU, Gr., **Planul lucrării,** în *Manuscriptum*, Bucureşti, An. XVIII, 1987, nr. 2 (67), p. 103-104.

2731. TOFAN, Alina, **Voltaire credea că suntem greci... Prestigiul occidental al lui D. Cantemir între falsuri şi valoare, omagiu şi negare,** în *Săptămâna*, Chişinău, 23 iul. 1993, p. 14.

2732. TOMESCU, Mircea, **Istoria cărţii româneşti de la începuturi pînă la 1918,** Bucureşti, Editura ştiinţifică, 1968, p. 56, 57, 79, 141, 145.

2733. TREVOR-ROPER, Hugh, **Dimitrie Cantemir's Ottoman History and its reception in England,** in *Revue roumaine d'histoire*, Bacarest, 1985, nr. 1-2, p. 51-66.

2734. TURDEANU Emil, TURDEANU-CARTOJAN, Laetiţia, **Dimitrie Cantemir, izvorul baladelor din secolul al XIX-lea,** în *Studii şi articole literare,* Bucureşti, Ed. Minerva, 1995, p. 147-174.

2735. ŢARĂLUNGĂ, Ecaterina, **După mai mult de două veacuri şi jumătate sau despre Dimitrie Cantemir – personaj al cercetărilor,** în *Basarabia,* Chişinău, 1992, nr. 4, p. 109-119.

2736. URECHI, Grégoire, **Chronique de Moldavie depuis le milieu du XIVe siècle jusqu'à l'an 1594. Texte roumain avec traduction française, notes historiques, tableaux généalogiques, glossaire et table par Émile Picot**, Paris, 1878-1886, p. V, XV, XXII, 7, 11, 16, 33, 114, 246, 319, 484, 502-503, 532, 537, 551, 553, 614-615.

2737. URSU, G. G., **Dimitrie Cantemir în amintirile din cronici,** în Idem, *Memorialistica în opera cronicarilor,* Bucureşti, 1972, p. 149-163.

2738. VRANOUSSI, Era, **Échos de l'oeuvre de Cantemir dans les milieu grecs,** dans *Bulletin de l'Association Internationale d'études du Sud-Est Européen* [Bulletin AIESEE], XI (1974), no. 2, pp. 333-346.

2739. ZAMFIRESCU, Dan, **Cantemir – geniu european şi sinteză românească. Cantemir sau destinul universal al culturii româneşti. Patriotismul lui Dimitrie Cantemir,** în Idem, *Istorie şi cultură,* Editura Eminescu, Bucureşti, 1975, p. 78-90.

2740. ZAMFIRESCU, Dan, **Cantemiriana,** în Idem, *Contribuţii la istoria literaturii române vechi*, Editura ştiinţifică şi enciclopedică, Bucureşti, 1981, p. 144-176.

2741. АНГЕЛИ, Федор, **Личность евразийского масштаба: Год Дмитрия Кантемира**, в *Независимая Молдова,* Кишинев, 25 апр., 2003, с. 16.

2742. ЕШАНУ, А. И.; ЕШАНУ, В. М., **Димитрие Кантемир и европейская книжная культура**, в *Историческое пространство. Проблемы истории стран СНГ*, Москва, 2008, № 1-4, с. 24-35.

2743. КИДЕЛ, Al., **Перелистывая календарь...: Вольтер об «Истории Оттоманской империи» Дмитрия Кантемира**, в *Днестр*, Кишинев, 1958, № 5, с. 153.

2744. КЛЕЙМАН, Р., **„Бывают странные сближенья..."**, в *Кодры,* Кишинев,1988, № 7, с. 148-152.

2745. КЛЕЙМАН, Р., **От Дмитрия Кантемира к Пушкину и Достоевскому**, в *И дым Отечества...*, Кишинев, 1991, с. 25-42.

2746. МАТКОВСКИ, Александрина, **Русские отзывы о творчестве и личности Дмитрия Кантемира,** в кн. *Наследие Дмитрия Кантемира и современность*. Состав. Х. Корбу. Л. Чобану, Кишинев, Картя Молдовеняскэ, 1976, с. 218-229.

2747. МОИСЕЕВА, Г. Н., **Судьба рукописного наследия Дмитрия Кантемира,** в кн. *Наследие Дмитрия Кантемира и современность*, Кишинев, 1976, с. 128-143.

2748. **Наследие Дмитрия Кантемира и современность**. Сборник статей и материалов. Сост. Х. Корбу, Л. Чобану, Кишинев, Картя Молдовеняскэ, 1976, 232 с.

Recenzie de Д., АПЕТРИ, **Новое в кантемироведении**, в *Кодры,* Кишинев, 1978, № 11, с. 150-152.

2749. **Неизданное наследие Димитрия Кантемира**, в *Народная Румыния*, Бухарест, 1964, № 5.

2750. ОСАДЧЕНКО, Ион, **К. Негруци и М. Когэлничану о Дмитрии Кантемире**, в кн. *Наследие Дмитрия Кантемира и современность*. Состав. Х. Корбу; Л. Чобану, Кишинев, Картя Молдовеняскэ, 1976, с. 115-126.

2751. РАЗУМОВСКАЯ, М. В., **„История Оттоманской империи" Димитрия Кантемира и роман аббата Прево**, в *Русская литература. Историко-литературный журнал,* Ленинград, 1974, № 2, р. 142-150.

9. Dimitrie Cantemir în enciclopedii şi dicţionare

2752. BANTYCH–KAMENSKI, N., **Illustrations de la Russie ou galerie des personages les plus remarquables de cet empire sous la règne de Pierre le Grand**, Paris, 1829, p. 379-390.

2753. BREZEANU, Andrei; SPÂNU, Vlad, **Cantemir, Demetrius**, in *Historical dictionary of Moldova.* 2 nd ed., Lanham; Maryland; Toronto; Plymouth: Scarecrow Press, 2007, p. 70-71 (Historical dictionaries of Europe; No 52).

2754. BUZILĂ, S., **Interpreţi din Moldova. Lexicon enciclopedic (1460-1960),** Chişinău, ARC, 1996, p. 90-91.

2755. CÂNDEA, Virgil, **Mărturii româneşti peste hotare. Mică enciclopedie**, Vol. I, Bucureşti, 1991, p. 38, 43, 48, 60, 61, 265, 305, 306, 312, 319, 321, 323,371, 344 427, 452, 543. Vol. II. 14, 16, 17, 113, 136, 315, 316, 319, 331, 346, 347, 348, 349, 396, 399.

2756. CHARON, Al.; FAYOLLE, F., **Dictionnaire historique des musiciens, artistes et amateurs, morts et vivants**, Paris, 1810; Paris, Ed. Chimot, 1817.

2757. COSMA, Viorel, **Muzicieni din România. Lexicon bio-bibliografic,** vol. I (A-C), Bucureşti, 1989, p. 245-248.

2758. COSMA, Viorel, **Interpreţi din România. Dirijori-cântăreţi-instrumentişti-regizori. Lexicon,** vol. 1, Bucureşti, Ed. GALAXIA**,** 1996, p. 118.

2759. COSMA, V., **Cantemir, Dimitrie**, în Idem, *Muzicieni români. Compozitori şi muzicologi. Lexicon,* Bucureşti, Editura muzicală a Uniunii Compozitirilor, 1970, p. 98-99.

2760. CREŢU, Stănuţa, **Cantemir Dimitrie**, în *Dicţionar al literaturii române de la origini până la 1900.* Ediţie de Lucia Berdan; Constanţa Buzatu; Lucia Cireş ş. a. Coord. Gabriela Drăgoi ş. a., Ed. a II-a. Chişinău, Gunivas, 2002, p. 154-160.

2761. CURTICĂPEANU, Doina, **Cantemir Dimitrie**, în *Dicţionarul biografic al literaturii române.* Ediţie de Aurel Sasu, Piteşti, Paralela 45, 2006, vol. 1, p. 258-260.

2762. CURTICĂPEANU, Doina, **Cantemir Dimitrie**, în *Dicţionarul scriitorilor români*. Ed. de M. Zaciu; M. Papahagi; A. Sasu, vol. *A-C,* Bucureşti, Editura Fundaţiei Culturale Române, 1995, p. 443-448.

2763. CURTICĂPEANU, Doina, **Cantemir Dimitrie,** în *Scriitori români*. Coord. Mircea Zaciu, Bucureşti, Editura ştiinţifică şi enciclopedică, 1978, p. 113-118.

2764. **Dicţionar de estetică generală,** Bucureşti, Editura politică, 1972, p. 61, 111.

2765. **Dicţionar de mari muzicieni,** Bucureşti, 2000, p. 87.

2766. **Dicţionar enciclopedic român***,* vol. I, Bucureşti, Editura politică, 1962, p. 496.

2767. **Dizionario enciclopedico italiano**, vol. II, Rome, 1955, p. 721.

2768. **Dicţionar de istorie***.* Ed. a II-a revăz. şi adăug. Ediţie de Agachi Alexei, Caşu Igor, Dragnev Demir, Chişinău, Civitas, 2007, p. 74.

2769. **Dicţionar enciclopedic ilustrat Junior (DEI JUNIOR),** Ed. 1-a, Chişinău, Editura Cartier, 2004, p. 253.

2770. **Dicţionarul folcloriştilor. Folclorul literar românesc.** Cu o pref. de O. Bîrlea, Bucureşti, Editura ştiinţifică şi enciclopedică, 1979, p. 110.

2771. **Dicţionar de filosofie***,* Bucureşti, Editura politică, 1978, p. 95-96.

2772. **Dictionnaire encyclopédique Larousse***,* Paris, Librairie Larousse*,* 1928, p. 259; 1979, p. 259.

2773. **Encyclopedyja powszechna**, Varsovie, 1863;

2774. **Enciclopedia filosofica,** vol. I, Venzia-Roma, 1957, p. 878-879.

2775. **Enciclopedia italiana di scienze, lettere ed arti**, vol. VIII, Roma, 1939, p. 777.

2776. **Encyclopaedia britannica**, vol. IV, Chicago-London, 1966, p. 803.

2777. **Encyclopaedia Britannica (Micropaedia),** vol. V, 1975, p. 696; vol. V, 1977, p. 696.

2778. **EESTI Nõukogude entsűklopeedia**, т. 3, Tallinn, 1973, p. 402-403.

2779. **Enciclopedia marilor personalităţi din istoria, ştiinţa şi cultura românească de-a lungul timpului**, vol. I, Bucureşti, Editura Geneze, 1999, p. 232-235.

2780. FETIS, Fr. J., **Biographie universelle des musiciens et bibliographie generale de la musique**, vol. III, Bruxelles, 1836.

2781. FLORU, I. S., **Cantemir, Cantemireştii,** în *Enciclopedia română,* Tomul I, Sibiu, Editura şi tiparul lui W. Krafft, 1898, p. 702-703.

2782. GATTI, Guido; BASSO, Alberto, **La musica. Dizionario**, vol. I, Turin, 1968.

2783. GERBER, Ernst Ludwig, **Historisch-biographische der Tonkünstler,** Leipzig, 1790, S. 344.

2784. GHERMANI, Dionisie, **Cantemir Dimitrie**, in *Biographisches Lexikon zur Geschichte Südosteuropas,* Bd. 1, München, 1973.

2785. **Grand Larousse encyclopédique**, tome second, 1960, p. 586.

2786. **Grande encyclopedie, inventaire raisonne des sciences, des lettres et des arts, par une societe de savants et de gens de lettres**, vol. IX, Paris, (tarihsiz), p. 109.

2787. IONESCU, Christian, **Mica enciclopedie onomastică,** Bucureşti, Editura enciclopedică română, 1975, p. 75.

2788. IORDAN, Iorgu, **Dicţionar al numelor de familii româneşti,** Bucureşti, 1983, p. 98.

2789. KÂZIM, Uz, **Musiki İstilahatı**, Ankara, 1964.

2790. KREUTER, Peter Mario, **Cantemir, Dimitrie**, in *Biographisch-Bibliographisches Kirchenlexikon (BBKL)*, Band 26, 2006, S. 213-224.

2791. **Larousse,** Paris, Librairie Larousse*,* 1970, vol. 3, p. 499.

2792. **Larousse du XX-e siecle.** In six volumes. Tome premier, Paris, Librairie Larousse*,* 1928, p. 1004.

2793. **Literatura română. Dicţionar-antologie de istorie şi teorie literară**, Chişinău, Museum, 2000, p. 100-110.

2794. **[Literatura şi arta] Литература ши арта. Енчиклопедие,** вол. 1, Кишинэу, 1985, п. 280-283.

2795. **Literatura română: Dicţionar cronologic,** Bucureşti, 1979, p. 6, 7, 8, 39, 43, 45, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 58, 59, 64, 69, 72, 75, 82, 89, 98, 107, 128, 152, 188, 241, 466, 486, 544, 567, 571, 601.

2796. **Magyar lexicon,** Budapest: Akademia kiado, 1959, Kot. 1, p. 413; 1961, Kot. 4, p. 31.

2797. **Malá Československá encyklopedie**. Red. B. Kvasil, Praha, Československá акademie vëd, 1984, vol. 1, p. 652.

2798. MARCU, Alessandro; TAGLIAVINI, Carlo, **Cantemir Dimitrie,** în *Enciclopedia italiana,* vol. VIII, Roma, 1949, p. 777-778.

2799. MAXIM, Mihai, **Kantemiroğlu (Dimitrie Cantemir ö. 1723). Boğdan voyvodasi, mûsikişinas ve Osmanli tarihçisi**, in *Türkiye Diyanet Vakfi Islam Ansiklopedisi*, vol. 24, Istanbul, 2001, p. 320-322.

2800. MAZILU, Dan Horia, **Cantemir Dimitrie,** în *Dicţionarul general al literaturii române*. Ed. de Lucian Alexiu; Carmen Andras; Tiberiu Avramescu ş. a., Bucureşti, Univers Enciclopedic, 2004, vol. 2 C-D, p. 42-50.

2801. **Meyers grosse Konversation-Lexikon**, vol. X, Leipzig-Vienne, 1905, p. 577.

2802. **Mic dicţionar filozofic.** Ed. a II-a, Bucureşti, Editura Politică, 1973, p. 69-70.

2803. MOCEANU, Ovidiu**, Dimitrie Cantemir. Istoria ieroglifică (1705). Inorogul,** în *Dicţionar de personaje literare din proza şi dramaturgia românească pentru clasele IX-XII,* Ed. a 2-a, Piteşti, Paralela 45, 2006, p. 22-23.

2804. MONNIER, J., **Démètre Cantemir**, dans *La Grande encyclopédie***,** tome neuvième, Paris, p. 109-110.

2805. NANDRIŞ, Grigorie, **Cantemir, Demetrius,** în *Chambers's encyclopaedia*, vol. III, London, 1959, p. 72.

2806. POPESCU, Marin Matei, **100 de personalităţi din evul mediu românesc,** Bucureşti, 1981, p. 46-49.

2807. RUFFINI, Mario, **Cantemir Dimitrie,** în *Grande dizionario enciclopedico,* Torino, Vnione Tipografico-Editrice Torinese, 1955, vol. II, p. 1007-1008.

2808. SIMONESCU, Dan, **Cantemir Dimitrie**, în *Dicţionar de literatură română*, Editura Univers, Bucureşti, 1979, p. 83-85.

2809. SIMOTA, Algeria, **Cantemir Dimitrie,** în *Dicţionarul literaturii române de la origini până la 1900*, Editura Academiei Române, Bucureşti, 1979, p. 149-154.

2810. SOROHAN, Elvira, **Cantemir Dimitrie**, în *Dicţionarul general al literaturii române*, vol. C/D, Bucureşti, Ed. Univers Enciclopedic, 2004, p. 42-50.

2811. STĂNEL, Ion, **Cantemir, Dimitrie,** în *Dicţionar biograpfic de istorie a României***,** Bucureşti, Meronia, 2008, p. 112-113.

2812. ŞĂINEANU, Lazăr, **Cantemir,** în Idem, *Dicţionar universal al limbii române,* Chişinău, Litera, 1998, p. 1166.

2813. ŞTEFĂNESCU, Ştefan, **Cantemir Dimitrie**, în *Enciclopedia istoriografiei româneşti,* Editura ştiinţifică şi enciclopedică, Bucureşti, Editura ştiinţifică şi enciclopedică, 1978, p. 81-82.

2814. **The encyclopedia Americana***,* vol. V, Americana Corporation, 1961, p. 530.

2815. **The New Encyclopaedia Britannica,** 1994, volume V, p. 726.

2816. [VARTICEAN, I.; ERMURATSCHI, V.; CRĂCIUN, T.] ВАРТИЧЯН, И.; ЕРМУРАТСКИЙ, В.; КРЭЧУН, Т., **Димитрие Кантемир**, în *Енчиклопедия советикэ молдовеняскэ,* Кишинэу, 1972, вол. 3, п. 192-193.

2817. **Winkler Prins Encyclopedie**, vol. V, Amsterdam-Bruxelles, 1949, p. 476.

2818. БАЙБУРОВА, Р. М., **Кантемиры,** в *Исторический лексикон XVIII века*. В 12 томах. Том 8, Москва, Знание, 1996, с. 334-340.

2819. БАНТЫШ-КАМЕНСКИЙ, Д. Н., **Кантемир, Князь Дмитрий Константинович**, в *Словарь достопамятных людей Русской земли, содержащий в себе жизнь и деяния знаменитых полководцев, министров и мужей государственных, великих иерархов православной церкви, отличных литераторов и ученных, известных по участию в событиях отечественной истории, составленный Д. Бантыш-Каменским и изданный Ал. Ширяевым.* В 5-ти честях. Ч. 3, 1836, с. 34-42; В 4-х томах. Том 2, Санкт-Петербург, 2009, с. 103-108.

2820. **Биобиблиографический словарь отечественных тюркологов. Дооктябрьского периода.** Изд. 2-е. Отв. ред. Кононов А. Н., Москва, 1989, с. 116.

2821. **Большая Советская Энциклопедия,** том 11, Москва, 1973, с. 338.

2822. ГЕННАДИ, Г., **Кантемир, кн. Дмитрий Константинович,** в кн. Idem, *Справочный словарь о русских писателях и ученых умерших в XVIII и XIX столетиях и список русских книг с 1725 по 1825 г.,* Т. 2-й. Ж-М / С доп. Н. Собко, Берлин, [типогр. Розенталя и К°], 1880, с. 103-104.

2823. ЕВГЕНИЙ, митрополит, **Кантемир, князь Димитрий Константинович,** в кн. Idem, *Словарь русских светских писателей, соотечественников и чужестранцев, писавших в России, сочинение Митрополита Евгения*. Том I, Москва, Университетская Типография, 1845, с. 265-271.

2824. КОСТОМАРОВ, Н. И., **Русская история в жизнеописаниях ее главнейших деятелей.** Книга III. Вып. шестой и седьмой. Москва, А/О Книга и бизнес, 1992, с. 619-620.

2825. КОСТОМАРОВ, Н. И., **Русская история в жизнеописаниях ее главнейших деятелей.** В 4-х томах. Том III. Вступительная статья А. Ф. Смирнова. Составление, комментарии, указатель А. М. Кузнецова, Москва, Рипол классик, 1998, с. 358–359, 483, 553.

2826. **Музыкальная энциклопедия,** том 2, Москва, 1974, с. 298, 642 [Despre Cantemir muzician şi dezvoltarea muzicii turceşti].

2827. НОВИКОВ Н. И., **Кантемир, князь Димитрий (1673-1723),** в кн. *Опыт исторического словаря о росийских писателях*, Москва, 1772.

2828. НОВИКОВ, Н. И., **Опыт исторического словаря российских писателях**, в кн. Idem, *Избранные сочинения,* Москва-Ленинград, 1951, с. 305-309.

2829. ОГУЙ, О. Д., **Кантемір, Дмитро Костянтинович,** в *Енциклопедія історії Украіни,* Київ, Наукова думка, 2007, Том 4, с. 84-85.

2830. **Словарь исторический, или сокращенная библиотека, заключающая в себе жития и деяния: патриархов, царей, императоров и королей; великих полководцев, министров и градоначальников; богов и героев древняго язычества; пап римских, учителей церковных; философов древних и нынешних веков, историков, стихотворцев, ораторов, богословов, юриспрудентов, медиков и прочих, с показанием главнейших их сочинений; ученых женщин, искусных живописцов и прочих художников, и вообще всех знатных и славных особ во всех веках и из всех в свете земель. В котором содержатся все любопытства достойнейшее и полезнейшее из Свещенной и Светской истории** / Пер. с франц. исторических словарей. С приобщением к одному деяний и жития Великих Князей и Государей Всероссийских, и прочих мужеством, подвигами и дарованиями отличившихся ко благоденствию и славе Монархов своих и Отечества особ. Ч. VI, Москва, В Университетской типогр. у В. Окорокова, 1791, с. 508-511.

2831. **Советская историческая энциклопедия,** Москва, 1965, Том 6, p. 965-966.

2832. **Українська Радянська енциклопедія,** Київ, 1961, Том 6, с. 153.

2833. **Украинская Советская Энциклопедия,** Киев, 1980, Том 4, с. 456.

2834. **Философский энциклопедический словарь**. Изд. 2-е, Москва, Советская энциклопедия, 1989, с. 246-247.

2835. **Энциклопедический словарь.** Том 23, Т-ва, Бр. А. и И. Гранат и К°, седьмое переработанное издание, Москва, [1913], с. 327.

2836. **Энциклопедический словарь**. Составители: Ф. А. Брокгауз, И. А. Ефрон, Санктпетербург, 1895, Том 27, с. 317.

10. Dimitrie Cantemir în presa periodică

2837. ALBALA, Radu**, Dimitrie Cantemir într-o nouă tălmăcire românească,** în *Gazeta literară*, Bucureşti, 1956, nr. 33, p. 4.

2838. ALEXANDRU, Ioan, **Unde a studiat Cantemir,** în *Luceafărul*, Bucureşti, 1970, nr. 13, p. 7.

2839. ALMAŞ, Dumitru, **Dimitrie Cantemir – mare cărturar şi patriot,** în *Munca,* 23, 1967, nr. 6026, p. 2.

2840. ALMAŞ, Dumitru, **Ilustru istoric şi patriot. 300 de ani de la naşterea lui Dimitrie Cantemir,** în *Munca,* 29, 1973, nr. 7903, p. 1, 2.

2841. ANDRONESCU-CARAIOAN, P., **Dimitrie Cantemir,** în *Contemporanul*, Bucureşti, 1953, nr. 43, p. 5.

2842. ANGHEL, Paul, **Cantemir şi teoria valorilor**, în *Gazeta literară,* Bucureşti, 14, 1967, nr. 21, p. 1.

2843. ANGHELESCU, Mircea, **Destinul ciudat al operei lui Cantemir,** în *România literară,* Bucureşti, an 35, 2002, nr. 11, p. 14.

2844. [ANOHIN, I.] АНОХИН, И., **Деспре Кантемир**, ын *Кишинэу. Газетэ де сярэ*, 1973, № 251, п. 3.

2845. ARMBRUSTER, Adolf, **Romanitatea românilor, unitatea lor naţională – temelia unei monumentale opere ştiinţifice. 300 de ani de la naşterea lui Dimitrie Cantemir,** în *Scânteia,* Bucureşti, 42, 1973, nr. 9601, p. 1, 6.

2846. BABEŢI, Adriana, **Dimitrie Cantemir – scriitor pentru toţi,** în *Orizont,* Timişoara, 29, 1978, nr. 28, p. 3.

2847. BABII, Alexandru, **Aureliu Augustin şi Cantemir: continuitatea estetică**, în *Literatura şi arta*, Chişinău, 1994, nr. 18, p. 5.

2848. [BADIU, Vasile] БАДИУ, Василе, **Трепте ла темплул културий,** ын Култура, Кишинэу, 1973, № 43, п. 4.

2849. [BADIU, Vasile] БАДИУ, Василе, **Счене дин виаца луй Димитрие Кантемир**, ын Култура, Кишинэу, 3 noiemb., 1973, п. 7.

2850. [BALMUŞ, Pavel] БАЛМУШ, Павел, **Динколо де фила кэрций паре (Кэтре жубилеул де 300 де ань де ла наштеря луй Димитрие Кантемир),** ын *Молдова сочиалистэ,* Кишинэу, 1973, № 224, p. 3-4.

2851. BĂDICĂ, Ion, **Tricentenarul naşterii lui Cantemir,** în *Tomis,* Constanţa, 8, 1973, nr. 19, p. 1, 6.

2852. BĂDICĂ, Ion, **Dimitrie Cantemir şi ideea unirii,** în *Tomis*, Constanţa, 8, 1973, nr. 2, p. 6.

2853. BĂDICĂ, Ion, **Dimitrie Cantemir despre Dobrogea,** în *Tomis,* Constanţa, 1975, nr. 106, p. 3, 15.

2854. BĂDICUŢ, I., **Cantemir Dimitrie. Istoria ieroglifică. Bucureşti, Albatros, 1977,** în *Carusel (Azi),* 1996, nr. 1120, p. 7.

2855. BĂLAN, Ion Dodu, **Dimitrie Cantemir – ctitor al literaturii şi limbii române literare,** în *Scânteia,* Bucureşti, 42, 1973, nr. 9586, p. 1, 4.

2856. BĂLAN, Pavel, **Zbuciumul lui Dumitaşcu Vodă,** în *Moldova*, Chişinău, 1990, nr. 9, p. 11.

2857. [BĂTRÂNU, Nicolae] БЭТРЫНУ, Николае, **Контрибуций ла Кантемириана**, ын *Култура*, Кишинэу, 1976, № 43, п. 12.

2858. [BĂTRÂNU, Nicolae] БЭТРЫНУ, Николае, **Димитрие Кантемир – скриитор уманист,** ын *Култура*, Кишинэу, 1973, № 51, п. 13.

2859. BERINDEI, Dan, **Dimitrie Cantemir,** în *Scânteia tineretului,* Bucureşti, 1966, nr. 5426, p. 4.

2860. [BILEŢCHI, N.] БИЛЕЦКИЙ, Н., **Димитрие Кантемир ши музика отоманэ**, în *Култура Молдовей*, Кишинэу, 1964, nr. 34, p. 4.

2861. BLAGA, Lucian, **Dimitrie Cantemir – o viaţă trăită la răscruce de vremuri (variantă de redacţie)**, în *Glasul naţiunii*, anul II, 1991, nr. 33, p. 12; 1991, nr. 34, p. 12.

2862. [BOBÂNĂ, G.] БОБЫНЭ, Г. **Философия историей ла Димитрие Кантемир**, ын *Литература ши арта*, Кишинэу, 1983, № 43, п. 6.

2863. [BOBÂNĂ, G.] БОБЫНЭ, Г., **Илустру гындитор ши ом политик,** în *Молдова Сочиалистэ,* Кишинэу, 27 окт. 1983.

2864. BOCA BORDEI, Ramona, **Dimitrie Cantemir şi romanul unui început de veac**, în *Orizont,* Timişoara, 30, 1979, nr. 27, p. 8.

2865. [BOGACI, G.; RICMAN, E.] БОГАЧ, Г.; РИКМАН Е., **Д. Кантемир деспре «Орхеюл векь»,** ын *Култура Молдовей*, Кишинэу, 1958, п. 2. [Despre informaţiile documentare ale lui D. Cantemir referitoare la străvechea cetate].

2866. [BOGACI, Gh.] БОГАЧ Г. **Димитрие Кантемир инедит,** ын *Молдова Сочиалистэ,* Кишинэу, 1976, № 188.

2867. BOIA, Lucian, **Dimitrie Cantemir – un strălucit vizionar al independenţei româneşti,** în *Munca,* 29 mai 1973, p. 2.

2868. BOIA, Lucian, **Semnificaţia europeană a operei marelui cărturar roman,** în *Munca,* 29, 1973, nr. 7993, p. 2.

2869. BOLDIŞOR, Veronica, **Dimitrie Cantemir: două omagieri**, în *Literatura şi arta*, Chişinău, 30 oct. 2003.

2870. BUCUŢA, Emanoil, **Moldova lui Cantemir,** în *Societatea de mâine*, 4, 1927, nr. 3, p. 38.

2871. BULGĂR, Gheorghe, **Cantemir, înnoitorul conceptului şi al limbajului,** în *Săptămâna culturală a capitalei,* Bucureşti, 1973, nr. 122, p. 4.

2872. BURADA, Teodor T., **Un monument lui Dimitrie Cantemir, domnitorul Moldovei**, în *Neamul românesc,* 8, 1913, nr. 71, p. 1114.

2873. **Cantemir Dimitrie, Istoria ieroglifică. Bucureşti, Albatros, 1977**, în *Cronica,* Iaşi, 15, 1980, nr. 23, p. 5.

2874. **Cantemir Dimitrie. Istoria ieroglifică. Bucureşti, Albatros, 1977**, în *Tribuna,* Cluj, 17, 1973, nr. 13, p. 14.

2875. **Cantemir Dimitrie. Beschreibung der Moldau. Zur 300. Geburstag und 250. Todestag,** în *Neue Literatur,* Bucureşti, 24, 1973, nr. 9, S. 30-33.

2876. CAZACU, M., **Ctitor literar**, în *Orizont*, Timişoara, XXIV, 1973, nr. 20, p. 5.

2877. CAZAN, Gheorghe, **Dimitrie Cantemir – primul mare filozof de valoare,** în *Informaţia Bucureştiului,* Bucureşti, 21, 1973, nr. 6254, p. 2.

2878. CĂPUŞAN, M., **Cantemir Dimitrie. Istoria ieroglifică. Bucureşti, Albatros, 1977,** în *Steaua,* Cluj, 28, 1977, nr. 10, p. 31-32.

2879. CÂMPEANU, Ilieş, **Istoria devenirii unei naţiuni***,* în *România literară,* Bucureşti, 16, 1983, nr. 40, p. 5 [D. Cantemir – filozof al istoriei].

2880. CÂNDEA, Virgil, **A început „anul Cantemir"**, în *Lucefărul,* Bucureşti, 16, 1973, nr. 5, p. 1.

2881. CHIŢIMIA, I. C., **Dimitrie Cantemir, un prinţ al ştiinţei şi literelor,** în *Săptămâna culturală a capitalei*, Bucureşti, 1973, nr. 123, p. 3.

2882. [CEAICOVSCHI, Gleb] ЧАЙКОВСКИЙ, Глеб, **Димитрие Кантемир – музичиан**, ын *Култура,* Кишинэу, 1973, № 43, п. 6-7.

2883. CIRIMPEI, Victor, **Dimitrie Cantemir – 325 de ani. Doina / Daina – zeitate precreştină la români, bulgari, lituanieni,** în *Ţara*, Chişinău, 30 oct. 1998, p. 4.

2884. CIRIMPEI, Victor, **Dimitrie Cantemir: constituentul etnologic**, în *Literatura şi arta*, Chişinău, 30 oct. 2003, p. 7.

2885. CIRIMPEI, Victor, **Dimitrie Cantemir: norocul ca divinitate,** în *Timpul*, Chişinău, 24 oct. 2003, p. 15.

2886. CIRIMPEI, Victor, **Paralela Dosoftei – Cantemir**, în *Timpul*, Chişinău, 26 dec. 2003, p. 14.

2887. [CIOBANU, Lazăr] ЧОБАНУ, Лазэр, **Патриот ши уманист**, ын *Тинеримя Молдовей,* Кишинэу, 23 септ. 1973, п. 1.

2888. [CIOBANU, Lazăr] ЧОБАНУ, Лазэр, **Димитрие Кантемир – омул ши скрииторул,** ын *Ынвэцэторул советик*, Кишинэу, 1973, nr. 10, p. 43-48.

2889. CIOBANU, Nicolae, **Momentul Dimitrie Cantemir,** în *Viaţa militară,* 34, 1987, nr. 1, p. 26.

2890. CIOCANU Ion, **Dimitrie Cantemir despre romanitatea moldovenilor şi a graiului moldovenesc**, în *Literatura şi arta*, Chişinău, 2003, nr. 11, p. 7.

2891. [CIOCANU, Ion] ЧОКАНУ, Ион, **Вокация домнией,** ын *Тинеримя Молдовей,* Кишинэу, 17 окт. 1973, п. 4.

2892. CIOCULESCU, Şerban, **Cantemir – scriitor de limbă română,** în *Viaţa Românească,* Bucureşti, 1973, nr. 9, p. 14-21.

2893. CIOCULESCU, Şerban, **Un studiu lingvistic despre Dimitrie Cantemir,** în *România literară*, Bucureşti, 6, 1973, nr. 39, p. 7.

2894. CIOCULESCU, Şerban, **Între Ion Neculce şi Dimitrie Cantemir**, în *România literară*, Bucureşti, 1988, nr. 19, p. 7.

2895. CIOCULESCU, Şerban, **Ion Neculce, Dimitrie Cantemir şi alţi Cantemireşti,** în *România literară*, Bucureşti, 12 mai 1988, p. 7.

2896. CIOPRAGA, Constantin, **Priorităţi cantemiriene**, în *Cronica,* Iaşi, 1973, nr. 43, p. 2.

2897. CIOPRAGA, Constantin, **Profil cantemirian,** în *Convorbiri literare,* Iaşi, 1973, nr. 19, p. 1, 10.

2898. COMAN, Gheuţă, **Dimitrie Cantemir, cărturar şi domn de origine răzăşească,** în *Prut,* Huşi, 2003, nr. 1, p. 1, 9.

2899. CONSTANTINESCU, Viorica S., **Cantemir moralistul,** în *Convorbiri literare,* Iaşi, 1973, nr. 19, p. 4.

2900. CONSTANTINESCU-IAŞI, P., **Dimitrie Cantemir, savant, scriitor şi om politic,** în *Veac nou,* Bucureşti, 1960, nr. 50, p. 2.

2901. CORNEANU, Gh., **Dimitrie Cantemir şi timpul său,** în *Cuvântul liber,* seria III, an II, 1935, nr. 33, p. 9.

2902. CORMOŞ, **Între istorie şi literatură,** în *Tribuna,* Cluj, 1973, nr. 43, p. 11.

2903. [COROBAN, Vasile] КОРОБАН, Василе, **Димитрие Кантемир ши реалитатя историкэ [300 де ань де ла зиуа наштерий луй Димитрие Кантемир],** ын *Кишинэу. Газетэ де сярэ,* 15 окт. 1973.

2904. [COROBAN, Vasile] КОРОБАН, Васile**, „...Спре деприндеря риторичяскэ невоинду-мэ...",** în *Молдова сочиалистэ*, Кишинэу, 25 oct. 1973, p. 3.

2905. [COROBAN, Vasile] КОРОБАН, Васile, **Мареле кэртурар ши реформеле луй Петру I**, în *Молдова сочиалистэ,* Кишинэу , 29 sept. 1973.

2906. [COROBAN, Vasile] КОРОБАН, Васile, **Кантемир ши култура рэсэритянэ**, ын *Кишинэу. Газетэ де сярэ,* 1973, № 232, п. 4.

2907. [COROBAN, Vasile] КОРОБАН, Васile, **Димитрие Кантемир ши реалитатя историкэ [300 де ань де ла зиуа наштерий луй Димитрие Кантемир],** în *Кишинэу. Газетэ де сярэ,* 15 окт. 1973.

2908. [COROBAN, Vasile] КОРОБАН, Васile, **Реал ши имажинар ын «История иероглификэ»,** ын *Литература ши арта,* Кишинэу, 1983, № 43, п. 6.

2909. COSMA, Viorel, **Tricentenar Cantemir. Un document inedit din 1782 asupra muzicianului Dimitrie Cantemir**, în *Convorbiri literare*, Iaşi, 1973, nr. 7, 41.

2910. [CRISTEI, Tamara] КРИСТЕЙ, Тамара, **Константин Негруци деспре илуструл предечесор,** ын *Литература ши арта,* Кишинэу, 1983, № 43, п. 6.

2911. [CRISTIAN, V.] КРИСТИАН, В., **Едиций жубилиаре**, ын *Тинеримя Молдовей*, Кишинэу, 17 окт. 1973, p. 4.

2912. CRISTIAN, V., **Dimitrie Cantemir cărturarul patriot,** în *Flacăra Iaşului,* 29, 1973, nr. 8286, p. 1, 2.

2913. CRONŢ, Gh., **Concepţiile lui Dimitrie Cantemir despre domnia autoritară şi destinul istoric al poporului român,** în *Ateneu,* Bacău, 10, 1973, nr. 7, p. 14.

2914. CSELÉNYI, Béla, **Dimitrie Cantemir, a gondos férj és apa,** în *Dolgozó Nó*, Cluj, 29., 6. sz., jún. 1973, , 33. 1.

2915. CUBLEŞAN, Constantin, **Dimitrie Cantemir: 1673-1723-1993,** în *Steaua,* Cluj, 44, 1993, nr. 10, p. 4.

2916. **Cultural confluences – Romanian echoes. Ambassadors of Romanian culture. [Nicolae Milescu and Dimitrie Cantemir],** în *Lumea,* Bucureşti, 1987, nr. 8, p. 27-31.

2917. CUZA, Constantin, **Pe urmele lui Dimitrie Cantemir,** în *Astra,* Sibiu, VIII, 1973, nr. 6, p. 9; 1973, nr. 8, p. 8.

2918. **D. Cantemir şi geografia,** în *Zorile Bucovinei,* 22 iunie 1969.

2919. DAN, Theodor Th., **Burada şi Dimitrie Vodă Cantemir,** în *Opinia,* 19 iun. 1935, p. 1.

2920. DEMÉNY, L., **„Iubite frate cetitoriule...",** în *Magazin istoric,* Bucureşti, 1973, nr. 9, p. 41-42.

2921. DEMÉNY, L., **Kiteljesedö Cantemir-képünk,** în *A Hét,* Bucureşti, 4., 43. sz., okt. 26. 1973, 1, 17. 1.

2922. DIACONESCU, Emil, **Cultura umanistă a lui Dimitrie Cantemir,** în *Cronica,* Iaşi, 8, 1973, nr. 22, p. 11.

2923. DIMA, Al., **Multiplele talente ale Prinţului** *[Dimitrie Cantemir],* în *Săptămâna culturală,* 1973, nr. 120, p. 3.

2924. DIMA, Alexandru, **Dimitrie Cantemir, spirit naţional şi universal**, în *Cronica*, Iaşi, 1973, nr. 42, p. 1.

2925. **Dimitrie Cantemir patriotul erudit,** în *Cronica,* Iaşi, 1973, nr. 43, p. 1.

2926. **Dimitrie Cantemir,** în *Napsugár,* Cluj-Napoca, 17., 10 sz., okt. 1973, 4-5. 1.

2927. **Dimitrie Cantemir,** în *Universul,* Bucureşti, 52, 1935, nr. 163, p. 1 (cu un portret).

2928. **Dimitrie Cantemir. Din cercetările d-lui Ştefan Ciobanu – membru al Acad. Române,** în *Viitorul,* Bucureşti, 18, 1925, nr. 5145, p. 1, 2.

2929. **Dimitrie Cantemir în opere de artă monumentale,** în *Scânteia,* Bucureşti, 42, 1973, nr. 9577, p. 4.

2930. **Dimitrie Cantemir – o personalitate pe măsura poporului român.** Interviu cu Miron Nicolescu, în *Magazin istoric,* Bucureşti,7, 1973, nr. 7, p. 7-11.

2931. **Dimitrie Cantemir în ţara lui,** în *Neamul românesc,* Iaşi, an 30, 1935, nr. 130, p. 1.

2932. DINULESCU, C., **Dimitrie Cantemir o personalitate istorică,** în *Buridava,* 1976, nr. 2, p. 85-88.

2933. [DMITRIEV, P.; VLASOVA, L.] ДМИТРИЕВ, П.; ВЛАСОВА, Л., **Савант ши ом политик,** în *Вяца сатулуй,* Кишинэу, 23 oct. 1973, p. 3.

2934. DOBRE, Alexandru, **Dimitrie Cantemir – folcloristul,** în *Scânteia Tineretului*, Bucureşti, 29, 1973, nr. 7574, p. 3.

2935. [DRAGNEV, D.] ДРАГНЕВ, Д., **Димитрие Кантемир,** în *Calendar de masă. 1968,* Cartea Moldovenească, Кишинэу, 1967, p. 193.

2936. DRĂGAN, Mihai, **Conştiinţa latinităţii şi a dacismului,** în *Cronica,* Iaşi, 1973, nr. 43, p. 5.

2937. [DUMBRĂVEANU, Andrei] ДУМБРЭВЯНУ, Андрей, **Вибрантэ, клипа меморией (275 ань де ла ынкееря контрактулуй динтре Русия ши Молдова де ла Луцк),** ын *Нистру*, Кишинэу, 1986, № 4, п. 109-115.

2938. **Dumitru Cantemir, mare geograf al veacului său,** în *Lamura. Revistă de cultură generală*, 1925, nr. 9, p. 473.

2939. DUMITRU, Nicu, **Un reprezentant ilustru al spiritualităţii româneşti. 300 de ani de la naşterea lui Dimitrie Cantemir,** în *Munca,* 29, nr. 7880, 20 mart. 1973, p. 2.

2940. DUNĂREANU, Ion D., **Dimitrie Cantemir – la originea renaşterii româneşti,** în *Vatra,* Târgu-Mureş, 1973, nr. 5, p. 7.

2941. DUNĂREANU, Ion, **Dimitrie Cantemir és a román reneszansz,** în *Új Elet*, Bucureşti, 16., 12 sz., jún. 11, 1973, 1.

2942. EDROIU, N., **Omul politic,** în *Tribuna,* Cluj, 1973, nr. 43, p. 7.

2943. FASSEL, Horst, **Un dialog despre Cantemir,** în *Orizont*, Timişoara, 7, märz 1974, p. 4.

2944. FLUTUREL, Vasile, **Dimitrie Cantemir – primul nostru etnograf şi folclorist,** în *Literatura şi arta,* Chişinău, 1998, nr. 43, p. 6.

2945. [FOMIN, Serghei] ФОМИН, Сергей Владимирович, **Стя пе черул Патрией,** în *Фемея Молдовей*, Кишинэу, 1983, № 10, п. 20-21.

2946. FRUNZĂ, M., **Dimitrie Cantemir, scriitorul – un glorios tricentenar,** în *Flacăra Iaşului,* 29, 1973, nr. 8258, p. 3.

2947. GABOR, Gabriela, **Dimitrie Cantemir despre confesiunea „celuilalt",** în *Caiete critice,* Bucureşti, 1998, nr. 1-4, p. 142-143.

2948. GHILAŞ, Victor, **Preocupările muzicale ale lui Dimitrie Cantemir,** în *Literatura şi Arta*, Chişinău, 1993, nr. 47, p. 7.

2949. GIURESCU, Const. C., **Dimitrie Cantemir – patriotismul şi universalitatea conceptului său umanist,** în *Informaţia Bucureştiului,* Bucureşti, 20, 1973, nr. 6100, p. 2.

2950. GÎNJU, Traian, **„Am venit ca să clădesc la loc moşia aproape năruită şi să înviez ţara din cenuşa ei". 300 de ani de la naş-**

terea lui Dimitrie Cantemir, în *Scânteia tineretului,* Bucureşti, 29, 1973, nr. 7464, p. 5.

2951. [GONŢA, G.] ГОНЦА, Г., **Дин кроника марий приетений. 275 де ань де ла ынкееря трататулуй де алианцэ де ла Луцк (1711) динтре Молдова ши Русия,** în *Вяца сатулуй,* Кишинэу, 1986, nr. 46, p. 4.

2952. GRAUR, Al., **Cantemir,** în *România literară,* **Bucureşti,** 1970, nr. 42, p. 10.

2953. GRIGORAŞ, N., **Domn al Moldovei,** în *Cronica,* Iaşi, 1973, nr. 43, p. 11.

2954. GRIGORAŞ, Em. C., **Un veac de filozofie românească,** în *Literatura şi Arta,* Chişinău, 12 sept., 1991, p. 5.

2955. GUGU, Elena, **Dimitrie Cantemir: un spirit enciclopedic,** în *Baricada,* 2, 1991, nr. 33, p. 12.

2956. GULIAN, C. I., **Esenţa etică a umanismului marelui cărturar român – 300 de ani de la naşterea lui Dimitrie Cantemir,** în *Scânteia,* Bucureşti, 42, 1973, nr. 9575, p. 1, 4.

2957. GULIAN, C., **Gânditorul Cantemir în context european,** în *Contemporanul,* Bucureşti, 1973, nr. 44, p. 1, 9.

2958. IFRIMESCU, Radu, **Omul de ştiinţă Dimitrie Cantemir,** în *Opinia naţională,* 1998, nr. 216, p. 8.

2959. IOAN, Petru, **Divanul, în perspectiva logicii**, în *Cronica,* Iaşi, 33, 1999, nr. 1, p. 10.

2960. IONESCU, Cornel Mihai, **Cantemir: elocinţă şi tăcere,** în *Transilvania,* Sibiu, 9, 1977, nr. 10, p. 30-32.

2961. [ISTRU, B.] ИСТРУ, Б., **Дулсе есте драгостя де царэ,** ын *Фемея Молдовей*, Кишинэу, 1973, nr. 10, p. 10-11.

2962. IVAŞCU, George, **Cantemir,** în *România literară,* Bucureşti, 1973, nr. 43, p. 1.

2963. IVASIUC, Alexandru, **Cantemir şi luciditatea teoretică,** în *România literară,* Bucureşti, 1973, nr. 43, p. 5.

2964. [JUNGHIETU, Efim] ЖУНГИЕТУ, Ефим, **Димитрие Кантемир ши басмул (300 де ань де ла наштеря луй Д. Кантемир)**, în *Тинеримя Молдовей,* Кишинэу, 1973, № 126, п. 3.

2965. [JUNGHIETU, Efim] ЖУНГИЕТУ, Ефим, **Димитрие Кантемир ши фолклорул**, în *Култура,* Кишинэу, 1973, №. 43, п. 8.

2966. LĂUDAT, I. D., **Umanismul lui Dimitrie Cantemir,** în *Flacăra Iaşului,* 1968, nr. 6823, p. 3.

2967. LĂUDAT, I. D., **Literatul**, în *Argeş,* Piteşti, 8, 1973, nr. 10, p. 8.

2968. LOTREANU, Ion, **Valoarea detaliului în „Discriptio Moldaviae",** în *Săptămâna culturală a Capitalei,* Bucureşti, 1973, nr. 138, p. 3.

2969. MACREA, D., **Preocupări de limbă în opera lui Dimitrie Cantemir,** în *România literară,* Bucureşti, 2 aug. 1973, nr. 31 p. 12.

2970. [MADAN, Gheorghe] МАДАН, Георге, **Валороасэ оперэ а луй Д. Кантемир (150 де ань де ла апарицня примей едиций молдовенешть а „Дескриерий Молдовей")**, în *Тинеримя Молдовей,* Кишинэу, 1975, p. 4.

2971. [MADAN, Gheorghe] МАДАН, Георге, **Енчиклопедие а времий. 200 де ань де ла апарицня ын едицие апарте а „Дескриерий Молдовей" де Д. Кантемир,** în *Молдова сочиалистэ,* Кишинэу, 30 oct. 1971, p. 4.

2972. MANU, Emil, **„Romancierul" Dimitrie Cantemir,** în *Săptămâna culturală a Capitalei,* Bucureşti, 1973, nr. 126, p. 3.

2973. MANU, E. **Cantemir Dimitrie, *Istoria ieroglifică*. Bucureşti, Albatros, 1977,** în *Săptămâna,* 1978, nr. 389, p. 2.

2974. MARIN, Dumitru, **Argumentul folclorico-etnografic,** în *Cronica,* Iaşi, 1973, nr. 43, p. 13.

2975. MĂCIUCĂ, Constantin, **Dimitrie Cantemir domnitorul patriot, savantul, umanistul. 300 de ani de la naşterea marelui cărturar şi om politic** (Cu un portret), în *Scânteia,* Bucureşti, 42, 1973, nr. 9490, p. 1, 6.

2976. [MÂNĂSCURTĂ, I.] Мынэскуртэ, И., **Кантемир – гындитор ши ом де стат (300 де ань де ла наштеря луй Д. Кантемир)**, ын *Тинеримя Молдовей,* Кишинэу, 1973, № 115, п. 3.

2977. MORARIU, Leca, **Pomenirea lui Dimitrie Cantemir,** în *Junimea literară,* 12, 1923, p. 401.

2978. [MORĂRAŞ, V.] МОРЭРАШ, В., **Моштениря музикалэ а кэртурарулуй,** în *Вяца сатулуй,* Кишинэу, 25 oct. 1973, p. 3.

2979. MUNTEANU, Ion Alexandru, **Dimitrie Cantemir: In memoriam,** în *România mare,* 1991, nr. 63, p. 3.

2980. MUNTEANU, Ion, **Moldova lui Dimitrie Cantemir,** în *Contemporanul,* Bucureşti, 1973, nr. 32, p. 8.

2981. [MUNTEANU, M.] МУНТЯНУ, М., **Ел а кэлит приетения молдо-русэ**, în *Вяца сатулуй,* Кишинэу, 11 окт. 1973, п. 4.

2982. [MUNTEANU, M.] МУНТЯНУ, М., **Ла лягэнул марий приетений,** în *Молдова сочиалистэ*, 25 окт. 1973, п. 3.

2983. MUTAŞCU, Dan, **Cantemir, contemporanul nostru,** în *Săptămâna culturală a Capitalei,* Bucureşti, 1973, nr. 117, p. 3.

2984. MUTHU, Mircea, **Cantemir un mare umanist,** în *Convorbiri literare*, Iaşi, 1973, nr. 14, p. 4, 11.

2985. NANU, Ion Sava, **Cantemir, istoric de artă şi desenator,** în *Contemporanul,* 1973, nr. 44, p. 7.

2986. NANU, Ion Sava, **Dimitrie Cantemir – istoric de artă orientală**, în *Săptămâna culturală a Capitalei,* Bucureşti, 1973, nr. 137, p. 3, 4.

2987. [NASTASIU, Vasile] НАСТАСИУ, Василе, **Престижиул еуропян ал луй Димитрие Кантемир,** în *Литература ши Арта,* Кишинэу, 1979, nr. 11, p. 5.

2988. [NEGRU, Nina] НЕГРУ, Нина, **„Дезвэлуиря вороавей аскунсе..."**, ын *Литература ши Арта,* Кишинэу, 1988, № 44, п. 8.

2989. NETEA, Vasile, **Unitatea şi continuitatea poporului român în Dacia. 300 de ani de la naşterea lui Dimitrie Cantemir,** în *Munca,* 29, 1973, nr. 9313, p. 1, 4.

2990. NIŢU, George, **Dimitrie Cantemir – Arta logosului,** în *Argeş,* Piteşti, 1973, nr. 6, p. 3.

2991. NICULESCU, Alexandru, **Cantemir Dimitrie, Hronicul vechimei a romano-moldo-vlahilor. Bucureşti, Albatros, 1981,** în *Forum,* 24, 1982, nr. 10, p. 93; *România literară,* Bucureşti, 14, 1981, nr. 35, p. 8.

2992. OBREJA, Al., **Dimitrie Cantemir, geograf şi cartograf de renume european,** în *Cronica,* Iaşi, 1973, nr. 27, p. 13.

2993. OPREA, N., **Prozatorul**, în *Tribuna,* Cluj, 1973, nr. 43, p. 4.

2994. PANĂ-OLTEAN, Roxana, **Dimitrie Cantemir şi testul lecturii moderne**, în *Luceafărul* (serie nouă), Bucureşti, 1999, nr. 23, p. 14.

2995. PAPU, Edgar, **Motivul prăbuşirii cosmice. Cantemir şi Eminescu,** în *România mare,* 1991, nr. 43, p. 4.

2996. PĂCURARIU, D., **Dimitrie Cantemir – precursorul,** în *Contemporanul,* 1973, nr. 42, p. 1, 9.

2997. PĂUN, Octav, **Dimitrie Cantemir, cercetător al culturii populare,** în *Săptămâna culturală a capitalei,* Bucureşti, 1973, nr. 124, p. 3.

2998. PĂUNESCU, Ilie, **Cantemir ne tălmăceşte viitorul,** în *România literară,* Bucureşti, 5, 1972, nr. 51, p. 18.

2999. PERCEK, A., **Despre „un filozof între regi", dar şi un „rege între filozofi"**, în *Contemporanul-ideea europeană,* 31 ian. 1997, p. 5.

3000. PÉREZ, Odilas G., **Cosmos şi raţiune în opera lui Dimitrie Cantemir,** în *Ramuri,* Craiova, 1983, nr. 6, p. 16.

3001. PIRU, Al., **Măştile „Istoriei ieroglifice"***,* în *România literară,* Bucureşti, 1973, nr. 43, p. 4.

3002. PIRU, Al., **Parabola Liliacului şi a şoimului de iepuri**, în *România literară,* Bucureşti, 1973, nr. 33, p. 13.

3003. PIRU, Al., **Poezia lui Dimitrie Cantemir**, în *România literară,* Bucureşti, 1973, nr. 35, p. 15.

3004. PIRU, Al., **Măşti cantemiriene,** în *Luceafărul,* Bucureşti, 19, 1976, nr. 49, p. 1, 3.

3005. PIRU, Alexandru, **Cantemir Dimitrie, *Istoria ieroglifică*. Bucureşti, Albatros, 1977,** în *România literară,* Bucureşti, 6, 1973, nr. 32, p. 13.

3006. POPESCU, Alexandru, **Dimitrie Cantemir eruditul,** în *Femeia,* Bucureşti, 26, 1973, nr. 4, p. 38.

3007. POPESCU, Ion Mihail, **Dimitrie Cantemir – simbol al forţei intelectuale,** în *Opinia naţională,* 1995, nr. 80, p. 4.

3008. POŞTARENCU, Dinu, **O ediţie academică a operelor cantemiriene,** în *Moldova literară*, Chişinău, 4 oct. 1995, p. 2.

3009. POŞTARENCU, Dinu, **Sfetnici şi îndrumători,** în *Moldova suverană*, Chişinău, 1993, nr. 153, p. 4.

3010. POŞTARENCU, Dinu, **Două versiuni ale tratatului moldo-rus**, în *Moldova suverană*, Chişinău, 3 oct. 1991, p. 2.

3011. POŞTARENCU, Dinu, **Dimitrie Cantemir – patriot**, în *Literatura şi Arta,* Chişinău, 6 aug. 1992, p. 3.

3012. POŞTARENCU, Dinu, **Domnia lui Dimitrie Cantemir în viziunea cronicarilor,** în *Literatura şi Arta,* Chişinău, 1994, nr. 44, p. 6.

3013. POŞTARENCU, Dinu, **Primul geograf al nostru,** în *Tineretul Moldovei,* Chişinău, 26 oct. 1990, p. 6-7.

3014. POSTOLACHE, Gheorghe, **Dimitrie Cantemir – biogeograf**, în *Cultura,* Chişinău, 1973, nr. 43, p. 5.

3015. [POTLOG, V.] ПОТЛОГ, В., **Примул историк молдовеан,** în *Молдова сочиалистэ,* Кишинэу, 24 oct. 1973, p. 4.

3016. [POTLOG, V.] ПОТЛОГ, В., **Мисия елибератоаре а Русией ын опера луй Димитрие Кантемир**, ын *Ництру,* Кишинэу, 1971, № 9, п. 135-140.

3017. [POTLOG, V.] ПОТЛОГ, В., **Димитрие Кантемир – савант ши патриот,** în *Вяца сатулуй,* Кишинэу, 27 oct. 1988, p. 4.

3018. PREDESCU, Lucian, **Viaţa şi operele lui Dimitrie Cantemir**, în *Universul,* Bucureşti, 1935, nr. 164, p. 9-11.

3019. PROTOPOPESCU, Dragoş, **Personalitatea şi stilul lui Dimitrie Cantemir**, în *Adevărul literar şi artistic,* Bucureşti, 1923, nr. 134, p. 7.

3020. RADEC, Galina, **Nobilul neam al Cantemireştilor – Род Кантемиров благородный**, în *Capitala-Столица,* Chişinău, 11 апр. 2003.

3021. ROMAN, Ion, **Sensurile umanismului**, în *Cronica,* Iaşi, 1973, nr. 40, p. 1,11.

3022. ROMAN, Toma, **O perspectivă axiologică**, în *Argeş,* Piteşti, 8, 1973, nr. 10, p. 9.

3023. ROSETTI, Al., **Dimitrie Cantemir,** în *Cum vorbim,* Bucureşti, I, 1949, nr. 3, p. 7-8.

3024. ROŞU, Nicolae, **Cantemir în lumina veacurilor,** în *Curentul,* 17 iun. 1935, p. 6.

3025. RUSEŢ, I., **Conceptul de independenţă şi suveranitate de stat în gândirea românească. Dimitrie Cantemir,** în *Pentru patrie,* 17, 1966, nr. 12, p. 23.

3026. [RUSSEV, E.] РУССЕВ, Е., **Рапсод ал цэрий Молдовей,** ын *Молдова сочиалистэ,* Кишинэу, 10 oct. 1973, p. 4.

3027. [RUSSEV, E.] РУССЕВ, Е., **Димитрие Кантемир (285 ань де ла наштере)**, ын *Молдова сочиалистэ,* Кишинэу, 1958, nr. 251, p. 4.

3028. [RUSSEV, E.] РУССЕВ, Е., **Трататул де алианцэ дин 1711 ши дестинеле историче але Молдовей,** ын *Ынвэцэмынтул советик*, Кишинэу, 1973, nr. 7, p. 35-42.

3029. [RUSSEV, E.] РУССЕВ, Е., **Димитрие Кантемир – ом политик кларвэзэтор**, ын *Ништру*, Кишинэу, 1973, nr. 10, p. 84-94.

3030. [RUSSEV, E.] РУССЕВ, Е., **Димитрие Кантемир – промотор ал приетенией молдо-русе**, în *Култура,* Кишинэу, 1973, nr. 43, p. 3.

3031. [RUSNAC, Larisa] РУСНАК, Лариса, **О филэ дин история луптей пентру либертате: 275 де ань де ла ынкееря трататулуй русо-молдовенеск дин орашул Луцк,** ын *Молдова сочиалистэ,* Кишинэу, 1986, nr. 88, p. 3.

3032. SAVU, Al., **Geograf şi etnograf**, în *Tribuna,* Cluj, 1973, nr. 43, p. 6-7.

3033. SĂRĂŢEANU, L., **Umanistul Dimitrie Cantemir,** în *Apărarea patriei,* 14, 1958, nr. 17, p. 1, 2.

3034. [SÂMBOTEANU, C.] СЫМБОТЯНУ, К., **Прима алианцэ политико-милитарэ молдо-русэ**, în *Календар '1971,* Chişinău, 1970, p. 62.

3035. SCHIAU, Octavian, **Cărţi noi de „literatură veche",** în *Tribuna,* Cluj, 4, 1960, nr. 23, p. 6.

3036. SCHIAU, Octavian**, Povestirile exemplare ale lui Dimitrie Cantemir**, în *Tribuna,* Cluj, 1973, nr. 42, p. 12.

3037. SCHIAU, Octavian, **Scriitorul mai puţin cunoscut**, în *Tribuna*, Cluj, 1973, nr. 43, p. 9.

3038. SECTE, R., **Dimitrie Cantemir şi muzica,** în *Adevărul literar şi artistic,* Bucureşti, nr. 134, 1923.

3039. SFICLEA, Victor, **Cartograful de renume mondial**, în *Cronica,* Iaşi, 1973, nr. 43, p. 14.

3040. SFICLEA, Victor, **Dimitrie Cantemir – contribuţii geografice. Un glorios tricentenar,** în *Flacăra Iaşului,* tom XXIX, 1973, nr. 8356, p. 2.

3041. SILISTRARU, N., **Idei morale de esenţă umanistă în *Divanul* de Cantemir**, în *Făclia,* Chişinău, 20 sept. 2003, p. 8.

3042. SIMIONESCU, Constantin, **Din „sentenţiile" lui Dimitrie Cantemir**, în *Săptămâna culturală a capitalei*, Bucureşti, 1973, nr. 143, p. 3.

3043. SIMIONESCU, Constantin, **Dimitrie Cantemir şi muzica**, în *Săptămâna culturală a capitalei,* Bucureşti, 1973, nr, 139, p. 3.

3044. SIMONESCU, Dan, **Dimitrie Cantemir – scriitorul umanist**, în *Tomis*, Constanţa, 1973, nr. 106 (20), p. 5, 6.

3045. SMIRNOV, Noe, **Harta lui Dimitrie Cantemir,** în *Tribuna României,* Bucureşti, 15, 1986, nr. 308, p. 15.

3046. SORA, Gh., **Dimitrie Cantemir,** în *Familia,* Oradea, IX, iunie 1973, nr. 6, p. 7.

3047. SOROHAN, Elvira, **Armoniile „Istoriei ieroglifice",** în *Cronica*, Iaşi, 1973, nr. 43, p. 4.

3048. SOROHAN, Elvira, **„Istoria ieroglifică"**, în *România literară*, Bucureşti, 2006, nr. 2.

3049. SOROHAN, Elvira**, Cantemir, creator al discursului literar**, în *Convorbiri literare,* Iaşi, 1973, nr. 15, p. 10.

3050. SOROHAN, Elvira, **Cantemir sau neliniştea creaţiei,** în *Cronica,* Iaşi, 1973, nr. 21, p. 5.

3051. SPIRIDON, Monica, **Modelul Cantemir,** în *România literară*, Bucureşti, 1999, nr. 1, p. 15.

3052. STĂNESCU, C., **Realismul „hieroglific",** în *România literară*, Bucureşti, 1970, nr. 4, p. 4-5.

3053. STĂNESCU, Eugen, **Martor şi interpret al unei civilizaţii,** în *Luceafărul,* Bucureşti, 1973, nr. 42, p. 3.

3054. STOENESCU, George Virgil, **Dimitrie Cantemir „Oeconomiae peritus"**, în *Săptămâna culturală a capitalei,* Bucureşti, 1973, nr. 130, p. 3.

3055. STOICA, Valentina, **Domnitor umanist, scriitor şi om de ştiinţă** [despre lucrările conferinţei internaţionale cu genericul „Dmitrie Cantemir – umanist, gînditor şi om de ştiinţă, desfăşurate la Universitatea Real-Umanistă din Cahul], în *Moldova suverană,* Chişinău, 12 apr. 2003; *Făclia,* Chişinău, 12 apr. 2003, nr. 15, p. 1.

3056. STREINU, Valeriu, **Logicianul,** în *Argeş,* Piteşti, 8, 1973, nr. 10 p. 9.

3057. STROIA, Marin, **Dimitrie Cantemir remarcabil reprezentant al umanismului românesc. 300 de ani de la naştere,** în *Munca,* 29, 1973, nr. 7926, p. 1, 2.

3058. [SUVEICĂ, F.] СУВЕЙКЭ, Ф., **Ун ремаркабил историк ал тимпулуй сэу**, în *Тинеримя Молдовей*, Кишинэу, 26 oct. 1973, p. 3.

3059. ŞERBAN, Olimpia, **Dimitrie Cantemir şi începuturile poeziei artistice româneşti,** în *Orizont,* Timişoara, 24, 1973, nr. 20, p. 4.

3060. ŞTEF, Traian, **Dimitrie Cantemir. Istoria ieroglifică. Bucureşti, Albatros, 1977**, în *Ateneu,* Bacău, 1987, nr. 7, p. 16; şi în *Familia,* Oradea; 19, 1983, nr. 1, p. 4.

3061. ŞTEFĂNESCU Ştefan, **Dimitrie Cantemir despre originea, continuitatea şi unitatea poporului român,** în *Era socialistă*, Bucureşti, LII, 1973, nr. 10, p. 33-35.

3062. TALOŞ, Ion, **Cantemir... şi folclorul românesc**, în *Tribuna*, Cluj, 17, 1973, nr. 43.

3063. TĂNĂSESCU, Manuela, **Noi şi Dimitrie Cantemir**, în *România literară*, Bucureşti, (An. XXXIV), 22-28 august 2001 p. 12-13.

3064. TĂRCHILĂ, Dan, **Cele cinci drumuri de întoarcere ale lui Cantemir,** în *Astra,* Braşov, 8, 1973, nr. 7, p. 1.

3065. TĂTARU, Teresia B., **"Întâlnire" cu Dimitrie Cantemir,** în *Pro Unione,* Baia Mare, an. 7, 2004, nr. 1-2, p. 23-26.

3066. TOŞA-TURDEANU, Ana, **Dimitrie Cantemir – cartograful,** în *Tomis,* Constanţa, 8, 1973, nr. 9, p. 13; şi în *Cronica,* Iaşi, VIII, 1973, nr. 9, p. 4.

3067. TRANDAFIR, Constantin, **Măria sa, Dimitrie Cantemir (evocare istorică**), în *Convorbiri literare*, Iaşi, 1973, nr. 19 (43).

3068. **300 de ani de la naşterea lui Dimitrie Cantemir, cărturar de valoare, înflăcărat patriot,** în *Viaţa economică,* 1973, nr. 17, p. 20.

3069. TEODORESCU, Al., **Dimitrie Cantemir scriitorul,** în *Convorbiri literare,* Iaşi, 1973, nr. 19, p. 5.

3070. ŢĂRANU, Ion, **Cantemir în conştiinţa maselor,** în *Cronica,* Iaşi, 1973, nr. 45, p. 3.

3071. ŢARĂLUNGĂ, Ecaterina, **Dimitrie Cantemir. Coordonate bibliografice,** în *Ateneu,* Bacău, 1987, nr. 7, p. 16.

3072. ŢOIU, Constantin, **Ostatecul Sublimei Porţi,** în *România literară*, Bucureşti, 1973, nr. 43, p. 7.

3073. ŢOIU, Constantin, **La Moscova în exil,** în *România literară*, Bucureşti, 2008, nr. 6.

3074. ŢOIU, Constantin, **Portretul classic,** în *România literară*, Bucureşti, 2008, nr, 1.

3075. TOMI, Ioan, **Preocupările muzicale ale lui Dimitrie Cantemir,** în *Orizont,* Timişoara, 24, 1973, nr. 20, p. 5.

3076. ŢURCANU, Georgeta, **Dimitrie Cantemir, muzician,** în *Flacăra Iaşului,* 29, 1973, nr. 8387, p. 3

3077. ULICI, Laurenţiu, **Dimitrie Cantemir – europeanul,** în *Săptămâna,* 1973, nr. 136, p. 3.

3078. ULICI, Laurenţiu, **Cantemir – renascentist**, în *Contemporanul,* Bucureşti, 2 noiem. 1984, p. 11.

3079. UNGUREANU, Mihai, **Cantemir Dimitrie. Opere complete. Vol. 9. Partea I,** în *Luceafărul,* Bucureşti, 27, 1984, nr. 43, p. 2.

3080. [URSU, Tamara] УРСУ, Тамара, **Димитрие Кантемир – лингвист,** în *Культура Молдовей*, Кишинэу, 1965, № 21, п. 4.

3081. VAIDA, Petru, **Enigma lui Dimitrie Cantemir**, în *România literară,* Bucureşti, 2009, nr. 22.

3082. VAIDA, Petru, **Geniul lui Cantemir: receptivitate şi detaşare,** în *Luceafărul,* Bucureşti, 1973, nr. 17, p. 1.

3083. VAILLAN, L. B. C., **Cel dintâi istoriograf medical român. Însemnările de medicină şi de folclor ale Principelui Dimitrie Cantemir***,* în *Adevărul literar şi artistic*, Bucureşti, 1933, nr. 666, p. 7.

3084. VASILE, Vasile, **Dimitrie Cantemir musicianul**, în *Contemporanul*, Bucureşti, 1973, nr. 33 (1396).

3085. VÂRGOLICI, Teodor, **Dimitrie Cantemir în exegeza istorico-literară contemporană,** în *Luceafărul,* Bucureşti, 1973, nr. 42, p. 1, 3.

3086. VERDEŞ, Ion, **Ideile filozofice şi social-poliotice ale marelui savant român** [Dimitrie Cantemir], în *Era socialistă,* Bucureşti, 53, 1973, nr. 10, p. 43-45.

3087. VETIŞAN, Vasile, **Dimitrie Cantemir în spaţiul culturii româneşti,** în *Orizont,* Timişoara, 27, 1976, nr. 6, p. 3.

3088. VETIŞAN, Vasile, **Ethosul cantemirian,** în *Viaţa Românească*, Bucureşti, 1973, nr. 9, p. 188-191.

3089. VRÂNCEANU, Dragoş, **Cantemir Dimitrie***.* **Descrierea Moldovei,** în *Contemporanul,* Bucureşti, 1973, nr. 44, p. 3.

3090. VRÂNCEANU, Dragoş, **Universalism şi mândrie de rasă în opera lui Dimitrie Cantemir,** în *Curentul,* Bucureşti, 17 iun. 1935, p. 6.

3091. ZAFIU, Rodica, **Un reper stilistic** *[Dimitrie Cantemir],* în *Luceafărul,* Bucureşti, 1991, nr. 20, p. 4.

3092. ZAHARIA, D. N., **Paradoxul Cantemir sau drama Inorogului,** în *Convorbiri literare,* Iaşi, 1973, nr. 19, p. 11.

3093. ZAHARIA, D. N., **Politic şi etic în concepţia lui Cantemir. Un glorios tricentenar,** în *Flacăra Iaşului,* 29, 1973, nr. 8343, p. 2.

3094. ZAHARIA, D. N., **Contribuţii la exegeza cantemiriană,** în *Cronica,* Iaşi, 1973, nr. 43, p. 10.

3095. ZAHARIA, D. N., **Paradoxul Cantemir sau drama Inorogului**, în *Convorbiri literare*, Iaşi, 1973, nr. 19, p. 5.

3096. ZAMFIRESCU, Dan, **Dimitrie Cantemir**, în *Cutezătorii,* 7, 1973, nr. 15, p. 8-9.

3097. ZAMFIRESCU, Dan, **Geniu românesc şi universal,** în *Scânteia,* Bucureşti, 43, 1973, nr. 9671, p. 3.

3098. ZAMFIRESCU, Dan, **Cantemir – „punte de aur",** în *Luceafărul,* Bucureşti, 18, 1975, nr. 42, p. 1, 6 .

3099. ZSIBOLI, Béla, A **humanizmus dicsérete. Dimitrie Cantemir születésének 300. évfordulójáára,** în *Falvak Dolgozó Népe*, Cluj, 19, sz., 1973 máj. 9, 10. 1.

3100. ZUB, Al., **Dimitrie Cantemir – o politică a neatârnării**, în *Viaţa economică*, Bucureşti, 1973, nr. 31, p. 116.

3101. ZUB, Al., **La izvoarele Dunării – elogiu lui Cantemir,** în *Cronica*, Iaşi, 1974, nr. 3, p. 11.

3102. ZUB, Al., **„Precum odată, aşea şi acmu",** în *Convorbiri literare*, Iaşi, 1973, nr. 19, p. 2, 3.

3103. ZUB, Al., **Actualitatea concepţiei istorice***,* în *Clopotul,* 1973, nr. 3944, p. 2.

3104. ZUB, Al., **Cantemir în epoca redeşteptării naţionale***,* în *Convorbiri literare*, Iaşi, 1973, nr. 19 (43), p. 2-3.

3105. ZUB, Al., **Glose cantemiriene,** în *Cronica*, Iaşi, 1974, nr. 11, p. 11.

3106. ZUB, Al., **Meditaţii cantemiriene***,* în *Ateneu*, Bacău, 1973, nr. 8. p. 15.

3107. ZUB, Al., **Personalitatea istoricului şi omului politic***,* în *Flacăra Iaşului,* 1973, nr. 8428, p. 2.

3108. ZUB, Al., **Povestirile neasemuitului inoro***g,* în *Clopotul*, 1973, nr. 4014, p. 2.

3109. ZUGUN, Petru**, Despre limba şi stilul operelor lui Cantemir**, în *Cronica,* Iaşi, 1973, nr. 43, p. 4.

3110. БАБИЙ, А., **Ученый, мыслитель, человек** [К 300-летию со дня рождения Дмитрия Кантемира], в *Вечерний Кишинев,* 25 окт. 1973.

3111. БАДИУ, Василий, **Свет мудрости Дмитрия Кантемира,** в *Литературная газета,* Москва, 1973, № 43, с. 7.

3112. БОРОВИКОВ, Л., **У стола Петра I,** в *Народное образование,* 29 апр. 1987.

3113. БОЦУ, Павел, **Выдыющийся ученый, гражданин,** в *Литературная газета,* Москва, 24 окт. 1973.

3114. ГАНЕВА, Виктория, **Королю среди философов – 330,** в *Кишиневские новости*, 3 окт. 2003, с. 6.

3115. **Дмитрий Кантемир – первый философ Молдовы,** в *Независимая Молдова,* Кишинев, 16 февр. 1993.

3116. ДРАГОМИР, Н., **Бележит румънски учен и държавник,** в *Отечествен фронт,* София, 23 август. 1958, с. 3, с портр.

3117. ЕРЕМИН, И., **Дмитрий Кантемир**, в *Орловский комсомолец,* 13 нояб. 1973. [Din istoria or. Dimitrievka]

3118. ЕРИЗАНУ, Г., **Принц Дмитрие Кантемир**, в *Вечерний Кишинев,* 17 март. 1992.

3119. ЕРМУРАТСКИЙ, В., **Дмитрий Кантемир** (К 280-летию со дня рождения), в *Советская Молдавия,* Кишинев, 26 окт. 1958, с портр.

3120. ЕШАНУ, А., **Великий ученый и государственный деятель**, в *Трибуна,* Кишинев, 1983, №20, с. 34-38.

3121. ЕШАНУ, А., **Волею судеб**, в *Трибуна*, Кишинев, 1990, №7, с. 35-36. [Despre soarta lui D. Canremir în Rusia].

3122. КАРИМУЛИН, А., **О Дмитрии Кантемире**, в *Социалистик Татарстан,* Казань, 25 окт. 1973.

3123. КЕРЕСТЕШИУ, В., **Дмитрий Кантемир,** в *Народно-демократическая Румыния,* Букарест, 1953, № 12, с. 17-18, с портр.

3124. КОРОБАН, В., **Кантемир и Оттоманская порта,** в *Вечерний Кишинев*, 15 oct. 1973.

3125. КОРОБАН, В., **Кантемир и восточная культура,** в *Вечерний Кишинев,* 3 окт. 1973.

3126. КОРОБАН, В., **...Лик самой истории узреть,** в *Вечерний Кишинев*, 9 oct. 1973, p. 4.

3127. КОРОБАН, В., **Человек мудрый и в советах зело способный**, в *Вечерний Кишинев*, 19 oct. 1973, p. 1.

3128. КУШНИРЕНКО, В., **«... соединял в себе таланты древних греков»** [Дмитрий Кантемир], в *Молодежь Молдавии,* Кишинев, 13 окт. 1973.

3129. ЛЕОНИДОВ, Н., **Главная книга Дмитрия Кантемира**, в *Орловская правда,* Орёл, 1 апр. 1967.

3130. ЛОБЗОВА, Л., **«Дней прошлых гордые черты»**, в *Славянская газета*, Кишинев, 1991, №5, с. 6. [A. S. Puşkin despre D. Cantemir].

3131. ЛУПАН, А., **Истоки мужества и мудрости**, в *Литературная газета*, Москва, 21 нояб. 1973.

3132. МУЗАЛЕВ, И., **Основатель Дмитровска** (Д. Кантемир), в *Орловская правда,* 18 дек. 1968.

3133. МУЗАЛЕВ, И., **Город Дмитрия Кантемира**, в *Вечерний Кишинев,* 26 июня 1982.

3134. НАЗАР, Валериу, **Открыть, отыскать и сберечь,** в *Кодры.* Молдова литературная, Кишинев, 2003, Nr. 1-2, с. 225-232.

3135. НЕГУРЭ-ПЫРЭУ, Н., **Господарь был и композитором**, в *Трибуна,* Кишинев, 1990, №10, с. 42-43.

3136. ПОПОВ, А., **Новое о Дмитрие Кантемире**, в *Советская Культура,* Москва, 9 нояб. 1974. [Despre manuscrisul lui Vartolomeu Măzăreanu „Молдавский летописец", în care este cuprinsă şi domnia lui D. Cantemir].

3137. РАДЕК, Л., **Род Кантемиров благородный,** в *Независимая Молдова*, Кишинев, 6 февр. 2003.

3138. СИЗОВ, П., **Орловщина – Кантемир – Моцарт**, в *Орловская правда*, 21 сент. 1975.

3139. ХОМЕНКО, Р., **Мелодии Дмитрия Кантемира**, в *Молодежь Молдавии*, Кишинев, 31 окт. 1981.

3140. ЧЕРЧЕН, Андрей, **Наследие Кантемира – господаря и ученого**, в *Время,* 8 авг. 2003.

3141. ЧИМПОЙ, Михай, **Жизнь, озаренная творчеством,** в *Советская Молдавия*, Кишинев, 26 окт. 1988, p. 3.

3142. ШТЮКА, Владимир, **Дмитрий Кантемир – первый философ Молдовы,** в *Независимая Молдова,* Кишинев, 16 февр., 1993, с. 3.

11. Omagieri, evocări, comemorări

3143. ANDREESCU, Ştefan, **La session scientifique „300 ans depuis la naissance de Démètre Cantemir"**, dans *Revue Roumaine d'histoire*, Bucarest, 1973, nr. 5, p. 992-995.

3144. APOSTOL, Gelu, **Sesiunea ştiinţifică „300 de ani de la naşterea lui Dimitrie Cantemir",** în *Studii. Revistă de istorie*, Bucureşti, Tom 26, 1973, nr. 5 p. 1079-1081.

3145. BĂCĂNARU, I., IORDAN, I., **Célèbration du 250-e anniversaire de l'œuvre „Descriptio Moldavie" (1716-1966) de Dimitrie Cantemir,** dans *Revue Roumaine de géologie, géophisique et géographie, série de Géographie,* Tom 11, Bucarest, 1967, nr. 2, p. 169-171 şi extras, Bucureşti, 1967.

3146. **Bicentenarul lui Cantemir-Vodă,** în *Universul,* Bucureşti, 1 noiembrie 1923.

3147. BOGREA,V., **Comemorarea lui Dimitrie Cantemir,** în *Conştiinţa românească,* Cluj, I, 1923, nr. 34, p. 1.

3148. BURADA, Teodor T., **Un monument lui Dimitrie Cantemir, domnitorul Moldovei,** în *Neamul românesc,* Iaşi, 8, 1913, nr. 71, p. 1114.

3149. **Cantemir Dimitrie. Beschreibung der Moldau. Zur 300. Geburstag und 250. Todestag,** in *Neue Literatur,* Bucarest, 24, 1973, nr. 9, S. 30-33.

3150. CÂNDEA, Virgil, **Dimitrie Cantemir, 1673-1723. Zum 300 Geburtstag.** [Bucureşti]. Ed. enciclopedică [1973], 32 p. portr., hărţi, fasc. (Grosse Gedenktage der UNESCO).

3151. CÂNDEA, Virgil, **Dimitrie Cantemir, 1673-1723. El 300-imo aniversario de su nacimiento.** [Bucureşti]. Ed. Enciclopedică [1973], 31 p., portr., hărţi, fasc.

3152. CÂNDEA, Virgil, **Dimitrie Cantemir, 1673-1723. 300-ème anniversaire de sa naissance.** [Bucureşti]. Ed. Enciclopedică [1973], 31 p., portr., hărţi, fasc.

3153. CÂNDEA, Virgil, **Dimitrie Cantemir. 1673-1723. 300 de ani de la naştere (Marile aniversări UNESCO),** Bucureşti, Editura Enciclopedică Română [1973]. 24 p. portr., hărţi, fasc.

3154. CHERESTEŞIU, Victor, **Le 280e anniversaire de la naissance de Démètre Cantemir,** dans *Revue Roumaine,* Bucureşti, 1953, nr. 4, p. 150-160.

3155. [CIMPOI, Mihai] ЧИМПОЙ, Михай, **Димитрие Кантемир (Ла 300 де ань де ла наштере),** ын *Календар 1973*, Кишинэу, Картя Молдовеняскэ, 1972, п. 154-155.

3156. **Comemorarea lui Dimitrie Cantemir la Universitatea din Iaşi,** în *Universul,* Bucureşti, 11 nov. 1923.

3157. **[Destinul inorogului] Дестинул инорогулуй. Омажиу луй Димитрие Кантемир**, Кишинэу, Литература артистисэ, 1981, 278 с.

3158. **Dimitrie Cantemir. Expoziţie documentar-ştiinţifică: 1673-1973** [Catalogul expoziţiei...]. [Bucureşti], Muzeul de Istorie al RSR, [1973], 29 p.

3159. **Dimitrie Cantemir: Fürst der Moldau, Gelehrter, Akteur der europäischen Kulturgeschichte***,* Ed. Bochmann Klaus, Dumbrava Vasile, Leipziger Universitärsverlag, 2008.

3160. **Dimitrie Cantemir. Dimensiuni ale universalităţii. Studii. Sinteze. Eseuri***.* Coord. şt. Pavel Balmuş şi Svetlana Korolevski, Chişinău, Gunivas, 2008, 288 p.

3161. **Dimitrie Cantemir emlékezete,** in în *Igaz Szó***,** Bucureşti, 21., 8 sz., aug., 1973, p. 271-288.

3162. **Dimitrie Cantemir: 300 de ani de la naştere – 250 de ani de la moarte,** în *România literară,* Bucureşti, 6, 1973, nr. 43, p. 4-5.

3163. **Dimitrie Cantemir (1673-1723). Materialele simpozionului ştiinţific consacrat aniversării a 325-a de la naştere.** Chişinău, 1998. Chişinău, Ed. Civitas, 1999, 95 p.

3164. **Dimitrie Cantemir. Medalion aniversar,** în *Rapsodia* (Sibiu), an. 3, 2006, nr. 26, p. 3.

3165. **Dimitrie Cantemir**. Număr omagial al Liceului Dimitrie Cantemir, 1973, 80 p.

3166. **Dimitrie Cantemir: 300 de ani de la naştere. 1673-1973,** în *Magazin istoric,* Bucureşti, 7, 1973, nr. 8, p. 20-29.

3167. DRAGNEV, Demir, **Sesiunea ştiinţifică jubiliară „Dimitrie Cantemir şi epoca sa"**, în *Revistă de istorie a Moldovei,* Chişinău, 1994, 1 (17), p. 78-79.

3168. DUMITRESCU-BUŞULENGA, Zoe, **Colocviu Cantemir la Freiburg,** în *România literară*, Bucureşti, 1973, nr. 52, p. 32.

3169. GHIDEANU, Tudor, **Argumentul lui Dimitrie Cantemir. Comemorări**, în *Convorbiri literare,* Iaşi, 15, 1973, nr. 11, p. 4.

3170. GRIGORAŞ, N., **Dimitrie Cantemir la tricentenarul naşterii lui (1673-1723),** în *Cercetări istorice*. Muzeul de istorie a Moldovei, Iaşi, Seria nouă, t. 4, 1973, p. 7-25.

3171. IORGA, N., **Dimitrie Cantemir cu prilejul comemorării lui,** în *Cultura,* I, 1924, p. 2-11 şi extras, Cluj, 1924, 16 p.

3172. IORGA, N., **Commémorations de la Ligue Culturelle. Conférence donée le 30 septembre. Démètre Cantemir et Gheorghe Lazăr,** în *Calendarul Ligii Culturale,* 1924, p. 26-35.

3173. IORGA, Nicolae, **Originalitatea lui Dimitrie Cantemir.** Conferinţă ţinută în aula Universităţii din Iaşi, Vălenii de Munte, Tipografia, Datina Românească, 1935, 19 p.

3174. IORGA, N., **Dimitrie Cantemir, conferinţă ţinută la Sinaia la 16 august 1923,** în *Revista de istorie şi teorie literară,* Bucureşti, 40, 1991, nr. 1-2, p. 36-42.

3175. **În cadrul aniversărilor Unesco – 300 de ani de la naşterea lui Dimitrie Cantemir**, în *România literară,* Bucureşti, 5 apr. 1973, nr. 14, p. 25.

3176. JOLTEA, A., **Tricentenarul naşterii savantului domnitor – Dimitrie Cantemir,** în *Forum,* Bucureşti, 15, 1973, nr. 10, p. 5.

3177. KÖLLÖ, Károly, **Tisztelgés a tudós fejedelem elött. Dimitrie Cantemir (1673-1723) emlékezete,** în *Müvelödés,* Târgu Mureş, 26., 8 sz., aug. 1973, p. 42-43.

3178. KRONER, Michael, **Dauerhafter als Bronze. 300 Jahre seit der Geburt von Dimitrie Cantemir,** in *Karpatenrundschau,* Bucureşti, 6., 1973, nr. 43, S. 11.

3179. LAZĂR, Valeriu, **Dimitrie Cantemir – aniversări U.N.E.S.C.O. Continuitatea poporului român,** în *Vatra,* Târgu Mureş, 1973, nr. 6, p. 15; 1973, nr. 27, p. 27.

3180. LĂUDAT, I. D., **Aniversarea unui mare umanist – Dimitrie Cantemir,** în *Cronica,* Iaşi, 1973, nr. 20, p. 5.

3181. LĂUDAT, I. D., **Dimitrie Cantemir (1673-1723),** în *Analele ştiinţifice ale Universităţii „Al. I. Cuza",* Iaşi (serie nouă), tomul XIX, secţiunea III, f. literatură, 1973, p. I-VII.

3182. LĂUDAT, I. D., **O viaţă închinată luptei pentru libertatea patriei. La 250 de ani de la moartea lui Dimitrie Cantemir,** în *Flacăra Iaşului*, 29, 1973, nr. 8372, p. 2.

3183. LĂUDAT, I. D., **Sărbătorirea tricentenarului D. Cantemir**, în Idem, *Studii despre Dimitrie Cantemir*, Iaşi, Ed. Universităţii „Al. I. Cuza", 1974, p. 183-188.

3184. MANOLESCU, Oana, **Dimitrie Cantemir. 330 de ani de la naştere,** în *Prietenul albanezului,* Bucureşti, an. 3, 2003, nr. 27, p. 13, il.

3185. **Materialele conferinţei ştiinţifice internaţionale „Cantemireştii – o celebră dinastie din secolele XVII-XVIII", 28-29 noiembrie 2008**, în *Revista de Istorie a Moldovei*, Chişinău, 2008, nr. 4 (76), 187 p.

3186. NICOLESCU, Miron, **Personalitatea lui Dimitrie Cantemir,** în *300 de ani de la naşterea lui Dimitrie Cantemir,* Editura Academiei Române, Bucureşti, 1974, p. 7-15.

3187. NICOLESCU, Miron; POPIŞTEANU, C., **Dimitrie Cantemir – o personalitate pe măsura poporului roman,** în *Magazin istoric,* Bucureşti, 1973, nr. 7 (76), p. 7-10.

3188. NISTOR, Ioan I., **Pomenirea lui Dimitrie Cantemir domnitorul Moldovei la 200 de ani de la moartea lui. Cuvântare festivă în şedinţa solemnă de la 21 decembrie 1923 sub preşedinţia Maiestăţii Sale Regelui**, în *Analele Academiei Române*. Ser. III, Mem. Secţ. Istorice, vol. II, 1924, p. 221-225 şi Extras, Bucureşti, 1924, 25 p.

3189. PETCULESCU, Constantin, **Aniversarea a 300 de ani de la naşterea lui Dimitrie Cantemir în ţară şi peste hotare**, în *Anale de istorie*, Bucureşti, an. XIX, 1973, nr. 6, p. 144-154.

3190. **Pomenirea lui Dimitrie Cantemir,** în *Junimea literară,* 12, 1923, nr. 10-11, p. 401.

3191. PORŢEANU, Alexandru, **Mit Schwert und Feder. Zum 300. Geburtstag Dimitrie Cantemirs,** in *Neuer Weg,* Bucureşti, 25, 1973, Nr. 7611, S. 3.

3192. S. O., **Sesiunea ştiinţifică consacrată aniversării a 300 de ani de la naşterea lui Dimitrie Cantemir,** în *Revista de filozofie*, Bucureşti, tom 20, 1973, nr. 8, p. 975.

3193. SANDU, Ion, **Dimitrie Cantemir (Pomenirea la 200 de ani de la moartea lui),** în *Anuarul Liceului „Mihai Viteazul" din Alba Iulia,* pe anul 1923-1924, p. 25-49.

3194. **300 de ani de la naşterea lui Dimitrie Cantemir**. Sesiune ştiinţifică Dimitrie Cantemir, Bucureşti, Ed. Academiei, 1974, 140 p.

3195. **330 de ani de la naşterea lui Dimitrie Cantemir, personalitate marcantă a culturii europene**. *Comunicări prezentate la cea de-a XII-a Sesiune ştiinţifică a Universităţii Creştine „Dimitrie Cantemir", 23-25 mai 2003,* Bucureşti, Editura Sylvi, 2004, 2 vol., tab., facs., fig., graf. Vol. 1, 772 p.; Vol. 2, p. 773-1232.

3196. TÜRKKAYA, Ataöv**, Doğumunun 300. Yıldönümünde: Osmanli Tarihçisi Dimitrie Cantemir 1673-1723**, *Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, Ankara, 1973, 28, nr. 1-2, s. 205-208.

3197. **Un mod original de a comemora pe Dumitru Cantemir în judeţul Fălciului,** în *Lamura,* Craiova, 1923, nr. 1-2, p. 88-89.

3198. ZAMFIRESCU, Dan, **„Flori s-au deschis în pământul nostru",** în *Luceafărul*, Bucureşti, 13, 1970, nr. 25, p. 7.

3199. ZUB, Alexandru, **Dimitrie Cantemir: erudit şi om politic,** în *Convorbiri literare,* Iaşi, an. 137, 2003, nr. 10, p. 21-22.

3200. ГЕРЦЕН, Андрей, **В Москве чествуют Кантемиров**, в *Время,* Москва, 2003, (№ 152), с. 6.

3201. **Дмитрию Кантемиру посвящается** [330-летию со дня рождения], в *Столица,* Кишинев, 29 окт. 2003, с. 4.

3202. **Кишиневский Университет им. В. И. Ленина. Научная Конференция посвященна 300-летию со дня рождения Дмитрия Кантемира**. **Материалы науч. конференции**, Ред. кол.: М. П. Мунтян, Кишинев, 1974, 165 с.

3203. КОРОБАН, Василий П., **Дмитрий Кантемир (к 300 летию со дня рождения),** в *Вопросы литературы*, 17, №10 (1973), с. 151-159.

3204. КРОИТОР, Н., **Славный сын Молдавии: [К 300-летию со дня рождения Д. Кантемира]**, в *Новое время,* Москва, 1973, № 15, 2 с. обл.

3205. **Материалы научной конференции Кишиневского госуниверситета, посвященной 300-летию со дня рождения Дмитрия Кантемира (1673-1973 гг.),** Кишинев, 1974.

3206. ХОМЕНКО, Р., **Кантемир и культура Востока [Материал к 330-летию со дня рождения Д. Кантемира]**, в *Столица,* Кишинев, 15 февр. 2003, с. 9.

Capitolul IV

MARIA CANTEMIR
(1700-1757)

3207. DANILESCU, Ion, **Ar fi putut să fie împărăteasa Rusiei**, în *Dunărea de Jos,* Galaţi, an. 2, 2003, nr. 19, p. 9 [Despre Maria, fiica lui Dimitrie Cantemir].

3208. EŞANU, Andrei; EŞANU, Valentina, **Maria Cantemir (1700-1757),** în *Dinastia Cantemireştilor (sec. XVII-XVIII)*, Chişinău, Ed. Ştiinţa, 2008, p. 462-477.

3209. **Corespondenţa dintre Antioh şi Maria Cantemir,** în *Prinţesa Cantemir: portret de epocă şi corespondenţă inedită*. Traducere şi studii critice de Mariana Vraciu, Leonte Ivanov, Iaşi, Ed. Universităţii „Al.I.Cuza", 2005, p. 163-238.

3210. IVANOV, Leonte, **Pornind de la scrisori ...**, în *Prinţesa Cantemir: portret de epocă şi corespondenţă inedită*. Traducere şi studii critice de Mariana Vraciu, Leonte Ivanov, Iaşi, Ed. Universităţii „Al. I. Cuza", 2005, p. 248-264.

3211. KIDEL, Al., **Maria Cantemir: (Femeia cea mai cultă din epoca lui Petru cel Mare),** în *Viaţa Basarabiei*, Chişinău, 1934, nr. 6, p. 9-16 şi nr. 7-8, p. 49-67. Extras, 30 p.

3212. LEMNY, Stefan, **Astrakhan et l'idylle supposée entre Pierre le Grand et Maria Cantemir,** dans Idem, *Les Cantemir. L'aventure européenne d'une famille princière au XVIIIe siècle***,** Paris, Éditions Complexe, 2009, p. 155-157.

3213. MAICOV, L. N., **Prinţesa Cantemir,** în *Prinţesa Cantemir. Portret de epocă şi corespondenţă inedită*, Ed. de L. Ivanov; trad. M. Vraciu şi L. Ivanov, Iaşi, 2005, p. 13-162.

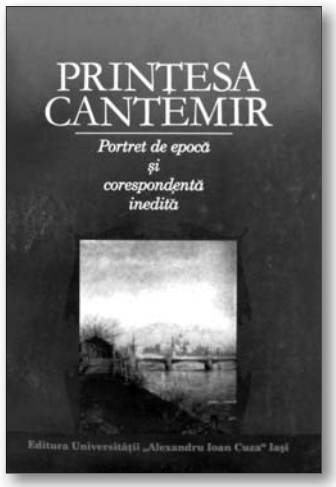

3214. MAIKOV, L. N., **Prinţesa Maria Cantemir,** în *Epopeea istorică a Cantemireştilor. Antologie: destine legendare în pagini literare***,** Ediţie îngrijită, traduceri, studiu critic, note şi comentarii de Gheorghe Barbă.Cuvânt înainte de Aneta Dobre. Tehnoredactare şi *Notă asupra ediţiei* de Cristina Antonia Anore, Bucureşti, Editura Universităţii din Bucureşti, 2009, p. 79-98.

Biserica „Maria Cantemir"

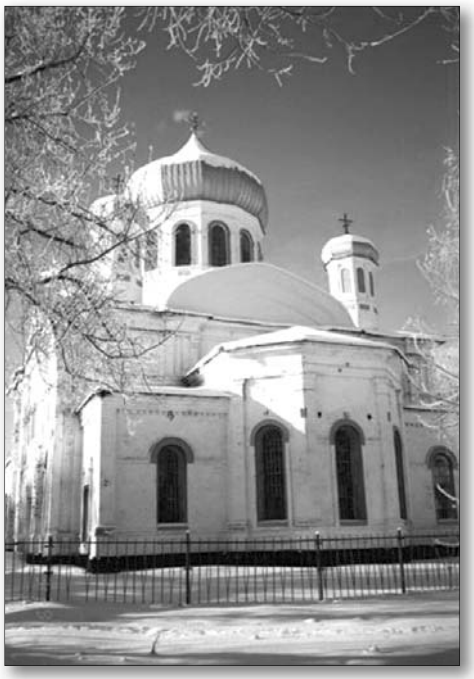

Biserica din Cantemirovca

3215. PAPOIU, Lizica, **Dimitrie Cantemir, soţia şi fiica, spirite înaintate ale epocii lor,** în *Femeia,* Bucureşti, 26, 1973, nr. 10, p. 18.

3216. VRACIU, Marina, **Un iatac pentru domniţa Maria Cantemir**, în *Prinţesa Cantemir: portret de epocă şi corespondenţă inedită*. Traducere şi studii critice de Mariana Vraciu, Leonte Ivanov, Iaşi, Ed. Universităţii „Al. I. Cuza", 2005, p.239-247.

3217. ЗЕЛЕНИНА, Е., **Усадьба Марьино и ее владельцы**, в кн.: *Наследники великого города.* Вып. 2, Санкт-Петербург, [Б. и.], 1994, с. 68-72.

3218. ЛУЦЕВИЧ, Л. Ф., **Княжна Мария Кантемир в переписке с братом,** в *Analele ştiinţifice ale Universităţii de Stat din Moldova.* Seria „Ştiinţe socio-umane", Chişinău, 1997, p. 40-47.

3219. МАЙЕЛЛАРО, Джина, **Переписка кн. А. Д. Кантемира с сестрой Марией на итальянском языке. 1734-1744 гг.,** Составители Даниэла Рицци и Андрей Шишкин, Салерно, 2002.

3220. МАЙКОВ, Л. Н., **Княжна Мария Кантемирова**, в *Русская старина*, Москва, том 89, январь 1897, с. 49-69; март, с. 401-417; том 90, июнь, с. 425-451, том 91, август, с. 225-253.

3221. НОВИКОВА, Нинель, **Любовь Петра I**, в *Родное Подмосковье*, Москва, 2005, №35.

3222. СУХАРЕВА, О. В., **Кантемир Мария Дмитриевна**, в кн. Idem**,** *Кто был кто в России от Петра I до Павла I,* Москва, 2005, с.218-220.

3223. ШИМКО, И., **Личность княжны Марии Дмитриевны Кантемир,** в *Журнал Министерства Народного просвещения*, Санкт-Петербург, 1891, с. 374-276.

Capitolul V

ANTIOH CANTEMIR
(1708/1709/1710 – 1744)
(Diplomat la Londra (1732-1738, la Paris (1738-1744), opera)

1. Viaţa şi activitatea

3224. **[ANTIOH D. Cantemir] Антиох Д. Кантемир [250 ань де ла наштере]**, ын *Ынвэцэторул советик,* Кишинэу, 1958, № 11, п. 63.

3225. [BALMUŞ, P.] БАЛМУШ, П., **Антиох Кантемир (Ла 265 ань де ла наштере)**, în *Календар '1973,* Кишинэу, 1972, p. 138.

3226. [BALMUŞ, P.] БАЛМУШ, П., **Прекурсор – „контемпоран" ал класичилор молдовень, ал ностру...**, în A. Кантемир, *Сатире ши алте поетиче компунерь*, Кишинэу, Литература артистикэ, 1988, p. 203-217.

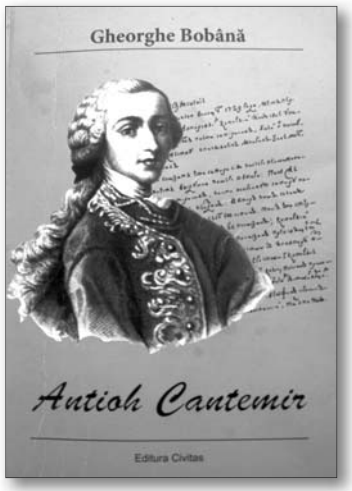

3227. BOBÂNĂ, Gheorghe. **Antioh Cantemir, poet, gânditor şi om politic**, Chişinău, Ed. Civitas, 2006, 280 p.

3228. BOBÂNĂ, Gheorhe, **Copilăria şi studiile. Formarea intelectuală,** în *Dinastia Cantemireştilor (sec. XVII-XVIII).* Coord. A. Eşanu, Chişinău, Ed. Ştiinţa, 2008, p. 494-504.

3229. CĂLINESCU, G., **Note despre Antioh Cantemir**, în *Studii de cercetări de istorie literară şi folclor,* Bucureşti, 1954, p. 39-46.

3230. CÂRSTEA, C., **Antioh Cantemir,** Craiova, Scrisul românesc, 1984, 159 p.

3231. CIORĂNESCU, A., **Un român în Rusia: Antioh Cantemir**, în Idem, *Literatura comparată: Studii şi schiţe,* Craiova, 1944, p. 51-60.

3232. [COROBAN, Vasile] КОРОБАН, Василе, **Димитрие Кантемир ши Антиох Кантемир,** ын *Култура*, Кишинэу, 1973, nr. 35, p. 8; nr. 36, p. 8; nr. 37, p. 8.

3233. **Der Lebensbeschreibung des Prinzen Kantemir**, în A. Kantemir, *Ubersetzung der Satyren des Prinzen Kantemir,* Berlin, 1752, S. I-LII.

3234. FLOREA, V., **Influenţa lui Dimitrie Cantemir asupra lui Antioh Cantemir.** Extras, Bucureşti, 1967.

3235. GANE, Emil, **Antioh Dimitrie Cantemir (1709-1744),** în *Arhiva,* Iaşi, 1929, nr. 2, p. 140-144.

3236. GHENADIE al Râmnicului, **Principele Antioh Cantemir**, în *Revista nouă,* Bucureşti, 1889, nr. 1, p. 1-8;

3237. GHENADIE al Râmnicului, **Principele Antioh Cantemir ca scriitor**, în *Revista nouă,* Bucureşti, 1889, nr. 4, p. 140-147.

3238. GEORGESCU, N., **Cantemir şi fiul său Cantemir,** în *Bucovina literară,* Suceava, an. 13, 2003, nr. 6, p. 22.

3239. GOUASCO, Ottavio, **Viaţa prinţului Antioh Cantemir (Eseu biografic),** în *Epopeea istorică a Cantemireştilor. Antologie: destine legendare în pagini literare.* Ediţie îngrijită, traduceri, studiu critic, note şi comentarii de Gheorghe Barbă. Cuvânt înainte de Aneta Dobre. Tehnoredactare şi *Notă asupra ediţiei* de Cristina Antonia Anore, Bucureşti, Editura Universităţii din Bucureşti, 2009, p. 27-48.

3240. GUASCO, Octavien de, **Vie du prince Antiochus Cantemir,** dans *Satyres de Monsieur le prince Cantemir,* Londres, [s. n.], 1749, p. 7-142.

3241. HAREA, Vasile, **Influenţa lui Dimitrie Cantemir asupra lui Antioh Cantemir (Influenţe tematice, de conţinut şi stilistice),** în *Revista de istorie şi teorie literară*, Bucureşti, 16, 1967, nr. 1, p. 77-87.

3242. HAREA, Vasile, **Influenţa lui Dimitrie Cantemir asupra creaţiei lui Antioh Cantemir,** în *Un veac de aur în Moldova (1643-1743). Contribuţii la studiul culturii şi literaturii române vechi*, [coord. Virgil Cândea, selecţie Pavel Balmuş], Bucureşt-Chişinău, Ed. Fundaţiei Culturale Române, Ed. Ştiinţa, 1996, p. 152-172 şi în Idem, *Dimitrie Cantemir şi fiul său Antioh. Studii,* Ediţie de Sorina Bălănescu şi Mihail Harea, Iaşi, Editura Universităţii, 1999, p. 81-144.

3243. IORDAN, A., **Ceva despre Antioh Cantemir**, în *Viaţa Românească*, Bucureşti, 1934, nr. 17-18, p. 92-95.

3244. KULAKOVA, L., **Antioh Dmitrievici Cantemir (1708-1744)**, în *A. Cantemir, Despre munca literară,* Bucureşti, 1957, p. 5-11.

3245. LEMNY, Stefan, **De Russie en Occident: Antiochus Cantemir**, dans Idem, *Les Cantemir. L'aventure européenne d'une famil-*

*le princière au XVIII-em siècle***,** Paris, Éditions Complexe, 2009, p. 175-319.

3246. MIHĂILĂ, Gheorghe. **Antioh Cantemir biograf al părintelui său, Dimitrie Cantemir,** în *Caiete critice*, Bucureşti, 2002, nr. 8-10, p. 126-139, il.

3247. MIHORDEA, V., **Note cu privire la Antioh Cantemir,** Bucureşti, 1946, 49 p.

3248. NEGRUZZI, C., **Viaţa prinţului Antioh Cantemir**, în Idem, *Opere alese,* Chişinău, 1957, p. 359-371.

3249. NOVICOV, N. I., **Principele Dimitrie Cantemir şi principele Antioh Cantemir (Portrete literare) – 1772,** în *Epopeea istorică a Cantemireştilor. Antologie: destine legendare în pagini literare,* Ediţie îngrijită, traduceri, studiu critic, note şi comentarii de Gheorghe Barbă. Cuvânt înainte de Aneta Dobre. Tehnoredactare şi *Notă asupra ediţiei* de Cristina Antonia Anore, Bucureşti, Editura Universităţii din Bucureşti, 2009, p. 49-54.

3250. PREAJBĂ, S., **Câteva cuvinte despre Antioh Cantemir,** Bucureşti, Cartea românească, 1941, 10 p. (Extras din revista „Preocupări literare", Bucureşti, 1941, nr. 6).

3251. **Vie du Prince Antiochus Cantemir**, în A. Cantemir, *Satyres le prince Cantemir,* Londres, MDCCXLIX (1749), p. 15-142; MDCCL (1750), p. I-CXXXIII.

3252. ZACORDONEŢ, A., **Antioh Cantemir,** în *Cetatea Moldovei,* I, 1940, nr. 3, p. 72-78.

3253. АЛЕКСАНДРЕНКО, В. И., **К биографии кн. А. Д. Кантемира**, в *Варшавские университетские известия*, 1896, кн. 2, отд. III, с. 1-24; кн. 3, отд. V. Отдельный оттиск, Варшава, 1896, 46 с.

3254. АНАСТАСЕВИЧ, В. Г., **Князь Антиох Кантемир**, в *Улей,* 1811, ч. 1., N. 3, с. 191-197.

3255. **Антиох Дмитриевич Кантемир [1744 – 11. IV. 1944]: 200 лет со дня смерти,** Саратов, 1944, 11 с.

3256. БАНТЫШ-КАМЕНСКИЙ, Д., **Князь А. Д. Кантемир**, в *Московский наблюдатель*, 1835, ч. IIІ, №8, кн.2.

3257. БАРКОВ, И. С., **Житие князя Антиоха Кантемира,** в *Дружба,* Москва, 1977, с. 58-64.

3258. БАТЮШКОВ, К. Н., **Вечер у Кантемира**, в кн. Idem, *Сочинения*, Изд. А. Смирдина, Санкт-Петербург, 1850, т. 1, с. 77-102.

3259. БЕЛОУСОВА, Е. Ф., **Влияние Дмитрия Кантемира на Антиоха Кантемира,** в кн. *Наследие Дмитрия Кантемира и современность*. Кишинев, 1976, с. 182-202.

3260. БЕЛОУСОВА, Е. Ф., **Роль Дмитрия Кантемира в формировании личности и творческих интересов Антиоха Кантемира**, в *Материалы научной конференции Кишиневского госуниверситета, посвященной 300-летию со дня рождения Дмитрия Кантемира (1673-1973 гг.)*, Кишинев, 1974, с. 146-151.

3261. БОЛДЫРЕВ, Н. Ф., **Кантемир. Белинский. Добролюбов. Писарев. Гончаров. Биографические повествования,** Челябинск, Урал, 1997, 561 с.

3262. ГЕРШКОВИЧ, З. И., **К биографии А. Д. Кантемира,** в кн. *XVIII век*, Сб. 3, Москва-Ленинград, изд. АН СССР, 1958, с. 456-459.

3263. **Житие князя Антиоха Дмитриевича Кантемира**, в *Сатиры и другие стихотворческие сочинения князя Антиоха Кантемира,* Санкт-Петербург, 1762, р. 1-14.

3264. **Кантемир. Белинский. Добролюбов. Писарев. Гончаров**. Биогр. Повествования. Сост., общ. ред. и послесл. Н. Ф. Болдырева, Челябинск, Урал, 1997, 564 с., портр. (Жизнь замечат. людей. Биогр. б-ка Ф. Павленкова; Т. 20). [Despre A. Cantemir, p. 15-32].

3265. КОРОБАН, В., **Антиох Кантемир: (К вопросу о творческой биографии)**, în *Лимба ши литература молдовеняскэ,* Кишинэу, 1971, № 4, п. 23-33.

3266. КУЛАКОВА, Л. И., **А. Д. Кантемир**, в кн.: *История русской литературы XVIII века,* Пекин, 1958, с. 27-40 [în l. chineză].

3267. МАЙКОВ, Л. Н., **Материалы для биографии кн. А. Д. Кантемира.** Введ. и прим. В. Н. Александренко, в *Сборник Отделения русского языка и словесности Императорской Академии Наук*, Санкт-Петербург, 1903, Т. LXXIII (73), № 1, с. XIII, с. 1-291 [Corespondenţa lui A. D. Cantemir între anii 1732 ianuarie 10 – 1744 martie 15 (total 283 doc. în l. rusă)].

3268. Н. С., **Князь Антиох Дмитриевич Кантемир,** в *Рассвет,* 1859, №2, р. 409-436.

3269. **Нечто о жизни кн. Антиоха Кантемира**, в *Современный наблюдатель*, 1815, Ч. 1, №7.

3270. НОВИКОВ, Н. И., **Кантемир, князь Антиох,** в Idem, *Опыт исторического словаря,* Москва, 1772, с. 81.

3271. ПЕКАРСКИЙ, П., **Наука и литература в России при Петре Великом.** В 2-х т. Т. 1. **Введение в историю просвещения в Росии XVIII столетия**, Санкт-Петербург, Изд. Товарищества „Общественная польза", 1862, 4, VI, 579 с. 43, 63, 111, 174, 233, 235-237, 255, 262, 263, 444, 465, 490, 491, 511, 572, 577, 578.

3272. ПЕТРОВ, П. И., **История родов русского дворянства,** Санкт-Петербург, 1986, Т. 1, с. 218-220.

3273. РАДОВСКИЙ, Моисей И., **Антиох Кантемир и Петербургская Академия Наук,** Москва, Изд. Академия Наук СССР, 1959, 114 с. ид. 1 портр.

Recenzie de [Kidel, Alexandru] Кидел, Ал., **О карте деспре Антиох Кантемир**, ын *Култура Молдовей,* Кишинэу, 21 юлие 1960.

3274. СЕМЕНТКОВСКИЙ, Р. И., **А. Д. Кантемир: Его жизнь и литературная деятельность.** Санкт-Петербург, 1893, 96 с.; и в кн.: *Кантемир, Белинский, Добролюбов, Пескарев, Гончаров. Биографические повествования*, Челябинск, Урал, 1997, с. 1-104.

3275. СЕМЕНТКОВСКИЙ, Р. И., **Антиох Кантемир,** в кн. Idem, *Русское общество и литература. От Кантемира до Чехова,* Санкт-Петербург, А. Ф. Маркса, б. г., с. 235-329.

3276. ФОМИН, Сергей Владимирович, **Кантемир, сын Кантемира,** в *Музыкальная жизнь*. 1984, № 10, с. 16-17.

3277. ШИКМАН, А. П., **Деятели отечественной истории**. Биографический справочник, Москва, 1997 г.

3278. ШИМКО, И. И. **Новые данные к биографии кн. Антиоха Кантемира и его ближайщих родственников.** По документам хранящихся в Московском архиве Министерства Юстиции, в *Журнал Министерства Народного Просвещения*, Санкт-Петербург, Часть 274, 1891, апрель, (отд. 2), с. 352-425, Часть 275, июнь 1891, (отд. 2), с. 252-333. Extras, 155 с.

1.1. Surse privind viaţa şi activitatea lui Antioh Cantemir

3279. BIANU, I., **Două scrisori originale ale lui Antioh D. Cantemir,** în *Revista nouă*, Bucureşti, IV, 1892, nr. 10, p. 408-412.

3280. **Catalogues de la bibliothèque de feu M. le prince Cantemir**, Paris, [s. n.], 1745. In-8 °

3281. **Corespondenţa dintre Antioh şi Maria Cantemir,** în *Prinţesa Cantemir: portret de epocă şi corespondenţă inedită*. Traducere şi studii critice de Mariana Vraciu, Leonte Ivanov, Iaşi, Ed. Universităţii „Al. I. Cuza", 2005, p. 163-238.

3282. DIMITRIU, I. G., **Din corespondenţa lui Antioh Cantemir cu Voltaire**, în *Preocupări literare*, Bucureşti, 1938, nr. 6, p. 241-248.

3283. DOLGORUKOV, P., **Mémoires,** Genève, 1867, p. 66-67, 185.

3284. GUASCO, Octavien de, dans *Mémoire de Trévoux, 1743,* Paris, sept., p. 2329-2352; oct., p. 2263-2273; nov., p. 2738-2749.

3285. **The Complete Works of Voltaire.** Vol. 90, Geneve, 1970, p. 281-283, nr. 1935 [O scrisoare a lui Voltair către Antioh Canrtemir, 13 martie 1739].

3286. АЛЕКСАНДРЕНКО, В. Н., **Письмо из Лондона, 1-го июля 1889 г. Где находятся ноты и письма князя А. Д. Кантемира, русского полномочного министра при короле Великобританском Георге II, с 1732 по 1738 год,** в *Журнал Министерства Народного Просвещения,* Санкт-Петербург, 1889, № 8, с. 34-40.

3287. АЛЕКСАНДРЕНКО, В. Н., **Второе письмо из Лондона, Оксфорд, 14-26 июля. Где находятся письма князя Антиоха Кантемира,** в *Журнал Министерства Народного Просвещения*, Санкт-Петербург, 1889, № 3, с. 62-65.

СБОРНИКЪ

МАТЕРІАЛЫ

для

БІОГРАФІИ КН. А. Д. КАНТЕМИРА.

3288. **Архив князя Воронцова**. Ред. П. И. Бартенев. В 40 т. Москва, Тип. Мамонтова, 1870-1895.

3289. [БАНТЫШ-КАМЕНСКИЙ, Н. Н.], **Родословие князей Кантемиров,** в кн. Беер [Феофил Сигфрид]. *История о*

жизни и делах молдавскаго государя Константина Кантемира, с российским переводом и с приложением родословия князей Кантемиров, Москва, Унив[ерситетская] тип[ография], 1783, с. 346-335 [Testamentul lui Antioh D. Cantemir, 1/11 aprilie 1744].

3290. БЛУДИЛИНА, Н. Д., **Антиох Кантемир и западноевропейская культура**, в кн. *Россия и Запад: горизонты взаимопонимания (По литературным и фольклорным источникам XI-XIX). Серия I, „Россия и Запад", Том II, Литературные источники XVIII в. (1726-1762)*. Отв. ред. Гуминский В. М., Москва, ИМЛИ РАН, 2003, с. 58-152 [25 scrisori ale lui Antioh Cantemir din Londra şi Paris către diferite persoane].

3291. **Журнал Академии Наук переводчика Ивана Ильинскаго. Notationes quotidianae / Подсядневныя записки. 1721-1730**, в Майков Л. Н. *Материалы для биографии кн[язя] А. Д. Кантемира.* С введением и примечаниями проф. В. Н. Александренко, Санктпетербург, 1903, с. 295-313.

3292. **Заметки кн[язя] Кантемира в его календарь 1728,** в кн. Кантемир Антиох Дмитриевич. *Сочинения, письма и избранные переводы*. Сост. В. Я. Стоюнина, Ред. изд. П. А. Ефремова. (Том) II. *Сочинения и переводы в прозе, политическия депеши и письма*, С[анкт]-Петербург, 1868, с. 344-349.

3293. ЛУЦЕВИЧ, Л. Ф., **Княжна Мария Кантемир в переписке с братом,** în *Analele ştiinţifice ale Universităţii de Stat din Moldova.* Seria „Ştiinţe socio-umane", Chişinău, 1997, p. 40-47.

3294. **Переписка князя А. Д. Кантемира [1732-1744],** в кн. Майков, Л. Н., *Материалы для биографии кн. А. Д. Кантемир.* С введением и примечаниями проф. В. Н. Александренко, Санкт-Петербург, 1903, с. 1-291.

3295. МАЙЕЛЛАРО, Джина, **Переписка кн. А. Д. Кантемира с сестрой Марией на итальянском языке. 1734-1744 гг.** Составители Даниэла Рицци и Андрей Шишкин, Салерно, 2002.

3296. РАСКИН, Н.М., **Рукописное наследие Л. Эйлера** [По материалам Архива АН СССР с публикацией текста двух писем к А. Д. Кантемиру в переводе и с коментарием Т. А. Красоткиной], в *Вестник Академии Наук СССР*, Москва, 1959, № 7, с. 93-96.

1.2. Antioh Cantemir – scriitor. Studii şi cercetări

3297. ALECSANDRI, V., **[Despre traducerea Satirelor de către A. Donici şi C. Negruzzi]**, în *Propăşirea,* Iaşi, 1844, nr. 23.

3298. BARACCHI, Bavagnoli Mietta, **Le origini del poema epico russo: la Petrida di Antioch Kantemir**, Milano, Guerini, 1990, 138 p.

3299. BEZVICONI, Gheorghe, **Răboj basarabean**, în *Viaţa Basarabiei,* Chişinău, 1944, nr. 3-4, p. 141-144 [Prinţul Antioh Cantemir, Iancu Russo, Costache Stamati. B. P. Hasdeu, N. Dj. Siruni, Leon Casso, Alexe Mateevici ş. a.].

3300. BEZVICONI, Gh., **Scriitorul Antioh Cantemir**, în Idem, *Profiluri de ieri şi de azi,* Bucureşti, 1943, p. 25-26; Idem, *Fapte trecute şi basarabeni uitaţi,* Chişinău, Universitas, 1992, p. 25-26.

3301. BOSS, V., **La quatrième Ode de Kantemir et l'Italia Liberata de Gian Giorgio Trissino**, dans *Cahiers du monde russe et soviétique,* Paris, 4, 1963, nr. 1-2, p. 47-55.

3302. BRÎNZĂ, Iulia, **Antioh Cantemir – ctitorul poeziei moderne ruseşti,** în *Limba română,* Chişinău, 1994, nr. 2, p. 106-109.

3303. CĂLINESCU, G., **Nota despre Antioh Cantemir,** în *Studii şi cercetări de istorie literară şi folclor*, Bucureşti, 1954, An. III, p. 39-46.

3304. CÂNDEA, Virgil, **La vie de Prince Demetrie Cantemir, écrite par son fils Antioh. Texte intégral d'après le manuscris original de la Houghton Library,** dans *Revue des études sud-est européennes*, Bucarest, 23, 1985, nr. 3, p. 203-221.

3305. [CORBU, H.] КОРБУ, Х., **„Сатире ши алте поетиче компунерь" де Антиох Кантемир ши унеле проблеме але литературий молдовенешть патрузечьоптисте**, ын *Нистру,* Кишинэу, 1971, № 5, p. 125-147.

3306. [CORBU, H.] КОРБУ, Х., **Континуитатею Артиколе де истории ши критикэ литерарэ,** Кишинэу, 1974, p. 123-175.

3307. [CORBU, H.] КОРБУ, Х., **Скрииторул ши прочесул литерар,** Кишинэу, 1980, p. 250-290.

3308. [CORBU, H.] КОРБУ, Х., **Ын лумя класичилор,** Кишинэу, 1990, p. 490-525.

3309. CORBU, Haralambie, **Antioh Cantemir – scriitor**, în *Dinastia Cantemireştilor (sec. XVII-XVIII)*, Coord. A. Eşanu, Chişinău, Ed. Ştiinţa, 2008, p.516-537.

3310. COSMA, Octavian Lazăr, **Antioh Cantemir şi muzica epocii sale**, în *Muzica,* Bucureşti, 1965, nr. 1.

3311. DUZINCHEVICI, D., **Două scrieri inedite de la Antioh Cantemir,** Bucureşti, 1973, p. 253-258 (Extras din *Studii şi cercetări de bibliologie,* Bucureşti, 1973, XIII).

3312. GRASSHOFF, H., **Kantemir und Fenelon**, in *Zeitschrift für slawistik,* Berlin, 1958, Nr. 2-4, S. 369-383.

3313. GRASSHOFF, H., **Kantemirs Verhältnis zu den Jansenisten. Eine französische Überzetzung der 1. Satire aus dem Jahre 1744**, in *Zeitschrift für slawistik,* Berlin, 1963, VIII.

3314. GRASSHOFF, H., **Die humanistische weltbild der russischen Frühaufklärung. Das humanistische Weltbild der Aufklärers und Satirikes A. D. Kantemir**, in *Studien zur Geschihte der russischen Literature des XVIII,* Berlin, 1968, bd. III.

3315. HAREA, V., **Influenţa lui Dimitrie Cantemir asupra lui Antioh Cantemir (Influenţe tematice de conţinut şi stilistice),** Bucureşti, Editura Academiei Române, 1967, 11 p. (Extras din *Revista de istorie şi teorie literară,* Bucureşti, Tomul 16, 1967, nr. 1, p. 77-87).

3316. HAREA, Vasile, **Ideea ciclurilor istorico-geografice la Dimitrie Cantemir şi Antioh Cantemir**, în *Revista de istorie şi teorie literară*, Bucureşti, 22, 1973, nr. 2, p. 201-208; şi în *Studii teologice*, 1973, nr. 25, p. 219-233, precum şi în Idem, **Dimitrie Cantemir şi fiul său Antioh, Studii**, Ediţie de Sorina Bălănescu şi Mihail Harea, Iaşi, Ed. Universităţii „Al. I. Cuza", 1999, p. 99-110.

3317. HOFF, H., **Die deutsche Ausgabe der Satiren Antioch Dmitrievič Kantemirs vom Jahre 1752 und ihr Übersetzer**, in *Deutsch-slawische Wechselseitigkeit in sieben Jahrhunderten,* Berlin, 1956, p. 256-267.

3318. IORDAN, A., **Teofil Bayer şi Antioh Cantemir**, în *Adevărul literar şi artistic,* Bucureşti, 1933, nr. 65, p. 8, (Seria a 2-a).

3319. KOUTNA, M., **Satirik Antioch Kantemir**, in *Fr. Wollmanovi k sedmdesátinám.* Sbornik praci, Praha, 1958, p. 88-89.

3320. MIHĂILĂ, Gheorghe. **Antioh Cantemir – biograf al părintelui său, Dimitrie Cantemir,** în *Caiete critice*, Bucureşti, 2002, nr. 8-10, p. 126-139.

3321. NARDIÇH, G., **L'influence italiènne sur A. Kantemir**, dans *Institutio universitario orientale. Annali, sezione slava*, Napoli, 1963, vol. VI.

3322. **Operele întregi a lui Dimitrie şi a lui Antioh Cantemir publicate de căminarul C. Negruzzi şi domnescul adiutant M. Kogălniceanu,** în *Albina românească,* Iaşi, 9, 1838, p. 426-427; şi în *Cantor de Avis shi Comers,* Bucureşti, II, 1838-1839, p. 161-162; şi în *România,* Bucureşti, I, 1838, p. 1181.

3323. [OSADCENCO, Ion] ОСАДЧЕНКО, Ион, **Василе Александрии ши литература русэ (А. С. Пушкин ши Антиох Кантемир)**, ын *Де ла кронографие ла литература модернэ. Студий историко-литераре,* Кишинэу, Штиинца, 1974, p. 164-183.

3324. POŞTARENCU, Dinu, **Antioh Cantemir – un Boileau al Nordului**, în *Basarabia,* Chişinău, 1995, nr. 1, p. 70-76.

3325. V. A. [Vasile ALECSANDRI], **...Carte nepreţuită şi vrednică a deştepta interesul...**, în *Propăşirea,* Iaşi, 1844, nr. 23; şi în Cantemir, A., *Satire şi alte poetice compuneri,* Chişinău, 1988, p. 181-186.

3326. **В. Г. Белинский деспре Антиох Кантемир,** ын Нистру, Кишинэу, 1958, № 6, п. 157-158; *Днестр,* Кишинев,1958, № 6, с. 158-159.

3327. **Антиох Кантемир и русская литература**. Сб. статей. Отв. ред. А. С. Курилов, Москва, Наследие, 1999, 320 с.

3328. АФАНАСЬЕВ, А. Н., **Сатиры Кантемира в первоначальном виде**, в *Библиографические Записки,* 1858, № 19, с. 592-603; № 20, с. 614-634; № 21, с. 659-671.

3329. АФАНАСЬЕВ, Э. Л., **А. Д. Кантемир и М. В. Ломоносов: два начала новой русской литературы,** в кн. *Антиох Кантемир и русская литература.* Отв. ред. А. С. Курилов, Москва, Наследие, 1999, с. 182-197.

3330. АФАНАСЬЕВА, К. А., **На подступах к русской оде: тематика и проблематика песен А. Кантемира,** в кн. *Антиох Кантемир и русская литература.* Отв. ред. А. С. Курилов, Москва, Наследие, 1999, с. 67-75.

3331. АФТУХОВИЧ, Т. Е., **Об авторстве „Metaphrasis PS-36" и „Metaphrasis PS-72",** в кн. *XVIII век*. Сб. 15, Ленинград, 1986, с. 154-161.

3332. АКОПЯН, Э., **Об исторических предпосылках появления статьи К. Патканяна „О сатире и сатирах Кантемира",** в *Литературная Армения*, Ереван, 1965, № 9, с. 73-79.

3333. АКУЛОВА, А. Е., **А. Д. Кантемир о сатире**, в *Ученые записки Ленинградского педагогического института.* Кафедра русской литературы, 1958, Том CLXX, с. 41-51.

3334. АЛЕКСЕЕВ, М. П., **Русско-английские литературные связи (XVIII век – первая половина XIX века)**, в кн. *Литературное наследство*. Том 91, Москва, 1982, с. 110-111, 168-169.

3335. АЛЕШИНА, Л. И., **Традиции басенного жанра в творчестве Антиоха Кантемира,** в кн. *Антиох Кантемир и русская литература.* Отв. ред. А. С. Курилов, Москва, Наследие, 1999, с. 20-34.

3336. БАБАЕВА, Е., **Славяно-французский лексикон А. Кантемира,** в *Вопросы языкознания*, Москва, 1996, №1, с. 136-153.

3337. [БАНТЫШ-КАМЕНСКИЙ, Н. Н.], **Родословие князей Кантемиров,** в кн. Бейер [Феофил Сигфрид]. *История о жизни и делах молдавскаго государя Константина Кантемира, с российским переводом и с приложением родословия кнезей Кантемиров,* Москва, Унив[ерситетская] тип[ография], 1783, с. 330-358.

3338. БАНТЫШ-КАМЕНСКИЙ, Дмитрий, **Князь Антиох Кантемир**, в *Московский наблюдатель*, август 1835, вторая книжка, с. 478-507;

3339. БАНТЫШ-КАМЕНСКИЙ, Д. Н., **Князь Антиох Кантемир**, в кн. *Словарь достопамятных людей русской земли,* Москва, 1836, ч. 3, с. 8-34.

3340. БЕЛИНСКИЙ, В. Г., **Портретная галерея русских писателей: Кантемир**, в *Литературная Газета*, 1845, № 6-8; и в *Избранные сочинения князя Антиоха Кантемира,* Москва, 1849, с. XXXV-L.

3341. БЕЛОУСОВА, Е. Ф., **Антиох и Дмитрий Кантемир (К вопросу о взаимодействии двух литератур)**, в *Научная сессия профессорско-преподавательского состава и сотрудников университета, посвященная итогам научной деятельности за 1964 г.* [Кишиневский университет]. Тезисы докладов, Кишинев, 1965, с. 283-284.

3342. БЕЛОУСОВА, Е. Ф., **Влияние Дмитрия Кантемира на Антиоха Кантемира**, в *Наследие Дмитрия Кантемира и современность,* Кишинев, 1976, с. 182-202.

3343. БЕЛОУСОВА, Е. Ф., **Специфика переводов сочинений Антиоха Кантемира**, в *Лимба ши литература молдовеняскэ*, Кишинэу, 1976, № 2.

3344. БЕЛОУСОВА, Е., **Антиох Кантемир в оценке В. Александри**, ын *Студий де лингвистикэ ши историе литерарэ молдовеняскэ,* Кишинэу, Штиинца, 1978, п. 75-95.

3345. БЕРКОВ, П. Н., **Первые годы литературной деятельности Антиоха Кантемира (1726-1729),** в кн. *Проблемы русского Просвещения в литературе XVIII века,* Москва-Ленинград, Изд. АН СССР, 1961, с. 190-220.

3346. БЕРКОВ, П. Н., **Писатели XVIII века (А. Д. Кантемир),** в кн. *Литературные памятные места Ленинграда.* Очерки, Ленинград, Лениздат, 1959, с. 16-18.

3347. БЛАГОЙ, Д. Д., **Антиох Кантемир**, в *Известия Академии Наук СССР.* Отделение литературы и языка, Москва, 1944, Т. 3, Вып. 4, с. 121-131.

3348. БЛАГОЙ, Д., **От Кантемира до Радищева и Карамзина**, в кн. Idem, *От Кантемира до наших дней,* Москва, 1979, с. 26-58.

3349. БОЛЬШУХИНА, Н. П., **Лирика А. Д. Кантемира,** в *Научные доклады высшей школы. Филологические науки*, 1985, № 5, с. 22-26.

3350. БОЛЬШУХИНА, Н. П., **Лирика Кантемира,** в кн. *Антиох Кантемир и русская литература.* Отв. ред. А. С. Курилов, Москва, Наследие, 1999, с. 35-47.

3351. БРАИЛОВСКИЙ, С. Ю., **Девятая сатира Кантемира по вновь найденному списку,** в *Журнал Министерства Народного Просвещения*, Санкт-Петербург, 1892, VII, с. 67-80.

3352. БЫКОВ, П. В., **Первый русский поэт** [Антиох Кантемир]. С 5 портретами, 9 рисунками в тексте и 2 снимками с рукописи и с первого издания сочинения Кантемира. Санкт-Петербург, П. П. Сойкин, 1913, 32 с.

3353. БЫКОВ, П. В., **Первый русский поэт** [князь Антиох Кантемир], в *Знание для всех*. Общедоступный журнал для самообразования, Санкт-Петербург, 1913, № 7, 31 с.

3354. ВАРТИЧАН, И., **В. Г. Белинский, Дмитрий и Антиох Кантемир,** ын *Лимба ши литература молдовеняскэ,* Кишинэу, 1961, № 3, п. 7-11.

3355. ВЕСЕЛИТСКИЙ, В. В., **Из наблюдений над языком произведений А. Д. Кантемира (общественно-гражданская**

лексика), в кн. *Процессы формирования лексики русского литературного языка (от Кантемира до Карамзина),* Москва-Ленинград, 1966, с. 35-51.

3356. ВЕСЕЛИТСКИЙ, В. В., **Антиох Кантемир и развитие русского литературного языка,** Москва, Наука, 1974, 70 с.

3357. ВЕСЕЛОВСКИЙ, А. А., **Гораций**, Петроград, Тип. Императорской Академии Наук, 1914, 2+13+24 с. [Cantemir traducătorul].

3358. ВЕСЕЛОВСКИЙ, А. А., **Антиох Кантемир – переводчик Горация**, в *Известия русского языка и словесности Императорской Академии Наук,* Санкт-Петербург, 1915, Т. XIX.

3359. ВОЛОДИНА, И.П., **Фр. Альгототти и А. Кантемир (к истории одного стихотворного послания),** в кн. *Литература в зеркале эпохи.* Сб. ст. к юбилею проф. И. П. Куприяновой, Санкт-Петербург 1999, с. 41-47.

3360. ГАЛАХОВ, А. Д., **Сатиры Кантемира**, в А. Д. Кантемир, *Избранные сатиры,* Санкт-Петербург, 1893, с. 63-95.

3361. ГАЛАХОВ, А. Д., **Сочинения Кантемира**, в *Отечественные Записки,* Санкт-Петербург, 1848, Т. LXI, N. 11, Отд. V, с. 1-40; и в *Избранные сочинения князя Антиоха Кантемира,* Москва, 1849, с. L-CXXVI.

3362. ГАСПАРОВ, М. Л., **Русская литература XVIII века**, Москва, Слово, 2001, с. 39-74.

3363. ГЕННАДИ, Г., **Данные для полного собрания сочинений Кантемира**, в *Библиографические Записки,* 1858, №3, с. 81-88.

3364. ГЕРШКОВИЧ, З. И., **К истории создания первых сатир Кантемира,** в кн. *XVIII век*, Сборник статей, № 5, Москва-Ленинград, Изд. АН СССР, 1962, с. 349-357.

3365. ГЕРШКОВИЧ, З. И., **Об идейно-художественной эволюции А. Д. Кантемира,** в кн. *Проблемы русского Просвещения в литературе XVIII века*. Москва-Ленинград, 1961, с. 221-247.

3366. ГЕРШКОВИЧ, З. И., **Об эстетической позиции и литературной тактике Кантемира,** в в кн. *XVIII век*, Сб. 5, Москва-Ленинград, Взд. АН СССР, 1962, с. 179-204.

3367. ГЕРШКОВИЧ, З. И., **А. Д. Кантемир. Проблемы мировоззрения и литературной деятельности,** Ленинград, 1953, 22 с.

3368. ГЛАГОЛЕВА, Т. М., **Материалы для полного собрания сочинений кн. А. Д. Кантемира**, в *Известия отделения русского языка и словесности Императорской Академии Наук*, Санкт-Петербург, 1906, Том XI, кн. 1, с. 177-217; кн. 2, с. 98-143.

3369. ГЛАГОЛЕВА, Т. М., **К литературной истории сатир князя А. Д. Кантемира. Влияние Буало и Лабрюйера**, в *Известия отделения русского языка и словестности,* Санкт-Петербург, 1913, Кн. II, с. 143-187.

3370. ГЛАГОЛЕВА, Т. М., **Сатиры кн. А. Д. Кантемира и русский быт первой половины XVIII века,** в *Филологические записки,* 1914, вып. 1, с. 400- 402.

3371. ГЛАРИАНТОВА, Е. В., **Античные и христианские источники в творчестве Антиоха Кантемира,** в *Знание. Понимание. Умение*, Москва, 2007, № 4, с. 167-171.

3372. ГЛУХОВ, В. И., **Кантемир и жанр стихотворной сатиры (К вопросу о творческой эволюции сатирика)**, в кн. *Антиох Кантемир и русская литература.* Отв. ред. А. С. Курилов, Москва, Наследие, 1999, с.76-94.

3373. ГРАССХОФ, Г., **Кантемир и Фенелон,** в кн.: *IV Международный съезд славистов*. Материалы дискуссии, том 1, Москва, 1962.

3374. ГРАССХОФ, Г., **Первые переводы сатир А. Д. Кантемира,** в кн. *Международные связи русской литературы,* Москва-Ленинград, 1963, с. 105-111.

3375. ГРАДОВА, Б. А., **Рукописи А. Д. Кантемира,** в кн. *Историки по истории отечественной культуры в собраниях и архивах отдела рукописей и редких книг,* Ленинград, 1983. с. 17-33.

3376. ГРАДОВА, Б. А., **Первые переводы Антиоха Кантемира,** в кн. *Исследование памятников письменной культуры в собраниях и архивах Отдела рукописей и редких книг*, Ленинград, 1985, с. 46-58.

3377. ГРАДОВА, Б. А., **Рукописное тиражирование сочинений А. Д. Кантемира в XVIII в**., в кн. *Книга в России до середины XIX,* Ленинград, 1985, с. 56-57.

3378. ГРАДОВА, Б. А., **А. Д. Кантемир – составитель первого русско-французского словаря,** в *A Window on Russia*. *Papers from the V International Conference of the Study group on eighteenth-century Russia, Gargnano, 1994*. Ed. by Maria di Salvo and Lindsey Hughes, La Fenice, 1996, p. 155-159.

3379. ДАВЫДОВА, Г. А., **Языковое воззрение А. Д. Кантемира,** в *Русская речь*, Москва, 1997, № 1, с. 63-66.

3380. ДЕРКАЧ, В., **«Первая заря русской словестности» (Антиох Кантемир – реформатор русского языка)**, в *Русское слово,* Москва, 1991, № 1, с. 8-12.

3381. ДОКУСОВ А., **Антиох Кантемир**, в кн. *Вирши. Силабическая поэзия XVII-XVIII веков.* Под. Ред. П. Н. Беркова, Ленинград, 1935, с.185-189, примечания с. 302-313.

3382. ДРУЖИНИН, В., **Три неизвестные произведения кн. А. Д. Кантемира,** в *Журнал министерства народного просвещения,* Санкт-Петербург, 1887, декабрь, с. 1-11.

3383. ДУДЫШКИН, С. С., **Ювенал, Гораций, Буало и Кантемир,** в кн. *А. Д. Кантемир, его жизнь и сочинения*, Москва, 1910.

3384. ДУДЫШКИН С. С., **Сочинения Кантемира,** в *Современник,* 1848, Т. XII, N. 11, Отд. 3; и в *Избранные сочинения князя Антиоха Кантемира*, Москва, 1849, с. CXXVII-CLXXXV.

3385. ЕВГЕНЬЕВ, И., **Антиох Кантемир**, в *Литература и искусство,* Москва, 1944, №16, с. 4.

3386. ЕЛЕОНСКАЯ, А. С., **Древнерусские мотивы в произведениях А. Д. Кантемира,** в кн. *Антиох Кантемир и русская литература.* Отв. ред. А. С. Курилов, Москва, Наследие, 1999, с. 7-19.

3387. ЕЛИЗАВЕТИНА, Г. Г., **Творчество А. Д. Кантемира в историко литературной концепции В. Я. Стоюнина,** в кн. *Антиох Кантемир и русская литература.* Отв. ред. А. С. Курилов, Москва, Наследие, 1999, с. 280-288.

3388. ЕМЕЛЬЯНОВ, К., **Новый список произведений [А. Д.] Кантемира,** в *Архивное дело*, 1941, № 2, с. 91-92.

3389. ЕПИФАНОВ, П. П., **«Ученая дружина» и просветительство XVIII в.**, в *Вопросы истории*, Москва, 1963, № 3.

3390. ЖЕЛТОВА, Инна, **Ноты, история и сатира в авторстве Кантемира.** В столице открылась выставка, посвященная великому соотечественнику, в *Время,* 29 окт. 2003, с. 3.

3391. ЖУКОВСКИЙ, В. А., **Критический разбор Кантемировых сатир с предварительным рассуждением о сатире вообще,** в *Вестник Европы,* Москва, 1810, ч. XLIX, N. 3, p. 199; ч. L, N. 5, p. 42-61; N. 6, p. 126-150. Reprodus cu titlul: **О сатире и сатирах Кантемира**, в кн. В. А. Жуковский, *Сочинения*, Москва, 1849, Т. VII, p. 109-162; Москва, Гослитиздат, 1954, с. 518-530; 1960, Т. 4, p. 419-447.

3392. ЗАПАДОВ, А. В., **А. Кантемир,** в кн. Idem, *Поэты XVIII века. А. Кантемир*, *А. Сумарохов, В. Майков, М. Херасков*. Литературные очерки, Москва, МГУ, 1984, с. 32-62 .

3393. И. И-а. **Кантемир и его сатиры,** в *С.-Петербургские Ведомости,* 1848, N. 32-33; и в *Избранные сочинения князя Антиоха Кантемира,* Москва, 1849, с. CLXXXVI-CXCII.

3394. ИВАНОВ, В., **Смехотвор Антиох,** в *Нева*, Санкт-Петербург, 1974, № 9, с. 43-127.

3395. ИЗВЕКОВ, И., **Один из малоизвестных литературных противников Феофана Прокоповича,** в *Заря*, Санкт-Петербург, август 1870, Отд. II, с. 1-35.

3396. ИОМПЕРСКИЙ, В.П., **Стилистическая теория А. Д. Кантемира,** в *Научые доклады высшей школы. Филологические науки*, 1976, № 1, с. 55-66.

3397. ИСТОМИН, В., **Главнейшие особенности языка и слога произведений князя Антиоха Дмитриевича Кантемира (1708-1744)**, в Idem, *Главнейшие особенности языка и слога произведений И. А. Крылова, А. Д. Кантемира и Е. А. Баратынского в лексическом, этимологическом, синтаксическом и стилистическом отношениях,* Варшава, 1895, с. 57-98. (Оттиск из «Рус. Филол. Вестника»).

3398. КАРАМЗИН, Н. М., **Пантеон российских авторов: Князь Кантемир,** Москва, в кн. Idem, *Сочинения,* Санкт-Петербург, 1848, Т. 1, p. 577-578.

3399. КАЛАЧЕВА, С. В., **Кантемир и рукописная традиция. (Был ли Кантемир автором сатиры „К Солнцу. На состояние света сего”?),** в *Научые доклады высшей школы. Филологические науки,* 1962, № 4, с. 175-183.

3400. КАЛАЧЕВА, С. В., **Комическое у Кантемира,** в кн. *Антиох Кантемир и русская литература.* Отв. ред. А. С. Курилов, Москва, Наследие, 1999, с. 48-57.

3401. КАЛАЧЕВА, С. В., **„Красота преизличная ...": гипотеза о любовной песне Кантемира,** в кн. *Антиох Кантемир и русская литература.* Отв. ред. А. С. Курилов, Москва, Наследие, 1999, с. 35-47.

3402. КАЛАЧЕВА, С. В., **Сатиры Кантемира,** Москва, 1953, 14 с.

3403. КИРИЛОВ, А. С., **Антиох Кантемир и русская литература.** Российская Академия Наук, Институт Мировой Литературы им. А. М. Горького, Москва, Изд. Наследие, 1999, 318 с.

3404. КЛЕЙМАН, Р., **Пушкин – Ганибал – Кантемир**, в *Лимба ши Литература молдовеняскэ,* Кишинэу, 1987, № 3, п. 15-19.

3405. КОНДАКОВ, И. В., **Единство литературной и социальной критики в представлении А. Д. Кантемира,** в кн. *Антиох Кантемир и русская литература.* Отв. ред. А. С. Курилов, Москва, Наследие, 1999, с. 165-181.

3406. КОПАНЕВ, Н. А., **О первых изданиях сатир А. Д. Кантемира,** в кн. *XVIII век*. Сборник статей, №15, Ленинград, Наука, 1986, с. 140-153.

3407. КОПАНИЦА, Л. Н., **Поэтика сатирических произведений Ф. Прокопович и А. Кантемира и интермедии первой половины XVIII века,** в кн. *Вопросы русской литературы***,** вып. 1/45, Львов, 1985, с. 30-36.

3408. КРАЕВСКАЯ, Г. М., **В. Г. Белинский о Кантемире,** в кн. *Камянец-Подольский історико-филологіческий факультет. Наукові записки.* Т. 8, Хмельницкий, 1959, с. 77-93.

3409. КУЛАКОВА, Л. И., **А. Д. Кантемир**, в *Русские писатели о литературном труде,* Ленинград, 1954, Т. 1, с. 5-7.

3410. КУЛАКОВА, Л. И., **А. Д. Кантемир**, в кн. *История русской литературы XVIII века,* Пекин, 1958, с. 27-40 [În l. chineză].

3411. КУРИЛОВ, А. С., **Понятие о сатире в России XVIII – первой трети XIX в. (Кантемир, Жуковский, Пушкин),** в *Известия АН СССР*. Сер. Литература и язык, Москва, т. 42, 1983, № 4, с. 310-319.

3412. ЛЕОНОВ, С. А., **Пословицы и поговорки в творчестве А. Д. Кантемира,** в *Ученные записки*, *Московский Педагогический Институт им. Ленина,* Москва, 1970, № 36, с. 312-326 и в *Литература Древней Руси XVIII века*, Москва, 1970.

3413. ЛЕОНОВ, С. А., **Традиции интермедий в творчестве А. Д. Кантемира,** в кн. *Московский педагогический Институт им. Ленина. Учёные записки*, Москва, 1970, № 405, с. 39-56.

3414. ЛИБУРКИН, Д. Л., **Русская новолатинская поэзия: материалы к истории XVII – первая половина XVIII века,** Москва, 2000, с. 186-196.

3415. ЛОТМАН, Ю. М., **Новые издания поэтов XVIII века,** в кн. *XVIII век.* Сборник статей, Москва-Ленинград, АН СССР, 1959, № 4, с. 456-463.

3416. ЛУЦЕВИЧ, Л. Ф., **Опыт обращения к псалтыри в первой трети XVIII в. (А. Кантемир и Ф. Прокопович)**, в кн. Idem, *Псалтырь в русской поэзии,* Санкт-Петербург, Изд. Дмитрий Буланин, 2002, с. 121-178.

3417. ЛЮСТРОВ, М. Ю., **А. Д. Кантемир и рождение епистолярной традиции в русской поэзии XVIII в.,** в кн. *Антиох Кантемир и русская литература.* Отв. ред. А. С. Курилов, Москва, Наследие, 1999, с. 154-164.

3418. МАКАРОВ, А. А., **Взгляд А. С. Пушкина на А. Д. Кантемир**, в кн. *Антиох Кантемир и русская литература.* Отв. ред. А. С. Курилов, Москва, Наследие, 1999, с. 270-279.

3419. МАКОГОНЕНКО, Г. П., **Русская поэзия XVIII века**, в кн. *Поэты XVIII века*, том 1, Ленинград, 1958, с. 16-24.

3420. МАТЕЙ, В., **Счастье ласковое и злобное** [Об Антиохе и Дмитрии Кантемирах], в *Молдова и мир*, 1992, № 5, с. 22-23.

3421. МЕРЗЛЯКОВ, А. Ф., **О рукописных стихотворных сочинениях кн. Антиоха Кантемира,** в *Труды Общества любителей российской словесности при Московском университете*, 1812, ч. IV, с. 50.

3422. МИХЕЕВА, Т. С., **О языке сатир Кантемира (К вопросу использования просторечий),** в кн. *Московский областной Пед. Инс-т им. Н. К. Крупской. Ученый записки*, том 212, вып. 12, Москва, 1968, с. 144-151.

3423. МОИСЕЕВА, Г. Н., **Иван Барков и издание сатир Антиоха Кантемира 1762 года,** в кн. *Русская литература*, Ленинград, 1967, № 2, с. 102-115.

3424. МОИСЕЕВА, Г. Н., **К истории первого русского издания «Сатир и других стихотворческих сочинений князя Антиоха**

Кантемира», в кн. *Антиох Кантемир и русская литература.* Отв. ред. А. С. Курилов, Москва, Наследие, 1999, с. 288-308.

3425. МОИСЕЕВА, Г. Н., **Кантемир** [А. Д.], *в Древнерусская литература. Литература XVIII века,* том 1, Ленинград, 1980, с. 500-506.

3426. МОРОЗОВ, А. А., **К вопросу о литературной позиции Антиоха Кантемира,** в кн. *От «Слова о полку Игореве» до «Тихого Дона»*, Ленинград, 1969, с. 291-296.

3427. **Муза пламенной сатиры. Русская стихотворная сатира от Кантемира до Пушкина,** Москва, Современник, 1988, 540 с.

3428. МУРАВЬЕВА, Л. Р., **Проблема так называемой «десятой» сатиры Кантемира**, в кн. *XVIII век*, Сборник статей, № 5, Москва-Ленинград, изд. АН СССР, 1962, с.153-178.

3429. МУРАВЬОВ, М. Н., **Гораций и князь Антиох Кантемир**, в *Вестник Европы,* Москва, ч. L., 1810, №6, с. 106-108.

3430. НАЙДИЧ, Э. Э., **А. Д. Кантемир**, в кн. Idem, *От Кантемира до Чехова,* Москва, Книга, 1984, с. 6.

3431. **Неизданная сатира А. Д. Кантемира**, в *Библиографические Записки,* 1858, №3, с. 65-74.

3432. НИКОЛАЕВ, Д. П., **Антиох Кантемир и сатирические опыты русских поэтов-сентименталистов в конце XVIII- начале XIX в.,** в кн. *Антиох Кантемир и русская литература.* Отв. ред. А. С. Курилов, Москва, Наследие, 1999, с. 210-239.

3433. НИКОЛАЕВ, Д. П., **Осмысление творчества Кантемира и пути развития жанра стихотворной сатиры в 1800-е годы,** в кн. *Антиох Кантемир и русская литература.* Отв. ред. А. С. Курилов, Москва, Наследие, 1999, с. 240-270.

3434. НИКОЛАЕВ, С. И., **Трудный Кантемир,** в кн. *XVIII век*, Сборник статей, № 19, Санкт-Петербург, Наука, 1995, с. 3-14.

3435. НИКОЛАЕВ, С. И., **О переводе похвальной щады М. Меттера 1737 г**., в кн. *XVIII век,* Сборник статей, № 20, Санкт-Петербург, 1996, с. 249-251.

3436. НИКОЛАЕВ, С. И., **Кто утешал Феофана Прокоповича в 1730 году?,** в *Русская литература,* Ленинград, 1989, № 2, с. 191-193

3437. ОБНОРСКИЙ, С. П., **Формы склонения по сатирам Кантемира**, в *Русский филологический вестник,* 1913, Т. 69.

3438. ОДЕССКИЙ, М. П., **Кантемир и Поуп**, в *Прометей*, том 16, Москва, Молодая Гвардия, 1990, с. 251-261.

3439. ОДЕССКИЙ, М. П., **Условное собеседование в сатирах А. Д. Кантемира,** в кн. *Антиох Кантемир и русская литература.* Отв. ред. А. С. Курилов, Москва, Наследие, 1999, с. 127-139.

3440. ОСЕТРОВА, Э. С., **Две жизни – одна высокая судьба (Урок-беседа «Жизнь и творчество Димитрия Кантемира и Антиоха Кантемира»)**, в *Словесник Молдовы,* Кишинев, 1993, № 2, с. 18-24.

3441. **От Кантемира до Карамзина. Русская литература 11-18 веков.** Ред. Г. И. Беленький и др., Москва, Художественная литература, 1988, 493 с.

3442. ПАВЛОВ, В. И., **А. Д. Кантемир: Разбор произведений, характеристика действующих лиц, содержание и подробный пл[ан]**, [Одесса], М. С. Козман, [1912], 31 с.

3443. ПАИНА, Р. Б., **Редакции сатир А. Д. Кантемира**, в *Ученые записки Белорусского Государственного Университета.* Серия филологическая, 1956, вып. 27, с. 38-67.

3444. **Памяти А. Д. Кантемира**, в *Вестник АН СССР,* Москва, 1959, № 12, с. 104-105.

3445. ПАНОВ, С. И., **А. Д. Кантемир и «Анакреона Тиейца песни»: у истоков русской анакреонтики,** в кн. *Антиох Кантемир и русская литература.* Отв. ред. А. С. Курилов, Москва, Наследие, 1999, с. 107-126.

3446. ПАНФИЛОВА, Е. М., **А. Д. Кантемир и А. П. Сумароков: творческие переклички**, в кн. *Антиох Кантемир и русская литература.* Отв. ред. А. С. Курилов, Москва, Наследие, 1999, с. 198-209.

3447. **Князь Кантемир и князь Курбский. (Профессиональный „диалект" и проблемы стиля,** в кн. *Из истории русской культуры*, Москва, Языки русской культуры, 1996, том 4 (XVIII – начало XIX века), с. 575-588.

3448. ПЕКАРСКИЙ, П. П., **Подробности о печатании Симфонии на псалмы кн. Антиоха Кантемира, посвящение и предисловие этой книги**, в *Библиографические Записки,* 1858, № 18, с. 531-535.

3449. ПЕКАРСКИЙ, П., **Наука и литература в России при Петре Великом. В 2-х томах.** Том 1. **Введение в историю просве-**

щения в Росии XVIII столетия, Санкт-Петербург, Изд. Товарищества „Общественная польза", 1862, с. 43, 63, 111, 174, 233, 235-237, 255, 262, 263, 444, 465, 490, 491, 511, 572, 577, 578.

3450. ПЕРЕВЛЕССКИЙ, П., **Князь Антиох Дмитриевич Кантемир**, в *Избранные сочинения князя Антиоха Кантемира,* 1849, с. III-XXXIV; и в *Москвитянин,* 1849, том 4, с. 19.

3451. ПЕРЕВОЩИКОВ, В. М., **Князь Антиох Кантемир**, в *Вестник Европы*, Москва, 1822, №13, 14.

3452. ПЛЕЩУНОВ, Н. С., ВАЗИРОВА, Ф., **А .Д. Кантемир**, в кн. *Русская литература (XVIII век),* Баку, Бакинский университет, 1958, с. 35-42. [În l. azeră]

3453. ПЛЕХАНОВ, Г. В., **А. Д. Кантемир,** в кн. Idem, *Сочинения,* Москва-Ленинград, ГИЗ, 1925, том XXI, с. 78-102, 208-222; Idem, *История философии в СССР,* том, 1, Москва, 1968, с. 293-298.

3454. ПОКРОВСКИЙ, В., **Антиох Дмитриевич Кантемир. Его жизнь и сочинения.** Сборник историко-литературных статей, Москва, Тип. Лисснера, 1905, 194 с. Idem, 2-е издание, дополненное, Москва, Тип. Г. Лисснера и Д. Собко, 1910, 164 с.

3455. ПОКРОВСКИЙ В. И., **Антиох Димитриевич Кантемир, его жизнь и сочинения. Сборник историческо-литературных статей**, Oxford, 1985, 164 с.

3456. ПОКРОВСКИЙ, В. И., **IX сатира Кантемира,** Москва, Г. Лисснера и Д. Собко, 1910, 19 с.

3457. ПОЛЕВОЙ, Н. А., **Сочинения кн. Антиоха Дмитриевича Кантемира**, в кн. *Библиотека для чтения,* Санкт-Петербург, 1837, том XXIV, № 9, с. 1-25; и в кн. Idem, *Очерки русской литературы*, Санкт-Петербург, 1839, ч. 1, с. 355-389.

3458. ПОЛЕВОЙ, П., **Антиох Кантемир, его литературная и общественная деятельность**, в кн. Idem, *История русской литературы в очерках и биографиях,* Санкт-Петербург, 1890, ч. 2, с. 2-7.

3459. ПОЛЕВОЙ, П. Н., **Князь Антиох Дмитриевич Кантемир**, в кн. Idem, *История русской словесности с древнейших времен до наших дней,* Санкт-Петербург, 1900, Т. 1, с. 463-475.

3460. ПОПОВ, А., **Заметка о первых литературных упражнениях кн. А. Д. Кантемира**, в кн. *Чтения в императорском Обществе истории и древностей российских,* 1878, Кн. 3, с. 11-14.

3461. ПОРФИРЬЕВ, И., **Сочинения А. Д. Кантемира**, в кн. Idem, *История русской словесности,* Казань, 1881, ч. 2, с. 113-131.

3462. ПРИЙМА, Ф. Я., **Антиох Димитриевич Кантемир,** в кн. Кантемир Антиох [Димитриевич]. *Собрание стихотворений,* Ленинград, Советсктй писатель, 1956, с. 5-52.

3463. ПРИЙМА, Ф. Я., **Антиох Кантемир и его французские литературные связи,** в *Руская литература,* Труды отдела новой русской литературы, Москва-Ленинград, 1957, № 1, с. 7-45.

3464. ПРИХОДЬКО, В. А., **Формы и категории глагола в произведениях А. Д. Кантемира,** Ленинград, 1953.

3465. **Пророчье рогатых Феофана Прокопича**, *Из истории русских литературных отношений XVIII-XX веков.* Москва-Ленинград, Академия Наук, 1959, с.17-43.

3466. ПРОСТОМОЛОТОВ, Ф. П., **Политико-экономические взгляды А. Д. Кантемира,** в *Ученые Записки Кишиневского университета*, том 66, 1964, с. 215-230.

3467. ПУМПЯНСКИЙ Л. В.**, Очерки по литературе первой половины XVIII века. Кантемир и италианская культура,** в кн. *XVIII век,* Сборник статей, 1, Москва-Ленинград, Изд. АН СССР, 1935, с. 83-132.

3468. ПУМПЯНСКИЙ, Л. В., **Кантемир, Третьяковский**, в кн. Гуковский Г. А., *Русская литература XVIII века*, Москва, 1939, с. 46-60.

3469. ПУМПЯНСКИЙ, Л. В., **Кантемир,** в кн. *История русской литературы.* В 10 томах. Том 3, Москва-Ленинград, Изд. АН СССР,1941, с. 176-214.

3470. РАДОВСКИЙ, М. И., **Антиох Кантемир и Петербургская Академия Наук,** Москва-Ленинград, Издательство АН СССР, 1959, 114 с.

3471. РОДАКОВ, И. Н., **Русское книжное стихотворство от начала письменности до Ломоносова (Антиох Кантемир)**, в кн.: *Вирши. Силабическая поэзия XVII-XVIII веков.* Под. ред. П. Н. Беркова, Ленинград, 1935, с. 74-87.

3472. САЛОВА, С. А., **А. Д. Кантемир – переводчик анакреонтики,** Уфа, РИО Башкирский Государственный Университет, 2004, 104 с.

3473. САЛОВА, С. А., **Утро русской анакреонтики: А. Д. Кантемир, М. В. Ломоносов, А. П. Сумароков,** Москва, МАКС Пресс, 2006, с. 27-77.

3474. СЕМЁНОВА, Е. В., **Рецензия**, *Антиох Кантемир и русская литература*, Москва, 1999, в *Филологические науки*, Москва, 2001, № 1, с. 114-118.

3475. СЕМЕНТКОВСКИЙ, Р. И., **А. Д. Кантемир, его жизнь и литературная деятельность,** Санкт-Петербург, 1893, 96 с.; 1 л. портр.

3476. СЕМЕНТКОВСКИЙ, Р. И., **Родоначальник нашей обличительной литературы**, в *Исторический Вестник,* Санкт-Петербург, 1894, том LV, с. 691-712.

3477. СЕРМАН, И. З., **Антиох Кантемир и Франческо Альгаротти**, in *A window on Russia.* Papers from the V International Cenference of the Study group on eighteenth-century Russia, Gargnano, 1994. Ed. by Maria di Salvo and Lindsey Hughes, La Fenice, 1996, с. 148-154.

3478. СЕРМАН, И. З., **Антиох Кантемир и Франческо Альгаротти**, в кн. *XVIII век*, Сборник статей, № 21, Санкт-Петербург, 1999, с. 53-61.

3479. СЕРМАН, И. З., **А. Д. Кантемир**, в кн. *Поэты XVIII века*, том 1, Ленинград, Советский Писатель, 1958, с. 127-128.

3480. СЕРМАН, И. З., **Возможна ли реконструкция замысла „Петриды Кантемира"**, in *Study group on eighteenth-century Russia,* Newsletter, 1993, nr. 21, p. 17-21

3481. СИПОВСКИЙ, В. В., **А. Д. Кантемир**, в кн.: *Лекция по истории русской литературы*. Вып. 2, Баку, Бакинский Университет, 1922, с. 319-326.

3482. СОКОЛОВ, А. Н., **Очерки по истории русской поэмы XVIII и первой половины XIX века,** Изд-во Московского ун-та, Москва, 1955, с. 84-95 [Despre poemul „Petriada"].

3483. СОКОЛОВ, А. Н., **На встречу друг другу. Россия и Англия в XVI-XVIII вв**., Ярославль, 1992, с. 215-224.

3484. СОЛОВЬЕВ, С.М., **История России с древнейших времен,** Москва, 1868, том XVIII, с. 188-189.

3485. СТАРК, В. П., **Антиох Кантемир, евгеника и «Табель о рангах»,** в *Известия Русского генеалогического общества*, Санкт-Петербург, 1995, № 3, с. 44-53.

3486. СТОЮНИН, В. Я., **Князь Антиох Кантемир**, в Кантемир А., *Сочинения, письма и избранные переводы князя Антиоха Дмитриевича Кантемира,* Санкт-Петербург, 1867, том 1, с. XI-CXIII.

3487. СТОЯНОВ, П. Ф., **Ритмика молдавской дойны,** Кишинев, Штиинца, 1980, 171 с. [Despre A. Cantemir p. 4-5].

3488. ТИМОФЕЕВ, Л. И., **Кантемир и развитие силабического стиха,** в кн. *Очерки теории и истории русского стиха*, Москва, Гослитиздат, 1958, с. 277-308.

3489. ТИХОМИРОВ, Н. С., **Неизданная сатира кн[язя] А. Д. Кантемира**, в *Библиографические записки*, Москва, том 1, 1858, № 3, с. 65-69.

3490. ТИХОНРАВОВ, Н. С., **О произведениях Кантемира,** 1858, 16 с.

3491. ТОЛСТОЙ, Д., **О жизни и трудах А. Д. Кантемир**, в кн. Idem, *Русские классики,* Санкт-Петербург, 1836, Тетрадь № 1, с. 1-13.

3492. ТОМАШЕВСКИЙ, Б. В., **К истории русской рифмы XVIII века***,* в кн. *Труды Отдела новой русской литературы,* том 1*,* Москва-Ленинград, 1959, с. 75-101.

3493. УШАКОВ, А. К., **Роль Антиоха Кантемира в становлении русской литературной критики,** в кн. *Ровенский Педагогический Институт. Ученые записки*, т. 6, Ровно, 1961, с. 107-126.

3494. ХАСАНБАЕВ, П. Х., **А. Д. Галахов о жанровом своеобразии сатир А. Д. Кантемира,** в кн. *Жанровое своеобразие произведений русских писателей XVIII-XIX веков*, Москва, 1980, с. 111-117.

3495. ЦУРКАНУ, В., **„Стихи пишу, что кровь пущаю...". К 280-летию со дня рождения Антиоха Кантемира**, в *Кодры,* Кишинев, 1988, № 9, с. 137-142.

3496. ШЕВЫРЕВ, С. П., **Кантемир,** в *Московский наблюдатель,* 1936, № 6, с. 255-267, (Изд. русских классиков).

3497. ШИШКОВ, А. С., **Опыт о российских писателях для чтения в Беседе: Кантемир**, в *Чтение в беседе любителей русского слова,* Санкт-Петербург, 1813, Чтение IX, с. 1-54.

3498. ШКЛЯР, И. В., **Приписываемые А. Д. Кантемиру переводы сатир Буало и оригинальные сатиры Кантемира,** в кн. *Проблемы русского Просвещения в литературе XVIII века*. Москва-Ленинград, Изд. АН СССР, 1961, с. 248-259.

3499. ШОЛОВ, Ф. Я., **Російсько-українські зв'язки в галузі громадські-політичної поезії XVIII століття**. **I. Сатири**

А. Д. Кантемира та українські сатиричні вірші XVIII століття, в *Наукові записки Київського державного університету,* том XI, вип. IX, Філологічний збірник, № 4, 1952, с. 125-138.

3500. ШОЛОВ Ф. Я., **Російсько-українські звязки в галузі громадьскі-політичноі поезії XVIII століття. II. Шеста сатира А. Д. Кантемира «Состояніе века (света) сего. К солнцу» за новонайденным кіівським списком середины XVIII століття**, в *Наукові записки Київського державного університету* ім. Т. Г. *Шевченко*, том XI, вип. IX, Філологічний збірник, № 4, 1952, с.139-151.

3501. ЩАПОВ, Я. Н., **„Похвала глупости" Эразма Роттердамского в русских переводах**, в кн. *Записки Отдела рукописей*, вып. 20, Москва, 1958, с. 111-112. [Despre A. Cantemir – traducător].

3502. ЩЕГЛОВ, Ю. К., **Антиох Кантемир и стихотворная сатира.** Серия Филологическая библиотека [9]. Санкт-Петербург, Изд. Гиперион, Вертикаль, 2004, 720 с.

1.3. Diplomat şi om politic

3503. BABII, Alexandru; STRAH, Dimitrie, **Concepţiile politice ale lui Dimitrie Cantemir şi Antioh Cantemir,** în volumul *Istoria gândirii politice în Moldova*, Partea I, Chişinău, 1994, p. 175-192.

3504. BOBÂNĂ, Gheorghe, **Antioh Cantemir – diplomat şi om politic**, în *Dinastia Cantemireştilor (sec. XVII-XVIII).* Coord. A. Eşanu, Chişinău, Ed. Ştiinţa, 2008, p. 504-516.

3505. CALLIERES, Francois de, **De la maniere de negocier avec les souverains**. Ed. Alain Pekar Lempereur, Geneve, Droz, 2002.

3506. EHRHARD, M., **Un ambassadeur de Russie à la Cour de Louis XV. Le prince Cantemir a Paris (1738-1744),** Lion-Paris, 1938, 235 p.

3507. EHRHARD, M., **Le prince Cantemir à Paris (1738-1744)**, dans *Annales de l'université de Lion,* 1938, troisième série, lettres, fascicule 6.

Recenzie: N. Iorga, în *Revue historique du sud-est europeen,* Bucarest, 1939, an 16, p. 186. În lb. fr.

3508. LOZINSCKY, G., **Le prince Cantemir et la police parisienne**, dans *Le Monde Slave,* Paris, F. Alcan, février. 1925, p. 223-247.

3509. LOZINSKY, G., **Trois épisodes de l'ambassade de Cantemir à Paris,** dan *Le Monde Slave,* Paris, mai. 1925, p. 402-421.

3510. А. М., **Князь Кантемир в Париже**, в *Отечественные Записки,* Петербург, 1850, Т. LXIX, Отд. VIII, с. 1.

3511. АЛЕКСАНДРЕНКО, В. Н., **Рескрипты, отправленные в 1732 г. из государственной коллегии иностранных дел к русскому резиденту в Лондоне князю А. Д. Кантемиру**, в *Варшавские Университетские Известия,* 1892, №2.

3512. ЗАЙЧЕНКО, А. Б., **Политическая концепция А. Д. Кантемира,** в кн. *Закономерности возникновения и развития политико-юридических идей и институтов*, Москва, 1986, с. 69-75.

3513. КУМОК, М. В., **Российский посланник в Англии А. Д. Кантемир,** в *Вопросы истории,* Москва, 1987, № 2, с.178-184.

3514. МАНЬКОВА, Л. В., **Дипломат, поэт, ученый**, в *Наука в России,* Москва, 2004, №4, с. 34-37.

3515. **Реляции кн. А. Д. Кантемира из Лондона,** Введение и примечания В. Н. Александренко, Москва, 1869, том 1 [1732-1733], 262 с., том 2 [1734-1735], 352 с.

3516. РУСЕВА, Л., **Поэт – дипломат,** в *Смена*, Москва, 2000, № 1, с. 40-53.

3517. **Сборник императорского русского исторического общества**, Т. 66, Санкт-Петербург, Тип. Академии Наук, 1889, с. 390-393, 408, 415, 452, 565, 575 [Despre activitatea diplomatică a lui Antioh Cantemir şi alte date despre alţi Cantemireşti].

3518. **Сборник императорского русского исторического общества.** Т. 76, Санкт-Петербург, Тип. Академии Наук, 1891. [Despre activitatea diplomatică a lui A. Cantemir între anii 1733-1736, p. 37, 67, 69, 90, 118, 140, 152, 190, 191, 196-198, 209, 245, 251, 268, 276, 280, 284, 291, 292, 337, 362, 386, 401-402, 403, 405, 407, 415, 429, 507, 522-524, 537, 547].

3519. **Сборник императорского русского исторического общества.** Т. 86. – Санкт-Петербург: Тип. М. М. Стасюлевича, 1893 [Despre A. Cantemir, p. 14, 20, 21, 23, 24, 28, 31, 33, 36, 42, 44, 108, 192, 287, 306, 338, 381, 422, 490, 508, 538].

3520. СТОЮНИН, В. Я., **Князь Антиох Кантемир в Лондоне (Из биографии Кантемира. 1732-1738)**, в *Вестник Европы,* Москва, 1867, том 1, Отд. 1, № 3, с. 224-273; том 2, Отд. 1, № 6, с. 97-139.

3521. СТОЮНИН, В. Я., **Князь Антиох Кантемир в Париже**, в *Вестник Европы,* Москва, 1880, Кн. 8-я, с. 577-620; Кн. 9-я, с. 173-222.

3522. СТОЮНИН, В. Я., **Дипломатическая деятельность Кантемира в Англии,** в кн.: *Антиох Дмитриевич Кантемир*, Москва, 1905.

1.4. Concepţii filosofice

3523. EHRHARD, M., **Letters sur la Nature et l'Homme du Prince Kantemir**, dans *Revue des études slaves*, Paris, 1957, T. 34, Fasc. 1-4, p. 51-56.

3524. BOBÂNĂ, Gheorhe, **Antioh Cantemir – filosof**, în *Dinastia Cantemireştilor (sec. XVII-XVIII)*. Coord. A. Eşanu, Chişinău, Ed. Ştiinţa, 2008, p. 537-559.

3525. АЛЕКСЕЕВ, М. П., **Монтескье и Кантемир**, в *Вестник Ленинградского университета,* 1955, N. 6, Вып. 2, с. 55-78. (Серия общественных наук). Idem, в М. П. Алексеев, *Сравнительное литературоведение*, Ленинград, Наука, 1983. С. 119-146.

3526. БЕЛИНСКИЙ, В. Г., **Кантемир**, в Idem, *Собрание сочинений,* Москва, Госхудиздат, 1948, Т 2-й, С. 734; Москва, 1955, Т. 3, с. 402-427.

3527. БОБЫНЭ, Г., **Наука нового времени в воззрениях Антиоха Кантемира,** в *Известия АН МССР*, Серия общественных наук, Кишинев, 1977, № 2, с. 56-64.

3528. БОБЫНЭ, Г. Е., **Философские воззрения Антиоха Кантемира,** Кишинев, Штиинца, 1981, 136 с.

3529. БОЛДЫРЕВ, Н. Ф., **Кантемир. Белинский. Добролюбов. Писарев. Гончаров. Биографические повествования,** Челябинск, Урал, 1997, 561 с.

3530. БУРАНОК, О. М., **„Разговоры о множестве миров" Фонтенеля в переводе Антиоха Кантемира и жанр „Разговора" в русской литературе первой трети XVIII в.,** в кн. *Антиох Кантемир и русская литература.* Отв. ред. А. С. Курилов, Москва, Наследие, 1999, с. 140-153.

3531. ВЕСЕЛИТСКИЙ, В. В., **«Письма о природе и человеке» А. Д. Кантемира,** в кн. *Изучение русского языка и источниковедение*, Москва, 1969, с. 192-201.

3532. ГАЛАКТИОНОВ, А. А., **О месте А. Д. Кантемира в истории русской философии**, в *Вестник Ленинградского Университета*, вып. 2, Серия экономикм, философии и права, 1956, № 11, с. 81-89.

3533. ГАЛАКТИОНОВ, А. А., **В. Н. Татищев и А. Д. Кантемир – идейные предшественники материалистической философии М. В. Ломоносова**, в кн. *Научная сесия 1955-1956 годов.* Тезисы докладов по секции философских наук, Ленинград, 1956, с. 22-25.

3534. ГАЛАКТИОНОВ, А. А.; НИКАНДРОВ, П. Ф., **А. Д. Кантемир**, в *Русская философия XI-XIX вв.*, Ленинград, Наука, 1970, с. 83-89.

3535. ГЕРШКОВИЧ, З. И., **К вопросу об эволюции мировоззрения и творчества А. Д. Кантемира (проблема „девятой" сатиры),** в кн. *XVIII век*, Сборник статей, № 3, Москва-Ленинград, изд. АН СССР, 1958, с. 44-64.

3536. ГЕРШКОВИЧ, З. И., **Идейные связи русских и французских просветителей 18 века** [Кантемир и Монтескье], в *Вестник истории мировой культуры,* Москва, 1959, № 4, с. 120-129.

3537. ЛАДИН, Д., **Антиох Кантемир** [О философских взглядах писателя. К 250-летию со дня рождения], в *Наука и религия*, Москва, 1959, № 1, с. 88-89.

3538. ПЕТРОВ, Лев Александрович**, Философские взгляды Прокоповича, Татищева и Кантемира,** в *Труды Иркутского государственного университета*, Иркутск, Кн. изд., том XX, вып. 1, серия философская, 1957, с. 3-87.

3539. ПЕТРОВ, Л. А., **Философские взгляды Антиоха Кантемира,** Красноярск, 1958, 20 с.

3540. ПЕТРОВ, Л. А., **Социологические взгдяды Прокоповича, Татищева и Кантемира**, в *Труды Иркутского государственного университета*, том XX, вып. 2, серия философская, 1958, с. 3-40.

3541. ПЕТРОВ, Л. А., **Общественно-политические взгляды Прокоповича, Татищева и Кантемира**, в *Труды Иркутского государственного университета*, Иркутск, том XX, вып. 3, серия философская, 1959, с. 3-59.

3542. ПЛЕХАНОВ, Г. В., **Работы по истории русской общественной мысли (А. Д. Кантемир – Д. И. Фонвизин),** в кн. *Литературное наследие Г. В. Плеханова,* Сборник VI, Москва, 1937, с. 290-301, 312-315.

3543. РАСТЯГАЕВ, А. В., **Агиографическая традиция в русской литературе XVIII в.** (Кантемир, Тредьяковский, Фонвизин, Радищев), Самара, СГПУ, 2007, 420 с.

3544. **Русская философская поэзия**. **Четыре столетия.** Сост. Новиков Ф. И., отв. ред. Замалеев А. Ф., Санкт-Петербург, Наука, 1992 [Despre A. Cantemir, p. 32-34.]

3545. СМИГЕЛЬСКИЙ, В. В., **Кантемир о воспитании**, в *Советская педагогика,* Москва, 1944, Nr. 7, с. 54-55.

3546. ТРАХТЕНБЕРГ, О. В., **Развитие общественно-политической и философской мысли в России в период усиления крепостничества и зарождения капиталистических отношений (конец XVII и первая половина XVIII в.)**, в *Очерки по истории философской и общественно-политической мысли народов СССР.* В 2-х томах. Том 1, М., Изд-во АН СССР, 1955, с. 97-118 [Despre A. Cantemir, p. 111-114].

3547. УСПЕНСКИЙ, Б. А.; ШИШКИН, А. Б., **Тредиаковский и янсенисты,** в *Символ,* 1990, № 23, с. 105-264.

3548. ЧЕРНАЯ, Л. А., **Гуманистические идеи в творчестве Антиоха Кантемира,** в кн. *Антиох Кантемир и русская литература.* Отв. ред. А. С. Курилов, Москва, Наследие, 1999, с. 95-106.

3549. ЧЕРНЫШЕВА, А. В., **Становление философии русского просвещение: В. Н. Татищев, А. Д. Кантемир, И. Т. Посошков,** Москва, 1990, 24 с.

3550. ШАФРАНОВСКИЙ, К. И., **„Разговоры о множестве миров" Фонтенелля в России** (Первое издание), в *Вестник Академии Наук СССР*, Москва, 1945, № 5-6, с. 223-225.

РАЗГОВОРЫ
О
МНОЖЕСТВѢ МІРОВЪ
господина
ФОНТЕНЕЛЛА
ПАРІЖСКОЙ АКАДЕМІИ НАУКЪ
СЕКРЕТАРЯ
Съ французскаго переведъ и потребными примѣчаніями изъяснилъ
КНЯЗЬ АНТІОХЪ КАНТЕМИРЪ
ВЪ МОСКВѢ 1730 году.
ВЪ САНКТПЕТЕРБУРГѢ.
При Императорской Академіи Наукъ
MDCCXL.

3551. ШКЛЯР, И. В., **Формирование мировозрения Антиоха Кантемира,** в кн.: *XVIII век*. Сборник статей, Москва-Ленинград, № 5, 1962, с. 129-152.

3552. ЭРАР, М., **„Записки о природе и человеке" князя Кантемира**, в *IV Международный съезд славистов*, Материалы дискуссии, том 1, Москва, 1962.

2. Opera lui Antioh Cantemir în manuscrise şi ediţii

2.1. Manuscrise

3553. **Господина философа Константина Манассиса Стнопсис историческая... С латинского на славянороссийский диалект князем Антиохом Кантемиром переведенная в царствующем граде С. Петра. Лета господня MDCCXXV. Biblioteca Naţională a Rusiei,** Sankt-Petersburg **(Российская Национальная Библиотека)** (fosta Bibliotecă Publică „Saltîkov-Şcedrin"), Secţia de manuscrise şi carte rară (OP и РК), cota Q IV. 25, 119 f. + 1 p. (20,5 x 16,8). Datată după însemnarea lui Antioh Cantemir de la f. 119: „1725 июня 24 в Петрополи".

ЛЕКСІКОН
СЛАВЕНОФРАНЦУСКІЙ
Препісанъ
СТАТО ПЕТРА
ІЕАХРТА
MDCCXXV. + MDCCXXVI
DICTIONAIRE
RUSSE ET FRANÇOIS
A PETERSBOURG
MDCCXXV ET XXVI

Pagină din manuscris autograf

3554. **Утешного описания Парижа и французов. 1726. Biblioteca Naţională a Rusiei,** Sankt-Petersburg **(Российская Национальная Библиотека)** (fosta Bibliotecă Publică

„Saltîkov-Şcedrin”), Secţia de manuscrise şi carte rară (ОР и РК), cota Q IV. 176.

3555. **Іустинова повсемственная история на Трога Помпея сокращенно сщиранная. Переведена с латинскоог трудами князя Антиоха Кантемира. В Москве 1729. Biblioteca Naţională a Rusiei,** Sankt-Petersburg **(Российская Национальная Библиотека)** (fosta Bibliotecă Publică „Saltîkov-Şcedrin”), Secţia de manuscrise şi carte rară (ОР и РК), cota Q IV. 382. Copie 1742 г., Paris, 438 f. + 5 (24,5 x 20).

3556. **Анакреонта тиуйца песни с греческого переведены истрическими примечаниями изъяснены трудами князя Антиоха Кантемира. В Лондоне 1736 году. Biblioteca Naţională a Rusiei,** Sankt-Petersburg **(Российская Национальная Библиотека)** (fosta Bibliotecă Publică „Saltîkov-Şcedrin”)**,** Secţia de manuscrise şi carte rară (ОР и РК), cota: Собрание Погодина 2023. Copie 1742 г., Paris, 106 f.+5 (24,5 x 19,3).

3557. **Письма Квинта Горация Флакка. Переводы с латинских на русские стихи и примечаниями изъяснены в Париже. 1742. Biblioteca Naţională a Rusiei,** Sankt-Petersburg **(Российская Национальная Библиотека)** (fosta Bibliotecă Publică „Saltîkov-Şcedrin”), Secţia de manuscrise şi carte rară (ОР и РК), cota Q XIV. 1, 218 f. (24,5 x 19,5).

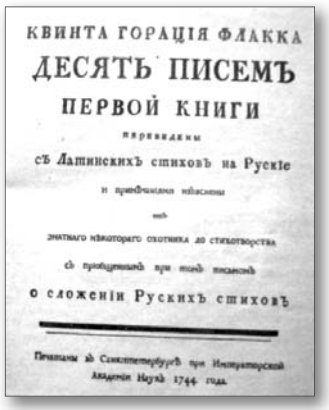
КВИНТА ГОРАЦІЯ ФЛАККА
ДЕСЯТЪ ПИСЕМЪ
ПЕРВОЙ КНИГИ
переведены
съ Латинскихъ стиховъ на Русскіе
и примѣчаніями изъяснены
для
знатнаго невиторого охотника до стихотворства
съ присовокупленіемъ при томъ письма
о сложеніи Русскихъ стиховъ

3558. **Авторизованная рукопись стихотворных сочиненй А. Д. Кантемира. Biblioteca Naţională a Rusiei,** Sankt-Petersburg **(Российская Национальная Библиотека)** (fosta Bibliotecă Publică „Saltîkov-Şcedrin”), Secţia de manuscrise şi carte rară (ОР и РК). Reprezintă o culegere de foi răzleţe de divers format în număr de 31 + 11.

3559. **Сатиры I-V** («Мужа премудра пристойна похвала стихами к творцу сатир»; Сатиры к читателю: *Сатира 1-я:* **На хулящих учение (К уму своему)**; На *2-ю сатиру* к читателю предисловие: **Сатира на дворянство и гордость дворян злонравных**; *Сатира 3-я*: **О различии страстей в человецех**; *Сатира 4-я*: **К музе своей;** *Сатира 5-я*: **На человека). Псов-**

кий Историко-Архитектурный и художественный Музей-Заповедник, Фонд Гедеон Криновского, 156 (509), Сборник литературный, середина XVIII в. 8^0, f. 94-127 (68 с.).

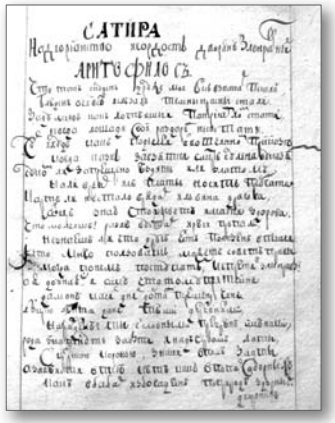
САТИРА
АНТІОХА КД.

Pagină dintr-un codice incluzând Satirele (1749)

3560. **La Vue de Prince Demetrius Cantemir, écrite de la main propre d'Antiochus Cantemir son fils cadet, ministre plen[ipotentiare] de sa ma jesté à Londres. Biblioteca Houghton, Harvard University, Cambridge, Massachusetts din S.U.A.**, mssю latin, nr. 124-2 (r.f.Ott.160.7)., 18 f. (31x19).

2.2. Ediţii

3561. КАНТЕМИР, Антиох, **Симфония или Согласие на б[о]годухновенную кн[и]гу псалмов Ц[а]ря и Пр[о]рока Д[а]в[и]да,** Санктпетербург, Синодальная типография, 1727, 141 л.

3562. КАНТЕМИР, Антиох, **Письмо к арх. Феофану Прокоповичу, 21 декабря 1734 г.**, в *Русский Архив*, изд. П. Бартеневым, год 1869, Москва, 1870, с. 578-581.

3563. [КАНТЕМИР Антиох, ГРОСС, Х. Ф.], **Die so genannte Moscowitische Brieffe, oder Die, wider die löbliche Rußische Nation Von einem aus der andern Welt zurück gekommenen Italiäner ausgesprengte abentheurliche Verläumdungen und Tausend Lügen. Aus dem Französischen übersetzt, Mit einem zulänglichen Register versehen, und Dem Brieffsteller so wohl, als seinen gleichgesinnten Freunden, mit dienlichen Erinnerungen wieder**

Die so genannte
Moscowitische
Brieffe,
Oder
Die, wider die löbliche
Rußische Nation
Von einem
Aus der andern Welt zurück gekommenen Italiäner ausgesprengte abentheurliche Verläumdungen und Tausend Lügen
Aus dem Französischen übersetzt
Mit einem zulänglichen Register versehen,
und
Dem Brieffsteller so wohl, als seinen gleichgesinnten Freunden, mit dienlichen Erinnerungen wieder heimgeschickt
Von einem Teutschen.
Franckfurth und Leipzig
Verlegts Johann Leopold Montag,
Buchhändler in Regenspurg. 1738.

heimgeschickt Von Einem Teutschen. Francfurth und Leizig. Verlegts Johann Leopold Montag, Buchhändler in Regenspurg, 1738. / **Так называемые Московские письма, или направленные против славной Русской Нации и составленные неким прибывшим с чужбины итальянцем немыслимые клеветы и тысячекратная ложь. Перевод с французского, снавженный подробным указателем, учинен Немецким автором на благо сочинителям записок и всем друзьям-единомышленникам, которые возвращаются из чужих краев с полезными воспоминаниями.** Франкфурте и Лейпциг. Издатель Иоганн Леопольд Монтаг, книготорговец в Регенсбурге, 1738. Под ред. Н. Д. Блудилиной. Перевод Е. Г. Владимировой, в кн. *Россия и Запад: горизонты взаимопонимания (По литературным и фольклорным источникам XI-XIX). Серия I, «Россиия и Запад», том II, Литературные источники XVIII в. (1726-1762).* Отв. ред. Гуминский В. М., Москва, ИМЛИ РАН, 2003, с. 160-291.

3564. **Разговоры о множестве миров Б. Фонтенеля. Перевод А. Д. Кантемира, Санкт-Петербург, 1740.** [Tirajul nimicit din porunca Sinodului].

3565. Квинта Горация Фллака, **Десять писем первой книги: Переведены с латинских стихов на руские и примечаниями изьяснены от знатного некотораго охотника до стихотворства с приобщенным при том письмом [Харитона Макентина] о сложении руских стихов**, Санкт-Петербург, Печ. при Имп. Акад. Наук, 1744, 81 с.

3566. КАНТЕМИР, Антиох Димитриевич, **Письмо Харитона Макентина** [псевдоним], **содержащее правила русского стихосложения**, в кн. *Квинта Горация Флакка Десять писем первой книги*, Санкт-Петербург 1744, с. 1-24.

3567. [CANTEMIR, Antioh], **Satyres de Monsieur le Prince Cantemir.** Avec l'histoire de sa vie. Traduites du Russe en François Octavien de Guasco. À Londres, Chez Jean Nourse, MDCCXLIX (1749), 432 p.

3568. [CANTEMIR, Antioh], **Satyres de Monsieur le Prince Cantemir.** Avec l'histoire de sa vie. Traduites du Russe en Français. Londres, Chez Jean Nourse, MDCCL (1750), 245 + CXLII p.

3569. **[KANTEMIR, Antioh], Heinrich Eberhards, Frey hernn von Spilcker versuchte freye Uebersetzung der Satyren des Prinzen Kantemir, nebst noch einigen andern poetischen Uebersetzungen und eigenen Gedichten, auch einer Abhandlung von dem Ursprunge, Nutzen und Fortgange der Satyren, und der Lebensbeschreibung des Prinzen Kantemir.** Herausgegeben und mit einer Vorrede begleitet von C. Mylius, Berlin, Bey A. Haude und I. C. Spener, 1752, 8+LII+352 S.

3570. [КАНТЕМИР, Антиох], **Разговоры о множестве миров г[осподина] Фонтенела Парижской Академии наук секретаря**. С французского перевел и потребными примечаниями изъяснил князь Антиох Кантемир в Москве 1730 году. Издание второе, Санктпетербург, тип. Императорской Академии наук, 1761, 18 +200 с. 4^0

3571. [КАНТЕМИР, Антиох], **Сатиры и другия стихотворения сочинения князя Антиоха Кантемира.** С историческими примечаниями и с кратким описанием его жизни, Санктпетербург, тип. Императорской Академии наук, 1762, 14+176 с. 4^0

3572. [КАНТЕМИР, Антиох], **Квинта Горация Фллака Десять писем первой книги: Переведены с латинских стихов на руские и примечаниями изьяснены от знатного некотораго охотника до стихотворства с приобщенным при том письмом о сложении руских стихов**, Санкт-Петербург, Печ. при Имп. Акад. Наук, 1788, 123 с. 4^0 [Traducere de Antioh Cantemir]

3573. КАНТЕМИР, Антиох Димитриевич, **Письмо Харитона Макентина** [псевданим], **содержащее правила русского стихосложения**, в кн. *Квинта Горация Флакка Десять писем первой книги*, Санкт-Петербург, 1788, с. 3-29.

3574. [КАНТЕМИР, Антиох], **Сочинения князя Антиоха Дмитриевича Кантемира,** Санкт-Петербург, Толстой, Есипов, Языков, 1836, 128 с.

3575. [КАНТЕМИР, Антиох], **Сочинения князя Антиоха Дмитриевича Кантемира,** Санкт-Петербург, 1836, 96 с.

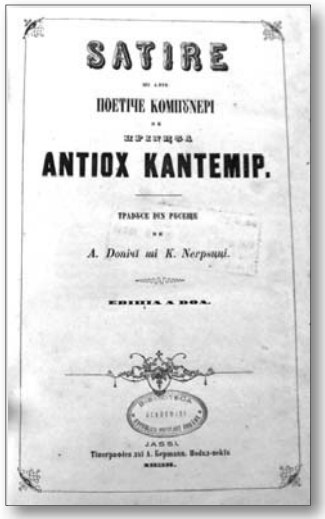
SATIRE
ПОЕТИЧЕ КОМПЕЗИЦИЙ
ANTIOX KANTEMIR.
TRADUSE DIN RUSEŞTE
A. Donici şi K. Negruzzi.
IAŞI.

3576. [CANTEMIR, Antioh], **Satire şi alte poetice compuneri de prinţul Antioh Cantemir.** Traduse din ruseşte de A. Donici şi C. Negruzzi, Iaşi, La Cantora Foaiei Săteşti, 1844, LII + 145 p. + 1 portret.

3577. [КАНТЕМИР, Антиох], **Сочинения**, Санкт-Петербург, Тип. А. Смирдин, 1847, XX, 260 с.

3578. [КАНТЕМИР, Антиох], **Собрание сочинений известнийших русских писателей. Вып. 2. Избранныя сочинения князя Антиоха Кантемира, с его портретом, факсимиле, биографиею, с статьею об его сочинениях, изданиях, о переводе его сатир и с указателем всех статей о Кантемире, напечатанных в разных периодических и других изданиях**. Изд. П. Перевлесского, Москва, Университетская типография, 1849, CCXXXУ1+93 с.

3579. [CANTEMIR, Antioh], **Sattyres de Monsieure le Prince Cantemir. Avec L'histoire de sa vie**. Trad. en fransçois. Londre, Chez Jean Nourse, 1849, 432 p.

3580. [CANTEMIR, Antioh], **Satire şi alte poetice compuneri de prinţul Antioh Cantemir.** Traduse din ruseşte de A. Donici şi C. Negruzzi, Iaşi, La Cantora Foaiei Săteşti, Ediţia a 2-a, 1858, XLIV + 148 p.

3581. КАНТЕМИР, Антиох Димитриевич, **На состояние света сего. К солцу.** Сатира кн. А. Д. Кантемира, Москва, Тип. С. Сулимановского, 1858, 16 с.

3582. КАНТЕМИР, Антиох Димитриевич, **Сочинения, письма и избранные переводы.** В 2-х томах. Том 1. **Сатиры, мелкие стихотворения и переводы в стихах.** Статья о А. Кантемире и с прим. В. Я. Стоюнина. Ред. изд. П. А. Ефремов, Санкт-Петербург, Изд. И. И. Глазунова, 1867, CX111+559+50 с.

3583. КАНТЕМИР, А. Д., **Сочинения, письма и избранные переводы князя Антиоха Дмитриевича Кантемира.** В 2-х томах. Том 2. **Сочинения и переводы в прозе, политические депеши и письма.** С портретом автора со статьею о Кантемире и с примечаниями В. Я. Стоюнина. Редакция изд. П. А. Ефремова. Санкт-Петербург, И. И. Глазунов, 1868, 462 с.

СОЧИНЕНІЯ, ПИСЬМА
И ИЗБРАННЫЕ ПЕРЕВОДЫ
КНЯЗЯ АНТІОХА ДМИТРІЕВИЧА
КАНТЕМИРА.
(РЕДАКЦІЯ ИЗД. П. А. ЕФРЕМОВА).
С.-ПЕТЕРБУРГЪ.

3584. КАНТЕМИР, А. Д., **Реляции князя А. Д. Кантемира из Лондона (1732-1733 гг.).** Том 1. Введ. и примеч. В. Н. Александренко, проф. Варшавского Университета, Москва, Университетская типография, 1869, 352 с.

3585. КАНТЕМИР, Антиох, **Письмо к арх. Феофану Прокоповичу, 21 декабря 1734 г.,** в *Русский Архив,* 1869, Изд. П. Бартеневым, Москва, 1870, с. 578-581.

3586. КАНТЕМИР [Антиох], **Сатиры**. Редакция П. Вейнберга, Санкт-Петербург, Типо-Литогр. А. Е. Ландов, 1881, 80 р. Русские писатели в классе: Выпуск 1.

3587. КАНТЕМИР, А. Д., **Сатиры**, Санкт-Петербург, Тип. А. Е. Ландау, 1881, 80 с.

3588. КАНТЕМИР, А. Д., **Сатиры.** Издание 2-е, Санкт-Петербург, Тип. Вольфа, 1884, 80 с.

3589. КАНТЕМИР, Антиох Д., **Избранныя сатиры.** Сатиры I, II и IX, с примеч., объяснительныя статьи. Санкт-Петербург, Изд. И. Глазунова, 1892, II+95 с.

3590. КАНТЕМИР, Кн[язь] А. Д., **Избранные сатиры**. Санкт-Петербург, 1893, Изд. И. Глазунова, 96 с. Русская классная библиотека; Idem. 2-е издание, 1914.

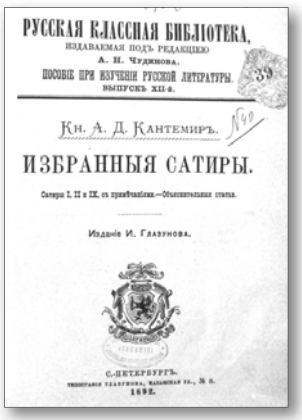
РУССКАЯ КЛАССНАЯ БИБЛІОТЕКА,
ИЗДАВАЕМАЯ ПОДЪ РЕДАКЦІЮ
А. Н. ЧУДИНОВА.
ПОСОБІЕ ПРИ ИЗУЧЕНІИ РУССКОЙ ЛИТЕРАТУРЫ.
ВЫПУСКЪ XII-й.
Кн. А. Д. Кантемиръ.
ИЗБРАННЫЯ САТИРЫ.
Изданіе И. Глазунова.
С.-ПЕТЕРБУРГЪ.
1892.

3591. КАНТЕМИР, А. Д., **Реляции князя А. Д. Кантемира из Лондона.** В 2-х томах. Том 1 (1732-1733), с введ. и примеч. В. Н. Александренко, проф. Варшавского Университета, Москва, Университетская типография, 1892, VIII +269 с.;

3592. КАНТЕМИР, А. Д., **Избранныя сатиры.** Санкт-Петербург, Изд. И. Глазунова, 1893.

3593. КАНТЕМИР, А. Д., **Реляции князя А. Д. Кантемира из Лондона.** В 2-х тт. Том 2 (1734 г.). С предисловием В. Н. Александренко, Москва, 1903, 185 с.

3594. КАНТЕМИР, А. Д., **Избранные сатиры.** Санкт-Петербург, 1893, Изд. И. Глазунова, 96 с.

3595. КАНТЕМИР, Антиох Димитриевич, **Его жизнь и сочинения.** Сб. историко-литературных ст. Сост. В. И. Покровский, 2-е доп. изд., Москва, Типогр. Г. Лисснера и Д. Собко, 1910, 164 с.

3596. [CANTEMIR, Antioh ş. a.], **Ode, epistole, fabule, epigrame**. **Poeţii români de supt stăpânirea rusească: A. Cantemir, C. Stamati, I. Sârbu,** Vălenii de Munte, 1910, p. 1-35. Colecţia poeţilor români.

3597. КАНТЕМИР, Антиох Князь, **Избранныя сатиры.** Сатиры I, II и IX, с примеч., объяснительныя статьи. Изд. 2-е, Русская классная библиотека. Вып. XII. Санкт-Петербург, Изд. И. Глазунова, 1914, II+96 с. Бумажный переплет, обычный формат. 1 л. портрет.

3598. КАНТЕМИР, Антиох Дмитриевич, **К уму своему.** Предисловие к читателю, Кобеляки, Тип. Мо-зе-ро, 1916, 8 с.

3599. **[Epigrame]**, în Calotescu-Neicu, A. C.; Crevedia, N., *Antologia epigramei româneşti*, Bucureşti, 1934, p. 41-44.

3600. [CANTEMIR, Antioh], **Satire şi alte poetice compuneri de prinţul Antioh Cantemir**, în C. Negruzzi, *Opere alese,* Bucureşti, 1955, Vol. II, p. 91-238.

3601. [CANTEMIR, Antioh], **Satire şi alte poetice compuneri de prinţul Antioh Cantemir**, în A. Donici, *Opere,* Chişinău, 1956, p. 171-260.

3602. КАНТЕМИР, Антиох, **Собрание стихотворений**. Ред. П. Н. Берков. Вступ. статья Ф. Я. Приймы. Подготовка текста и прим. З. И. Гершковича, 2-е издание, Ленинград, Сов. писатель, 1956, 546 р., 1 портрет.

3603. КАНТЕМИР, Антиох [Димитриевич], **Собрание стихотворений.** Вступительная статья Ф. Я. Приймы. Подготовка текста и примечяния З. И. Гершковича, Ленинград, Советскtй писатель, 1956, 543 с.

3604. CANTEMIR, Antioh, **Despre munca literară**. [Culegere de texte]. Pref. L. Kulakova. Trad. din limba rusă, Bucureşti, Ed. Cartea rusă, 1957, 32 p.

3605. [CANTEMIR, Antioh], **Satire şi alte poetice compuneri de prinţul Antioh Cantemir**, în C. Negruzzi, *Păcatele tinereţilor,* Bucureşti, 1959, p. 287-308.

3606. [CANTEMIR, Antioh], **Satire şi alte poetice compuneri de Antioh Cantemir**, în A. Donici, *Fabule,* Bucureşti, 1960, p. 161-181.

3607. [CANTEMIR, Antioh], **Satire şi alte poetice compuneri de prinţul Antioh Cantemir,** în C. Negruzzi, *Opere alese,* Chişinău, 1966, p. 376-389.

3608. CANTEMIR, Antioh, **Stihuri.** În românește de V. Teodorescu. Studiu introductiv de Paul Cornea, Bucureşti, Editura pentru literatură universală, 1966, 294 p.

3609. [CANTEMIR, Antioh], **Satire, ode, fabule, epigrame**. Traducere de A. Donici, C. Negruzzi, în A. Donici, *Opere,* Chişinău, 1966, p. 115-195.

3610. [CANTEMIR, Antioh], **[Satire, epistole, ode, fabule, epigrame]**. Trad. de A. Donici, C. Negruzzi, în A. Donici, *Opere,* Chişinău, 1975, p. 93-174.

3611. CANTEMIR, Antioh, **Stihuri.** În românește de V. Teodorescu. Studiu introductiv de Paul Cornea, Ed. a 2-a, revăzută, Iaşi, Junimea, 1979, 272 p.

3612. [CANTEMIR, Antioh], **Satire şi alte poetice compuneri de prinţul Antioh Cantemir**, în C. Negruzzi, *Opere*, Bucureşti, Editura Minerva, 1984, Vol. II, p. 305-412.

3613. CANTEMIR, Antioh, **La vie de Prince Demetrius Cantemir, écrite de la main propre d'Antiochus Cantemir son fils cadet, ministre plen[ipotentiare] de sa ma jesté à Londres,** dans *Revue des études sud-est européennes*, Bucarest, 23, 1985, nr. 3, p. 207-221.

3614. КАНТЕМИР, Антиох, **Сатиры и другие стихотворные сочинения / Сатире ши алте поетиче компунерь.** Издания на русском и молдавском языках. Едиције билингвэ, традучере де А. Донич ши К. Негруци, Кишинэу, Литература артистикэ, 1988, 217 п.

3615. КАНТЕМИР, А. Д., **[Описание Кронштадта и Петербурга],** в кн. Безпятых Ю. Н. *Петербург Анны Иоанновны в иностранных описаниях*. Введение. Тексты. Коментарии, Санкт-Петербург, Блиц, 1997, с. 457-462.

3616. [КАНТЕМИР, Антиох], **Русско-французский словарь Антиоха Кантемира (Dictionnaire russe-français).** В 2-х томах. Том 1: A-O; Том 2: P-U. Introd. et. edition Elisaveta Babaeva, Москва, Языки славянской культуры, Азбуковник, Институт русского языка им. В. В. Виноградова, 2004, LII+1313 с.
Recenzie de Stefan Lemny, în *Cahiers du Monde russe*, Paris, 2004, 45, nr. 3-4.

3617. КАНТЕМИР, Антиох Дмитриевич, **Сатира IV, IX,** Москва, Российкая Государственная Библиотека, 2006. Электронный оригинал: http://www.imwerden.de/ Электронная библиотека Im Werden

3618. KANTEMIR, Antioh, **Des Leben des Fürsten Demetrius Cantemir. Eigenhändig verfasst vor Antiochus Cantemir, seinem jüngsten Sohn, bevollmächtigtem Minister seiner Zarischen Majestät in London,** in Bochmann, Klaus, Dumbrava, Vasile, *Dimitrie Cantemir: Fürst der Moldau, Gelehrten, Akteur der europäischen Kulturgeschichte,* Leipziger Universitärsverlag, 2008, S. 24-41.

3. Teze de doctorat privind viaţa, activitatea şi opera lui Antioh Cantemir

3619. ГЕРШКОВИЧ, З. И., **А. Д. Кантемир. Проблемы мировоззрения и литературной деятельности.** Автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидата филологических наук, Ленинград, 1953, 22 с.

3620. ГЛАГОЛЕВА, Т. М., **Материалы для полного собрания сочинений кн. А. Д. Кантемира**, Санкт-Петербург, 1906, 86 с.

3621. ГРАССХОФ, Г., **Западноевропейские связи А. Кантемира,** Автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидата филологических наук, Москва, 1958.

3622. КОЛАЧЕВА, С. В., **Сатиры Кантемира**. Автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидата филологических наук. Москва, 1953, 14 с.

3623. КОПАЦИНА, Л. Н., **Феофан Прокопович и Антиох Кантемир. К истории русско-украинских литературных связей первой половины XVIII в**. Автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидата филологических наук, Киев, 1982.

3624. ЛЕОНОВ, С. А., **Элемениты устной народной поэзии в творчестве А. Д. Кантемира,** Москва, 1972, 27 с. Автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидата филологических наук, Москва, 1972.

3625. МАЙЕЛЛАРО, Л., **Концепция „поэтического языка" А. Кантемира и ее итальянские источники.** Диссертация на соискание ученой степени кандидата филологических наук, Москва, РГГУ, 1998.

3626. ПАИНА, Р. Б., **Роль и значение А. Д. Кантемира в истории русской литературы**. Автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидата филологических наук, Минск, 1954, 21 с.

3627. ПРИХОДЬКО, В. А., **Формы и категории гдагола в произведениях А. Д. Кантемира.** Автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидата филологических наук, Ленинград, 1953, 18 с.

3628. ТРУНЕВ, Н. В. **Кантемира и история русского литературного языка**, Автореферат на соискание ученой степени доктора филологических наук, Омск, 1952, 19 с.

3629. ЧЕРНЫШЕВА, А. В., **Становление философии русского просвещения: В. Н. Татищев, А. Д. Кантемир, И. Т. Посошков**, Автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидата филологических наук, Москва, 1990, 24 с.

4. Receptarea operei lui Antioh Cantemir în ştiinţa şi cultura universală

3630. CIOBANU, V., **Antioh Cantemir în românește**, în *Studii şi cercetări de istorie literară şi folclor,* Bucureşti, 1961, Nr. 1, p. 59-64.

3631. DAPONTÈS, Constantin, **Ephémérides Daces ou chronique de la guerre de quatre ans (1736-1739)**. Traduite et annotée par Emile Legrand. Vol. 12, Paris, 1881, p. XXV, XXXI, XXXVII, 18, 57, 71-73, 117, 125, 135, 223, 228, 261-262, 273, 281, 290, 319, 364, 369, 405, 416, 446, 458, 460-461, 464, 466, 469.

3632. DESGRAVES, Louis; VOLPHIAC-AUGER, Catherine, **Catalogue de la bibliotheque de Montesquieu a La Brede.** Oxford, Voltaire Foundation, 1999.

3633. EVANS, R. J. M., **Antiokh Kantemir and his German translators**, in *Slavonic and East-European Rewiew,* V. 36, 1957, Nr. 86, p. 150-158.

3634. EVANS, R. J. M., **Antiokh Kantemir and his biographer and translator**, in *Slavonic and East-European Rewiew,* V. 37, 1958, Nr. 88, p. 184-195.

3635. GRASSHOFF, H., **Antioch Dmitrievič Kantemir und Westeuropa. Ein russischer Schriftsteller des 18. Jahrhunderts und seine Beziehund zur Westeuropäishen Literatur und Kunst**. Mit 4 Tafeln. Berlin, Akademie Verlag, 1966, XI, 340 p.

3636. GRIGORAŞ, E. C., **Antioh Cantemir şi românii**, în *Cuvântul,* Bucureşti, 1933, Nr. 2771, p. 1-2.

3637. HAREA, Vasile, **Antioh Cantemir şi iluminismul european**, în Idem, **Dimitrie Cantemir şi fiul său Antioh. Studii,** Ediţie de Sorina Bălănescu şi Mihail Harea, Iaşi, Editura Universităţii, 1999, p. 145-236.

Recenzii de Leonida Maniu, **Doi ctitori de cultură modernă,** în *Cronica* (Iaşi), an. 34, 1999, nr. 11, p. 2; şi de Andrei Stratulat, **Dosarul Cantemir,** în *Revista română,* Iaşi, an. 6, 2000, nr. 1, trim. I, p. 7.

3638. LEMNY, Stefan, **„Tel Père, tel Fils": Dimitrie Cantemir et Antioh Cantemir au croisement des cultures européennes,** dans *Historia sub specie aeternitatis. In honorem magistri Alexandru Zub.* Editerund Victor Spinei et Gheorghe Cliveti, Editura Academiei Romane, Muzeul Brăilei, Editura Istros, Bucureşti-Brăila, 2009, p. 251-262.

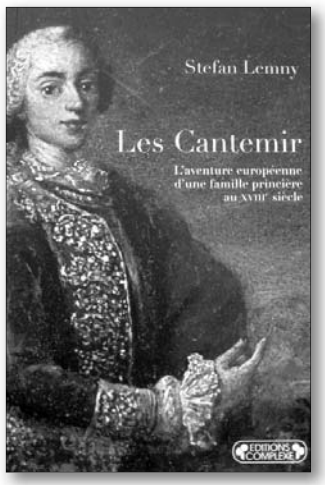

3639. LOZINSKY, G., **Le prince Antioche Cantemir – poète français**, dans *Revue des études slaves,* Paris, 1925, T. V, Fasc. 3-4, p. 238-243.

3640. SZILÁGYI, J. Maria, **Antioh Cantemir în literatura română**, în *Lucrările ştiinţifice ale Institutului Pedagogic din Târgu Mureş,* 1970, nr. 2, p. 340.

3641. STOIDE, C. A., **Note literare: Satirele lui Antioh Cantemir în traducere românească**, în *Revista critică,* Iaşi, 1933, Nr. 2-3.

3642. [VASILENCO, I.] ВАСИЛЕНКО, И., **Антиох Кантемир ши култура молдовеняскэ,** ын *Нистру,* Кишинэу, 1959, № 9, п. 155-156.

3643. БЛУДИЛИНА, Н. Д., **Антиох Кантемир и западноевропейская культура. Общая характеристика,** в кн. *Россия и Запад: горизонты взаимопонимания (По литературным и фольклорным источникам XI-XIX вв.).* Серия I „Россия и Запад", Том. II, Вып. 2 *„Литературные источники XVIII в. (1726-1762".* Отв. ред. Гуминский В. М., Москва, ИМЛИ РАН, 2003, с. 58-66.

3644. ГРАССХОФ, Г., **Западноевропейские связи А. Кантемира**, Москва, 1958.

3645. ГУКОВСКИЙ, Г. А., **Русская литература в немецком журнале XVIII века,** в кн. *XVIII век*. Сборник статей, № 3, Москва-Ленинград, 1958, с. 380-415.

3646. КИРЬЯНОВА, О. В., **«Симфония ...» Антиоха Кантимира: экземпляр из библиотеки Киево-Межигорского монастыря в колекции Краснодарской краевой уникальной научной библиотеки им. А. С. Пушкина,** в кн. *Книжное дело на Северном Кавказе. История и современность*. Сборник статей, вып. 2, Краснодар, 2004, с. 264-269.

3647. НАЗАР, Валериу, **Открыть, отыскать и сберечь,** в *Кодры.* Молдова литературная, 2003, № 1-2, с. 225-232.

3648. **Незабываемая Россия. Русские и Россия глазами британцев**, Москва, 1997, с. 46, № 14.

3649. НИКОЛАЕВ, С. И., **А. Кантемир в польском журнале XVIII века**, в *Русская литература,* Ленинград, 1994, № 3, с. 64-65.

3650. ПЕРЕТЦ, В.Н., **Неизвестные подражатели кн. А.Д. Кантемира**, в *Известия по русскому языку и словесности АН СССР*, Ленинград, 1928, том 1, кн. 2, с. 335-357. Отдельный оттиск, Ленинград, 1928.

5. Antioh Cantemir în enciclopedii şi dicţionare

3651. BANTYCH-KAMENSKI, N., **Illustrations de la Russie ou galerie des personages les plus remarquables de cet empire sous la règne de Pierre le Grand,** Paris, 1829, p. 379-390.

3652. [CORBU, H.] КОРБУ, Х., **Кантемир, Антиох Дмитрьевич**, ын *Енчиклопедия советикэ молдовеняскэ,* Кишинэу 1972, Вол. 3, p. 192.

3653. CURTICĂPEANU, Doina, **Cantemir Antioh,** în *Dicţionarul biographic al literaturii române.* Vol. 1, Ediţie de Aurel Sasu, Piteşti, Paralela 45, 2006, p. 258.

3654. CURTICĂPEANU, Doina, **Cantemir Antioh***,* în *Dicţionarul scriitorilor români.* Ediţie de M. Zaciu, M. Papahagi, A. Sasu, vol. A-C, Bucureşti, Editura Fundaţiei Culturale Române, 1995, p. 441-443.

3655. **Dicţionar de istorie***.* Ediţia a II-a revăz. şi adăug. Ediţie de Agachi Alexei, Caşu Igor, Dragnev Demir, Chişinău, Civitas, 2007, p. 74.

3656. **Dicţionar de filosofie,** Bucureşti, Editura politică, 1978, p. 95-96.

3657. **Dicţionar enciclopedic***,* vol. 1, Bucureşti, Editura enciclopedică, 1993, p. 313.

3658. **Dicţionar enciclopedic ilustrat Junior (DEI JUNIOR),** Ed. 1-a, Chişinău, Editura Cartier, 2004, p. 253.

3659. **Encyclopaedia Britannica (Micropaedia),** 1975, vol. V, p. 695-696; 1977, vol. V, p. 695-696.

3660. LEGER, L., **Cantemir** [Antiohus], dans *La grande encyclopédie,* Paris, [1890], Tome neuvième, p. 111.

3661. **[Literatura şi Arta] Литература ши Арта. Енчиклопедие,** Кишинэу, 1985, вол. 1, п. 279-280.

3662. **Meyer Kleines Lexikon,** Leipzig, 1962, Bd. 4, p. 659; 1967, Bd. 2, p. 307.

3663. **Minerva. Enciclopedia Română***,* Cluj, Minerva, 1930, p. 261-262.

3664. NEDELCEA, Tudor, **Cantemir, Antioh**, în *Dicţionarul general al literaturii române*, vol. C/D, Bucureşti, Ed. Univers Enciclopedic, 2004, p. 41-42.

3665. **The New Encyclopaedia Britannica,** 1994, vol. V, p. 726.

3666. **The encyclopedia americana***,* Americana Corporation, 1961, vol. V, p. 530.

3667. **Азбучный указатель имен русских деятелей для русского биографического словаря**. В 2-х томах. Том 1, А-Л, Санкт-Петербург, 1887, 507 с.

3668. БАНТЫШ–КАМЕНСКИЙ, Д. Н., **Словарь достопамятных людей Русской земли***,* Москва, 1836, Т. 11, с. 29-42; в 4-х томах. Том 2, Санкт-Петербург, 2009. с. 88-103.

3669. **Большая советская энциклопедия,** Изд. 2-е, Москва, 1953, том 20, с. 28; том 11, Москва, 1973, с. 337-338.

3670. ВЕНГЕРОВ, С. А., **Кантемир А. Д.,** в кн. Idem, *Источники словаря русских писателей,* Санкт-Петербург, 1910, Т. 2, с. 573.

3671. **Дипломатический словарь.** Глав. ред. А. А. Громыко и др., 4-е изд. перераб. и доп., Москва, Наука, 1985, Т. 2, с. 12-13.

3672. ЕВГЕНИЙ (Е. А. БОЛХОВИТИНОВ), **Словарь исторический бывших в России писателей духовного чина греко-российской церкви.** Изд. 2-е. Том 1, Санкт-Петербург, 1827, с. 59.

3673. ЕВГЕНИЙ, митрополит, **Кантемир, князь Антиох Димитриевич,** в кн. Idem, *Словарь русских светских писателей, соотечественников и чужестранцев, писавших в России, сочинение Митрополита Евгения*. Том I, Москва, Университетская Типография, 1845, с. 265-271.

3674. КАУФМАН, И. М., **Кантемир Антиох Дмитриевич**, в кн. Idem, *Русские биографические и библиографические словари,* Москва, 1955, с. 640.

3675. **Мала енциклопедија ПРОСВЕТА. Општа енциклопедија**. Изданье четврто, Београд, 1986, Т. 2, с. 214.

3676. НАЙДИЧ, Э. Э., **А. Д. Кантемир (1708-1744),** в кн. Idem, *От Кантемира до Чехова. Основные советские издания сочинений русских писателей XVIII – начала XX века*. Справочное пособие. Под. ред. Л. С. Шепелевой, Москва, 1984, с. 6.

3677. НОВИКОВ, Н. И., **Кантемир, князь Антиох (1709-1744),** в кн. *Опыт исторического словаря о росийских писателях,* Москва, 1772.

3678. НОВИКОВ, Н. И., **Опыт исторического словаря российских писателях**, в кн. Idem, *Избранные сочинения,* Москва-Ленинград, 1951, с. 305-309.

3679. **Поэты XVIII века**. В 2-х томах. Том 1: Кантемир, Тредиаковский, Херасков, Ржевский, Петров, Фонвизин, Чулков, Попов. Вст. ст. и подг. текста Г. П. Макогоненко. Примеч. и биогр. справки И. З. Сермана, Ленинград, Советский писатель, 1958, 563 с.

3680. **Русская поэзия XVIII века: А. Кантемир, В. Третьяковский, М. Ломоносов ...** Москва, Художественная литература, 1972, с. 12.

3681. **Русская философская поэзия**. **Четыре столетия.** Сост. Новиков Ф. И., отв. ред. Замалеев А. Ф., Санкт-Петербург, Наука, 1992, с. 32-34.

3682. **Русские писатели XVIII века. Биобиблиографический словарь**. А-Я. Состав. С. А. Джанумов, Москва, Просвещение, 2002, с. 62-66; Москва, Просвещение, 2007, с. 62-66.

3683. **Русские писатели в Москве**. Сборник, составитель Быковцев Л. П., Москва, Московский рабочий, 1977, 860 с.

3684. **Русские писатели и поэты.** Краткий биографический словарь. Изд. 2-е, Москва, 2002, с. 245- 246.

3685. **Русские писатели о литературном труде. XVIII-XX вв.** Сборник в четырех томах. Том 1, Ленинград, Советский писатель, 1954, 760 с.

3686. **Русские писатели и поэты.** Краткий биографический словарь. Изд. 2-е, Москва, 2002, с. 245-246.

3687. СЕМЕНТКОВСКИЙ, Р. И., **Кантемир** [кн. Антиох Дмитриевич], в кн. *Энциклопедический словарь*. Издатели Ф. А. Брокгауз, И. А. Ефрон, Санкт-Петербург, 1895, том 27, с. 314-317.

3688. СЕРМАН, И. З. **Кантемир, Антиох Дмитриевич,** в кн. *Краткая литературная энциклопедия*. Глав. ред. А. А. Сурков, Москва, Советская энциклопедия, 1966, том. 3, с. 372-373.

3689. СПЕРАНСКИЙ, М., **Кантемир, Антиох Дмитриевич,** в *Энциклопедический словарь*, Т-ва. „Бр. А и И. Гранат и К°", Издание 7-е переработанное, Москва, [1913], том 23, с. 326-328.

3690. СУТТ, Н., **А. Д. Кантемир**, в *Большая Советская Энциклопедия,* Москва, 1937, том 31, с. 307.

3691. ТИМОФЕЕВ, Л. И., **А. Д. Кантемир**, в *Литературная энциклопедия*, том 5, Москва, Ком. Академия, 1931, с. 95-97.

3692. ШАЛЫГИН, А., **Антиох Дмитриевич Кантемир,** в *Русский биографический словарь*, том. „Ибак-Кльчарев", Санкт-Петербург, 1897, с. 467.

3693. ЮРОВКАЯ, Е. Е.; СЕРМАН, И. З., **Кантемир Антиох Дмитриевич,** в *Большая Советская Ээнциклопедия,* 3-е изд., Москва, 1973, том 11, с. 337-338.

6. Antioh Cantemir în presa periodică

3694. [BOBÂNĂ, G.] БОБЫНЭ, Г., **Еминент репрезентант ал културий русе**, ын *Молдова сочиалистэ,* Кишинэу, 21 sept. 1983.

3695. [COROBAN, V.] КОРОБАН, В., **Димитрие Кантемир ши Антиох Кантемир**, ын *Култура,* Кишинэу, 1973, Nr. 35, 36, 37, 1, 8.

3696. CÂRSTEA, Cornelia, **Antioh, fiul lui Dimitrie Cantemir**, în *Ramuri,* Craiova, 1971, Nr. 5, p. 17.

3697. [HROPOTINSCHI, A.] ХРОПОТИНСКИЙ, А., **Антиох Кантемир (Ла 265 ань де ла наштере)**, ын *Молдова сочиалистэ,* Кишинэу, 11 sept. 1973.

3698. **[Omagierea lui Antioh Cantemir] Омажиеря луй Антиох Кантемир**, ын *Литература ши Арта*, Кишинэу, 3 ноембрие 1983.

3699. [OSADCENCO, Ion] ОСАДЧЕНКО, Ион, **Антиох Кантемир ши литература молдовеняскэ (270 де ань де ла наштере)**, în *Литература ши Арта,* Кишинэу, 22 sept. 1983, p. 5.

3700. [TRANDAFIREANU, S.] ТРАНДАФИРЯНУ, С., **Антиох Кантемир**, ын *Тинеримя Молдовей,* Кишинэу, 21 сент. 1958, p. 3.

3701. [ŢURCANU, V.] ЦУРКАНУ, В., **Пе маржиня унор ной едиций раре [280 де ань де ла наштеря луй А. Кантемир]**, ын *Молдова сочиалистэ,* Кишинэу, 21 sept. 1988, p. 3.

3702. [ŢURCANU, V.] ЦУРКАНУ, В., **А ноастрэ чя май маре подоабэ е виртутя**, ын *Ынвэцэмынтул публик,* Кишинэу, 15 febr. 1989, p. 4.

3703. [ŢURCANU, V.] ЦУРКАНУ, В., **Антиох Кантемир ши картя**, ын *Кишинэу. Газетэ де сярэ,* 8 aug. 1989.

3704. [VASILENCO, I.] ВАСИЛЕНКО, И., **Пионерул литературий модерне русешть**, ын *Молдова сочиалистэ,* Кишинэу, 21 септ. 1958, p. 2-3.

3705. НАУМОВА, О., **«Пишу по должности гражданина». 300 лет Антиоху Кантемиру**, в *Человек без границ*, Москва, 2008, № 9, с. 37-44.

3706. ОСАДЧЕНКО, И., **Богатство наследия,** в *Советская Молдавия,* Кишинев, 25 oct. 1973, с. 3.

3707. ФОМИН, Сергей Владимирович, **«Творец сатир». К 275-летию Антиоха Кантемира,** в *Крокодил*, Москва, 27 сентября 1984, с. 12.

3708. ХАЗИН, М.**, Лицом к лицу с Кантемирами**, в *Кодры*, Кишинев, 1989, №10, с. 149-150.

3709. ЦУРКАНУ, В., **Антиох Кантемир и книга,** в *Вечерний Кишинев*, 8 августа 1989, с. 3.

Capitolul VI

CANTEMIREȘTII – URME PE RĂBOJUL ISTORIEI

1. Iconografie

3710. ALEXIANU, Al., **Acest ev mediu românesc: însemnări de iconografie şi artă veche pământeană,** Bucureşti, 1973, 382 p., il. (fig. 76) [Voievodul Dimitrie Cantemir cu familia: detaliu dintr-o icoană cu donatori (Schitul Putna)].

3711. BANTYCH-KAMENSKI, N., **Illustrations de la Russie ou galerie des personages les plus remarquables de cet empire sous la règne de Pierre le Grand,** Paris, 1829, p. 379-390.

3712. BARBU, N., **Chipul prinţului,** în *Cronica,* 1973, nr. 43, p. 3; Idem, *Noi şi clasicii,* Bucureşti, 1975, p. 56-63 [Imagini din epocă ale lui Dimitrie Cantemir].

3713. BELDEANU, Adrian, **D. Cantemir. Portretul unei beizadele (I-II),** în *Săptămâna,* 1973, nr. 141, p. 3.; 1973, nr. 142, p. 5.

3714. BENGESCU, Maria, **Un portret al lui Dumitru Cantemir,** în *Literatura şi arta română,* Bucureşti, 7, ianuarie şi februarie 1903, p. 59-66. [Cu un portret găsit la muzeul din Rouen].

3715. CALLIMACHI, Scarlat; BLOCH, Vladimir; GEORGESCU-IONESCU, Elena, **Dimitrie Cantemir. Viaţa şi opera în imagini.** [Album], Bucureşti, Muzeul româno-rus, 1963, 167 p.+ il., portr., fasc.
Recenzie de Я. С. Гросул, Н. А. Мохов, в *Вопросы истории,* Москва, 1964, № 8, с. 187-188.

3716. CARADJA, Constantin, **Contribuţie la iconografia Cantemireştilor,** în *Revista Societăţii Istorico-Arheologice Bisericeşti din Chişinău*, Chişinău, 1925, vol. XVI, p. 1-2.

3717. CIOFU, Valentin, **Iconografia lui Dimitrie Cantemir în actele sec. XVII-XIX,** în *Cercetări Istorice,* Iaşi, 1978-1979, nr. 9-10, p. 327-348.

3718. CIORANESCO, George, **Le „Hospodar de Valachie" du Musée de Rouen**, dans *Revue des études roumaines.* XV, Paris, 1975, p. 85-96.

3719. CIORANESCO, George, **Contribution à l'iconographie cantémirienne**, dans *Südost-Forschungen,* Oldenbourg-München t. XXXVI, 1977, p. 222-229.

3720. CIORANESCO, George, **Une gravure rare représentant D. Cantemir à cheval**, dans *Südost-Forshungen*, Oldenbourg-München t. XXXVIII, 1979, p. 223-225.

3721. CORBU, Adrian, **Primul portret**, în *Magazin istoric,* Bucureşti, 1973, 7, nr. 8, p. 29 [Portret reprodus şi pe coperta aceluiaşi număr de revistă].

3722. COSMA, Gheorghe, **Pictura istorică românească,** Bucureşti, 1986, 104 p. [Portret Dimitrie Cantemir, ulei).

3723. **Dimitrie Cantemir. Prinţul Moldaviei şi a Împărăţiei Ruseşti, la Împăratul Petru cel Mare. Mădulari a înaltului Senat şi Consilier de taină** (gravură), în *Biblioteca românească*, Buda, 1829, Partea I, – foaie broşată între p. 26 şi 27.

3724. **Dimitrie Cantemir.** [portr.], în *Hronicul vechimei a Romano-Moldo-Vlahilor*, publ. de pe originalul autorului de Gr. G. Tocilescu, Bucureşti, 1901.

3725. **Dimitrie Cantemir.** (fotogr.), în *Adevărul literar şi artistic,* Bucureşti, IV, 1923, nr. 134, p. 3; nr. 154, p. 3.

3726. **Dimitrie Cantemir** (stampă rusească contemporană), în *Contemporanul,* Bucureşti, 1953, Nr. 43, p. 5

3727. **Dimitrie Cantemir** (gravură), in *Revue Roumaine,* 1953, nr. 4.

3728. **Dimitrie Cantemir în opere de artă monumentale,** în *Scânteia,* Bucureşti, 42, 1973, nr. 9577, p. 4.

3729. EŞANU, Andrei; EŞANU, Valentina, **Addenda la iconografia Cantemireştilor. Un portret necunoscut al Smaragdei-Ecaterina Cantemir-Goliţîna,** în *Akademos. Revistă de Ştiinţă, Inovare, Cultură şi Artă,* Chişinău, 2009, nr. 3 (14), p. 104-111.

3730. FIRMIN-DIDOT, Ambroise, **Les graveurs de portraits en France: catalogue raisonné de la collection de portraits de l'École française appartenant à Ambroise Firmin-Didot.** Tome 1, Paris, 1875, p. 31, 107, 257-258; Tome 2, Paris, 1877, p. 514, 522.

3731. [FOMIN, Serghei] ФОМИН, Сергей, **Енигма портретулуй де ла Истра**, ын *Оризонтул,* Кишинэу, 1985, № 11, п. 54-58.

3732. IORGA, N., **Un portrait français peint à Constantinopole,** în *Gazette des Beaux-Arts,* Paris, 1924, nr. 66, p. 234-236.

3733. IORGA, N., **Portrete şi lucruri domneşti nou descoperite,** Bucureşti, Cultura Naţională, 1928 (extras).

3734. IORGA, Nicolae, **Domnii români după portrete şi fresce contemporane,** Sibiu, Editura şi tiparul Krafft şi Drotleff, 1930, p. XIII şi 6 portrete ale lui D. Cantemir, p. 147-152.

3735. IORGA, N., **Istoria Românilor în chipuri şi icoane,** Craiova, Ramuri, 1921, p. 26.

3736. JOIŢA, Monica, **Portretul lui Cantemir,** în *Noua revistă română,* 1, 1996, nr. 8-9, p. 8-14

3737. KARADJA, C., **Contribuţie la iconografia Cantemireştilor**, în *Revista societăţii istorico-arheologice bisericeşti din Chişinău*, vol. XVI, 1925, p. 1-2.

3738. LĂPTOIU, N., **Dimitrie Cantemir în iconografie,** în *Tribuna,* Cluj, 1973, nr. 43, p. 15.

3739. **Literatura română.** Dimitrie Cantemir (1673-1723), în *Psalmi ai marilor iubiri* [pagină de literatură], Iaşi, 1999, p. 125 [portretul Anei, soţia lui Constantin Cantemir, familia Cantemireştilor].

3740. MUSICESCU, Maria-Ana, **Démètre Cantemir et ses contemporains vus à travers leurs portraits. Simple mise en page du problème,** dans *Revue des études sud-est européennes,* Bucarest, tom XI, 1973, nr. 4, p. 611-636.

3741. PIPPIDI, Andrei, **Un nouveau portrait de Demetrius Cantemir,** dans *Historia sub specie aeternitatis. In honorem magistri Alexandru Zub.* Editerund Victor Spinei et Gheorghe Cliveti, Editura Academiei Romane, Muzeul Brăilei, Editura Istros, Bucureşti-Brăila, 2009, p. 243-250.

3742. REZACHEVICI, Constantin, **Primul portret al lui Dimitrie Cantemir după bătălia de la Stănileşti**, în *Magazin istoric*, Bucureşti, 1981, nr. 8 (173), p. 31-37.

3743. STOICESCU, Nicolae, **Viaţa lui Dimitrie Cantemir (cu un portret găsit la muzeul din Roen),** în *Flacăra,* Bucureşti, 1973, nr. 31, p. 36; nr. 32, p. 32; nr 33, p. 26; nr. 35, p. 17.

3744. TĂRCHILĂ, Dan, **Vodă Cantemir. Evocare în două tablouri,** Bucureşti, 1973, 47 p.

3745. ZAHARIA, Ion, **Cantemir în filatelia românească,** în *Tomis,* Constanţa, 1973, nr. 106, p. 14.

3746. АНДРОСОВ, С. О., **Антиох Кантемир и Якопо Амигони,** в Idem, *Русские заказчики и итальянские художники в XVIII в.*, Санкт-Петербург, 2003, с. 110-154.

3747. БАНТЫШ-КАМЕНСКИЙ, Д. Н., **Князь Дмитрий Константинович Кантемир**, в Idem. *Деяния знаменитых полководцев и министров, служивших в царствование государя Императора Петра Великого.* С портретами их. В 2-х частях. Ч. 2. Изд. 2-е. Москва, Тип. С. Селиванского, 1821, с. 248-264, с портретами (гравюра А. Осипова).

3748. БЕКЕТОВ, П. П., **Собрание портретов россиян, знаменитых по своим деяниям, воинским и гражданским, по ученности сочинениям, дарованиям или коих имена по чему другому сделались известными свету, в хронологическом порядке по годам кончины с приложением их кратких жизнеописаний,** Москва, Тип. Селиванского, 1822.

3749. БЕЛИНСКИЙ, В. Г., **Портретная галерея русских писателей: Кантемир**, в *Литературная Газета*, 1845, №6-8; и в *Избранные сочинения князя Антиоха Кантемира,* Москва, 1849, с. XXXV-L.

3750. ГРАБОВСКАЯ, В. Б., **«Есть странные сближенья...»**, в *Славянская газета*, Кишинев, 1992, № 6, с. 3.

3751. ГРАДОВА, Б. А., **Неизвестный портрет А. Д. Кантемира,** в кн. *Тьеполо и итальянская живопись XVIII века в контексте европейской культуры*, Тез. докл. Санкт-Петербург, 1996, с. 18-19.

3752. ИТКИНА, Е. И., **Неизвестный гравированный портрет: В. В. Голицын или Д. Кантемир,** в кн. *Русский исторический портрет. Эпоха парсуны.* Материалы конференции, Москва, 2006, с. 142-161.

3753. ПЕТРОВ, Н. И., **Князь Дмитрий Кантемир, молдавский господарь, впоследствии русский сенатор**, в Батюшков П. Н., *Бессарабия. Историческое описание,* Санкт-Петербург, 1892, с. 119.

3754. РОВИНСКИЙ, Д. А., **Дмитрий Кантемир,** в *Словарь русских гравированных портретов* (*Сборник отделения русского языка и словесности имп. Академии Наук*. Том 10, Санкт-Петербург, 1873, № 4, с. 67).

3755. РОВИНСКИЙ, Д. А., **Антиох Кантемир,** в *Словарь русских гравированных портретов* (*Сборник отделения русского языка и словесности имп. Академии Наук*. Том 10, Санкт-Петербург, 1873, № 4, с. 67).

3756. САПРЫКИНА, Н. Г., **Коллекция портретов собрания Ф. Ф. Вигеля. Гравюра и литография XVIII – первая половина XIX века,** Москва, Изд. МГУ, 1980, с. 17 (Portretul lui D. Cantemir 1812-1824); с. 134 (Portretul lui A. Cantemir).

3757. ФОМИН, Сергей Владимирович, **Загадка исторического портрета,** в *Горозонт,* Кишинёв, 1985, № 11, с. 55-58 [Soarta portretelor membrilor familiei Cantemir].

3758. ФОМИН, С. **Кантемиры в изобразительных материалах**. Кишинёв, 1988, 96 с.

Recenzie de [Andrei Eşanu] Андрей Ешану, **Кантемирештий дин ноу ын актуалитате**, ын *Штиинца*, Кишинэу, 1989, №43.

3759. ЯКУНИНА, Л. И., **Отпечаток по шелку гравюры с изображением Димитрия Кантемира**, в *Труды Государственного Исторического Музея*, *Сборник статей по истории СССР XVI-XVIII вв.,* Москва, 1941, вып. 14, с. 83-91.

2. Heraldică

3760. ANDRIEŞ-TABAC, Silviu, **Stemele Cantemireştilor**, în *Dinastia Cantemireştilor. Sec. XVII-XVIII.* Coord. Andrei Eşanu, Chişinău, Ed. Ştiinţa, 2008, p. 359-376.

3761. CERNOVODEANU, Dan, **Stema Moldovei în armele Cantemireştilor,** în *Buletinul Societăţii Numismatice Române*, LXVII-LXIX, 1973-1975, nr. 121-123 p. 277-294 + 14 ilustraţii, (şi extras, Bucureşti, 1975, 17 p. + 14 ilustraţii).

3762. CERNOVODEANU, Dan, **Ştiinţa şi arta heraldică în România**, Bucureşti, 1977, p. 89-90, 267, pl. XXX, fig. 3; p. 289, pl. XLI, fig. 5; p. 291, pl. LII, fig. 5; p. LXXVII, fig. 1-6.

3763. [FOMIN, Serghei] ФОМИН, Сергей, **Стемеле ши блазоанеле Кантемирештилор**, ын *Литература ши Арта*, Кишинэу, 7 май, 1987, п. 4.

3764. GOROVEI, St. S., **Genealogie şi heraldică de pretenţii: Dimitrie Cantemir,** în *Buletinul Institutului Român de Genealogie şi Heraldică „Sever Zotta”*, Iaşi, VII, 2005, nr. 10-12, p. 12.

3765. IFTIMI, Sorin, **Dimitrie Cantemir şi „delfinii” din stema Moldovei (două ipoteze),** în *Arhiva Genealogică,* Iaşi, an VI (IX), 1997, 1-2, p. 285-295.

3766. MĂNESCU, Ioan N., **Stemele lui Dimitrie Cantemir şi locul lor în heraldica Ţărilor Române,** în *Revista Arhivelor*, Bucureşti, An. L, 1973, vol. 35, nr. 3, p. 465-480.

3767. MĂNESCU, Jean-Nicolas, **Contributions Héraldiques à l’histoire des sociétés secrètes,** dans *Revue des Études Roumaines*, Paris, XIX-XX, 1995-1996, p. 245-267.

3768. MĂNESCU, Jean-Nicolas, **Éléments d’héraldique roumaine dans l’armorial russe**, in *Comunicationes al XV Congreso International de las Ciencias Genealógica y Heràldica*; Madrid, 19-26.09.1982, III, Inst. Salazar y Castro, 1983, p. 5-23.

3769. NĂSTASE, Dumitru, **L’Aigle bicephale dissimulée dans les armoiries des Pays Roumains. Vers une crypto-héraldique**, in *Da Roma alla terza Roma. Documenti e studi*. Studi I. Seminario 21 aprile 1981. *Roma. Costantinopoli. Mosca*, p. 357-374+25 fig.

3770. NĂSTUREL, P. V., **Stema României. Studiu critic din punct de vedere heraldic,** Bucureşti, 1892, p. 66-67.

3771. RĂDULESCU, C., **Sigiliile cancelariei domneşti a Moldovei între anii 1711-1821**, în *Revista Arhivelor,* XII, Bucureşti, 1969, nr. 2, p. 173-218, 190-191.

3772. SZEMKOVICI L.-Şt.; DOGARU, Maria, **Tezaur sfragistic românesc. II. Sigiliile emise de Cancelaria domnească a Moldovei (1387-1856),** Bucureşti, 2006, p. 65-68, 102.

3773. Şt., C., **Dimitrie Cantemir: ad usum delphini,** în *Viaţa Românească*, Bucureşti, 1974, nr. 2, p. 183-185.

3. Cantemireştii în opere artistice

3.1. Opere literare

3774. ANDRIŢOIU, Al., **Cantemir** (poem), în *Viaţa Românească*, Bucureşti, 1973, nr. 9, p. 36-39.

3775. BARBĂ, Gheorghe, **Cantemireştii – eroi literari,** în *Epopeea istorică a Cantemireştilor. Antologie: destine legendare în pagini literare*. Ediţie îngrijită, traduceri, studiu critic, note şi comentarii de Gheorghe Barbă. Cuvânt înainte de Aneta Dobre. Tehnoredactare şi *Notă asupra ediţiei* de Cristina Antonia Anore, Bucureşti, Editura Universităţii din Bucureşti, 2009, p. 11-23.

3776. BATIUŞKOV, Konstantin, **O seară la Cantemir** (Povestire) – 1817, în *Epopeea istorică a Cantemireştilor. Antologie: destine legendare în pagini literare*. Ediţie îngrijită, traduceri, studiu critic, note şi comentarii de Gheorghe Barbă. Cuvânt înainte de Aneta Dobre. Tehnoredactare şi *Notă asupra ediţiei* de Cristina Antonia Anore, Bucureşti, Editura Universităţii din Bucureşti, 2009, p. 55-66.

3777. [BATIUŞKOV, Konstantin], [**O povestire romanţată a unui episod din viaţa lui Antioh Cantemir tradusă „din o foaie periodică rosiană"**], în *Calendar pentru Români pe anul 1852*, Iaşi, Institutul Albinei, 1851.

3778. BORŞ, Lucia, **Maria Cantemir,** Bucureşti, Ciornei, 1939, 398 p.

3779. BORŞ, Lucia, **Maria Cantemir.** Roman, Bucureşti, Editura Naţională – Ciornei, 1939, 398 p.

3780. BORŞ, Lucia, **Maria Cantemir** (Fragment din roman) – 1939, în *Epopeea istorică a Cantemireştilor. Antologie: destine legendare în pagini literare*. Ediţie îngrijită, traduceri, studiu critic, note şi comentarii de Gheorghe Barbă. Cuvânt înainte de Aneta Dobre. Tehnoredactare şi *Notă asupra ediţiei* de Cristina Antonia Anore, Bucureşti, Editura Universităţii din Bucureşti, 2009, p. 99-110.

3781. CUJBĂ, Sergiu Victor, **Poetul Antioh Cantemir şi ţarul Petru.** Nuvelă istorică, în *Viaţa Basarabiei,* Bucureşti, 1933, Nr. 7, p. 21-30.

3782. CUZA, Constantin, **Inorogul nu moare**. Roman, Bucureşti, Ed. Eminescu, 1970, 204 p.

3783. [DABIJA, Nicolae] ДАБИЖА, Николае, **Инорогул. Луй Димитрие Кантемир ынкинаре** [poem], ын *Дестинул Инорогулуй. Омажиу луй Димитрие Кантемир*, Кишинэу, 1981, п. 114-123.

3784. DABIJA, Nicolae, ***Descrierea Moldovei*: Lui Dimitrie Cantemir** [poezie], în Idem, *Cerul lăuntric,* Chişinău, 1998, p. 151-152; Idem, *Pe urmele lui Orfeu,* Chişinău, 1990, p. 167; *Dreptul la eroare* (poeme). Volum selectiv, 1975-1992, Chişinău, Hyperion, 1993, p. 121.

3785. DABIJA, Nicolae, **Toamna voievodului: lui D. Cantemir,** în Idem, *Fotograful de fulgere: Poezii,* Bucureşti, 1998, p. 79-80.

3786. DRUŢĂ, Ion, **Maria Cantemir. Ultima dragoste a lui Petru cel Mare. Epopee istorică în unsprezece tablouri, cu epilog** (Piesă) – 2003, 2008, în *Epopeea istorică a Cantemireştilor. Antologie: destine legendare în pagini literare*. Ediţie îngrijită, traduceri, studiu critic, note şi comentarii de Gheorghe Barbă. Cuvânt înainte de Aneta Dobre. Tehnoredactare şi *Notă asupra ediţiei* de Cristina Antonia Anore, Bucureşti, Editura Universităţii din Bucureşti, 2009, p. 139-198.

3787. DUMBRAVĂ, Vasile, **Cantemir in der moldauischen Publizistik (1973 and 2003)**, in *Dimitrie Cantemir: Fürst der Moldau, Gelehrter, Akteur der europäischen Kulturgeschichte.* Ed. Bochmann Klaus, Dumbrava Vasile, Leipziger Universitärsverlag, 2008, S. 205-214.

3788. EMILIAN, M.; DAN, Nasta, **Ritual pentru Cantemir** (scenariu dramatic), în *Viaţa Românească*, Bucureşti, 1973, nr. 9, p. 128-142.

3789. ESINENCU, Nicolae, **Ostaticul**: **lui D. Cantemir** [versuri], în Idem, *Scrieri alese,* vol. 1, Chişinău, 1999, p. 280.

3790. FEDORENCO, Victoria, **Membrii familiei Cantemir – personaje ale piesei druţiene,** în *Revista de Istorie a Moldovei,* Chişinău, 2008, nr. 4, p. 160-163.

3791. [GHEORGHIŢĂ, Ion] ГЕОРГИЦЭ, Ион, **Зодия Инорогулуй** (Поем драматик), Кишинэу, Литература артистикэ, 1983, 101 п.

3792. GHEORGHIU, Mihnea, **A venit un om din răsărit,** Ediţia a 2-a, Bucureşti, Editura tineretului, 1969, 286 p.

3793. GHEORGHIU, Mihnea, **Două ambasade**, Bucureşti, 1955; Ediţia a 2-a revăzută şi adăugită, Bucureşti, Editura tineretului, 1958, 304 p.

Recenzie la prima ediţie: Ал. Кидел, **О карте интересантэ деспре Кантемир**, în *Культура Молдовей,* Кишинэу, 18 дечембрие 1956.

3794. GRANIN, Daniil, **Serile cu Petru cel Mare** (Fragment de roman) **–** 2003, în *Epopeea istorică a Cantemireştilor. Antologie: destine legendare în pagini literare.* Ediţie îngrijită, traduceri, studiu critic, note şi comentarii de Gheorghe Barbă. Cuvânt înainte de Aneta Dobre. Tehnoredactare şi *Notă asupra ediţiei* de Cristina Antonia Anore, Bucureşti, Editura Universităţii din Bucureşti, 2009, p. 128-138.

3795. LARI, Leonida, **Scrisoare lui Cantemir.** [Poezie], în *România Mare*, Bucureşti, 9 iul. 1993, p. 9; şi în *Limba română,* Chişinău, 2002, nr. 7-9, p. 148-149.

3796. [MADAN, Gheorghe] МАДАН, Георге, **Спикул висулуй**. Роман. [Cartea 1], Кишинэу, Картеа Молдовеняскэ, 1973, 158 п.; Ibidem, *Нистру*, Кишинэу, 1971, №6, п. 11-53; №7, п. 86-108; №8, п. 59-113.

Recenzie de [Vasile Badiu] Василе Бадиу, **„Кантемир кроя ла планурь ...”**, ын *Култура*, Кишинэу, 26 май 1973, п. 10; [A. Hropotinschi] А. Хропотинский, **Де ла „спикул висулуй” ла „стрынсул холделор”**, ын *Нистру*, Кишинэу, 1978, nr. 2, p. 148-153 [despre dilogia lui Gh. Madan închinată lui D. Cantemir].

3797. [MADAN, Gheorghe] МАДАН, Георге, **Кручиш де сэбий.** Роман, Кишинэу, Литература артистикэ, 1977, 404 п.; 1983, 566 п.

3798. [MURAVIOV, V.] МУРАВЬОВ, В., **Профетул корнорат**, în Idem, **Глория секолулуй. Повестирь историче**, Традучере де Л. Кодрянка, И. Матковский, А. Блановский, Кишинэу, Литература артистикэ, 1985, p. 3-79.

3799. PICUL', Valentin Savvici, **„Ocrotitoarea” – nume slăvit** (Povestire), în *Epopeea istorică a Cantemireştilor. Antologie: destine legendare în pagini literare.* Ediţie îngrijită, traduceri, studiu critic, note şi comentarii de Gheorghe Barbă. Cuvânt înainte de Aneta Dobre. Tehnoredactare şi *Notă asupra ediţiei* de Cristina Antonia Anore, Bucureşti, Editura Universităţii din Bucureşti, 2009, p. 119-127.

3800. **Prinţul Antioh Cantemir la Paris.** Tradiţie istorică (Povestire) – 1852, în *Epopeea istorică a Cantemireştilor. Antologie: destine legendare în pagini literare.* Ediţie îngrijită, traduceri, studiu critic, note şi comentarii de Gheorghe Barbă. Cuvânt înainte de Aneta Dobre. Tehnoredactare şi *Notă asupra ediţiei* de Cristina Antonia Anore, Bucureşti, Editura Universităţii din Bucureşti, 2009, p. 67-78.

3801. SEULESCU, Georgie (căminar), **Poemă în memoria Dom[nului] Moldovei Demetrie Cantemiru compusă la ocazia tipărirei Cronicului său în anul 1836**, în *Album Poesiilor căm, Georgie Seulescu,* Partea II-a, 1847.

3802. [ZAPADOV, A.] ЗАПАДОВ, А., **Фапта историкэ а луй Антиох Кантемир.** Роман историк. Традучере де А. Видрашку, Кишинэу, Хиперион, 1990, 286 p.

3803. ZAPADOV, A. V., **Fapta de eroism a lui Antioh Cantemir** (Fragment din roman) – 1988, în *Epopeea istorică a Cantemireştilor. Antologie: destine legendare în pagini literare.* Ediţie îngrijită, traduceri, studiu critic, note şi comentarii de Gheorghe Barbă. Cuvânt înainte de Aneta Dobre. Tehnoredactare şi *Notă asupra ediţiei* de Cristina Antonia Anore, Bucureşti, Editura Universităţii din Bucureşti, 2009, p. 111-118.

3804. ZEYNEP, Sözen, **Tekboynuz. Kara Boğdan Voyvodası Dimitri Kantemir**, Roman, [Istanbul], Remzi Kitabevi, 2007.

3805. БАТЮШКОВ, К. Н., **Вечер у Кантемира**, в кн. Idem, *Опыты в стихах и прозе,* Санкт-Петербург, 1817, с. 77-102.

3806. ЗАПАДОВ, А., **Подвиг Антиоха Кантемира.** Исторический роман. Москва, Советский писатель 1988, 304 с.; 2-е издание, Москва, 2003.

3807. ИВАНОВ, В., **Повесть об Антиохе Кантемире,** Ленинград, *Советский писатель,* Москва, 1983, 247 с.

3808. ИВАНОВ, В. М., **Повесть об Антиохе Кантемире,** Ленинград, Советский Писатель, 1983, 247 с.

3809. КАТАНОВ, В., **Липы Кантемира** (Стихи), в *Орловская правда,* 23 нояб. 1969.

3810. МАДАН, Георге, **Колос мечты.** Исторический роман. Перевод с румынского А. Коган, Кишинев, 1981, 517 с.

3811. МУРАВЬЕВ, В., **Пророче рогатый**, в кн. Idem, *Слава столетия. Исторические повести,* Москва, Детская литература, 1972; 2-е издание, Москва, 1979.

3812. ПРЕПЕЛИЦА, М., **На театральной сцене**, в *Вечерний Кишинев,* 24 окт. 1973, [Piesa „Dimitrie Cantemir" de I. Gheorghiţă pe scena Teatrului „A. S. Puşkin"].

3813. ЧИРКОВА, Зинаида, **Сподвижник и фавориты – Мария Кантемир. Проклятие визиря.** Исторический роман, Москва, Изд-ва Аст – Транзиткнига – Астрель, 2006, 526 с.

3814. ЧИРКОВА, Зинаида**, Мария Кантемир. Проклятие визиря**. Исторический роман. Изд. 2-е, Кишинев, Издательский дом Бон Офис, 2010, 504 с.

3.2. Cinematografie, muzică şi sculptură

3815. [BĂTRÂNU, N.] БЭТРЫНУ, Н., „Димитрие Кантемир", ын *Култура,* Кишинэу, 25 dec. 1971, p. 10-11 [Despre scurtmetrajul lui Anatol Codru turnat la studioul „Moldova-film", 1971. Autorii scenariului: A. Codru şi Constantin Condrea].

3816. CARANFIL, Tudor, **Dicţionar de filme româneşti,** Bucureşti-Chişinău, 2003, p. 37-38.

3817. CÂNDEA, Virgil, **Istoria Patriei şi filmul,** în *Cinema,* Bucureşti, 10, 1972, nr. 6, p. 20.

3818. COSTAŞ, Natalia, **„Moldova-film" va turna „Dimitrie Cantemir",** în *Jurnal de Chişinău,* 2003, nr. 162, p. 10.

3819. DUMBRAVĂ, Marina, **Geschichte im Film und Film als Geschichte. Das Bild Cantemirs in gleichnamigen Spielfilm (Moldva-Film), 1973**, in *Dimitrie Cantemir: Fürst der Moldau, Gelehrter, Akteur der europäischen Kulturgeschichte,* Ed. Bochmann Klaus, Dumbrava Vasile, Leipziger Universitärsverlag, 2008, S. 253-272.

3820. GHEORGHIU, Mihnea, **Istorii dramatice,** Bucureşti, Eminescu, 1977, 173 p. [„Muşchetarul roman", scenariul unui film despre Dimitrie Cantemir].

3821. GHEORGHIU, Mihnea, **5 lumi ca spectacol**, Bucureşti, Ed. Albatros, 1980, 480 p. [Scenariu de film despre D. Cantemir].

3822. GHEORGHIU, Mihnea, **Muşchetarul lui Cantemir** [roman], Bucureşti, Ed. Albatros, 1990, 224 p.

3823. [IOVIŢĂ, Vlad] ИОВИЦЭ, Влад, **Ио, Димитриу Водэ-Кантемир.** Нувелэ чинематографикэ, ын *Ништру*, Кишинэу, 1973, № 5, п. 16-62; şi Ediţie aparte, Кишинэу, Картеа Молдовеняскэ, 1974, 88 п.

Recenzie de [Vasile Badiu] Василе Бадиу, ын *Ништру,* Кишинэу, 1973, nr. 5; *Култура,* Кишинэу, 1973, 7 юлие, № 27 (1459), п. 8; Ana-Maria Plămădeală, **Filmul „Dimitrie Cantemir": între artă şi ideologie,** în *Literatura şi Arta*, Кишинэу, 17 iulie 2003, p. 7.

3824. [LUNGU, Ion] ЛУНГУ, Ион, **Димитрие Кантемир. Ораториу пентру солиштъ, кор ши пиан.** Либретул де Г. Димитриу, Кишинэу, Литература артистикэ, Кишинэу, 1983, 60 п.

3825. OLĂRESCU, Dumitru, **Dimitrie Cantemir în lumina şi la umbra ecranului**, în *Literatura şi Arta*, Кишинэу, 2 oct. 2003, p. 6; 9 oct. 2003, p. 7.

3826. OLĂRESCU, Dumitru, **Imaginea lui D. Cantemir în cinematografia naţională**, în *Dimitrie Cantemir. Dimensiuni ale universalităţii. Studii. Sinteze. Eseuri.* Coord. şt. Pavel Balmuş şi Svetlana Korolevski, Chişinău, Gunivas, 2008, p. 271-282.

3827. [SEMIONOV, I.] СЕМЁНОВ, И., **Димитрие Кантемир. Филм артистик ын кулорь де екран лат. Продукцие „Молдова-филм"***,* ын *Ноутэциле екранулуй*, Кишинэу, 1973, № 20 (322), п. 1.

3828. АНДОН, Виктор, **Экранная жизнь господаря Молдовы**, в *Независимая Молдова*, Кишинев, 19 июня 2003, [Filmul „Dimitrie Cantemir" la 30 de ani].

3829. ИОВИЦЭ, Влад, **Языком кинематографа**, в *Вечерний Кишинев,* 31 окт. 1973, [Interviu despre noul film artistic „Dimitrie Cantemir la studioul „Moldova-film" înregistrat de J. Vinniţki].

3830. ИОВИЦЭ, В., **Кантемир (отрывок из киносценария)**, в *Молодежь Молдавии,* Кишинев, 8 февр. 1973.

3831. ЛУНГУЛ, С. В.; ДИМИТРИУ, Г. В., **Дмитрий Кантемир. Оратория для солистов смешанного хора и ф-л**, Кишинев, Литература артистикэ, 1983, 59 с.

3832. ПОЛЮХОВ, Н., **„Дмитрий Кантемир"**, в *Молодежь Молдавии,* Кишинев, 26 окт. 1976, [Note despre filmul cu acelaşi nume].

3833. **Постигая личность**... [D. Cantemir – tema sculptorului N. M. Gorenîşev], в *Вечерний Кишинев*, 25 окт. 1973.

3834. СВИМЛИНСКИЙ, М., **Фильм о Кантемире**, в *Молодежь Молдавии,* Кишинев, 11 авг. 1973.

4. Necropole cantemirene

3835. **Aducerea în ţară a osemintelor lui Dimitrie Cantemir,** în *Curentul,* Bucureşti, 16 iun. 1935, p. 7.

3836. **Aducerea la Iaşi a osemintelor domnitorului Dimitrie Cantemir,** în *Lumea. Ziar independent*, Bucureşti, 13 iun. 1935, p. 1, p. 3.

3837. **Aducerea la Iaşi a osemintelor lui Dimitrie Cantemir voevod,** în *Opinia*, Iaşi, 1935, nr. 8448, p. 3.

3838. **Aducerea osemintelor lui Dimitrie Cantemir la Iaşi. Emoţionanta ceremonie de la biserica „Trei Erarhi",** în *Dimineaţa,* Bucureşti, 19 iun. 1935, p. 1.

3839. BEJENARU, Aurel, **După 224 de ani din nou pe pământul patriei,** în *Convorbiri literare,* Iaşi, 1973, nr. 19, p. 3.

3840. BRÎNZĂ, Iulia, **Primul mormânt al lui Dimitrie Cantemir**, în *Nistru,* Chişinău, 1990, nr. 5, p. 167-169.

3841. BURILEANU, H., **Aducerea osemintelor lui Dimitrie Cantemir voievod,** în *Opinia*, Iaşi, an 31, 1935, nr. 8451, p. 4.

3842. BUŢUREANU, V., **Osemintele domneşti,** în *Opinia*, Iaşi, an 31, 1935, nr. 8452, p. 1.

3843. CEAUŞU, M., **Ce conţine coşciugul voievodului Dimitrie Cantemir,** Precizările dlui N. Iorga în conferinţa ţinută ieri la Universitate, în *Opinia,* Iaşi, 18 august 1935, p. 2.

3844. **Ceremonialul primirii rămăşiţelor pământeşti ale lui Dimitrie-Vodă Cantemir,** în *Dimineaţa,* Bucureşti, 16 iun. 1935, p. 14.

3845. **Ceremonialul primirii, transportării şi înhumării rămăşiţelor pământeşti ale lui Dimitrie-Vodă Cantemir,** în *Universul,* Bucureşti, 52, 1935, nr. 163, p. 5.

3846. DERGACI, Nicolae, **După 224 de ani de pribegie,** în *Vocea poporului*, Chişinău, 12 iun. 1990.

3847. **Destinul Iaşului în lumina solemnităţii de astăzi,** în *Opinia,* Iaşi, 17 aug. 1935, p. 1.

3848. **Dimitrie Cantemir. Din nou în Iaşii Moldovei sale**, în *Dimineaţa,* Bucureşti, 1935, 18 iun., p. 3-4.

3849. **Dimitrie Cantemir. Intrarea în Iaşi a lui Dimitrie Cantemir. Aducerea rămăşiţelor pământeşti ale lui D. Cantemir la Iaşi (17 iunie 1935)** (fotogr.), în *Cele trei Crişuri,* XVII, Oradea, 1936, nr. 4, p. 53.

3850. **Dumitraşcu Vodă Cantemir reîntors în Ţara Moldovei,** în 31, *Opinia,* Iaşi, 1935, nr. 8451, p. 1.

3851. FRIMU, A. M., **Înhumarea osemintelor domnitorului Cantemir. Ceremonia săvârşită ieri la Iaşi,** în *Curentul,* Bucureşti, 19 iun. 1935, p. 3.

3852. G. C., **Aducerea în ţară a rămăşiţelor pământeşti ale domnitorului Dimitrie Cantemir**, în *Dimineaţa*, Bucureşti, 14 iun. 1935, p. 14; 15 iunie, 1935, p. 3.

3853. G. S., **Acasă, printre ai săi,** în *Magazin istoric,* Bucureşti, 1973, nr. 10, p. 20-22.

3854. IFTIMI, Sorin, **Aducerea osemintelor lui Dimitrie Cantemir de la Moscova la Iaşi (1935)**, în *Dinastia Cantemireştilor. Sec. XVII-XVIII.* Coord. şi red. şt. acad. Andrei Eşanu, Chişinău, Ed. Ştiinţa, 2008, p. 243-254.

3855. IFTIMI, Sorin, **La fausse pierre tombale du prince Dimitrie Cantemir,** dans *Strabon, Bulletin d'information historique*, Iaşi, tom I, 2003, nr. 1, p. 64-65.

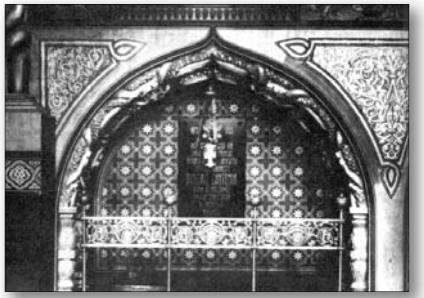

Mormântul lui D. Cantemir de la Trei Ierarhi din Iaşi

3856. **Îngroparea osemintelor Voievodului Dimitrie Cantemir,** în *Albina,* Bucureşti, 1935, nr. 33, p. 527.

3857. **Înhumarea osemintelor Domnitorului Cantemir la Iaşi,** în *Universul,* Bucureşti, 1935, nr. 164, p. 7.

3858. **Înhumarea osemintelor Domnitorului Cantemir,** în *Neamul românesc,* Iaşi, 1935, nr. 131, p. 1.

3859. **Înhumarea osemintelor Domnitorului Cantemir,** în *Universul,* Bucureşti, 52, 1935, nr. 165, p. 9; 1935, nr. 166, p. 11.

3860. IORGA, Nicolae, **Despre Dimitrie Cantemir cu prilejul aducerii în ţară a rămăşiţelor lui,** Vălenii de Munte, Aşezământul Tipografic „Datina Românească", 1935, 29 p.
Recenzie de Gh. Ghibănescu, în *Teodor Codrescu,* Iaşi, 5, 1935, nr. 5, p. 80.

3861. IORGA, Nicolae, **Întoarcerea acasă**, în *Neamul românesc,* Iaşi, 1935, nr. 132, p. 1.

3862. LĂUDAT, I. D., **Aducerea osemintelor lui D. Cantemir la Iaşi în iunie 1935 şi înhumarea lor la „Trei Ierarhi",** în Idem, *Studii despre Dimitrie Cantemir***,** Iaşi, Ed. Universităţii „A. I. Cuza", 1974, p. 54-73.

3863. **Măreaţa solemnitate de eri cu prilejul aducerii în localitate a osemintelor fostului domnitor Dimitrie Cantemir,** în *Lumea. Ziar independent,* Iaşi, 19 iun. 1935, p. 4.

3864. MIHALACHE, Andi, **Politică şi patrimoniu. Documente privitoare la aducerea osemintelor lui Dimitrie Cantemir la Iaşi, (iunie-august 1935)**, în *Anuarul Institutului de Istorie „A. D. Xenopol"*, Iaşi, 2008, nr. 45, p. 345-364.

3865. **Oasele Domnitorului Cantemir Vodă aduse îndărăt în Ţara Moldovei,** în *Cuvânt moldovenesc,* Chişinău, 23 iun 1935.

3866. **Osemintele domnitorului Dimitrie Cantemir au fost transportate la Iaşi,** în *Universul,* Bucureşti, 1935, nr. 165, p. 1; nr. 166, p. 1.

3867. **Osemintele domnitorului Dimitrie Cantemir vor fi aşezate în Biserica Trei Erarhi** în *Lumea. Ziar independent*, Iaşi, 1935, 17 iun., p. 4.

3868. **Osemintele lui Cantemir Vodă se află la Constanţa – Iar mâine, trenul mortuar porneşte spre Iaşi,** în *Opinia,* Iaşi, 16 iun. 1935, nr. 8450, p. 4.

3869. **Osemintele lui Dimitrie Cantemir au fost aduse în ţară,** în *Dimineaţa,* Bucureşti, 16 iun. 1935, p. 1.

3870. **Osemintele voievodale ale lui Dimitrie Cantemir au fost aduse la Iaşi,** în *Albina,* Bucureşti, 1935, nr. 25, p. 385.

3871. **Osemintele lui Dimitrie Cantemir şi arhiva statului evacuată la Moscova au fost aduse la Constanţa,** în *Universul,* Bucureşti, 52, 1935, nr. 163, p. 11.

3872. POPESCU, Lorin, **Pioasa ceremonie de la Constanţa. Cum a decurs solemnitatea primirii osemintelor lui Dimitrie vodă Cantemir,** în *Curentul,* Bucureşti, 18 iun. 1935, p. 1.

3873. PORCESCU, Scarlat, **Osemintele lui Dimitrie Cantemir la Iaşi**, în *Mitropolia Moldovei şi Sucevei,* Iaşi, 1973, nr. 9-10, p. 626-636.

3874. POŞTARENCU, Dinu**, Aducerea în ţară a osemintelor lui D. Cantemir**, în *Revistă de lingvistică şi ştiinţă literară,* Chişinău, 1993, nr. 2, p. 103-105.

3875. SPIRU, Gr., **Cum vor decurge solemnităţile de luni la Iaşi – Programul înhumării osemintelor lui Dimitrie Cantemir,** în *Opinia*, Iaşi, 31, 1935, nr. 8449, p. 4.

3876. SPIRU, Gr., **Ecouri de la solemnitatea voevodală de ieri,** în *Opinia,* Iaşi, 31, 1935, nr. 8452, p. 2.

3877. STICI, Ion, **Dimitrie Cantemir s-a întors acasă aproape după 300 de ani,** în *Moldova şi Lumea*, Chişinău, 2001, nr. 2, p. 16.

3878. АНДРОСОВ, С. О., **О первых фигуративных надгробиях в России,** в *Наше Наследие*, Москва, nr. 69, 2004, с. 134-138.

3879. АРТАМОНОВ, М. Д., **Некрополь Донского монастыря,** Москва, 1985, с. 35, 40, 157. [Înmormântat Şerban Cantemir].

3880. ДЕРГАЧ, Н., **Спустя 224 года скитаний,** в *Голос народа,* Кишинев, 1990, 12 июня (№15), с. 5. [Despre aducerea osemintelor lui D. Cantemir la Iaşi în 1935].

3881. САИТОВ, В., **Петербургский некрополь или справочный исторический указатель лиц родившихся в XVII и XVIII столетиях.** По нагробным надписям Александроневской Лавры и упразнённых Петербургских кладбищь, Москва, 1883, с. 7, 18, 33, 36, 59.

3882. СОРОКОВ, Сорок, **Кремль и монастыри**, Том 1, Москва, АО „Книга и бизнес", 1992, с. 156-157. [Despre mănăstirea Sf. Nicolae de la Moscova].

3883. ФОМИН, Сергей Владимирович, **Кантемировский некрополь,** в *Московский комсомолец,* 18 сентября 1983. [Despre mănăstirea Sf. Nicolae de la Moscova].

INDICE
de autori, traducători, editori şi coordonatori

Acozmei, C. 1506.
Adam, Marieta 795.
Adamek, Diana 2148.
Adamescu, Gheorghe 119, 1066, 1068, 1094, 2136, 2137.
Afloroaei, Ştefan 761, 762.
Agache, D. 1871.
Agachi, Alexei 2768.
Agrigoroaiei, I. 1752, 1968, 2672.
Agărbiceanu, Ion 120.
Aydemir, Murat 867.
Aiftincă, Marin 1659.
Albala, Radu 725, 1095, 1191, 1192, 1194, 1199, 1201.
Alecsandri, V. 3297, 3325.
Alexandrescu, Emil 2138, 2590.
Alexandrescu, Vlad 679, 839, 841.
Alexandrescu-Dersca Bulgaru, M. M. 706, 1315, 1515.
Alexandru, Ioan 2139, 2838.
Alexandru, Tiberiu 2473, 2474.
Alexianu, Al. 3710.
Almaş, Dumitru, 1, 121, 924, 1516, 2591, 2839, 2840.
Andea, Susana 58, 59.
Andreescu, Ştefan 26, 77, 108, 184, 349, 3143.
Andrei, Victor 1872.
Andriescu, Al. 2140.
Andrieş-Tabac, Silviu 3760.
Andriţoiu, Al. 3774.
Andronescu-Caraioan, P. 2841.
Andronic, Alexandru 1415.
Anghel, Paul 2842.
Anghelescu, Mircea 755, 763, 925, 926, 974, 1316, 1430, 1517, 1817, 1818, 1819, 2067, 2074, 2141, 2843.
Anghelescu, Nadia 1820.
Anohin, I. 2844.
Anore, Cristina Antonia, 212, 1436, 2322, 3214 3239, 3249, 3775, 3776, 3780, 3786, 3794, 3799, 3800.
Anton, Manuela 764, 765, 1464.
Antonelli, Ion 1234, 1235.
Antonescu, Georgeta 927, 2142.
Apostol, Gelu 3144.
Apostol, Pavel 1668.
Apostolescu, Nicolae I. 2143, 2144.
Arbore, Al. P. 1942.
Arbure, Z. C. 398.
Ardeleanu, I. 214.
Areal, H. Sadrttin, 2475.
Aristia, C. C. 2145.
Armbruster, Adolf 1518, 1519, 1520, 1521, 2592, 2845.
Arvinte, Vasile 2146.
Asachi, Gheorghe 122, 2147.
Aslam, Constantin 766, 1661.
Aurelian, P. S. 2023.
Averin, Iurie 2047.
Avram, Mircea 1662.
Axinte, Şerban, 928, 2593.
Babaeva, Elisaveta 3616.
Babeţi, Adriana 916, 1465, 2148, 2846.
Babii, Alexandru 123, 1663, 1664, 2847, 3503.

Babinger, Franz 665, 1317, 1318, 1319, 1821, 2594.
Bachmeister, H. L. C. 697, 1209, 1223.
Badiu, Vasilie 2149, 2848, 2849, 3796, 3823.
Bagdasar, N. 1673, 1674, 1675.
Bagrow, Leo 1876, 1877, 1878.
Bahner, Werner 1484, 1522, 2075, 2076, 2154.
Baidaf, L. 544.
Balmuş, Pavel 183, 451, 677, 719, 734, 756, 783, 937, 947, 956, 959, 988, 989, 997, 1014, 1096, 1097, 1104, 1236, 1320, 1338, 1532, 1594, 1623, 1748, 1838, 1895, 2050, 2178, 2217, 2372, 2385, 2620, 2850, 3160, 3225, 3226, 3242, 3826.
Balotă, N. 2596.
Bantoş, Ana 1275.
Bantâş-Kamenski, D. 124.
Bantâş-Kamenski, N. 643, 681, 2752, 3651, 3711.
Baptiste, Jean, 1883.
Baracchi, Bavagnoli Mietta, 3298.
Barbă, Gheorghe 212, 1436, 2322, 3214, 3239, 3249, 3775, 3776, 3780, 3786, 3794, 3799, 3800.
Barbu, Constantin 678, 842, 1093, 3712.
Barbu, N. 2078, 3717.
Bariţ, G. 125.
Basimevi, Varlic 1304.
Basso, Alberto 2782.
Batiuşkov, Konstantin, 3776, 3777.
Bayer, Teofil S. 694, 696, 708, 716, 1410.
Băcănaru, I. 1098, 1873, 3145.
Băcilă, I. C. 1874.
Bădărău, Dan 726, 882, 1485, 1665, 1666, 1667, 1668, 1669, 1670, 1875.
Bădică, Ion 2851, 2852, 2853.
Bădina, Ovidiu 1671, 1672, 2024, 2026.
Băican, Vasile 1879.
Băiculescu, George 2.
Băileanu, G. 1099.
Bălaj, Teofil 2597.
Bălan, Ion Dodu 126, 1430, 2151, 2855.
Bălan, Pavel 2856.
Bălan, Şt. 1486.
Bălan, Tatiana 399.
Bălan Mihailovici, Aurelia 767.
Bălăeţ, Dumitru 929, 1430, 2150.
Bălănescu, Sorina 509, 708, 1899, 3242, 3316, 3637.
Bălu, Andi 2347.
Bălu, I. 2077, 2152.
Bănică, Marian 1767.
Bărbulescu, P. 588.
Bătrânu, Nicolae 2857, 2858, 3815.
Bârlădeanu, Eftimie, arhiereu 1952.
Bârsănescu, Ştefan 1982, 1983, 1984.
Becleanu, I. 2079.
Becleanu-Iancu, Adela 2080.
Bedreag, C. G. 400, 401.
Behar, Cem 2476.
Behring, Eva 2153.
Bejenaru, Aurel 3839.
Beke, György 127, 128, 129.
Beldeanu, Adrian 1195, 3713.
Bele, Mircea 1677.
Bengescu, Maria 3714.
Berca, Ion 1985.
Berdan, Lucia 2760.
Bergholz, Fr. Von 635.
Berindei, Dan 2859.
Berza, Mihai 130, 131, 132, 286, 1523, 1524, 1546, 2427.
Beyrer, Arthur 2154.
Beza, M. 768.
Bezviconi, G. G. 60, 321, 402, 1880, 3300, 3301.
Bhose, Amita 931.
Bianu, Ioan 545, 2580, 3279.
Bichis, Rodica 2729.
Bileţchii, N. 2860.
Bilgin, Salih 867.
Bistriţeanu, Al. 2428, 2429.
Bitay, Ilona 133.
Bîlbă, Corneliu 769, 1678.

Bîrlea, O. 2770.
Bîrsan, Cristina 265, 930, 1320, 1321, 1322, 1466, 1822, 1823, 1824, 1953, 1954, 2597, 2598.
Blaga, Dorli 1679, 1683.
Blaga, Lucian 932, 933, 1093, 1679, 1680, 1681, 1682, 1683, 2861.
Blanovschii, A. 3798.
Bloch, Vladimir 3715.
Boatcă, Silvestru 205, 2477.
Bobână, Gheorghe 1684, 1685, 2862, 2863, 3227, 3228, 3504, 3524, 3694.
Boboc, Alexandru 1686, 1687, 1688.
Boca Bordei, Ramona, 2864.
Bochmann, Klaus 41, 156, 187, 404, 423, 1356, 1360, 1569, 1701, 1781, 1945, 1959, 2112, 2129, 2155, 2156, 2599, 2648, 2652, 2682, 3159, 3618, 3786, 3818,
Bocşan, Nicolae 2600.
Bodogae, Teodor 705, 1276, 1955, 1956, 1986.
Bogaci, Gh. 1323, 2865, 2866.
Bogdan, I. 545, 687.
Bogdan, Emanuel R. 3.
Bogdan, Ştefan 1487.
Bogdan-Duica, G. 666.
Bogrea, V. 217, 411, 1825, 3147
Boia, Lucian 2601, 2867, 2868.
Boiangiu, Maria 758.
Boicu, Leonid 340.
Boldişor, Veronica, 2869.
Boldur-Lăţescu, T. 1060, 1100.
Boldur, A. 134, 341, 636, 1048.
Bonacker, W. 1881.
Borănescu-Lahovary, C. 403.
Bordeianu, Mihai 1324, 2602.
Born, Robert 404.
Boroianu, C. 2157.
Borşa, A. 694, 1071.
Borş, Lucia 3778, 3779, 3780.
Borşci, A. 1101.
Boss, V. 3301.
Botez, Alice 1413, 1414.
Botez, Aurel 79.
Botez, Liliana 667, 1826, 2430, 2478.
Botez, Mihai P. 1882.
Botezat, Samuel 704.
Botezatu, G. 2431.
Botta, Dan 1689.
Boureanu, Radu 2603.
Bourquignon, d'Anville, 1883.
Boz, Lucian 2062.
Bratin, Jack 2479.
Bratu, Savin 2604.
Brătescu, G. 2065.
Brătianu, Gheorghe I. 287, 405.
Brătuleanu, Liviu 266.
Brâncuşi, Grigore 934.
Brîncuşi, Petre 2480, 2481.
Brînză, Iulia 3302, 3840.
Breban, V. 2158.
Breazul, George 2482, 2483.
Brezeanu, Andrei 4, 2159, 2605, 2753.
Brucker, Johanna 135.
Bucur, Marin 2160.
Bucuţa, Emanoil 2870.
Bulat, T. G. 491, 1884.
Bulborea, Ion 1525.
Bulgăr, Gheorghe 637, 638, 2161, 2162, 2163, 2280, 2392, 2871.
Burada, Teodor T. 847, 870, 878, 2484, 2485, 2486, 2487, 2488, 2872, 3148.
Burcă, Gh. 1957.
Burileanu, H. 3841.
Busuioceanu, Alexandru 2164.
Buta, N. 439.
Buţureanu, V. 3842.
Buzatu, Constanţa 2760.
Buzatu, Gh. 1752, 1968, 2672.
Buzilă, S. 2754.
Buznea, Ovidia Babu 1237.
Buzuleanu, V. 2048.
Byck, J. 1488.
Caldare, Dimitrie 1783.
Calestru, Vasile 342, 343.
Călinescu, George 772, 1093, 1690, 2172, 3229, 3303.
Callieres, Francois Deallieres 3505.

Callimachi, Scarlat 136, 3715.
Calotescu-Neicu, A. C. 3599.
Crevedia, N. 3599.
Camariano, Nestor 623, 1885.
Camariano-Cioran, Ariadna 61, 623.
Câmpeanu, Ilieş 1193, 2381, 2879.
Candrea, I. A. 2432.
Cândea, Virgil 678, 686, 692, 693, 695, 697, 700, 704, 709, 713, 753, 754, 755, 757, 758, 760, 773, 774, 775, 776, 777, 778, 829, 909, 923, 1007, 1039, 1040, 1046, 1193, 1196, 1214, 1217, 1233, 1260, 1308, 1325, 1326, 1327, 1328, 1329, 1330, 1331, 1332, 1333, 1334, 1335, 1336, 1337, 1338, 1377, 1389, 1390, 1393, 1416, 1489, 1527, 1691, 1692, 1693, 1824, 1830, 1831, 1832, 1833, 1834, 1835, 2081, 2082, 2174, 2608, 2609, 2610, 2611, 2612, 2613, 2755, 2880, 3150, 3151, 3152, 3153, 3242, 3304, 3817.
Cantacuzino, Constantin 621.
Cantacuzino, Ion Mihai 1526, 2049.
Cantacuzino, Mihai 5.
Capcelea, V. 1694.
Caproşu, Ioan 15, 106, 554, 559.
Căpuşan, M. 2878.
Caracostea, D. 2165, 2433.
Caradja, Constantin I. 65, 2663, 3716, 3737.
Caragiale, Matei 29.
Caraman, Petru 2434, 2435.
Caranfil, Tudor 3816.
Carataşu, Mihail 547, 690, 697, 709, 712, 1026, 1214, 1217.
Cardaş, Gh. 139, 771, 2166, 2581.
Carra, Jean Louis, 9, 10.
Cârstea, C. 3230.
Cartianu, Ana 935.
Cartojan, Laetiţia 2167, 2436.
Cartojan, Nicolae 2168, 2169, 2170.
Carussy, Al. 2606.
Castellan, L. A. 1829.
Caşu, Igor 2768, 3655.
Catargiu, Virgil 1695.
Cazacu, Boris 2171, 2356, 2357.
Cazacu, Matei 406, 2130, 2876.
Cazacu, N. 344.
Cazan, Gh. 1696, 1697, 2607, 2877.
Ceaicovschi, Gleb 2882.
Ceauşu, M. 3843.
Celâşev, Boris 1698.
Cemîrtan, C. 2175.
Cernenchi, E. 102.
Cernovodeanu, Paul 11, 66, 103, 140, 141, 142, 267, 407, 547, 678, 679, 680. 682, 683, 686, 690, 691, 696, 697, 704, 705, 706, 709, 711, 712, 713, 714, 715, 716, 1026, 1028, 1213, 1214, 1215, 1216, 1217, 1302, 1339, 1345, 1351, 1386, 1836, 1886, 1887, 1888, 2614, 2615, 2616, 3761, 3762.
Cervescu, V. 124, 143.
Ceterchi, Ioan 2011.
Charon, Al. 2756.
Cheresteşiu, Victor 408, 3154.
Chiorean, Ioan 548, 2617.
Chiorescu, Iurie 289.
Chiriac, Vlad 719, 1837, 1838.
Chiroşco, V. P. 2437.
Chirtoagă, Ion 1528, 1529, 1530.
Chiţescu, N. 1958.
Chiţimia, I. C. 2176, 2438, 2618, 2881.
Chivu, Gheorghe 2177.
Ciachir, Nicolae 409, 410, 1531, 2083, 2619.
Cimpoi, Mihai 2178, 2217, 2582, 3155.
Çobanoğlu, Özdemir 1307, 1309, 1310, 1313, 1314.
Ciobanu, Gheorghe 2490, 2491.
Ciobanu, Fulvia 2179.
Ciobanu, Inga 2207.
Ciobanu, Lazăr 912, 936, 2180, 2181, 2887, 2888.

Ciobanu, Nicolae 2889.
Ciobanu, Radu-Ştefan 144.
Ciobanu, Ştefan 145, 411, 412, 543, 639, 709, 722, 2182, 2492.
Ciobanu, Tudor 67.
Ciobanu, Valeriu 2183, 3630.
Ciobanu, Veniamin 288.
Ciocanu, Ion 937, 1102, 1699, 2890, 2891.
Ciocanu, Vasile 2620.
Ciocoiţei, Mihaela Elena 1103, 2621.
Cioculescu, Şerban 146, 147, 214, 1197, 1700, 2173, 2184, 2185, 2186, 2187, 2892, 2893, 2894, 2895.
Ciofu, Valentin 3717.
Ciopraga, Constantin 1198, 2896, 2897.
Ciorănescu, A. 3231.
Cioranesco, George 413, 1839, 1889, 3718, 3719, 3720.
Ciorba, Valeriu 2205, 2206.
Ciortea, Iacob 2493.
Ciortea, Marcela 779, 1701, 1959, 2188.
Cipariu, T. 780, 781.
Cireş, Lucia 2760.
Cirimpei, Victor 1532, 2439, 2440, 2883, 2884, 2885, 2886.
Ciubucciu, Vlad 12.
Ciuchindel, C. 938.
Ciulbea, Gh. 1533.
Ciubotaru, Maria 1890.
Ciurdariu, M. 148, 290, 1702.
Ciurea, D. 1534.
Ciutacu, Ionuţ 1993.
Cizek, Alexandru, 940.
Cîmpineanu-Cantemir, I. 13.
Cliveti, Gheorghe 2673, 3638, 3741.
Cocârlă, Pavel 414, 1535.
Codreanca, L. 3798.
Codrescu, Al. 29.
Codrescu, Iancu M. 1490.
Cojocaru, Teodor 322.
Colac, Tudor 1104, 2050.
Coldea, Mihaela 1153.
Coloşenco, Mircea 920.
Coman, Ion 1536.
Coman, Gheuţă 2898.
Comişel, Emilia 2441, 2442.
Comnen-Ipsilanti, Atanasie 549.
Condrea, Irina 943.
Conea, Ion 1891.
Constantin, Gheorghe Ion 668, 669, 670, 1340.
Constantinescu, Ioana 1078.
Constantinescu, Miron 149, 2025, 2026.
Constantinescu, Viorica S. 941, 2899.
Constantinescu-Iaşi, P. 415, 416, 417, 2900.
Constantinescu-Râmniceanu, G. 942.
Constantiniu, Florin 291, 292.
Constantinov, Valentin 293.
Contrea, Florin 2189.
Corbea, Andrei 1357, 2671.
Corbu, Adrian 3721.
Corbu, Haralambie 1703, 1704, 2084, 2190, 2191, 3305, 3306, 3307, 3308, 3309, 3652.
Corfus, Ilie 69.
Cormoş 2902.
Corlateanu, Nicolae G. 2192, 2193.
Cornea, Paul 2194, 3608, 3611.
Corneanu, Gh. 2901.
Coroban, Aurel 1705.
Coroban, Vasile 150, 151, 944, 1105, 1084, 2195, 2196, 2197, 2198, 2199, 2200, 2622.
Corugă, Matei 1238.
Cosma, Anton 2201.
Cosma Gheorghe 3722.
Cosma, Octavian Lazăr 2494, 3310.
Cosma, Viorel 681, 945, 2486, 2495, 2496, 2497, 2498, 2499, 2500, 2501, 2502, 2503, 2504, 2505, 2506, 2507, 2508, 2509, 2510, 2511, 2512, 2513, 2514, 2623, 2624, 2757, 2758, 2759, 2909.
Cosoveanu, Gabriel 1559.

Costaş, Natalia 3818.
Costăchescu, M. 203, 551, 2290.
Costenco, Nicolai 1080.
Costin, Nicolae 622.
Coteanu, I. 2203.
Coteanu, L. 2202.
Cotelnic, F. 3304.
Coval, D. V. 2085, 2086.
Cozmei, Mihai 2515.
Cozmulici, Alisa 946, 2205, 2206, 2207.
Crăciun, Corneliu 1537.
Crăciun, Timofei 1987, 2816.
Crăciun, Victor 2208.
Crevedia, N. 3599.
Creţu, Bogdan 947.
Creţu, Romeo 2516.
Creţu, Stănuţa 2760.
Creţulescu, Ioana 1706, 1988.
Cristei, Tamara 2910.
Cristian, V. 1538, 1539, 1752, 1968, 2672, 2911, 2912.
Crişan, Carmen 789.
Crişan, Constantin 2208.
Cronţ, Gh. 2913.
Cselényi, Béla 694, 1076, 2914.
Cubleşan, Constantin, 2915.
Cucerova, E. A. 2209.
Cucu, Ştefan 2210.
Cujbă, Sergiu Victor 3781.
Cunescu, Gheorghe 1106.
Curticăpeanu, Doina 782, 783, 948, 949, 950, 951, 952, 953, 1423, 1707, 2211, 2761, 2762, 2653, 2654.
Cuşcă, Valentin 887.
Cuza, Constantin 2917, 3782.
Cuzuioc, L. S. 345.
Cvasnîi Catanescu, Maria 2212.
D'anville, J. B. 1892.
Dabija, Nicolae 268, 269, 418, 756, 1708, 3783, 3784, 3785.
Daicoviciu, Constantin 149.
Dan, Nasta 3788.
Dan, Pavel 2027.
Dan, Theodor Th. 2919.
Danilescu, Ion 3207.
Dapontès, Constantin 3631.
David, P. I. 419, 492, 1540.
Dârul, M. D. 420.
Decei, Aurel 270, 1341, 1840.
Demény, L. 323, 687, 1239, 1240, 2583, 2584, 2920, 2921.
Demény Lidia A. 1240.
Demetrescu, Dragomir 105.
Denize, Eugen 1893, 1894.
Densuşianu, Aron 2213.
Densuşianu, Ovid 784, 2214, 2215.
Dergaci, Nicolae 493, 2625, 2626, 3846.
Desgraves, Louis 3632.
Diaconescu, Emil 1241, 2087, 2922.
Diaconescu, M. 154.
Diaconu, Ioan I. 955.
Dima, Alexandru 2923.
Dimitrescu, Florica 2216.
Dimitriu, D. 1506
Dimitriu, I. G. 3282.
Dinescu, Viorica 1841.
Dinulescu, C. 1541, 2932.
Djuvara, Neagu 1342, 1542, 1713, 1714.
Dmitriev, P. 2933.
Doboş, Aurel 2627.
Dobre, Aneta 1436, 2322, 3214, 3239, 3249, 3775, 3776, 3780, 3786, 3794, 3799, 3800.
Dobre, Alexandru 2934.
Dobre, Gheorghe 2028, 2628.
Dobrişan, Nicolae 1842.
Docan, Nicolae 70.
Dodiţă, G. V. 678, 752, 2218.
Dodon, E. G. 1108, 2444.
Dodu Bălan, Ion 1430.
Dogaru, Maria 3772.
Dolgan, Mihail 956.
Dolgorukov, P. 3283.
Donici, A. 3576, 3580, 3601, 3606, 3609, 3610.
Dragnea, Radu 1715.

Dragnev, Demir 107, 421, 1394, 2088, 2768, 3167. 3655.
Dragoş, Clara Liliana 1492.
Drăgan, Mihai 2936.
Drăganu, N. 786.
Drăghici, Manolachi 294.
Drăgoi, Gabriela 2760.
Dron, Ion 850.
Druţă, Ion 3786.
Dulciu, Dan Toma 684, 1417.
Dumbrava, Maria 3819.
Dumbrava, Vasile 41, 156, 187, 404, 1356, 1360, 1569, 1701, 1781, 1945, 1959, 2112, 2129, 2156, 2648, 2652, 2682, 3159, 3618, 3787, 3819.
Dumbrăveanu, Andrei 2937.
Dumistrăcel, Stelian 2220.
Dumitrescu, Dinu 1343.
Dumitraşcu, Marius 2219.
Dumitrescu, Gh. 1418.
Dumitrescu, Petre 1716, 2630, 2631.
Dumitrescu, S.-C. 157, 158.
Dumitrescu-Buşuleanga, Zoe 2517, 2518, 2632, 2633, 2634, 3168.
Dumitrescu-Codreanu, Lucia 1717.
Dumitrescu, Suzana-Carmen 74, 732, 986, 996, 1425, 1430, 1438, 1439, 1739, 1785, 1819, 2074, 2104, 2150, 2159, 2187, 2319, 2332.
Dumitriu, Dana 159.
Dumitru, Maria-Luiza 1043.
Dumitru, Nicu 2939.
Dunăreanu, Ion D. 2940, 2941.
Duţu, Alexandru 679, 680, 682, 683, 686, 690, 691, 697, 704, 705, 706, 713, 714, 715, 716, 727, 757, 787, 911, 957, 1109, 1302, 1339, 1344, 1345, 1351, 1545, 1844, 1845, 2089, 2090, 2091, 2221, 2222, 2223, 2635, 2636, 2637, 2638, 2639, 2640, 2641.
Duzinchevici, D. 3311.
Duzinchevici, Gheorghe 71.
Dvoicenko-Markov, D. 422.
Dvoracek, Maria 1994.
Edroiu, N. 2942.
Ehrhard, M. 3506, 3507, 3523.
Ejov, N. N. 2051
Elian, Alexandru 1546.
Emilian, M. 3788.
Ene, Virgiliu 2225.
Eremia, Ion 423, 590, 728, 1547.
Ermuratski, V. N. 160, 1718, 1719, 1720, 2816.
Esinencu, Nicolae 3789.
Eşanu, Andrei 14, 16, 17, 22, 72, 94, 115, 116, 161, 162, 295, 296, 297, 298, 324, 346, 369, 421, 424, 425, 453, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 694, 702, 729, 788, 1090, 1092, 1110, 1111, 1112, 1113, 1114, 1115, 1477, 1493, 1548, 1549, 1684, 1703, 1704, 1895, 1896, 1897, 2007, 2084, 2093, 2094, 2190, 2440, 2529, 2585, 2586, 2643, 2644, 2645, 2646, 2647, 3208, 3228, 3309, 3504, 3524, 3729, 3758, 3760, 3854.
Eşanu, Valentina 16, 17, 72, 161, 297, 298, 324, 346, 425, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 694, 702, 729, 1090, 1092, 1110, 1113, 1115, 1493, 1549, 195, 1896, 1897, 2093, 2094, 2585, 2586, 2647, 3208, 3729.
Evans, R. J. M. 3633, 3634.
Fassel, Horst 2943.
Fayyolle, F. 2943.
Fedorenco, Victoria 502, 3790.
Feodorov, Ioana 678, 760, 789, 790, 791, 1337.
Felea, Alina 730.
Ferenţ, Iosif 1960.
Fetiş, Fr. J. 2780.
Filimon, Liviu V. 1989.
Filip, Gh. 1712.
Filip, Tănase 2226.

Filipaşcu, Alexandru 958, 2052.
Firan, Florea 1507.
Firmin-Didot, Ambroise 3730.
Firu, I. 1669, 1721.
Floca, I. 1995.
Florea, V. 503, 3234.
Florea-Rarişte, D. 163, 214, 1116.
Florescu, Florea Bobu 1117, 2446.
Floru, I. S. 2781.
Fluturel, Vasile 2944.
Fochi, Adrian 2447.
Focseneanu, I. 325, 687.
Fomin, Serghei 2945, 3731, 3763.
Fonton, Charles 874.
Fotino, Dionisiu 299.
Frimu, A. M. 3851.
Frisch, Helmuth 2227.
Frunză, M. 2228, 2946.
Frunze, V. 2459.
Fugariu, Florea 1253.
Gabor, Gabriela 2947.
Gáldi, Ladislau 2229, 2230.
Gall, Ernö 2026.
Gane, C. 47, 507.
Gane, Emil 3235.
Gaster, M. 792, 2231.
Gatti, Giudo 2782.
Gavrilă, Dana 2138.
Găzdaru, D. 411.
G. B. 731.
Geleleţu, Mihai 2232.
Georgescu, Ioan, 713, 1388, 1395.
Georgescu, N. 164, 3238.
Georgescu, Ştefan 165.
Georgescu, Valentin Al. 1029, 1037, 1722, 1723, 1996, 2029.
Georgescu, Vlad 2098.
Georgescu-Ionescu, Elena 3715.
Gerber, Ernst Ludwig 2783.
Ghenadie, al Râmnicului 3237, 3238.
Gheorghe, Gh. 588.
Gheorghiu, Mihnea 166, 2095, 2096, 2097, 3792, 3793, 3820, 3821, 3822.
Gheorghiţă, Ilie 2587, 2588.
Gheorghiţă, Ion 3791.
Gherghel, Valeriu 1724.
Gherman, Alin-Mihai 959, 2648.
Ghermani, Dionisie 2784.
Gheţie, Ion 1118, 2233, 2234.
Ghibănescu, Gheorghe 18, 19, 20, 64, 300, 303, 2062, 2347.
Ghibu, Octavian 793.
Ghideanu, Tudor 843, 1725, 1726, 3169.
Ghilaş, Victor 505, 506, 1119, 2519, 2520, 2521, 2522, 2523, 2524, 2525, 2526, 2528, 2529, 2948.
Ghilescu, Gh. 1997.
Ghimpescu, Spinu 1120.
Ghircoiasiu, Romeo 2449, 2530, 2531, 2532.
Ghişe, Dumitru
Ghiţă, S. 1710.
Giosu, Ştefan 1468, 2235, 2236, 2237, 2238, 2239, 2240, 2241, 2250.
Giurescu, Constantin C. 21, 73, 74, 167, 168, 169, 560, 1121, 1122, 1192, 1199, 1495, 2649, 2949.
Giurescu, Dinu C. 168.
Gînju, Traian 2950.
Goci, Aureliu 919, 2242.
Gostar, Nicolae 1550.
Gogoneaţă, Nicolae 577, 714, 1406, 1710, 1727, 1728.
Gonţa, Al. A. 170.
Gonţa, Gheorghe 1998, 2951.
Gorbatovschi, Maria 561.
Gore, Gh. 171.
Gorciu, G. I. 1123, 1898.
Gorovei, A. 2451.
Gorovei, Ştefan S. 22, 23, 24, 75, 172, 427, 698, 1124, 1419, 3764.
Grama, Dumitru 1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008.
Granin, Daniil 3794.
Grasshoff, Helmut 504, 507, 508, 3312, 3313, 3314, 3635.

Grati, Aliona 2207.
Graur, Al. 2952.
Greceanu, Radu 624.
Grecescu, Const. 631.
Gregorian, Mihail 621, 631.
Grigor, Viorica 2533.
Grigoraş, Em. C. 836, 844, 902, 922, 960, 1242, 1421, 1422, 1432, 1496, 1729, 1730, 1733, 1961, 2062, 2243, 2244, 2245, 2650, 2954, 3636.
Grigoraş, N. 25, 1551, 2953, 3170.
Grosu, Aneta 428.
Grozea, Lucian 845, 1731.
Gugu, Elena 2955.
Guasco, Octavien de 3239, 3240, 3284, 3567.
Guboglu, Mihail 1346, 1847, 1848, 2452.
Gulian, C. I. 1071, 1079, 1081, 1125, 1427, 1732, 2956, 2957.
Guţu, Gheorghe, 1078.
Habenicht, Gottfried 2534.
Hadârcă, Ion 2246.
Haidarlî, Dan 76, 271, 301.
Haleş, Nelu-Alexandru 671.
Halichias, Ana-Cristina 1043.
Hammer-Purgstall, Josif von 1347, 1348, 2651.
Hămuraru, Filimon 850.
Handrabura, L. 2453.
Haneş, Petru V. 1243, 1349, 1350, 2247, 2248, 2249, 2250, 2251.
Haneş, Vasile V. 2335.
Hanţa, Alexandru 2252, 2253.
Harea, Mihail 509, 1899, 3242, 3316, 3637.
Harea, Vasile 173, 174, 175, 176, 509, 708, 1553, 1554, 1555, 1899, 2254, 2255, 2256, 3242, 3243, 3315, 3316, 3637.
Haşdeu, Alex. 1733.
Haşdeu, B. P. 750, 794, 1126.
Haţegan, Ion 272.
Haupt, Gh. 691, 1038.
Hâjdeu, B. Petriceicu 785.
Hâncu, Andrei 1127, 2454.
Hâncu, Cristina 1552.
Hâncu, T. 850.
Heitmann, Klaus 2652.
Herbst, C. 1901.
Herold, Christian 706, 1295, 1296.
Hilt, V. 1902, 2099.
Hodosiu, Iosif 694, 706, 1300, 1301.
Hoff, H. 3317.
Hoffman, P. 1128.
Holban, Maria 326, 687, 1078, 1129, 1130.
Holban, T. 347.
Horhoianu, Petre 1962.
Hropotinschi, Andrei 1437, 2257, 3697, 3796.
Hughes, Lindsey 3477.
Husar, Al. 177.
Iancu, M. 1903, 1922.
Ianoşi, Ion 1734.
Ifrimescu, Radu 2958.
Iftimi, Sorin 3765, 3854, 3855.
Iftimovici, Radu 2053.
Iliescu, Ion 2100, 2101, 2102.
Iliescu, Victor 1735.
Ilieş, Aurora 795.
Ilinski, Ivan 642, 643, 690, 696.
I. M. K. 1490.
Inalcik, Halil 678, 679, 680, 682, 683, 686, 690, 691, 704, 705, 706, 713, 714, 715, 1302, 1339, 1351, 2657.
Ioan, Petru 796, 2959.
Ionaşcu, I. 588.
Ionaşcu, Viorica 2031.
Ionescu, Anca Irina 713, 1390, 1391, 1393, 1396, 1397, 1398, 1964, 2258, 2259, 2653,
Ionescu, Christian 2787.
Ionescu, Cornel Mihai 791, 961, 1469, 1736, 1737, 1738, 2960.
Ionescu, Elena 563.
Ionescu, Ion 2456.
Ionescu, Stefan 302.

Ionescu, Virgil 1556.
Ionescu-Gulian, C. 1739.
Ionescu-Ruxăndoiu, Liliana 2260.
Ionişă, Gheorghe 327.
Iordan, A. 3243.
Iordan, Iorgu 217, 627, 1098, 2261, 2262, 2788, 3145.
Iorga, M. 1418.
Iorga, Nicolae 26, 77, 108, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 203, 303, 348, 349, 411, 429, 430, 439, 510, 564, 565, 696, 732, 1188, 1189, 1190, 1218, 1244, 1298, 1352, 1353, 1438, 1557, 2050, 2178, 2263, 2264, 2265, 2264, 2265, 2266, 2290, 3171, 3172, 3173, 3174, 3507, 3732, 3733, 3734, 3735, 3860, 3861-
Iorga, Liliana N. 1190.
Iorgulescu, Anca 2267.
Iosipescu, Sergiu 27.
Ioţa, V. 2032.
Ioviţă, Vlad 3823.
Irimia, Mihaela 2659.
Irmscher, Johannes 1354.
Isac, Virginia 566.
Iscru, Gheorghe D. 186.
Istrate, Gavril 2271.
Istrate, Ion 962, 2272, 2273.
Istrati, Corneliu 68, 104, 550.
Istru, B. 2961.
Ivan, Ioan 1131.
Ivănescu, George 1740, 1741, 2274.
Ivanov, Igor 1487.
Ivanov, Leonte 3209, 3210, 3213, 3281.
Ivasiuc, Alexandru 2963.
Ivaşcu, George 2660, 2661, 2962.
Joiţa, Monica1558, 1559, 2662, 3736.
Joltea, A. 3176.
Joncquières, M. de 706, 1281, 1282, 1283, 1284, 1285, 1286, 1287, 1288, 1289, 1290, 1291, 1292, 1293, 1294.
Jones, W. Sir 1355.
Juc, Victor 188, 1742.
Junghietu, Efim 2964, 2965.
Kellog, F. 2664.
Kidel, Al. 431, 511, 1132, 2665, 3211, 3273, 3793.
Kevin, L. 2659.
Kogălniceanu, Mihail 625, 632, 1219.
Köllö, Károly 694, 1076, 1133, 2666, 3177.
Korolevski, Svetlana 451, 622, 677, 719, 734, 783, 937, 947, 956, 959, 988, 989, 997, 1014, 1104, 1338, 1532, 1594, 1623, 1748, 1781, 1838, 1895, 2217, 2275, 2372, 2385, 2620, 3160, 3826.
Koutna, M. 3919.
Kreuter, Peter Mario 2790.
Kroner, Michael 3178.
Kulacova, L. 3244, 3604.
Kurat, Akdes Nimet 350, 351, 562, 644.
Kvasil, B. 2797.
Lari, Leonida 3795.
Lascu, Nicolae 672.
Lăudat, I. D. 189, 190, 198, 352, 735, 963, 1245, 1497, 1498, 1499, 1560, 1561, 1849, 1850, 2103, 2276, 2277, 2278, 2279, 2668, 2669, 2966, 2967, 3180, 3181, 3182, 3183, 3862.
Lazăr, Alex 1134.
Lazăr, Liudmila 1562.
Lazăr, Teofil 1743.
Lazăr, Valeriu 3179.
Lazea, Alvina 547, 690, 697, 709, 712, 1026, 1214, 1217.
Lazea, Emil 697, 709, 712, 1213, 1214, 1216, 1217.
Lăptoiu, N. 3738.
Lăzărescu, Radu 693, 1082.
Lecca, Octav-George 28, 29.
Leger, L. 3660.
Legrand, E. 2670, 3631.
Leibniz, G. W. 1744.
Lemny, Stefan 78, 191, 736, 798, 875, 888, 964, 1135, 1356, 1357, 1358, 2671, 2672, 2673, 3212, 3245, 3616, 3638.
Leonte, Liviu 2274.
Lepşi, D. 1905.
Lepşi, Iosif 1906.
Leşcu, Anatol 109, 110.
Levit, Efim 1563.
Lipcan, M. I. 965.
Lister, R. 1907.
Liu, Nicolae 567, 2674, 2675.
LN., A. 966.
Locusteanu, N. 679, 836.
Loghin, Constantin 2281.
Lotreanu, Ion 1136, 1745, 2968.
Lozinsky, G. 3508, 3509, 3639.
Lozovan, E. 192, 328, 353, 432, 433, 690, 691, 714, 719, 721, 1030, 1031, 1407, 1408, 1746.
Lovinescu, Vasile 48.
Luburici, Momcilo 2676.
Lungu, Ion 967, 1747, 3824.
Lungu, Magdalena 1908.
Lungu, V. 1564.
Lupan, Andrei 968.
Lupan, Ştefan 1748.
Lupaş, Ioan 30, 1564, 2282.
Lupchian, Gabriela 2535.
Lupu, Emil 79.
Macrea, Dimitrie 2283, 2969.
Madan, Gheorghe 737, 1138, 1139, 1359, 1399, 2970, 2971, 3796, 3797.
Maftei, A. 1506.
Maftei, Ionel 1500.
Majewski, M. 1733.
Maicov, L. N. 3213, 3214.
Maliţa, Mircea 1830, 2677.
Manea, Teodora 889.
Maner, Hans-Christian 1360, 2678.
Maniu, Leonida 175, 509, 1140, 2256, 3637.
Manolescu, Nicolae 969, 970, 2130.
Manolescu, Oana 3184.
Manu, Emil 1501, 2972, 2973.
Manu, Ion Sava 1852.
Marcea, Pompiliu 1141.
Marcu, Alessandro 2798.
Marcu, L. P. 2009.
Marcu, Mihaela 2267.
Mardare, M. 1142.
Mareş, D. 2054.
Marin, Constantin 799, 800.
Marin-Curticapeanu, V. 2285.
Marin, Dumitru 2974.
Marin, V. 678, 752.
Marinescu-Himu, Maria 754, 755,
Marinescu, F. 15, 80, 106, 559.
Marinescu, Iul. 329.
Marinescu, Paul-Claudiu 1853.
Markov, Walter 434.
Marta, Mihai 2130.
Matcovschii, Alexandrina 2679, 2680, 3798.
Matei, Al. 553, 2681.
Matei, Ion 273, 1854.
Matei, Valeriu 193.
Matei-Săvulescu, Aura 1749.
Matvei, Valeria 194.
Maxim, Ion 971.
Maxim, Mihai 195, 568, 569, 570, 651, 706, 1361, 1567, 2034, 2799.
Mazilu, Dan Horia 196, 305, 306, 435, 738, 801, 802, 803, 804, 919, 922, 972, 973, 1246, 1432, 1566, 1855, 1909, 2010, 2104, 2105, 2169, 2182, 2286, 2800.
Mavrocordato, Al. G. 304, 356.
Măciucă, Constantin 197, 198, 1072, 1073, 1074, 1075, 1137, 1427, 2975.
Mănescu, Ioan N. 3766.
Mănescu, Jean-Nicolas 3768.
Mănucă, Constantin 200.
Mărgineanu, Ion 330.
Mâciu, Mircea 1568.
Mânăscurtă, Ion 1811, 2976.
Mârza, Iacob 2682.
Mârza, Radu 739.
Mehmet, Mustafa A. 357, 626.
Melchisedec, Ştefan 81.

Mesut, Gemil 2489.
Meurs, Wilhelmus Petrus van 201, 1569
Micu, Dumitru 2130, 2287.
Micu, Samuil 1570.
Miereanu, Costin 2549.
Mihail, Paul 436, 805.
Mihail, Zamfira 2288.
Mihalache, Andi 3864.
Mihăescu, Ion 2232.
Mihăilă, Gheorghe 202, 1362, 3246, 3320.
Mihăileanu, Iulia 31, 512.
Mihăilescu, Dan 975.
Mihăilescu, Florin 189, 2130.
Mihăilescu, Gabriel 974.
Mihăilescu, N. Şt. 1486.
Mihăilescu, Vintilă 695, 1078, 1183, 1910, 1911, 1912, 1913, 1914, 2457, 2458, 2683.
Mihălcescu, Constantin 2106.
Mihoc, Vasile 1965.
Mihordea, V. 571, 1571, 2684, 3247.
Milca, Andrei 976, 977.
Millar, A. 1297.
Miller, G. F. 1059, 1064.
Minea, Ilie 32, 83, 84, 85, 203, 439, 673, 1200, 1363, 1750, 2290, 2291.
Miron, Paul 806, 978, 979, 2291.
Mitileneu, M. 589.
Mitru, Nicolae 1400, 1966.
Moceanu, Ovidiu 2803.
Mohov, N. A. 204.
Moisescu, Titus 2292.
Moisil, Fl. 826.
Moldovan, Dragoş 807, 980, 981, 982, 1470, 2293, 2294, 2295, 2296, 2297, 2298.
Moldoveanu, Nicu 2536.
Monnier, J. 2804.
Morăraş, V. 2978.
Morariu, Leca 2299, 2977.
Moraru, Al. 1143, 1967.
Moraru, Mihai 808, 983, 984, 2300.
Motogna, Victor 87.
Mourre, M. 86.
Munteanu, Constantin 2685.
Munteanu, Ion 572, 2055, 2979, 2980.
Munteanu, Ion Alexandru 2979.
Munteanu, M. P. 204, 2981, 2982.
Muraviov, V. 3798.
Murărașu, D. 1227, 1572.
Mureşan, Camil 1573, 1574, 2708.
Murgescu, Bogdan 88, 651.
Murnu, George G. 549, 2301.
Muşat, Maria 205, 1575.
Musicescu, Maria-Ana 3740.
Mutaşcu, Dan 2983.
Muthu, Mircea 985, 1576, 1751, 2302, 2303, 2304, 2305, 2984.
Mylius, C. 3569.
Nandriş, Grigore 688, 721, 2805.
Nanu, Ion Sava 2107, 2985, 2986.
Nardich, G. 3321.
Nasrallan, Joseph 809.
Nasta, Mihai 770.
Nastasiu, Vasile 2987.
Naum, Teodor A. 439.
Nazar, Valeriu 740, 1145, 2686.
Năstase, Dumitru 3769.
Năsturel, Petre Ş. 1144, 3770.
Neamţu, Octavian 1577, 2035.
Neculce, Ion 89, 111, 112, 113, 114, 627, 628, 629, 630.
Nedelcea, Tudor 1146, 3664.
Nedret, Mahmut 1851, 2284.
Negrici, Eugen 810, 2306, 2307.
Negru, Nina 2988.
Negruzzi, C. 206, 207, 208, 694, 1059, 1064, 3248, 3576, 3580, 3600, 3605, 3607, 3610, 3612.
Nemişescu, Ioan 694.
Netea, Vasile 1147, 1148, 1578, 1579, 1580, 1581, 2989.
Netolitzky, F. 1149.
Neumann, V. 1752, 1968.
Nichita, D. 411.
Nichita, Vasile 2036.

Nicodim, patriarhul României 307.
Nicola Ion, 274, 1151.
Nicolae, Florentina 437, 692, 1042, 1043, 1044, 1045, 1047, 1050, 1051, 1915, 2308, 2309, 2310, 2311, 2312, 2313, 2314, 2315, 2316, 2317, 2318, 2687.
Nicolae, O. 1357.
Nicolae-Văleanu, I. 2037.
Nicolaescu, Miron 1089, 3186, 3187.
Nicolau, A. E. 2056.
Nicolau, Petre 1679, 1683.
Nicolescu, Corina 2117.
Nicula, Ioan 1063.
Niculescu, Al. 2319, 2991.
Negrici, Eugen 810, 2306, 2307.
Nelson, J. W. 209.
Nicolescu, Miron 210, 1064.
Niculescu, I. G. 211.
Nijloveanu, Ion 1150, 1582.
Nistor, Ioan I. 3188.
Niţă-Danielescu, Daniel 359.
Niţu, George 2320, 2990.
Noica, Constantin 1093, 1753, 1754, 2321, 2537.
Norocel, Epifanie 1969.
Novac, Anton 2688.
Novicov, N. I. 212, 2322, 3249.
Obreja, Al. 2992.
O'connell, John Morgan 2538, 2539.
Odobescu, Al. 558, 741, 1583.
Odochiciuc, Victor 1755, 2459.
Oişteanu, Andrei 1756.
Olărescu, Dumitru 3825, 3826.
Olosz, Katalin 1152, 2460.
Olteanu, Ştefan 1153.
Onicescu, Octav 2641.
Onu, Liviu 2357.
Oprea, Ioan 1757.
Oprea, N. 2993.
Oprescu, Dan 1758.
Ornea, Zigu 1220.
Oroveanu, Mihai 2011.
Osadcenco, Ion 2689, 2690, 2691, 2692, 3323, 3699.
Ostin, Nicolae 1584, 2057.
Oţetea, N. 213, 286.
Paiu, Constantin 197.
Palade, Vasile 1970.
Panait, Panait I. 33, 275, 302, 438.
Panaitescu, P. P. 34, 203, 214, 215, 308, 331, 411, 439, 440, 685, 742, 905, 906, 910, 911, 916, 986, 987, 1201, 1427, 1586, 1916, 1917, 2108, 2109, 2323, 2324, 2325, 2326.
Panaitescu, Silvia 2109.
Panaitescu, Sc. 1917.
Pană-Oltean, Roxana 2994.
Pandrea, Petre 694, 1070, 1071, 1079, 1081, 1083.
Pantazi, R. 1710.
Pânzari, S. G. 160.
Papacostea, Şerban 103.
Papacostea, Cezar 217, 411.
Papacostea, Victor 216, 309.
Papadopol, Paul I. 2238, 2693.
Papadopol-Calimah, Alexandru 1918.
Papahagi, M. 2762.
Papahagi, V. 573.
Papiu-Ilarian, A. 694, 1061, 1919.
Papoiu, Lizica 513, 3215.
Papu, Edgar 1759, 2995.
Parasca, Pavel 1587.
Paron-Florişteanu, Doina Anca 876.
Pavelescu, Gh. 1760.
Pascaru, Petru 2012.
Pascu, Giorge 217, 218, 411, 674, 1067, 1155, 1156, 1920, 2110, 2694.
Pascu, Ştefan 149, 219, 220, 1588, 1589, 2111.
Paşca, Ştefan 811, 2695.
Patraş, Antonio 988.
Paul, Z. 214.
Paulin, M. 2714.
Pavel, D. 2038.
Pavelescu, Gh. 1760.
Pavelcu, Vasile 882, 1485, 1666, 1670, 1875.

Pavlicencu, Sergiu 989.
Pârâianu, Răzvan 2112.
Pârvulescu, Andrian 2329.
Păcurariu, D. 1585, 2996.
Păltânea, Paul 115, 116.
Pătraşcu, Ion 91.
Păun, Octav 2461, 2997.
Păunescu, Ilie 2998.
Pecican, Ovidiu 990, 2330.
Pekar, Lempereur Alain 3505.
Pelin, Valentina 679, 683, 686, 692, 694, 696, 697, 699, 704, 706, 713, 714.
Percek, A. 2999.
Pérez, Odilas G. 3000.
Perpessicius 214, 2062, 2162, 2327, 2331, 2332, 2462.
Peticel, Viorica-Despina 2540.
Petculescu, Constantin 3189.
Petrescu, Ghenadie 589.
Petrescu, Ioana Em. 991.
Petrescu, Nicolae 2463.
Petrovanu, Magda 2060.
Petroveanu, Mihail 2333.
Petrovici, Emil 2334.
Petrovici, I. 2335.
Peyfuss, Max Demeter 310.
Philippi, Paul 311.
Philippide, Al. 1590.
Picul', Valentin Savvici 3799.
Pienescu, G. 919.
Pippidi, Andrei 130, 312, 332, 333, 760, 1193, 1202, 1471, 1523, 1524, 2113, 2696, 3741.
Pippidi, D. M. 1078, 1157.
Piru, Alexandru 812, 992, 1439, 1690, 1856, 2130, 2172, 2336, 2337, 2338, 2339, 2340, 3003, 3004, 3005.
Piteşteanu, Gherasim 221.
Piţurcă, Aurel 1591.
Platon, Alexandru-Florin 191.
Platon, Gh. 2114.
Platon, Ioan 2013.
Plămădeală, Ana-Maria 3823.
Plămădeală, Antonie 1971.
Ploeşteanu, Grigorie 1158, 1364, 1365, 1366, 1367, 2697, 2698, 2699, 2700, 2701, 2702, 2703, 2704, 2705, 2706, 2707, 2708.
Plugaru, Ştefan 514.
Poghirc, Cicerone 1761, 2341, 2342.
Pogolşa, Lilia 334, 360, 361, 574, 1592.
Pomescu Gilly, A. 1368.
Pomian, Ştefan 1972.
Pontea, Emil 1715.
Pop, E. 1502, 1503.
Pop, Ioan-Aurel 2709.
Popa, Gheorghe 813, 1973.
Popa, Mircea 2710.
Popescu, Adrian N. 2115.
Popescu, Alexandru 2711, 2712, 3006.
Popescu, Ion Mihail 3007.
Popescu, L. 1418.
Popescu, Lorin 3872.
Popescu, Magdalena 1081, 1086.
Popescu, Manuela 2031.
Popescu, Marian 993.
Popescu, Marin Matei 2806.
Popescu, Radu 631.
Popescu-Gogan, Petre 1504.
Popescu-Judeţ, Eugenia 276, 313, 442, 680, 877, 2541, 2542, 2543, 2544, 2545, 2546, 2547,
Popescu-Sireţeanu, Ion 1593.
Popescu-Spineni, I. 1159, 2014.
Popescu-Spineni, Marin 1921.
Popişteanu, C. 3187.
Popovich, N. 994.
Popovici, Ciprian 35.
Popovici, D. 2343, 2548, 2549.
Popovici, I. 1903, 1922.
Popp, V. 814.
Porcescu, Scarlat 1160, 3873.
Porţeanu, Alexandru 3191.
Posescu, Al. 1440.

Poslușnicu, Mihail Gr. 2550, 2551, 2552.
Postolache, Gheorghe 3014.
Poştarencu, Dinu 36, 92, 222, 314, 443, 444, 445, 446, 515, 3008, 3009, 3010, 3011, 3012, 3013, 3324, 3874.
Potlog, Vladimir I. 447, 448, 1594, 1595, 1596, 1597, 1598, 1599, 1600, 3015, 3016, 3017.
Predescu, Lucian 1161, 2344, 3018.
Proca, Maria 225.
Protopopescu, Alexandru 2345, 2346.
Protopopescu, Dragoş 2347, 3019.
Preajbă, S. 3250.
Pseudo-Amiras 632.
Pumnul, Aron 1162, 1249.
Purice, M. P. 995, 2193, 2464.
Puşcariu, Sextil 2348, 2349, 2350.
Rabinovschi, C. 1991.
Radec, Galina 37, 3020.
Radian, Sanda 2351.
Rados, Leonidas 1601.
Radojićić, Djordje Sp. 1923.
Radu, Homer 223, 1762.
Radu, Raisa 223, 815.
Radu, Vasile 224.
Rădulescu, C. 3371.
Rădulescu, I. 1901.
Rădulescu, M. 816, 2352.
Rădulescu, Mihai Sorin 38.
Răileanu, Vitalie 817.
Rămureanu, Ioan 1974.
Rău, Alexe 2716.
Răzeşul, Şerban Al. 315.
Râmbu, Nicolae 1763.
Resmeriţă, Alex 39.
Reşceanu, Ştefan C. 1472, 1975.
Rezachevici, Constantin 40, 93, 94, 95, 1602, 3742.
Ricman, E. 2865.
Roatiş, Florian 2718.
Roman, Ion 3021.
Roman, Toma 3022.
Romanescu, Marcel 2719.
Rotăraşu, Ludmila 974.
Rotaru, Ion 997, 1976.
Rosetti, Al. 996, 2353, 2354, 2355, 2356, 2357, 3023.
Roşca, Ion 1764.
Roşu, Nicolae 3024.
Rotaru, Ion 818, 1428, 2358, 2359, 2360, 2361, 2362, 2363, 2364, 2365.
Rotaru, Rodica 2169.
Rudneanu, Constantin 1977.
Ruffini, Mario 1924, 1925, 2807.
Runcan, Simona 907, 1424.
Russev, Eugen 362, 1718, 2366, 3026, 3027, 3028, 3029, 3030.
Rusnac, Larisa 449, 450, 3031.
Ruseţ, I. 3025.
Russo, D. 576, 2367.
Ruşti, Doina 998,
Rusu, Ioan 1250, 1603.
Rusu Andrei 2169.
Rusu, G. 2015.
Rusu, Vitalie 843, 1725.
Ruzé, Alain 363.
Sacerdoţeanu A. 364, 1604.
Sachelarie, Ovid 2016.
Salvo, Maria de 3477.
Samarian, Pompei Gh. 2058.
Sandu, Ion 225, 1926, 1927, 3193.
Samoşkin, Veaceslav 451.
Sasu, Aurel 2761, 2762.
Sava, Iosif 2517, 2518.
Savu, Al. 1928, 3032.
Sălăvăstru, Constantin 819, 820.
Sălcudeanu, Nicoleta Maria 999.
Săndulescu, A. 2368.
Sărăţeanu, L. 3033.
Săulescu, Gheorghe 704, 3801.
Sâmboteanu, C. I. 335, 3034.
Sângeorzan, Zaharia 2383.
Sbiera, Eduard 226
Sbierea, I. G. 2369.
Scarlat, Mircea 2370.
Scheel, Heinrich Hg. 2721.
Scheleru, Ion 1163, 1505.

Schianu, Octavia 2142.
Schiau, Octavian 1000, 3035, 3036, 3037.
Schifirneţ, Constantin 2371, 2720.
Schuster, Paul 2116.
Sclifos, Valeriu 2372.
Scriban, August 2373.
Secte, R. 3038.
Semionov, I. 3827.
Sever, Alex. 197.
Sficlea, Victor 1929, 1930, 1931, 3039, 3040.
Shiloan, Amnon 2555.
Silihdar, Findîklîlî Mehmed-aga, 646.
Silistratu, N. 3041.
Simionescu, Constantin 227, 1932, 2059, 2722, 3042, 3043.
Simionescu, Cristofor I. 2060.
Simionescu, Ioan 228, 229, 230.
Simionescu, Paul 231, 1607.
Simonescu, Dan 452, 744, 821, 1765, 2117, 2169, 2378, 2808, 3044.
Simota, Algeria 2809.
Sion, George 299, 678, 697, 751, 1212, 1221.
Sion, Ion 96.
Siruni, H. Dj. 279.
Sîrbu, Corneliu 1401.
Sîrbulescu, Marin 2379, 2380.
Skelton, R. A. 1877, 1878.
Sluşanschi, Dan 683, 685, 692, 693, 694, 700, 885, 1046, 1052, 1082, 1091, 1092, 1164, 1193, 1254, 1311, 1331, 1336, 1857, 2210, 2381, 2723.
Smărăndescu, Vasile 2466.
Smirnov, Noe 3045.
Smith, G. S. 1032.
Soare, Dumitru 231.
Socolic, V. P. 335.
Sofronie, V. 2382.
Solcanu, Ion 2467.
Sora, Gh. 3046.
Sorescu, Roxana 1001.
Sorohan, Elvira 822, 914, 1002, 1003, 1004, 1166, 1506, 1766, 1768, 2383, 2384, 2385, 2810, 3047, 3048, 3049, 3050.
Spânu, Vlad, 4, 2753.
Spinei, Victor 579, 647, 2673, 3638, 3741.
Spiridon, Monica 3051.
Stanciu, Valeriu P. 823, 2386.
Spiru, Gr. 3875, 3876.
Stahl, Paul H. 1766, 2386.
Stănciulescu-Bîrda, Alexandru 232, 2118.
Stănel, Ion 2811.
Stănescu, C. 3052.
Stănescu, Eugen 1508, 1608, 1609, 1610, 1611, 1612, 1613, 1614, 1615, 1669, 2119, 3053.
Stănescu, Nichita 1005.
Stefanov, Nicolae 1616, 2120.
Stere, Ernest 1769.
Stici, Ion 3877.
Stoenescu, George Virgil 2037, 3054.
Stoianov, Petr 2556.
Stoïanova, Mikhaïla 1369.
Stoianovici, L. 826.
Stoica, Gheorghe 2039.
Stoica, Valentina 3055.
Stoicanu, Horia 920.
Stoicescu, Nicolae 97, 198, 678, 686, 692, 704, 775, 909, 923, 1006, 1007, 1078, 1233, 1260, 1770, 3743.
Stoide, C. A. 3641.
Stokes, Martin, 879, 880.
Stoleru, Nicolae N. 824.
Stoleru, Victor 2121.
Stourdza, Alexandru A.C. 2724.
Strah, Dimitrie 123, 3503.
Stratulat, Andrei 175, 509, 2256, 3637.
Streinu, V. 890, 891, 892, 893, 894, 895, 896, 2388, 3056.
Stroia, Marian 365, 2130.
Stroia, Marin 3057.
Sturdza, D. A. 589.
Sturdza, D. C. 589.

Surdu, Alexandru 683, 685, 884, 885, 897, 898, 899.
Sürelsan, Ismail Baha 2557.
Suveică, F. 3058.
Svetlicinaia, Larisa 580.
Szemkovici, L.-Şt. 3772.
Szilágyi, J. Maria 3640.
Şandru, D. 2165, 2433.
Şandru, Ion 1926, 1927.
Şăineanu, Lazăr 2374,
Şăvan, Mircea 278.
Şerban, Constantin 366, 581, 582, 583, 648, 649, 1605.
Şerban, George 1165.
Şerban, Olimpia 3059.
Şesan, Milan 1509, 1606, 1771, 2375.
Şiadbei, I. 2376.
Şincai, Gheorghe 1253.
Şlaen, I. 1812.
Şoşa, Elizabeta 1167, 2377.
Ştef, Traian 3060.
Ştefan, Ion 2387.
Ştefănescu, Liviu, 1203.
Ştefănescu, Marin 1772.
Ştefănescu, Ştefan 233, 234, 1255, 1617, 1618, 1619, 1620, 1621, 2813, 3061.
Ştrempel, Gabriel 89, 90, 111, 112, 113, 114, 630, 687, 825, 826, 2725.
Şulea-Firu, Ilie 691.
Tabacu, Ovidiu 1402.
Tabarcea, Cezar 2389.
Tagliavini, Carlo 2798.
Tahsin, Gemil 584, 585, 1370.
Taloş, Ion 3062.
Tanoviceanu, I. 98, 586.
Tappe, E. D. 695, 1181, 1933.
Tănase, Alexandru 745, 2122.
Tănăsescu, Manuela 1008, 2558, 3063.
Tărchilă, Dan 198, 3064, 3744.
Tărnăuceanu, Dorina-Claudia, 1204, 1205, 1206.
Tătaru, Teresia B. 3065.
Tcaci, E. 680, 850, 2559, 2560, 2561, 2562.
Tcaciuc-Albu, Nicolae 2390.
Teodorescu, Al. 2391, 3069.
Teodorescu, D. 1773.
Teodor, Pompiliu 828, 1626, 1627, 1642, 2123, 2124, 2125, 2126, 2726.
Tertecel, Adrian 316, 587, 650, 651, 652, 653, 654.
Theodorescu, Barbu 2263.
Theodorescu, Răzvan 1628.
Tiktin, H. 2393.
Tindal, N. 235, 238, 706, 1280, 1297.
Tocilescu, Grigore G. 236, 591, 641, 685, 704, 713, 746, 1226, 1256, 1427, 2713, 2715, 2727, 2728, 2729, 2730, 3724.
Todericiu, D. 2061.
Toderini, l'Abbe M. 2563.
Todoran, Romulus 2394.
Tofan, Alina 41, 2731.
Toma, Gheorghe 2127.
Toma, Stela 678, 686, 692, 704, 758, 775, 829, 909, 923, 1007, 1009, 1010, 1230, 1231, 1232, 1233, 1257, 1258, 1259, 1260, 1261, 1262, 1263, 1774, 1775, 1776, 1978, 1979, 2174, 2395, 2396, 2397.
Tomescu, Mircea 2732.
Tomescu, Vasile 2564, 2565.
Tomi, Ioan 3075.
Tonu, Lucia 1777.
Toşa, Alexandru 2398.
Toşa-Turdeanu, Ana 1936, 1937, 3066.
Toynbee, A. J. 237, 1629.
Trandafir, Constantin 3067.
Trandafir, Diana 1429.
Trandafireanu, S. 3700.
Trandafoiu, Nicolae 1778.
Trăsnea, Ovidiu 1779.
Trevor-Roper, Hugh 1371, 2733.
Trofin, Liliana 1980.
Truţer, T. 701, 1510.

Tsourkas, Cléobule 1780.
Tufescu, Victor 1168, 1914, 1938.
Tuncel, Bedretin 747, 2566.
Tura, Yaicin 680, 848, 854, 856, 865, 2567.
Turan, Sinan Namik 2568.
Turcu, N. V. 2128.
Turdeanu, Emil 2734.
Turdeanu-Cartojan, Laetiţia 2734.
Turliuc, Cătălin 1781.
Türkkaya, Ataöv 3196.
Ţapoc, Vasile 1782, 1783.
Ţarălungă, Ecaterina 239, 240, 592, 827, 1420, 1622, 1623, 1624, 1625, 1934, 1935, 2735, 3071.
Ţăranu, Ion 3070.
Ţepelea, Gabriel 2280, 2392.
Ţoiu, Constantin 280, 3072, 3073, 3074.
Ţugulschi-Neaga, Rodica 1630.
Ţurcanu, Georgeta 593, 3076.
Ţurcanu, V. 3701, 3702, 3703.
Ţvircun, Victor 241, 242, 243, 281, 369, 453, 454, 516, 594, 1372, 1373, 1511, 1631.
Ulici, Laurenţiu 3077, 3078.
Ungureanu, Alexandru 1939.
Ungureanu, Gh. 370, 595.
Ungureanu, Mihai 3079.
Ureche, Gr. 2736.
Urechea, V. A. 1940.
Uricariul, Axinte 634.
Ursu, Despina 2399.
Ursu, G. 245, 2737.
Ursu, N. A. 244, 1169, 2400, 2401.
Ursu, T. 1264, 1265, 1266, 1267, 1268, 1269, 1270, 1271, 2402, 2403, 2404, 3080.
Ursu Naniu, Rodica 2129.
Ustian, Ion 2040, 2041.
Yekta, Raouf 680, 2571, 2572, 2573.
Yönetken, Halil Bedîi 2574, 2575.
Yöre, Seyt, 2576.
Vaida, Mireca 1011, 1012.
Vaida, Petru 246, 675, 830, 1632, 1633, 1718, 1784, 1785, 1786, 1787, 1788, 1789, 2130, 2131, 2132, 2148, 3081, 3082.
Vaillan, L. B. C. 2062, 2063, 3083.
Vancea, Zeno 2569.
Varta, Ion 596.
Varticean, I. C. 686, 904, 908, 1013, 1478, 2816.
Vascenco, Victor 42, 43, 44, 45.
Vasile, Vasile 2570, 3084.
Vasilenco, I. 3642, 3704.
Vatamaniuc, Dumitru 336.
Vâlsan, George 1182, 1184, 1185, 1904, 1941, 1942, 1943.
Vârgolici, Teodor 1222, 2405, 3085.
Vârnav, V. 1211.
Vârtosu, E. 1272.
Vătămanu, N. 2064, 2065, 2066.
Vedinaş, Traian 1791.
Velciu, Dumitru 317, 1634, 2406, 2407.
Velculescu, Cătălina 676, 677, 1014, 1015, 1981.
Veliman, Valeriu 597.
Verdeş, Ion 900, 905, 906, 907, 910, 911, 916, 987, 1016, 1017, 1018, 1019, 1424, 1426, 1427, 1992, 3086.
Veress, A. 99.
Vetişan, Vasile 3087, 3088.
Vieru, Zinaida 1944.
Vilan, Alexandru, 1795.
Vintilă, Petru 282.
Vlasova, L. 2933.
Vlădescu, I. 253.
Vlăduţescu, Gh. 831, 1020, 1796, 1797, 1798, 1799.
Vodo-Căpuşan, Maria 1635.
Voiculescu, Marin 2067.
Völkl, Ekkehard 455.
Volphiac-Auger, Catherine 3632.
Voltaire 371.
Vrabie, Gheorghe 2468.
Vranceanski, Sofronie 1391.
Vranoussi, Era 2738.
Vraciu, Marina 3216, 3209, 3213, 3281.

Vrânceanu, Dragoş 3089, 3090.
Vulcănescu, Romulus 2017, 2469.
Waliszewski, K. 372.
Weber, H. 719.
Werner, Ernst 1374.
Wietz, I. K. 1375.
Wright, O. 871, 872.
Xenopol, A. D. 252, 253, 254, 255, 337, 373, 456, 942, 2408.
Zabolotnaia, Lilia 1170.
Zach, Krista 1945.
Zaciu, M. 2762, 2763.
Zacordoneţ, A. 3252.
Zafiu, Rodica 3091.
Zaharia, D. 1376, 3092, 3093, 3094, 3095.
Zaharia, Ion 3745.
Zahariuc, Petronel 15, 46, 106, 559.
Zamfirescu, Dan 1377, 1378, 2109, 2133, 2409, 2739, 2740, 3096, 3097, 3098, 3198.
Zane, G. 832, 833, 834, 2042.
Zavira, G. I. 697.
Zapadov, A. V. 3802, 3803.
Zărnescu, Narcis 2410, 2411.
Zeynep, Sözen 3804.
Ziman, Mihai 1636.
Zotta, Sever 47, 48.
Zsiboli, Bela 3099.
Zub, Alexandru 736, 748, 1637, 1638, 1639, 1640, 1641, 1642, 1643, 1644, 1645, 1800, 2134, 2135, 3100, 3101, 3102, 3103, 3104, 3105, 3106, 3107, 3108, 3199.
Zugrav, Ioan 835.
Zugun, Petru 3109.

Аббасов, А. М. 457.
Агасьева, Н. А. 1479, 2068, 2069.
Аладьин, Е. 375.
Акопян, Э. 3332.
Акулова, А. Е. 3333.
Александренко, В. И. 3253.
Александренко, В. Н. 656, 3267, 3286, 3287, 3294, 3511, 3515, 3584, 3591, 3593.
Александру, Тибериу 2577.
Алексеев, А. И. 517.
Алексеев, М. П. 3334, 3525.
Алешина, Л. Е. 3335.
Амон, И. 655.
Анастасевич, В. Г. 3254.
Ангели, Фёдор 2741.
Андон, Виктор 3828.
Андрианов, П. М. 374.
Андросов, С. О. 3746, 3878.
Антонов, В. В. 458.
Апетри, Д. 2748.
Артамонов, М. Д. 3879.
Афанасьев, А. Н. 3328.
Афанасьев, Э. Л. 3329.
Афанасьева, К. А. 3330.
Афтухович, Т. Е. 3331.
Бабаева, Е. 3336.
Бабий, А. И. 705, 837, 1085, 1277, 1646, 1801, 1802, 1803, 3110.
Бадиу, В. 2413, 3111.
Байбурова, Р. М. 511, 519, 520, 521, 2818.
Балмуш, П. Т. 1171.
Бантыш-Каменский, Д. Н. 2819, 3256, 3338, 3339, 3668, 3747.
Бантыш-Каменский, Н. Н. 49, 599, 681, 690, 722, 724, 1023, 3289, 3337.
Баранова, А. А. 522.
Барков, И. С. 3257.
Бартенев, П. И. 598, 3288, 3585.
Батюшков, К. Н. 256, 3258.
Батюшков, П. Н. 3753, 3805.
Беер, Феофил Сигфрид 599, 681, 690, 722, 724, 1023, 3289, 3337.
Безпятых, Ю. Н. 523, 3615.
Бекетов, П. П. 3748.
Беленький, Г. И. 3441.

Белинский, В. Г. 3340, 3526, 3749.
Белоусова, Е. Ф. 3259, 3260, 3341, 3342, 3343, 3344.
Бергман, В. 375.
Берков, П. Н. 3345, 3346, 3381, 3471, 3602.
Берхгольц, Ф. В. 655.
Благой, Д. Д. 2414, 3347, 3348.
Блудилина, Н. Д. 3290, 3563, 3643.
Бобынэ, Г. Е. 679, 683, 691, 838, 886, 1036, 1804, 3527, 3528.
Богословский, М. М. 1946.
Болдырев, Н. Ф. 52, 3261, 3264, 3529.
Большухина, Н. П. 3349, 3350.
Борецкий-Бергфельд, Н. 318.
Боровиков, Л. 3112.
Борщ, А. Т. 2415, 2416.
Боцу, Павел 3113.
Бражук, В. П. 1172.
Браиловский, С. Ю. 3351.
Брикнер, А. Г. 376.
Брокгауз, Ф. А. 1836, 3687.
Буранок, О. М. 3530.
Бутурлин, Д. П. 377.
Быков, П. В. 3352, 3353.
Быковцев, Л. П. 3683.
Вазирова, Ф. 3452.
Вартичан, И. К. 1480, 2422, 3354.
Василенко, И. С. 2422.
Вельтман, А. Ф. 1173.
Венгеров, С. А. 3370.
Верцан, Ф. М. 1805.
Веселитский, В. В. 2417, 3355, 3356, 3531.
Веселовский, А. А. 3357, 3358.
Виноградова, В. В. 3616.
Владимирова, Е. Г. 3563.
Власова, Л. В. 1207, 1647, 2018.
Водарский, Я. Е. 378.
Володина, И. П. 3359.
Галактионов, А. А. 3532, 3533, 3534.
Галахов, А. Д. 3360, 3361.
Галашевич, А. А. 522.
Ганева, Виктория 3114.
Гаспаров, М. Л. 3362.
Геннади, Г. 2822, 3363.
Гершкович, З. И. 3262, 3364, 3365, 3366, 3367, 3535, 3536, 3619.
Герцен, Андрей 3200.
Глаголева, Т. М. 3368, 3369, 3370, 3620.
Глазунова, И. И. 3582, 3583, 3589, 3590, 3592, 3594, 3597.
Гларианова, Е. В. 3371.
Глухов, В. И. 3372.
Голиков, И. И. 459, 719.
Головина, Л. А. 457.
Горе, Георге 257, 283.
Грабовская, В. Б. 3750.
Градова, Б. А. 2589, 3375, 3376, 3377, 3378, 3751.
Грама, Д. К. 2019.
Грассхоф, Г. 3373, 3374, 3621, 3644.
Гребенюк, В. П. 2418.
Грозин, Дмитий 713.
Гросс, Х. Ф. 3563.
Гросул, Я. С. 3715.
Гуковский, Г. А. 3379, 3645.
Гулиан, К. И. 679, 1481.
Гуминский, В. М. 3290, 3543, 3563, 3643.
Густерин, П. В. 1858.
Давыдова, Г. А. 3379.
Двойченко-Маркова, Е. 460, 1859, 2419, 2420.
Демская, А. А. 524.
Дергач, Н. 3880.
Деркач, В. 3380.
Джанумов, С. А. 3682.
Димо, Н. А. 1174, 2043.
Докусов, А. 3381.
Долгова, С. Р. 525.
Донич, А. 3614.
Драгомир, Н. 3116.
Дрон, Ион 50.
Дружинин, В. 3382.
Дубасов, И. И. 1403.
Дудышкин, С. С. 3383, 3384.
Дынник, М. А. 1816.

Дыру, М. Д. 2024.
Евгений (Е. А. Болховитинов) 2823, 3672, 3673.
Евгеньев, И. 3385.
Ежов, Н. 2070, 2071.
Елеонская, А. С. 710, 3386.
Елизаветина, Г. Г. 3387.
Емильянов, К. 3388.
Епифанов, П. П. 3389.
Еремин, И. 3117.
Еризану, Г. 3118.
Ермуратский, В. Н. 1077, 1175, 1473, 1806, 1807, 1808, 1809, 1810, 1811, 1812, 3119.
Ефремов, П. А. 3292
Ефрон, И. А. 1836, 3687.
Ешану, Андрей 461, 1176, 2742, 3120, 3121.
Ешану, В. М. 2742.
Желтова, Инна 3390.
Жудин, И. М. 462, 527, 1171, 1648.
Жуковский, В. А. 3391.
Зайченко, А. Б. 3512.
Западов, А. В. 3392, 3806.
Захар, И. С. 683, 886.
Замалеев, А. Ф. 3544, 3681.
Зеленина, Е. 3217.
Иванов, В. 3394, 3806, 3808.
Иващенко, Ю. Ф. 526.
Извеков, И. 3395.
Изман, А. С. 2045.
Ильинский, Иван 713, 716, 1387, 1411.
Иовицэ, Влад 3829, 3830.
Иомперский, В. П. 3396.
Истомин, В. А. 3397.
Иткина, Е. И. 3752.
Калачева, Н. В. 600, 601, 3399, 3400, 3401, 3402.
Каллимаки, С. 259.
Карамзин, Н. М. 3398.
Каримулин, А. Г. 719, 1860, 3122.
Карра, Ж. Л. 53.
Кареев, Н. И. 318.
Катанов, В. 1513, 3809.
Кауфман, И. М. 3674.
Кафенгауз, Б. Б. 379, 609.
Кашницкий, И. 464.
Кашуба, М. 683, 886.
Керестешиу, В. 3123.
Кидел, Ал. 1380, 2743.
Кирилов, А. С. 3403.
Кириченко, Н. П. 338, 380, 687.
Кирьянова, О. В. 3646.
Клейман, Р. 2744, 2745, 3404.
Кобэняну, С. И. 2020.
Коваль, Д. В. 1482.
Колачева, С. В. 3622.
Кондаков, И. В. 3405.
Кононов, А. Н. 1861, 2820.
Копанев, Н. А. 3406.
Копаница, Л. Н. 3407, 3623.
Копреева, Т. Н. 1404.
Корбу, Х. 261, 1480, 1655, 1802, 2413, 2420, 2421, 2746, 2748.
Коробан, Василе 319, 1483, 2421, 3124, 3125, 3126, 3127, 3203, 3265.
Короглы, Х. 1862.
Костомаров, Н. И. 2824, 2825.
Кочубинский, А. 381, 465, 466.
Краевская, Г. М. 3408.
Крачковская, В. А. 719, 1863.
Кроитор, Н. 3204.
Кузнецов, А. М. 2825.
Кулакова, Л. И. 3266, 3409, 3410.
Кумок, М. В. 3513.
Курилов, А. С. 3327, 3329, 3330, 3335, 3350, 3386, 3387, 3401, 3405, 3411, 3417, 3418, 3445, 3446, 3530, 3548.
Кушниренко, В. 3128.
Ладин, Д. 3537.
Лебедев, А. 719.
Лебедев, В. И. 658, 719, 1946.
Лебедев, Д. М. 382, 1948.
Лебедева, И. Н. 690.
Левит, Ф. Д. 2422.
Левшин, Василій 258, 694, 1057.
Леонидов, Н. 3129.

Леонов, С. А. 3412, 3413, 3624.
Лещиловская, И. И. 467.
Либуркин, Д. Л. 3414.
Лобанов-Ростовский, А. Б. 54.
Лобзова, Л. 3130.
Лотман, Ю. М. 3415.
Лунгу, К. Р. 2072.
Лунгул, С. В. 3831.
Лупан, Андрей 1021, 3131.
Луцевич, Л. Ф. 3218, 3293, 3416.
Лучинский, П. К. 260.
Лучицкий, И. В. 318.
Лысцев, В. П. 468.
Люстров, М. Ю. 3417.
Мавродин, В. В. 383, 384.
Мадан, Георге 3810.
Майелларо, Джина 3219, 3295, 3625.
Майков, Л. Н. 656, 1173, 3220, 3267, 3291, 3294.
Макаров, А. А. 3418.
Макогоненко, Г. П. 3419, 3679.
Манькова, Л. В. 3514.
Марьяш, И. 482.
Матей, В. 3420.
Матковски, Александрина 2746.
Мельник, Т. Г. 1814.
Мерзляков, А. Ф. 3421.
Михеева, Т. С. 3422.
Михэеску, В. Ф. 1381.
Моисеева, Г. Н. 1177, 2747, 3423, 3424, 3425.
Молчанов, Н. Н. 393.
Монтаг, Иоганн Леопольд 3563.
Моро де Бразе 659.
Морозов, А. А. 3426.
Морозов, П. 1278.
Мохов, Н. А.117, 385, 2715.
Музалев, И. 469, 3132, 3133.
Мунтян, М. П. 339.
Муравьев, В. 3811.
Муравьева, Л. Р. 3428.
Муравьов, М. Н. 3429.
Мышлаевский, А. З. 386, 387, 388, 603, 604.
Назар, Валериу 3134, 3647.
Найдич, Э. Э. 3430, 3676.
Нако, А. К. 390.
Наумова, О. 3705.
Негруци, К. 3614.
Негурэ-пырэу, Н. 3135.
Никандров, П. Ф. 3534.
Николаев, Д.П. 3432, 3433.
Николаев, С. И. 3434, 3435, 3436, 3649.
Ничик, В. М. 705, 1277.
Новикова, Н. 3221.
Новиков, Ф. И. 3544, 3681.
Обнорский, С. П. 3437.
Одесский, М. П. 3438, 3439.
Осадченко, Ион 2750, 3706.
Осетрова, Э. С. 3440.
Павленко, Н. И. 284.
Павлов, В. И. 3442.
Пазухин, А. А. 607.
Паина, Р. Б. 3443, 3626.
Палаузов, С. Н. 391ю
Панкратьев, Л. 1077.
Панов, С. И. 3445.
Панфилова, Е. М. 3446.
Панченко, А. М. 760.
Паславский, И. В. 683, 886.
Пекарский, П. П. 470, 528, 608, 1024, 3271, 3448, 3449.
Перевлесский,П. 3450, 3578.
Перевощиков, В. М. 3451.
Перетц, В. Н. 3650.
Петров, А. Н. 392.
Петров, Л. А. 3538, 3539, 3540, 3541.
Петров, Н. И. 3753.
Петров, П. И. 3272.
Пикуль Валентин 529.
Плеханов, Г. В. 3453, 3542.
Плещунов, Н. С. 3452.
Покровский, В. И. 3454, 3455, 3456, 3595.
Полевой, Л. Л. 1649.
Полевой, Н. А. 3452.
Полевой, П. Н. 3458, 3459.
Полиевктов, М. А. 1865.

Полюхов, Н. 3832.
Попов, А. 3136, 3460.
Попович, К. Ф. 2422.
Попушой, Е. П. 2072.
Порфирьев, И. 3461.
Потлог, В. И. 1474, 1650, 1651, 1652 1653, 1654, 1655, 1656, 1657, 1658.
Препелица, М. 3812.
Прийма, Ф. Я. 3462, 3463, 3602, 3603.
Приходько, В. А. 3464, 3627.
Прока, В. Е. 1949.
Прстомолотов, Ф. П. 3466.
Пумпянский, Л. В. 3467, 3468, 3469.
Пупарев, А. 611.
Пушкин, А. С. 659, 663.
Пятницкий, Вл. 719, 1866.
Радек, Л. 3137.
Радовский, М. И. 530, 3273, 3470.
Разумовская, М. В. 1382, 2751.
Раскин, Н. М. 3296.
Растягаев, А. В. 3543.
Рафиков, А. Х. 719, 721, 1867, 1868, 1869.
Рицци, Даниэла 3295.
Ровинский, Д. А. 3754, 3755.
Родаков, И. Н. 3471.
Русева, Л. 3516.
Руссев, Е. М. 117, 261, 320.
Руссев, Николай 1178.
Руссу, Г. М. 1475, 2021, 2022.
Рымбу, Н. Л. 1950, 1951.
Саитов, Вл. 3881.
Салова, С. А. 3472, 3473.
Саппа, Н. 471.
Сапрыкина, Н. Г. 3756.
Свимлинский, М. 3834.
Семёнова, Е. В. 3474.
Семенова, Л. Е. 394, 472, 720.
Сементковский, Р. И. 3274, 3275, 3475, 3476, 3687.
Сенкевич, В. М. 473.
Сергеев, И. Н. 474, 475, 476, 531.
Серман, И. З. 3477, 3478, 3479, 3480, 3679, 3688, 3593.
Сизов, П. 3138.
Сиповский, В. В. 3481.
Смигельский, В. В. 3545.
Смирдин, А. Ф. 3258.
Смирнов, А. Ф. 2825.
Собко, Н. 2822.
Соколов, А. Н. 3482, 3483.
Соловьёв, С. М. 101, 262, 3484.
Сороков, Сорок 3882.
Сперанский, М. 3689.
Старк, В. П. 3485.
Столпянский, Г. 477.
Стоюнин, В. Я. 3292, 3486, 3520, 3521, 3522, 3582, 3583.
Стоянов, П. Ф. 3487.
Стоянович, Т. А. 616.
Стратиевский, К. В. 117.
Суворин, А. С. 54.
Сурков, А. А. 3688.
Сутт, Н. 3690.
Сухарева, О. В. 56, 263, 3222.
Тестемицану, Н. А. 2073.
Тимофеев, Л. И. 3488, 3691.
Титов, Н. 1405.
Тихомиров, Н. С. 3489.
Тихонравов, Н. С. 3490.
Ткач, Ефим 2470, 2579.
Толстой, Д. 3491.
Томашевский, Б. В. 3492.
Трахтенберг, О. В. 3546.
Трунев, Н. В. 3628.
Трунов, Дм. 1870.
Урсу, Тамара В. 1273, 1476.
Урсул, Д. 1815.
Успенский, Б. А. 3547.
Устиан, Иван 1514, 2046.
Ушаков, А. К. 3493.
Фишер, И. Э. 1054.
Фомин, Сергей Владимирович 478, 479, 480, 481, 482, 483, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 617, 3276, 3707, 3758, 3883.
Хазин, М. 3708.
Халиппа, Ион 1179.
Хасанбаев, П. Х. 3494.

Хоменко, Р. 3139.
Цвиркун, В. И. 118, 264, 285, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 540, 541, 618, 619, 620, 687, 689, 697, 706, 712, 722, 723, 724.
Цуркану, В. 3495, 3709.
Цыпин, Владислав, 542.
Чеботарь, П. 57.
Черная, Л. А. 3548.
Чернышева, А. В. 3549, 3628.
Черчен, Андрей 3140.
Чимпой, Михай 2423, 2424, 3141.
Чиримпей, Виктор 2472.
Чиркова, З. 3813, 3814.
Чистович, И. А. 1279.
Чобану, Л. 261, 1480, 1655, 1802, 2413, 2420, 2421, 2425, 2746, 2748.
Шалыгин, А. 3692.
Шафрановский, К. И. 3550.
Шевырев, С. П. 3496.
Шепелева, Л. С. 3676.
Шереметев, Б. П. 664.
Шикман, А.П. 3277.
Шимко, И. И. 3223, 3278.
Шишкин, А. Б. 3295, 3547.
Шишков, А. С. 3497.
Шкляр, И. В. 3498, 3551.
Шлоссер, Ф. 397.
Шолов, Ф. Я. 3499, 3500.
Штелин, Я. Я. 1053.
Штюка, Владимир 3142.
Щапов, Я. Н. 3501.
Щеглов, Ю. К. 3502.
Щербатово, Михайло 660.
Энгельгарт, Р. Ю. 396.
Эрар, М. 3552.
Юровская, Е. Е. 3693.
Якунина, Л. И. 3759.
Яцимирский, А. И. 490, 2426.